

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI
DOKTORA TEZİ**

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİMDE
SOSYAL MEDYAYI KULLANIM DÜZEYLERİ VE
GÖRÜŞLERİ**

Erhan YAYLAK

Denizli – 2017

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI
DOKTORA TEZİ**

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİMDE
SOSYAL MEDYAYI KULLANIM DÜZEYLERİ VE
GÖRÜŞLERİ**

Erhan YAYLAK

**Danışman
Prof. Dr. Süleyman İNAN**

Bu çalışma Pamukkale Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi BAP tarafından 2015EĞBE008 no'lu Doktora tez projesi olarak desteklenmiştir.

DOKTORA TEZİ ONAY FORMU

Bu çalışma, İlköğretim Anabilim Dalı, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı'nda jürimiz tarafından Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Mithat AYDIN
Üye: Prof. Dr. Süleyman İNAN
Üye: Doç. Dr. Abdurrahman ŞAHİN
Üye: Doç. Dr. Selahattin KAYMAKÇI
Üye: Doç. Dr. Adnan ALTUN

İMZA

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 20./10/2017

Tarih ve 35./7.... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Şükran TOK

Enstitü Müdürü

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Erhan YAYLAK

TEŞEKKÜR

Bu araştırma süresi boyunca bana rehberlik eden sürecin her aşamasında katkısı ile bana destek olan değerli hocam Sayın Prof. Dr. Süleyman İNAN'a çok teşekkür ederim.

Süreç boyunca görüş ve önerileri ile bana destek olan çok kıymetli hocalarım, Prof. Dr. Mithat AYDIN, Prof. Dr. Mustafa ŞAHİN, Doç. Dr. Selahattin KAYMAKÇI, Doç. Dr. Adnan ALTUN'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım ederim. Fikirlerini benimle paylaşarak bana katkılarını sunan kıymetli arkadaşlarım Aylin YAZICIOĞLU'na, Galip GENÇ'e ve Zeynep Ceren YEŞİLYURT ŞİMŞEK'e; yazım ve noktalama konusunda bana yardımcı olan Türkçe Öğretmeni Sakine ÇAVDAR'a teşekkür ederim.

Bütün eğitim hayatım boyunca maddi ve manevi destekleri ile yanımda olan, bana güvenen, her zaman başarabileceğime inanan ve beni cesaretlendiren çok değer verdiğim aileme sonsuz şükranlarımı sunarım.

Son olarak bana her türlü desteği veren, her zaman yanımda olan canımdan çok sevdiğim, hayat arkadaşım Derya DOĞAN YAYLAK'a teşekkür eder sonraki başarılarımda yanımda olmasını temenni ederim.

Erhan YAYLAK

Denizli, 2017

ÖZET

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitimde Sosyal Medyayı Kullanım Düzeyleri ve Görüşleri

Erhan YAYLAK

Gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri ile birlikte zaman ve mekân fark etmeksizin bilgiye ulaşmak mümkün hâle gelmiştir. Günümüzde hemen hemen herkes bir akıllı telefona ve en az bir sosyal medya hesabına sahiptir. Dolayısıyla insanlar gün içerisinde internette ve sosyal medyada zaman geçirmektedirler. Kullanıcıların internette ve sosyal medyada geçirdikleri zaman gün geçtikçe artmaktadır. Türkiye, internet kullanımı ve aktif sosyal medya hesabı bakımından dünya ülkeleri arasında üst sıralarda yer almaktadır. Diğer yandan 21. yüzyılda teknoloji kullanımı bu kadar gelişmişken, eğitim faaliyetlerini dört duvar arasından çıkarıp hayatın içerisine yerleştirmek gerekebilir. Sosyal medyanın eğitimde kullanılmasının önemi bu noktada ortaya çıkmaktadır. Bu araştırmanın amacı; Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin eğitimde sosyal medya kullanma düzeylerini ve buna yönelik görüşlerini ortaya koymaktır.

Bu amaçla araştırmada; nicel ve nitel analizlerin birlikte kullanıldığı açıklayıcı sıralı karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmada öncelikle nicel analizlerin uygulanacağı ölçeklere geçerlik ve güvenirlik analizleri uygulanmıştır. Her iki ölçeğin geçerliği onanmış ve ölçülmek istenen olguyu ölçmeye haiz özellikler taşıdığı belirlenmiştir. Araştırmayla ilgili nicel verilerin istatistiksel çözümlenmesinde SPSS 22 paket programından yararlanılmış, nitel verilerin çözümlenmesinde ise MAXQDA 12 programı kullanılmıştır. Araştırma grubu; 2015-2016 eğitim-öğretim yılında “*Türkiye Sosyal Bilgiler Zümresi*” Facebook Grubu’na üye olan 236 Sosyal Bilgiler öğretmenine, Sosyal Medya Benimseme Ölçeği (SMBÖ) ve Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi Ölçeği (SMÖÖSEÖ) uygulanmıştır. Ayrıca nicel çalışma grubundan 30 Sosyal Bilgiler öğretmenine de sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanımına yönelik görüşleri sorulmuştur.

Nicel araştırma sonucunda; katılımcı Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı “*kolaylık*” ve “*kişisel*” nedenlerinden dolayı benimsediklerini, dış etki/çevresel faktörlerden ziyade kendi istekleri doğrultusunda sosyal medyayı kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanında sosyal medyayı kolay, basit, anlaşılır

ve eğitim amaçlı kullanımını da yararlı bulmakta ancak öğrencileri sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımını konusunda teşvik etmediklerini belirtmişlerdir. Bu da sosyal medyayı benimseme düzeyleri ve sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine “katılıyorum” düzeyinde cevap veren Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medya kullanımını benimsemelerine ve sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine olumlu etki ettiğini düşünmelerine rağmen sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımının düşüncede kaldığını ve uygulamaya geçiremediklerini göstermektedir.

Nitel araştırmadan elde edilen Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanılmasına yönelik görüşler incelendiğinde; Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, öğrencilerin ve öğretmenlerin çoğunun sosyal medya kullandığını, artık hayatın vazgeçilmezi olduğunu, öğrencilerin sosyal medyada boşa zaman geçirmeleri yerine eğitsel amaçlı kullanılabileceğini ve eğitimin etkililiğini artıracaklarını ifade etmişlerdir. Sosyal medyanın ders işlenmesi esnasında dikkati canlı tutabileceği belirtilmiştir. Sosyal medyada yapılan paylaşımlardan faydalanarak derste örnekler verilmesi, öğrencilerin derse ilgisinin dağıldığı anlarda tekrar toparlanması adına olumlu olacağını belirtmişlerdir. Öğrencilerin hayatında büyük yer kaplayan, çocuk ve gençlerin neredeyse tamamının kullandığı sosyal medya ile öğretmen-öğrenci iletişiminin geliştirilebileceğidir. Bu yöndeki görüşlere göre öğrenci ve öğretmen arasındaki iletişim okul duvarlarından ve eğitim sürelerinden sıyrılarak daha rahat bir iletişim ortamının yaratılabileceği yönündedir. Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına yönelik ve gelecek zaman sürecinde yapılacak araştırmalara dair öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, öğretmen, sosyal ağlar, eğitim, sosyal bilgiler.

ABSTRACT

Social Studies Teachers' Levels and Perceptions of Using Social Media in Education

Erhan Yaylak

It has become possible to reach information with the developing information and communication technologies, without considering time and place. Today, almost everyone has a smart phone and at least a social media account. For this reason, people spend time on internet and social media during the day. The time which users spend on the internet and social media is increasing more and more. Turkey is at the top among world countries in terms of internet usage and active social media account. On the other hand, while technology usage is developed so much today, we need to take training activities out of buildings and put them inside life. The importance of using social media in education emerges at this this point. The purpose of this research; social studies teachers' use of social media in education and their perceptions.

For this purpose, a descriptive ordered mixed method research in which qualitative and quantitative analyses are used together in this study. The validity of both scales has been approved and it has been determined that it has possessing features to test the fact that is needed to test. In the statistical analyses of quantitative data related to the research, SPSS 22 packaged software has been benefited, and in the analysis of qualitative data, MAXQDA 12 software has been used. The research has been practised on 236 Social Studies teachers who are members of *Facebook* Group of Social Studies Teachers Group in 2014-2015 school year and the Social Media Adoption Scale and the Scale of Social Media Effect on Learning and Teaching Processes have been applied. Besides, 30 Social Studies teachers from the quantitative study group have been asked their opinions aimed at using social media in educational processes. In the research, validity and reliability analyses have been applied to scales in which primarily quantitative analyses will be applied.

At the end of the quantitative research, participating Social Studies teachers have stated that they have adopted social media because of the reasons of “*convenience*” and “*selfhood*” and that they use social media upon their own request rather than external effect/environmental factors. Besides this, they have expressed that social media is easy, simple and understandable and using it for educational purposes is beneficial, but they have

not encouraged students to use social media for educational purposes. This shows that although Social Studies teachers who have chosen the answer “*I agree*” to the level of social media adoption and to the effect of social media on learning and teaching processes, have adopted using social media and think that social media affects learning and teaching processes positively, using social media for educational purposes stays as a thought and they have not practised it.

When the Social Studies teachers’ perceptions, obtained from the qualitative research, about using social media on educational processes have been analyzed, it is seen that Social Studies teachers have stated that most of the students and teachers use social media, and it is a must and that students can use it for educational purposes rather than just spending time on social media and thus, it will increase the effectiveness of education. It has been expressed that social media can keep students’ interests alive during lessons. They have expressed that giving examples in the class by getting benefit from the posts shared on social media will have positive effects on students to concentrate on the lesson when they are distracted. Social media which is a big part of students’ lives, almost all children and the young use, can improve the teacher-student communication. According to the perceptions at this point of view, communication between student and teacher will get out of the school walls and school time, and a more comfortable communicational environment will be created. Suggestions, in the light of the findings obtained from the research, about using social media in education, and about researches which will be carried out in future time span have been offered.

Keywords: Social media, teacher, social networks, education, social studies.

İÇİNDEKİLER

DOKTORA TEZİ ONAY FORMU	iii
ETİK BEYANNAMESİ	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET	vi
ABSTRACT.....	viii
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar LİSTESİ.....	xix
ŞEKİLLER LİSTESİ	xxv
KISALTMALAR.....	xxviii
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.1.1. Problem Cümlesi.....	11
1.1.2. Alt Problemler.....	11
1.2. Araştırmanın Amacı.....	12
1.3. Araştırmanın Önemi	12
1.4. Sınırlılıklar	13
1.5. Sayıtlar.....	14
1.6. Tanımlar.....	14
İKİNCİ BÖLÜM: ALANYAZIN TARAMASI	17
2.1. Sosyal Medya Nedir?.....	17
2.2. Türkiye’de İnternet Kullanımı ve Sosyal Medya	20
2.3. Sosyal Medya’nın Tarihçesi ve Gelişim Süreci.....	29
2.4. Sosyal Medyanın Eğitim Ortamında Kullanılması	32
2.5. Sosyal Medya İle Öğrenme Durumlarında Yapılandırmacı Yaklaşımlar.....	33
2.5.1. Sosyal Yapılandırmacılık Kuramı (Social Constructivism)	34
2.5.2. Aktif (Etkin) Öğrenme Kuramı (Active Learning).....	36
2.5.3. Keşfederek (Buluş) Öğrenme Kuramı (Discovery Learning).....	38
2.5.4. Akranla (İş Birlikli) Öğrenme Kuramı (Peer Learning)	39

2.5.5. Durumlu Öğrenme Kuramı (Situating Learning).....	40
2.5.6. Karma Öğrenme Kuramı (Blended Learning).....	42
2.5.7. Mobil Öğrenme Kuramı (Mobile Learning).....	43
2.5.8. Tam Öğrenme Kuramı	45
2.5.9. Sınıfların Ters-Yüz Edilmesi (Flipped Classroom).....	46
2.6. Eğitim Alanında Kullanılan Sosyal Medya Araçları	47
2.6.1. Bloglar	47
2.6.1.1. Blogger.com.....	48
2.6.1.2. Tumblr.	48
2.6.1.3. WordPress.....	49
2.6.1.4. Kidblog.org.....	50
2.6.1.5. Blogların eğitimde kullanılması.....	50
2.6.2. Podcastlar.....	53
2.6.2.1. iTunes.....	53
2.6.2.2. TED Talks.....	54
2.6.2.3. Google Educast.....	54
2.6.2.4. Podcastların eğitimde kullanılması.....	55
2.6.3. Wikiler	56
2.6.3.1. Wiki'lerin eğitimde kullanılması.....	57
2.6.4. RSS (Really Simple Syndication–Yer İmi–İçerik Besleme).....	58
2.6.5. Sosyal Ağlar (Social Networks)	59
2.6.5.1. Facebook.....	62
2.6.5.2. MySpace.....	64
2.6.5.3. Ning.....	65
2.6.5.4. LinkedIn.....	66
2.6.5.5. Pinterest.....	67
2.6.5.6. Google+.....	68

2.6.5.7. Eğitim amaçlı oluşturulan sosyal ağlar.....	69
2.6.5.8. Sosyal ağların eğitimde kullanılması.....	71
2.6.6. Görsel Odaklı Sosyal Medya (Visual Media).....	72
2.6.6.1. Youtube.....	73
2.6.6.2. Instagram.....	74
2.6.6.3. Flickr.....	75
2.6.6.4. Dailymotion.....	76
2.6.6.5. Vimeo.....	76
2.6.6.6. Görsel medyanın eğitimde kullanılması.....	77
2.6.7. Anlık Mesajlaşma (Skype, WhatsApp ve Twitter).....	78
2.6.7.1. WhatsApp Messenger.....	78
2.6.7.2. Twitter.....	78
2.6.7.3. Skype.....	79
2.6.7.4. Anlık Mesajlaşmanın Eğitimde Kullanılması.....	80
2.6.8. Bulut Depolama Servisleri.....	81
2.6.8.1. Dropbox.....	81
2.6.8.2. Google Drive.....	82
2.6.8.3. Yandex.Disk.....	82
2.6.8.4. OneDrive.....	83
2.6.8.5. Netdisk.....	84
2.6.8.6. Bulut Depolama Servislerinin Eğitimde Kullanılması.....	84
2.6.9. İmlleme (Bookmarking), Kırpma (Clipping), Zihin Haritalama (Mindmapping) ve Anketler (Polls).....	85
2.6.9.1. Delicious.com.....	86
2.6.9.2. Diigo.com.....	86
2.6.9.3. Evernote Web Clipper.....	87
2.6.9.4. Bubbl.us.....	87

2.6.9.5. Mindmeister.....	88
2.6.9.6. SurveyMonkey.com.....	89
2.6.9.7. Poll Everywhere.....	89
2.6.9.8. İmleme, kırpma, zihin haritalama, anketlerin eğitimde kullanılması.....	90
2.6.10. Üretkenlik Araçları.....	90
2.6.10.1. Google Docs.....	91
2.6.10.2. Zoho.com.....	91
2.6.10.3. Todoist.....	92
2.6.10.4. Üretkenlik araçlarının eğitimde kullanılması.....	93
2.7. 21. Yüzyılda Öğretmen Becerileri.....	93
2.7.1.Dijital Okuryazar Öğretmen.....	95
2.7.2. Bilgi Okuryazarı Öğretmen.....	96
2.7.3. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Okuryazarı Öğretmen.....	97
2.7.4. Medya Okuryazarı Öğretmen.....	98
2.8. Sosyal Medyanın Olumsuz Yönleri.....	100
2.9. İlgili Araştırmalar.....	106
2.9.1. Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması İle İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	106
2.9.2. Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması İle İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	123
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM.....	137
3.1. Araştırmanın Modeli.....	137
3.2. Araştırma Deseni.....	138
3.3. Çalışma Grubu.....	139
3.3.1. Nicel Araştırma Evreni.....	139
3.3.1.1. Nicel araştırma grubuna ilişkin demografik veriler.....	140
3.3.2. Nitel Çalışma Grubu.....	145

3.3.2.1. Nitel çalışma grubuna ilişkin demografik veriler.	145
3.4. Veri Toplama Araçları	148
3.4.1. Nicel Araştırma İçin Veri Toplama Araçları	148
3.4.1.1. Sosyal medyanın benimsenmesi ölçeği.	148
3.4.1.2. Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisi ölçeği.	149
3.4.2. Nitel Araştırma İçin Veri Toplama Araçları.....	150
3.4.2.1. Eğitimde sosyal medya kullanımı yarı yapılandırılmış form.....	150
3.5. Verilerin Çözümlemesi	151
3.5.1. Açımlayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nicel Boyutundan Elde Edilen Verilerinin Analizi.....	151
3.5.1.1. Yapısal geçerlik.	152
3.5.1.2. Güvenirlilik analizi.	152
3.5.1.3. Normallik Analizi.	153
3.5.2. Açımlayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nitel Boyutundan Elde Edilen Verilerin Analizi.....	153
3.5.2.1. Güvenirlilik ve Geçerlik.....	154
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM	157
4.1. Betimsel Veriler	157
4.1.1. Sosyal Medyayı Benimseme Ölçeği Betimsel Verileri	157
4.1.2. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi Ölçeği Betimsel Verileri	158
4.2. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeyleri ve Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi Ölçeği	160
4.3. Sosyal Medyanın Benimsenmesine Yönelik İstatistiksel Analizler	160
4.3.1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	160
4.3.2. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerinin Yaş Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	161

4.3.3. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerinin MeslekiKıdem Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	161
4.3.4. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerinin Mezun Olunan Branş Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	162
4.3.5. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerinin Öğrenim Durumu Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	163
4.3.6. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerinin Görev Yerleşim Şekli Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	163
4.3.7. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerinin Görev Yapılan Bölge Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	164
4.3.8. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerinin Sosyal Medyada Bir Gruba Üye Olma Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	165
4.3.9. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerinin Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	166
4.3.10. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerinin Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	166
4.4. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi	167
4.4.1. Sosyal Medyanın Öğrenme ve ÖğretmeSüreçlerine EtkisineYönelikGörüşlerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	167
4.4.2. Sosyal Medyanın Öğrenme ve ÖğretmeSüreçlerine Etkisine Yönelik Görüşlerin Yaş Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	168
4.4.3. Sosyal Medyanın Öğrenme ve ÖğretmeSüreçlerine Etkisine Yönelik Görüşlerin MeslekiKıdemDeğişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	169
4.4.4. Sosyal Medyanın Öğrenme ve ÖğretmeSüreçlerine Etkisine Yönelik Görüşlerin Branş Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	170
4.4.5. Sosyal Medyanın Öğrenme ve ÖğretmeSüreçlerine Etkisine Yönelik Görüşlerin Öğrenim DurumuDeğişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	170
4.4.6. Sosyal Medyanın Öğrenme ve ÖğretmeSüreçlerine Etkisine Yönelik Görüşlerin Görev Yerleşim Şekli Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	171

4.4.7. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisine Yönelik Görüşlerin Görev Yapılan Bölge Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	172
4.4.8. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisine Yönelik Görüşlerin Sosyal Medya Grubuna Üye Olma Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	173
4.4.9. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisine Yönelik Görüşlerin Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	174
4.4.10. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisine Yönelik Görüşlerin Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	174
4.5. Sosyal Medyanın Eğitsel Kullanımına İlişkin İçerik Analizi ve Yorumlar	176
4.5.1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması Temasına İlişkin Bulgu ve Yorumlar	176
4.5.1.1. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin eğitimde sosyal medyanın kullanılması temasının görüşlerine ilişkin çeşitli değişkenlere göre bulgu ve yorumları.	182
4.5.2. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Eğitimde Kullanma Durumu Temasına İlişkin Bulgu ve Yorumlar	189
4.5.2.1. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin eğitimde sosyal medya kullanılma durumu temasının görüşlerine ilişkin çeşitli değişkenlere göre bulgu ve yorumları.	196
4.5.3. Öğretmenler “Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?” Temasına İlişkin Bulgu ve Yorumlar	204
4.5.3.1. “Öğretmenler sosyal medyayı kullanmalı mıdır?” temasının görüşlerine ilişkin çeşitli değişkenlere göre bulgu ve yorumları.	212
4.5.4. Öğretmenler, “Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?” Temasına İlişkin Bulgu ve Yorumlar	220
4.5.4.1. Öğretmenler, “Sosyal medya eğitimi almalı mıdır?” temasının görüşlerine ilişkin çeşitli değişkenlere göre bulgu ve yorumları.	226
4.5.5. Gelecek Yıllarda, Eğitim ile Sosyal Medya Arasındaki İlişkinin Nasıl Olacağı Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	230
4.5.5.1. Gelecekte eğitim ve sosyal medya temasının görüşlerine ilişkin çeşitli değişkenlere göre bulgu ve yorumları.	236

BEŞİNCİ BÖLÜM: SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	240
5.1. Nicel Araştırmaya Yönelik Sonuç ve Tartışma	240
5.1.1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme DüzeylerineYönelik Sonuçlar	240
5.1.2. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerine Yönelik Tartışma	242
5.1.3. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisine Yönelik Sonuçlar	244
5.1.4. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisine Yönelik Tartışma	246
5.2. Nitel Araştırmaya Yönelik Sonuçlar ve Tartışma.....	248
5.2.1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması ile İlgili Görüşlerine Yönelik Sonuçlar.....	248
5.2.1.1. Tema 1: Sosyal medyanın eğitimde kullanılması.....	249
5.2.1.2. Tema 2: Sosyal medyanın eğitimde kullanım durumu.....	250
5.2.1.3. Tema 3: Öğretmenler sosyal medyayı kullanmalı mıdır?	251
5.2.1.4. Tema 4: Öğretmenler sosyal medya eğitimi almalı mıdır?	252
5.2.1.5. Tema 5: Gelecekte sosyal medya ve eğitim.	252
5.2.2. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanımı ile İlgili Görüşlere Yönelik Tartışma.....	253
5.3. Öneriler	254
5.3.1. Kurumlara Yönelik Öneriler	254
5.3.2. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler	256
5.3.3. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	258
KAYNAKÇA.....	259
EKLER.....	289
Ek-A: İzin Dilekçesi	290
Ek-B: Millî Eğitim Bakanlığı'ndan Alınan İzin Belgesi	291
Ek-C: Ölçeğin Kullanım İçin İzin.....	292

Ek-D: Sosyal Medya'yı Kullanım Ölçeği.....	293
Ek-E: Sosyal Medya'nın Benimsenmesi Ölçeği.....	294
Ek-F: Sosyal Medya'nın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi Ölçeği	295
Ek-G: Sosyal Medya'nın Eğitsel Amaçlı Kullanımı Formu.....	296
Ek-H: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme, Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi Ölçekleri Örnek Formu	297
Ek-I: Sosyal Medya'nın Eğitsel Amaçlı Kullanımı Formu Örneği	309
Ek-İ: Özgeçmiş	313

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1. Türkiye’de Hanelerde Bilişim Teknolojileri (İnternet) Kullanım Oranı (Eğitim Durumu).....	27
Tablo 2.2. Türkiye’de İnternetin Kullanım Amaçları (2016).....	28
Tablo 2.3. Blogging Araştırma Sonuçları.....	52
Tablo 2.4. 21. Yüzyıl Bireyinin Sahip Olması Gereken Beceriler.....	96
Tablo 3.1. Araştırmaya Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımı.....	140
Tablo 3.2. Araştırmaya Katılanların Yaşa Göre Dağılımı.....	141
Tablo 3.3. Araştırmaya Katılanların Branşına Göre Dağılımı.....	141
Tablo 3.4. Araştırmaya Katılanların Görev Yaptıkları Bölgeye Göre Dağılımı.....	142
Tablo 3.5. Araştırmaya Katılanların Görev Yaptıkları Yerleşim Şekli.....	142
Tablo 3.6. Araştırmaya Katılanların Mesleki Kıdeme Göre Dağılımı.....	143
Tablo 3.7. Araştırmaya Katılanların Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı.....	143
Tablo 3.8. Araştırmaya Katılanların Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığına Göre Dağılımı.....	144
Tablo 3.9. Araştırmaya Katılanların Sosyal Medyayı Kullanım Süresine Göre Dağılımı.....	144
Tablo 3.10. Araştırmaya Katılanların Sosyal Medyada Grup Üyesi Olup Olmamaya Göre Dağılımı.....	145
Tablo 3.11. Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler.....	146
Tablo 3.12. Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görev Yapılan Bölgeye İlişkin Frekans ve Yüzdeler.....	146
Tablo 3.13. Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitim Düzeylerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler.....	147
Tablo 3.14. Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görev Yapılan Yerleşim Yeri İlişkin Frekans ve Yüzdeler.....	147
Tablo 3.15. Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler.....	148
Tablo 3.16. Ölçek Madde Ortalama Değer Skalası.....	150
Tablo 3.17. KMO Yapı Geçerliği Analizi.....	152
Tablo 3.18. Güvenirlik Analizi.....	153
Tablo 3.19. Normallik Analizi.....	153
Tablo 4.1. Benimseme Ölçeğine İlişkin Betimsel Veriler.....	157
Tablo 4.2. SMÖÖSEÖ’ne İlişkin Betimsel Veriler.....	158

Tablo 4.3. Betimleyici İstatistikler	160
Tablo 4.4. Benimseme / Cinsiyet t Testi.....	160
Tablo 4.5. Benimseme / Yaş ANOVA Analizi.....	161
Tablo 4.6. Benimseme / Kıdem ANOVA Analizi	162
Tablo 4.7. Benimseme / Branş t Testi.....	162
Tablo 4.8. Benimseme / Öğrenim Durumu T Testi	163
Tablo 4.9. Benimseme / Görev Yerleşim Şekli ANOVA Analizi	164
Tablo 4.10. Benimseme / Görev Yapılan Bölge ANOVA Analizi.....	164
Tablo 4.11. Benimseme / Gruba Üye Olma t Testi	165
Tablo 4.12. Benimseme / Kullanım Sıklığı t Testi	166
Tablo 4.13. Benimseme / Günlük Kullanım Süresi ANOVA Analizi.....	167
Tablo 4.14. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi / Cinsiyet Mann Whitney U Testi.....	168
Tablo 4.15. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi / Yaş Kruskal Wallis H Testi	168
Tablo 4.16. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi / Kıdem Kruskal Wallis H Testi	169
Tablo 4.17. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi / Branş Mann Whitney U Testi.....	170
Tablo 4.18. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi / Öğrenim Durumu Mann Whitney U Testi	171
Tablo 4.19. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi / Görev Yerleşim Şekli Kruskal Wallis H Testi	171
Tablo 4.20. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi / Bölge Kruskal Wallis H Testi	172
Tablo 4.21. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi / Gruba Üye Olma Mann Whitney U Testi	173
Tablo 4.22. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi / Kullanım Sıklığı Mann Whitney U Testi	174
Tablo 4.23. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi / Günlük Kullanım Süresi Kruskal Wallis H Testi	175
Tablo 4.24. SMBÖ ve SMÖÖSEÖ'nin Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırılması .	175
Tablo 4.25. Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanımı Temasının Kodlarına İlişkin Veriler .	177

Tablo 4.26. Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	182
Tablo 4.27. Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	183
Tablo 4.28. (6-10 yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	184
Tablo 4.29. (6-10 yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	184
Tablo 4.30. İlçe Merkezine Bağlı Köy/Kasabada Görev Yapan Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	185
Tablo 4.31. İlçe Merkezine Bağlı Köy/Kasabada Görev Yapan Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	186
Tablo 4.32. Marmara Bölgesinde Görev Yapan Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	186
Tablo 4.33. Marmara Bölgesinde Görev Yapan Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	187
Tablo 4.34. Ege Bölgesinde Görev Yapan Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler ...	188
Tablo 4.35. Ege Bölgesinde Görev Yapan Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler ...	189
Tablo 4.36. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitimde Sosyal Medyayı Kullanma ve Kullanmama Yanıtlarına İlişkin Sayısal Veriler	190
Tablo 4.37. “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanma Durumu” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	191
Tablo 4.38. Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılma Durumu” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	196

Tablo 4.39. Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılma Durumu” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	197
Tablo 4.40. (1-5 Yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılma Durumu” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	198
Tablo 4.41. (1-5 Yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılma Durumu” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	199
Tablo 4.42. (6-10 Yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılma Durumu” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	199
Tablo 4.43. (6-10 Yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılma Durumu” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	200
Tablo 4.44. İl Merkezine Bağlı Köy/Kasabada Görev Yapan Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılma Durumu” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	201
Tablo 4.45. İl Merkezinde Görev Yapan Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılma Durumu” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	202
Tablo 4.46. Ege Bölgesinde Görev Yapan Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılma Durumu” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	203
Tablo 4.47. Ege Bölgesinde Görev Yapan Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılma Durumu” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	204
Tablo 4.48. Öğretmenlerin Sosyal Medyayı Eğitim Süreçlerinde Kullanmalı mıdır? Sorusuna Verilen Yanıtlara İlişkin Sayısal Veriler	205
Tablo 4.49. “Öğretmenler Sosyal Medya Kullanmalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	206
Tablo 4.50. Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	213
Tablo 4.51. Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	214

Tablo 4.52. (1-5 Yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	215
Tablo 4.53. (1-5 Yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	216
Tablo 4.54. (6-10 Yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	217
Tablo 4.55. (6-10 Yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	218
Tablo 4.56. İl Merkezinde Görev Yapan Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	219
Tablo 4.57. İl Merkezinde Görev Yapan Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	219
Tablo 4.58. Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı veya Almamalı Sorusunun Yanıtlarına İlişkin Sayısal Veriler	220
Tablo 4.59. Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır? Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	221
Tablo 4.60. Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler.....	226
Tablo 4.61. Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler.....	227
Tablo 4.62. İl Merkezinde Görev Yapan Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	228
Tablo 4.63. İl Merkezinde Görev Yapan Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	228

Tablo 4.64. Ege Bölgesinde Görev Yapan Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	229
Tablo 4.65. Ege Bölgesinde Görev Yapan Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	230
Tablo 4.66. “Gelecekte Eğitim ve Sosyal Medya” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler..	231
Tablo 4.67. Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Gelecekte Eğitim ve Sosyal Medya” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	236
Tablo 4.68. Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Gelecekte Eğitim ve Sosyal Medya” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	237
Tablo 4.69. (6-10 Yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Gelecekte Eğitim ve Sosyal Medya” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	238
Tablo 4.70. (6-10 Yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Gelecekte Eğitim ve Sosyal Medya” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler	238

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1. Nisan 2017 itibarıyla dünya çapında en çok kullanılan sosyal paylaşım siteleri (milyar)	20
Şekil 2.2. Ocak 2017 itibarıyla sosyal medyayı en çok kullanan ülkeler	21
Şekil 2.3. Türkiye’de internet kullanımının yaş gruplarına dağılımı.....	22
Şekil 2.4. Türkiye’de hanelerde bilişim teknolojileri kullanma oranı (genel).....	23
Şekil 2.5. Türkiye’de hanelerde bilişim teknolojileri kullanma oranı (kent).....	24
Şekil 2.6. Türkiye’de hanelerde bilişim teknolojileri kullanma oranı (kır)	25
Şekil 2.7. Türkiye geniş bant internet abone sayısı	26
Şekil 2.8. Blogger ana sayfa görüntüsü	48
Şekil 2.9. Tumblr ana sayfa görüntüsü	49
Şekil 2.10. WordPress ana sayfa görüntüsü.....	50
Şekil 2.11. Kidblog ana sayfa görüntüsü	50
Şekil 2.12. iTunes ana sayfa görüntüsü	54
Şekil 2.13. TED Talks ana sayfa görüntüsü.....	54
Şekil 2.14. Google Educast ana sayfa görüntüsü.....	55
Şekil 2.15. Wikipedi ana sayfa görüntüsü	57
Şekil 2.16. Wikispace ana sayfa görüntüsü	58
Şekil 2.17. Ocak 2017 itibarıyla dünya çapında en çok kullanılan sosyal ağ platformları.....	60
Şekil 2.18. 2010'dan 2020'ye dünya genelindeki sosyal medya kullanıcılarının sayısı (milyar)	61
Şekil 2.19. 2016 yılının 3. ve 4. çeyrek itibarıyla Türkiye'de en çok kullanılan sosyal ağ platformları	62
Şekil 2.20. Facebook ana sayfa görüntüsü.....	63
Şekil 2.21. MySpace ana sayfa görüntüsü	65
Şekil 2.22. Ning ana sayfa görüntüsü	66
Şekil 2.23. LinkedIn ana sayfa görüntüsü.....	67
Şekil 2.24. Pinterest ana sayfa görüntüsü	68
Şekil 2.25. Google+ ana sayfa görüntüsü	69
Şekil 2.26. Edmodo ana sayfa görüntüsü.....	70
Şekil 2.27. Beyaz Pano ana sayfa görüntüsü	71
Şekil 2.28. Kişisel YouTube eğitim kanalı görüntüsü	74

Şekil 2.29. Instagram ana sayfa görüntüsü	74
Şekil 2.30. Flickr ana sayfa görüntüsü.....	75
Şekil 2.31. Dailymotion ana sayfa görüntüsü	76
Şekil 2.32. Vimeo ana sayfa görüntüsü	77
Şekil 2.33. WhatsApp ana sayfa görüntüsü	78
Şekil 2.34. Twitter ana sayfa görüntüsü	79
Şekil 2.35. Skype ana sayfa görüntüsü	80
Şekil 2.36. Dropbox ana sayfa görüntüsü	82
Şekil 2.37. Google Drive ana sayfa görüntüsü	82
Şekil 2.38. Yandex Disk ana sayfa görüntüsü	83
Şekil 2.39. OneDrive ana sayfa görüntüsü	84
Şekil 2.40. Netdisk ana sayfa görüntüsü.....	84
Şekil 2.41. Delicious.com ana sayfa görüntüsü	86
Şekil 2.42. Diigo.com ana sayfa görüntüsü	87
Şekil 2.43. Evernote web clipper ana sayfa görüntüsü	87
Şekil 2.44. Bubbl.us ana sayfa görüntüsü.....	88
Şekil 2.45. Mindmeister ana sayfa görüntüsü.....	89
Şekil 2.46. SurveyMonkey ana sayfa görüntüsü.....	89
Şekil 2.47. Poll Everywhere ana sayfa görüntüsü	90
Şekil 2.48. Google Docs ana sayfa görüntüsü	91
Şekil 2.49. Zoho.com ana sayfa görüntüsü	92
Şekil 2.50. Todoist ana sayfa görüntüsü	93
Şekil 2.51. Sosyal medya ve diğer web 2,0 araçlarının eğitsel kullanımı ile ilgili temalar (yurtiçi)	107
Şekil 2.52. Sosyal medya ve diğer web 2,0 araçlarının eğitsel kullanımı ile ilgili temalar (yurtdışı).....	123
Şekil 3.1. Araştırmanın deseni	138
Şekil 3.2. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenliği mezunu olmayan öğretmenlerin dağılımı	140
Şekil 3.3. MAXQDA nitel veri analiz programından bir görüntü.	154
Şekil 4.1. Sosyal medyanın eğitimde kullanımı temasına ilişkin MAXMaps “kod-teori modeli” şeması.....	177

Şekil 4.2. “Sosyal medyanın eğitimde kullanımı” temasına ait MAXMaps “kod birlikte oluşma modeli” şeması.	178
Şekil 4.3. Sosyal medyanın eğitimde kullanma durumu temasına ilişkin MAXMaps “kod-teori modeli” şeması.	190
Şekil 4.4. “Sosyal medyanın eğitimde kullanma durumu” temasına ait MAXMaps “kod birlikte oluşma modeli” şeması.....	191
Şekil 4.5. “Öğretmenler sosyal medyayı eğitimde kullanmalı mıdır?” temasına ilişkin MAXMaps “kod-teori modeli” şeması.	205
Şekil 4.6. “Öğretmenler Sosyal Medya Kullanmalı mıdır?” temasına ait MAXMaps “kod birlikte oluşma modeli” şeması.....	206
Şekil 4.7. Öğretmenler sosyal medya eğitimi almalı mıdır? temasına ilişkin MAXMaps “kod-teori modeli” şeması.	221
Şekil 4.8. “Öğretmenler sosyal medya eğitimi almalı mıdır?” temasına ait MAXMaps “kod birlikte oluşma modeli” şeması.....	222
Şekil 4.9. Gelecekte eğitim ve sosyal medya temasına ilişkin MAXMaps “kod-teori modeli” şeması.....	231
Şekil 4.10. “Gelecekte eğitim ve sosyal medya” temasına ilişkin MAXMaps “kod birlikte oluşma modeli” şeması.	232

KISALTMALAR

ANCOVA	Tek yönlü kovaryans analizi (one way analysis of covariances)
BİT	Bilgi ve İletişim Teknolojileri
BTK	Bilişim Teknolojileri ve İletişim Kurumu
EFP	Eğitimde Fatih Projesi
FATİH PROJESİ	Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi Projesi
ISTE	(International Society for Technology in Education) Uluslararası Eğitimde Teknoloji Birliği
KMO	Kaiser Mayer Olkin (Yapı Geçerliği Analizi)
MAXQDA	(Qualitative Data Analysis Software) Nitel Veri Analiz Yazılımı
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
ÖYGM	Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü
PISA	(Programme for International Student Assessment) Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı
RSS	Really Simple Syndication (Gerçek Basit Dağıtım)
SMBÖ	Sosyal Medya Benimseme Ölçeği (Adoption of Social Media Scale)
SMÖÖSEÖ	Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi Ölçeği (Impact of Social Media Learning and Teaching Process Scale)
SPSS	(Statistical Package for the Social Sciences) Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı
TIMSS	(Trends in International Mathematics and Science Study) Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UNESCO	(United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
YEĞİTEK	Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde; problem durumu, araştırmanın önemi, araştırmanın amacı, araştırma soruları, araştırmanın sınırlılıkları, varsayımlar ve araştırmada kullanılan tanımlara yer verilmiştir.

1.1.Problem Durumu

Günümüz toplumları; yaşam boyu öğrenme becerilerine sahip, başka bir deyişle sürekli olarak bilgisini yenileyebilen, değişime ayak uydurabilen, gelişmeleri takip edebilen ve bilinçli bir bilgi tüketicisi olmanın yanı sıra bilgi üretebilen bireylere gereksinim duymaktadır. Toplumun gereksinim duyduğu insan profiline uygun bireyler yetiştirme sorumluluğunu üstlenmiş olan eğitim kurumlarından beklenen ise bilgi becerileriyle donatılmış (bilgiye ulaşabilen, kullanabilen, iletebilen ve üretebilen), teknolojiyi kullanabilen ve kendi kendisine öğrenebilen (öğrenmeyi öğrenmiş) bireyler yetiştirmeleridir (Akkoyunlu ve Kurbanoglu, 2003, s. 1).

Teknoloji hızla gelişmekte ve öğrencilerbu teknolojik gelişmelerden eğitim alanında yararlanma fırsatı bulmaktadır. Bu sebeple ülkeler öğrenme ve öğretme programlarını sadece okul ortamında değil, hayatın geri kalanında da yansıtmaya çalışmaktadır. Birçok ülkenin eğitim bakanlıkları hayat boyu öğrenme ve uzaktan eğitim sistemlerinden yararlanmaktadır. Ülkeler ve kurumlar, ihtiyacı olan nitelikli insan gücünü karşılayabilmek için uzaktan eğitim vermekte ya da mevcut personelin (öğrencinin) niteliğini artırmak için uzaktan eğitim sistemlerini kullanmaktadır. Son yıllarda uzaktan hizmet içi eğitim uygulamaları artmaktadır. Yine öğrencilerin başarılarını artırmak için de uzaktan eğitim yaklaşımından yararlanılmaktadır. Bu duruma örnek olarak Millî Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) *Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Projesi* (FATİH) kapsamında içerik hazırlama ve paylaşma alt yapısı olarak oluşturduğu Eğitim Bilişim Ağı (EBA)dır. EBA'da alanında uzman öğretim görevlileri çeşitli konularda istekli öğretmenlere çevrimiçi eğitim seminerleri vermektedir. Ayrıca çevrimiçi eğitim seminerlerine katılmayan öğretmenler daha sonra bu eğitimleri izleyebilmektedirler.

Gelişmiş veya hızla gelişmekte olan devletlerin eğitim politikalarına bakıldığında, teknolojinin ve bu bağlamda sosyal medyanın kullanılması ile ilgili çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Bu nedenle, gelişmekte olan bir ülke olarak, eğitimcilerimizin okul içinde ve dışında teknolojiyi ve sosyal medyayı etkin bir şekilde kullanarak farklı öğrenme

ortamları oluşturmaları hakkında çalışmalara ve araştırmalara ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Bu durumun en büyük nedeni, teknolojik yeterlilik konusunda günümüzdeki öğrenciler ile öğretmenler arasındaki farklılıklardır. Ülkelerin kalkınmasına en büyük katkıyı sağlayan unsur çağın gerektirdiği becerilere sahip yetişmiş insan gücüdür. 21. yüzyıl becerilerine sahip bireyler yetiştirmek için bu becerileri özümsemiş öğretmenlere ihtiyaç duyulmaktadır. Örneğin, Asya'nın en büyük başarı hikâyelerinden biri olan Singapur, 10 büyük rekabetçi ekonomiden biridir ve Güneydoğu Asya'nın bu alandaki liderlerindedir. Söz konusu ülkede eğitim, ekonomik hedeflere ulaşmanın temel taşlarından biri olarak görülmektedir. Singapur hükümeti teknolojiyi ve sosyal medyayı eğitimde daha iyi kullanmanın yollarını aramakta ve buna yatırım yapmaktadır. Hükümet stratejisinin bir bölümünü de sosyal medya oluşturmaktadır (Euronews, 2013). Dr. Pak Tee Ng* (2013) bir röportajında Singapur'un, teknoloji ile eğitim sürecinin bütünleşmesi planını şu ifadesiyle ortaya koymuştur:

“Singapur, 1997’den beri sadakatle bir ana plan uygulayarak teknolojiyi eğitim ile bütünleştirmiştir. Birinci Ana Planda (1997-2002), okulda öğrencilerin müfredat sürelerinin yarısını tamamen internete bağlı olarak ve bilgisayar kullanımına imkân sağlamaya çalışarak başlamıştır. İkinci Ana Planda, öğretmenleri öğretme ve öğrenme süreçlerinde Bilgi ve İletişim Teknolojilerini (BİT) yararlı bir şekilde kullanmaya teşvik etmiştir. Üçüncü Ana Planda ise (2009-2014); öğrencilerin öğrenme ortamlarını BİT aracılığıyla dönüştüren ve bilgi ekonomisinde başarılı olmak için kritik yetkinliklere sahip olacak öğrencileri donatacak mevcut ilk iki ana planın üzerine kurulmuştur.” (Rubin, 2013).

Teknolojinin eğitim ile bütünleşmesi konusunda başka bir başarılı ülke ise Güney Kore'dir. Güney Kore'nin teknolojiyi eğitim ile bütünleşmesi konusunu Dalporto (2013);

“Güney Kore, okullarını iyileştirmek için teknolojiyi kullanmaya gelince çok meraklıdır. PISA'nın dijital okuryazarlık testini 2009'da en üst seviyeye çıkararak, bilgisayarlar söz konusu olduğunda çocukları zirvede kaldığını kanıtlamışlardı. Güney Kore'deki her okulda hızlı internet var. Öğrenme materyallerini daha erişilebilir hale getirmek için dijital ders kitapları var, özellikle düşük gelirli öğrenciler için. 2015 yılına kadar %100 dijital hale gelmeyi ve tüm ders kitaplarını bir okuldaki, bilgisayardan, tableten veya telefonla erişebilmelerini planladılar. Eğitim Bakanlığı, kısa süre önce okul sonrası öğrenmeleriyle çocuklara yardımcı olmak için tasarlanmış bir çevrimiçi program olan ‘Siber Ev Öğrenme Sistemi’ni de oluşturdu.” şeklinde özetlemiştir.

* Doç. Dr. Ulusal Eğitim Enstitüsü, Singapur.

Singapur ve Güney Kore teknolojiyi eğitim ile bütünleştirme konusunda başarılı ülkelerdendir. Bu iki ülkenin 2016 yılındaki PISA (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı) sonuçlarına bakıldığında, yapılan planlama ve uygulamaların başarıyı getirdiği (Singapur 1. ve Güney Kore 11.) görülmektedir. Bu iki ülke örneklerinden yola çıkarak Türkiye’de yapılan çalışmalar incelendiğinde; 2010 yılında başlatılan FATİH Projesi, 2014 yılında tamamlanması planlanırken çeşitli nedenlerden dolayı 2018 yılına sarkmıştır. Proje süreci boyunca çeşitli sivil toplum örgütleri tarafından değerlendirme raporları yayınlanmıştır. Bu değerlendirme raporlarına göre projenin hedeflerine ulaşamadığı görüşünün hâkim olduğu görülmektedir. Bu konuda Dursun, Kırbaş ve Yüksel (2015);

“FATİH Projesinin başarısız olmasındaki temel sebepler; yanlış planlama ve alt projeleri uygulamada yaşanan sıkıntılardır. FATİH Projesi kapsamında dağıtılması planlanan teknolojik araçlar tüm okullara dağıtılamamış, dağıtılan yerlerde de proje iyi tanıtılmamış ve hizmet içi eğitim yetersiz verilmiştir. Fırsat eşitliği sağlamak için oluşturulan proje tam uygulanmadığı için amacının tersi işlev görmüş ve yine bir eşitsizlik ortamı yaratmıştır.” ifadelerini kullanmışlardır.

Eğitimde teknolojinin kullanılması ve ülkelerin PISA sınavı puan ortalamaları arasında kesin bir ilişki olduğu söylemek zordur. Bu ilişkinin olumlu yönde olması için birçok değişken mevcuttur. Öğretmenler öğrenme ortamlarında teknolojiyi kullanım şekli, öğrencilerin okulda ve okul dışında internette geçirdikleri zaman, kişi başına düşen bilgi ve iletişim teknolojisi oranı, öğrenme ortamlarının teknolojik alt yapısı ve öğrenme durumlarında kullanılan e-içerik alt yapısının vb. etkenler bulunmaktadır. Teknolojiyi eğitim sistemlerine entegre etmede başarılı olmuş ülkelerin bazıları PISA sınavlarında üst sıralarda yer alırken, bazı ülkelerde daha alt sıralarda yer alabilmektedirler. Bu durumda teknolojinin eğitimde ne kadar çok kullanıldığı değil, nasıl kullanıldığı sorusu ön plana çıkmaktadır. Bu sorunun sağlıklı bir şekilde cevaplanması da öğretmenlere bağlıdır.

Eğitimde teknolojinin etkin kullanımı, okullara en iyi teknolojik araçları getirmekle değil, öğrenci, bilgisayar ve öğrenme arasındaki ilişkiyi kurabilecek yetenekli ve vizyon sahibi öğretmenlerle mümkündür. Bu sebeple çağın getirisi olan teknolojik nimetlerden eğitim sisteminde mutlak surette yararlanılmalı, ancak öznesi insan olan böylesi bir sistemde önceliğin daima nitelik olduğu akıldan çıkarılmamalıdır (Tedmem, 2015). Bubağlamda yaşanan yüzyılın gerektirdiği bilgi ve iletişim teknolojileri, medya ve dijital okuryazarlık vb. becerilerin öğrencilere kazandırılması için öncelikle öğretmenlerin bu becerileri kazanması gerekmektedir. Bu bağlamda Millî Eğitim Bakanlığı (MEB)

tarafından teknolojinin eğitim ile bütünleşmesi konusunda gerekli çalışmaların kararlılıkla yapılması gerektiği görülmektedir.

Sosyal Bilgiler dersi sosyal bilimlerin her alanından faydalanarak oluşturulmuş bir öğretim programıdır. İnan (2014), Sosyal Bilgiler dersini; “*kavrayış düzeyleri gözetilerek sosyal (beşerî) bilimlerin gerçek hayat ve yaşanan toplumla ilgili seçilmiş konularına yer veren bir ders*” olarak tanımlamaktadır (s.2). Yine İnan (2014) Sosyal Bilgiler dersini; “*İçerisinde Sosyoloji, Siyaset Bilimi, Hukuk, Tarih ve Coğrafya bilimlerinin yer aldığı pastaya*” benzetmiştir (s.18); ancak günümüzde bu pastadan teknoloji ve doğal olarak sosyal medya da hakkını almalıdır. Sosyal Bilgiler dersi ve sosyal medya aslında bütünleşmiş durumdadır. Dijital yerli veya Z kuşak sosyal medyayı sık kullanmaktadır. Sosyal medyada yapılan paylaşımlar sayesinde öğrenciler Sosyal Bilgiler dersine yönelik birçok bilgiyi farkına varmadan öğrenmektedirler. Bilgi edinmenin yanında öğrenciler katılım, paylaşım ve aktivizm (eylemcilik) gibi etkinliklerde bulunmaktadırlar. Sosyal medya sayesinde öğrenciler sadece Sosyal Bilgiler ile ilgili değil diğer dersler ile ilgili de birçok bilgiyi öğrenmektedirler. Ancak Sosyal Bilgiler dersi diğer derslere nazaran daha çok hayatın içindedir. Örneğin; öğrenci sosyal medyada yapılan bir paylaşımın Türkiye’de veya Dünya’da meydana gelen en son gelişmeleri öğrenebilmekte ve aynı şekilde bunu paylaşabilmektedir. Sosyal Bilgiler dersinin amaçlarından biri etkin vatandaş yetiştirmektedir. Etkin vatandaş; sorumluluklarını, haklarını bilen ve yeri geldiğinde haklarını arayan, sorgulayan kişidir. 2017’de yayınlanan yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda yer alan “*Katılımın önemine inanmaları, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için kendine özgü görüşler ileri sürmeleri*” şeklindeki amaç daha açıklayıcı olacaktır. Bu amaçla ilgili, yakın tarihten 2013 yılındaki “*Gezi Hareketi*” ve 2016 yılında gerçekleştirilmeye çalışılan “*15 Temmuz Darbe Girişimi*” örnek verilebilir. Örnek verilen olaylarda sosyal medya gücünü göstermiş ve her kesim tarafından daha ciddiye alınmaya başlamıştır. Türkiye’den örnekler olduğu gibi diğer ülkelerden de farklı örnekler verilebilir. Burada etkin vatandaş olarak insanlar olayları öğrenmiş ve gerekli tepkileri göstermişlerdir. Diğer yandan etkin vatandaş olarak insanlar yerel yönetimden bir konuda rahatsız olabilir. Bu durumda rahatsızlığın görselleri çekilerek ve sosyal medyada etiketlenerek muhatap kuruma iletildiği ve sorunun muhatap kurum tarafından giderildiği çok defa görülmüştür. Bu durum ile ilgili; İzmir Menemen Koyundere İlkokulu’nda okuyan bir öğrenci cep telefonuyla okulunun içinde bulunduğu kötü durumu anlatarak, videoya çekip sosyal medyada paylaşması ile yetkililerin dikkatini çekerek gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamıştır. Örnek verilen her iki durumda da Sosyal Bilgiler

dersinin amacı sosyal medya sayesinde daha kolay ve daha hızlı sağlanmıştır. Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer alan başka bir amaç ise, *“İnsanlığın bir parçası olduğu bilincini taşıyarak ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermeleri”*dir. Bir insan, hayvan veya herhangi bir durum için yardım gereken durumlarda insanlar sosyal medyada bu durumu paylaşarak gereken yardımın daha kısa sürede gerçekleşmesini sağlamaktadırlar. (Milliyet, 03.10.2017). Örneğin; 20 günlükken kalbine giren bir mikrop sonrası kalp yetmezliği meydana gelen Kartal bebek için sosyal medyada düzenlenen kampanya ile 19 saatte 4,4 milyon lira toplanmıştır. Sosyal Bilgiler dersinin konularını, amaçlarını veya kazanımlarını sosyal medya sayesinde öğrenciler farkınavarmadan gerçekleştirmektedirler. Bu bağlamda Sosyal Bilgiler dersini sosyal medyadan ayrı tutmak imkânsız görülmektedir.

Sosyal Bilgiler öğretim programı incelendiğinde, dijital yeterlilik becerilerinin programlarda yer aldığı görülmektedir. Sosyal Bilgiler öğretim programı eğitim felsefesi açısından 2004 yılında davranışçı anlayışın yerine yapılandırmacı anlayışı benimsemiştir. 2005 yılında pilot okullarda uygulanmaya başlayan yapılandırmacı öğretim programları 2006 yılından itibaren Türkiye'deki tüm okullarda uygulanmaya başlamıştır. 21. yüzyılda teknolojinin gelişmesiyle birlikte toplumların ihtiyaçları daha hızlı bir şekilde değişmeye başlamıştır. Devletler rekabetçi ortamda bu değişimlere ayak uydurmak zorundadır. Bu amaçla Türkiye'de 2017 Ağustos ayında MEB Talim ve Terbiye Kurulu tarafından yeni öğretim programları yayınlanmıştır. Bu programlardan biri de Sosyal Bilgiler öğretim programıdır. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın genel amaçları 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ve Temel İlkelerine uygun olarak ifade edilmektedir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı amaçlarından biri, bu araştırmanın amaçlarıyla paralellik göstermektedir. Bu amaç; *“öğrencilerin bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli kullanmaları”* şeklinde ifade edilmiştir. Yeni Sosyal Bilgiler öğretim programı incelendiğinde MEB'in, bilginin edinilmesinin kolaylaştığı günümüzde bilgiyi kullanma ve üretme becerisini ön plana çıkardığı görülmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı, Avrupa Yeterlilik Çerçevesi'ne uyumlu olarak Türkiye Yeterlilik Çerçevesi de oluşturmuştur. Bu yeterlilik çerçevesine göre öğrencilerin kazanması gereken yetkinlikler bulunmaktadır. Bunlar, yapılan bu araştırmanın amacına uygun olarak; *“bilim/teknolojide temel yetkinlikler”*, *“dijital yetkinlik”* ve *“öğrenmeyi*

öğrenme” gibi yetkinliklerdir. Bu yetkinlikler yeni Sosyal Bilgiler öğretim programında tanımlanmıştır.

Bilim ve Teknolojideki Yetkinlik: Bilim ve teknolojideki yetkinlik; doğal dünyayı, feni ve teknolojinin etkisini anlamının yanında doğanın temel prensiplerini, temel bilimsel kavramları, metotları, teknoloji ve teknolojik ürünleri, yöntemleri bilmeyi içermekte olup bireyin, bilimsel araştırmanın temel vasıflarını tanımasına, sonuçları tartışma ve bunları aydınlatmak için akıl yürütme yeteneğine sahip olmasına odaklanmaktadır. Bu yeterlilik, eleştirel takdiri ve merakı, etik sorunlara ilgiyi, güvenliğe ve sürdürülebilirliğe saygıyı; özellikle kendisi, ailesi, toplum ve küresel konularla ilgili bilimsel ve teknolojik gelişmelere değer veren bir tutumu içermektedir.

Dijital Yetkinlik: Dijital yetkinlik, günlük yaşam ve iletişim için bilgi toplumu teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsamaktadır. Söz konusu yetkinlik, bilgi iletişim teknolojisi içinde bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması, ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

Öğrenmeyi Öğrenme: Her durumda, bireyin kendi öğrenme stratejilerini bilmeyi, kendi beceri ve niteliklerinin güçlü ve zayıf yönlerini, uygun eğitim, rehberlik veya destek fırsatlarını araştırmayı gerektirmektedir. Öğrenmeyi öğrenme becerileri ilk olarak daha fazla öğrenme için gerekli olan okuryazarlık ve bilişim teknolojilerini kullanma gibi temel becerileri kazanmayı gerektirmektedir. Bireyin yaşamı boyunca öğrenmeyi başarma ve sürdürmedeki güdülenmesibüyük önem taşımaktadır (MEB, 2017, s.7).

Yayınlanan yeni Sosyal Bilgiler öğretim programında, öğretim programının uygulanmasında dikkat edilecek hususlarbölümünde dijital çağın bazı avantaj ve dezavantajları belirtilmiştir. Eğitimde sosyal medyanın kullanılması ile ilgili;

“Son yıllarda dijital teknolojideki gelişmelere bağlı olarak vatandaşlık hak ve sorumluluklarıyla ilgili yeni durumlar (dijital vatandaşlık, e-Devlet, sanal ticaret, sosyal medya vb.) ve birtakım sorunlar (dijital bölünmüşlük, kimlik hırsızlığı, kişisel bilginin gizliliği, siber dolandırıcılık, siber zorbalık vb.) ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin dijital vatandaşlık yeterliliklerini geliştirmek amacıyla konuyla ilgili ders içi ve ders dışı etkinliklere yer verilmelidir.” ifadeler yer almaktadır (MEB, 2017, s.13).

Toplumun bir kısmı dijital çağın avantajlarını yaşarken diğer kısmı ise dezavantajlarını yaşayabilmektedir. Bu durum ile ilgili sosyologların yaptığı araştırmalara göre kuşaklar, farklı açıklamalara göre isimlendirilmişlerdir. Kuşak kavramı; aynı zaman

aralığında doğmuş, yaşadıkları zamanın sosyal, ekonomik, kültürel, siyasal olaylarından ve hâkim değerlerinden etkilenmiş kişileri ve bu kişilerin oluşturduğu toplulukları ifade etmektedir. Her kuşak, içinde yaşadığı toplumdan etkilendiği kadar düşünce ve eylemleriyle toplumlarını da etkileyerek belirli ölçüde değiştirmişlerdir (Altıntuğ, 2012, s. 204). Son yıllarda hızla gelişen teknolojiler kuşaklar arasında uçurumlarla ifade edilebilecek farklılıklar yaratmıştır. Bu farklılıkların, insanların günlük hayatları üzerinde de çeşitli etkileri olmaktadır. Örneğin, doğar doğmaz kendilerini, bu gelişen ve değişen hayatın içinde bulan insanların hayata bakışları da önceki kuşaklara göre farklı olmakta ve bunun bir sonucu olarak eğitimde de yeni teknolojilerin etkisiyle yeni gereksinimler ortaya çıkmaktadır. Teknolojinin her gün gelişerek hayatımızda daha da büyük bir yer edinmesinin etkileri doğrultusunda toplumda bu gelişimin ortasında doğanlar ve bu değişime uzak kalanlar veya yeni duruma kendilerini hazırlamaya çalışanlardan oluşan iki ayrı grup oluşmuştur (Bilgiç, Duman ve Seferoğlu, 2011, s. 2).

Prensky (2001), dijital medya araçlarına aşina olanları "*dijital yerliler*", aşina olmayanları ise "*dijital göçmenler*" olarak adlandırmıştır. Prensky'nin çalışmalarında dijital yerli ve dijital göçmenler kategorize edilirken yaşa bağlı bir yaklaşımın olduğu görülmektedir. Bu yaklaşımda aslında teknolojik yakınlık ile yaş ilişkisinin paralel olduğu da vurgulanmaktadır; ancak Prensky, 1980 öncesi doğanlara dijital göçmen diyerek haksızlık yapmış gibi görülmektedir. Nitekim Prensky'e göre şu anda 40'lı yaşları ile 50'li yaşlarının başını yaşayan 1970-1979 arası doğanlar da göçmen sayılmaktadır; ancak bu yaş grubunun da teknolojik olanakları son derece faydalı bir biçimde kullandığı ve işlerini kolaylaştırmak için teknolojiden yardım aldığı; hatta kâğıt kalem alışkanlığı devam etmekle birlikte yerini yavaş yavaş tablet bilgisayarlar bıraktığı görülmektedir (Yıldız, 2012, s. 821). Dijital araç ve ortamları hayatlarının merkezine alan, teknolojinin bir ihtiyaçtan çok gündelik hayatın gerekliliklerinden biri olduğunu düşünen ve bu dijital dünyada kendine özgü dilleri ile yer alan dijital yerlilerin (1980 sonrası doğanlar), günümüzün teknolojisi ile dünyaya gelen ve yeni teknolojiler üzerinden halledilebilecek tüm günlük işlerini bu ortam üzerinden yürütebilen 21. yy'in çocukları olduğu söylenebilir (Karabulut, 2015, s. 16). Dijital göçmenler ise 1980 yılından önce doğmuş olan ve bilgi ve iletişim teknolojileri ile sonradan tanışan kişilerdir. Dijital göçmenler; bilgiye ulaşmak için önce basılı daha sonra dijital kaynaklara başvuran, teknolojiye uyum sağlamaya çalışanlar veteknoloji kullanımı tamamen reddedenler olarak iki gruba ayrılmaktadır.

Kuşakların adlandırılmasında, dijital yerli ve dijital göçmen kuşak çalışmalarının yanında bir de X, Y ve Z kuşak çalışmaları bulunmaktadır. Dereli ve Toruntay (2015)

kendi çalışmalarında kuşakları Sessiz Kuşak-Silent Generation/ Tradionalists (1900-1945), Bebek Patlaması Kuşağı-Baby Boomers (1946-1964), X Kuşağı (1965-1979), Y Kuşağı (1980-1999) ve Z kuşağı (2000-2020) olarak incelenmiştir. Bebek Patlaması Kuşağının çocukları olarak dünyaya gelen X kuşağı 2017 yılında 37-52 yaş aralığına mensup bireyleri ifade etmektedir (Arslan ve Staub, 2014, s. 6). Lower'a (2008) göre Y kuşağının doğum yılları aralığı hiçbir parametre ile sınırlandırılmamıştır. Çoğu uzman, 1980 ile 2001 yılları arasında doğanlar için bu isim kullanılmaktadır. Y Kuşağı; Millennials (Milenyum Kuşağı), Generation Next (Gelecek Kuşak), Digital Generation (Dijital Kuşak), Echo Boomers (Eko Patlaması) ve Nexters (Bir Sonrakiler) gibi farklı isimlerle adlandırılmaktadırlar (Adıgüzel, Batur ve Ekşili, 2014, s. 143). Levicate'ye (2010) göre Z Kuşağı, tamamen teknolojik bir çağda doğduklarından teknoloji ile iç içe yaşamaktadırlar. Bu nedenle bu kuşağın üyelerine "Kuşak I", "İnternet Kuşağı", "Next Generation" ya da "iGen" adları verilmektedir. Bir diğer adı ise; "Instant Online (Hızlı çevrimiçi)" kuşağı olarak tanımlamıştır (Aydın ve Başol, 2014, s. 4). Teknolojinin kullanımı ile ilgili araştırmalar incelendiğinde, dijital göçmen ve dijital yerli kuşağı ile X, Y ve Z kuşaklar esas alınmaktadır. Burada Y ve Z kuşaklarını dijital yerli kuşağı, X kuşağını ise dijital göçmen kuşağı olarak kabul edebiliriz.

Dijital yerli veya Z kuşağı öğrencilerinin, çevrimiçi ortamlarda öğrenmeye daha yatkın oldukları ileri sürülebilir. Dijital yerli olarak adlandırılan bu kuşaktakiler, çevrimiçi ortamlarda bilgiyi kendi kendilerine araştırıp bulmaya, hiç tanımadıkları insanlarla bu bilgiyi paylaşmaya, eski kuşaklarla kıyaslanmayacak kadar yatkın olan özellik ve yeterliklere sahiptirler. Dijital yerli öğrenenlerin temel özellikleri şu şekilde listelenebilir: Bilgiye hızla erişmek isterler, metin yerine grafiği tercih ederler, bir makaleyi baştan sona doğrusal bir biçimde okumak yerine kapsül halinde rastgele okumayı tercih ederler, ciddi çalışmalar yerine oyunları tercih ederler, bilişsel yapıları sıralı değil paraleldir, aynı anda birçok işi yapmak isterler, keşfederek öğrenmek isterler (Bilgiç, ve diğ. 2011, s. 4).

Öğrenme ve öğretme insanoğlunun hayatında her daim var olmuş bir gerçektir; ancak eğitim faaliyetleri, öğretim yöntem-teknikleri, öğrenme ortamları, öğretim materyalleri vb. alanlarda zaman içinde değişimler gözlenmiştir. Bilim insanları yeni buluşlar ve materyaller geliştirdikçe, eğitimciler bu yeniliklerden eğitim alanında yararlanmak istemişlerdir. Bu yeniliklerin bazıları başarılı, bazıları da başarısız olmuştur. Diğer yandan geçmişten günümüze kadar öğretmenlik mesleği de çeşitli değişiklikler geçirmiştir ama eğitim faaliyetlerini yürüten öğretmenler, bu süreçte değişmeyen ve her zaman en önemli unsur olmayı sürdürmüşlerdir. Teknolojinin hızla gelişmesi ve bunun

etkisi de hayatın her alanında hızlı bir şekilde görülmektedir. Eğitim faaliyetleri de diğer alanlardan geç de olsa teknolojinin sunduğu olanaklardan yararlanmaya başlamıştır.

Bilimsel ve teknolojik gelişmenin sağladığı yeni imkânlarla hızlanan toplumsal değişimin geldiği son aşama küresel bilgi toplumdur. Toplumsal değişimin daha önceki aşamaları gibi, küresel bilgi toplumu da birçok kurumla birlikte “*geleneksel*” eğitim sisteminin ve öğretmenlik mesleğini değişime zorlamaktadır (Özcan, 2011, s. 21). Öğretmenlik mesleğini yürüten eğitimciler bu değişime ayak uydurmaya çalışmaktadırlar; ancak kimi eğitimciler bu konuda başarılı olurken kimileri başarısız olmuşlardır. Başarısız olanların büyük bir kısmı ise teknolojiye uyum sağlamaktan vazgeçmişlerdir. Menzi, Çalışkan ve Çetin (2012), “*Öğretmen Adaylarının Teknoloji Yeterliliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*” isimli çalışmalarında öğretmen adaylarının teknoloji kullanımında henüz yeterli seviyeye gelmediklerini, temel bilgisayar kullanımında yeterli olmalarına karşın veri tabanları ve sosyal, yasal ve etik konular gibi daha ileri düzey konularda yeterli olmadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının teknoloji konusunda daha yeterli duruma gelmeleri ve teknolojiyi kullanabilen öğretmenler olarak yetişmeleri gerektiğini ifade etmişlerdir (s.15). Bu açıdan, öğretmenlerin teknolojiyi mesleklerinde etkin kullanabilmeleri için üniversite yıllarında öğretmenlere teknoloji kullanma bilgi ve becerisi kazandırılması önemli hale gelmiştir. Bu nedenle öğretmen yetiştiren fakültelerde ders içeriklerine uygun teknoloji ürünlerinin (bilgisayar, tablet, mobil cihazlar, web 2,0 araçları vb.) eğitimde yaygın kullanılması ve adayların bu dönemde daha nitelikli yetiştirilmesi önem kazanmaktadır (Erdemir, Bakırcı ve Eydurun, 2009, s. 100).

Millî Eğitim Bakanlığı'nın yeni öğretim programları, öğrencilerin kazanımları doğrultusunda Türkiye Yeterlilik Çerçevesi'nde dijital çağ ile ilgilibirtakım gereksinimleri karşılamıştır. Mevcut bilgi miktarı katlanarak artarken hemen her alanda teknoloji kullanımını hızla yaygınlaşmaya başlamış, sonuçta yaşam boyu değişmeden devamlılığını sürdürebilen bir meslek grubu kalmamıştır. Tüm bu gelişmelerden en çok etkilenen alanlardan birisi de eğitim alanı olmuş, bilgi ve iletişim teknolojilerinin öğrenme-öğretme süreciyle bütünleştirilmesi zorunlu hale gelmiştir (Akkoyunlu ve Kurbanoglu, 2003, s. 2). Programların uygulayıcıları olarak MEB'in öğretmen yeterlikleri incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda hangi yeterlikte BİT ifadesi yer aldıysa bu yeterlikler çalışmaya dâhil edilmiştir (MEB, 2006). Bunlar;

- BİT ile ilgili yasal ve ahlaki sorumlulukları bilme ve bunları öğrencilere kazandırabilme,
- Teknoloji okur-yazarı olma,
- BİT'teki gelişmeleri izleyebilme,
- Mesleki gelişimini desteklemek ve verimliliğini artırmak için BİT'ten yararlanabilme,

- BİT'ten (çevrimiçi dergi, uygulama yazılımları, e-posta, vb.) bilgiyi paylaşma amacıyla yararlanabilme,
- BİT'i de kullanarak farklı deneyimlere, özelliklere ve yeteneklere sahip öğrencilere uygun öğrenme ortamları hazırlayabilme,
- Ders planında BİT'in nasıl kullanılacağına yer verebilme,
- Materyal hazırlamada bilgisayar ve diğer teknolojik araçlardan yararlanabilme,
- Teknolojik ortamlardaki (veri tabanları, çevrimiçi kaynaklar vb.) öğretim-öğrenme ile ilgili kaynaklara ulaşabilme, bunların doğruluk ve uygunlukları açısından değerlendirebilme,
- Teknoloji kaynaklarının etkili kullanımına model olabilme ve bunları öğretebilme,
- Öğrencilerin farklı ihtiyaçlarını dikkate alarak öğrenci merkezli stratejileri destekleyen teknolojiler kullanabilme,
- Teknoloji yoğun öğrenme ortamlarında davranış yönetimi için stratejiler geliştirebilme ve uygulayabilme,
- BİT'i kullanarak verileri analiz edebilme,
- BİT'i kullanarak sonuçlardan velileri, okul yönetimini ve diğer eğitimcileri haberdar edebilme olarak belirlenmiştir (İlgaz ve Usluel, 2011, s. 95-96).

Bilgi ve iletişim teknolojileri kavramını içeren ve yukarıda verilen performans göstergelerinde hem UNESCO'nun (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) hem de ISTE'nin (Uluslararası Eğitimde Teknoloji Birliği) geliştirmiş olduğu standartlar içerisinde yer alan performans göstergelerine değinildiği görülmektedir (Kurt, 2013, s. 29). Etkin bireyler yetiştirmeyi amaçlayan Sosyal Bilgiler dersini okutan öğretmenlerden, bilgi ve iletişim teknolojilerine, özellikle sosyal medya kullanımına hâkim olması beklenir. Öğretmenler, teknolojiyi sadece kullanmakla kalmayıp öğrenme ve öğretim faaliyetlerinde de teknolojinin imkânlarından faydalanarak 21. yüzyıl becerilerini kazanmış, teknolojiyi sorumlu tüketebilen etkin bireyler yetiştirebilmelidirler. Türkiye'de bilişim teknolojileri kullanım oranı her geçen yıl artarken, eğitim süreçlerinde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımının artması eğitim-öğretim kazanımları açısından çok önemlidir.

Geleneksel öğretim yapısında örtük öğretim faaliyetleri haricinde öğrenme ve öğretim faaliyetleri okullarda yapılmaktadır. Okul dışında öğrenciler sadece ev ödevleriyle ilgilenebilmektedirler; ancak internetin ve sosyal medyanın eğitim-öğretim faaliyetlerinde aktif bir şekilde kullanılması öğretmene büyük kolaylıklar sağlamaktadır. Öğretmen sınıfta ders ile ilgili çeşitli görsellerden, videolardan, animasyonlardan, konu anlatımlarından, sunumlardan vb. yararlanabilir. Okul dışında ise öğretmen sosyal medya uygulamalarını kullanarak, sınıf içinde kullandığı materyalleri, konunun tekrar edilmesi amacıyla öğrencilere gönderebilir. Öğrenciler okul dışında da herhangi bir konuda görüş alışverişinde bulunup tartışma ortamı yaratabilir; öğretmenleri tarafından gönderilen ödev, proje ve sınavlarını sosyal medya uygulamaları üzerinden yapabilirler. Hatta öğretmenler yazılı olarak yaptıkları sınavları çeşitli sınav okuma uygulamaları kullanarak okuyabilir ve sınav sonuçlarını sosyal medya üzerinden öğrencileriyle paylaşabilir. Sosyal Bilgiler

öğretmenlerinin eğitimde sosyal medyayı kullanımının; öğrenciden beklenen beceriler, eğitim-öğretim etkinliği, kazanımlara ulaşma, öğretmenin iş yükünün azalması ve hayat boyu öğrenme gibi birçok açıdan katkısı ve önemi büyük olacaktır. Sonuç olarak, teknolojinin hızlı bir şekilde değişmesi ve ilerlemesi, Dünya’da Singapur ve Güney Kore gibi ülkelerin teknolojiyi eğitim ile başarılı bir şekilde bütünleştirmeleri, Türkiye’nin bu konuda yetersiz kalması, teknolojiyi eğitim sistemleri ile bütünleştirebilen devletlerin Türkiye’nin aksine uluslararası sınav [PISA, TIMSS (Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması)] ortalamalarının yüksek olması, dijital yerli denilen Z kuşağının öğrenme ölçütleri ve öğretmen yeterlikleri gibi nedenler bu araştırmanın problemini ortaya çıkarmıştır.

1.1.1. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi: *“Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin eğitimde sosyal medyayı kullanım düzeyleri ve sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanımına yönelik görüşleri nedir?”* şeklinde belirlenmiştir.

1.1.2. Alt Problemler

Problem cümlesine bağlı olarak alt problemler ortaya çıkmaktadır. Bu alt problemler:

1. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeyleri nedir?
2. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeyleri
 - a) Cinsiyete,
 - b) Yaşa,
 - c) Mesleki kıdeme,
 - d) Mezun olunan alana (branş)
 - e) Öğrenim durumuna
 - f) Görev yapılan yerleşim şekline
 - g) Görev yapılan bölge göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin; sosyal medyayı benimseme düzeyleri,
 - a) Sosyal medyada gruplara üyelik durumuna
 - b) Sosyal medyayı kullanım sıklığına
 - c) Sosyal medyayı kullanım süresine farklılaşmakta mıdır?
4. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı öğrenme ve öğretme süreçlerinde kullanma düzeyleri nedir?
5. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı öğrenme ve öğretme süreçlerinde kullanma düzeyleri;

- a) Cinsiyete,
 - b) Yaşa,
 - c) Mesleki kıdeme,
 - d) Mezun olunan alan (brans)
 - e) Öğrenim durumu değişkenine göre,
 - f) Görev yapılan yerleşim şekli değişkenine göre,
 - g) Görev yapılan bölgeye göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
6. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin; sosyal medyayı öğrenme ve öğretmen süreçlerinde kullanma düzeyleri,
- a) Sosyal medyada gruplara üyelik durumuna
 - b) Sosyal medyayı kullanma sıklığına
 - c) Sosyal medyayı kullanma süresine göre farklılaşmakta mıdır?
7. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyanın eğitsel amaçlı kullanımına yönelik görüşleri nelerdir?

1.2.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Türkiye’de MillîEğitim Bakanlığı’na bağlı (MEB) devlet okulu ve özel okullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin bilgi ve iletişim teknolojilerinden sosyal medyayı kullanma düzeyleri ve sosyal medyanın eğitimde kullanımına yönelik görüşlerinden hareketle çeşitli çıkarımlarda bulunmaktır.

1.3.Araştırmanın Önemi

Günümüzde hemen hemen her alanda teknoloji kullanımı hızla artmaktadır. Çalışma ortamlarında insan gücünün yerini artık teknoloji almaya başlamıştır. Dolayısı ile öğrenenlerin sadece okuryazar olması yeterli olmamaktadır. Ülkelerin yetişmiş insan gücünü sağlayabilmeleri için 21. yüzyıl becerilerini eğitim kurumlarında kazanmaları gerekir. Bu beceriler: (a) iş birliği ve liderlik; (b) yaratıcılık ve inovasyon, eleştirel düşünme, problem çözme; (c) sosyal sorumluluk, kültürel, evrensel ve çevresel farkındalık; (d) iletişim; (e) yaşam boyu öğrenme, öz-yönlendirme; (f) dijital çağ okuryazarlığıdır (Framework for 21st Century Skills, 2016). Bu noktada Sosyal Bilgiler öğretmenlerine önemli görevler düşmektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerilerine sahip olabilmesi için öğretmen eğitimisürecinde aldığı Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersinin 21. yüzyılın ihtiyaçlarını karşılar düzeyde olması gerekmektedir. Bu durum ile ilgili Tarman ve Baytak’ın (2011) yaptıkları çalışmaya göre; Sosyal Bilgiler öğretmen adayları öğrenme ortamında kullandıkları *PowerPoint* ve *Office* gibi programların eğitim ve öğretimde daha etkili olacağını düşünmelerine rağmen *Facebook*

ve *Twitter* gibi ortak çalışmayı ve paylaşmayı artıran Web 2,0 uygulamalarının daha az etkili olacağını düşündüklerini ifade etmişlerdir. Özel'in (2014) Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile yaptığı araştırmaya göre; araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin büyük bölümünün öğretim teknolojilerinin eğitimde verimi artırdığına inandıkları ancak aynı oranda teknolojik araçları kullanmadıkları ve daha çok "*bazen*" kullandıkları sonucuna ulaşmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının ve öğretmenlerinin bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitimde kullanılmasıyla ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde; bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitimde kullanılmasını yararlı buldukları ancak kendilerinin kullanmadıklarını belirten sonuçlara ulaşılmaktadır. Yiğit (2011), Sosyal Bilgiler dersi ile ilgili olarak; "*Sosyal Bilgiler dersi; bireylerin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında yaşama ilişkin bilgi, beceri ve tutumların kazandırıldığı bir ders olarak karşımıza çıkmaktadır.*" şeklinde ifade etmektedir. Dolayısıyla teknolojiye dayalı bir dünyanın vatandaşları olan bireylerin yetiştirilmesi Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin rolleri arasında yer almaktadır. Diğer yandan günümüzde öğrenciler teknolojinin içinde doğdukları için bilgi ve iletişim teknolojilerini çok sık kullanmaktadırlar. Sosyal medya öğrenciler için hayatlarının bir parçası haline gelmiştir. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın 2013 yılında yaptığı "Gençlik ve Sosyal Medya Araştırma Raporu"nda gençlerin %86'sı sosyal medyaya günde en az bir kere; %72'si ise her gün birkaç kere bağlanmaktadır. Her üç gençten birisi sosyal medyada en az üç saat geçirmektedir. Özellikle 15-17 yaş grubu, bekârlar ve ortaöğretim ve altı mezunlarda bu oran daha yüksek olduğu belirtilmektedir (Gençlik ve Sosyal Medya Araştırma Raporu, 2013). Gençler sosyal medyada bu kadar zaman geçirirken, sosyal medyanın olumsuz etkilenmektedirler. Öğretmenler, öğrencilerin sosyal medya kullanımını eğitim faaliyetlerin içinde dâhil edebilirlerse, öğrenciler sosyal medyanın olumsuz etkilerinden o kadar korunabilir. Öğrenciler sosyal medyada daha kaliteli zaman geçirebilirler. Bu nedenlerden dolayı Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin bilgi iletişim teknolojilerinden sosyal medya araçlarının eğitim amaçlı kullanımı büyük önem taşımaktadır. Yapılan bu çalışma ile sosyal medya araçlarının Sosyal Bilgiler öğretiminde öğrenciler ve öğretmenler tarafından kullanılması, öğretmenlerin sosyal medya araçlarını eğitim faaliyetlerinde kullanımında Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersinin önemi açısından alan yazımına önemli katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

1.4.Sınırlılıklar

Nicel boyut, 2014/2015 eğitim-öğretim yılında "*Türkiye Sosyal Bilgiler Zümresi*" *Facebook* grubuna üye olan Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile sınırlıdır. Nitel boyut ise nicel araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile sınırlıdır.

1.5.Sayıtlar

1. Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme ölçeğini, sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisi ölçeğini ve yarı yapılandırılmış formu samimiyetle cevaplandıkları varsayılmıştır.
2. Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin temel bilgi düzeyinde internet ve sosyal medya kullanabildikleri düşünülmektedir.
3. Sosyal medyanın eğitim ve öğretim açısından faydalı bir araç olduğu temele alınmıştır.

1.6.Tanımlar

Sosyal Medya: İnternet, web siteleri, çoklu ortam uygulamaları, etkileşimli yayıncılık gibi içeriklerin sayısal verilere dönüştürülüp bilgisayar ağları üzerinden herhangi bir noktadan diğer bir noktaya her an iletilebildiği; çok sayıda doküman, görüntü, ses ve metni çeşitli yollarla birleştirerek sunma yetkisine sahip bir medya alanı olarak tanımlanabilir.

Web 2,0: İkinci nesil internettir. İnternet kullanıcılarının bireysel veya ortaklaşa içerik üretebildikleri ve üretilen içeriklerin paylaşılabilirdiği sistemdir.

Skype: İnternet kullanılarak görüntülü veya görüntüsüz iletişim ve telefon görüşmesi yapılan bir sistemdir.

Twitter: Kullanıcıların düşüncelerini 280 karakterle ve aynı zamanda resim ve video gibi çeşitli görselleri sayfalarında paylaşabildiği bir microblog, sosyal medya aracıdır.

WhatsApp: Akıllı telefonlarda internet kullanılarak insanların birbirleriyle metin veya görseller ile iletişim kurduğu bir araçtır.

Görsel Medya: Matbu basılmamış, internetin kullanıldığı birçok teknolojik araçla ulaşılabilen resim, video, metin vb. içeriklerin bulunduğu medya türüdür.

Flickr: Fotoğraf paylaşma ve saklama sitesi olup, Yahoo'ya aittir.

Instagram: Flickr gibi fotoğraf, video paylaşma ve saklama sitesi ve uygulamasıdır.

Youtube: En çok kullanılan sosyal ağlardan birisidir. Fotoğraf, video, film, müzik videosu vb. birçok görseli içerdiği bir site aynı zamanda uygulamadır.

Edmodo: Facebook'un eğitim için kullanılan sürümü olduğunu söyleyebiliriz. Eğitimcilerin *Edmodo* üzerinden öğrencileri için çeşitli paylaşımlarda bulunabildiği,

ödevler verebildiği, etkinlikler düzenleyebildiği ve çevrimiçi-çevrimdışı sınavlar yapabildiği bir platformdur.

Ning: Üyelerin, kendi çevrimiçi sosyal ağını oluşturabildikleri ücretli bir platformdur.

Pinterest: Mantar pano görünümüne sahip, kullanıcıların ilgi duydukları alanlara yönelik çeşitli görsel öğelerin paylaşıldığı sosyal bir ağıdır.

MySpace: MySpace, sanal ortamda kullanıcı denetiminde iletişim ve arkadaşlıklar kurulabilen, kişisel profillerin, blogların, grupların, resimlerin, müzik ve videoların barındırılabilceği bir sosyal iletişim web sayfasıdır (Sanlav, 2014, s. 83).

Facebook: 2004 yılında Marc Zuckerberg tarafından kurulan ve en çok ziyaret edilen sosyal paylaşım platformudur.

Wikipedi (Wikipedia): Kullanıcılar tarafından içeriği hazırlanan, reklamsız ve kâr amacı gütmeyen, dünyanın en çok kullanılan sanal ansiklopedisidir.

Podcast: Podcastler ses dosyalarıdır. Bir konuşma, ders anlatımı veya herhangi bir içeriğin sadece ses uzantısıdır. İnternetin olduğu yerlerde istenildiği zaman dinlenilebilir ya da indirilip daha sonra dinlenilebilir.

Blog: “Web” ve “log” kelimelerinin birleşmesinden oluşan ve web günlüğünü ifade eden weblog kavramı zamanla yaygınlaşarak blog olarak adlandırılmış olup akla gelebilecek her konuda okuyucularına içerik sağlayan web siteleridir.

Tumblr: Çok basit bir blog aracıdır, günlükler için neredeyse mükemmeldir. Yorumlara izin vermemesine rağmen otomatik olarak etiket bulutlarını desteklemez. Tumblr, yaşları küçük öğrenciler ve blog yazmaya giriş yapmak isteyenler için uygun bir seçimdir.

ClassDojo: Hem web arayüzü hem de akıllı telefon uygulaması olan bir öğrenci davranışı değerlendirme aracıdır. *ClassDojo* uygulaması ve web arayüzü senkronize çalışmaktadır.

Three Rings: Öğrencilerin öğrenme ürünlerini kayıt altına alan bir e-portfolio uygulamasıdır. Three Rings’inde web arayüzü bulunmakta ve uygulaması ile uyumlu çalışmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

ALANYAZIN TARAMASI

Bu bölümde, araştırma konusuyla ilgili kuramsal bilgiler ve ilgili araştırmalar yer almaktadır.

2.1. Sosyal Medya Nedir?

Alan yazında sosyal medya kavramının altında neyin bulunduğu ve sosyal medyanın, Web 2,0'ın kullanıcıları tarafından oluşturulan içerikten nasıl farklılaştığına ilişkin bir belirsizlik bulunmaktadır. Bu noktada sosyal medyanın nasıl doğduğunun ve neyi içerdiğinin incelenmesi yararlı olacaktır. Aynı zamanda sosyal medyanın ve sosyal ağların tarihsel gelişimine kısaca bakılması, bu kavramların anlaşılması bakımından önemlidir (Durmuş, 2015, s. 109). İnternet teknolojilerinin 1990'lı yıllardan sonra dünyada yayılmaya başlamasıyla birlikte sosyal medya da kendini yavaş yavaş göstermeye başlamıştır. Birçok mevcut sosyal yazılım uygulaması sanal ve gerçek sosyal dünyalar açmakta, bu uygulamalar hem çevrimiçi hem de çevrimdışı etkileşim ve yazılı/görsel bağlantı sağlamaktadır. *Flickr* ve *Youtube*, gerçek ve sanal arkadaşlarla fotoğraf ve video paylaşımını kolaylaştırmaktadır. *MySpace*, *Facebook*, *Twitter* ve *Friendster* kullanıcılarına bir dizi multimedya öğelerini kullanarak kişisel görüntü (profil) özelleştirmelerine olanak sağlamaktadır. Bunun yanı sıra mevcut kişiler ve yeni kişilerle etkileşim sağlanabilmektedir. Başka bir sosyal medya aracı olan *Sticham*, kullanıcıların web kamerası ve mikrofon kullanarak gerçek zamanlı etkileşim kurmalarına izin vermektedir (McLoughlin ve Lee, 2007, s. 665).

Web 2,0 kavramı ilk kez 2004 yılında, O'Reilly ve MediaLive International tarafından organize edilen ve Google, Yahoo, Msn, Amazon, Ebay gibi web dünyasının önde gelen şirketlerinin de katıldığı web konferansında, web alanında yaşanan gelişmeler ve web dünyasının geleceği konusundaki tartışılırken ortaya çıkmıştır. Web 2,0 teknolojisinin sunduğu yenilikler arasında; ağ günlükleri (weblogs), oynatıcı ve video yayın abonelikleri (podcast and videocasts), vikiler (wikis), sosyal ağlar (social networks), yer imleri (bookmarks), etiketleme (tagging), resim ve video paylaşımı (photo and video sharing), karma (bütünleşik) web siteleri (mashups) en göze çarpan uygulamalardır (Genç, 2010, s. 237-238).

Caladine (2008), Web 2,0 ile Web 1,0 arasındaki farkları şöyle açıklamaktadır: Bunları birbirinden ayıran birçok özellik bulunmaktadır. Web 1,0'in temel odak noktası

teknik bilgiye sahip kişiler tarafından siteye yerleştirilen bilgilerdir. Bu bilgiler dünyadaki herkese açıktır. Geliştirilen web sayfaları durağandır. Bu sayfaların çoğunda renk bulunmaktadır ancak çok az hareket bulunmaktadır. Web 2,0'de ise bilgiler genel kullanıcılar tarafından gönderilmektedir. Bu bilgilerden sonra sayfalara kullanıcılar tarafından geri bildirim, bağlantı içeren öğeler gönderilmesi veya açıklama yazılması gibi özellikler bulunmaktadır (Caladine, 2008; akt. Harzum, 2010, s. 605). Bu sayede web kullanıcıları teknik bilgiye ihtiyaç duymadan web sayfası geliştirebilen kişiler hâline gelmektedir. Bunun yanında kullanıcılar web okuru (tüketici) olmaktan çıkarak web okuryazarı (üreten tüketici) hâline gelmektedir. Web okuryazarı olan kişiler işbirliğine dayalı çalışmalar ile çevrimiçi ansiklopediler, günlükler veya topluluklar oluşturabilmektedir. Bu topluluklar birbirlerini bilgilendirebilmekte, bilgi paylaşmakta, geri bildirim sağlamak ve birlikte üretebilmektedir (Harzum, 2010, s. 605).

İnternet, dünyada milyonlarca bilgisayar kullanıcısını ve binlerce sosyal grubu bir araya getiren ve birbirleriyle doğrudan iletişim kurmalarını sağlayan, sürekli büyüyen bir iletişim ağıdır. İnternet ortamında kullanıcıların kendilerini tanımlayarak her kültürden farklı kullanıcı ile iletişime geçtiği, bunun yanında normal sosyal yaşamda kullanılan jest ve mimik hareketlerini simgeleyen sembollerle duygu ve düşüncelerini sanal olarak ifade ettiği, bu şekilde sosyal iletişim kurduğu ortamlar “*sosyal ağ*” olarak tanımlanmaktadır (Altunay, 2010). İnternet aslında kendi başına bir sosyal medya olarak nitelendirilebilir. Ryan (2014) sosyal medyayı; kullanıcıların çevrimiçi ortamda bir araya gelip fikir alışverişini yapmasına, tartışmasına, iletişim kurmasına ve herhangi bir biçimde sosyal etkileşime girmesine olanak tanıyan, web tabanlı yazılım ve hizmetleri tarif etmek için kullanılan bir çatı terim olarak tanımlamakla birlikte bu karşılıklı etkileşimin metinsel, işitsel, görsel, video ve diğer biçimlerde de olabileceğini ifade etmiştir (s. 201). Diğer yandan Boyd ve Ellison (2007) sosyal ağ sitelerini tanımlarken üç ölçüt bulunduğunu ileri sürmektedir: Bireylerin;

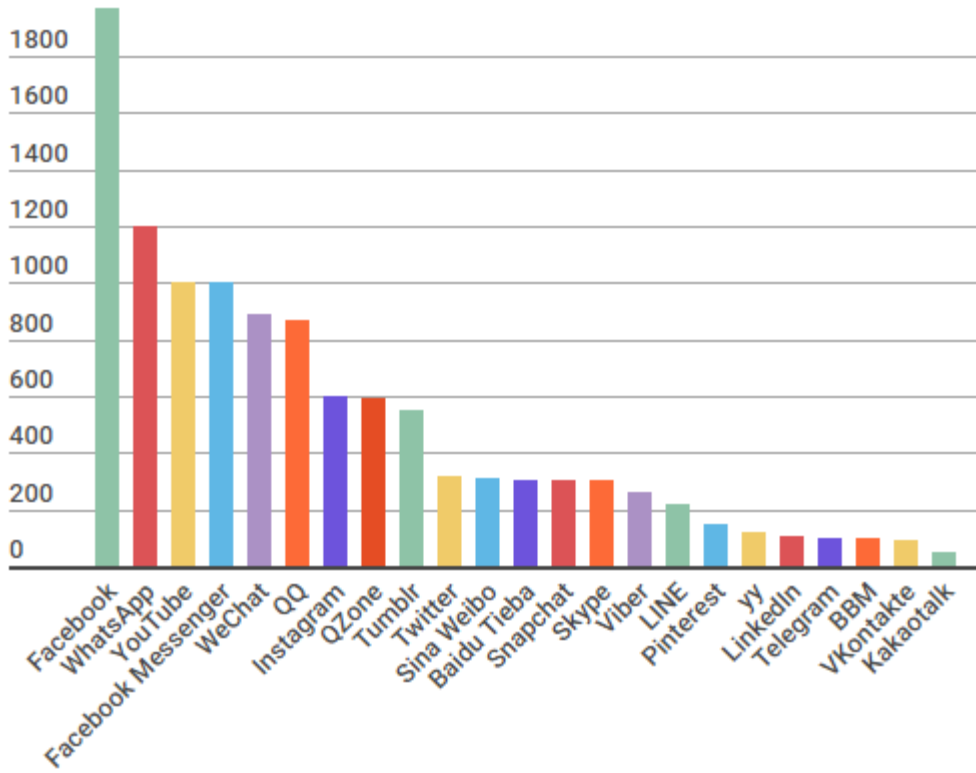
- Sınırlı bir sistem içerisinde genel veya yarı genel bir profil oluşturmalarına,
- Paylaştıkları bir bağlantıyı diğer kullanıcıların listesiyle açık bir şekilde dile getirebilmelerine,
- Kendilerinin ve sistem içerisindeki diğer bireylerin bağlantı listelerini görmelerine ve birbirleri içerisinde geçiş yapabilmelerine imkân sağlayan web tabanlı servisler olarak sınıflandırıyor (s. 211).

“*Sosyal Medya*” en genel tanımı ile içeriğinin alıcıları tarafından oluşturulup yine başka alıcıların kullanımına sunulan alandır. “*Sosyal*” kelimesi burada en az ikili bir iletişim ve etkileşimi ifade eder. Sosyal medyanın en önemli özellikleri, içeriğinin kişiler tarafından oluşturulması ve paylaşımların özgür ve bir o kadar kontrolsüz oluşudur

(Eğitimde Fatih Projesi, 2011, s. 17). Sosyal medya denildiğinde insanların aklına ilk olarak *Facebook*, *Twitter* vb. ortamlar gelmektedir. Fakat forumlar, sözlükler, bloglar, mikrobloglar; yani fikirlerin, bilgilerin paylaşılıp tartışılabildiği, fikir alışverişinin olduğu her alan sosyal medyaya dâhildir. Sosyal medya platformlarını sınıflandırmak çok kolay bir iş olmasa da temelde sekiz ana başlık altında toplamak mümkündür:

- Bloglar,
- Mikrobloglar (*Twitter* gibi),
- İnternet forumları (Google Grupları gibi),
- İnceleme ve değerlendirme siteleri (*Yelp* gibi),
- Sosyal haber ve sosyal işaretleme siteleri (*Digg*, *StumbleUpon*, *Pinterest* gibi),
- Sosyal ağ kurma siteleri (*Facebook*, *LinkedIn*, *Google+* gibi),
- Medya paylaşım siteleri (*YouTube*, *Flickr*, *Slideshare* gibi),
- Sanal dünyalar (*Second Life* gibi).

Ancak bunların dışında da platformlar (Wikiler, Podcasting araçları vb.) bulunmakta ve her geçen gün yeni sosyal medya araçları ortaya çıkmaktadır (Tuncer, 2013, s. 15-16). İnternetin çok büyük bir alan olduğu düşünüldüğünde, sosyal ağların sayısının da yadigarlanmayacak kadar çok olduğu gerçeği ile karşılaşılmalıdır. Kategorileri ve kullanım amaçları farklı da olsa sosyal ağlar, insanların gerçek sosyal yaşamdaki iletişimini, etkileşimini, çalışmasını, hatta öğrenme sürecinin bir benzerini sanal ortamda meydana getirerek yeniden şekillendirmiştir. Gerçek ortamdaki gibi olmasa da sosyal ağlar hayatın bir parçası hâline gelmeye başlamıştır (Altunay, 2010). Şekil 2.1.'de Nisan 2017 itibariyle dünya çapında en çok kullanılan sosyal paylaşım siteleri verilmiştir.

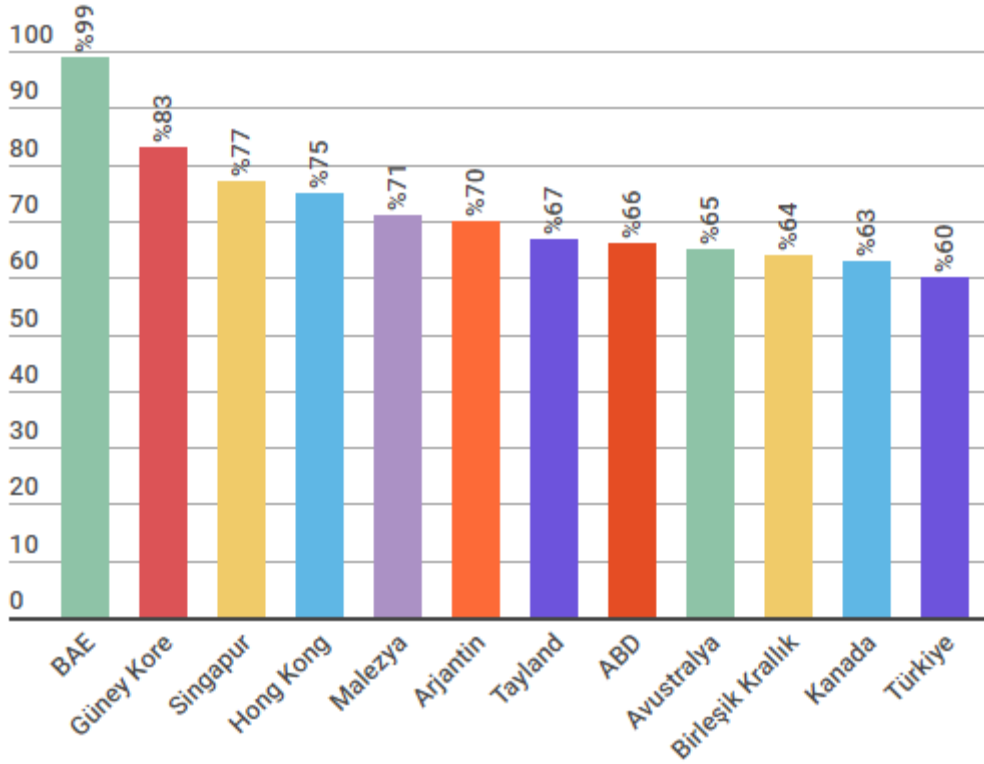
Şekil 2.1. Nisan 2017 itibarıyla dünya çapında en çok kullanılan sosyal paylaşım siteleri (Milyar)

Küresel Sosyal Ağlar Kullanıcı Sayısı, Nisan 2017. (<https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/>, 2017).

Dünyanın önde gelen araştırma ve istatistik şirketlerinden Statista'nın yapmış olduğu araştırmaya dayanan Şekil 2.1. incelendiğinde, 2017 Nisan ayı itibarıyla dünya çapında başta *Facebook*, *WhatsApp*, *YouTube*, *Facebook Messenger*, *WeChat*, *QQ* olmak üzere en çok kullanılan sosyal paylaşım platformları görülmektedir. İlk sırayı 1,8 milyar aktif kullanıcı ile *Facebook* almaktadır. Web2,0 teknolojisinin giderek çoğalan ve yaygınlaşan sosyal medya araçları, iletişim ve etkileşimi en üst düzeye çıkarma noktasında ciddi bir güce sahiptir. Türkiye'de internet kullanımı, dünyadaki teknolojik değişmelere paralel olarak her geçen yıl artan bir önem kazanmaktadır (Eğitimde Fatih Projesi, 2011, s. 18).

2.2. Türkiye'de İnternet Kullanımı ve Sosyal Medya

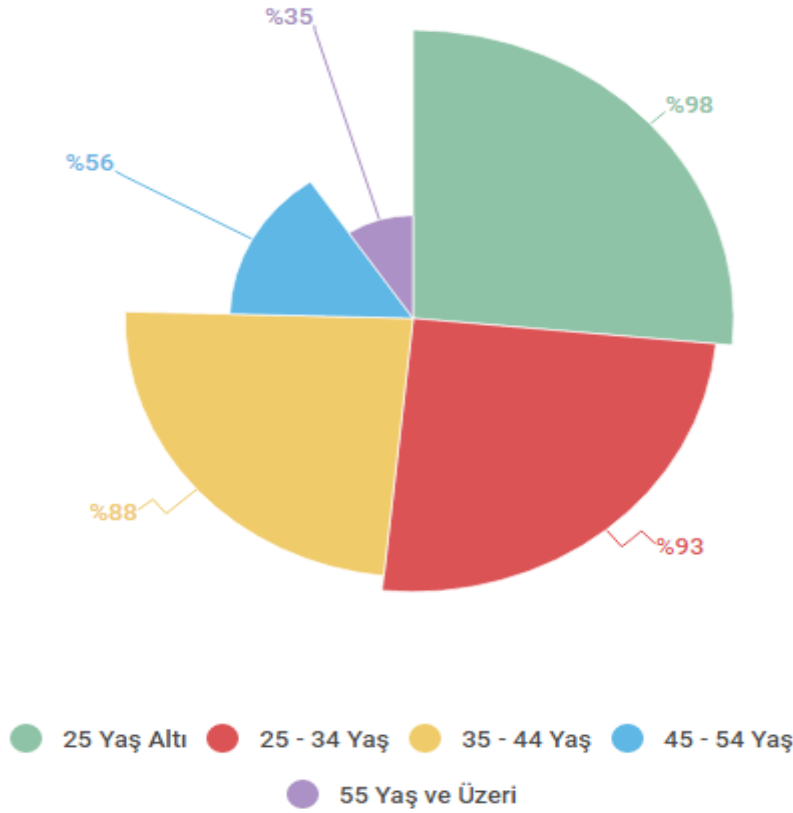
Türkiye, genç nüfusu fazla ve gelişmekte olan bir ülkedir. Ülkemizde internet kullanım oranı gün geçtikçe artmaktadır. Bunda genç nüfusun payı oldukça fazladır. Genç nüfusun, interneti özellikle akıllı telefonlar ile kullanması, internet ve sosyal medyayı kullanım oranını yükseltmektedir. Şekil 2.2.'de Ocak 2017 itibarıyla sosyal medyayı en çok kullanan ülkeler verilmiştir.

Şekil 2.2. Ocak 2017 itibariyle sosyal medyayı en çok kullanan ülkeler

Dünya Çapında Sosyal Medyayı En Çok Kullanan Ülkeler, Ocak 2017. (<https://www.statista.com/statistics/282846/regular-social-networking-usage-penetration-worldwide-by-country/>)

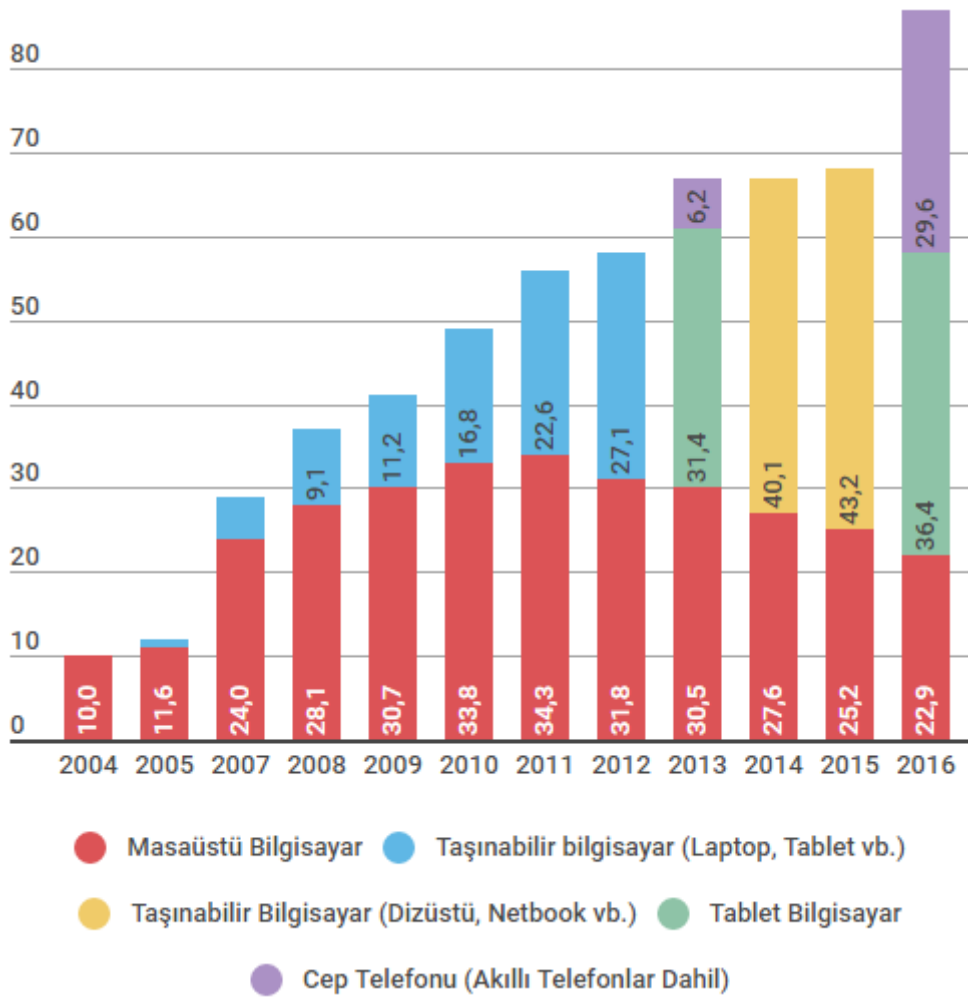
Bu istatistik, seçilen ülkelerdeki internet kullanıcılarının Ocak 2017'den itibaren sosyal paylaşım sitelerini ziyaret etme oranını göstermektedir. Her bir ülkedeki en üst sosyal ağdaki aktif hesapların sayısı ile o ülkenin nüfusu karşılaştırıldığında, Türkiye yüzde 60'lık bir sosyal medya kullanım ile on ikinci (12.) sırada yer almıştır. Türkiye'nin nüfusu 2016 itibariyle Türkiye İstatistik Kurumuna (TÜİK) göre 79,81 milyondur. Nüfusun yüzde 60'ı yani 49,88 milyon kişi sosyal medya kullanıcısıdır. Statista'nın yaptığı bir diğer araştırmaya göre Türkiye'de 2021 yılında aylık aktif sosyal ağ kullanıcılarının sayısının 42,49 milyona ulaşması beklenmektedir (Statista, 2017). Bu, 2014 yılındaki 28,14 milyon kullanıcıya 14,35 milyondan fazla kişinin eklenmesi anlamına gelmektedir. Şekil 2.3.'de Türkiye'de internet kullanımının yaş gruplarına göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2.3. Türkiye’de internet kullanımının yaş gruplarına dağılımı

Türkiye’de İnternet Kullanımının Yaş Gruplarına Dağılımı, 2017. (http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028)

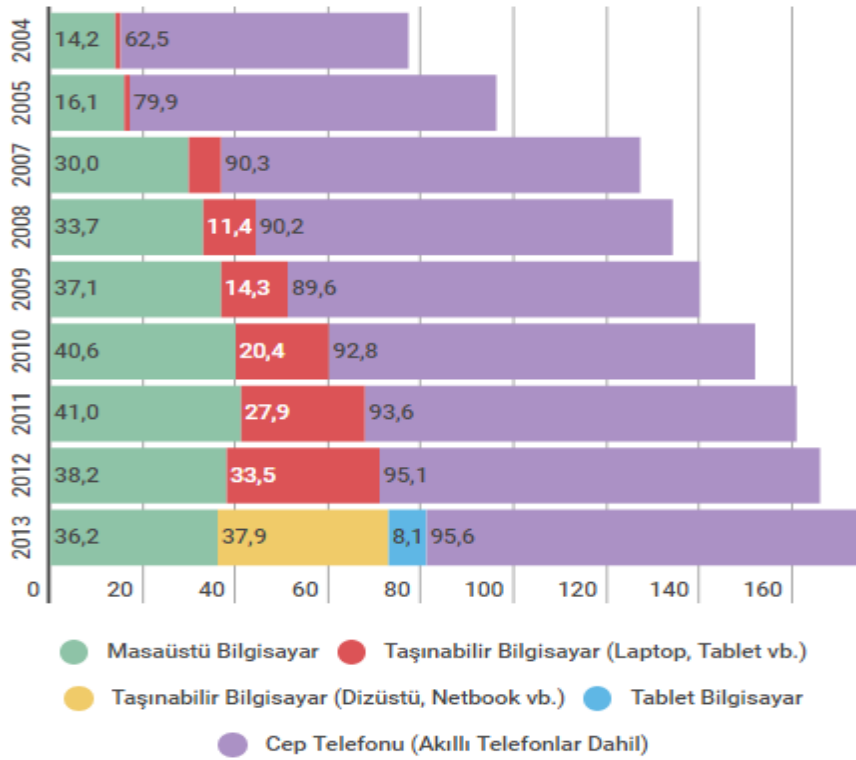
Dünyada en çok kullanılan arama motoru Google’ın raporuna göre, Türkiye’deki internet kullanıcılarının büyük çoğunluğu her gün çevrimiçi oluyor. En yüksek oran, yüzde 98 ile 16-24 ve yüzde 93 ile 25-34 yaş aralığındaki kullanıcılara aitken, bu oran 35-44 yaş aralığında yüzde 88, 45-54 yaş aralığında yüzde 56, 55 yaş ve üzerinde ise yüzde 35 olarak görülmektedir. Bu istatistiksel verilerde, Y ve Z kuşağının teknolojiye olan ilgisi açıkça görülmektedir. X kuşağının teknoloji kullanım oranı diğer kuşaklara nazaran daha azdır. Şekil 2.4.’te Türkiye’de hanelerde bilişim teknolojileri kullanım oranları verilmiştir.

Şekil 2.4. Türkiye’de hanelerde bilişim teknolojileri kullanma oranı (Genel)

TÜİK, Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 2004-2016. (http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028)

Türkiye’de hanelerde bilişim teknolojileri kullanım oranı incelendiğinde ise, masaüstü bilgisayar kullanımının 2004 yılından 2011 yılına kadar yüzde 24,3 arttığını; ancak 2016 yılına kadar yüzde 11,4 oranında azaldığı söylenebilir. Taşınabilir bilgisayar (Laptop, Tablet vb.) kullanımında ise 2007 yılından 2012 yılına kadar bir kullanım süreci söz konusuken 2012 yılından sonra bu alanda veri yoktur. Tablet bilgisayar ile internet kullanımı ise yalnızca 2013 ve 2016 yıllarında kayda değer bir veri gösterebilmiştir. Taşınabilir bilgisayar ile internet kullanımına (Dizüstü, Netbook, vb.) göz attığımızda ise 2014 ve 2015 yıllarında kullanıldığı görülmektedir. En çarpıcı veri ise cep telefonu (akıllı telefon dâhil) ile internet kullanımının 2004 yılından günümüze kadar her daim en yüksek verilere sahip alan olduğudur. Bu veriler de Türkiye’de internet kullanımının artık sadece evlerde değil, zaman ve mekân fark etmeksizin her yerde internet kullanımının sürekli arttığını kanıtlamaktadır. Şekil 2.5.’de Türkiye’de hanelerde bilişim teknolojileri kullanma oranları (kent) verilmiştir.

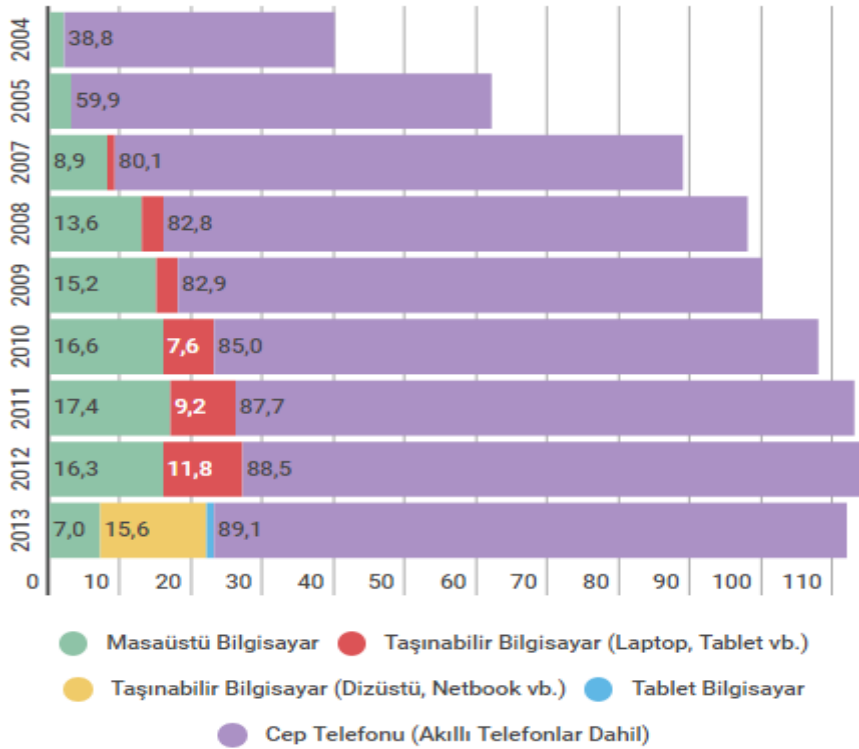

Şekil 2.5. Türkiye’de hanelerde bilişim teknolojileri kullanma oranı (Kent)

TÜİK, Hane halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 2004-2015. (http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028)

2014-2015 yıllarında kent ayrımında tahminlerin üretilmesi hedeflenmemiştir.

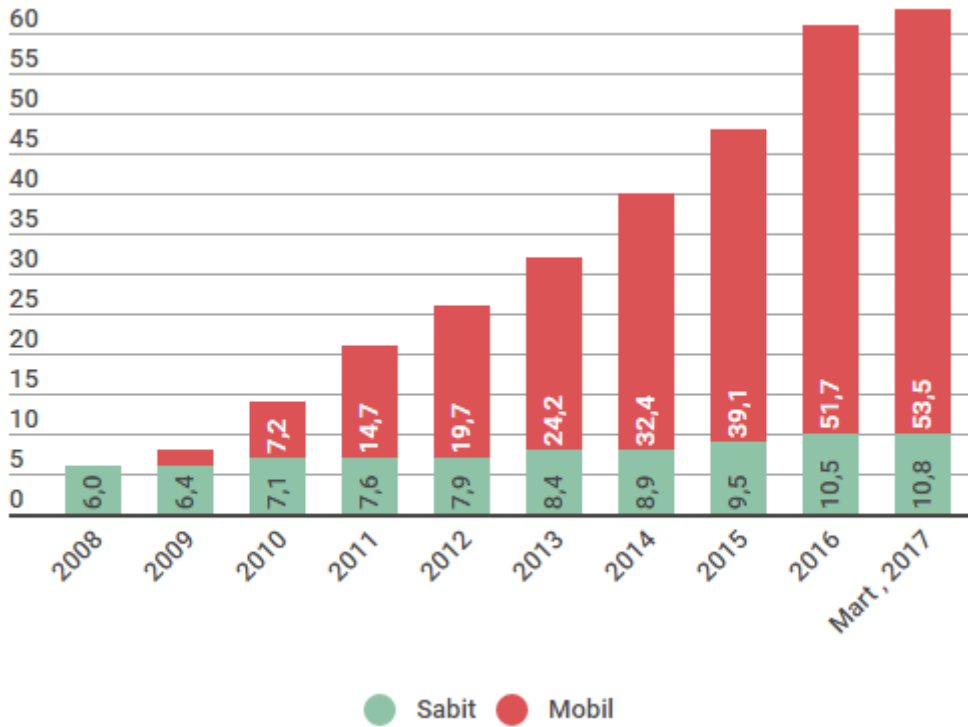
Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) yaptığı “*Hane halkı Teknolojileri Kullanım Araştırması*” isimli çalışmanın kent verileri incelendiğinde yine cep telefonunun (akıllı telefon dâhil) diğer araçlara oranla internete erişim için daha fazla tercih edildiği görülmektedir. Şekil 2.6.’da Türkiye’de hanelerde bilişim teknoloji kullanma oranı (Kır) verilmiştir.

Şekil 2.6. Türkiye’de hanelerde bilişim teknolojileri kullanma oranı (Kır)

TÜİK, Hane halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 2004-2015.2014-2015 yıllarında kır ayrımında tahminlerin üretilmesi hedeflenmemiştir. (http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028, 2017).

Aynı araştırmanın kır verilerine bakıldığında; masaüstü bilgisayar, taşınabilir bilgisayar ve tablet bilgisayar ile internete erişim oranının az olduğunu; ancak bu durumun aksine cep telefonu ve akıllı telefonlar ile internete erişimin kent verilerinden anlamlı bir fark göstermediği anlaşılmıştır. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), Türkiye Elektronik Haberleşme Sektörü’ne ilişkin 2017 yılı ilk çeyrek verilerini içeren üç aylık “Pazar Verileri” raporunu yayınlamıştır. Şekil 2.7.’de 2008 yılından itibaren Türkiye’deki toplam geniş bant internet abone sayılarına, sabit ve mobil ayrımında yer verilmektedir.

Şekil 2.7. Türkiye geniş bant internet abone sayısı

(https://www.btk.gov.tr/File/?path=ROOT%2F1%2FDocuments%2FSayfalar%2FPazar_Verileri%2F2016-Q1.pdf, 2017)

Rapor incelendiğinde, 2008 yılında 6 milyon olan geniş bant internet abone sayısının 2017 yılı birinci çeyreğinde 64,3 milyona ulaştığı ve geniş bant abone sayısının bir önceki çeyreğe göre yüzde 3,3 oranında arttığı görülmektedir. Artış oranı kablo internet abone sayısında yüzde 4,8 ve fiber abone sayısında yüzde 4,2 seviyelerinde gerçekleşmiştir (BTK, 2017, s. 28). 2008 yılında mobil internet görülmezken sabit geniş bant internet abonesinin 6,0 milyon olduğu görülmektedir. Diğer yandan mobil internet abonesi 2009'da 2,5 milyon iken, 2017 Mart ayı itibariyle 51 milyon artış ile 53,5 milyon aboneye ulaşmıştır. Mobil internet abone sayısı yıldan yıla çok hızlı bir şekilde artış gösterirken, sabit geniş bant internet abone sayısında 2008 yılından 2017 Mart ayına kadar 4,8 milyonluk bir artış göstermiştir. Bu da Türkiye'de daha çok mobil internet kullanımının tercih edildiğini göstermektedir. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun (BTK) verilerine göre 2008 yılından 2012 yılına kadar Türkiye'de internet kullanımının hızla arttığı görülmektedir. 2012 yılından sonra da Türkiye İstatistik Kurumu'nun verileri bu artışın 2017 yılı itibariyle devam ettiğini göstermektedir. Tablo 2.1.'de Türkiye'de hanelerde bilişim teknolojileri kullanım oranı (Eğitim Durumu) verilmiştir.

Tablo 2.1.

Türkiye’de Hanelerde Bilişim Teknolojileri (İnternet) Kullanım Oranı (Eğitim Durumu)
Eğitim Durumu

Yıl	Bir Okul Bitirmede		İlkokul		İlköğretim/Ortaokul ve dengi		Lise ve dengi		Üniversite/ Master/ Doktora	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
2004	0,2	2,0	0,4	2,3	9,5	22,5	19,3	37,7	58,0	61,4
2005	0,2	1,0	0,3	3,1	9,8	18,3	27,1	36,5	57,9	65,7
2007	0,2	2,6	3,9	9,0	23,3	36,4	49,1	66,8	80,7	83,9
2008	0,8	6,5	5,9	14,0	35,6	45,2	57,0	69,7	85,1	87,6
2009	1,1	5,6	7,7	14,5	43,5	58,6	62,4	76,0	85,8	89,0
2010	1,1	8,7	9,6	18,7	46,2	59,7	66,6	72,1	88,8	90,1
2011	1,6	6,8	11,5	20,0	49,7	63,8	70,2	75,6	90,3	91,5
2012	1,6	10,0	13,5	22,0	49,4	63,8	71,3	79,7	92,8	93,1
2013	1,5	6,1	13,4	22,5	50,7	65,9	71,6	76,5	91,4	91,9
2014	1,6	9,0	17,0	28,2	58,1	69,0	76,7	81,1	93,5	93,7
2015	4,6	11,7	20,9	31,2	58,9	73,5	78,8	81,7	94,3	94,0
2016	5,6	14,1	29,3	40,1	70,5	79,9	85,9	86,8	95,7	95,6

Hanelerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı, 2017. (http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028)

Şekil 2.2., Şekil 2.3., Şekil 2.4., Şekil 2.5., Şekil 2.6. ve Tablo 2.1. verilerinden yola çıkılarak bir sonuca varmak gerekirse: Türkiye’de teknolojinin gelişimiyle birlikte teknolojik ürünlerin kullanımı ve buna bağlı olarak kırsal veya kent fark etmeksizin internete erişim olanakları da hızla artmıştır. Bununla beraber internete erişiminin en fazla sağlandığı araç mobil cihazlardır. İnternet erişimine nüfus ve eğitim durumu açısından bakıldığında ise, erkek nüfusun kadın nüfustan daha fazla internete erişim sağladığı; diğer yandan insanların eğitim durumu ile internet kullanımı arasında doğru orantılı bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Türkiye’de internete erişim verileri eğitimcilere, teknolojiyi, her alanda olduğu gibi eğitim alanında da kullanarak hedeflenen kazanımlara ulaşma fırsatını vermektedir. Türkiye’de teknoloji ile ortaya çıkan değişim ve dönüşüme Millî Eğitim Bakanlığı da kayıtsız kalmamış ve *Fırsatları Artırma, Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi*’ni hayata geçirmiştir. FATİH Projesi; (a) eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak, (b) okullardaki teknolojiyi iyileştirmek, (c) teknoloji araçlarının öğretme-öğrenme sürecinde daha fazla duyu organına hitap edilecek şekilde derslerde etkin kullanımı, (d) okulöncesi, ilköğretim ile ortaöğretim düzeyindeki tüm okulların 620.000 dersliğine dizüstü bilgisayar, akıllı tahta ve internet altyapısı sağlamasını amaçlayan bir projedir. Proje; donanım / yazılım altyapısının sağlanması, eğitsel e-içeriğin sağlanması ve yönetilmesi, öğretim programlarında etkin teknoloji kullanımının sağlanması olmak üzere beş ana bileşenden oluşmaktadır (MEB, 2013; akt. Yurdakul, 2013, s. 3-4). Türkiye’de

internet, eğitim amaçlı kullanılmasının dışında pek çok amaç için kullanılmaktadır. Tablo 2.2.'de Türkiye'de internetin kullanım amaçları verilmiştir.

Tablo 2.2.
Türkiye'de İnternetin Kullanım Amaçları (2016)

AMAÇLAR	Türkiye %	Erkek %	Kadın %
E-Posta gönderme / alma	46,3	50,8	40,2
İnternet üzerinden telefonla görüşme/ video görüşmesi (web cam ile)	41,3	41,1	41,2
Sosyal medya üzerinde profil oluşturma, mesaj gönderme veya fotoğraf vb. içerik paylaşma	82,4	85,0	78,8
Çevrimiçi haber, gazete ya da dergi okuma	69,5	73,0	64,8
Mal ve hizmetler hakkında bilgi arama	65,5	66,9	63,6
Oyun indirme veya oynama	40,8	44,5	35,9
Müzik dinlemek (Web radyosu dâhil)	63,7	63,9	63,5
İnternet üzerinden TV izleme (Canlı veya kayırlan programlar dâhil)	33,7	34,2	33,1
Ücretli video izleme	3,0	3,3	2,6
Paylaşım sitelerinden video izleme (Örn. <i>YouTube</i>)	74,5	76,8	71,3
Kendi oluşturduğunuz metin, görüntü, fotoğraf, video, müzik vb. içerikleri herhangi bir web sitesine paylaşmak üzere yükleme	47,0	48,6	44,8
Web sitesi veya blog oluşturma	3,3	4,0	2,3
Sağlıkla ilgili bilgi arama (yaralanma, hastalık, beslenme, vb.)	65,9	60,6	73,2
Web sitesi üzerinden bir doktordan randevu alma (sağlık kuruluşu veya hastane vb.)	34,2	32,5	36,4
Seyahat veya seyahat ile ilgili konaklama için çevrimiçi hizmetleri kullanma	20,5	23,0	17,0
Mal veya hizmet satışı	20,0	22,8	16,1
İnternet bankacılığı	31,0	38,3	21,1
İnternet üzerinden alınan mal ve hizmetler için ödeme hesabı kullanma (Örn. BKM Express veya Pay PAL gibi)	6,9	8,5	4,6
Kişisel dokümanlarını internetteki bir alanda depolayan bireyler	14,2	16,2	11,5

Hanelerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı, 2017. (http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028)

İnternet kullanım amaçları incelendiğinde; Türkiye'de insanların yüzde 82,4'ü sosyal medya üzerinde profil oluşturma, mesaj gönderme veya fotoğraf vb. içerik paylaşma, yüzde 74,5'i paylaşım sitelerinden video izleme (Örn. *YouTube*), yüzde 69,5'i çevrimiçi haber, gazete ya da dergi okuma, yüzde 65,9'u sağlıkla ilgili bilgi arama (yaralanma, hastalık, beslenme, vb.), yüzde 65,5'i mal ve hizmetler hakkında bilgi arama, yüzde 63,7'si müzik dinleme (web radyosu dâhil) başta olmak üzere birçok nedenden dolayı interneti kullanmaktadır. Bunun yanında internet üzerinden telefonla görüşme/ video görüşmesi (web cam ile), sağlıkla ilgili bilgi edinme (yaralanma, hastalık, beslenme,

vb.), web sitesi üzerinden bir doktordan randevu alma (sağlık kuruluşu veya hastane vb.) konularında kadınlar erkeklere nazaran daha fazla interneti kullanmaktadırlar. Diğer konularda ise erkeklerin internet kullanım oranları daha fazladır.

2.3. Sosyal Medya'nın Tarihçesi ve Gelişim Süreci

Sosyal medya tarihçesi kronolojik olarak incelendiğinde hayatımızın önemli bir parçası hâline gelen sosyal medyanın ne kadar hızlı geliştiği ortaya çıkıyor. Bugün internetin ne kadar sosyal hâle geldiğinden bahsederken sıklıkla internetin özünde sosyal bir yapı olduğunu unutuyoruz. İnternet denilen yapı, 1970'lerin başında gönderilen ilk elektronik posta ile oluşmaya başladığı andan beri aslında insanların sosyal iletişimlerini kolaylaştırmak amacını taşıyordu (Öncel, 2012). Sosyal medyanın tarihsel sürecini incelersek:

1971: İlk e-posta gönderildi.

1979: Duke Üniversitesi lisansüstü öğrencileri Tom Truscott ve Jim Ellis 1980 yılında Usenet'i başlattılar. Kategorilenmiş mesajları paylaşmak için e-posta kavramını geliştirdiler. Kullanıcılar bir veya daha fazla kategoriye okuyup mesaj gönderirdi. Bu gruplar haber grupları olarak biliniyordu (Satha ve Rejindir, 2013, s. 70).

1988: IRC (Internet Reaya Chat) 1988'de geliştirildi ve dosya paylaşımı, bağlantı paylaşımı ve başka şekilde iletişimde bulunmak için kuruldu (The History and Evolution of Social Media, 2017).

1991: İnternet, 1960'ların sonlarından beri bir ağ olarak var olmasına rağmen, World Wide Web (WWW) 6 Ağustos 1991'de halka açıldı. 1990'lı yılların başında internet erişimi yalnızca meşru üniversite / devlet / askerî bağlantısı olanlara sağlandı. Fakat 1990'ların ortalarında Amerika'nın belli başlı anakent (metropol) bölgelerinde birçok özel internet servis sağlayıcısı ortaya çıktı ve bu, milyonlarca bilgisayar kullanıcısına filtrelenmemiş, sınırsız çevrimiçi hizmetlerin tadını çıkarma fırsatı verdi (Taprial ve Kanwar, 2012, s. 13).

1994: İlk sosyal ağ sitesi Geocities oluşturuldu. Geocities, kullanıcıların kendi websitelerini oluşturmalarına ve özelleştirmelerine izin vererek, sitenin içeriğine dayalı olarak onları farklı 'şehirler' içine gruplandırdı. Ertesi yıl TheGlobe.com, kullanıcılara aynı hobileri ve ilgi alanlarına sahip insanlarla etkileşim kurma ve kendi içeriğini yayınlama olanağı tanıyarak halka açtı (Arandilla, 2012). Bunun yanında ilk kişisel blog sitesi Justin HALL adında bir üniversite öğrencisi tarafından kuruldu

1995: Randy Conrads, “Classmates.com”u 1995 yılında kurdu. 2008’de sosyal paylaşım siteleri arasındaki eşsiz aylık ziyaretçilerde (ABD ev, işyeri) Classmates üçüncü sırada yer aldı (Sajithra ve Rajindra, 2013, s. 72).

1997: Bloglar hayatımıza girdi. SixDegrees.com, kullanıcıların profil oluşturmaya ve arkadaş listelemesine olanak tanıdı. AOL Instant Messenger, kullanıcıların sohbet etmelerini sağladı (The History and Evolution of Social Media, 2009). Blackboard, eğitimciler ve öğrenciler için çevrimiçi bir eğitim yönetim sistemi olarak kuruldu.

1999: LiveJournal 1999’da başladı ve sosyal paylaşım ağına farklı bir yaklaşım getirdi (The History and Evolution of Social Media, 2017).

2002: *Friendster* gerçekten ilk modern vegenel sosyal ağ olarak 2002 yılında kuruldu. *Friendster*, her ay 90 milyondan fazla kayıtlı kullanıcısı ve 60 milyonun üzerinde kişisel ziyaretçi ile hâlen çok aktif bir sosyal ağıdır (The History and Evolution of Social Media, 2017).

2003: Bu yıla gelindiğinde, sosyal paylaşım hizmeti sağlamak amacıyla kurulan çok sayıda şirket vardı. Bununla birlikte, çoğu ABD pazarında çok fazla ilgi görmedi. Örneğin, sosyal hizmetlerde MyChurch, Dogster ve Couchsurfing gibi hizmetler kurulurken *LinkedIn* ve *Xing* iş adamları için kuruldu (Backstrom, Huttenlocher, Kleinberg ve Lan, 2006). *MySpace* 2003 yılında, Chris DeWolfe ve Tom Anderson tarafından, ABD merkezli kurulan bir sosyal ağıdır (Ayan, 2016, s. 291). *MySpace*’te özel mesaj gönderilebilmekte, bülten oluşturulabilmekte, kişisel profilde gönderi ve yorum yapılabilmektedir. Aynı yıl, içeriğinde fotoğraf paylaşımı, kullanıcı grupları, sosyal oyunlar ve durum güncellemesi gibi yapıların bulunduğu Hi5 kuruldu.

2004: Daha önce birkaç tane sosyal medya sitesi olmasına karşın *The Facebook*, Harvard öğrencilerine ilk kez 2004 yılından itibaren tanıtıldı. “Digg” insanların internette bulduğu haberleri paylaşması için sosyal haber sitesi olarak kuruldu. *Flickr* imajlara ev sahipliği yapan bir site olarak tanıtıldı. *Flickr*’a fotoğraflarınızı yükleyebilir ve toplulukla paylaşabilirsiniz. *LinkedIn* profesyoneller için kurulan bir sosyal ağ olarak bir önceki sene kurulmuştu ve yoluna devam ediyordu (Sosyal Medya Tarihçesi, 2015). 2004 yılında Google tarafından sosyal arkadaşlık sitesi Orkut kuruldu.

2005: PayPal’ın eski çalışanlarından Jawed Karim, Steve Chen ve Chad Hurley, kullanıcıların özgürce video yükleyip paylaşabildikleri *YouTube*’u 2005 yılında kurdular (A Brief History of Social Media, 2017). Sosyal haber ve eğlence platformu olarak Reddit kuruldu.

2006: *Twitter* tanıtıldı. 140 karakter limiti hayatımıza girdi. En çok ziyaret edilen site *MySpace* oldu. Ancak 13 yaş ve üstü herkesin geçerli bir e-mail adresi ile üye olabildiği *Facebook* kısa süre içinde zirveye oturdu (Sosyal Medya Tarihçesi, 2017).

2007: *Tumblr*, bir mikroblog sitesi olarak kuruldu ve ilk ayına girmeden 100,000 kullanıcıya ulaştı (Sosyal Medya Tarihçesi Hakkında, 2017). Aynı yıl FriendFeed ve Ustream kuruldu.

2008: *Facebook MySpace*'i geçerek en çok ziyaret edilen site olmaya devam etti. Sosyal medya başkanlık seçimlerinde kilit rol oynadı (Sosyal Medya Tarihçesi, 2017). Spotify müzik yayınına başladı. Bunların yanında Yammer ve Soundcloud hizmete girdi.

2009: "Check in" yaparak, herhangi bir mekânda var olduğunu hem kullanıcının kendi çevresiyle hem de mekânda bulunan diğer kişilerle paylaşan Foursquare, Dennis Crowley ve Naveen Selvaurai tarafından 2009 yılının mart ayında, ABD merkezli olarak kurulmuştur (Ayan, 2016, s. 136).

2010: *Instagram* fotoğraf paylaşım çığırını başlattı. Bugün 130 milyon kullanıcı her gün 45 milyon fotoğraf yüklüyor. Aynı yıl *Pinterest* yayına başladı (Sosyal Medya'nın Tarihi, 2017). 2009'da kurulan Foursquare, 2010'da radikal ve başarılı bir güncelleme ile herkese ulaşma şansını yakalamış oldu (Sosyal Medya Tarihçesi Hakkında, 2017). Ayrıca Google Buzz'u hizmete sundu.

2011: *Google Plus*, 2011 yılında Google tarafından geliştirilen bir sosyal ağıdır. Google birçok başarısız sosyal ağ denemesinin ardından şansını bir de Plus ile denemiştir (Ayan, 2016, s. 171). Snapchat 2011 yılında, Evan Spiegel ve Bobby Murphy tarafından, ABD merkezli olarak kurulan bir sosyal ağ platformudur (Ayan, 2016, s. 329).

2012: Vine, video paylaşım platformu olarak *Twitter* tarafından tanıtıldı. *Facebook*, 1 milyar kullanıcıyı gördü. Flört etme mecrası olarak kendini duyuran Tinder, yakınlardaki insanlarla iletişime geçmeyi sağlamaktadır (Sosyal Medya Tarihçesi Hakkında, 2017).

2013: Medium, bir blogging platformu olarak tanıtıldı. Kleek, *Facebook* içerisinde en yakın arkadaşlarınızla özel bir ağ oluşturulması amaçlı bir sosyal ağ olarak ortaya çıktı. Viddy, video gibi bazı sosyal medya paylaşımların yapılabildiği bir web sitesi olarak kuruldu (Sosyal Medya Tarihçesi, 2017). Vine, kısa video temelli bir sosyal ağ platformu olarak ortaya çıktı.

2014: Atmosphere bir sosyal medya bağlantı yöneticisidir ve kişisel bilgilerinizi profesyonellerden ayırmaktadır. Her bir bağlantınıza ayrı her şeyin listelendiği ayrı bir ID verilmektedir. Learnist ise *Pinterest*'in çok içerikli sürümü olarak ortaya çıktı. Buradavideo, makale, imaj ve webinar bulunmaktadır (Sosyal Medya Tarihçesi, 2017).

Yine 2014 yılında canlı yayın özelliğine sahip Pheed, bir sosyal ağ platformu olarak kurulmuştur.

2015: Periscope, kullanıcılarına her an canlı yayın imkânı sunarak, kısa sürede çok fazla kitleye ulaştı. Daha da büyüyeceği öngörülmektedir. Scorp, kısaca videolu sözlük olarak tanımlanabilir. Koç Üniversitesi öğrencileri tarafından geliştirilen Scorp, başarılı bir şekilde büyümeye devam etmektedir (Sosyal Medya Tarihçesi Hakkında, 2017).

2.4. Sosyal Medyanın Eğitim Ortamında Kullanılması

Teknoloji ile beraber değişimin de çok hızlı olduğu dünyamızda, 21. yüzyılın modern eğitim modellerinde kullanılabilecek araçların başında Web 2,0 uygulamaları olabileceği üzerine birçok araştırma yapılmaktadır. Öğrencilerin internet kullanımları incelendiğinde bloglar, podcastlar, vikiler, *Facebook* ve *MySpace* gibi sosyal ağ siteleri, sanal dünyalar, video ve fotoğraf paylaşım siteleri gibi Web 2,0 teknolojilerini yoğun bir şekilde kullandıkları görülmektedir. İnternetin kullanımı, öğrencilerin sosyal yaşamları kadar akademik hayatlarına da önemli katkılar sağlamaktadır (Munoz ve Towner'dan akt. Genç, 2010). Zaten öğrenciler zamanlarını ve enerjilerini sosyal medyada harcadıkları için kendi aralarında ilişkiler ve ortak çıkarlar doğrultusunda topluluklar oluşturmakta ve bu süreçte 21. yüzyıl becerilerini geliştirmektedirler. Bu bilgi, eğitim toplulukları oluşturmak için benzersiz bir fırsattır (Pollara ve Zhu, 2011).

Öğrenciler; yeni gelişen Web 2,0 uygulamaları ile informal (planlı ve programlı olmayan) öğrenme süreçlerine dâhil olmakta, informal öğrenmenin sağlanmış olduğu yeni girişimlerle öğrenmek için yeni yollar bulmakta ve kendi problemlerini çözmek için denetimlerini ellerinde bulundurmaktadır (Milheim, 2007; akt. Atal ve Usluel, 2011, s. 25). Web 2,0 uygulamalarının informal eğitim amaçlı kullanılması ile ilgili olarak alınan olumlu tepkiler, bu uygulamaların formal (planlı ve programlı) eğitim ortamında kullanılması konusuna gelindiğinde farklılaşmaktadır. Hâlbuki öğrencilerin bakış açısından yola çıkılarak yapılacak olan araştırmalar, hangi uygulamaların formal eğitim içinde kullanılabileceği ile ilgili gerekli bilgiyi sunmaktadır (Solomon ve Shrum, 2011).

Eğitim aracı olarak sosyal ağların kullanımının getireceği avantajlardan olan etkileşimlilik ve katılımcılık, eğitime de yansımalıdır. Sosyal ağların eğitimde bir araç olarak kullanılmasının getirebileceği yararlar sıralanmıştır (Yamamoto, Demiray ve Kesim, 2010). Bu yararlar:

- Zamandan ve mekândan bağımsız olma.
- Eğitimde bilgisayar kullanımının; eğitimin kalitesini, başarı ve verimliliği artırması.
- Bilgisayar teknolojilerindeki gelişmeler sayesinde daha kısa sürede ve daha sistemli öğrenebilmenin sağlanması.

- Öğrenmeyi bireyselleştirmesi.
- Anında geri-bildirim alınabilmesi.
- Öğrencinin ders içeriğini istediği kadar tekrar edebilmesine olanak sağlaması.
- İçeriğin kolay görüntülenebilmesi.
- Görsel ve işitsel öğrenme ortamlarının tasarımına izin vermesi.
- Laboratuvar gerektiren derslerin benzetim animasyon ve sanal laboratuvarlar sayesinde öğrencilere daha az maliyetle ve daha tehlikesiz olarak sunulabilmesi.
- Ders içeriğinin ve eş-zamanlı (senkron) sınıf (sanal sınıf) uygulamalarının arşivlenebilmesi.
- İki yönlü iletişim sağlanabilmesi.
- Geleneksel programlara göre öğrencilerin araştırma, bilgi ve becerilerini artırmada daha gönüllü davranmalarını sağlaması.
- Öğrenci performansını değerlendirmeye olanak vermesi.
- Değerlendirme sonuçlarının ölçümünde hata olasılığının minimuma düşmesi.
- Öğrencilerin ve öğretmenlerin bilgiye ulaşma, değerlendirme, kullanma ve etkili olarak alıntı yapma becerilerinin gelişmesini sağlaması.

Sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanılmasının yararları esas alındığında günümüz öğrenci ihtiyaçlarının karşılandığı görülmektedir. Söz konusu dijital yerlilerin ihtiyaçları olduğunda öğretmen yeterlikleri de devreye girmektedir. Teknolojinin çok hızlı şekilde gelişmesi kuşaklar arasındaki farklılığı giderek artırmaktadır. Bu durum öğrenci ve öğretmen yeterlikleri içinde geçerlidir. Dijital yerli olmayan öğretmenler teknoloji yeterliklerini geliştirebilirler ise günümüz öğrencilerinin ihtiyaçlarına cevap verebilirler. Sosyal medya araçlarının yapılandırmacı öğrenme durumlarında kullanılması ile ilgili bilgiler, araştırmalar ve sonuçlar sonraki bölümlerde verilmiştir.

2.5. Sosyal Medya İle Öğrenme Durumlarında Yapılandırmacı Yaklaşımlar

Sosyal medya her üç öğrenme teorisini (bilişsel, duyuşsal ve devinişsel) desteklese de burada odak noktası öncelikle yapılandırmacı yaklaşımlar üzerine kuruludur çünkü çağdaş dijital medya, yapılandırmacılığın temel özellikleri olan işbirliği ve etkileşimi kolayca desteklemektedir. Öğrenme ve öğretmede yapılandırmacı yaklaşımların merkezinde öğrencinin bilgi oluşumuna ve öğrenme sürecine aktif katılımı sağlanır. Öğrenciler, önceden edindiği bilgi ve deneyimlerini kullanarak kendi dünyalarında yeni veya farklı anlayışlar yaratabilirler. Bir başka deyişle; zaten bildiklerinin üzerine yeni bilgiler inşa ederler. Yapılandırmacılık, sınıfta sosyal medyanın bilinçli kullanımı ile alakalı çeşitli biçim ve yaklaşımları kapsar (Poore, 2013, s. 10). Dijital yerlilerin öğrenme becerileri dikkate alındığında yapılandırmacı eğitim felsefesinin 21. yüzyıl becerilerini kazandırma konusunda önemli bir yere sahip olduğu göstermektedir. Bu nedenle araştırmada; sosyal medya, sosyal ağlar ve web 2,0 araçlarının öğrenme durumlarında kullanılması daha uygun olduğu için, yapılandırmacı öğrenme yöntemlerinden sosyal yapılandırmacılık, aktif öğrenme, keşfederek öğrenme, iş birliğine dayalı öğrenme, durumlu öğrenme, karma öğrenme ve mobil öğrenme vb. yöntemleri benimsenmiştir.

2.5.1. Sosyal Yapılandırıcılık Kuramı (Social Constructivism)

Sosyal yapılandırıcılık kuramı aslında yapılandırıcılık kuramı içerisinde yer almaktadır. Yapılandırıcılık kuramı kendi içerisinde bilişsel yapılandırıcılık, sosyal yapılandırıcılık ve radikal yapılandırıcılık olarak ayrılmaktadır. Bu araştırmada da sosyal medyanın eğitimde kullanılması ile ilgili olarak sosyal yapılandırıcılık kuramı ele alınmıştır. Piaget'nin fikirlerinin öncülüğünde ilerleyen bilişsel yapılandırıcılık ve Glaserfeld'in geliştirdiği radikal yapılandırıcılık, öğrenme sürecini açıklarken günlük yaşamdaki bireysel deneyimlere bu deneyimden ne anlaşıldığına odaklanır. Vygotsky'nin görüşlerini temel alan sosyal yapılandırıcılık ise kültürel ve sosyal olarak düzenlenmiş etkinliklerle bilgiyi yapılandırma arasında bağlantı kurmayı esas alır (Fer, 2009, s. 181).

Yapılandırıcı anlayışın önemli temsilcilerinden biride Vygotsky'dir. Lev Vygotsky (1896–1934) çocukların düşüncelerine–çocuk gelişimi, öğrenme ve öğretim–ilişkin birçok araştırma yapmıştır. Vygotsky'nin aksine Piaget, bilişsel gelişimi, büyük oranda kişisel (kişisel–bilişsel yapılandırıcılık) bir sorun olarak ifade ederken büyük çocukların zihinsel aktiviteleri kendi başlarına yaptıklarını da ekler (Baysen ve Silman, 2012, s. 203). Vygotsky, öğrenmenin sadece kişinin kendisi tarafından yapılandırıldığına karşı çıkmış ve öğrenmenin hem bilişsel hem sosyal bir süreç olduğunu benimsemiştir. Öğrenmede ortamın, arkadaş çevresinin ve öğretmenin önemine dikkat çekmiştir (Ocak ve Çınar, 2010, s. 59). Vygotsky, bir toplumdaki yetişkinlerin; çocukların bilişsel gelişimlerini istedik ve sistematik bir şekilde sağladıklarını ifade etmiştir (sosyal yapılandırıcılık). Yetişkinler çocukları zihinsel açıdan güçlendirici ve anlamlı faaliyetlere koşar ve onlara bu faaliyetleri başarmaları hususunda yardım eder. Diğer yandan Vygotsky konuşma dilini önemser. Vygotsky, bilişsel gelişimi sağlama konusunda toplum ve kültürü önemseyip bu kavramlara vurgu yaptığı için, kuramı sosyo–kültürel bir yaklaşım olarak isimlendirilir (Baysen ve Silman, 2012, s. 203).

Vygotsky, kuramını, öğrenmenin sosyal etkileşim sürecinde gerçekleştiği varsayımına dayandırmaktadır. Vygotsky'ye (1978) göre, üst düzey bilişsel süreçlerin bile kaynağı kültürelidir. Bilinçliliğin toplumsal boyutu bireysel boyutundan daha önemlidir. Doğal zihinsel süreçlerin dönüştürülmesi “içselleştirme” adı verilen bir süreçle gerçekleşir (Açıkgöz, 2007, s. 64). Ona göre, çocuğun sosyal çevresinin bilişsel gelişiminde önemli bir rolü vardır. Çocuklar, çevresindeki kişilerden ve onların sosyal dünyalarından yola çıkarak öğrenmeye başlamaktadır. Çocukların kazandıkları kavramların, fikirlerin, olguların, becerilerin ve tutumların kaynağı sosyal çevrelerdir. Çocuğa sağlanan tüm uyarıcıların

niteliğini, içinde yaşadığı çevre ve kültür belirler. Bu yüzden bilişsel gelişimin kaynağı, insanlar ve kültür arasındaki etkileşimdir (Senemoğlu, 2012, s. 607). Vygotsky'nin sosyo-kültürel kuramının eğitsel çıkarımları ise şunlardır (Demirel, 2007, s. 235):

- Öğrenenler, gerçekleştirdikleri gözlemleri içselleştirme sonucu öğrenirler.
- Öğretmenler, öğrenenlerin bireysel olarak ilerlemelerini destekleyerek öğrenenlere rehberlik yapmalıdırlar.
- Öğretmenler, öğretim faaliyetlerinin öğrenenin sahip olduğu bilgi düzeyinden daha iyi bir seviyede olmasına özen göstermelidirler.
- Öğrenenlerin bir beceriyi içselleştirebilmeleri için öncü olan öğretmenlerin; o beceriyi örnekler vererek gerekli yönlendirmeleri yapmaları, sonra öğrenenlerin öğretmenin yaptığını yapması, sonraki aşamada öğretmenin belli bir süreç içerisinde kendini çekmesi ve son aşama olarak da öğrenenler beceriyi içselleştirene kadar yeterli uygulama yapmalarına olanak sağlamaları gerekmektedir.
- Öğrenenler bilimsel kavramlarla karşılaştıklarında, kavram geliştirmelerine olanak sağlanmalıdır.
- Öğrenenlerin dil becerileri desteklenerek, düşüncelerinin gelişmesi için olanak sağlanmalıdır.

Yapılandırmacı öğrenme ortamının en belirgin özgesi öğrenendir. Öğrenenler; demokratik bir sınıf ortamında, ihtiyaçlarına uygun öğrenme içeriği ile etkileşimde bulunarak bütünü parçalarını yorumlar ve parçalardan anlamlı bilgiyi oluştururlar. Yapılandırmacı öğrenme ortamında öğrenenin ne öğreneceğinden çok, neden ve nasıl öğreneceği önemlidir (Erdem ve Demirel, 2002, s. 84). Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının uygulandığı öğrenme ortamları, öğrenenlerin öğrenme sürecinde daha fazla sorumluluk almalarını ve etkin olmalarını gerektirmektedir. Yapılandırmacı öğrenme ortamları, öğrenenlerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunmalarına ve dolayısıyla zengin öğrenme yaşantıları geçirmelerine olanak sağlayacak bir biçimde düzenlenmektedir. Nitekim böylesi öğrenme ortamları sayesinde, öğrenenler zihinlerinde daha önce yapılandırdıkları bilgilerin doğruluğunu sına, yanlışlarını düzeltme, eski düşüncelerinden vazgeçerek yerine yenilerini koyma fırsatı elde etmektedirler (Yaşar, 1998, s. 70). Bu nedenle sosyal yapılandırmacı öğrenme ortamı; bilginin ve anlamın yapılandırılmasını sağlayan, öğrenenlerin etkin katılımını destekleyen, esnek, etkileşimli, öğretmenler ile öğrenenlerin birlikte oluşturdukları tasarımlardır. Burada öğrenme vurgulandığı için öğretim tasarımı yerine öğrenme ortamı tasarımı kullanılır (Fer, 2009). Söz edilen yapılandırmacıya dayalı öğrenme ortamlarıyla ilgili Jonassen'in (1999) yapılandırmacı öğrenme ortamları tasarımı modeli vardır. Bu modeli açıklamak gerekirse;

Problem durumu: Yapılandırmacı öğrenme ortamı bir problem, proje veya soru etrafında tasarlanır. Bu çerçevede öğrenenlere iyi yapılandırılmamış problemler verilir. Bu problemler öğrenenleri motive etmeli, öğrenmeye sevk etmeli, öğrenenin öğrenmesi hakkında öncelik ve sorumluluk almasını sağlamalıdır. Problem öğrenene verilirken ilgili bağlamda (fiziksel çevre, sosyo-kültürel çevre, paydaşlar vb.) verilmesi de önemlidir. Öğrenenin amacı, problemi anlamak, çözmek veya projeyi tamamlamaktır. Bu çerçevede

öğrenene problemi çözmek için çeşitli parametreleri kullanarak çözüme ulaşabilecekleri alanlar sağlanmalıdır.

İlişkili Durumlar: Öğrenenlerin, problemleri anlamaları ve çözmeleri için benzer durumlar verilmelidir. Çünkü benzer deneyimler, öğrenenlerin problemi çözmelerine yardımcı olacaktır.

Bilgi Kaynakları: Öğrenenler çeşitli hipotezler kurmak ve bunları test etmek için farklı bilgilere ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle öğrenenlerin ihtiyaç duydukları bilgi kaynakları sağlanmalıdır.

Bilişsel Araçlar: Öğrenenlerin, problem çözümünde gerekli olan görevleri yapmalarını sağlamak için çeşitli bilişsel araçlar sağlanmalıdır. Bu araçlar öğrenenin problemle ilgili bildiklerini göstermek, problemin sunumunu yapmak, problem çözmek için gerekli bilgileri toplamak gibi farklı amaçlarla kullanılabilir.

İletişim ve İşbirliği Araçları: Öğrenme, öğrenenlerin grup olarak çalışmalarını sonucunda gerçekleştirmektedir. Bu noktada öğrenenler diğerlerinin sahip olduğu bilgilere ve araçlara ihtiyaç duymaktadır. Bilginin sosyal olarak yapılandırıldığı varsayımından hareketle öğrenenler diğer öğrenenlerle tartışarak ve grup çalışması yaparak öğrenmektedirler. O hâlde öğrenenlerin bilgiyi paylaşarak ve işbirliği yapmaları için iletişim ve işbirliği araçları sağlanmalıdır.

Sosyal ve Bağlamsal Destek: Başarılı bir yapılandırmacı öğrenme ortamında öğretmenlerin, diğer personelin, öğrenenlerin desteklenmesi önemlidir. Gerekirse öğretmenin ve paydaşların ortam hakkında bilgi edinmesi sağlanabilir. Fiziksel ve sosyal çevre amaca uygun bir şekilde düzenlenebilir. Ayrıca öğrenenlerin öğretimsel yönlerden (model olma, koçluk yapma, öğrenme desteği sağlama) desteklenmesi gerekebilir (Ünal ve Çakır, 2016, s. 13-14).

2.5.2. Aktif (Etkin) Öğrenme Kuramı (Active Learning)

Aktif öğrenme; öğrenme-öğretme sürecinin bazı düzenlemelerinden, uygulamalarından, değerlendirilip geliştirilmesinden öğrenenin sorumlu olduğu bir yaklaşım şeklinde tanımlanabilir (Sözmez, 2007, s. 153). Açık göz'e (2007) göre aktif öğrenme; öğrenenin öğrenme sürecinin sorumluluğunu taşıdığı, öğrenene öğrenme sürecinin çeşitli yönleri ile ilgili karar alma ve öz-düzenleme (self-regulated) yapma fırsatlarının verildiği ve karmaşık öğretimsel işlemlerle öğrenenin öğrenme sırasında zihinsel yeteneklerini kullanmaya zorlandığı bir öğrenme sürecidir (Sönmez, 2007, s. 153). Başka bir tanımla aktif öğrenme; bireyin öğrenme sürecine etkin olarak katılımını sağlama yaklaşımıdır. Bu katılımı sağlayabilmek için öğrenenlere okuma, yazma, konuşma, tartışma, geçmiş yaşantılarla bağ kurma, edindikleri bilgileri günlük yaşamda uygulama ve problem çözme işlemlerini kendi kendilerine yapma fırsatının verilmesi gerekir. Bu yolla öğrenenler; etkin öğrenme sürecinde karar verme, sorumluluklar alma ve özellikle öğrenmeyi öğrenme fırsatına erişmektedirler. Geleneksel eğitimde baskın olan ezberciliğin yerini aktif öğrenme yaklaşımında merak duyma, kuşkulama, deneyerek öğrenme, araştırma ve uygulama almıştır. Öğrenenler; bir ekip içinde nasıl çalışacağını, yardımlaşmayı, işbölümü yapmayı ve tartışarak ortak görüşe varma yollarını öğrenmiş olurlar (Demirel, 2007, s. 213).

Niemi (1997), aktif öğrenme yöntem ve tekniklerini uygulayacak öğretmenlerin, hayat boyu öğrenen kişiler olmaları gerektiğini ifade etmiştir. Dolayısıyla söz konusu

öğretmenler birkaç düzeyde kendilerini geliştirmeye çalışmalıdır. Konu alanındaki yenilikleri takip etmeleri, meslek bilgisi bakımından ilerlemeye çalışmaları ve kişisel gelişimlerine önem vermeleri gerekmektedir. Aktif öğrenmeyi temele alan bir öğretmen, öğrenme sorumluluğunu öğrenenlerine bırakır, daha çok çaba harcamaları için onların güdülenmelerini artırır, onlara uygulama fırsatları yaratır, geri dönütler sunar ve en önemlisi demokratik bir öğrenme ortamı yaratarak öğrenenleri öğrenmede özgür kılar. Öğretmenin amacı öğrenenlerin öğrenmelerini zorlaştırmak değil kolaylaştırmaktır (Niemi, 1997; akt. Aytan, 2011, s. 66). Öğretmenlerin, özellikle teknolojinin öğretim ortamlarında kullanılması konusunda kendilerini geliştirmesi gerekmektedir. Sosyal medya ve web 2,0 araçlarını kullanarak aktif öğrenme modelini öğrenme ortamlarında uygulamak için okulların ve sınıfların teknolojik alt yapısının iyi olması gerekmektedir. Bunun yanında Millî Eğitim Bakanlığı'nın uygulaması olan FATİH projesi ile öğrenenler tablet bilgisayarlar ile buluştuğlarında öğretmenler için aktif öğrenme ortamını oluşturmak o kadar da zor olmayacaktır.

Aktif öğrenme ortamlarının nasıl olması gerektiği ve bu öğretim modelinin yararları ile ilgili birçok araştırma bulunmaktadır. Stern ve Huber (1997), aktif öğrenme modelini etkili bir biçimde kullanan öğretmenlerde aktif öğrenmenin yararlarını şu şekilde belirtmektedirler:

- Yavaş öğrenenlere ve üstün yetenekli öğrencilere daha çok zaman ayırmak.
- Öğrencilerin özdenetim geliştirme yollarını desteklemek.
- Sınıf içi ve dışındaki olumsuz davranışları azaltmak.
- Yeni öğretmenlere sınıf yönetiminde yardımcı olmak.
- Dışsal pekiştireçlerden içsel pekiştireçlere geçişi sağlamak.
- Yaşam boyu öğrenmeyi sağlamak (Koç, 2000, s. 220).

Öğretmenler, öğrenenlerin sosyal medya ve web 2,0 araçlarını gerekli yönergeler doğrultusunda kullanmalarını sağlayarak kendi kendilerine öğrenmelerine yardımcı olurlar. Russell, Comello ve Wright'a (2007) göre; kendi kendilerine öğrenme, öğrenenlere, eğitim sürecinde aktif olarak rol almalarında yardımcı olur. Kendi kendine öğrenme becerileri öğrenenlerin; kendi öğrenme sürecinin sorumluluğunu alması, öğrenme hedeflerine uygun kaynakları bulması, öğrenme ve değerlendirme yöntemlerine karar vermesini sağlar (Aydede ve Kesercioğlu, 2012, s. 38). Bu öğrenme durumlarını sağlamak için Bonwell ve Eison (1991), aktif öğrenme ortamlarında şu özelliklerin altını çizmişlerdir;

- Öğrenciler dinlemekten çok derse katılırlar.
- Öğrenci becerilerini geliştirme daha önemlidir.
- Öğrenciler daha üst düşünme düzeylerine çıkarlar.
- Öğrenciler okuma, yazma, tartışma gibi etkinliklere teşvik edilir.
- Öğrencinin tutum ve değerleri dikkate alınır (Koç, 2000, s. 221).

Modell'a (1996) göre; başarılı bir aktif öğrenme ortamı oluşturabilmek için hem öğretmen hem de öğrenenler, sınıftaki geleneksel rollerine yeni şeyler katmak durumundadırlar. Aktif öğrenme ortamı, öğrencilerin kazanmakta oldukları bilgilerden zihinsel modelleri oluşturma ve ölçme sürecine katıldıkları bir ortamdır. Öğrenen merkezli aktif bir öğrenme ortamında öğretmen, öğrenmeyi kolaylaştıran kişi hâline gelir; öğrenenler ise kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu üstlenir. Öğretmen derse yönelik eğitimsel hedefleriyle uyumlu olmak için sınıftaki davranışını değiştirmek zorundadır. Öğretmen, rolünün sadece öğrenciye bilgi aktarmak değil, öğrencinin öğrenmesine yardım etmek olduğunu bilmelidir (Modell, 1996; akt. Taş, 2005, s. 180).

2.5.3. Keşfederek (Buluş) Öğrenme Kuramı (Discovery Learning)

Keşfederek (buluş) öğrenme kuramı, öğrenenin kendi etkinliklerine ve gözlemlerine dayalı olarak yargıya ulaşmasını teşvik edici bir öğretim yaklaşımıdır. Bu öğretim yaklaşımı Jarome Bruner tarafından geliştirilmiştir. Bruner'e göre öğretmenin rolü, önceden hazırlanmış bilgiyi öğrenene vermekten çok, öğrenenin kendi kendine öğrenebileceği ortamı hazırlamaktır (Senemoğlu, 2012, s. 458). Sherman ve Kurshan (2005)bu yaklaşımı, öğrenenin, kendi anladığını sorgulayarak ve dönüştürerek yeni fikirler oluşturması olarak tanımlamışlardır (s. 11). Diğer bir tanımla keşfederek öğrenme; öğrenenlerin nesnelere, durumları keşfederek ve bunları kullanarak, farklı nesnelere veya durumlar ortaya çıkararak, çevre ile etkileşime geçtiği bir öğretim yöntemidir (Sherman ve Kurshan, 2005; akt. Jonel, 2009).

Keşfederek öğrenme, öğrencilerin aktif olduğu bir süreçtir ve önceden belirlenmiş bazı kazanımları keşfetmek için öğrenciler yönlendirilmelidir. Öğrenciler genellikle belirli senaryoları inceleyerek istenilen bilgiyi keşfederler (Mandrin ve Preckel, 2009, s. 133). Keşfederek öğrenme yaklaşımında öğretmen örnekleri sunar ve öğrenen; konunun yapısını, fikirler arasındaki temel ilişkileri, ilkeleri, özellikleri keşfedinceye kadar örneklerle çalışır. Öğretmen öğrenenlerin kendi aktif katılımıyla öğrenmeleri için sınıfı organize eder. Ancak keşfederek öğrenme yoluyla öğrenmede yapılandırılmamış ve yapılandırılmış buluş olmak üzere iki yaklaşım vardır (Ocak, 2005, s. 291). Yapılandırılmamış buluş; öğrenenin

kavramları, ilkeleri, bir sorunun çözümünü-çalışmasını kendisi yönlendirerek- kendi başına bulmasıdır. Yapılandırılmış buluş ise; öğretmenin kazandırılacak hedef ve davranışları belirlemesi, öğrenenleri yönlendireceği soruları, örnekleri planlaması ve öğrenenlerin verileri analiz ederek sonuca ulaşmaları için onlara yol göstermesidir (Senemoğlu, 2012). Sosyal medya ve web 2,0 araçlarını kullanarak keşfederek öğrenme yoluyla öğrenme durumları oluşturmak için, öğretmenlerin yönergeleriyle öğrenenlerin web 2,0 araçlarını kullanarak çeşitli öğretimsel faaliyetleri (raporlar, sunumlar, videolar, görsel içerikler, e-kitaplar vb. öğretimsel çıktılar) gerçekleştirerek elde ettikleri öğrenme ürünlerini sosyal medya aracılığıyla akranları ile paylaşma imkânına ulaşırlar.

2.5.4. Akranla (İş Birlikli) Öğrenme Kuramı (Peer Learning)

Gelişimine Dewey, Vygotsky ve Slavin'in öncülük ettiği, bilimsel yaklaşım ve demokratik tutumun baskın olduğu iş birliğine dayalı öğrenme (Sönmez, 2008); öğrenenlerin birlikte çalışarak akademik içerikleri birbirinden öğrendikleri, öğretmenlerin öğrenenleri küçük gruplar hâlinde organize etmek için kullandıkları öğretim yöntemleri olduğunu, 4-6 kişiden oluşan grubun farklı ödüllendirme şekliyle değerlendirildiği öğretim yöntemidir (Slavin, 1987, s. 1161; Açıkgöz, 1996, s. 299-301). Bunların yanında (Yel, Taşdemir ve Yıldırım, 2011, s. 52-53) iş birliğine dayalı öğrenmenin; deneysel modele dayanan, öğrenen merkezli ve içsel güdülemeyi esas alan bir yaklaşım olup öğrenenlerin oluşturduğu küçük gruplar içinde öğrenme faaliyetinin sağlandığı bir tür öğrenme yöntemi olduğunu ifade etmişlerdir (Kohonen, 1992). İşbirliğine dayalı öğrenme sürecinde öğrenenler, çoklu öğrenme ortamları içerisinde kendi öğrenmelerini gerçekleştirmektedirler. Bireysel farklılıklarını değerlendirebilmektedirler. Eksik yönlerini tamamlamakta, bildiklerini pekiştirmekte, öğretirken öğrenmektedirler. Grup üyeleri ile tartışma yaparak, problemleri çözerek, yeni çözüm yolları geliştirerek, yanlışları belirleyip düzelterek üst düzey düşünme becerilerini geliştirmektedirler (Ekinci, 2007, s. 95).

İş birliğine dayalı öğrenme süreçlerini oluşturmak için bazı durumlara dikkat etmek gerekmektedir. Açıkgöz'e (2007) göre; bir grup çalışmasının işbirliğine dayalı öğrenme olabilmesi için grup ödülü (ortak ürün), olumlu bağımlılık, bireysel değerlendirilebilme, yüz yüze (destekleyici) etkileşim, sosyal beceriler, grup sürecinin değerlendirilmesi ve eşit başarı fırsatı koşullarının yerine getirilmesi gerekmektedir (s. 174). Quinn ve Jannasch-Pennel (1995) ise iş birliğine dayalı öğrenme yaklaşımı kullanılırken, öğrenenlerin karışık (heterojen) olarak gruplandırılmasına, grup içi olumlu dayanışmanın sağlanmasına, öğrenenlerde bireysel sorumluluk duygusunun ve grup ve kişisel başarı için ödüllendirme yollarının geliştirilmesine, öğrenenlere eşit fırsat sunulmasına, yeteneklerin gelişmesi için

çaba harcanmasına, grup içi etkileşimlere yönelik değerlendirme fırsatı verilmesine ve öğretmenin rehber rolünü üstlenmesine dikkat edilmesi gerektiğini vurgulamıştır (Quinn ve Jannasch-Pannel, 1995; akt. Yeşilyurt, 2009, s. 163).

İş birliğine dayalı öğrenme sürecinin gerçekleştiği sınıflarda grup oluşturma, grupta söz alma, görüşünü açıklama, farklı roller yüklenip bu rollerin gereğinin yapma, tartışma, karar alma, ödülü paylaşma vb. süreçlerde öğrenenler bir takım toplumsal beceriler kazanmaktadırlar. İlk olarak işbirliği yapmayı öğrenmektedirler. Birbirine benzer özellikte olamayan (heterojen) gruplar içerisinde farklılıklardan yararlanmayı ve hoşgörülü olmayı öğrenmektedirler. Böylece başkalarına ve kendilerine olan saygıları artmaktadır (Ekinci, 2007, s. 95). İş birliğine dayalı öğrenme; grup hâlinde çalışan öğrencilerin, ortak bir amacı gerçekleştirmek için ilkeler doğrultusunda hareket etmesiyle sağlanabilir (Johnson ve Johnson, 1998). Bu ilkeleri Felder ve Brent (2007) şöyle sıralamıştır;

Olumlu Bağımlılık: Ekip üyeleri, belirlenen hedefe ulaşmak için birbirlerine güvenmek zorundadır. Herhangi bir grup üyesi üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmez ise tüm grup üyeleri başarısız olur.

Bireysel Sorumluluk: Bir gruptaki tüm öğrenenler, üzerlerine düşen görevleri yapmak için sorumlu tutulur ve tüm araç-gereçlerin kullanımını tam olarak öğrenir.

Yüz Yüze Etkileşim: Öğrenme ve güdülenmelerini artırmaktan başka belki de en önemlisi, zorlu muhakeme ve sonuca varma ile grup üyelerinin birbirlerine geri bildirim sağlayarak bazı interaktif faaliyetlerin yapılmasının yanında grup çalışması içerisinde görev paylaşımı ve bireysel çalışmalar da gerçekleştirirler.

İşbirliğine Dayalı Becerilerin Uygun Kullanımı: Öğrenenlerin; iletişim, karar verme, liderlik, güven artırıcı ve anlaşmazlık yönetimi becerilerinin geliştirmesine yardımcı olur ve teşvik eder.

Grup Başarısı: Ekip üyeleri, grup hedeflerini belirlemek, periyodik olarak yapılanları değerlendirmek ve gelecekte işlev yapacağı değişiklikleri daha etkin bir şekilde tanımlarlar.

Christudason'a (2003) göre; eğitime yapılan yapılandırmacı yaklaşımlar gibi, işbirliğine dayalı öğrenimde öğrenciyi öğrenme girişiminin merkezine açıkça yerleştirir. İşbirliğine dayalı öğrenim ile öğrenciler, doğal etkileşimlerinden dolayı sosyal medyanın çok iyi desteklediği bir anlayışınşa etmek ve paylaşmak için birlikte çalışırlar. Fotoğraf paylaşımı, sosyal imleme veya oyun yoluyla olsun öğrenciler ortak öğrenme ortamlarına katılımı teşvik eden etkinliklere katılırlar. Bununla birlikte, iş birliğine dayalı öğrenmeyi başarılı kılmak için pozitif işbirliği gereklidir. Bu pozitif işbirliğinin sağlanması, öğrencilerin iyi öğrenmek için başkaları ile çalışma konusunda olumlu deneyimler yaşamış olmalarından geçmektedir (Poore, 2013, s. 11-12).

2.5.5. Durumlu Öğrenme Kuramı (Situated Learning)

Sosyal ağlar ve web 2,0 araçlarının öğrenme süreçlerinde kullanıldığı yapılandırmacı öğrenme yaklaşımlarından birisi de durumlu öğrenme yaklaşımıdır. Durumlu öğrenme kavramını ilk olarak Brown, Collins ve Duguid, 1989 yılında "*Situated*

Cognition and the Culture of Learning” adlı makalelerinde ele almışlardır. (Ataizi ve Şimşek, 1998, s. 2). Treatiakov ve Tretiakov (2003) durumlu öğrenme yaklaşımını, yapılandırmacı eğitim felsefesinin öğrenme süreçlerine uygulanması olarak tanımlamıştır. Durumlu öğrenme, öğrenenler ve içinde buldukları çevre arasında devam eden etkileşim açısından; problem çözme, yorumlama, anlama, öğrenme transferi, yaratıcılık gibi zihinsel işlemleri içeren biliş durumunu açıkladığını ifade etmiştir (Treatiakov ve Tretiakov, 2003; akt. Ünlü, 2010, s. 108).

Durumlu öğrenme yaklaşımında önemli olan, öğrenenin, gerçek yaşamda var olan veya olabilecek karmaşık bir duruma sokularak verilen görevi tamamlamasının beklenmesidir. Bu süreçte, öğrenenin kendisine verilen görevi tamamlayabilmesi ve gerektiğinde uzman desteğinden yararlanması için durumlu öğrenmenin temel öğelerinden olan bilişsel çıraklık modeli belirgin olarak ön plana çıkar (Gökdaş, 2003, s. 171). Öğrenme ortamlarında gerçek hayatın yansıtılması gereğini ön plana çıkaran durumlu öğrenme kuramına uygun olarak düzenlenecek öğrenme öğretme süreçlerinde, McLellan (1996), öğelerin kullanılmasının uygun olacağını belirtmektedir (McLellan, 1996; akt. Ataizi, 2000, s. 146-170). Bu öğeler:

Öyküler: Öyküler, bilginin keşfedilmesi ya da transferinde büyük rol oynarlar. Öyküler hatırlama aracı olarak da kullanıldığı için gerçek dünya bağlamı ile ilişkili olanlardan seçilmelidir.

Yansımalar: Bireyin öğrendiklerini kendi içerisinde açıklığa kavuşturma sürecidir. Öğrencilerin öğrendikleri bilgi, becerileri ve yaptıkları araştırmaları kendi içlerinde çözümlemeleri gerekir.

Bilişsel çıraklık: Bilişsel çıraklık, etkinlik ve toplumsal etkileşim aracılığıyla gerçek uygulamalarda öğrencilerin kültürlenmesi yani içinde bulunduğu duruma özgü kültürü alması olarak açıklanır. Çıraklık kavramı, öğrenmede deneysel etkinliklerin önemini ön plana çıkarmaktadır. Aynı zamanda öğrenmenin bağlama dayalı, durumlu ve kültürleyici bir olgu olduğu fikrini savunmaktadır.

Yardımlaşma: Ortaklaşa sorun çözme, çoklu roller üstlenme, uygun olmayan kavram ve stratejilere karşı direnme ya da yardımlaşma içinde çalışma becerilerini geliştirme stratejileridir.

Bire bir yetiştirme: Bire bir yetiştirmede öğrencileri gözleyerek gerekmedikçe müdahale etmemek, ancak özel durumlarda bir rehber gibi yardım etmek esastır. Burada önemli olan nokta; öğretmenlerin, geleneksel yöntemleri kullanan bir otorite olmak yerine öğrencilere yardım eden bir uzman, gerektiğinde görüşlerine başvurulabilen bir danışman, genel olarak da onlara yol gösteren bir rehber rolünü üstlenmiş olmalarıdır.

Çoklu uygulama: Beceriler, öğretmen desteği olmadan öğrencilerin kendi kendilerine uygulamalar yapması ile gelişir. Öğrenciler, bildikleri bir işi bildikleri bir ortamda yapmak yerine, öğrendiklerini yeni ortamlarda kullanmalıdırlar.

Teknoloji: Teknoloji, gücü ve esnekliği ile durumlu öğrenme uygulamalarına destek sağlar. Hem gerçek ortamların yansıtılmasında yardımcı olmak hem de gerektiğinde öğrencilere geribildirim vermek için kullanılır.

Brown, Collins ve Duguid’e göre (1989) durumlu öğrenme, öğrencileri öğrenme sürecinin merkezinde tutan bir kuramdır. Bu süreçte görev ve olayları yansıtan içerikte; içeriği kazanan ve kullanabilen, bu içeriğin yöneticisi olan kişiye ait ortam, durum, değerler ve inançları içeren bağlam; öğrencilerin bir grupta birlikte duruma ilişkin anlamı

görüŖecekleri ve anlamı oluŖturacakları topluluk ve öğrencilerin gerçek hayata iliŖkin problemlerin çözümlünde uzmanlarla birlikte çalıŖtıkları süreç yani katılımın yer aldığını belirtmişlerdir (Brown, Collins ve Duguid, 1989; akt. Kılıç, 2004, s. 309-310). Öğrenenler; durumlu öğrenme sürecinde sosyal medya araçlarını kullanarak, gerçek hayattan öykülerinden yola çıkarak, ortaya çıkarılacak olan öğrenme ürününü deneysel etkinlikler ile zaman zaman birebir yetiŖtirme zaman zaman da ortaklaŖa çalıŖarak, teknolojiden de uygulamalı bir Ŗekilde yararlanarak ortaya çıkarabilirler.

2.5.6. Karma Öğrenme Kuramı (Blended Learning)

Teknoloji geliŖimi hemen hemen her alanda kullanımı kolaylaŖtırmaktadır. Eğitim alanında da teknolojiden yararlanılmaktadır. Teknolojinin eğitim alanında kullanılmasıyla birlikte birçok öğrenme yöntemi ortaya çıkmıŖtır. Bunlara bilgisayar tabanlı öğrenme, internet tabanlı öğrenme, uzaktan öğrenme, e-öğrenme, karma öğrenme vb. öğrenme yöntemlerini örnek verebiliriz. Üzerinde durulacak öğrenme yöntemi karma öğrenme yöntemidir. Karma öğrenme; formal eğitim ile uzaktan eğitim, e-öğrenme, internet tabanlı eğitim dediğimiz eğitim türlerinin aslında bir karıŖımıdır. Okulda verilen eğitimin internet teknolojileri kullanılarak okul sonrasında da devam etmesi ya da okul içi ve okul dıŖı verilen eğitimin bir bütün olarak ele alınması olarak tanımlayabiliriz. Pankin, Roberts ve Savio (2012), karma öğrenmeyi, birden fazla öğrenim veya eğitim yöntemini sınıf içinde veya sınıf dıŖında öğrenmek için yapılandırılmış fırsat olarak kullanmak Ŗeklinde tanımlar. Bu tanım; farklı öğrenme ya da öğretim yöntemleri (anlatım, tartıŖma, rehberli uygulama, okuma, oyun, vaka çalıŖması, benzetim vb.), farklı teslimat yöntemleri (canlı sınıf veya bilgisayar aracılığıyla), farklı zamanlama (senkron veya asenkron) ve farklı rehberlik düzeylerinde öğrenmeleri (bireysel, eğitmen ya da uzman liderliğindeki veya grup / sosyal öğrenme) içermektedir (s.1).

Osguthorpe ve Graham'a (2003) göre; karma öğrenme ortamının oluŖturulmasında web destekli öğrenme ile yüz-yüze öğrenmenin avantajlı yanlarının alınması ve dezavantajlı yanlarının alınmamasına dikkat edilmelidir. Bu karmanın güçlü olunan alanlarda kurulması gereklidir. Bunun için de konunun, içeriğin, öğrenci özelliklerinin, kazandırılacak davranıŖların, öğrenme ortamının ve teknolojik altyapının bilinmesi amaca ulaŖmayı kolaylaŖtırabilir (Osguthorpe ve Graham, 2003; akt. Ünsal, 2010, s. 132). Ancak her dersin kendine özgü yapısına göre deđiŖiklik göstermesi kaçınılmazdır. Bazı karma öğrenme yöntemine dayalı dersler; öğretim hedefleri, öğrenen özellikleri, bilgi ve beceri düzeyi ve öğretmenin tercihleri gibi etkenlerden dolayı daha fazla yüz yüze etkileŖimi gerektirebilir. Bazı dersler ise çevrim içi stratejileri daha fazla gerektirirken, bazıları ise

hem yüz yüze etkileşimi hem de çevrim içi stratejileri eşit şekilde harmanlamayı gerektirebilir. Bütün bu farklı uygulamalardaki amaç ise aslında, öğrencinin yüz yüze ve çevrimiçi ortamlardan en iyi şekilde yararlanarak en etkili ve verimli şekilde öğrenmesini sağlayacak bir denge oluşturmaktır (Uluyol ve Karadeniz, 2009, s. 61).

Sonuç olarak sosyal medya (ağlar) kullanılarak karma öğrenme yönteminde okul içi eğitim ve okul dışı eğitim birlikte verilebilir. Günümüzde öğrenenler sosyal medyada çok zaman geçirmektedirler. Öğretmenler sosyal medyayı kullanarak, öğrenenlerin sosyal medyada geçirdikleri bu zamanın bir kısmında okul dışında da eğitim faaliyetlerini takip etmelerini, çeşitli eğitsel etkinliklerde bulunmalarını, tartışma gruplarında etkin rol almalarını, soru çözme etkinliklerinde bulunmalarını, web 2,0 araçları kullanarak ortaya bir öğrenme ürünü çıkarmalarını sağlayabilirler.

2.5.7. Mobil Öğrenme Kuramı (Mobile Learning)

Teknolojinin eğitim alanında kullanılmasıyla birlikte birçok yeni öğretim yöntem ve tekniği de ortaya çıkmaktadır. Bunlardan biri de mobil öğrenme veya m-öğrenme denilen tekniktir. Brown'a göre (2010) mobil öğrenme; öğretmeyi ve öğrenmeyi iyileştirmek, desteklemek, kolaylaştırmak ve yaygınlaştırmak için kablosuz ya da mobil telefon ağlarının her yerde kullanılmasıdır. Wagner'e göre (2008) mobil öğrenme ise; zamanının büyük bir kısmını okul sıralarında ve bilgisayar başında oturarak geçiren öğrencilerin zincirlerini kırarak, ihtiyaçları olan bilgiye istedikleri zamanda ulaşmayı, öğrenme ortamlarını istedikleri gibi kişiselleştirerek öğrenmelerini gerçekleştirmeleridir. Harriman da (2007) mobil öğrenmeyi; el cihazları kullanımı yoluyla (akıllı telefonlar, tabletler ve diğer taşınabilir bilgi teknoloji cihazları vb.) gerçekleştirilen öğrenme olarak tanımlamıştır. Mobil öğrenme farklı yazarlar tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. Ancak mobil öğrenmenin tanımlarında, eğitim süreçlerinde teknolojinin, özellikle taşınabilir cihazların kablosuz ağlar ile kullanımı ön plana çıkmaktadır. Mobil öğrenmenin eğitim ortamlarında kullanılması için, gerekli altyapının (kablosuz internet ağı, öğrenci ve öğretmene ait mobil cihazlar vb.) bulunması gerekir.

Öğrencilerin mobil öğrenme ortamında kendi kişisel cihazlarını kullanmaları eğitim-öğretim etkinliklerine yeni bir boyut kazandırmıştır. Mobil öğrenme ile kişi, hareket hâlindeyken anında istediği bilgiye erişebilmekte ve öğrenme kaynaklarını istediği gibi kullanabilmektedir. Geleneksel sınıfların aksine mobil teknolojiler öğrenmede kolaylık ve esneklik sağlamakta, böylece öğrenciler ne zaman ve nerede isterlerse öğrenebilmektedirler. Kablosuz ağ ve kablosuz iletişim teknolojileri, her yerde öğrenmenin önünü açmakta ve mobil öğrenenlerin yolunu genişletmektedir (Yurdakul, 2013, s. 219).

Mobil öğrenmede kullanılan araçlar, her zaman ve her yerde taşınabilecek kadar küçük olmalıdır. Bunlar;

Akıllı Telefon: Bir akıllı telefon tek bir kompakt sistemde bir (PDA), kamera, video, yığın depolama, MP3 çalar, internet erişimi ve ağ özellikleri ile telefon yeteneğini birleştirir. Öğrenciler ses, video konferans ve podcast (ses kaydı) gibi verileri akıllı telefonlarına indirebilir. Ses, video ve flash filmleri oynatabilir, yazılı metinleri gösterebilir ve düzenleyebilir, e-posta ve web içeriklerine erişebilir, mesaj gönderebilir ve yığın depolama alanı olarak kullanabilir. Akıllı telefonlar küresel işbirliği, bilimsel deneyler ve araştırmaları etkinleştirir. Kullanıcılar ayrıca küresel bilgilere erişebilir. Akıllı telefonlar böylece etkileşimli öğrenmeyi destekler (Corbeil ve Valdes, 2007, s. 53).

Kişisel Yardımcı Asistan (PDA): Personal Digital Assistant (PDA) olarak tasarlanmış mobil iletişim özelliklerini barındıran akıllı (smart) telefon cihazlarından oluşur. Bu cihazlar Kablosuz Biçimleme Dili–Wireless Markup Language (WML) ya da Genişletilebilir Çoklu Doküman Biçimleme Dili–Extensible Hyper Text Markup Language (XHTML) formatındaki çoklu seri sayfaları göstermek için, cep telefonlarına nispeten daha uygun olan geniş ekran boyutlarına sahiptirler. Bunlara ilave olarak; e-posta, Kısa Mesaj Sistemi–Short Message Servise (SMS) ya da Multimedia Message Servise (MMS) mesajları, hatta daha büyük dokümanlar oluşturma ve el yazısı tanıyabilme işlemleri, dokunmaya duyarlı ekran klavye ve hatta katlanabilir klavyeler sayesinde PDA cihazları ile daha kolayca gerçekleşir (Yomralıoğlu ve Döner, 2005, s. 31).

Taşınabilir Ortam Oynatıcıları: Taşınabilir ortam oynatıcıları ses dosyası, resim, video gibi dijital ortamları oynatabilen ve kaydedebilen araçlardır. İlk nesil taşınabilir ortam oynatıcısı olan iPod, Ekim 2001’de Apple tarafından geliştirilmiş ve mobil teknoloji dünyasında yerini almıştır. iPod farklı ses ve video formatlarını oynatabilen dokunmatik ekrana sahip ortam oynatıcılarından biridir. Bu özelliği sayesinde öğrencilerin ders dışında da eğitsel video veya ses dosyalarını kullanarak konuyu öğrenmeleri veya alıştırmaları sağlanabilir. Örneğin, yabancı dil öğretiminde ses ve videolar, dinlediğini anlama becerisini geliştirmek için yaygın olarak kullanılmaktadır (Yurdakul, 2013, s. 220).

Tablet Bilgisayar: Tablet bilgisayarlar küçük dokunmatik ekran boyutuna sahip, internete erişimi olabilen, verileri depolayabilen ve taşınabilen cihazlar olarak tanımlanabilir. Bu bilgisayarlar sahip oldukları özellikleri sayesinde günümüzde birçok alanda kullanılan elektronik cihazlar arasına girmiştir. İnternete girebilme, ses dinleyebilme, video izleyebilme ve çekebilme, posta gönderebilme, elektronik kitap okuyabilme vb. özelliklerinden dolayı kullanımı gün geçtikçe artmaktadır.

USB Sürücü: Usb drive (Flash bellek) ses, resim, video vb. birçok veri türünü depolayabilen, küçük olması dolayısıyla kullanımı ve taşınması kolay olan bir mobil veri saklama aracıdır.

Medya Oynatıcı (MP3, MP4): Günümüzde kullanılan yeni nesil medya oynatıcılar MP4 şeklindedir ve MP3'ün daha gelişmiş bir modelidir. MP3'te ses dosyalarını oynatabilir, ses kaydı yapabilir ve radyo dinleyebilirken, MP4'te bu özelliklerin yanı sıra görüntü ve video da oynatılabilir. Bunun yanında usb drive gibi çeşitli verilerde depolanabilen taşınması kolay mobil bir cihazdır.

2.5.8. Tam Öğrenme Kuramı

Bloom (1979) hemen hemen tüm öğrencilerin, okulların öğrenme amacı güttüğü tüm yeni davranışları öğrenebileceği görüşü üzerine bu kuramı temellendirmiştir. Tam öğrenme modelini ortaya koyarak, öğrenmenin oluşmasına etki eden zekâ, genel yetenek, öğretmenlerin kişilik özellikleri, ailenin sosyo-ekonomik statüsü gibi değişmeye dirençli değişkenleri ele almamış; öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal giriş özellikleri, öğretim hizmetinin niteliği gibi değiştirilebilir değişkenler üzerinde durmuştur (Özder, 2000, s. 115). Senemoğlu'na göre (2001) bu kuram, okulda öğrenme kuramı olarak da adlandırılan bu öğrenme modeli; okulda öğrenmeyi en çok etkileyen az sayıdaki faktörü belirlemek ve bu faktörleri kontrol altına alarak hatadan arınık bir öğretim düzeni oluşturmak üzere geliştirilmiştir. Bu model, ek zaman ve öğrenme olanakları sağlandığında hemen hemen tüm öğrencilerin okullarda öğretilmek istenen tüm yeni davranışları öğrenebileceğini ileri sürmektedir (Demir, 2007, s. 194).

Bloom'a göre insanların zihinsel kapasiteleri açısından önemli kalıtsal farklılıkları vardır fakat bu farklılıklar, eğitim süreçlerinde ortaya çıkan eşitsizlikler ve adaletsizliklerin yanında çok küçük kalabilir. Okulda yapılan öğretim etkinliklerinin niteliği öğrenme düzeyini belirleyen en önemli etkenlerdendir. Bloom'un geliştirdiği tam öğrenme modeli "bütün öğrenenlere eşit, adil ve yeterli bir öğrenme olanağı sağlandığında herkesin öğrenebileceği" varsayımına dayanır. Bloom, okulda gerçekleşen öğretim etkinliklerinin nitelikleri, öğrenenler arasında gözlemlenen bireysel farklılıkların nedenleri ve bu nedenlerin etkili öğretim yöntemleriyle nasıl giderilebileceği noktasına odaklanmaktadır (Zimmerman ve Dibenedetto, 2008, s. 208).

Bloom'un söylediklerinden yıllar sonra da günümüzde Salman Khan (2016), en temelinde "tam öğrenme" ile ilgili, öğrencilerin bir kavramı gerektirdiği gibi kavramadan önce daha ileri bir kavramı anlamalarının beklenmemesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu çok açık ve makul görünse de tam öğrenmenin bizim için en azından iki yönüyle ilginç olan

engebeli ve tartışmalı bir geçmişi oldu. Birincisi, eğitim kurumunun kendi yaptığı en iyi araştırmaların ve verdiği en sağlam öğütlerin ardından gitmemesinin bir örneğini oluşturdu. İkincisi, teknolojideki gelişmeler sayesinde, tam öğrenmenin avantajlarının tanımlanıp sınanmasından neredeyse bir yüzyıl kadar sonra, bu kavramın yöntemlerini ve tekniklerini gerçek okullarla ve gerçek öğrencilerle geniş kapsamlı olarak uygulamak nihayet mümkün hâle geldi (s.38). Geçmişte Benjamin Bloom'un ve günümüzde Salman Khan'ın ifade ettiklerinden yola çıkarak okulda veya okul dışında tam öğrenmeyi sağlamak için sosyal medyayı eğitimde kullanmak çok önemli bir yöntemdir. Öğretmen, öğrenenlerin eksik kaldığı konularda okul dışında sosyal medyada öğrenenleri etkin kılarak, verdiği geri bildirimler ile öğrenenlerin eksik kaldığı konularda tam öğrenmeyi sağlar.

2.5.9. Sınıfların Ters-Yüz Edilmesi (Flipped Classroom)

Türkiye’de yaygın şekilde “*Flipped Classroom*” olarak bilinen bu yaklaşım son yıllarda bir öğrenme modeline doğru dönüşmektedir. Bu konudaki araştırmalar henüz yeni olduğu için kavramın Türkiye’deki kullanımı ile ilgili yaygın bir görüş birliği bulunmamaktadır (Kardaş ve Yeşilyaprak, 2015, s.108). Türkçeye “*sınıfların ters-yüz edilmesi*” olarak geçen “*flipped classroom*”; ders öğretmenin, öğrencilerine evlerinde yapması için ödevler, ders tekrarları (video, konu anlatımı vb.) veya etkinlik vb. vermesi, öğrencilerinde bu faaliyetleri evlerinde yaptıktan sonra okulda öğretmen tarafından kontrol edilerek geri dönütler alması şeklinde uygulanmaktadır. Buradaki amaç; sınıftaki zamanı öğrenme faaliyetleri için daha etkili şekilde kullanma ve öğrenmelerinden geri kalan öğrencilerin eksikliğini kapatmaktır.

Colorado’daki Woodland Park Lisesinden iki öğretmen Jonathan Bergmann ve Aaron Sams 2006 yılında, spor faaliyetleri için seyahat eden sporcuların derslerini takip etmelerine yardımcı olmak için “*flipped classroom*” öğrenme modelini geliştirdiler (Bergman ve Sams, 2012, s. 3). Ters-yüz edilmiş sınıf öğretiminde temel fikir, derslerin öğrenci faaliyetlerinden önce geldiği geleneksel öğretim düzenini tersine çevirmektir. Öğrencilere bunun yerine sınıf için hazırlık olarak ödev verilmekte ve sınıf zamanı öğretmenin rehberliğinde aktif öğrenime harcanmaktadır (Karlsson ve Janson, 2016, s. 128). Bergmann ve Sams (2012) ters yüz öğrenme modelinin seçilmesinin nedenlerini şu şekilde sıralamaktadır;

- Öğretmenler bugünün öğrenenlerinin dilini konuşur.
- Meşgul öğrencilere yardımcı olur.
- Öğrencilerin çabalarına yardımcı olur.
- Farklı becerilere sahip öğrenenlerin başarılı olmasına yardımcı olur.

- Öğrencilerin öğretimi sağlayan videoları başa sarma ve yeniden başlatma imkânını sağlar.
- Öğrenciler ile öğretmen etkileşimini artırır.
- Öğretmenlerin öğrencilerini daha iyi tanımalarını sağlar.
- Öğrenciler arasındaki etkileşimi artırır.
- Gerçek farklılaşmayı sağlar.
- Sınıf yönetimini değiştirir.
- Ebeveynler ile iletişim biçimini değiştirir.
- Ebeveynleri eğitir.
- Sınıfınızı (öğrenmeyi)şeffaf hale getirir.
- Sınıfa gelemeyen öğretmenler için harika bir tekniktir (s. 20-33).

Ters-yüz edilmiş öğrenme modelinin de diğer öğrenme modellerinde olduğu gibi olumlu ve olumsuz yanları bulunmaktadır. Turan ve Göktaş'ın (2015) yükseköğretim öğrencileri ile yaptıkları araştırmada öğrencilerin görüşlerine göre ters-yüz edilmiş öğrenme modelinin avantajları arasında; uygulama yapmaya dayalı olması, öğrenmenin kalıcılığını artırması, tekrar tekrar konuyu öğrenme şansı sunması, ezberlemeyi önlemesi, derse hazırlıklı gelmeyi sağlaması, dikkat dağınıklığını engellemesi gibi ifadeler yer almıştır. Yükseköğretim öğrencileri aynı araştırmada ters-yüz edilmiş öğrenme modelinin dezavantajlarını ise; teknik araç eksikliği, çok fazla zaman alması, videoları önceden izleme zorunluluğunun olması, anında dönüt alamamak ve alışma süreci olarak belirtmişlerdir (s. 161).

2.6. Eğitim Alanında Kullanılan Sosyal Medya Araçları

Ülkemizde sosyal ağların çok yaygın olarak kullanıldığını söyleyemeyiz. Dünyada ise Singapur ve Güney Kore gibi bazı ülkelerin eğitim bakanlıkları sosyal ağların eğitimde kullanılmasını politika hâline getirmiştir. Eğitimde sosyal ağların kullanılması sonucunda verimliliğin ve etkileşimin artması ile gün geçtikçe ülkemizde de eğitimcilerin sosyal ağları kullanmasında bir gelişme görülmektedir. Eğitimde en çok kullanılan sosyal ağları belirli başlıklar altında açıklamak mümkündür. Bu araştırmada; eğitim süreçlerinde kullanılan sosyal ağlar belirlenirken araştırmacılar tarafından en sık incelenme, insanlar tarafından en sık kullanılma ve en sık bilinme ölçütü alınarak incelenmiştir.

2.6.1. Bloglar

“Web” ve “log” kelimelerinin birleşmesinden oluşan ve web günlüğünü ifade eden weblog kavramı zamanla yaygınlaşarak blog olarak adlandırılmış olup, akla gelebilecek her konuda okuyucularına içerik sağlayan web siteleridir (Kahraman, 2010, s. 27). Bir blog, düzenli olarak bir konuya veya konular aralığına girilebilen web siteleri iken bazı bloglar kişisel dergi veya günlüklere benzer (Poore, 2013, s. 43). Blog kelimesi web log'dan alınmıştır, fakat internet üzerinde barındırılan günlük bir kelimedenden daha fazlasıdır. İnternette kullanmak için düzinelerce blog bulunmaktadır. Birçok öğretmen

öğrencilerinin hâli hazırdaki çalışmalarını ve ne öğrendiklerini kaydederler. Bloglar bir veya birden çok kişi tarafından tutulabilir; sık ve düzenli veya düzensiz içerik paylaşılabilir. Baktığınızda, dallanıp budaklanmış görünen son derece profesyonel bloglar olabileceği gibi, son derece basit görünümlü bloglar da olabilir (Kahraman, 2010, s. 28).

Bir blog internet üzerinden ücretsiz hosting sitesi kullanılarak kurulabilir (Kist, 2012). *Blogger* (www.blogger.com) veya *WordPress* (ww.wordpress.com) gibi ücretsiz servis veren sitelerde bir blog açmak çok kısa sürmektedir (Ryan, 2014, s. 217). Bloglar öğrencilerin multimedya kayıtlarını tutmaşansı sunar, yazılı kayıtların içerisine resim, ses ve video eklenebilir. Belirli zamanlarda tartışma saatleri düzenleyerek ve öğrencilerin birbirlerinin bloglarına yorum yapmasına izin vererek yorum yeteneklerinin geliştirilebileceğini söyleyebiliriz (Kist, 2012).

2.6.1.1. Blogger.com. Üye sayısının 2 milyon civarında olduğu tahmin edilen Blogger.com, Pyra Labs tarafından geliştirilip Google tarafından satın alınan, internetteki ilk hizmet sağlayıcısıdır. Günde 18 milyon civarında tıklanma ile en çok ziyaret edilen ilk 10 ağ sitesinden birisidir. Türkçe dâhil onlarca dil desteği ile birlikte hizmet vermektedir (“Blogger”, 2014).

Şekil 2.8. Blogger ana sayfa görüntüsü

Çok basit bir blog aracıdır, günlükler için neredeyse mükemmeldir. Yorumlara izin vermemesine rağmen otomatik olarak etiket bulutlarını desteklemez. *Blogger*, yaşları küçük öğrenciler ve blog yazmaya yumuşak bir giriş yapmak isteyenler için iyi bir seçimsunmaktadır (Poore, 2013, s. 45).

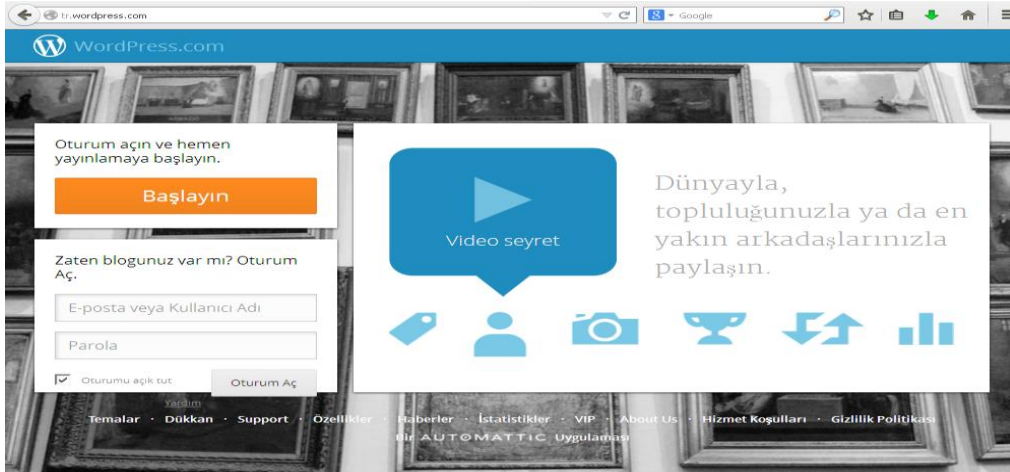
2.6.1.2. Tumblr. David Karp tarafından 2007 yılında ABD’de kurulmuştur. Yaratılan hesaplara yazı, fotoğraf, alıntı, link, sohbet, ses ve video eklenebilen bir mikro blog sitesidir. Eklenebilen videolar, internet sitelerine ya da bireysel bilgisayarlara ait

olabilir. Siteyi kullanıcılar kendi özelliklerine göre düzenleyebilir, özgün temalar oluşturabilir ya da hazır temalarla siteye görsellik katabilir. *Blogger*'a göre daha basit, *Twitter*'a göre daha uzun yazabildiğiniz bir sitedir. *Tumblr*'ın tercih edilmesinin en temel nedenleri; sade, öğrenimi basit ve ücretsiz olmasıdır. Tumblr'ın benzer türdeki diğer sitelerden farkı, popüler sosyal paylaşım siteleriyle tam bir uyum içinde çalışıyor olmasıdır. Beş yıllık süre boyunca reklamsız hizmet veren Tumblr ilk büyük reklam kampanyasını Adidas ile başlatmıştır. *Tumblr*, 2013 tarihinde “Yahoo!” tarafından yaklaşık 1,1 milyar dolara satın alınmıştır. Siteye bağlı blog sayısı 195 milyon civarındadır. 84 milyar gönderiye sahip olan site dünyada en sık kullanılan 21. Sitedir. Sitede günlük geçirilen zaman yaklaşık 7 dakikadır. ABD, Hindistan, İngiltere, Almanya ve Japonya'da yaygın kullanılmaktadır (Eraslan ve Eser, 2015, s. 184).

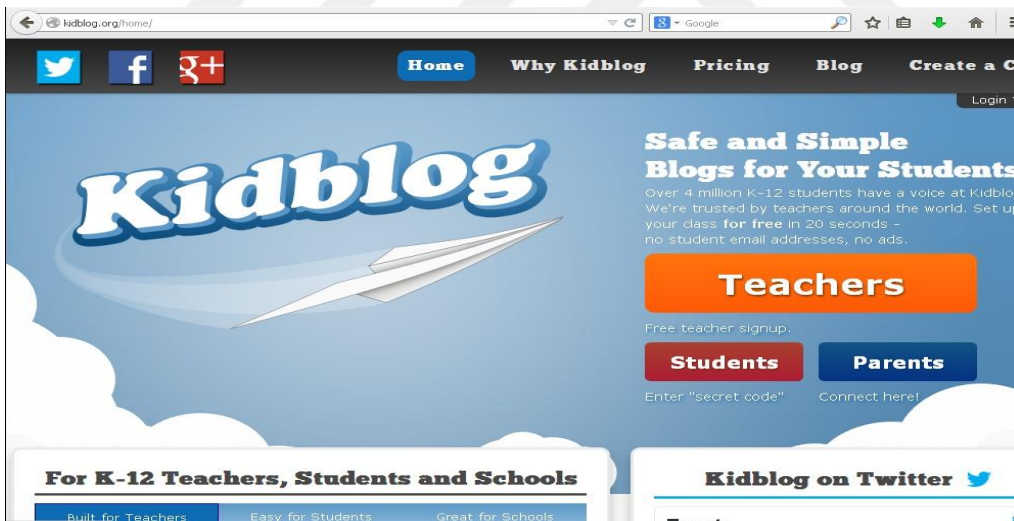
Şekil 2.9. Tumblr ana sayfa görüntüsü

2.6.1.3. WordPress. *WordPress* sistemlerinden biridir, açık kaynaklı ve ücretsiz olarak dağıtılmaktadır. *WordPress* kullanarak kısa süre içinde kendi sunucunuza kurulum yapabilir, sitenizi yayımlayabilir ve sitenize içerik eklemeye yani bloglamaya başlayabilirsiniz. *Wordpress* açık kaynaklı bir olduğu için dünyanın her yerinden isteyen herkesin katkıda bulunmasına açıktır; “created by and for the community” denir, yani topluluk tarafından, yine topluluk için geliştirilmekte ve desteklenmektedir. Bu şekilde her geçen gün daha da kullanışlı ve sağlam bir sistem hâline gelmektedir (WordPress, 2014).

Şekil 2.10. WordPress ana sayfa görüntüsü

2.6.1.4. Kidblog.org. *Kidblog*, her öğrencikendi bireysel blogunu oluşturursun diye, öğretmenler tarafından tasarlanmıştır. Öğrenciler güvenli bir sınıf blogu içerisinde mesajlarını yayımlayabilir, akademik tartışmalara katılabilirler. Öğretmenler, öğrenci bloglarını ve kullanıcıyı tamamen kontrol edebilecek durumdadırlar (KidBlog, 2014). Türkiye’de pek sık kullanılsa da gelişmiş ülkelerdeki öğretmenler tarafından sıkça kullanılan bir blog çeşididir.

Şekil 2.11. Kidblog ana sayfa görüntüsü

2.6.1.5. Blogların eğitimde kullanılması. Yararları ve sınırlılıklarıyla bir anlayış olarak uygulamaya koymak, blogları giderek kabul edilen öğretim teknolojisi hâline getirmiştir. Bloglar sınıflarda, kariyer veya güncel olaylar hakkında konuşulması için kullanılabilir; hatta öğrencilerin öğrenme ortamlarında oluşturduğu içerikler kaydedilip yayınlanabilir. RSS (Zengin Site Özeti) haber okuyucuları aracılığı ile erişilebilir blog içeriği yapmayı besler, blog yöneticileri blog ile ilgilenen bireyler arasında bilgi paylaşımını artırmak için bu bireylere yetki verebilir (Educause, 2005). Öğretmenler bu

durumda sınıf ya da okul blogları oluşturup öğrencileri yetkilendirerek onlara bir anlamda dijital sorumluluk yükleyebilirler. *Blogger*'ın yani öğretmenin bloğa erişim sağlamadığı durumlarda bu sorumlu öğrenciler blog yönetiminde tecrübe kazanabilir, sınıf ya da okul arkadaşlarını öğretmenin direktifleri doğrultusunda yönlendirebilir.

Bloglar doğası gereği, öğrencilerden eleştiri yapmalarını istemek için mükemmeldir, (blogta yeni gönderiler her zaman eklenmiş ve yorumlanmış olduğundan) öğrenciler bir konuyu kendi anlama şekline göre inşa edebilirler ve aynı zamanda da düzenleyebilirler. Bu da blogları yapılandırmacı pedagoji için mükemmel hâle getirmektedir. Ayrıca öğretmen açısından bloglar zamanla bir öğrencinin düşünme gelişimini izlemek ve öğrencinin çalışmalarına hem biçimlendirici hem de özetleyici geribildirim sağlamak için mükemmel bir fırsattır (Poore, 2013, s. 47). Hem öğrenci hem öğretmenin blog girdileri takip edilerek gelişimleri, kendileri ya da öğretmen tarafından takip edilebilir. Aslında bu durum eğitimde süreç takibinin ne kadar önemli olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

Bloglar üzerinde öğrenciler birbirlerinin çeşitli alanlardaki duygu ve düşüncelerini paylaşımlarına yardımcı olmaktadır. Blog girdilerinde öğrencilerle sağlanan yorum yazabilme veya tartışabilme imkânı, öğrenenlerin birbirlerini daha iyi anlamalarına, ortak ilgi alanlarının oluşmalarına, yardımlaşmalarına, güncel olaylardan haberdar olmalarına olanak sağlar. Öğrencilerin blog girdilerinin diğer öğrenciler tarafından takip edilmesi, beğenilmesi ve yorum yapılması öğrencinin güdüsünü artırarak bloglarda daha aktif olmasına ve daha çok blog girdisi paylaşmasına; buda dolaylı olarak öğrencinin süreç içerisinde çeşitli yeteneklerinin gelişmesine yardımcı olmaktadır.

Ağ günlükleri ayrıca değerlendirme kapsamında öğretmenlere büyük avantajlar sağlamaktadır. Yapısalcı kuram ile gelişen süreç değerlendirmelerinde günlüklerin kullanımı çok yararlı olacaktır. Sınıfların kalabalık olması, öğretmenlere düşen ders yükünün fazla olması gibi nedenlerle öğretmenler, öğrenenleri süreç içerisinde takip etmekte zorlanmaktadırlar. Özellikle bireysel değerlendirme kapsamında ağ günlüklerinin kronolojik bir düzende sıralama yapabilmeleri, yazıların günlük sayfalarında saklanabilmeleri, birçok duyuru ve ödevin günlük sayfaları ile yayımlanabilmesi öğretmenlere kullanım kolaylığı getirmektedir. Bu tür olanakları sağlayan bir ortamda öğretmenler öğrenci gelişimlerini, derse ilgilerini daha yakından takip ederek öğrencilere daha fazla dönüt verebilir ve yönlendirme yapabilir (Şenel ve Şeferoğlu, 2009, s. 3). Tablo 2.3. incelendiğinde blogların daha çok hangi amaçlarla kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 2.3.
Blogging Araştırma Sonuçları

Kişisel Blog Kullanma Nedeni	En Çok Neden	En Az Neden	Nedeni Yok
Yaratıcılığını açıklama	52%	25%	23%
Kişisel deneyim dokümanlarını başkalarıyla paylaşma	50%	26%	24%
Arkadaşlar ve aile üeleriyle iletişimde kalmak	37%	22%	40%
Pratik bilgi veya yetenekleri başkalarıyla paylaşmak	34%	30%	35%
Başka insanları harekete geçirerek motive olmak	29%	32%	38%
İnsanları eğlendirmek	28%	33%	39%
Önemli olan kaynak veya bilgileri saklamak	28%	21%	52%
Başka insanların düşüncelerini etkilemek/değiştirmek	27%	24%	49%
Yeni insanlar ile tanışmak	16%	34%	50%
Para kazanmak	7%	8%	85%

(Solomon ve Schrum, 2007, s. 15).

Bloglara metin, resim, video eklenebilir ve dosya paylaşılabilir. Eklenen herhangi bir içerik yayınlanırken kronolojik olarak sıralanır. Yani bloglarda en güncel olan içerik en üstte yer alır. Bloğu takip eden kullanıcılar eklenen içeriğe yorum yapabilmektedir. Bloglarda herhangi bir içeriğe bağlantı (link) verilebilir. Yayınlanan içerik arşivlenerek saklanır. *Bloggerlar* kendi profillerini oluşturup yayınlatabilirler. RSS özelliği ile kullanıcılar güncellemelerden haberdar olabilir (Ed. Alper, 2012, s. 83). Bunun yanında genel olarak blog kullanmak, öğrenenleri; fikirlerini değerlendirmeleri, durumlarını iletmemeleri, bir konu üzerinde farklı bakış açıları keşfetmeleri için teşvik eder. Bloglarda birçok materyal metinlere dayalıdır. Blogging hizmetleri, zengin medya çeşitliliğini destekler. Blog yazmak; değerlendirme, yorumlama, onaylama, analiz, eleştiri, sentez, yaratıcılık ve hayal gücü gibi üst düzey düşünme becerileri teşvik eder (Poore, 2013, s. 47). Okul, not, öğretmen gibi kaygı oluşturacak ifadeler blog ortamlarından uzakta olduğu için öğrencilerin kaygılarının azalmasına ve öğrenenin yaratıcı, özgür paylaşımlar yapmasına imkân sağlayabilir. Bilgilerin kronolojik olarak arşivlenmesi ve bilgilere her zaman ulaşım imkânı sağlanması, öğrenenlerin bu bilgileri sürekli olarak tekrar etmesine imkân sağlayacak ve sürekli tekrar sonucunda ise öğrenme kalıcılığı artacaktır. Öğrenenlerin paylaşımlarının takip edilmesi, yorumlar alması araştırmayı sürdürmesinde güdülenme ve sürekli katılım sağlayacaktır. Ayrıca her öğrenenin kendi öğrenme hızına uygun süre

boyunca bilgilere ulaşmaları da bloglar sayesinde mümkün olacaktır (Korucu ve Biçer, 2017).

2.6.2. Podcastlar

Kelime olarak, “oyuncu yayın abonelikleri” anlamına gelmektedir. Podcastlar sendikasyon internet yayınları kullanılarak dijital medya dosyalarının (Tipik olarak ses, ancak genellikle video) dağıtımını olarak açıklanabilir. Kullanıcılar, “aboneler”, bireysel beslemeler için toplayıcı adı verilen bir yazılım uygulaması ile besleme adresi sağlayabilir. Apple’ın *iTunes* uygulaması belkide en çok tanınan toplayıcıdır. Bunun yanında RSS (Gerçek Temel Sendikasyon) ve ATOM yaygın olarak kullanılan iki besleme biçimidir. Toplayıcı otomatik olarak podcast indirir ve aynı besleme yoluyla diğer medya dosyalarını yanında saklar. İndirilen podcast daha sonra oynatma için dinlenebilir, kullanıcının bilgisayarında izlenebilir ya da taşınabilir medya oynatıcıya aktarılabilir (Kennedy, Dalgarno, Gray, Judd ve Waycott, 2007). Podcastlar pek çok açıdan blog kavramının zengin medya uzantısından ibarettir. Podcast, bir dizi görsel veya işitsel dijital medya dosyasının internette dolaşıma sokulması anlamına gelir. Bunlara doğrudan bir internet sitesi üzerinden ulaşılabilir veya daha alışıldık şekliyle bir bilgisayara indirilerek ya da dijital bir medya cihazıyla senkronize edilerek kullanıcının istediği bir anda dinlenebilir veya izlenebilir (Ryan, 2014, s. 219). Diğer yandan “Podcasting” Apple bilgisayar şirketinin ipod’tan esinlendiği bir kelimedir. Kullanıcıların daha sonra taşınabilir dijital müzik çalarında dinlemek için kendi bilgisayarlarından doğrudan müzik indirmelerine izin verir. Terim artık özellikle ipod ile özdeşleşmiş olup, farklı yazılım ve donanımlara da yüklenebilir. Böylelikle kullanıcılar, ses dosyalarını kolaylıkla dinlemek için otomatik olarak cihaza indirebilir. (En yaygın olan dosya biçimi MP3 formatıdır). Geleneksel radyo veya diğer Web tabanlı ses ve medyanın aksine podcast kayıtları dinlerken kullanıcılar kayıtları kontrol edebilirler. Podcasting internetin çok basit besleme standardını kullanır (Educause, 2005). RSS; genellikle haber sağlayıcıları tarafından kullanılan, yeni eklenen içeriğin kolaylıkla takip edilmesini sağlayan özel bir dosya formatıdır. Kullandığı dosya biçimleri rss ve xml’dir. RSS kısaltmasının açılımı ve zaman içinde gelişimi şöyledir (“RSS”, 2014);

- Rich Site Summary (RSS 0.91) (Zengin Site Özeti)
- RDF Site Summary (RSS 0.9 and 1.0) (RDF Site Özeti)
- Really Simple Syndication (RSS 2.0.0) (Çok Basit Besleme)

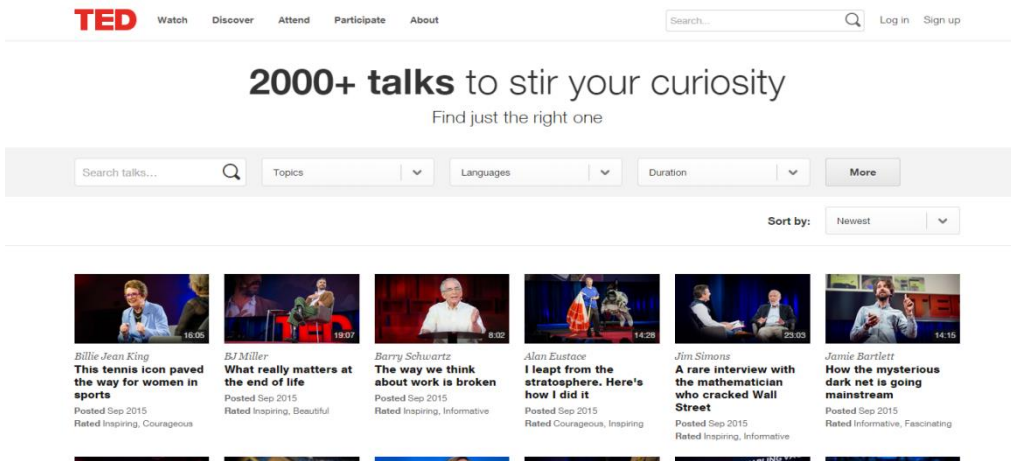
2.6.2.1.iTunes. *iTunes* podcast uygulaması sevdiğiniz podcastleri keşfetmek, abone olmak ve bunları oynatmak için şartı bir yoldur. Öne çıkan sekmesinde ücretsiz

yüzbinlerce ses ve video podcastı keşfedebilir veya en popüler podcastlara gözatabilirsiniz. Ayrıca *iTunes* güncellendiğinde favori podcast istasyonlarını ekleyebilir, kendi podcastlarınızı oluşturabilirsiniz (Apple, 2014).

Şekil 2.12. iTunes ana sayfa görüntüsü

2.6.2.2. TED Talks. TED genellikle kısa, güçlü görüşmeler şeklinde (18 dakika veya daha kısa sürede) fikir yaymaya hedeflenmiş, kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur. TED teknoloji, eğlence ve tasarımın bir araya geldiği bir konferans olarak 1984'te başlamıştır ve bugün – bilimden işe ve küresel konulara, 100'den fazla dilde- hemen hemen tüm konuları kapsamaktadır. Bu arada, bağımsız olarak işletilen TEDx etkinlikleri, dünyadaki topluluklarda fikir paylaşımına yardımcı olmaktadır (Our Organization, 2017).

Şekil 2.13. TED Talks ana sayfa görüntüsü

2.6.2.3. Google Educast. *Google Educast*, 2010'dan bu yana eğitim medyası için temel bir podcast olmuştur. Başlangıçta EdReach Ağı aracılığıyla yayınlanan *Google Educast*, EdTech / K12 kategorisi için sürekli olarak ilk 10'da yer alan podcast platformu olmuştur ve dünya çapında eğitimciler için amiral gemisi kaynağı olmaya devam etmektedir. Kevin Brookhouser, Fred Delventhal, Kim Zimmer, Sean Williams, Chris

Betcher, Juan DeLuca, Megan Ellis ve daha birçok uluslararası eğitimci tarafından barındırılıyor ve bu eğitimciler sınıfa en iyi desteği vermeye devam ediyor. Haziran 2015'te, www.googleeducast.com adresine, yani yeni bir çevrimiçi platforma taşınmıştır ve şu an EdReach Ağı'ndan bağımsız olarak yayınlanmaktadır. Orijinal EdReach arşivi <https://sites.google.com/a/edreach.us/wiki/google-educast> adresinde hâlâ çevrimiçi olup, geçmiş bölümlerin kademeli olarak yeni siteye taşınması planlanmaktadır (About Us, 2017).

Şekil 2.14. Google Educast ana sayfa görüntüsü

2.6.2.4. Podcastların eğitimde kullanılması. Bireylerin kendi podcastlerini oluşturabilmelerine rağmen, eğitimsel podcastler işbirliğine dayalı çalışmada oldukça etkilidir. Sosyal yapılandırmacı öğrenme ortamlarında öğrenciler bilgilerini/fikirlerini oluşturur ve paylaşır. Podcastler akran öğrenmede de olağanüstü fırsatlar sağlar. Sosyal medyanın bu formunu oluştururken az da olsa teknik arızalar ortaya çıkabilir. Bu arızalar özellikle dijital ses kaydını oluşturmayı, düzenlemeyi ve yayınlamayı öğrenmenin ilk günlerinde ortaya çıkar. Öğrenciler müzakere ve analiz sürecinde problemleri tanımlama ve çözme işlemleri sırasında birlikte çalışmalıdır (Poore, 2013, s. 95).

Hazırlanan eğitim podcastleri internet üzerinden yayınlanır ve konuya ilgi duyan veya o konu üzerinde araştırmalar yapan kişiler bu eğitim podcast yayınlarına ulaşabilir. Kullanıcılar yayınlara abone olarak ses dosyalarını öncelikle bilgisayarlarına daha sonra da kişisel ses çalarlarına yükler. Böylece, zaman ve mekân sınırlaması olmaksızın öğrenim faaliyetleri devam edebilir (Tarimer ve İstanbullu, 2007). Farklı programlar kullanılarak kaydedilen ve dağıtılan yayınlar, çok yakın zamanda yaygınlaşacaktır. Özellikle uzaktan eğitim konusunda yeni bir çağ başlattığı kabul edilen podcastler sayesinde bir yerde kaydedilen bir eğitim/toplantı/seminer belirli bir gruba kolayca yayılabilir, zaman ve

mekân kısıtlaması ortadan kaldırılarak konuya hedeflenen tüm kitlenin erişimi sağlanabilir (Özkaşıkçı, 2012, s. 122).

Podcasting her ne kadar eşzamanlı bir etkinlik olmasa da öğrencinin kendini öğrenme ortamıyla ilişkili hissetmesini sağlayacak şekilde bilgiyle etkileşim sağlar. Hatta bazı derslerde öğrencilerin sınıf içinde kendi podcastlerini oluşturmaları bile mümkündür. Bazı eğitimciler öğrencilerine, dersin içeriğine ve dinamiğine uygun konu başlığı önermelerinden başlayarak takımlar hâlinde konu araştırmaya, bilgileri elemeye, skript yazmaya ve gösterilerini kaydetmelerine kadar aktif katılımlı süreçlerden geçirip bunları paylaşımlarına olanak tanır (Beldarrain, 2006; akt. Horzum, 2010). Podcastler sesli materyallerle öğrenen öğrenciler için tercih edilebilecek biçimde bir içerik sunumusağlar ve sözlü sunumlara göre daha ekonomiktir; ancak etkileşim amacıyla kullanılmazlar, daha önce kullanılmış materyalleri tekrarlama amacıyla kullanılırlar. Bunun yanında wiki ve web günlüklerinde sesli ve görsel sunumlar sağlamak amacıyla kullanılabilir (Horzum, 2010, s. 610).

2.6.3. Wikiler

Bu kavramı ortaya çıkaran Leuf ve Cunningham'a (2001) göre bir wiki, herhangi bir kullanıcı tarafından web tarayıcısında bir form aracılığı ile bilgilerin eklendiği ve düzenlendiği, serbestçe genişleyebilen, bilginin depolandığı birbirleriyle bağlantılı web sayfalarını ifade etmektedir (Leuf ve Cunnungham, 2001; akt. Genç, 2010). Wikiler bire bir anlamıyla herkese açık, yazı eklenebilen, düzeltme, ekleme çıkarma yapılabilen, tartışılabilen, yorum yapılabilen ve genel anlamıyla katkıda bulunabilen internet sayfalarından oluşan çevrimiçi koleksiyonlardır (Ryan, 2014, s. 222). Bir topluluğun her kullanıcısının içeriğini kolayca düzenleyebileceği çok sayfalı bir web sitesi sağlar. Mevcut yapıya sayfa ekleyebilir, yeni sayfa oluşturabilir ve site yapısını oluşturabilmek için sayfalar arasında bağlantılar oluşturabilirsiniz. Bir önemli nokta ise şudur: Yayıncılar ayrıntıları biçimlendirmek için çok fazla bir beceriye gerek duymazlar; bunun yanında genellikle yararlı bir web sitesi oluşturmak ve yayınlamak için tasarım gereklidir. En önemli wiki wep sayfası www.wikipedia.org'dir (Hovorka ve Rees, 2009). Hawai dilinde "hızlı" anlamına gelen wikiler kişilerin kolayca büyük dokümanlar oluşturmasına, yeni sayfa yaratmasına, sayfalar üzerinde değişiklik ve düzenleme yapmasına olanak sağlayan yazılımlardır. GNU Özgür Belgeleme Lisansı ile herkes üye olmadan, kaynak belirterek wiki oluşturabilir ve içeriğini besleyebilir. Wiki sitelerinde oluşturulan sayfalar arasında bağlantı kurma ve sayfaların biçimlendirilmeleri sistem tarafından otomatik yapılmaktadır ve format oldukça standarttır (Özkaşıkçı, 2012, s. 116).

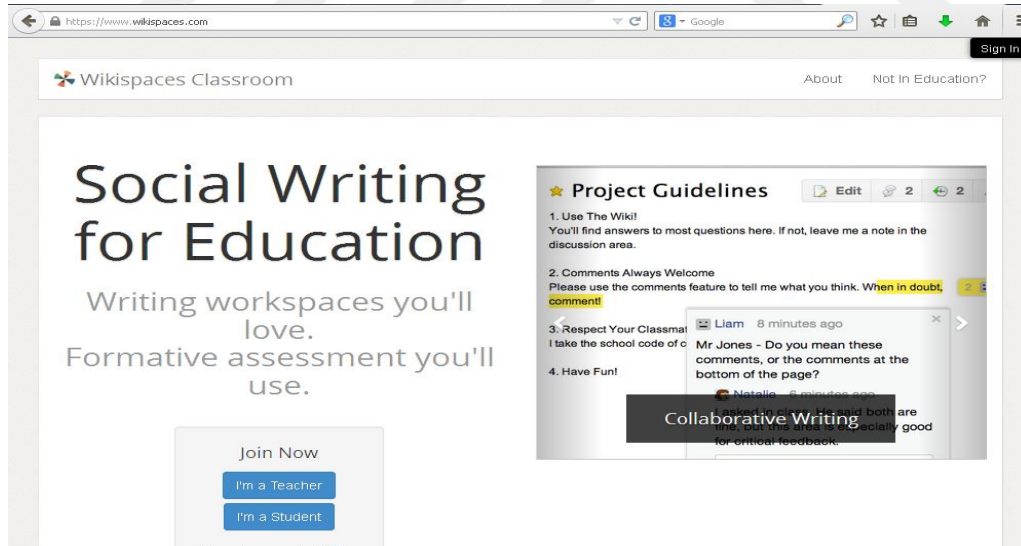
Şekil 2.15. Wikipedi ana sayfa görüntüsü

2.6.3.1. Wiki'lerin eğitimde kullanılması. *Wikipedia*; bilgi tüketimi ve bilgi üretimi arasındaki ince çizgiyi bulanıklaştırır, öğrenenleri yalnız motive etmekle kalmaz aynı zamanda onların bilgi üretmelerine ve kendilerini, öğrenen topluluğun bir üyesi olarak görmelerine fırsat tanır. *Wikipedia* öğrencilere, araştırma becerilerini bilmek için bir fırsat sunar, diğer bilgi kaynaklarının içeriğini değerlendirir ve işbirlikçi içerik geliştirerek küresel bir topluluk içerisinde meşgul olur. Öğrencilerin bilgiyi nasıl oluşturduğunu görebilirsiniz, bu sürece katılmaya ve bir konuyu anladıkları zaman kendilerine önemli bir katkı sağlamaya çalıştıklarını anlarsınız. Bazı öğrenme kuramcıları içerik oluşturma ve analiz etmenin, öğrenmenin gerekli bir bileşeni olduğunu iddia etmektedir. *Wikipedia*; analiz etme, soru sorma, yaratıcı ve yansıtıcı öğrenme konusunda öğrencileri teşvik edebilir (Wikis, 2007). Öğretmenler öğrenenlere yazılı bir dersi anlatmadan önce bir ön okuma ödevi olarak wiki'yi kullanabilir. Dersten önce öğrenciler konuyu buradan okuyarak özellikle üzerinde durulmasını istedikleri yerleri kolayca öğrenecekleri bu ortamda tartışabilirler. Ayrıca öğretmenin ders planını yayınlaması için de uygun bir ortam olabilir. Bu şekilde dönem içerisinde ders planındaki değişiklikleri e-posta ya da yazılı olarak iletmek yerine bu ortamın güncellenmesi şeklinde yapabilir (Altun, 2009; akt. Alper ve diğ. 2012, s. 264).

Wikiler; grup projeleri için araştırma yapmak, derinlemesine bir konuyu açıklaması için öğrenciye sorular sormak, öğrencilerin keşiflerini sentezlemekve sonra daha geniş kitleye kendi bulgularını yaymak için çok uygun bir ortamdır. Özellikle orta düzeydeki öğrencilerin, bilgilerin seçimi ve sunumu ile üst düzey düşünme becerilerini göstermelerine olanak sağlamaktadır. Bunu, tartışma forumlarında öğrencilerin kendi kararlarının arkasındaki mantıklı nedenleri açıklamalarını istediğinizde görürsünüz (Poore,

2013, s. 64). İşbirliğine dayalı öğrenme ortamları oluşturan bu teknolojide kullanıcılar sadece okur değil aynı zamanda da yazar olarak öğrenme ortamına katkıda bulunurlar. Böylece katılımcılar, bilgiyi sadece okuyan olmaktan çıkar ve okur-yazar olma yolunda süreç boyunca aktif rol üstlenir (Alper ve diğ. 2012, s. 264).

Arslan da (2015) wikilerin eğitimde kullanılması konusunda; öğretmen ve öğrenciler tarafından az bir bilgiyle web sitesi görünümünde içerikler oluşturmalarına olanak tanıdığı, günümüz bireylerinin zamanlarının çoğunu internette bilgi araştırmak ve oluşturmak için kullandıkları dikkate alındığında wikilerin eğitsel amaçlarla kullanılmasının öğrencilerin çevrimiçi ortamın gerektirdiği yeterlilikleri kazanmalarını ve ilgili konuda pratik yapmalarını sağlayacağını ifade etmiştir (s.198-199). Tonkin (2005), Duffy ve Burns'e (2006) göre; wikiler genel olarak en küçük ölçekten en büyük ölçeğe kadar (öğrenci sayısı, konusu, süresi) tüm koşullarda ortak çalışma gerektiren uygulamalarda kullanılabilir. Yapısı sayesinde bu çalışmalarda hangi öğrencinin ne kadar çalıştığını, katkısının ne olduğunu, gelişim süreçlerini, öğrenciler arası etkileşimi, yapılan değişiklikleri görebilirsiniz. Bu sayede öğrencilerinizi hem süreç hem de sonuç odaklı değerlendirebilme imkânına sahip olabilirsiniz (Tonkin, Duffy ve Burns, 2005; akt. Kazancı ve Dönmez, 2013, s. 27).

Şekil 2.16. Wikispace ana sayfa görüntüsü

2.6.4. RSS (Really Simple Syndication–Yer İmi–İçerik Besleme)

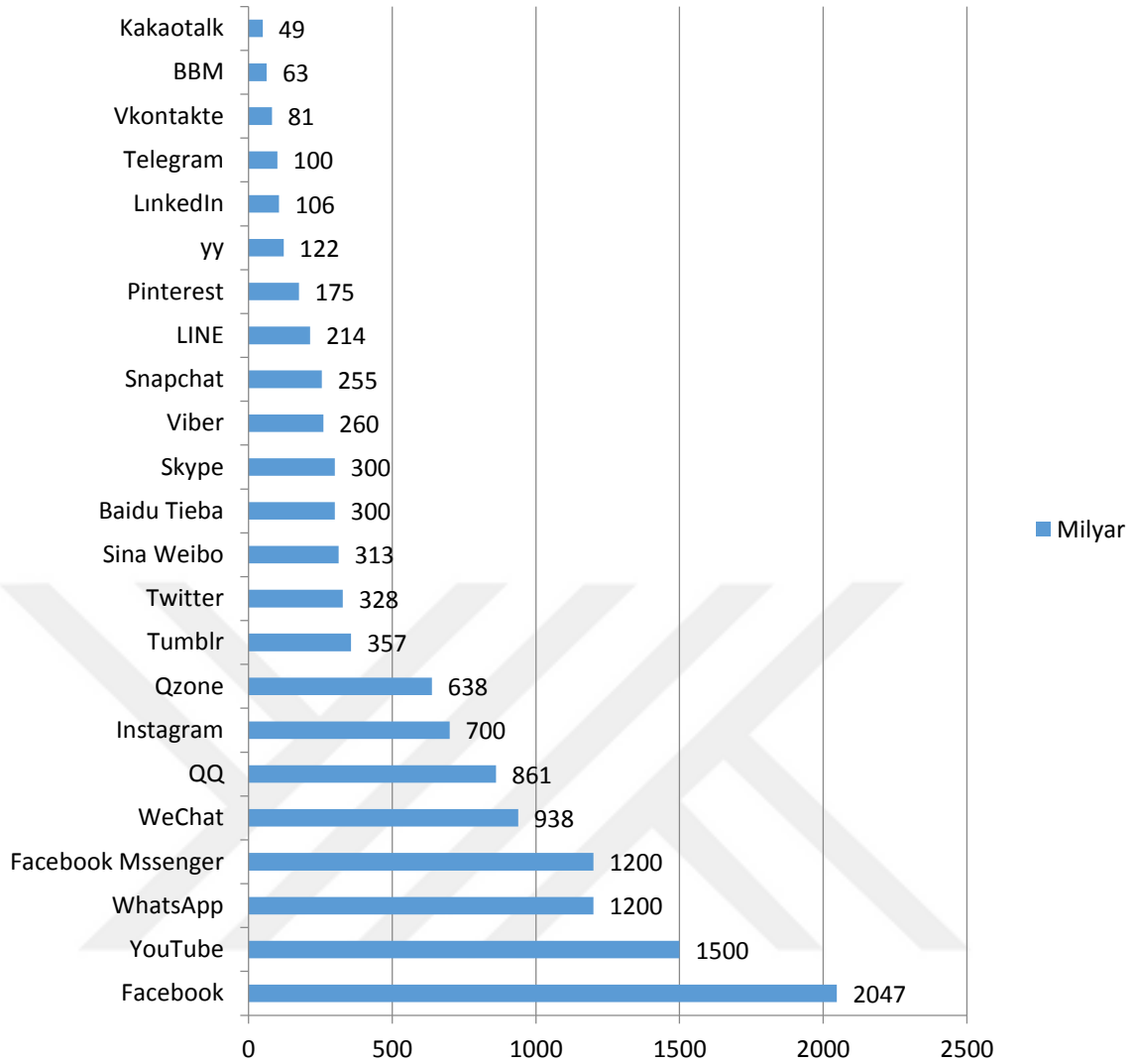
RSS yayınları, Web 2,0 ile birlikte gelen bir yenilik olmakla birlikte, web sitelerindeki güncellemeleri daha kolay takip etmek amacıyla kullanılan bir teknolojidir. RSS yayınlarının alınabilmesi için kullanıcılar, “RSS Okuyucusu” adı verilen program ya da servisleri kullanırlar. Bir sitenin güncellemeleri takip edilmek istendiğinde, ilgili sitenin

RSS yayınına üye olmak gerekmektedir. Kullanıcılar, *RSS* sayesinde tek seferde yüzlerce sitenin içeriğini takip edebilmektedir. *RSS* yayınları; eğitim faaliyetleri esnasında yeni ders içeriklerinin ve duyuruların öğrencilere ulaştırılabilmesi amacıyla kullanılabilen, basit ancak yeterince etkili teknolojiler olarak kabul edilmektedir (Deperlioğlu ve Köse, 2010, s. 340). Diğer bir anlatımla *RSS* geleneksel Web teknolojilerinin kullanım mantığı olan kullanıcının veriye gitmesini değiştirerek verinin kullanıcıya gelmesini sağlamakta ve bu nedenle veri akış uygulaması olarak nitelendirilmektedir. *RSS*'ler haber yayını, duyurular vb. bilgilerin sunulduğu Web sayfalarında kullanıldığı gibi, blog ve podcast gibi birçok Web 2,0 uygulaması içerisinde de kullanılmaktadır (Karaman, Yıldırım ve Kaban, 2008, s. 37).

RSS'nin görevi bir sitede yapılan son güncellemeleri kullanıcılara haber vermektir. Kullanıcı tüm siteyi tekrar incelemek yerine son yapılan güncellemeler içerisinden ilgisini çeken bilgiye *RSS* duyurularından kolaylıkla erişebilir. Blog ve wiki siteleri de *RSS* desteğine sahiptir. Bu açıdan blog sahibi öğretmen bloğuna yeni bir başlık eklese veya değişiklik yapsa *RSS* desteğini aktif hâle getiren öğrenci bu değişikliklerden anında haberdar olacaktır (Şahan, 2017). Öğretim ortamlarında zaman tasarrufu ve güncel bilgiler sayesinde profesyonel içerik gelişimi sağlar, erişimi zor kaynaklardan bilgi akışı edinilebilir (Morkoç ve Erdönmez, 2015, s. 337). Birçok durumda *RSS* oluşturma süreci otomatikleştirilmektedir ve öğrenme platformlarıyla birlikte kullanılır. Son derece uzmanlaşmış ve kişiselleştirilmiş öğrenme içeriğinin yaygınlaştırılması için olası bir gelecek senaryosu sunmaktadır (Cych, 2006, s. 37).

2.6.5. Sosyal Ağlar (Social Networks)

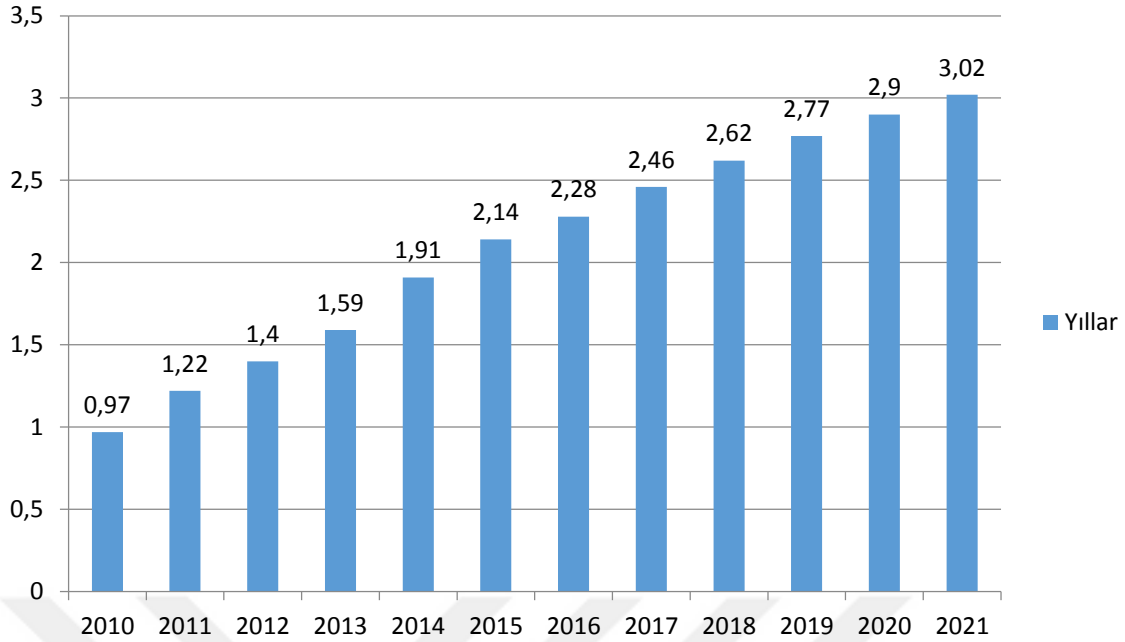
İnternet kullanımının günlük hayatımızdaki önemi hızla artmaya devam etmektedir. Web 2,0 teknolojilerinin ve açık kod kaynaklı web arayüzlerinin gelişmesiyle birlikte insanların bilgilerini, günlüklerini, fotoğraflarını, videolarını ve ses kaydı gibi birçok görsel ve yazınsal materyallerini paylaştığı sanal ortamlar yani sosyal ağlar oluşmuştur. İnsanları bir araya getiren herhangi bir internet tabanlı site veya servise bir çevrimiçi sosyal ağ denilebilir. Diğer yandan sosyal ağlar, insanların birbirleri ile iletişim sağlaması, aktiviteler hakkında paylaşımlarda bulunması; ayrıca haber, fotoğraf, video, konu veya ilgilendikleri herhangi bir şeyi paylaşması anlamına gelir (Poore, 2013, s. 80). Dünyada en çok *Facebook*, *Twitter*, *YouTube*, *MySpace*, *Instagram* vb. gibi sosyal ağlar kullanılır. Bu sosyal ağlar birçok paylaşım için kullanıldığı gibi eğitim için de kullanılmaktadır. Şekil 2.17.'de Ocak 2017 itibarıyla dünya çapında en çok kullanılan sosyal ağ platformları verilmiştir.

Şekil 2.17. Ocak 2017 itibarıyla dünya çapında en çok kullanılan sosyal ağ platformları

Statista, 2017. (<https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/>)

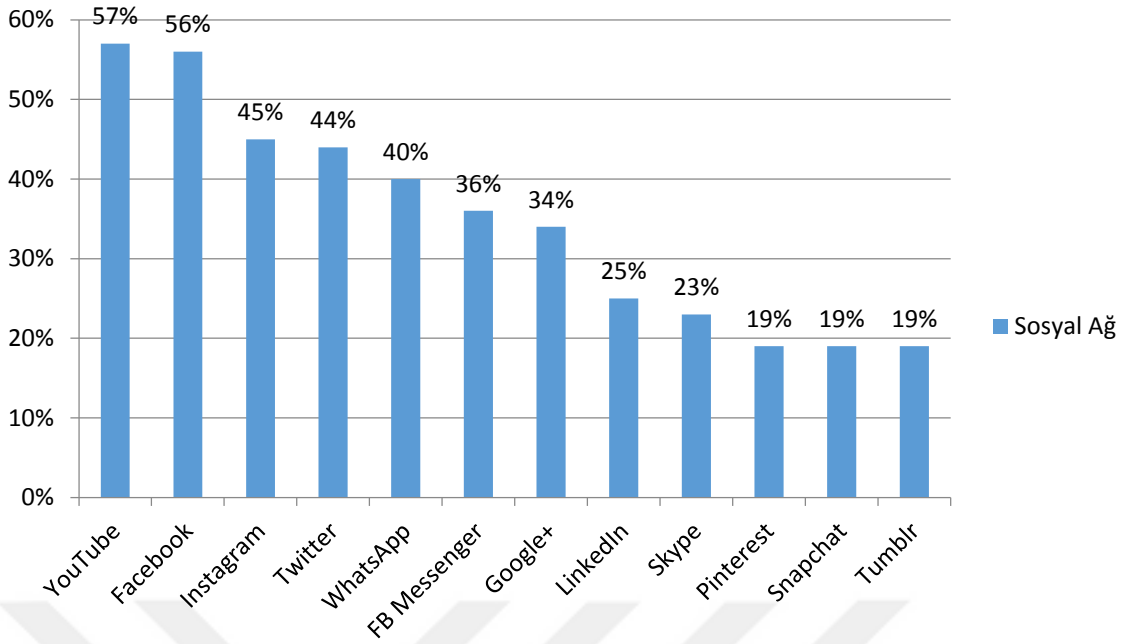
Bu istatistik, Ocak 2017 itibarıyla dünya çapındaki en popüler ağlar hakkında aktif hesap sayısına göre sıralamayı görmemizisağlar. Pazar lideri *Facebook*, 1 milyar kayıtlı hesabı aşan ilk sosyal ağ olmuştur ve şu anda 1,87 milyar aylık aktif kullanıcısı bulunmaktadır. Fotoğraf paylaşım uygulaması olan ve 6. sırada yer alan *Instagram*'ın 600 milyondan fazla aylık aktif hesaba sahiptir. Bu arada blog hizmeti *Tumblr*, kendi sitesinde 550 milyondan fazla aktif blog kullanıcısına sahiptir. Şekil 2.18.'de 2010'dan 2020'ye dünya genelindeki sosyal medya kullanıcılarının sayısı (milyar bazında) verilmiştir.

Şekil 2.18. 2010'dan 2020'ye dünya genelindeki sosyal medya kullanıcılarının sayısı (milyar)

Statista, 2017. (<https://www.statista.com/statistics/278414/number-of-worldwide-social-network-users/>)

Bu istatistik, 2021 yılına kadar olan tahminler ile 2010'dan 2016'ya kadar dünya çapında sosyal medya kullanıcılarının sayısını göstermektedir. Dünya genelindeki sosyal medya kullanımı giderek artmaktadır. 2014 yılında 1,91 milyar olan sosyal medya kullanıcı sayısının, 2018 yılına kadar yaklaşık 2,67 milyar olacağı tahmin ediliyor. 2016'da internet kullanıcılarının yüzde 68,3'ü sosyal medya kullanıcılarıdır ve bu rakamların artması beklenmektedir. Şekil 2.19.'da 2014 yılının dördüncü çeyreği itibariyle Türkiye'de en çok kullanılan sosyal ağ platformları verilmiştir.

Şekil 2.19. 2016 yılının 3. ve 4. çeyrek itibarıyla Türkiye'de en çok kullanılan sosyal ağ platformları

Statista, 2017. (<https://www.statista.com/statistics/284503/turkey-social-network-penetration/>)

Bu istatistik, 2016 yılının üçüncü ve dördüncü çeyreği itibarıyla Türkiye'deki sosyal ağ penetrasyonunu göstermektedir. En popüler sosyal ağ, yüzde 57'lik kullanım oranı ile YouTube'dir. Genel olarak, nüfusun yüzde 60'ı aktif sosyal medya kullanıcısıdır (Statista, 2017).

2.6.5.1. Facebook. Facebook, kullanıcıları birbirine bağlamak, birbirleri ile iletişim kurmalarını sağlamak için kurulmuştur. MySpace ve Friendster gibi sitelere benzer ancak Facebook genelde üniversite öğrencileri arasında önde gelen sosyal ağ sitesi olarak kabul edilir. Facebook, bireylerin resim ve bağlantıları ile kendi profillerini oluşturmaya olanak sağlar (Educase, 2006). Facebook, insanların arkadaşlarıyla internet üzerinden iletişim kurmasını; fotoğraf, video, bilgi ve diğer içerikleri paylaşmasını mümkün kılan bir sosyal ağ sitesidir. 4 Şubat 2004'te Harvard Üniversitesi'nde Mark Zuckerberg'in öncülüğünde Eduardo Saverin, Dustin Moskovitz ve Chris Hughes tarafından kurulan Facebook'un bugün 1,2 milyarı aşkın aktif kullanıcısı vardır. Facebook, önceleri sadece Harvard öğrencilerinin kullanımına açıktı. Daha sonra ağ içine liseler ve bazı büyük şirketler de katıldı. 11 Eylül 2006 tarihinde ise bazı yaş sınırlandırmaları olmakla birlikte, herkese açıldı. Ücretsiz olan Facebook'u kullanmak için sadece geçerli bir e-posta adresine sahip olmak yeterlidir. Bugün Facebook 50 dilde hizmet vermektedir (Özutku, Küçükıylmaz, Çopur, Sığın, İlter ve Arı, 2014, s. 116-117).

Şekil 2.20. Facebook ana sayfa görüntüsü

Facebook kullanıcılarının çok olması nedeniyle eğitimde kullanılması için akla ilk gelen sosyal ağ olsa da kısıtlı imkânları, sınıf ortamında yapılması istenen (yazılı, ödev takibi, öğrenci ilerleme durumu gibi) uygulamaların yapılmasını engeller. Karşılaşmanız muhtemel bu kısıtlara karşı gelişmiş özellikleri nedeniyle *Edmodo* ya da *Schoology* gibi ortamların kullanılması tavsiye edilir. Ancak öğrencilerinizin ve sizin birden *Edmodo* ve *Schoology* gibi ortamlara geçmesi sorunları da beraberinde getirir. Bu nedenle *Facebook*, bu ortamlara geçiş öncesi bir basamak olarak kullanılabilir; haberleşme, dosya paylaşımı, bunlara dönüt verilmesi ve diğer yazılımlarla desteklenmesi bu geçiş aşamasında kullanabileceğiniz örneklerdendir (Kazancı ve Dönmez, 2013, s. 41).

Facebook öğretmenler açısından incelendiğinde birçok yararı olduğu görülmektedir. Öğretmenler isterse sadece kendi derslerine yönelik grup oluşturabilir, bu gruba istedikleri kişileri ekleyebilir ve paylaşımları kontrol edebilir. Öğrenciler bu sayede siteyi ders amaçlı kontrollü bir şekilde kullanabilir, diğer üyelere ulaşabilir ve onlarla olan iletişimini geliştirebilir, eğitsel bilgi ve materyalleri paylaşabilir ve derse yönelik duyurular yapabilirler. Ayrıca öğretmenler başka eğitim yazılımlarından faydalanmak için link vererek öğrencilerin o programa hızlı erişimini sağlayabilirler (İşman ve Albayrak, 2014, s. 3). *Facebook* kullanan öğretmenlerin çoğu, herkese açık ancak genellikle sınıf öğrencilerinin bilgi alışverişi yapabileceği, birbirlerinin duvarlarına yorumlar bırakabileceği, sorular sorabileceği ve ders ile ilgili materyallerin paylaşılacağı özel gruplar oluşturmaktadır (Richardson, 2010, s. 137).

Facebook eğitim-öğretimde özellikle grup ödevleri, ders kaynakların paylaşımı ve ders duyuruları başta olmak üzere benzeri birçok noktada destekleyici olarak kullanılabilir. Öğrenci ve öğretmenler *Facebook*'u ders materyallerinin, ders için

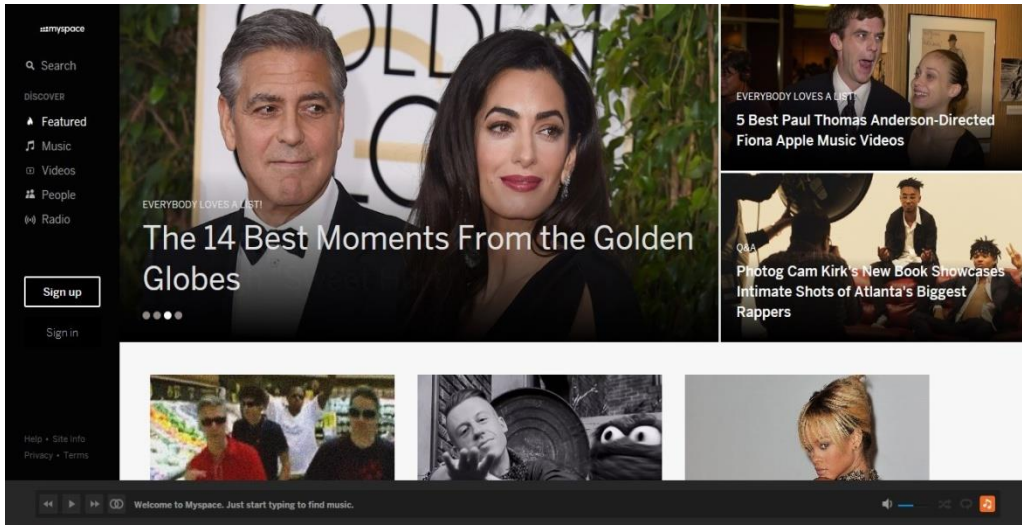
önemli olabilecek web linklerinin, dersle ilgili videoların gönderilmesi için kullanılabilir. Ayrıca *Google docs* ve benzeri ortamlarla bağlantı kurarak ödev, sunu ve diğer belgeleri paylaşabilirler (Büyükaslan ve Kırık, 2015, s. 201-202). Farklı eğitim alanları için (Fen ve Teknoloji, Müzik, Resim, İngilizce, Tarih, Bilgisayar, Sosyal Bilgiler, Matematik, Coğrafya vb.) sosyal ağ sitesi olabilen *Facebook*, daha önce bahsedilen çok sayıda hizmeti ile birlikte eğitim ortamı olarak öğretmenlere sunulmaktadır. Öğretmenler, kuracakları *Facebook* grupları ile farklı işbirliği konularını sağlama veya işbirliğine dayalı öğrenme ortamı sunma noktasında *Facebook*'tan yararlanabilirler. Teknolojinin eğitimde kullanılması çerçevesinde *Facebook*, belirli bir alandaki içeriğin öğretimi desteklemede teknolojiyen yararlanarak öğrenci öğrenmesini güçlendirebilecek bir potansiyele sahiptir (Çoklar, 2013, s. 200).

Günümüzde hemen hemen her öğrencinin *Facebook* hesabı bulunmaktadır. *Facebook* hesaplarına masaüstü, dizüstü bilgisayarlarından veya mobil cihazlarından girebilmektedirler. *Facebook* artık, öğrenenlerin gündelik hayatının bir parçası olduğundan öğretmenlerin *Facebook*'u eğitim amaçlı kullanmaları belki de öğrencileri *Facebook* kullanımının zararlı etkilerinden biraz olsun kurtarabilir.

Tüm bu sosyal ağları gözden geçirdiğimizde *Facebook*'un bu ağlar içinde en çok kullanılanı olduğunu göz ardı etmek mümkün değildir. Özellikle Türkiye'ye baktığımızda her yaşta insanın *Facebook*'u aktif olarak kullandığı görülmektedir. Bu kadar çok kullanıcı sayısı *Facebook*'un Türkiye ve diğer ülkelerde ne kadar kabul gördüğünü gösterir. Bu açıdan *Facebook*, insanların “gönüllü” olarak girdiği ve kullandığı bir yer olmaktadır. Eğitimde de en önemli unsurlardan bir tanesi öğrenenin derse olan isteği ve güdülenmesidir. Bu yönüyle *Facebook* eğitimciler için önemli katkı sağlayacaktır. Özellikle okul ortamı dışında ev ödevlerini yapmak, tartışmak, paylaşmak gibi etkinliklerde *Facebook* kullanımı oldukça yararlı olabilir (Alper, 2012, s. 233).

2.6.5.2. MySpace. Chris DeWolfe ve Tom Anderson tarafından 2003 yılında Amerika'da kurulmuştur. *MySpace*, sanal ortamda kullanıcı denetiminde iletişim ve arkadaşlık kurulabilen; kişisel profillerin, blogların, grupların, resimlerin, müzik ve videoların barındırılabilceği bir sosyal iletişim web sayfasıdır (Sanlav, 2014, s. 83). Daha çok müzik ve eğlenceye hitap eden *MySpace*'in eğitimde kullanılması düşüncesi derslerin de eğlenceli geçebileceği beklentisini getirir. Video ve müzik paylaşımları sayesinde ders içerikleri zenginleştirilebilir, farklı öğrenme özelliklerine sahip bireylere ulaşma olanağı sağlanabilir. Ayrıca öğrencilere sanal ortamlarda farklı çalışmalarda, etkinliklerde, paylaşımlarda bulunabilecekleri gösterilmiş olur. Sanal ortamlarda ne yapacağını

bilemeden dolaşmak yerine neler yapılabileceği konusunda fikir sahibi olması da sağlanmış olur (Alper ve diğ. 2012, s. 261).

Şekil 2.21. MySpace ana sayfa görüntüsü

2.6.5.3. Ning. Marc Andreessen ve Gina Bianchini tarafından 2004 yılında kurulmuş en büyük SaaS platformudur. 2011'in aralık ayında Mod Media Corporation tarafından satın alınmıştır. "Sizin üyeleriniz, sizin markanız, sizin iletişiminiz" sloganına sahiptir. Kullanıcıların kendi sosyal medya sitelerini kurması temeline dayanan *NING*; arkadaşlık sitesi, video sitesi ya da fotoğraf sitesi şeklinde kurulabilir ve bu siteler kolay bir şekilde birkaç dakika içinde yayımlanabilir. Aynı zamanda var olan bir siteyi bir topluluk ile bütünleştirme ve mevcut siteyi yeniden oluşturma gibi olanaklara sahiptir. 2 milyona yakın topluluğu barındıran site, dünyada en sık kullanılan beş yüz altmış beşinci sitedir. Sitede günlük geçirilen zaman 4.09 dakikadır. ABD, Rusya, Hindistan, Yunanistan ve İngiltere'de yaygın olarak kullanılmaktadır (Eraslan ve Eser, 2015, s. 198).

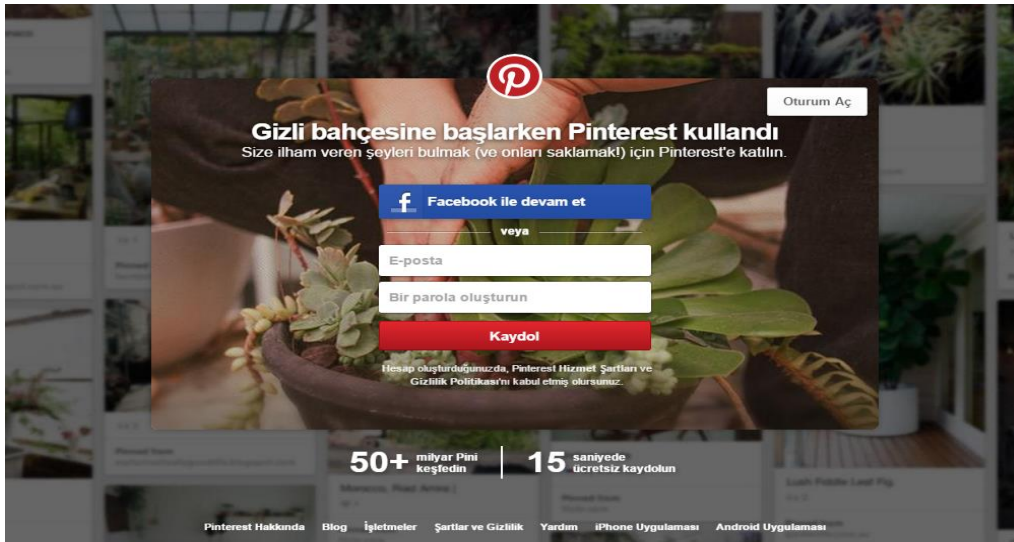
Şekil 2.22. Ning ana sayfa görüntüsü

2.6.5.4. LinkedIn. Reid Hoffman tarafından 2003 yılında ABD’de kurulan profesyonel sanal iletişim ağıdır. İş dünyasındaki profesyonellerin kendi işleri ile ilgili verileri paylaştığı bir platformdur. Profesyonel fırsatları, iş anlaşmalarını ve yeni girişimleri keşfetme, CV paylaşma ve iş haberleri edinme olanakları sağlar (Eraslan ve Eser, 2015, s. 142). Dünya çapındaki 200 ülke ve bölgede, 300 milyonu aşan üyesiyle dünyanın en büyük profesyonel sosyal iletişim ağıdır (Sanlav, 2014, s. 77). Halka açık olan şirket, farklı alanlara yönlendirilmiş iş modeli ile abonelikler, reklam satışları ve işe alma çözümlerinden gelir elde etmektedir. 2014 yılı en değerli küresel 100 şirket arasında 78. sıradaydı. Dünyada en sık kullanılan 12. sitedir. Sitede günlük geçirilen zaman 7.29 dakikadır. ABD, Hindistan, İngiltere, İspanya ve Kanada’da yaygın kullanılmaktadır (Eraslan ve Eser, 2015, s. 142).

Şekil 2.23. LinkedIn ana sayfa görüntüsü

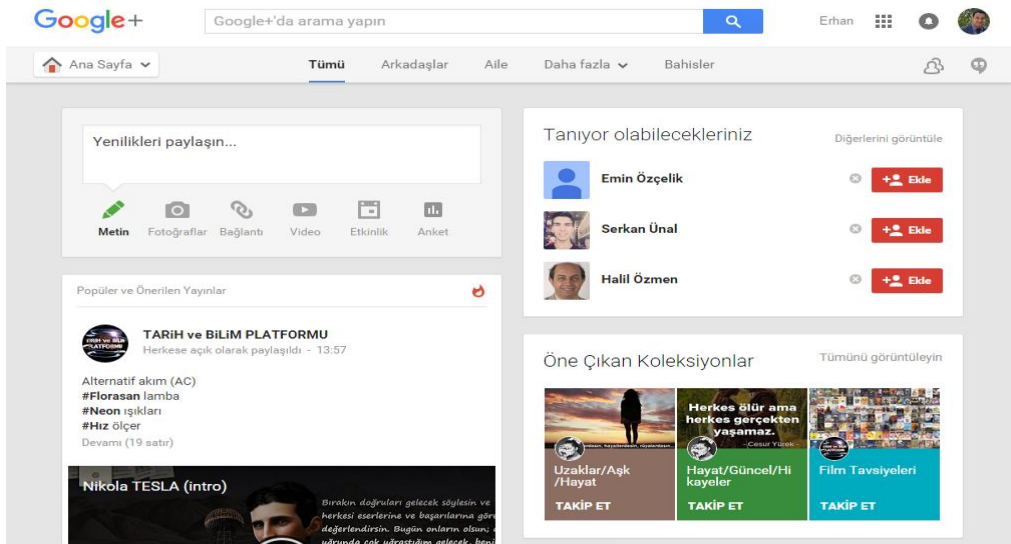
2.6.5.5. Pinterest. *Pinterest*; Paul Sciarra, Evan Sharp ve Ben Silbermann tarafından 2010 yılında ABD’de kurulan bir sosyal ağ sitesidir. Site 2015 yılında yayınladığı videoda kendisini “İnternetin kaydetme butonu” olarak tanımlamıştır (Ayan, 2016, s. 314). Sınırsız alana sahip bir depo olarak tanımlanan *Pinterest*, sanal ortamda hoşunuza giden görselleri paylaşmak ve düzenlemek için kullanılan bir uygulamadır. Kelime olarak açıklandığından işnelemek anlamına gelen “*pin*” ve ilgi alanı olan “*interest*”ten oluştuğunu görüyoruz. Bilgilerinizi girerek ya da “*Facebook*” ve “*Twitter*” hesaplarınızı kullanarak da giriş yapabilirsiniz. *Twitter*’dan farklı olarak, paylaşmak istediklerini sadece yazılı olarak değil, resimleri ön plana çıkararak paylaşabilirsiniz. Paylaştığımız resimlerin altına 500 karakterlik bir açıklama da yapabilir ve bağlantı ekleyebilirsiniz (Sanlav, 2014, s. 82). *Pinterest*, mantar pano görünümüne sahip çevrimiçi bir fotoğraf paylaşım sitesidir. *Pinterest*’le kullanıcılar etkinlik, ilgi alanı ve hobi gibi belli temalar etrafında görsel imgeleri toplayıp organize edebildikleri bir sosyal medya aracıdır. *Pinterest* kullanıcıları başka görselleri beğenebildikleri gibi, onları kendi takipçilerine “*re-pin*” (yeniden paylaşma) yapabilirler (Özutku ve diğ. 2014, s. 143).

Şekil 2.24. Pinterest ana sayfa görüntüsü

2.6.5.6. Google+. 2011 yılında kurulan *Google+*; Google'ın yeni sosyal ağ sitesidir. Takip ettiğiniz ya da sizi takip eden kişilerle görüntülü konuşma, fotoğraf, video, link paylaşımı olanağı mevcuttur. Bireyler *Google+* profillerine direkt bağlanmasa bile diğer Google ürünleri ile eşleştirdikleri hesapları sayesinde aktif kullanıcı kapsamında ele alınmaktadır. Bu servis; Google Buzz, Google Friend Connect ve Orkut'un ardından Google'ın dördüncü sosyal ağ girişimidir. *Google Plus*üyesi olabilmek için öncelikle Gmail hesabı gereklidir. Bu Gmail üyeliği ile otomatik olarak *Google Plus* özelliği aktif olmaktadır. *Facebook*'un önemli bir rakibi olan sitenin yaklaşık 750 milyona yakın kullanıcısı bulunmaktadır. ABD, İngiltere ve Hindistan'da yaygın kullanılmaktadır (Eraslan ve Eser, 2015, s. 143). Bunun yanında *Google Plus*, Google servislerinden faydalanır. Örneğin, Gtalk ile konuşma yapılabilir, Google Hangout ile on kişiye kadar görüntülü sohbet edebilirsiniz. Ayrıca *Google Plus*, *Google Drive* eklentisi ile kullanıcıların bir doküman üzerinde ortak çalışabilmelerine fırsat veriyor (Ayan, 2016, s. 171).

Beklenenin çok üzerinde gerçekleşen talep üzerine test aşamasında *Google+* kısa süreliğine yeni kullanıcıya kapatılmış ve 20 Eylül 2011'de kamu lansmanı yapılmıştır. İlk etapta 18 yaş üzeri olma kuralı bulunurken, 2012 yılı başında bu kural daha genç yaşlara düşürülmüştür. *Google+*'ta olduğu gibi, *Facebook* veya bazı içerik paylaşım topluluklarında da yaş limiti tartışılan bir konu olurken, içeriğin serbest paylaşımını engellemekten ziyade sosyal ağ temsilcileri bu sorumluluğu ebeveynlere yüklemektedirler (Özkaşıkçı, 2012, s. 72).

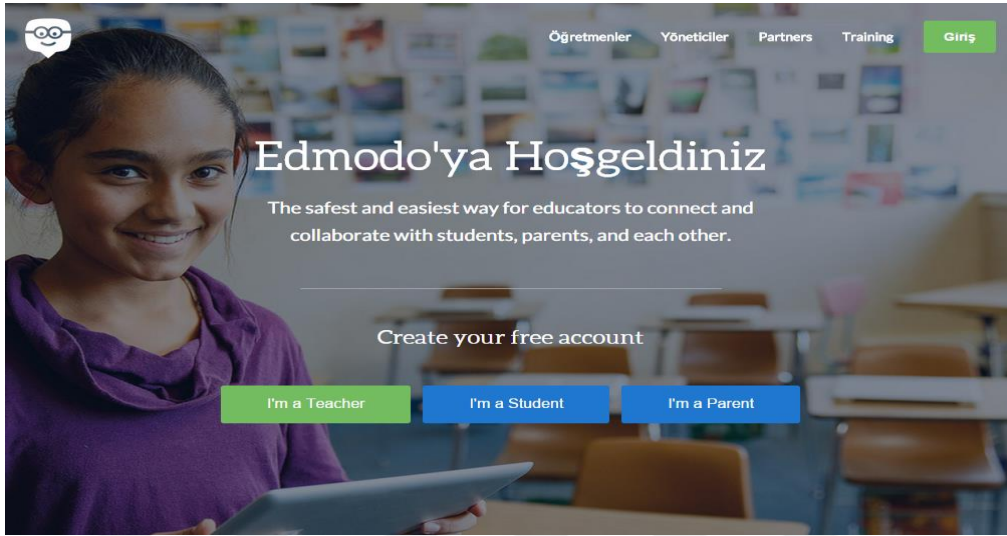

Şekil 2.25. Google+ ana sayfa görüntüsü

2.6.5.7. Eğitim amaçlı oluşturulan sosyal ağlar. Bu bölümde en sık kullanılan, yabancı ve yerli kaynaklı eğitim amaçlı oluşturulan sosyal ağlara birer örnek verilerek açıklanmıştır.

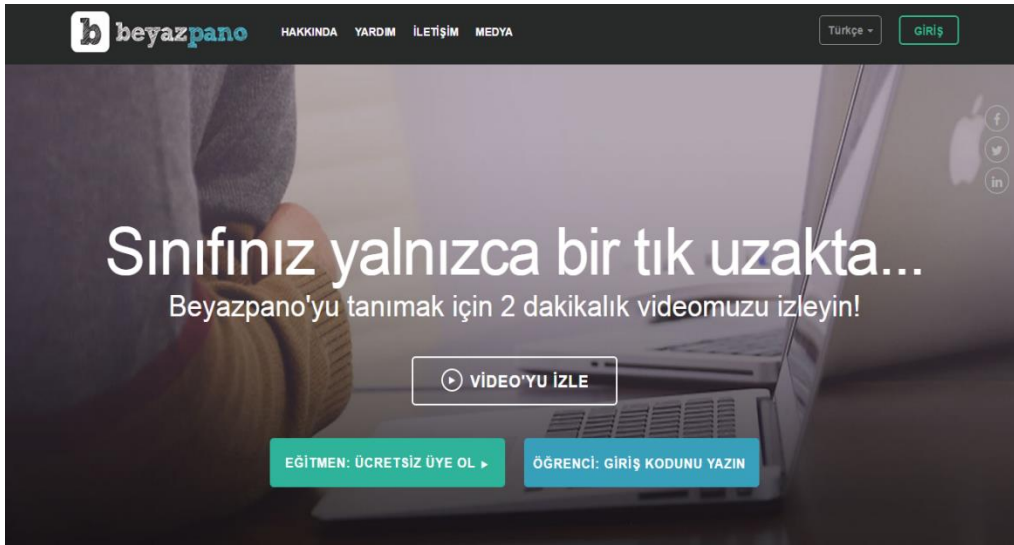
2.6.5.7.1. Edmodo. *Edmodo*, iki okul bölgesi çalışanı tarafından öğrencilerin hayatlarını nasıl yaşadığı ile okulda nasıl öğrendiği arasındaki boşluğu gidermek için 2008 yılında Chicago Illinois’de kurulmuştur. *Edmodo*’nun amacı 21. yüzyıl ortamına eğitimi getirmektir (Edmodo, 2015). Weber’e (2012) göre popüler sosyal medya mecralarının yanında sadece eğitim-öğretim amacıyla geliştirilmiş olan *Edmodo* bir sosyal öğrenme ağıdır. Tamamen eğitim-öğretim için tasarlanmış olması ve Android, IOS gibi farklı işletim sistemli cihazlardan ulaşılabilmesi *Edmodo*’yu ayrıcalıklı bir konuma taşımaktadır. Amerikan Okul Kütüphanecileri’nin en iyi dört sosyal medya aracından biri olarak seçtiği *Edmodo*’nun, birçok diğer sosyal medya araçlarında olduğu gibi kullanıcıların kişisel kimlikleri ile detaylı bilgi talep etmemesinin, iç ve dış güvenlik problem riskini azalttığını ifade etmiştir (Büyükaslan ve Kırık, 2015, s. 207). *Edmodo* hem öğretmenler hem öğrenciler hem de öğrenci velileri için eğitim ortamını istenilen zamanda ve yerde erişilebilir hâle getirebilmektedir. Öğretmenlerin sistem üzerinden bir ders açmasıyla başlayan ders süreci, ders kodunu sisteme giren öğrencilerin tamamlanmasıyla hazır hâle gelmektedir. Öğrenciler kendilerine verilen görevleri yerine getirebilmekte ve uygulamanın sunmuş olduğu temel özelliklerle birlikte öğretmenleriyle birçok yolla etkileşim sağlayabilmektedir. Veliler ise öğrencilerinin almış oldukları notları ve öğretmenlerin kendilerine yazdığı mesajları sistem üzerinden görebilmektedir. Bu şekilde *Edmodo* üzerinden öğretmen, öğrenen ve veli etkileşimi kolaylıkla sağlanabilmektedir.

Edmodo; bir dersin tümünün çevrimiçi olarak yürütülmesi veya örgün olarak yürütülen bir dersin desteklenmesi olmak üzere eğitimde iki türlü kullanılabilir (Durak, Çankaya ve Yünkül, 2014, s. 311).

Şekil 2.26. Edmodo ana sayfa görüntüsü

2.6.5.7.2. *Beyaz Pano*. Türkiye'nin en büyük eğitim platformu olma amacıyla yola çıkmış olan Beyazpano.com, öğretmenlere güvenli bir sınıf yönetim platformunun yanısıra dünya genelinde diğer öğretmenlerle etkileşime geçebilmelerine olanak verecek güçlü bir sosyal altyapıyı da ücretsiz olarak sağlıyor. Beyazpano.com, bir öğretmenin sınıfında üstlenmiş olduğu pek çok fonksiyonu dijital bir platforma taşıyan ve öğretmenin sınıfını, bilgi akışını yönetmesini sağlayan bir öğrenme yönetim sistemidir. Beyazpano.com'da dijital sınıflarını oluşturacak öğretmenler, Beyazpano'nun aşağıda listelenen tüm özelliklerini daima ücretsiz olarak kullanacaklardır. Sınıfını Beyazpano.com'a taşımış olan bir öğretmen; sınavlar düzenleyebilir, ödevler verebilir ve alabilir, öğrenci notlarını ödev ve sınav modülleriyle bütünleştirmeye çalışan not defteri üzerinden takip edebilir, sınıf altında tartışma grupları oluşturabilir, dosya saklama alanında kişisel ve ders materyallerini saklayabilir ve öğrencileri ile paylaşabilir. Bunların yanında ders programını, etkinlikleri, ödevleri, sınavlarla ilgili tarihleri kişisel takvim altında izleyebilir; grup modülüsyesindedilerse branşı ile ilgili dilerse de ilgi alanlarına yönelik gruplar oluşturabilir, gruplara katılabilir ve diğer öğretmenlerle etkileşime geçebilir (Beyazpano Hakkında, 2017).

Şekil 2.27. Beyaz Pano ana sayfa görüntüsü

2.6.5.8. Sosyal ağların eğitimde kullanılması. Başta *Facebook* ve *Twitter* olmak üzere *LinkedIn*, *MySpace*, *Instagram* gibi farklı uygulamalarının da bulunduğu bu tür ağlar, bireyleri, ortak yaşantı alanları açısından kolaylıkla bir araya getirebilmektedir. Eğitimin farklı özellikleri açısından paydaşları olan, özellikle öğrenciler, öğretmenler başta olmak üzere aileler, okul yöneticileri gibi tüm bireyler bu ağlar üzerinden de bir araya getirilebilir. Bu tür birliktelikler eğitimin sınıf ortamından çıkarılarak hayatın bir parçası hâline gelmesini sağlayacaktır. Zaman yetersizliği, ilgisiz aile, yüz yüze iletişimde etkisiz kalan öğrenciler, okuldaki gelişmelerden habersiz yöneticiler gibi çoğu sorun bu tür ortamlar ile rahatlıkla çözülebilir (Çoklar, 2013, s. 209). Ellison (2008)'a göre sosyal ağlar her ne kadar informal şekilde kullanılsa da aynı zamanda öğretme ve öğrenme etkinliklerini desteklemek için kullanılma potansiyeline sahiptir. Sosyal olarak sınıf tartışmalarına daha belirgin kimlikler sağlamanın yanı sıra en tekil düzeyde kullanıcılar arası bağlantıyı sağlayarak sınıf içinde ve dışında farklı öğrenme stillerine ev sahipliği yapabilir. Son olarak sosyal ağların kullanımı, öğrencilerin dijital etkin vatandaşlar ve profesyonellere dönüşmesinde giderek daha da önem kazanan dijital okur-yazarlıklarının geliştirilmesine yardımcı olur (Ellison, 2008; akt. Ekici ve Kıyıcı, 2012, s. 159).

Eğitim aracı olarak sosyal ağların kullanımının getireceği avantajlar sayesinde, ortamın sağladığı etkileşimlilik ve katılımcılık eğitime de yansıtacaktır. Sosyal ağların eğitimde bir araç olarak kullanılmasının getirebileceği avantajlar şunlardır (Yamamoto, Demiray, Kesim, 2010, s. 466-468): 1- Zamandan ve mekândan bağımsız olma, 2- Eğitimde bilgisayar kullanımının eğitimin kalitesini, başarı ve verimliliği artırması, 3- Bilgisayar teknolojilerindeki gelişmeler sayesinde daha kısa sürede ve daha sistemli

öğrenebilmenin sağlanması, 4- Öğrenmeyi bireyselleştirmesi, 5- Anında geribildirim alınabilmesi 6- Öğrencinin ders içeriğini istediği kadar tekrar edebilmesine olanak sağlanması, 7- İçeriğin kolay görüntülenebilmesi, 8- Görsel ve işitsel öğrenme ortamları tasarımına izin vermesi, 9- Laboratuvar gerektiren derslerin benzetim animasyon ve sanal laboratuvarlar sayesinde öğrencilere daha az maliyetle ve daha tehlikesiz olarak sunulabilmesi, 10-Ders içeriğinin ve eşzamanlı (senkron) sınıf (sanal sınıf) uygulamalarının arşivlenebilmesi, 11- İki yönlü iletişim sağlanabilmesi, 12- Geleneksel programlara göre öğrencilerin araştırma, bilgi ve becerilerini artırmada daha gönüllü davranmalarını sağlanması, 13- Öğrenci performansını değerlendirmeye olanak vermesi, 14- Değerlendirme sonuçlarının ölçümünde hata olasılığının minimuma düşmesi, 15- Öğrencilerin ve öğretmenlerin bilgiye ulaşma, değerlendirme, kullanma ve etkili olarak alıntı yapma becerilerinin gelişmesini sağlanması (Yamamoto, Demiray ve Kesim, 2010;akt. Tiryakioğlu ve Erzurum, 2011, s. 1036-1037).

Sosyal medyanın eğitimde kullanılmasının faydalarını üç ana başlıkta özetlenebilir.

Bunlar:

- *Ders güncellemeleri için sosyal medyanın faydaları:* Öğretmenler ve öğrenciler arasındaki etkileşimi artırır, iletişim geliştirir, bağlılık hissi yaratır, uzak yerlerdeki öğrencilerin karşılaştığı zorlukların üstesinden gelir, öğrenciye zamanında geribildirim vermeyi kolaylaştırır, öğrencinin düzenli/organize kalmasına yardımcı olur, öğrencinin performansını artırır, öğretmenlerin kimliklerini geliştirmeleri için bir araç sağlar ve öğrencileri teşvik eder, öğretmenlerin ve öğrencilerin yüksek düzeyde memnuniyetini sağlar.
- *Sosyal medyanın içerik toplama ve geliştirme için faydaları:* Öğrencilerin öğrenmesini geliştirir, öğretmenlerin iş yüklerini yönetmesine yardımcı olur, öğretmenler ve öğrenciler için yirmi birinci yüzyıl okuma yazma becerilerini artırır, öğrencilerin katılımını artırır, zengin ve güncel içeriğin kullanımını kolaylaştırır, aktif öğrenme fırsatı yaratır.
- *Geri bildirim, diyalog ve işbirliği için sosyal medyanın faydaları:* Uzun süreli derslerde aktif öğrenme fırsatı sağlar, öğrencilerin derse devamlılığını sağlar, öğrenci öğrenimi hakkında sıklıkla düşük kazançlı geribildirim sağlar, sadece zaman öğretiminde veya öğrencinin öğrenmesindeki zayıf noktalara değinmek için bir fırsat yaratır, çevrimiçi ve yüz yüze harmanlanmış dersleri bütünleştirme stratejisini kolaylaştırır, öğrenciler arasında işbirliği geliştirir, öğrencilerin memnuniyetini artırır(Joosten, 2012; Poore, 2013; Richardson, 2010).

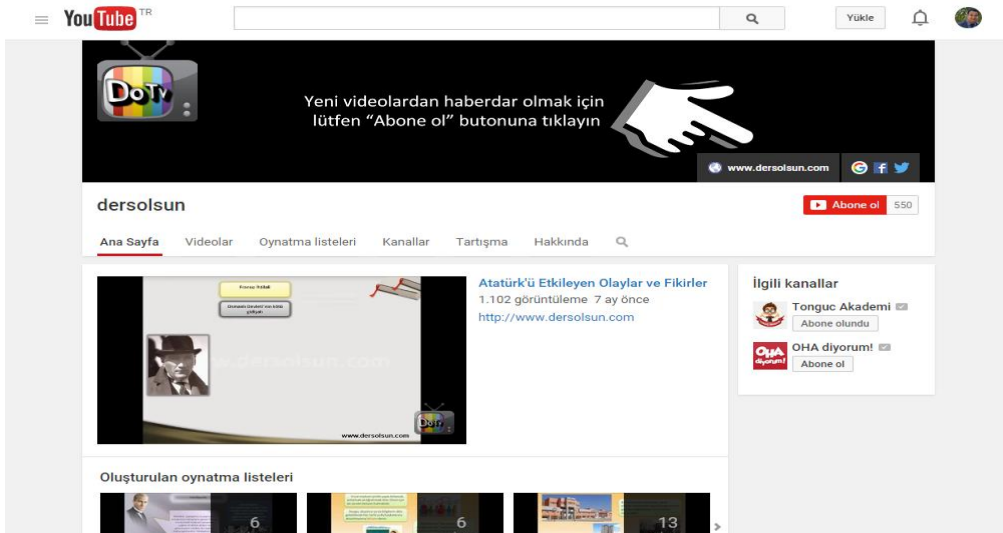
2.6.6. Görsel Odaklı Sosyal Medya (Visual Media)

Hareketli görüntü ile yayın yapan medya türlerine genel olarak görsel medya adı verilir. Televizyon ve sinema en yaygın görsel medya araçlarıdır. Video oyun oynamaya, film ve televizyon izlemeye imkân veren taşınabilir bilgi iletişim teknolojisine sahip bilgisayarlar da görsel medya türleri arasında sayılabilir (Aydeniz, 2011, s. 22-23). Günümüzde medya paylaşım platformları son derece popüler oldu. İnsanların (veya “pinboard”lar üzerinde), çeşitli fotoğraf ve videoları sakladıkları ya da paylaştıkları *Pinterest* (www.pinterest.com) piyasaya çıktığı 2010’dan beri 70 milyon kullanıcıya ulaştı.

Instagram (www.instagram.com) ve *Flickr* (www.flickr.com) gibi platformlar topluluk üyelerine fotoğraf yükleme, paylaşma, yorumlama ve üzerine tartışma imkânı sunuyor. *Youtube* (www.youtube.com), *Blip.tv* (www.blip.tv), *Vimeo* (www.vimeo.com) ve diğer görsel odaklı sosyal medya araçları aynısını video içerikler için de yapmaktadır. Benzer sosyal medya sitesleri alternatif medya türlerini desteklemektedir (Ryan, 2014, s. 211)

2.6.6.1. Youtube. Chad Hurley, Steve Chen ve Jawed Karim isimli 3 eski PayPal çalışanı tarafından 2005 yılında ABD merkezli kurulan bir sosyal ağ platformudur. Bu platform kullanıcılara videolarını yükleme ve diğer kullanıcıların videolarını izleyebilme fırsatı sunuyor. Video yükleme sırasında genel kategoriler olsa da içerik konusunda herhangi bir sınırlamada bulunmuyor. Yasalara uygun olmayan içerikler engelleniyor ve bazı içerikleri izleyebilmek için 18 yaşından büyük olunması gerekiyor (Ayan, 2016, s. 379). Eğitimde sosyal medya kullanımının en sık göze çarpan uygulaması *YouTube*'dur. *YouTube*, diğer sosyal medya ortamları ile karşılaştırıldığında, sınıf ortamında oldukça sık kullanılan bir sosyal medya aracıdır. Diğer sosyal medya ortamlarıyla karşılaştırıldığında, onlarınkinenbenzer mahremiyet özelliklerine de sahip değildir. Özellikle *Facebook*, *Twitter* ve *Instagram*'da bulunan kişiye özel mahremiyet alanları *YouTube*'da daha az karşımıza çıkmaktadır (Laird, 2014; akt. Büyükaslan ve Kırık, 2015, s. 199).

YouTube bir sosyal medya aracı olarak eğitim ortamlarında birçok şekilde kullanılabilir. Öğrenme konusu ile ilgili arama yapıldığında karşımıza birçok görsel çıkmaktadır. Bu görseller; belgesel, film, sunum, kısa anlatım vb. olabilir. Öğrenme konusuyla ilgili bu görsellerden öğrenme ortamında ya da öğrenme ortamı dışında herhangi bir yerde faydalanılabilir. Yine eğitimciler kişisel bir *YouTube* kanalı hesabı açarak ve kendi oluşturdukları konu anlatımlarını bu kanalda yayınlayarak öğrenme ortamlarında kullanabilirler. Gün geçtikçe bu tür kişisel eğitim kanallarının sayısı hızla artmaktadır. Aynı zamanda bu uygulama karma (Blended) öğrenme kuramına çok uygundur. Bu tür kişisel eğitim kanallarına örnek olarak "*Ders Olsun TV*" ve "*Tonguç Akademi*" gibi kanalları örnek verebiliriz.

Şekil 2.28. Kişisel YouTube eğitim kanalı görüntüsü

2.6.6.2. Instagram. Kevin Systrom ve Mike Krieger tarafından 2010 yılında ABD merkezli olarak kurulan bir sosyal ağdır (Ayan, 2016, s. 196). *Instagram*, ücretsiz fotoğraf paylaşma programıdır. Ekim 2010'da kurulduğunda kullanıcılarına, çektikleri bir fotoğraf üzerinde dijital filtre kullanma ve bu fotoğrafı *Instagram*'ın da dâhil olduğu sosyal medya servisleri ile paylaşma imkânı tanımıştır. En popüler iPhone uygulamalarından biridir. Çekilen fotoğraflara çeşitli sesleme (efektler) uygulanabilir, anında paylaşılabilir ve yorumlar yapılabilir. 21 Nisan 2012 tarihinde *Facebook*, şirketi 1 milyar dolar karşılığında satın almıştır. *Facebook*, *Twitter*, *Tumblr* ve birçok sosyal medya sitesi ile paylaşım özelliği bulunmaktadır. Yaklaşık 300 milyon üyesi vardır. Dünyada en sık kullanılan 31. Sitedir. Sitede günlük geçirilen zaman 4.81 dakikadır. ABD, Brezilya, Rusya ve İngiltere'de yaygın olarak kullanılmaktadır (Eraslan ve Eser, 2015, s. 150).

Şekil 2.29. Instagram ana sayfa görüntüsü

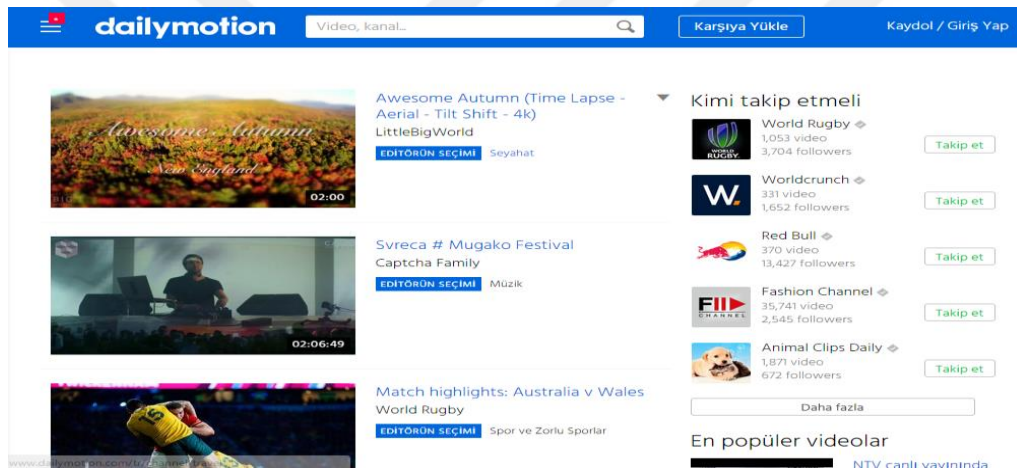
2.6.6.3. Flickr. *Flickr*, Şubat 2004'te Ludicorp firması tarafından geliştirilmiş ve Mart 2005'te Yahoo tarafından 35 milyon dolara satın alınmıştır. *Flickr* sadece dijital fotoğraf paylaşım aracı değil aynı zamanda çevrimiçi fotoğraf yönetim ve 8 milyon kullanıcı ile paylaşım aracıdır. *Flickr* sosyal ağına mobil araçlar ile fotoğraf yüklenebilir, eğer paylaşım seçenekleri açık olursa bu fotoğraflar otomatik olarak gönderilebilir veya birkaç fare tıklaması ile *Twitter*, *Facebook*, *Blogger* ve diğer sosyal ağlarla paylaşılabilir (Gülbahar ve diğ. 2010). Yine *Flickr*'ın etiketleme özelliği ile sunum hazırlama ve slayt gösterimi, sanal alan gezileri, metin veya şiir görselleştirme, okul çalışma belgelerinin görsel aktarılması, sosyal yazılımları öğretme ve Google Earth uyumuyla coğrafya öğretimi gibi etkinlikler yapılabilir (Richardson, 2010, s. 103-104). Sosyal Bilgiler dersi, görsel materyallerin en fazla kullanıldığı derslerden birisi olduğu için *Flickr* gibi bir fotoğraf arşivleme platformunun bu derste kullanılması, öğrenenlerin konu kazanımlarını edinmeleri bakımından önemlidir.

Flickr'ın sahip olduğu uçsuz bucaksız resim arşivi eğitimin her kademesinde kullanılabilir. Öğrenenler birçok ders için resim edinebilir ve bu resimleri paylaşabilir. Öğretmen ve öğrenciler kendi resimlerini, fotoğraflarını ve resim formatındaki elektronik kaynaklarını paylaşabilirler. Grup kurma özelliği ile öğrenciler kendilerini sosyal bir ağın parçası olarak görebilir, resimler ve mesajlar yoluyla çevrimiçi öğrenmeleri gerçekleştirebilirler. Sanal müze turunun oluşturulması, kelimelerin öğretilmesi, dijital fotoğraf makinesinin kullanımının öğretilmesi, dijital öykü oluşturma ve boyamalar ile ilgili beyin fırtınasının yapılması örnek sınıf içi veya dışı etkinliklerden bazılarıdır (Alper, 2012, s. 259).

Şekil 2.30. Flickr ana sayfa görüntüsü

2.6.6.4. Dailymotion. *Dailymotion*, Benjamin Bejbaum tarafından 2005 yılında Fransa’da kurulmuş olan bir video barındırma web sitesidir. Yayına başladıktan kısa bir süre sonra popüler bir video paylaşım sitesi olmuştur. *Youtube*’un ardından dünyada en çok kullanılan video paylaşım servisi. Videoları Mp3 ve Mp4 formatına dönüştürme olanağı bulunmaktadır. *Dailymotion*’un HTML5 desteği de bulunmaktadır. Türkiye, Libya, Kazakistan gibi ülkelerde erişim yasaklarına maruz kalmıştır. Bugün dünyanın en çok kullanılan video paylaşım ağlarından biri olan *Dailymotion*, dünya sıralamasında ilk 150 site içerisinde yer alıyor. Dünyada en sık kullanılan 89. sitedir. Sitede günlük geçirilen zaman 5.21 dakikadır. ABD, Japonya, Fransa, Türkiye ve Hindistan’da yaygın kullanılmaktadır. Android ve İOS için geliştirmeleri olan sosyal ağı, Android uygulaması 10 milyonun üzerinde indirilmiştir ve en iyi geliştirici rozetine sahip durumdadır (Eraslan ve Eser, 2015, s. 177; Ayan, 2016, s. 62-63).

Şekil 2.31. Dailymotion ana sayfa görüntüsü

2.6.6.5. Vimeo. *Vimeo*, 2004 yılında Zach Klein ve Jake Lodwick tarafından kurulmuş olan bir video paylaşım sitesidir. Kullanıcıların video yüklemesine, paylaşmasına ve diğer üyelerin paylaştığı içerikleri izlemesine imkân sağlayan *Vimeo*, yapılan özgün videolar üzerinden sosyal etkileşime dayalı olup *YouTube*’a nazaran film yapımı ve paylaşımına daha “sanatsal” bir açıdan yaklaşmaktadır. Site, kişisel videoların ve özgün içeriklerin paylaşılması konusunda çok hassas olup izlediği politika gereği orijinal paylaşım yapmayan üyeliklerin paylaşımlarını yayından kaldırmaktadır (Özkaşıkçı, 2012, s. 114).

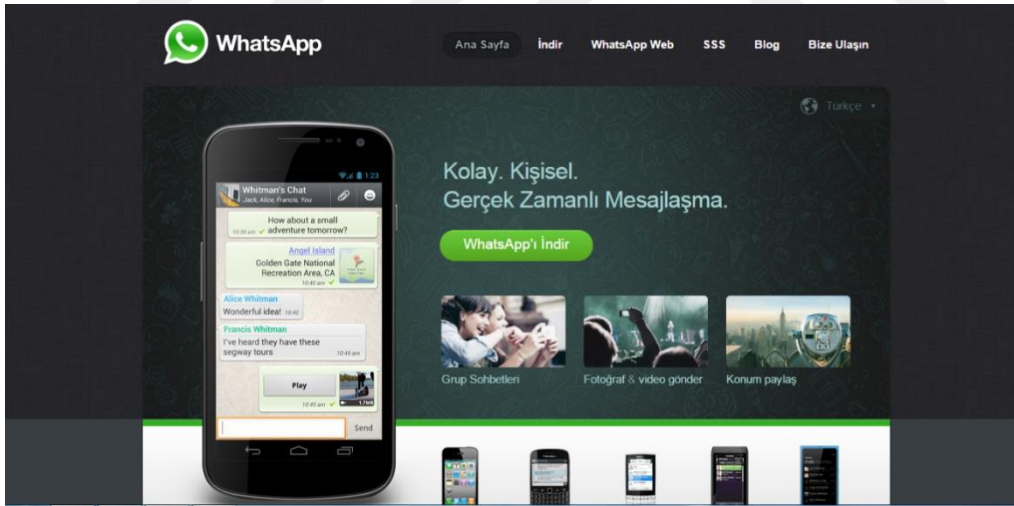
Şekil 2.32. Vimeo ana sayfa görüntüsü

2.6.6.6. Görsel medyanın eğitimde kullanılması. Eğitimde sosyal medya kullanımının en sık göze çarpan uygulaması *YouTube*'dir. Herhangi bir yerde, sınıfta eğitim-öğretim ortamındaymış gibi, bir sosyal medya platformu olan *YouTube* kullanılabilir. Yüksek kalitede eğitsel içerik bulunduran bir *YouTube* uygulaması olan *YouTube* EDU sınıf ortamında kullanılacak videolar barındırmaktadır. *Youtube* for Schools, *YouTube*'daki eğitim dışı içeriği sınırlayarak okulların sadece *YouTube* EDU'daki içeriğe erişimini sağlayan bir platformdur. *YouTube/Teachers* ise öğretmenlerin *YouTube*'u sınıf ortamında nasıl kullanacakları ile ilgili bilgiler içeren bir ortamdır (Arslan, 2015, s. 200). Görsel medya platformları, sahip oldukları geniş video, resim vb. içerikler sayesinde eğitimde kullanılabilir bir değer hâline gelmişlerdir. Öğrenciler veya öğretmenler bu platformlarda üyelik açarak bir kanal sahibi olabilir. Bu kanal sayesinde yüklediği videoları internet ortamında yayımlayabilir, favori listesi oluşturabilir, ilgi duyduğu konularda yayın yapan kanallara abone olabilir, kişisel listeler oluşturabilir, harici bir sitede bu videoları "embed" kodları sayesinde paylaşabilirler (Alper, 2012, s. 255). Öğretmen, platformun mobil özellikleri sayesinde öğrencilerine sınıf ortamı dışında paylaşımlar yaparak öğrencilerin sınıf dışında da derslerini takip etmesini sağlayabilir. Yapılan paylaşımlara öğrencilerin yorum yapması sağlanarak bir tartışma ortamı oluşturulabilir. Bu durum, öğrenme ortamında kendini ifade etmekte zorlanan çekimser öğrenciler için bir fırsat olabilir. Kendilerini bu paylaşımlarda yorum yaparak ifade edebilirler. Video paylaşım platformlarının yanı sıra *Instagram* ve *Flickr* gibi resim ve kısa video paylaşım ortamları da sahip olduğu arşiv ile eğitimin her kademesinde kullanılabilir. Öğretmen ve öğrenciler dersle ilgili resim arşivi oluşturabilirler ve bu resimler üzerinden tartışma grupları oluşturulup öğrencilerin yaratıcı düşünme yetenekleri geliştirilebilir.

2.6.7. Anlık Mesajlaşma (Skype, WhatsApp ve Twitter)

Anında mesajlaşma ve sohbet, bilgisayarınızı indirdiğiniz ve yüklediğiniz yazılımlar aracılığıyla (*Windows Live Messenger, Skype* vb.) veya web tabanlı bir hizmet aracılığıyla (*Facebook, Togetherville, Clup Penguin ve Meebo* dâhil olmak üzere pek çok sosyal ağ ile gelen Google Sohbet veya Anında Mesajlaşma hizmetleri gibi) kullanılabilir. Bunun yanında *Windows Live, Google Sohbet* ve *Skype* gibi birçok sohbet servisinin de video özellikleri vardır (Poore, 2013, s. 123).

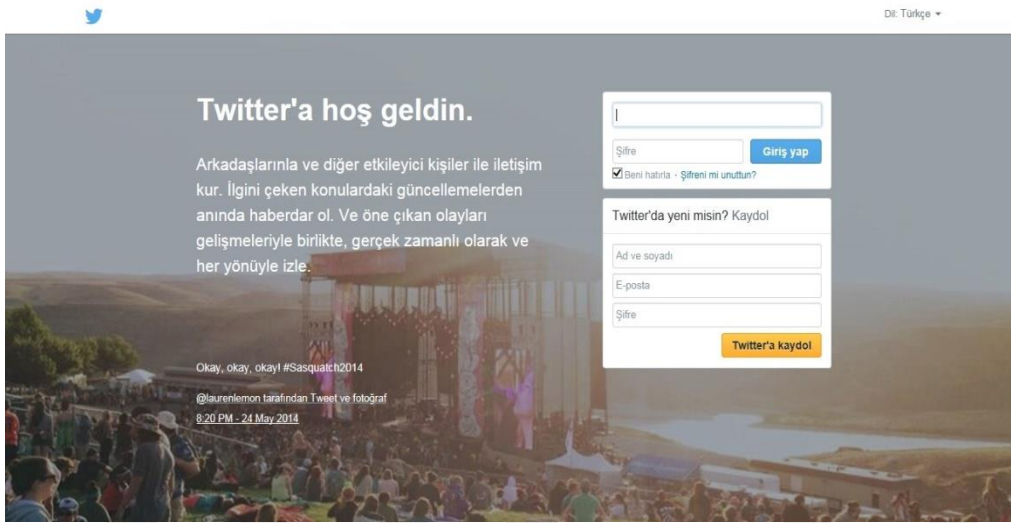
2.6.7.1. WhatsApp Messenger. Brian Acton ve Jan Koum tarafından kurulmuştur. *WhatsApp Messenger*, SMS'e para vermeden mesaj alışverişi sağlayan bir çapraz platform mesajlaşma uygulamasıdır. *Facebook* tarafından 2014 yılında satın alınmıştır. Yükselen bir grafiğe sahip olan uygulama, *WhatsApp Messenger* iPhone, BlackBerry, Android, Windows Mobile ve Nokia içinde kullanılabilir. *WhatsApp*; internet üzerinden mesajlaşma, video yollama, ses kaydı yollama, resim yollama, görüntülü konuşma gibi özellikler sunmaktadır. Reklam içeriği kullanmayan uygulama yenilikleri ile dikkat çekmektedir. Dünyada en sık kullanılan 2648. Sitedir. Sitede günlük geçirilen zaman 2 saat 15 dakikadır. Hindistan, Brezilya, ABD, Almanya ve Meksika'da yaygın kullanılmaktadır (Eraslan ve Eser, 2015, s. 183).

Şekil 2.33. WhatsApp ana sayfa görüntüsü

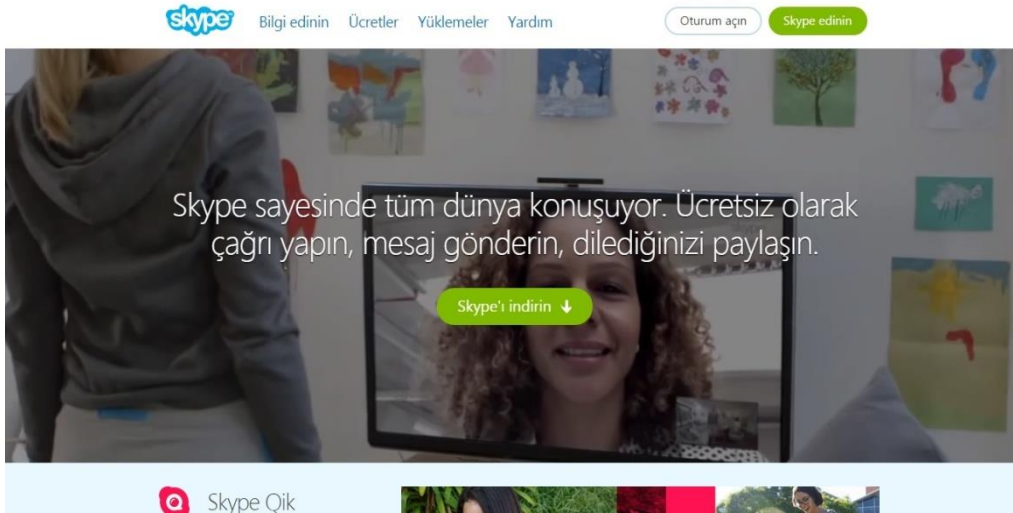
2.6.7.2. Twitter. En önemli mikroblog ortamlarından biri *Twitter* web sitesidir. 26–27 Şubat 2006 tarihlerinde; Jack Dorsey, Noah Glass, Evan Williams ve Biz Stone; insanların, durumlarını mesaj olarak paylaşabileceği bir proje üzerine konuşuyorlar. Bu konuşma sonrasında projeyi hayata geçirmeye karar veriyorlar. Orijinal fikri Jack Dorsey'e ait olan bu proje, “*Durum*” kavramı olarak adlandırılıyor ve böylece *Twitter* kuruluyor (Ayan, 2016, s. 339). Kullanıcılar *Twitter* üzerinden takip etmek istedikleri kişileri

ekleyerek kendilerine bir ağ oluşturabilir hatta kendi profesyonel öğrenme ağlarını kurabilirler. Twitter üzerinde kullanıcılar, 280 karakter ile, aynı web güncelerinde olduğu gibi düşüncelerini, resimlerini, videolarını ve diledikleri sayfaların web adreslerini paylaşabilirler. Başka kullanıcılar da bu paylaşımlara yorumlarda bulunabilir ya da kendi ağlarındaki diğer bireylerin de görebilmesi için yeniden paylaşabilirler. Kendi ağlarını kuran kullanıcılar bu ağları kullanarak iletişim ve işbirliği içinde belirli konular üzerinde hızlı bir şekilde fikir sahibi olabilir hatta hiç bilmedikleri bir konu hakkında kendilerini eğitebilirler (Greenhow, 2009; akt. Odabaşı ve diğ. 2009).

Şekil 2.34. Twitter ana sayfa görüntüsü

2.6.7.3. Skype. Merkezi Lüksemburg'ta olan ve 2003'te kurulan *Skype* Microsoft Corp'un bir parçasıdır. *Skype*; nerede olursanız olun, sizin için önemli olan kişilerle metni, sesi, videoları ve deneyimi paylaşmayı kolaylaştırır. *Skype* ile her gün birlikte yapmanız gereken birçok şey yapabilirsiniz. Bir hikâye paylaşabilir, doğum gününü kutlayabilir, dil öğrenebilir, toplantı yapabilir, meslektaşlarınız ile çalışabilirsiniz. Sizin için en iyi olanı yapmak için *Skype*'ı kullanabilirsiniz. Örneğin; telefonunuzda, bilgisayarınızda veya üzerinde *Skype* bulunan bir TV'de konuşabilir, görüşebilir ve anında mesajlaşabilirsiniz. *Skype*'ı kullanmaya başlamak ücretsizdir. *Skype*'ın son sürümüyle birlikte grup videosuna katılabilirsiniz. Belli bir ödeme yaparsanız; arama yapma, Wi-Fi'ye erişme veya metin gönderme gibi daha birçok açıdan, daha fazla kişi ile daha fazla şey yapabilirsiniz (About Skype, 2017).

Şekil 2.35. Skype ana sayfa görüntüsü

2.6.7.4. Anlık Mesajlaşmanın Eğitimde Kullanılması. *Twitter* 280 karakterlik sınırlamasıyla kısa ifadelerin kullanılması gerektiği (yansıtma, dönüt, görüş) için özetleme etkinliklerinde kullanılabilir. Bu da öğrencilerin yazım becerilerinin gelişmesine yardımcı olabilir. Bu özelliğinin yanında anlık iletişimdeki hızı sayesinde sınıf içinde de kullanılabilir. Öğrencilerin dönütlerini teker teker dile getirmek yerine Tweet atmaları ve dersin bitiminde bunları okumaları, söz almaya çekinen öğrencilerin derse katılmasına yardımcı olabilir. Bunun yanında, herkesin görüşünün ifade edilmesi farklı bakış açılarını görmeyi ve eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilebileceği bir ortamı mümkün kılabilir. *Facebook* ders dışı zamanlarda dersi destekleyici bir sosyal ağ olarak düşünülebilirken *Twitter* sayılan özellikleri nedeniyle özellikle anlık olarak dersi desteklemek için kullanılacak bir sosyal ağdır (Kazancı ve Dönmez, 2013, s. 44). *Twitter* eğitimcilere sadece sosyal ağ sitesi olarak değil, aynı zamanda mikroblog ortamı olarak da eğitim-öğretim amacıyla kullanabilecekleri birçok olanak sunmaktadır. *Twitter*; kullanıcıların arkadaşlarını, yeni kaynakları ve akademi dünyasını takip edebilmelerini sağlamaktadır. *Twitter* ilgili alanlarda veya aynı konuda ilgileri birleşen bireyler arasında bir sosyal ağ oluşturma imkânı vermektedir (Büyükaslan ve Kırık, 2015, s. 200). Eğitim ortamlarında *Twitter* etkili bir şekilde güncel olayları ve haberleri öğrenmek, web site adreslerini paylaşmak, düşünceleri paylaşmak, bir olay veya kişiyi takip etmek, dil öğrenmek, diğerleri ile tartışmak ve işbirliği sağlamak amacıyla eğitim süreçlerinde kullanılabilir (Gülbahar, Kalelioğlu ve Madran, 2010).

Skype'ın eğitimde kullanımının artmasıyla beraber, sadece eğitime yönelik *education.skype.com* adresinden hizmet sunmaya başlamıştır. Burası *Skype*'ı kullanan ve kullanmak isteyen öğrencilerin, öğretmenlerin ve uzmanların buluşma noktası olarak

kullanılmaktadır. Burada dersler verilebilir, var olan derslere katılım yapılabilir, ortak dersler oluşturulabilir, konuşma sınıflarına dâhil olunabilir ya da yenileri oluşturulabilir. Bu özellik *Skype* firması tarafından sağlanmakla birlikte ondan bağımsız olarak çalışmaktadır. Bu nedenle siteye girip kayıt olmak gerekir. Kayıt için farklı seçenekler mevcuttur. *Skype* adresi kullanarak oturum açılabilceği gibi Microsoft e-posta, *Facebook* ve *Twitter* hesaplarını bu uygulamaya bağlayarak da kayıt işlemi yapılabilir. Bu sırada *Skype* üyesi olmakla ilgili bir sayfa çıksa da bunu kapatıp üye olmadan da bu hizmetten yararlanılabilir (Kazancı ve Dönmez, 2013, s. 87-88).

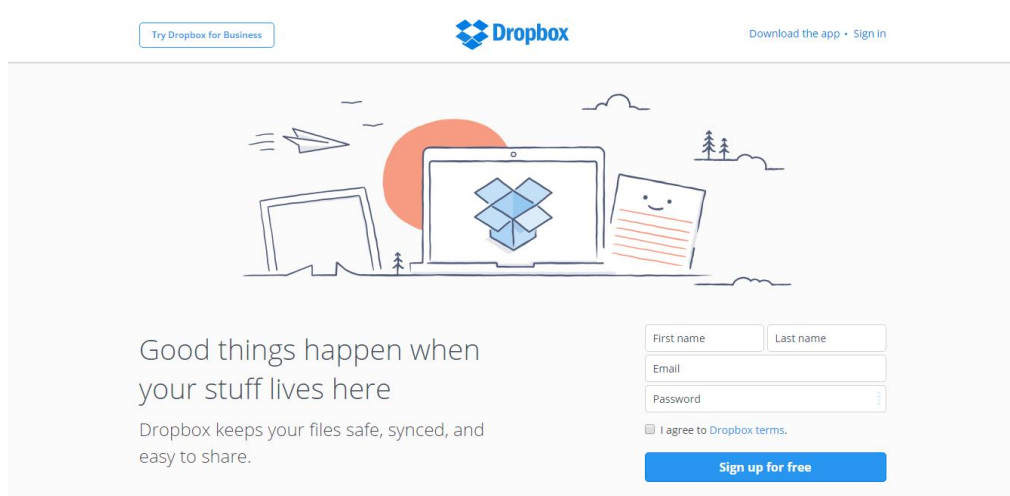
İlk kurulduğu günden itibaren çok geniş bir kullanıcı kitlesine sahip olan *WhatsApp* uygulaması eğitim alanında da gün geçtikçe daha fazla kullanılmaya başlamıştır. *WhatsApp* uygulamasının en önemli özellikleri anlık mesajlaşma, resim, görsel, ses ve video paylaşımı yapmasıdır. Bu özellikleri eğitim alanında da kullanmak avantaj olabilir. Eğitim kurumları içinde şimdilik tam olarak kullanılamasa da ilerleyen zamanlarda öğrencilerin, öğretmenlerine ulaşabilmesi konusunda en çok başvuracağı uygulamaların başında gelebilir. Öğrenciler öğrenemediği, eksik kaldığı veya anlamadığı bir soruyu *WhatsApp* uygulaması sayesinde öğretmeniyle paylaşarak informal bir öğrenme durumu oluşturabilir. Öğretmenler de öğrencilerine soru görselleri, videoları, konu anlatımları gönderebilir veya tartışma grupları oluşturabilir.

2.6.8. Bulut Depolama Servisleri

Amerikan Ulusal Standartlar ve Teknoloji Enstitüsü'nün [National Institute of Standards and Technology (NIST)] yaptığı tanıma göre Bulut Bilişim; minimum yönetim çabası veya servis sağlayıcı etkileşimi ile hızla tedarik edilebilen ve serbest bırakılabilen, paylaşılabilir ve yapılandırılabilir bilgisayar kaynakları havuzuna (ağlar, sunucular, depolama, uygulamalar ve hizmetler gibi) uygun, isteğe bağlı ağ erişiminin sağlandığı bir sistemdir (Mell ve Grance, 2011, s. 2). Ülkemizde sık kullanılan bulut bilişim sistemleri başlıklar hâlinde açıklanmıştır.

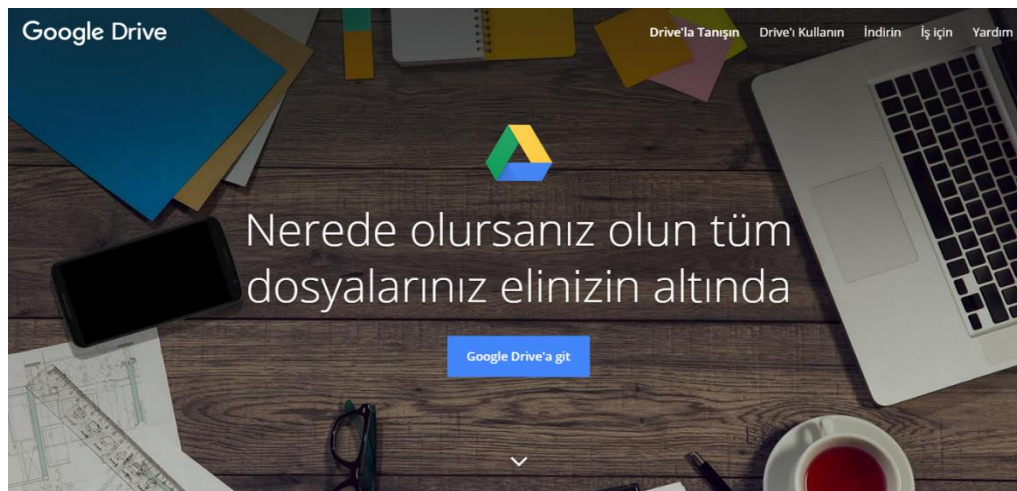
2.6.8.1.Dropbox. En popüler bulut servisidir. Başlangıçta 2 GB ücretsiz alana sahip olunabilen uygulamanın, akıllı telefonlar ve tabletler için mobil uygulamaları mevcuttur (Kazancı ve Dönmez, 2013, s. 146). *Dropbox* son zamanlarda adından sıkça söz ettiren, alanındaki gelişmelere ve iyileştirmelere paralel olarak kendini yenileyen bir program. Son zamanların en kayda değer ve pratik teknolojisi bulut depolamanın (cloud computing) en güzel yanlarından biridir. *Dropbox*'ı en basit hâliyle bir dosya paylaşım platformu olarak tanımlayabiliriz. Yıllardır resim, müzik, doküman ya da sık kullandığımız diğer birçok dosyayı içinde depoladığımız flash diskin son ve en gelişmiş hâlidir *Dropbox*. Flash

diskten farkı ise yanımızda taşımamızı ve unutmuş olma ihtimalinde kaygılanmamızı gerektirmez. Bu uygulamadan faydalanabilmek için tek şart çevrimiçi olmaktır (İnce, 2014).

Şekil 2.36. Dropbox ana sayfa görüntüsü

2.6.8.2. Google Drive. *Google Drive*, Türkçe'de “Google Sürücü” anlamına gelmektedir. *Google Drive*; web üzerinde size ait bir alanda kişisel dosyalarınızın barındırılması hizmetine verilen isimdir. Google Drive hizmeti ücretsizdir. Google Drive hizmetini kullanabilmeniz için bir Google hesabınızın bulunması gerekmektedir (Google Drive Nedir?, 2017). Google Drive mevcut Gmail hesabınızla beraber gelir. 5 GB ücretsiz depolama yapabilirsiniz. Google Docs ile uyumlu çalıştığı için oluşturduğunuz çevrimiçi dokümanlar burada otomatik olarak depolanır (Kazancı ve Dönmez, 2013, s. 146).

Şekil 2.37. Google Drive ana sayfa görüntüsü

2.6.8.3. Yandex.Disk. Rus Google olarak da bilinen Yandex; *Dropbox* ve *Onedrive*'a rakip yeni bir hizmet olan *Yandex.Disk* ile bulut bilişim sektörüne Nisan

2012’de giriş yapmıştır. *Yandex.Disk*, bu alandaki diğer popüler hizmetler gibi, dosyaları yüklemek / senkronize etmek için *Yandex.Disk* klasörüne sürükleyebileceğiniz *Dropbox*’a benzer bir masaüstü istemcisi kullanarak senkronize eder. Ayrıca, tarayıcıda kolay erişim için bir web ara yüzünün yanı sıra Android ve iOS uygulamaları da içerir. Kullanıcılar 3 GB boş alanla başlar ancak masaüstü istemcisini yükleyerek, ilk yüklemenizi gerçekleştirerek ve ardından hizmeti *Facebook* ve *Twitter*’a paylaşarak kolayca 10 GB’a erişebilirsiniz. Ayrıca, Yandex posta, kamera yüklemeleri ve grup paylaşımı ile ek uyumunu destekler (Nicolas, 2012).

Şekil 2.38. Yandex Disk ana sayfa görüntüsü

2.6.8.4. OneDrive. Microsoft tarafından geliştirilen ve tüm Microsoft hesabı kullanıcılarına sunulan bulut veri depolama servisedir. Mevcut Hotmail hesabı ile birlikte gelir. 7 gb ücretsiz depolama yapılabilir. Dokümanlar ve resimler kolayca depolanıp paylaşılabilir (Kazancı ve Dönmez, 2013, s. 146). *OneDrive* hesabı tüm Microsoft hesabı kullanıcılarına belli depolama alanı sınırına kadar ücretsiz olarak sunulmaktadır. Kullanıcılar bu hizmet sayesinde kolaylıkla dosyalarını bulut üzerine yedekleyebilmekte ve istediği anda internet bağlantısı sayesinde farklı bir bilgisayar veya platform üzerinden de bu dosyalara erişebilmektedir. *OneDrive* şuan için One, 8, Windows 8.1, Windows 10 ve kullanıcıları tarafından istenildiği takdirde özelleştirilmiş seçeneklerle birlikte otomatik yedekleme işlemi de gerçekleştirebilmektedir. Böylece kullanıcılar istedikleri dosyalarını, temalarını, uygulama ayarlarını ve hatta internet içerisindeki verilerini bile yedekleme şansına sahip olmaktadır (OneDrive Nedir, 2017).

Şekil 2.39. OneDrive ana sayfa görüntüsü

2.6.8.5. Netdisk. Türk Telekom İnternet'in (TTNET) sunmuş olduğu bir çevrimiçi dosya depolama hizmetidir. Bu hizmet sayesinde dosyaları, size verilen alana depolayarak yedekleyebilir, saklayabilir, daha sonra herhangi bir cihazdan bağlanarak ulaşabilirsiniz. Netdisk kullanmaya başlamak için TTNET abonesi olmak gerekmektedir. Abone bilgileri ve sahip olunan Tek Şifre adlı şifre ile ttnetbulutu.com adresinden sisteme kayıt olunabilmektedir. Netdisk, kayıt olunduğu sırada ücretsiz olarak 1 GB alan sunmaktadır. Bu 1 GB'lık alan üzerine kayıt ettirilen her kişi için ise 100 MB fazladan alan vermektedir. Netdisk'in sağladığı bir diğer avantaj ise tüm işletim sistemleri için uygulamasının olmasıdır. Yani Windows için olan programının dışında; Mac, iPhone, iPad, Android Tablet, Android Mobil için uygulamaları bulunmaktadır (Durmaz, 2012).

Şekil 2.40. Netdisk ana sayfa görüntüsü

2.6.8.6. Bulut Depolama Servislerinin Eğitimde Kullanılması. Bulut bilişim; şimdiye kadar web hizmetleri sayesinde sosyal paylaşım siteleri, dosya paylaşım portalları veya dosya transfer protokolleri (ftp–File Transfer Protocol) üzerinden yaptığımız bilgi

paylaşımını bir adım daha öteye götürerek her an her yerde erişilecek bir mantığa bürümüştür. Bu sayede küreselleşen dünya daha da küçülmüş, kişisel ya da kurumsal bilgilerimize ulaşmak çok daha kolay hâle gelmiştir (Armutlu ve Akçay, 2013, s. 17). Dunn (2012) bulut bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanılması ile ilgili önemli noktalara dikkat çekmiştir: Sınıfa ait bir *Google Drive* hesabı ile öğretmenler ve öğrenciler; sunularını, çizimlerini veya yazılarını *Google Docs* ortamında tek bir dosya veya birbirinden bağımsız dosyalar üzerinde yetkileri çerçevesinde saklayabilir, düzenleyebilir ve paylaşabilirler. Her şeyin tek bir alan üzerinde yer alması kontrol ve etkililik açısından önem arz etmektedir. Öğrenenler, gittikleri veya gezmek isteyecekleri alanları görselleştirecekleri özel haritalarını Google Maps ile oluşturabilirler. Aynı şekilde kendi yaşam alanları ve bölgeleri ile ilgili haritalar oluşturup bu alanlarla ilgili detay ve fotoğraflar ekledikleri özel haritalarını bir proje olarak sunabilirler. Sınıf hesabında Google Play gibi platformlardan satın alınan kitap ve benzeri dokümanlar yayınlanabilir, öğrencilerin bu tür materyallerden yararlanması sağlanabilir. Ayrıca, *Google Drive* da boyutu büyük elektronik posta eklerini, Google kitaplarını ve *blogger* çoklu ortam materyalleri saklanarak paylaşılabilceğini belirtmiştir (Arslan, 2015, s. 206-207).

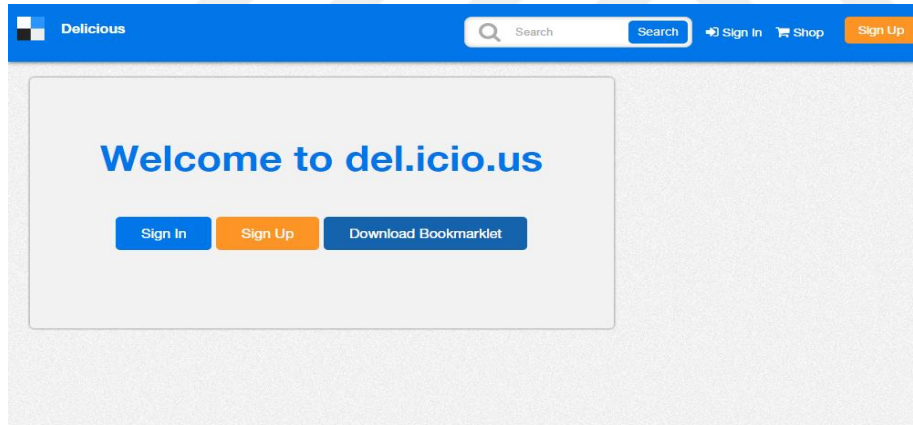
Sevli de (2011) eğitimin her çağdaki yadsınamaz önemine değinerek eğitimde teknoloji-tabanlı uygulamaların giderek artış gösterdiğini belirtmiş, öğrenim kalitesini artırmak ve beklentileri karşılamak için eğitimde bulut bilişim altyapılarının kullanılmasının bir gereklilik hâline geldiğini ifade etmiştir. Bu altyapılar sayesinde özellikle eğitim kurumlarında donanım ve yazılım satın alımlarında, teknik kurulumları için gerekli olan bütçe harcamalarında ve iş yükünde ciddi boyutlarda azalma meydana gelmektedir. Çünkü bu teknoloji düşük performanslı bilgisayar ve bilgisayar türevi cihazlar vasıtasıyla dahi çeşitli uygulamaların çalışabilmesine olanak tanımaktadır. Bulut teknolojisinin “ölçeklenebilirlik” özelliği ile farklı hizmetlerin (örn. Altyapı, platform, yazılım) etkili ve verimli bir şekilde kullanılması mümkün hâle gelmiştir. Ayrıca, veriler birkaç sunucu üzerinde tutulduğundan veri kayıpları ciddi oranda azalmakta ve internet erişimi olan birçok araçtan (bilgisayar, cep telefonu, tablet bilgisayar, vb.) veriye anında erişim sağlanabildiğinden veri transferi problemleri ortadan kalkmaktadır (Saritaş ve Üner, 2013, s. 199).

2.6.9. İmleme (Bookmarking), Kırpma (Clipping), Zihin Haritalama (Mindmapping) ve Anketler (Polls)

Web 2,0 siteleri çeşitli bilgi paylaşımını teşvik eder. Örneğin sosyal imlem, kullanıcılar tarafından oluşturulan internet yer imlerinin paylaşıldığı web tabanlı popüler

bir servistir. İnsanlar uzun favori yer imleri listesini kendi web tarayıcılarında tutmak yerine bu web siteleri kaynaklarını diğer insanların görmesi ve kullanması için organize etmekte, derecelendirmekte ve görüntülemektedir (Solomon ve Schrum, 2007, s. 59). İmlleme, kırpma, zihin haritalama ve anket vb. sosyal medya araçları aşağıda açıklanmıştır.

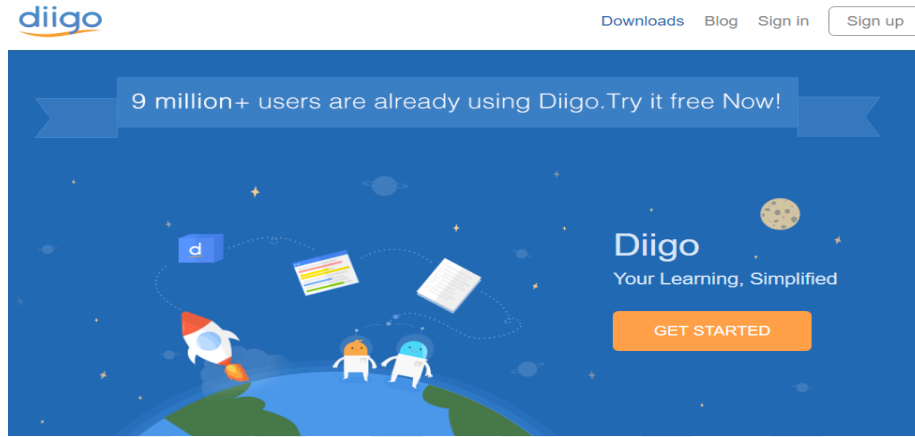
2.6.9.1. Delicious.com. *Delicious* başlangıçta 2003 yılında bir sosyal imleme hizmeti olarak kuruldu. *Delicious*, Yahoo!'dan satın alındı ve AVOS tarafından yeniden oluşturuldu. *YouTube* kurucuları Chad Hurley ve Steve Chen'in yardımıyla, kürasyon ve keşif üzerine yeni bir odaklanma ile 2011'de yeniden başlatıldı. Daha sonra 2014'te Science ve 2015'te DomainerSuite tarafından satın alındı (About Delicious, 2017). Çevrimiçi bir yer imleme sitesi olan platformda, URL'leri favorilerinize ekleyebilmektedir. Bu eklemeler ile oluşturduğunuz listeyi, RSS akışı ile başkalarıyla da paylaşabiliyorsunuz. Google Chrome'un henüz geliştirilmediği ve teknoloji tutkunlarının yoğunlukla Mozilla Firefox tercih ettiği yıllarda, bir Firefox eklentisi de geliştirerek kalburüstü internet kullanıcısının ilgisini çekmeyi başarmıştır. Bu eklentiyle beğendiğiniz bağlantıları, *Delicious* hesabınıza pratik bir şekilde işaretlenmiş olarak aktarabilirsiniz (Ayan, 2016, s. 69).

Şekil 2.41. Delicious.com ana sayfa görüntüsü

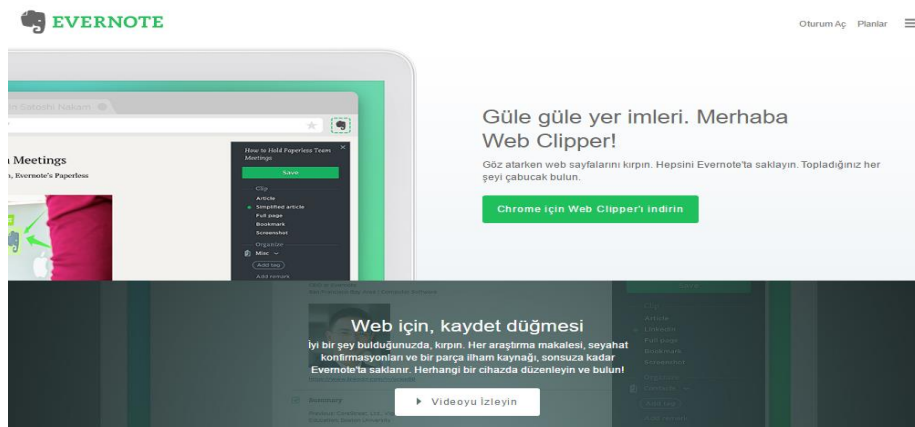
2.6.9.2. Diigo.com. Dee'go olarak telaffuz edilmekte olup, "Digest of Internet Information, Groups and Other Stuff" cümlesinin kısaltmasıdır. Bilgi toplama araçlarının ortak özelliklerini paylaşan yazılım geliştirme, pazarlama, akademik ve yatırım yönetimi alanlarında farklı tecrübeye sahip 12 kişilik bir ekipten oluşmaktadır. *Diigo*, bir freemium iş modeli tarafından desteklenmektedir; kullanıcılar tarafından ücretli abonelik birincil gelir kaynağıdır (About Diigo, 2017). *Diigo*, kullanıcılarına, herhangi bir bilgisayardan, herhangi bir zamanda, herhangi bir yerden alınabilen seçili web sayfalarını yer imlerine koyma, vurgulama ve etiketleme olanağı sunar. Kullanıcılar, çevrimiçi araştırmaları

organize etmenin harika bir yolunu vurgulama ve etiketleme özelliklerini bulurlar. *Diigo*, güç aletleri ile okuduğunuz herhangi bir web sayfasına interaktif yapışkan notlar ekleyebilir ve daha sonra gözden geçirmek için kişisel yorumlaryazılabilir. *Diigo* araştırma araçları, vurgulama ve etiketleme işlemlerine ek olarak, web'de bulunan bilgilerin arşivlenmesi, araştırılması ve erişilmesi için kullanılabilir (Overview: Why Diigo?, 2017).

Şekil 2.42. Diigo.com ana sayfa görüntüsü

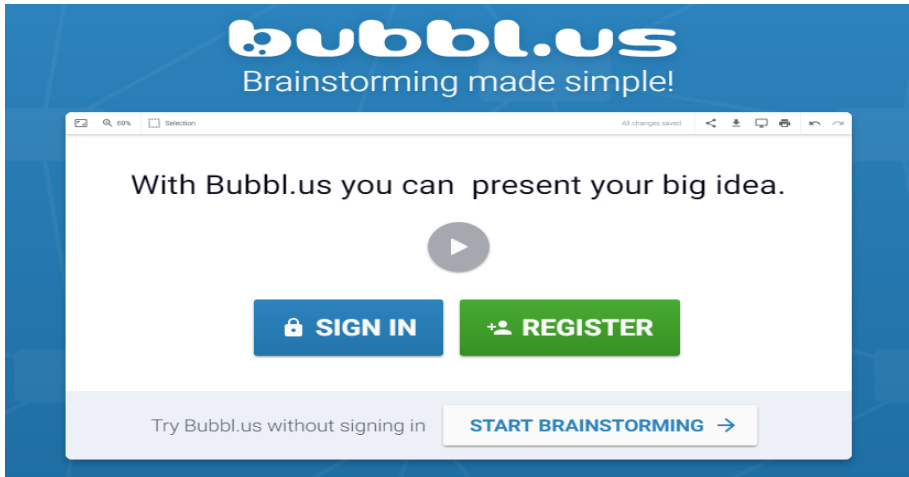
2.6.9.3. Evernote Web Clipper. *Evernote*, merkezi Kaliforniya Redwood City'de bulunan, bağımsız ve özel bir şirkettir. 2007'de kurulan *Evernote* bugün dünya çapında 200 milyon kullanıcıya hizmet veren, dünyanın önde gelen yapılandırılmamış veri deposudur. *Evernote*, bireylerin ve ekiplerin, fikirleri herhangi bir biçimde yakalama, besleme ve paylaşma yeridir. *Evernote* uygulaması, masaüstlerinde, mobillerde veya web'de platformlar arasında kullanılabilir; bu da fikirlerin her zaman erişilebilir durumda olduğu ve daima senkronize edildiği anlamına gelir (About Evernote, 2017).

Şekil 2.43. Evernote web clipper ana sayfa görüntüsü

2.6.9.4. Bubbl.us. Kullanıcıların kavram haritaları oluşturmalarını sağlayan bir web 2,0 aracıdır. Bu, öğrencilerin, bir sistemin parçalarını analiz etmelerini ve ilişkilerini belirlemelerini gerektirdiği için bir sınıfta çok yararlıdır. Konsept eşlemelerini çevrimiçi

oluşturarak öğrenciler yaratıcı olabilir, hatalarını hızlı ve kolay bir şekilde düzeltebilir ve diğer öğrencilerle işbirliği içinde çalışabilirler (What is Bubbl.us?, 2017). Arayüz kullanımı kolaydır ve birkaç temel seçenek içerir. Haritalar basılabilir, e-postayla gönderilebilir, grafik olarak indirilebilir veya bir web sitesinde gömülü olabilir. Flash ile güçlendirilen Bubbl-us, bağlantılı metin kabarcıkları kullanarak herkesin hızlı bir şekilde fikirlerini planlamaya ve ayırmaya başlamasını kolaylaştırır (What is Bubbl.us?, 2017).

Şekil 2.44. Bubbl.us ana sayfa görüntüsü

2.6.9.5. Mindmeister. Çok yönlü ve kullanımı kolay ortak bir çevrimiçi zihin haritalama yazılımıdır. Her yaştaki öğrenciler *MindMeister*'ı daha verimli çalışmak, yaratıcı potansiyellerini ortaya çıkarmak ve eğitim kariyerlerinde ilerlemek için kullanabilirler. Zihin haritalama daha hızlı öğrenmeyi, daha iyi notlar almayı ve daha etkili beyin fırtınası yapmayı sağlar. Bir ödev hazırlarken veya bir grup projesinde çalışırken zihin haritalaması muazzam miktarda zamandan tasarruf etmeye yardımcı olur. Eş zamanlı olarak öğrenci gruplarıyla veya tüm sınıflarla yapılan zihin haritaları paylaşılabilir. Gerçek zamanlı olarak haritalar üzerinde beyin fırtınası ve işbirliği yapılabilir. Çevrimiçi ortak sohbette fikirler yorumlanabilir, oy verilebilir veya tartışılabilir. *MindMeister*, Chromebook'larda, iOS ve Android cihazlarda standart herhangi bir web tarayıcısında çalışır. Öğrenciler sınıflarında ve ev ödevlerinde sorunsuz bir şekilde bağlantı kurmak için evlerinden, okullarından hatta hareket hâlindeyken zihin haritaları üzerinde çalışabilirler (Mindmeister Education, 2017).

Şekil 2.45. Mindmeister ana sayfa görüntüsü

2.6.9.6. SurveyMonkey.com. Bir çevrimiçi anket portalı olup 1999 yılında Ryan Finley tarafından kurulmuştur. *SurveyMonkey*, profesyonel çevrimiçi anketler oluşturmaya ve çalıştırmaya yardımcı olan çevrimiçi bir anket yazılımıdır. Anketler, halktan ve müşterilerden geribildirim, görüş, eleştiri ve öneriler toplamak için önemlidir. Geçmişteki anketler normalde bastırılmış ve tamamlanması için insanlara geçmiştir. Çevrimiçi anketlerin kullanıma sunulmasıyla birlikte, geri bildirim toplama işlemi, harmanlama sürecinin elle yapılmış unsuru ortadan kaldırıldığı için çok kolaylaştı (What is SurveyMonkey?, 2017). Diğer yandan çevrimiçi anket araçlarının içinde *SurveyMonkey*'in ücretli olması eğitimcilerin kullanımı açısından dezavantajdır. Çünkü eğitimciler daha çok ücretsiz olan web araçlarını seçmektedirler.

Şekil 2.46. SurveyMonkey ana sayfa görüntüsü

2.6.9.7. Poll Everywhere. Anket, her yerde kitle katılımı için bir başvurudur. Öğrencileri öğrenme deneyimine daha fazla katmak için derslere daha fazla etkileşim getirebilir. Belirli bir sınıf için bir anket oluşturabilir ve öğrenciler cep telefonu, kısa mesaj veya herhangi bir web etkin cihazla (akıllı telefon, tablet, dizüstü bilgisayar vb.) oy verebilirler. Anketler, öğrencilerin oylarını girdikten saniyeler sonra güncellenir ve sonuçlar sunum ekranında görüntülenebilir. Anketi bir web sayfasında görüntülemeyi veya

bir sunumda aktarmayı tercih edebilirsiniz. Öğrenenler, pasif öğrenme materyallerine 15-18 dakikadan daha fazla odaklanamazlar. Öğrenenlere pasif öğrenmeyi daha aktif bir öğrenime dönüştürme fırsatı vermek, dikkatlerini yeniden odaklayabilir (Poll Everywhere, 2017).

Şekil 2.47. Poll Everywhere ana sayfa görüntüsü

2.6.9.8. İmlleme, kırpma, zihin haritalama, anketlerin eğitimde kullanılması.

Eğitimde web araçlarının kullanımı öğrencilerin derslere olan bakış açılarını değiştirmekle kalmaz aynı zamanda öğrencileri pasif konumdan aktif konuma geçirir. Öğrenenler, imleme yoluyla internette ihtiyacı olan bilgiyi araştırırken uygun web sitelerini bir imleme aracında toplar, onları içeriğindeki bilgiye göre analiz edip sınıflara ayırır ve sonunda kendi ürettiği içeriği paylaşır. Öğrenenler, zihin haritalama yaparken, fikirlerini rahatça görebildiği bir platforma aktarınca fikirler arasındaki bağlantıları yani büyük çerçeveyi görme imkânı bulur. Var olan sorunun çözümünde zihin haritalama faaliyetleri yararlıdır. Eğitim faaliyetlerinde web 2,0 kırpma araçlarını kullanan öğrenenler, araştırdıkları herhangi bir bilgi veya içeriği değerlendirmek için; bilgiyi akıl süzgecinden geçirerek vedoğrulayarak ihtiyaç duydukları bilgiler ile bir sentez oluştururlar. Diğer yandan anket ve oy verme araçlarını kullanırken de araştırmalarına veya ödevlerine sonuç vermek adına bilimsel bilgidan yararlanıp, elde ettikleri bilgiler üzerine tartışma yaparlar. Sonuç olarak imleme, kırpma, zihin haritalama ve anketleri eğitim faaliyetlerinde kullanmayı öğrenenlerin analiz etme, sentez yapma, değerlendirme, doğrulama, bilgiyi organize etme, paylaşma, araştırma ve eleştirel düşünme becerileri gelişmektedir.

2.6.10. Üretkenlik Araçları

Dijital verimlilik araçları, Word ve Excel gibi tescilli “ofis” yazılımların ötesine geçiyor. Aynı şekilde sosyal medya araçlarının, eğlence ve sosyal bağlantı için kullanılan

hizmetlerin ötesine geçtiği söylenebilir. Bu bölüm, bu iki “biçimi” birleştiren çevrimiçi araçları kapsar. Bu araçlar ofis yazılımının verimlilik vurgularını iyileştirmek için sosyal medyanın paylaşım öğelerini kullanmaktadır. Bu araçlar, kendi iş akışımızın yönetiminde yararlı olabilir, aynı zamanda öğrencilerin nesne paylaşımını kapsayacak şekilde kullanılabilir gibi öğrencilerin bilgiyi depolamak ve yönetmek için gerekli olan becerilerini geliştirebilirler (Poore, 2013, s. 152).

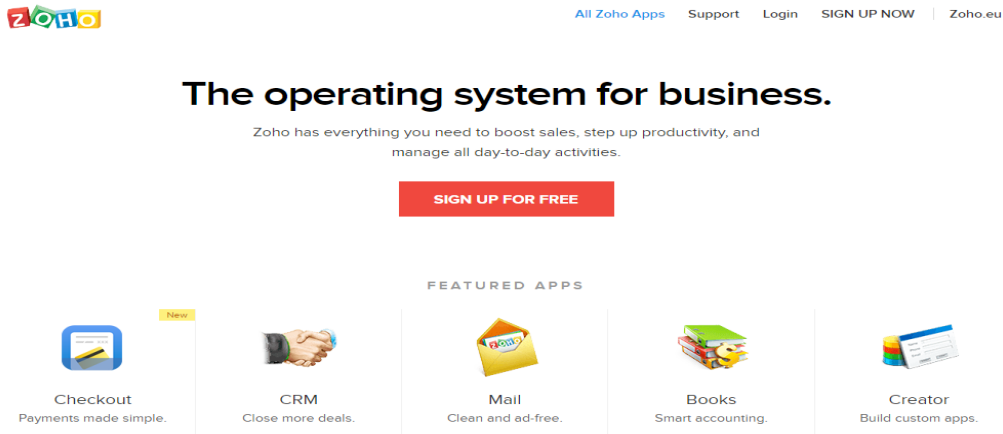
2.6.10.1. Google Docs. Google Dokümanlar, dokümanların ve e-tabloların çevrimiçi olarak oluşturulması, düzenlenmesi ve depolanması için ücretsiz olarak sunulan web tabanlı bir uygulamadır. Dosyalara, internet bağlantısı ve tam özellikli bir web tarayıcısı olan herhangi bir bilgisayardan erişilebilir. Google Dokümanlar, Google tarafından sunulan ve Google ile ilişkili, kapsamlı, çevrimiçi bir paketin parçasıdır (Rouse, 2017). *Google Docs*'a erişebilmek içinse kullanıcıların kullandığı cihazın tam aktif ve kullanılabilir internet bağlantısının olması gerekiyor. *Google Docs* kullanıcıları, kendi hesapları içerisinde dosya ve dokümanlar oluşturabiliyor, tablolar hazırlayabiliyor ve istediği takdirde hazırlamış oldukları bu dokümanları dışa aktararak diğer ofis yazılımlarıyla görüntüleyebiliyorlar. Örneğin, *Google Docs* içerisinde oluşturduğunuz bir dokümanı dışarıya aldığınızda MS Office veya OpenOffice gibi yazılımlarla da görüntüleyebiliyorsunuz (Google Docs Nedir?, 2017).

Şekil 2.48. Google Docs ana sayfa görüntüsü

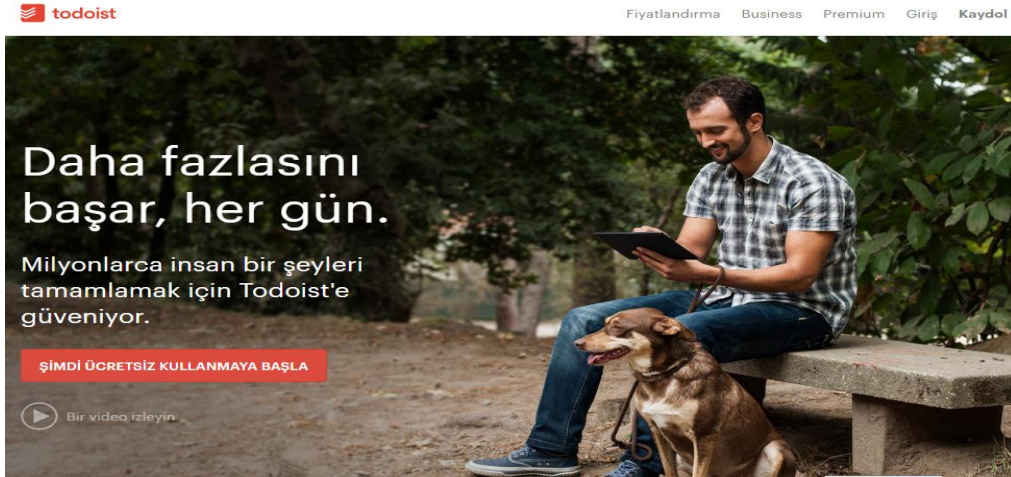
2.6.10.2. Zoho.com. *Zoho*, web sitesine üye olduğunuz ve eriştiğiniz bir çevrimiçi uygulamalar (hizmetler) grubudur. Başvurular bireyler için ücretsiz olup, bazı kuruluşlar için abonelik ücreti almaktadır. *Zoho*'nun geniş görüşlülüğü (vizyon); müşterilerine (bireyler, öğrenciler, eğitimciler, kâr amacı gütmeyen kuruluşlar, küçük ve orta ölçekli işletmeler) en geniş kapsamlı uygulama setini her yerde (genişlik) sunmaktadır. Bu

uygulamalara yönelik kullanıcı deneyimini değerli hâle getirmek için yeterli özelliklere (derinlik) sahip olunmalıdır. *Zoho*, bireylerin ve şirketlerin maliyetlerini önemli ölçüde azaltırken tüm çalışmalarını yönetmesini kolaylaştıran çok çeşitli çevrimiçi uygulamaları bir araya getiriyor. Ancak daha üretken olmak ve tasarruf etmek *Zoho*'yu kullanmanın sadece başlangıcıdır. *Zoho*'yu kullanırken belgeleriniz ve verileriniz çevrimiçi olarak sunucularımızda saklanır ve her yerden erişilebilir. Buna ek olarak *Zoho*, insanlara basit bir fare tıklamasıyla projeler üzerinde işbirliği yapma ve bilgi paylaşma konusunda yardımcı olmaktadır (What is Zoho All About, 2017).

Şekil 2.49. Zoho.com ana sayfa görüntüsü

2.6.10.3. Todoist. Modern hayatın hızı için inşa edilen basit liste ve görev yöneticisidir. Telefon, tablet, masaüstü bilgisayar, tarayıcı, e-posta ve daha pek çok şeyden -hatta çevrimdışı olsa bile- görevler eklenebilir, tamamlanabilir ve yeniden zamanlanabilir. Tüm cihazlarda otomatik olarak 7 gün 24 saat eşleme (senkronizasyon) yapabilmektedir. Bulduğunuz gün veya bulunduğunuz haftato-dos'lar ile görüntülenebilmekte ve düzenlenebilmektedir. Yapılacak iş listesi, alt görevler, alt projeler, renk kodlu projeler ve öncelik düzeyleriyle bir üst düzeye taşınabilmektedir. Projeler paylaşılabilir, görev atanabilir ve tüm uygulama içinde yorum eklenebilmektedir. Grup çalışmalarında bir değişiklik yapıldığında anında bildirim alınabilmektedir. Bulut teknolojileri ile uyum içinde yapılacak işler daha da güçlü yapılabilir (Todoist, 2017).

Şekil 2.50. Todoist ana sayfa görüntüsü

2.6.10.4. Üretkenlik araçlarının eğitimde kullanılması. Eğitimde Üretkenlik araçlarının kullanımı iş birlikçi yöntem ve tekniklerine büyük katkı sağlamaktadır. Örneğin bir grup ödevinde yapılacak olan sunum üzerinde her grup üyesi istediği zamanda ve istediği mekânda girip değişiklik yapma imkânına sahiptir. Dosya paylaşımı olanağı sayesinde de öğretmenler ihtiyaç duydukları kaynakları öğrencileriyle, velilerle, diğer öğretmenlerle ya da yöneticilerle kolaylıkla paylaşabilirler. Sunu aracını kullanarak öğrencilerin gruplar hâlinde veya bireysel bir konu ile ilgili bir sunu hazırlayabilir. Bu sayede hangi öğrencinin sunu için neler yaptığı takip edilebilir ve değerlendirilebilir. Ayrıca öğrencilerin hazırlamış oldukları sunular daha sonra web üzerinden yayınlanabilir. Hayat boyu öğrenmeyi destekler. Daha fazla kişiden bilgi alma, yorum alma imkânı sunar (Tong, 2016; Çelik, 2016). Eğitimde üretkenlik araçlarının kullanımı özellikle öğrencilerde hem normal hem de dijital öğrenme ortamında işbirliğine dayalı öğrenmeyi ve takım çalışmasını geliştirir. Bunun yanında öğrencilerin hayatlarını planlamalarını sağlar, onlara hayatlarını kontrol etme ve düzenleme yetenekleri kazandırır.

2.7. 21. Yüzyılda Öğretmen Becerileri

Bilgisayar teknolojilerindeki baş döndürücü gelişmeler karşısında seksenli yıllardan başlayarak pek çok bilim adamı 21. yüzyıla okulsuz ve öğretmensiz girilebileceğini öngörmüşlerdi. Alvin Toffler '3. dalga' isimli eserinde sağlık, adalet, ekonomi kurumlarında olduğu gibi eğitimde de (okul) köklü değişimlerin olacağını, okulların kapanabileceğini ve yeni mesleklerin ortaya çıkacağını iddia etmişti. Yine aynı yıllarda 'Beyin Fırtınası' isimli çalışmasında Seymour Papert bilgisayarın klasik eğitim anlayışını kökünden değiştireceğini, okulun ve sınıfın tamamen değişebileceğini öngörmekteydi. Onlara göre öğretmenin rolleri ve imajı da kökünden değişecek, yetenekli olmayanlar ve

değişime uyum sağlamayanlar elenecek; yüksek teknolojiye uyum sağlayanlar ve bunu kullananlar ise ayakta kalacaktı. Bu öngörülerini, şüphesiz büyük bir devinimi önceden sezenlerin geliştirmesi mümkündür. Nitekim bilişim teknolojisini geliştiren büyük firmalardan bunlar şu anda dünya devi şirketler olmuşlardır (Microsoft ve Apple gibi)-daha seksenli yıllarda okula, öğretmene ve öğrenciye yönelik yeni teknolojiler geliştirmeye, yatırım yapmaya başlamışlardır (Üre, 2005, s. 1). Bilgi insan yaşamını etkileyen çok önemli bir güçtür. Bu güç 21. yüzyılda toplumun ihtiyaç duyduğu insanın niteliklerini de değiştirmiştir. Günümüzde bilgiye ulaşabilen, ulaştığı bilgiyi kullanabilen ve yeni bilgiler üretebilen bireylere, bir başka deyişle bilgiyle iletişim kurabilen bireylere duyulagereksinim gün geçtikçe artmaktadır. Bu durum ise eğitim sisteminin yeniden gözden geçirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. İnternet, sınırsız denebilecek miktardaki bilgi kaynağına ulaşılmasına ve bilginin paylaşılmasına olanak veren bir platformdur. Bu ortamı kullanan eğitimciler bu amaçla yeni öğretim yöntemleri geliştirmektedirler (Şenel ve Seferoğlu, 2016, s. 147).

Teknolojinin eğitim ortamlarına girmesiyle birlikte, eğitimsel ve öğretimsel amaçlarda değişmiştir. Bunun yanında öğretmenlerin sahip olması gereken nitelikler de farklılaşmıştır. Sınıf lideri olan öğretmen; rehber, yönlendirici veya mentör konumuna geçmiştir. Hatta öğretmenler temel uygulayıcı rolündedir. Görev tanımı değişen öğretmen, bilgi, bilgisayar, internet, teknoloji, medya ve görsel okuryazarlık gibi alanlarda kendisini geliştirmeyi istemektedir. Mesleğinde başarılı olmak isteyen öğretmen, kendisini geliştirebileceği mesleki gelişim etkinliklerine katılmaya çalışmaktadır (Ceylan ve Yurdakul, 2015, s. 356-357). Ayrıca günümüzde öğrencilerin, iletişim biçimlerinin ve iletişim kurdukları araçların farklılaştığı kadar iletişim yöntemleri de farklılaşmıştır. Böyle bir öğrenci profili karşısında, geleneksel öğrenme ürünleri beklemek yerine çoklu ortam seçeneklerini değerlendirmek doğru olacaktır. Örneğin pekiştirme amacıyla verilen ev ödevleri yazılı belgeler olarak talep edilmesi yerine video, podcast, vb. biçimlerde dosya olarak istenebilir. Bunun için öğretmenlerin bu ortamları kullanabilmeleri ve yeni yaklaşımlar geliştirmeleri gerekmektedir (Cumaoğlu ve Bayazıt, 2016, s. 60). Günümüzde bu öngörünün farkında olan vehem nüfus hem de ekonomik uygunluk şartlarını taşıyan Finlandiya, Güney Kore ve Singapur gibi ülkeler, 21. yüzyılı eğitimde dijitalleşme olarak kabul edip okul, öğretmen ve öğrenenlerin teknoloji altyapısı için çalışmalar yaparak bunu eğitim politikaları hâline getirmişlerdir. Eğitim kalitesini ölçmek için yapılan uluslararası PISA ve TIMSS gibi sınavların sonuçlarına baktığımızda daha önce örnek verilen ülkelerin verilerinin gayet iyi olduğunu ve sıralamada listenin üst sıralarında olduğu görülmektedir.

Gün geçtikçe bir yandan okul ve eğitim alanında yeni uygulamalar, yeni yazılımlar hazırlanıyor; diğer yandan ileri teknoloji internet ortamını geliştiriyor. Bu gelişim milyonlarca insanı farklı bir etkileşime zorlamaktadır. Nitekim bu gelişme hiç durmadan devam etmiştir. Bilgisayar teknolojisi hayatın her noktasına girdi. Eğitimde, sağlıkta, hukukta, ekonomide, kültürde, sanatta bilgisayar teknolojisi kendi ağırlığını koydu (Üre, 2005, s. 1). Teknoloji geliştikçe hayatımıza etkisi daha da hissedilmektedir. Gelişen teknolojinin eğitim ortamlarında kullanılmaya başlanmasıyla karşımıza yeni bir öğretmen profili çıkmaktadır. Teknolojiye uyum sağlayan ve bunu kullanan öğretmenler, kendilerini geliştirmekte ve çağa ayak uydurmaktadır. Böyle olunca öğretmenlerin 21. yüzyılda sahip olması gereken çeşitli beceriler ortaya çıkmıştır. Bu becerilerden en önemlisi ise dijital okuryazarlıktır. Dijital okuryazarlık kavramının gelişmesinin eğitim, iş, sağlık, hizmet sektöründe yaygınlaşan ve sistematikleşen bir dijitalleşmeden kaynaklandığı da açıkça görülmektedir. Eğitim alanındaki dijitalleşme de eğitim teknolojilerinin yaygınlaşması ile paralellik gösterir. Bu nedenle eğitim dünyasının bütün paydaşlarının dijital okuryazar olma durumları büyük önem kazanmaktadır (Sönmez ve Gül, 2014).

2.7.1. Dijital Okuryazar Öğretmen

Bilgi ve iletişim teknolojileri; öğrenmemizi, işimizi ve sosyal ilişkilerin doğasını değiştirmekte ve dönüştürmektedir. Bu değişim ve dönüşüme bağlı olarak günümüzde başarının temelinde iletişim, paylaşma, karmaşık problemlerin çözümünde bilgiyi kullanma, değişen koşullara uyum sağlama, yeni bilgilerin oluşturulmasında teknolojinin gücünden yararlanma yer almaktadır. Bu nedenle geçmişin beklentileri olan temel bilgi ve yeterliklerin yerine öğrencilerin yeni bilgi ve becerilerle donatılmaları gerekmektedir. Öğrencilerin yaşamlarında başarılı olabilmelerini sağlayacak yaratıcı düşünme, problem çözme, işbirliği ve yenilikçilik gibi bilgi ve becerilerle donatılmaları, bir başka deyişle yeni yüzyılın beklentilerini karşılayabilmek için okullarda dönüşümün gerçekleşmesi kaçınılmazdır. Bu bağlamda alan yazında farklı alan uzmanları ve kurumlar 21. yy. becerileri olarak adlandırılan becerileri ortaya koymuşlardır (Kurt ve Orhan, 2015, s. 66). Bu beceriler tablo 2.4.'te verilmiştir.

Tablo 2.4.

21. Yüzyıl Bireyinin Sahip Olması Gereken Beceriler

Öğrenme ve Yenilik Becerileri	Dijital Okuryazarlık Becerileri	Yaşam ve Kariyer Becerileri
Eleştirel düşünme ve problem çözme	Bilgi okuryazarlığı,	Esneklik ve uyum
Yaratıcılık ve yenilik	Medya okuryazarlığı	Girişimcilik ve öz-yönelim
İletişim ve işbirliği	Bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı	Sosyal ve kültürlerarası beceriler
		Üretkenlik ve sorumluluk
		Liderlik ve sorumluluk

(Partnership for 21st Century Skills, 2009). <http://www.p21.org/about-us/p21-framework>

Gilster (1997), dijital okuryazarlığı, çoklu elektronik formatlardaki kaynakları eleştirel bir şekilde analiz etme becerisi olarak ifade etmektedir (Gilster, 1997; akt. Öksüz, Demir ve İci, 2016; s. 389). Dijital okuryazarlık kavramının gelişmesinin eğitim, iş, sağlık, hizmet sektöründe yaygınlaşan ve sistematikleşen bir dijitalleşmeden kaynaklandığı da açıkça görülmektedir. Eğitim alanındaki dijitalleşme de eğitim teknolojilerinin yaygınlaşması ile birlikte yaygınlaşmaktadır. Bu nedenle eğitim dünyasının bütün paydaşlarının dijital okuryazar olma durumları büyük önem kazanmaktadır (Sönmez ve Gül, 2014). Sosyal medyanın eğitimde kullanılması bağlamında “*dijital okuryazarlığı*” becerisi kapsamına giren bilgi okuryazarlığı, bilişim teknolojileri ve medya okuryazarlığı becerileri açıklanmıştır.

2.7.2. Bilgi Okuryazarı Öğretmen

İçinde bulunduğumuz çağa adını veren bilgi, bu yüzyılın şekillenmesinde etkili olan değerlerin başında gelmektedir. Bilgi çağının önemli bir özelliği, bireylerin bilgiyi nerede, ne zaman ve nasıl kullanacaklarını bilmelerini zorunlu kılmasıdır. Bireylerin, bu yüzyılın fırsatlarını değerlendirebilmeleri için teknolojik ve bilimsel gelişmelerde yaşanan hızlı değişime ayak uydurabilmeleri, diğer bir deyişle bilgi okuryazarı olmaları gerekmektedir (Köğçe, Özpınar, Şahin ve Yenmez, 2014, s. 186). Bilgi okuryazarlığının tanımını ilk yapan kişi Zurkowski'dir ve butanım, bilgiokuryazarı bireyin özellikleri üzerinde odaklanır. Zurkowski'ye (1974) göre bilgi okuryazarı; problemlere (özellikle iş ortamında karşılaştığı problemlere) bilgiye dayalı çözüm üretmek için bilgi kaynaklarını kullanan, çeşitli bilgi kaynaklarının kullanımını için gerekli becerilere sahip olan ve ilgili teknikleri bilen kişidir (s. 6). Zurkowski'den kısa süre sonra 1976 yılında yaptığı tanımda Burchinal, bilgi okuryazarlığını, problem çözmek ve karar vermek için gereksinim duyulan bilgiyi bulma ve kullanma becerisi olarak tanımlamıştır (Pinto, Cordon ve Diaz, 2010, s. 2). 1970'li yıllarda yapılan ilk tanımlar özellikle problem çözmek ve karar vermek amacıyla bilgi bulma ve bu bilgiyi kullanma temel becerileri üzerinde durmaktadır (Pinto, Cordon ve

Diaz, 2010; akt. Kurbanoglu, 2010, s. 725). Bruce (1997), sürekli eğitimle ilişkilendirdiği çalışmasında bilgi okuryazarlığını, genel olarak bilgiyi elde etme, yönetme ve kullanma becerisi olarak tanımlamıştır (s. 1). Başka bir ifade ile Bruce'a göre bilgi okuryazarlığı; etkili karar verme, sorun çözme ve araştırmacıya bilgi becerileri kazandırma açısından önemlidir. Ayrıca, bireyin kişisel ve mesleki bağlamda sürekli eğitim almasını sağlamaktadır (Bruce, 1997; akt. Aldemir, 2004, s. 25).

Doyle tarafından 1992 yılında yapılan bir çalışmada bilgi okuryazarlığı ilk kez oldukça kapsamlı olarak ele alınmıştır. Doyle'a (1994, s. 2-3) göre bilgi okuryazarı kişi;

- Doğru ve yeterli bilginin karar verme için temel oluşturduğunun bilincindedir.
- Bilgi gereksinimini fark eder.
- Bilgi gereksinimine dayalı olarak soruları formüle eder.
- Bilginin potansiyel kaynaklarını belirler.
- Başarılı bir arama stratejisi geliştirir.
- Bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanarak bilgi kaynaklarına erişir.
- Bilgiyi değerlendirir.
- Uygulamada kullanmak üzere bilgiyi düzenler.
- Mevcut bilgi yapısı içerisinde yeni bilgiyi birleştirir.
- Bilgiyi eleştirel düşünme ve sorun çözmeye kullanır (Doyle, 1994; akt. Polat ve Odabaş, 2008).

2.7.3. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Okuryazarı Öğretmen

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı değişimlerle birlikte 21. yüzyıl bireyleri bilgi çağını yaşamaktadır. Bu çağın en belirgin özelliği olan bilginin niteliğinde ve niceliğinde yaşanan değişimler, toplumları da bir değişim ve dönüşüm sürecine hızlı bir biçimde uyum sağlamaya zorlamaktadır. Bu süreçte bireylerin, bilgi toplumunun temel donanımlarına sahip olmaları önemlidir (Demiralay ve Karadeniz, 2010, s. 821). Bilgi okuryazarı bireylerin bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma, değerlendirme, düzenleme ve paylaşmada teknolojiyi de etkili olarak kullanmaları gerekmektedir. Bu ise bireylerin teknoloji okuryazarı olmalarını gerekli kılmıştır (Akkoyunlu ve Yılmaz, 2005). Bilgi ve iletişim teknolojileri (ICT) terimi, bilgiyi iletmek, depolamak, oluşturmak, paylaşmak veya değiştirmek için kullanılan teknolojilerin biçimlerini belirtmektedir. BİT'in bu geniş tanımı; radyo, televizyon, video, DVD, telefon (sabit hat ve cep telefonları), uydu sistemleri, bilgisayar ve ağ donanım ve yazılımı gibi teknolojileri içerir; ayrıca video konferans ve elektronik posta gibi bu teknolojilerle ilişkili donanım ve hizmetleri kapsamaktadır (UNESCO, 2006, s. 14). Kaliforniya Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) Dijital Okur Yazarlık Değerlendirmeleri ve Müfredat Çerçevesinde tanımlandığı şekliyle BİT okuryazarlarının sahip olması gereken beceriler şöyledir;

Erişim: Dijital ortamlarda bilgi aramak, bulmak ve almak.

Yönetme: Alınacak ve gelecekte kullanılacak uygulamalar için erişilen bilgilerin temel ve ön organizasyonunu yapmak.

Birleştirme: Bilgiyi ICT araçlarını kullanarak yorumlamak ve temsil etmek; sentez, özetleme, karşılaştırma ve farklı kaynaklardan gelen bilgileri tersine çevirmek.

Değerlendirme: Belirli bir amaca yönelik olarak bilgi ve bilgi kaynaklarının geçerliğini, uygunluğunu ve yeterliliğini değerlendirmek (Materyallerin yetki, önyargı ve zaman çizelgelerini belirleme dâhil).

Yaratma: Bilgi ve iletişim teknolojileri ortamlarında bilgi uyumu, uygulama, tasarım yapmak veya icat etmek [Bir etkinliği tanımlamak, bir görüş belirtmek veya temel kanıtları (argüman), bakış açısını veya konumunu desteklemek için].

İletişim kurma: Bilgi ve iletişim teknolojileri ortamlarında ve akran izleyicileri için içeriği (izleyici, medya) uygun şekilde iletmek, uyarlamak ve sunmak (CETF, 2008, s. 3).

2.7.4. Medya Okuryazarı Öğretmen

Medya teknolojilerinin getirdiği yenilikler insan hayatının ayrılmaz bir parçası hâline gelmiştir. Radyo, televizyon, gazete gibi geleneksel kitle iletişim araçlarının yanı sıra son yıllarda yeni medya olarak adlandırılan bilgisayar ve internet teknolojileriyle birlikte medya teknolojileri insan yaşamının neredeyse yirmi dört saatini doldurmayı başarmıştır. Medya mesajları karşısında savunmasız alıcı konumunda olan çocukların medya hakkında bilinçlenmeleri ve farkındalık geliştirebilmeleri için “*Medya Okuryazarı*” birey olmaları gerekmektedir (İnan, 2015, s. 290). Bireylerin kendi mesaj ve iletilerinin istedikleri alıcılara gönderilmesinde medya kaynak rolü oynamaktadır. Medya aracılığı ile bireyler istedikleri alıcılara mesajlarını ve paylaşımlarını kolay bir şekilde iletebilmektedir. Böylece medya, bireyler arasındaki iletişimi sağlamakiçin ortam yaratmaktadır. Medya araçları ile iletişim kolaylaşmakta ve hızlanmaktadır. Bu nedenle bireylerin sosyalleşmesinde, eğlenmesinde ve öğrenmesinde medya aktif bir rol oynamaktadır (Barut ve Koç, 2016, s. 598).

Medya okuryazarlığı en genel tanımıyla büyük çeşitlilik gösteren formatlardaki mesajlara ulaşma, bunları çözümleme, değerlendirme ve iletme yeteneği kazanabilmek olarak ifade edilmektedir. Bu kavram genel olarak iki temel yaklaşım altında incelenebilir: Eleştirel medya okuryazarlığı ve ticari medya okuryazarlığı. Eleştirel medya okuryazarlığının temelinde eleştirel pedagoji yatmaktadır. Medya eğitiminin varlığı öncelikle eleştirel bir düşüncenin var olmasına bağlıdır. Buna göre medya eğitiminin amacı kişiyi alternatif düşünme yöntemlerinden haberdar etmektir (Özonur ve Özalpman, 2009, s. 195). Diğer yandan İnceoğlu (2005), medya okuryazarlığını, “*yazılı ve yazılı olmayan, büyük çeşitlilik gösteren yapılardaki (internet, televizyon vb.) mesajlara ulaşma, bunları çözümleme, değerlendirme ve iletme yeteneği*” olarak tanımlamaktadır (İnceoğlu, 2005; akt. Kurt ve Kürüm, 2010, s. 21). Avrupa Birliği Komisyonu da medya okuryazarlığını benzer bir biçimde “*gündelik yaşamımızın ve çağdaş kültürümüzün parçası olan ileti, ses*

ve görüntülere erişebilme, onları inceleme ve değerlendirme; ayrıca medyayı yetkin bir biçimde kullanarak iletişim kurmak” şeklinde belirtmiştir. (European Commission, 2008, s. 13). Medya okuryazarlığı ilkeleri temelinde medya okuryazarı olan kişi şu özelliklere sahip olmalıdır (ECML, 2006):

- Bireysel ve toplumsal ihtiyaçlarını ve ilgilerini karşılayacak içeriğe ulaşmak, bu içeriği saklamak, yeniden elde etmek ve paylaşmak için medya teknolojilerini etkili bir şekilde kullanır.
- Geniş bir çeşitlilikte medya biçimlerine, farklı kültürel ve geleneksel kaynaklardan içeriğe ulaşarak bilinçli seçimler yapar.
- Medya içeriğinin nasıl ve niçin üretildiğini kavrar.
- Medyanın kullandığı teknikleri, dilleri ve kuralları ve medyanın ilettiği mesajları eleştirel olarak analiz eder.
- Fikirleri, bilgileri ve görüşleri açıklamak ve nakletmek için medyayı yaratıcı bir şekilde kullanır.
- İstenmeyen, saldırganca ve zararlı olabilecek medya içeriği ve hizmetlerini saptar, bunlardan kaçınır ve karşı çıkar.
- Demokratik haklarını ve vatandaşlık sorumluluklarını yerine getirirken medyayı etkili bir şekilde kullanır (ECML, 2006; akt. Altun, 2009, s. 19).

Öğretmen yeterliklerinin bilgi okuryazarlığı becerilerini de kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesi konusu, ulusal ve uluslararası birçok raporda da yerini almıştır. Örneğin ALA (1989) tarafından düzenlenen raporda, öğretmen yeterliklerinde bilgi okuryazarlığı ile ilgili düzenlemelerin yapılmasına yönelik ifadelerin yer alması bu düşünceyi destekler niteliktedir. Aynı zamanda ISTE (2000) ve MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü (2006) tarafından düzenlenen öğretmen yeterliklerinde de bilgi ve teknoloji becerilerine yer verilmiş olduğu görülmektedir (Demiralay ve Karadeniz, 2010, s. 823). 21. yüzyıl becerileri konusunda çok farklı öngörüler olsa da belli başlı beceriler üzerinde sıklıkla duruluyor. Bunlar; dijital çağ okur-yazarlığı, keşfedici düşünce, birlikte çalışma, etkili iletişim, eleştirel düşünce ve yüksek verimlilik (Şenpeker, 2012). Young (2015) web sitesinde yayınlamış olduğu bir yazıda 21. yüzyılda öğretmenlerin sahip olması gereken 33 dijital beceriyi açıklamıştır. Bunlar:

- Dijital ses oluşturma ve düzenleyebilme.
- Öğrenciler arasında kaynak ve bilgi paylaşımı için sosyal imlemeyi kullanabilme.
- Öğrencilere çevrimiçi platformlar oluşturmak için bloglar ve wiki kullanabilme.
- Öğrenciler için dijital görüntüler kullanabilme.
- Öğrencilerin ilgisini çekmek için video içeriği kullanabilme.
- Öğrencileri teşvik etmek için görsel veri grafikleri oluşturabilme ve kullanabilme.
- Profesyonel anlamda kendini geliştirmek ve meslektaşları ile paylaşım için sosyal medyayı kullanabilme.
- Asenkron (farklı zamanlı) veya eş zamanlı sunumlar, eğitimler oluşturabilme ve sunabilme.
- Öğrencilerin gelişimi için dijital bir e-portfolio oluşturma ve kullanabilme.
- Çevrimiçi güvenlik hakkında bilgi sahibi olabilme,
- Öğrencileri değerlendirirken aşırma çalışmalarını tespit edebilme.
- Ekran yakalama yolu ile videolar ve öğreticiler oluşturabilme.
- Sınıf öğrenmeleri için web içerikleri oluşturabilme.

- Öğrencilerin çalışmalarını organize etmek ve öğrenmelerini planlamak için görev yönetimi araçları sağlayabilme ve kullanabilme.
- Sınıfta gerçek zamanlı anket oluşturmak için oy verme yazılımı kullanabilme.
- Telif hakkı ve çevrimiçi malzemelerin adil kullanım ile ilgili konuların farkında olma.
- Eğitim amaçlı bilgisayar oyunlarını ve yazılımlarını kullanabilme.
- Sınavlar oluşturmak için dijital değerlendirme araçlarını kullanabilme.
- Metin oluşturma ve düzenleme için işbirliği araçları kullanabilme.
- Otantik web tabanlı içerik bulabilme ve değerlendirebilme.
- Tablet gibi mobil cihazları kullanabilme.
- İnternette araştırma yapan öğrenciler için güvenli kaynaklar tespit edebilme.
- Zaman yönetimi amaçlı dijital araçları kullanabilme.
- Sınıfta YouTube kullanmak için farklı yollar hakkında bilgi sahibi olabilme.
- Öğrenciler ile ilginç içerik paylaşmak için not alma araçlarını kullanabilme.
- Sınıfta paylaşım için web sayfa metinlerindeki dipnotları ve vurgulanması gereken bilgileri kullanabilme.
- Baskıya uygun ve çevrimiçi grafik düzenleyicileri kullanabilme.
- İlginç fikirler yakalamak için çevrimiçi yapışkan notlar kullanabilme.
- Öğrencilerin öğrenmelerini oluşturmak ve paylaşmak için ekran döküm araçları kullanabilme.
- Ortak proje çalışmaları için grup kısa mesaj araçlarını kullanabilme.
- Mümkün olan en kısa sürede etkili bir arama sorgusu davranışı sergileyebilme.
- Dijital araçların kullanımı ile ilgili bir kâğıt/not hazırlayabilme.
- Dosya paylaşım araçları kullanarak öğrenciler ile doküman ve belge paylaşımı yapabilme.

Teknolojinin hızlı gelişmesi sonucunda kuşaklar arasında teknolojik kültür farklılığı (Bkz. Dijital Bölünmüşlük) ortaya çıkmıştır. 1985 yılından sonra doğanlar dijital yerli olarak, yani teknolojinin içinde yer alarak yaşamlarına teknoloji ile başlamışlardır. 1985 yılı öncesinde doğanlara da dijital göçmen (Bkz. Prinsky) denilmektedir. Dijital göçmen de teknolojik gelişmeler ile sonradan karşılaşmış ve bu değişime ayak uydurmaya çalışan kuşaktır. Hâlihazırda görev yapan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu dijital göçmen olup teknolojik gelişmelere uyum sağlamaya çalışmaktadırlar. Bu konuda başarılı olan öğretmenler olduğu gibi olamayanlar da mevcuttur. Sonuç olarak 21. yüzyılda görev yapan öğretmenler, 21. yüzyıl öğrencilerine rehber olmak ve onlara içerisinde yaşadıkları yüzyılın becerilerini kazandırmak için daha önce maddeler hâlinde verilmiş olan becerilere sahip olmaları gerekmektedir.

2.8. Sosyal Medyanın Olumsuz Yönleri

Sosyal medyanın yararları olduğu gibi zararları da mevcuttur. Birçok insan sosyal medyanın amaç dışı kullanımını eleştirmektedir. Sosyal medyanın olumsuz etkileri; yabancılaşma-yalnızlaşma, narsisizm, bilgi kirliliği, sağlık sorunları, güvenlik sorunu, gizlilik/mahremiyet, siber zorbalık ve suskunluk sarmalı vb. başlıklar halinde açıklanabilir.

Sosyal medya, mobil teknolojiler ve internetin kendine özgü avantaj ve dezavantajları bulunmaktadır. Bireysel ve kitlesel boyutlarda da kullanılan bu araçlar okuma-yazma alışkanlıklarını çoğu zaman olumsuz yönde etkilemektedir. Okuma-yazma

yetisinin kaybolması ya da unutulması da yabancılaşmayı ortaya çıkaran bir diğer etkidir. Seçilen kelimeler, kurulan cümleler birbirine benzemekte, özgün fikirler veyagörüşler ortaya çıkamamaktadır. Sosyal medyayı daha yoğun bir şekilde kullanan kitleler çocuklar ve gençlerdir. Bu nedenle toplumların geleceği açısından sosyal medyanın yoğun bir şekilde kullanımı olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir (Kırık ve Avras, 2015, s. 147). Bireylerin geleneksel iletişim biçimlerini terkederek sosyal ağlar üzerinden iletişim kurmaya başlaması, toplumsal yabancılaşma ve yalnızlaşmayı beraberinde getirmektedir. Sosyal iletişimin yaygın hale gelmesiyle modern insanlar yüzyüze iletişim kurmak için yeterli zaman bulamamaktadır. İletişim teknolojileri ve ulaşım araçlarının gelişmesiyle küreselleşmenin önündeki engellerin ortadan kalktığını belirten David Harvey'e (1999) göre; zaman ve mekân kavramlarının önemini yitirmesiyle, iletişim anlık olarak gerçekleşmektedir. Bu durum zaman sıkışmasına neden olurken bireylerin çevreleriyle ve dünyayla kurdukları iletişim, teknolojiyle aracılanmış bir iletişim biçimine dönüşmektedir. Yaşanan bu gelişmelerle birlikte alışkanlıklar, düşünceler, duygular da değişerek sanal yaşam, sanal davranış ve sanal kültür olarak adlandırılan kavramlar ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede, sosyal yaşantıda meydana gelen değişimler, bireyleri yalnızlığa sürükleyerek yabancılaşma ve yalnızlaşma sürecine götürmektedir (Karagülle ve Çaycı, 2014; s. 1).

Günümüzde Z ve Y kuşağı, zamanlarının bir kısmını sosyal medyada geçirmektedirler. Süreç içerisinde sosyal medyada geçirilen zaman daha da artmaktadır. Belli bir zamandan sonra sosyal medya kullanımı artık bağımlılık haline gelmektedir. İnsanlar yaptıkları paylaşımlarda kendilerini ön plana çıkarma gayreti içerisine girmektedir. Alınan bir kıyafet, gidilen bir yer veya yenilen bir yemek paylaşımı bu duruma örnek gösterilebilir. Beğenilme duygusu çok güzeldir ve her insan beğenilmek ister; ancak sosyal medya bağımlısı bir insan herhangi bir paylaşımından sonra beğenilere ve yorumlara sürekli bakmak ister, eli ve gözü sürekli mobil cihazındadır. Beklenen beğeni ve yorumlar gelmediğinde üzüntü ve hüsrana duyguları yaşanmaktadır. Bu süreçteartıkbağımlılığın ötesindenarsisizm duyguları ortaya çıkmaktadır. Amerikan Psikiyatri Derneği'ne (2000) göre; kişinin üstünlük hisleri, özel muamele beklentisi, yeteneklerin ve kişisel özelliklerin abartılması, ilgi ve beğenilme talepleri, başkalarını sömürme ve hor görme, empati eksikliğinden yoksun olma hâli narsisizm olarak karakterize edilmiştir (Erbahar ve Gençer, 2014). Psikiyatr Prof. Dr. Kemal Sayar, daha çok eğlence amaçlı kullanılan sosyal medyanın bağımlılık yaptığını kaydetmiştir. Prof. Dr. Sayar'a göre, *Twitter*'da ve *Facebook*'ta ne kadar twit ve fotoğrafvarsao kadar yalnızlıkolduğunu belirtmiştir. Bu alanların, insanların narsist ihtiyaçlarını gideren bir

mecra haline geldiğini ifade etmiştir (Sayar, 2012). Hürriyet Gazetesi'nde yayınlanan bir habere göre; insanlar sosyal medyayı en çok benliklerinin özsevici (narsisist) tarafını okşamak için kullanırlar. Paylaşılan gönderinin beğenilme sayısı arttıkça o tarz paylaşımları daha çok yapma eğilimi de artar. Aynı şekilde beğeni sayısı azaldıkça kişi hemen *'Bu aralar yanlış bir şey mi yayımladım? Nerede hata yaptım?'* vb. kaygılarla normal hayatta yapmayacağı şeyleri yapıp kendini olduğundan farklı gösterir. Bu da kişide düşük benlik saygısına (yetersizlik, boşluk duyguları) yol açıp, depresyonu tetikleyebilir. Oysaki değerliliğimiz ya da yeterliliğimiz kişilerin anlık "beğen" tuşuna basmasına bağlı değildir (Hürriyet, 2015).

Sosyal medyanın olumsuz yönlerinden biri de bilgilerin manipüle edilmesidir. Doğru bilginin gerçeğinden saptırılarak paylaşım yapılmasıdır. Sosyal medyanın ilk kullanılmaya başlandığı yıllarda insanlar her paylaşımın doğru olduğuna inanırlardı. Ancak zamanla insanlar sosyal medyada paylaşılan bilgileri sorgulamaya başladılar. İşte bu noktada 21. yüzyıl becerilerinin önemi ortaya çıkmaktadır. Sosyal medya sitelerinin bombardımanından, yarattıkları bilgi kirliliğinden ve enformasyon çöplüğünden, ihtiyaçları karşılayabilecek doğru seçimlerde bulunmak için yapılması gereken birçok şey vardır. Özellikle iletişim teknolojilerini doğru, işlevsel kullanma bilgi ve becerisine sahip olunmalı, her ulaşılan bilgiye karşı eleştirel bir yaklaşım geliştirilmelidir. Bu bağlamda sosyal medya kullanıcıları maruz kaldıkları bu enformasyon kirliliğinde; *'doğru'*, *'tarafsız'* veya *"gerçek"* olan her türlü bilgiye *"Google Image"* ve *"teyit.org"* gibi siteler sayesinde ulaşılabilir (Kızıltuğ, 2017). Google'ın bir arama motor hizmeti olan *Google Image* sayesinde herhangi bir görsel aratılarak gerçek sonuçlara ulaşılabilir. Bireyi veya toplumu ilgilendiren önemli olaylarda *teyit.org* yanlış bilgilerden sakınmak ve doğru bilgi edinmek isteyenler için yararlı bir web sitesidir.

Teknolojinin gelişmesi, dijital araçların yaygınlaşması ve sosyal medyanın bilinçsizce kullanılması nedeniyle bireylerde nomofobi, FOMO (Fear Of Missing Out–Gelişmeleri Kaçırma Korkusu), Siberhondrik, Photolurking, *Facebook* depresyonu ve cheesepodding adı verilen çeşitli "e-hastalık"ların ortaya çıktığı görülmektedir (HaberTürk, 2017). *Nomofobi*; cep telefonundan ayrı kalma korkusudur. *FOMO*; sosyal medyadaki gelişmelerden geri kalma, takip edememe korkusudur. *Siberhondrik*; En ufak bir hastalık belirtisinde, doktora gitmek yerine internetten tedavi yöntemleri aramadır. *Photolurking*; sosyal medyada saatlerce başkalarının fotoğraf albümlerine bakmaktır. *Cheesepodding*; Türkçe'de tam karşılığı olmayan bu sözcük ise, zamanının büyük kısmını internetten şarkı indirmekle geçirenler için kullanılmaktadır (Özsoy, 2009, s. 652).

İnsanlarda sıkça görülen bu hastalıkların tedavileri, ilgili polikliniklerde yapılmaktadır. İnternet bağımlılığına özel poliklinik bile bulunmaktadır. Bu hastalıklar ile baş etmenin en temel yolunun "*akıllı telefon orucu*" yapmak olduğunu ifade eden Kırık, elektronik herhangi bir cihazın kullanılmamasının bireyde "*dijital detoks*" sağlayacağını, böylece kişinin dinlenebileceğini belirtmiştir (HaberTürk, 2017).

Sosyal medya hizmet sağlayıcıları, sosyal medya platformunun güvenli olarak kullanımı için yeterli ve gerekli düzeyde güvenlik önlemi aldıklarını sitelerinde ve kullanım koşullarında ifade etseler de en yaygın sosyal medya platformlarının bile hacklenerek kullanıcı bilgilerinin ele geçirildiği veya bu sitelere bilişim teknolojileri aracılığı ile girilerek birçok bilişim suçu işlendiği bilinen bir gerçektir (Kaya, 2015, s. 296). Sosyal medya, bilgi ve bilgisayar güvenliği açısından değerlendirildiğinde, kullanılırken sorumluluk isteyen, konuyla ilgili bilgi birikimi gerektiren, belirli bir kullanıcı bilincine ve disiplinine sahip kişiler tarafından kullanılması gereken iletişim ve paylaşım ortamlarıdır. Doğru kullanılmadıkları takdirde kişisel bilgilerin çalınması, istenmeyen durumlarla karşılaşılması, beklenmeyen tehdit ve tehlikelere maruz kalınması ve en önemlisi kişisel bilgilerin mahremiyetine zarar verebilecek pek çok olumsuzlukları içinde barındıran ortamlar olabileceği unutulmamalıdır (Erdoğan ve Bahtiyar, 2014, s. 271). Sosyal medya kullanırken güvenliği sağlamak için çeşitli yöntemler bulunmaktadır. Baccam (2015) bu yöntemleri şöyle sıralamaktadır:

- Tüm hesaplarınızı güçlü ve benzersiz bir parola ile korumalı ve bu parolayı kimseyle paylaşmamalısınız.
- Gizlilik ayarlarınızı kullanıyorsanız, bu ayarları iyi inceleyin ve düzenli olarak test edin.
- Sosyal medya hesabınızın ayarlarını kontrol edip varsayılan bağlantı olarak HTTPS şifrelemesini etkinleştirin.
- Sosyal medya platformlarından gelmiş gibi gözükən şüpheli e-postalar, siber suçlular tarafından gönderilen aldatıcı saldırılar olabilir.
- Sosyal medya platformlarında bulunan şüpheli bağlantılar ve potansiyel "scam"ler (dolandırıcılık faaliyetlerinde bulunan internet siteleri) konusunda dikkatli olun.
- Sosyal medya platformlarının çoğu çevrimiçi hesaplarınıza erişmeniz için mobil uygulamalar sağlar. Bu mobil uygulamaları güvenilir kaynaklardan indirdiğinizden ve akıllı telefonunuzun güçlü bir parola ile korunduğundan emin olun.

Teknolojik gelişmeler, mahremiyet konusunda en büyük tehdidi oluşturan unsurlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu açıdan bakıldığında sosyal medya siteleri kişiler arasındaki etkileşimi değiştirmekte ve kişilerin benliklerini sunma yarışına girdikleri, görmeye-göstermeye ve gözetlemeye-gözetlenmeye dayalı bir iletişim şekli edinmelerine yol açmaktadır. Bu durum, mahremiyet açısından sıkıntı yaratmaktadır (Kuyucu, 2015, s. 27-28). Türk Dil Kurumu'na göre mahremiyet; '*gizli olma durumu, gizlilik*'tir. Günlük dildeki anlamıyla başkalarından sakındığımızı, onların görmesini

istemediğimiz, kendimize sakladığımız özel konular, kişiler, mekânlar, bilgiler vs. mahremiyeti tanımlamak için kullanılır (Şener, 2013, s. 397). Mahremiyet problemi; internet üzerinden haberleşmenin ulusal sınırları aşması, merkezi bir yönetimin belli bir varlığa verilmiş genel bir sorumluluğunun ve yasal mecburiyetleri uygulatacak uluslararası bir gözetim mekanizmasının olmayışıdır. Ciddi mahremiyet riskleri bulunmaktadır çünkü veri öznelerine ve kullanıcılara ait şahsi veriler dünyanın her tarafında farklı sitelerde izlenip girilebilir durumdadırlar (Tanılır, 2006). Gizliliğin ihlali konusunda diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de birçok sorun yaşanmakta, suç işlenmekte ve hatta ölümle sonuçlanan durumlar ortaya çıkabilmektedir. Sosyal medyada gizlilik ihlali sorununu çözmek için kullanıcıların dikkat etmesi gereken birtakım işlemler bulunmaktadır. Bunlar:

- Özel hayat ile ilgili paylaşımlarda bulunmamak. (Özellikle çocuk fotoğrafları)
- Web sitelerine üye olurken sosyal medya hesapları ile üye olmamaya dikkat etmek.
- Sosyal medya hesaplarının gizlilik ayarlarını kontrol etmek, gerekirse değiştirmek.
- E-ticaret işlemlerini sosyal medya hesaplarında yer alan bağlantılardan değil, direkte-ticaret sitesinden yapmaya dikkat etmek.
- Sosyal medya hesapları üzerinden çeşitli oyun ve uygulamaları kullanmaktan kaçınmak.
- Sosyal medyada yapılan paylaşım ayarlarını ‘herkes’e açmaktan kaçınmak.
- Sosyal medya hesabı şifresi alırken zorlayıcı ve tahmin edilemez şifreler almak. (Sayı, rakam ve -,+,*./ vb. ifadelerin birlikte kullanılması gibi)
- Sosyal medya hesap şifrelerini sık sık değiştirmek.
- Sosyal medya hesapları için iki aşamalı şifreleme yöntemini kullanmak.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin özellikle 2000’li yıllardan sonra çeşitlenmesi ve yaygınlaşması ve buna paralel olarak internet, cep telefonu gibi teknolojilerin çocuk ve ergenlerin yaşamlarının vazgeçilmez bir parçası haline gelmesi ile birlikte gençler arasında siber zorbalık adı verilen yeni bir zorbalık türü gözlenmeye başlamıştır (Türkoğlu, 2013, s. 28). Smith ve arkadaşları siber zorbalığı; *“Bir grup ya da birey tarafından, elektronik iletişim biçimlerini kullanarak, kendini savunamayan mağdurlara defalarca ve sürekli saldıran, agresif, kasıtlı bir davranış”* olarak tanımlamışlardır. Siber zorbalığa başvuran bireyler küfür etme, izinsiz özel bilgi, fotoğraf veya video paylaşımı (ifşa etmek), şantaj

yapmak, tehdit etmek gibi davranışlar göstermektedirler. Serin (2012), siber zorbalık biçimlerini; çevrimiçi kavga, siber taciz, iftira, taklit, başkasının bilgilerini sanal ortamda izinsiz kullanma, dışlama ve siber tehdit olarak sınıflandırmıştır. Yapılan araştırmalara göre siber zorbalık davranışları bireyler arasında giderek artmaktadır. (Bkz. Serin, 2012). Bu tür davranışlara maruz kalan bireylerin hayatları olumsuz etkilenmektedir. Bireylerin psikolojisi bozulmakta, bireyler içlerine kapanmakta ve yaşanan olaylar kişilik bozukluklarına neden olmaktadır. Siber zorbalığa maruz kalan bireyler belirli davranışlar göstermektedirler. Hinduja ve Patchin (2010) bu davranışları şöyle açıklamıştır:

- Ailesinden, akranlarından veya arkadaşlarından çekinir.
- Baş ağrısı, karın ağrısı ve kendini iyi hissetmeme gibi fiziksel belirtilerden yakınır.
- Yeni bir mesaj geldiğinde endişelenir.
- Ruh hali değişiklikleri veya davranış değişiklikleri sergiler (örneğin; genel mizaç, iştah veya uyku değişiklikleri)
- İnterneti kullandıktan sonra endişeli ve duygusal acı çeken görüntü sergiler (depresyon, öfke ve sinirlenme vb.).
- Birisi yanında geldiğinde birden bilgisayarın veya telefonun ekranını kapatır.
- Bilgisayar, telefon kullanımı ya da internette olup bitenler hakkındaki soruları cevaplamaya gönülsüzdür (s. 3).

Bu tür davranışlar sergileyen çocuk veya öğrenciler varsa; öğretmen olarak hemen bir meslektaşla, sorunun çözümüne yönelik konuşulmalıdır. Bu davranışı sergileyen ve maruz kalan bireyler ile muhatap olunarak sorun çözmeye çalışılır. Gerekliyse her iki tarafında ebeveynleri okula çağrılarak okul müdürü eşliğinde sorun çözülmeye çalışılmalıdır. Eğer sorun daha büyük ise, gerekli resmî kurumlara ve emniyet görevlilerine bildirilmelidir.

Alman siyaset bilimci Elisabeth Noelle Neumann tarafından 1974 yılında ortaya konulan “*Suskunluk Sarmalı*”, kişisel fikrin başkalarının ne düşündüğüne bağlı olduğu temeline kurulu kitle iletişim kuramıdır. Bu kurama göre, bireylerin toplumdan dışlanma korkusu, Aristoteles’in de dediği gibi insanın özü itibarıyla “*zoon politikon*” yani toplumsal bir varlık olmasından kaynaklanmaktadır. Suskunluk sarmalının oluşum süreçlerinin toplumsal bir varlık olarak insanla ilişkilendirilmesi, toplum ve insanın ilişkisel bağının beraber kavranışını zorunlu kılar. Bu nedenle toplumsal bir varlık olan insanın, ait olduğu toplumdan soyutlanmamasını ve asgari bir uyum göstermesini gerektirir (Tuncer, 2016, s. 123-124). Sosyal medyada bireyler belli bir görüşü savunmada yalnız olduklarını ya da bu görüşü sosyal medya araçlarında ifade ettiklerinde arkadaşlarından tepki alacaklarını düşünüyorlarsa bunu açık olarak dile getirmekten kaçınabilmektedir.

Böylece sosyal medyada bireyler, genel kabulün dışındakalankendi farklı görüşlerini, bulunulan grup ya da sanal cemaatten dışlanma korkusuyla savunmamaktadır. Suskun kaldıkça bireyler, görüş bildirmemeye, katkı sunmamaya, içerik, mesaj, görüntü vb. paylaşmamaya başlamakta ve sadece pasif izleyici konumunda beklemeye geçmektedir. Bütün bunların sonucu olarak da sosyal suskunluk sarmalı oluşmaktadır (Eraslan ve Eser, 2015, s. 43-44).

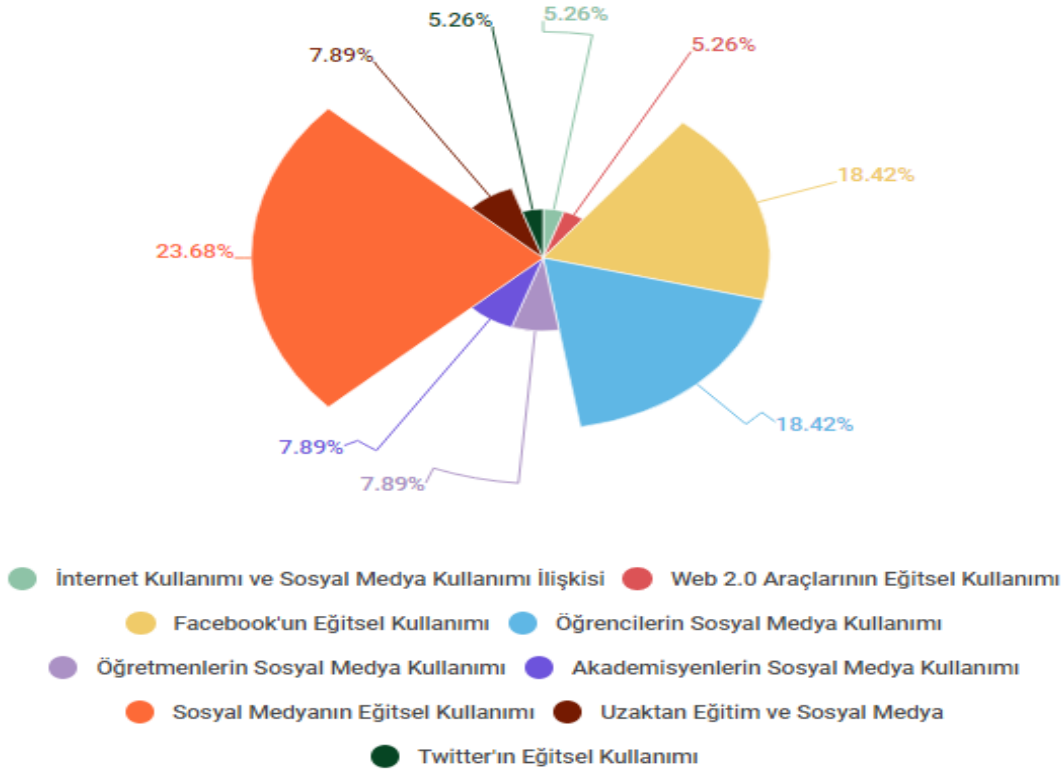
Sosyal medya hesaplarımızı dondurarak veya silerek tüm bu sorunlardan kurtulmuş sayılmayız. Çünkü kişisel verilerimiz üye olunan sosyal medya şirketinin sunucularında saklanmaktadır. Bu durumda sosyal medyanın olumsuz yönlerinden en az şekilde etkilenmek için 21. yüzyıl becerilerinden dijital yetkinliğimizin olması gerekmektedir. Bu yüzden dijital yetkinlik becerileri tüm öğretim programlarında ve öğretmen yetiştiren programlarda yer alması gerekmektedir.

2.9. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde araştırma konusu ile ilgili yurt içi ve yurt dışında yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2.9.1. Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması İle İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Bu araştırmanın yurtiçi alan yazın taraması 2006-2016 yılları arasını kapsamaktadır. Sosyal medya ve diğer web 2,0 araçlarının eğitimde kullanılması ile ilgili yurt içinde yapılan araştırmaları belirli temalar altında toplamak gerekirse, bu temalar Şekil 2.51.'de verilmiştir.

Şekil 2.51. Sosyal medya ve diğer web 2,0 araçlarının eğitsel kullanımı ile ilgili temalar (yurtiçi)

Yapılan araştırmaların temalarına göre dağılımına baktığımızda en fazla “*Sosyal Medyanın Eğitsel Kullanımı*”, “*Facebook’un Eğitsel Kullanımı*” ve daha sonra “*Öğrencilerin Sosyal Medya Kullanımı*” konularının çalışıldığını söyleyebiliriz. Diğer araştırma konuları ise bu temalardan sonra gelmektedir. Ülkemizde genel olarak sosyal medyanın eğitimde kullanılması ile ilgili araştırmalar yapıldığını ancak bu araştırmaların ilgili alan yazın için yeterli olmadığını ifade edebiliriz. Sosyal medyanın eğitim alanında kullanılması ile ilgili yurt içinde yapılan başlıca araştırmalar verilmiştir.

İnternet kullanımı ve sosyal medya kullanımı ilişkisi teması ile ilgili araştırmalar incelendiğinde; Vural ve Bat’ın (2010) “*Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma.*” isimli araştırması ve Solmaz, Tekin, Herzem ve Demir’in (2013) “*İnternet ve Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Bir Uygulama.*” isimli çalışmaları ön plana çıkmaktadır.

Vural ve Bat’ın (2010) araştırması; Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi’nde okumakta olan öğrencilerin bilgi iletişim teknolojilerinden internet ve sosyal medya kullanım alışkanlıklarını tespit etmeye ve bu doğrultuda birtakım değerlendirme sonuçları ortaya çıkarmaya yöneliktir. Araştırmanın sonucunda; sosyal medya bilinirliği ile sosyal medya kullanım arasında, internet kullanım sıklığı ile sosyal medya kullanım arasında,

internet kullanım sıklığı ile sosyal medya bilinirliği arasından anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Bununla birlikte internette geçirilen zaman ile sosyal medyanın bilinirliği arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı görülmüştür.

Solmaz, Tekin, Herzem ve Demir'in (2013) çalışmalarında; sosyal paylaşım ağları ve sosyal ağlarının kullanım nedenleri araştırılmış ve Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencileri örnekleminde ölçekuygulanarak gençlerin sosyal medya kullanım alışkanlıkları analiz edilmiştir. Yapılan araştırma sonucunda katılımcıların sosyal medyayı kullanım düzeyleri yüzde 97,6 olarak belirlenmiştir. Yine katılımcıların en çok kullandıkları sosyal paylaşım ağının *Facebook*, sonrasında *Twitter* ve diğerlerinin olduğunu söylemek mümkündür. Katılımcıların hemen her gün sosyal ağları kullanmaları sonucuna bağlı olarak günde ortalama 1-3 saat arasında bu sosyal ağlarda zaman harcadıkları görülmektedir.

Web 2,0 araçlarının eğitsel amaçlı kullanımı teması incelendiğinde; Karaman, Yıldırım ve Kaban'ın (2008) “*Öğrenme 2,0 Yaygınlaşıyor: Web 2,0 Uygulamalarının Eğitimde Kullanımına İlişkin Araştırmalar ve Sonuçları.*” ve Genç'in (2010) “*Web 2,0 Yeniliklerinin Eğitimde Kullanımı: Bir Facebook Eğitim Uygulama Örneği.*” adlı araştırmaları ön plana çıkmaktadır.

Yıldırım ve Kaban (2008), yaptıkları çalışmada; web 2,0 adı verilen uygulamaların internetin eğitimde kullanımı açısından getirdiği değişim potansiyelini ortaya koymaya çalışmışlardır. Bu amaçla alan yazındaki Web 2,0 uygulamalarının kullanımı ile ilgili deneysel araştırmalar üzerine bir derleme çalışması yapmışlardır. Araştırmayı eğitimle ilgili yayınları içeren bir veri tabanı olan Eric veri tabanındaki yayınlarla sınırlı tutmuşlardır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre yayınlarda en çok blog ve wikilerin kullanıldığı, yayınların sayılarının giderek arttığı, ilköğretim ve lisans seviyesinde yoğunlaştığı söylenebilir. Ayrıca bu uygulamaların; öğrenmeyi desteklediği, grup çalışmaları için uygun bir ortam oluşturduğu ve üst düzey düşünme becerisini geliştirmeye yardımcı olduklarını ifade etmişlerdir.

Genç (2010) araştırmasında; web 2,0 uygulamalarının eğitim alanında kullanımlarına ilişkin değerlendirmeler sunmuş ve günümüzün en popüler sosyal ağlarından olan *Facebook*'un eğitim sürecinde kullanımına yönelik örnek bir uygulamanın nasıl yapıldığına dair bilgiler vermiştir. Örnek uygulama için Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü müfredatında yer alan Eğitimde Bilgi Teknolojileri, İnternet Tabanlı Programlama ve Web Tasarımı adlı üç lisans dersi ve Değişen Eğitim ve Yeni Teknolojiler adlı yüksek lisans dersi seçilmiştir. Bir

Facebook kurs uygulaması kullanılarak tüm ders yönetim işlemleri tanımlanmış, üyeliği olan öğrencilerin aldıkları derslere ait bilgilere, dokümanlara, bağlantılara ulaşmaları sağlanmıştır. Sanal sınıf ortamında dersin özelliğine göre alt gruplar oluşturularak işbirliği, paylaşım, mesajlaşma, tartışma imkânları sunulmuştur. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin uygulamaya karşı son derece pozitif düşüncelere sahip oldukları, *Facebook*'u sosyal bir iletişim aracı olmanın yanında aynı zamanda bir öğrenme aracı olarak benimsedikleri gözlenmiştir.

Facebook'un eğitsel kullanımı temasında ise; Mazman ve Usluel (2010) "*Modeling Educational Usage of Facebook*." (*Facebook*'un Eğitimsel Kullanım Modeli), Erkoç ve Erkoç (2011) "*Değerler Eğitiminde Etkinlik Ortamı Olarak Sosyal Ağ Sitelerinin Kullanımı: Facebook Grupları*.", Kalafat ve Göktaş (2011) "*Sosyal Ağların Yükseköğretimde Kullanımı: Gümüşhane Üniversitesi, Facebook Örneği*.", Keleş ve Demirel (2011) "*Bir Sosyal Ağ Olarak Facebook'un Eğitimde Kullanımı*.", Kokoç ve Çiçek (2011) "*Üniversite Öğrencileri Niçin Facebook Kullanmıyor?*", Barış ve Tosun (2013) "*Sosyal Ağ ve E-portfolyo Entegrasyonu: Facebook Örneği*." ve İşman ve Albayrak (2014) "*Sosyal Ağlardan Facebook'un Eğitime Yönelik Etkililiği*." gibi araştırmalar bulunmaktadır.

Mazman ve Usluel'in (2010) çalışmalarının amacı; eğitimsel amaçlar için kullanıcıların *Facebook*'tan yararlanabileceklerini açıklayan yapısal bir model tasarlamaktır. *Facebook*'un eğitimsel kullanımına ışık tutmak için model tasarlama aşamasında, *Facebook*'u kullanırken kullanıcıların amaçları ile *Facebook*'un eğitimsel kullanılış amaçları arasındaki ilişki direkt olarak eklenirken kullanıcıların *Facebook*'u benimseme süreci ile *Facebook*'u eğitimsel kullanımları arasındaki ilişki dolaylı olarak eklenmiştir. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen dört bölümden oluşan çevrimiçi bir ölçek aracılığıyla elde edilmiştir. Araştırmanın örnekleme, ölçekte verdikleri cevapların Yapısal Denklik Modeli'ne göre analiz edildiği 606 *Facebook* kullanıcılarından oluşmuştur. Elde edilen veriler, *Facebook*'un eğitimsel kullanımının yüzde 50'sinin, *Facebook*'un benimseme (öğrencilerin *Facebook*'a alışması, kullanmaya başlaması) süreciyle birlikte kullanıcıların amaçlarıyla açıklanabilir olduğunu ve *Facebook* benimseme sürecinin kullanıcıların amaçlarının yüzde 86'sını açıklayabildiğini göstermektedir.

Erkoç ve Erkoç (2011), çalışmalarında; ders dışı etkinlik ortamı olarak öğrencilerin günlük yaşantılarında sıkça kullandıkları bir sosyal ağ sitesi olan *Facebook*'u kullanmışlardır. İstanbul GSD Eğitim Vakfı Bahçelievler İlköğretim Okulu 6. sınıf öğrencileri ile yapılan çalışmada, Bilgi ve İletişim Teknolojileri dersi kapsamında ders dışı

etkinlik olarak, “Sevgi” konulu şiir, atasözü, deyim, fıkra, hikâye, resim, video vb. paylaşımları *Facebook* üzerinde kurmuş oldukları gruplar aracılığıyla yapmaları sağlanmıştır. Araştırmacılar; öğrencilerin, diğer arkadaşlarının paylaşımlarına yaptıkları yorumlarla karşılıklı etkileşimlerinin artması ve fikirlere karşı saygı algılarının olumlu yönde etkilemesini amaçlamışlardır. Araştırmanın bulgularına göre dört haftalık bir uygulama ile *Facebook* grupları üzerinden paylaşımlarda bulunan ve birbirlerinin paylaşımları hakkında yorum yapan öğrencilerin büyük çoğunluğu uygulamadan memnun kaldıklarını, bu uygulamayı eğlenceli bulduklarını, arkadaşları tarafından yapılan yorumların kendilerini motive ettiğini ve başkalarının fikirlerine karşı saygı duymalarında etkili olduğunu ifade etmişlerdir.

Kalafat ve Göktaş (2011), araştırmalarında; yükseköğretimde öğrenme–öğretme süreçlerinde *Facebook*’un profil sayfalarının ve *Facebook* gruplarının kullanımının etkililiğini ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Yapılan bu uygulamada Gümüşhane Üniversitesi Kelkit Aydın Doğan Meslek Yüksekokulu Bilgisayar Teknolojileri Bölümü 2. sınıfta öğrenim gören 35 öğrencinin, oluşturulan *Facebook* grubuna üye olmaları, hazırlık sınıfında öğrenim gören 40 öğrencinin ise *Facebook* profil sayfasını eklemeleri sağlanmıştır. Uygulamanın sonunda öğrencilere gönüllülük esasına dayalı olarak açık uçlu ölçek uygulanmıştır. *Facebook* grubuna üye olan 20 öğrenci, *Facebook* profil sayfasına üye olan 14 öğrenci ölçeğe katılmıştır. Ölçeklerin değerlendirilmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre ölçeğe katılan öğrencilerin bir kısmının daha önceden benzer *Facebook* gruplarına katıldıkları ve benzer profil sayfalarını ekledikleri görülmüştür. Öğrencilerin tamamına yakınının, *Facebook*’un eğitim amaçlı kullanımının yararlı olduğunu düşündükleri gözlemlenmiştir.

Keleş ve Demirel (2011), araştırmalarında; bir sosyal paylaşım ağı olarak *Facebook*’un eğitsel kullanımına yönelik lisans öğrencileri ile örnek bir uygulama gerçekleştirmeyi, bu uygulama sürecini öğrencilerin birbirleriyle, öğretim elemanı ve dersin içeriğiyle etkileşimleri bakımından incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın örneğini, Karadeniz Teknik Üniversitesi BÖTE Bölümü 2. sınıftaki 44 lisans öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmanın uygulama kısmı 2010-2011 eğitim öğretim yılı güz dönemi, Fizik-I dersinde gerçekleştirilmiştir. Bu ders kapsamında gerçekleştirilen ödev paylaşımları için, “Bilgisayar Destekli Fizik” adlı *Facebook* grubu kurulmuş, öğrenciler altı hafta boyunca bu grupta ders ödevlerini paylaşmış ve birbirlerinin ödevlerine yorumlar yapmıştır. Ayrıca öğretim elemanı da grupta öğrenci ödevleri hakkında yorumlarda bulunmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak hazırlanan açık uçlu ölçekle öğrenci

görüşleri alınmış ve bu görüşlerin nitel analizi yapılmıştır. Sonuç olarak araştırmacılar, *Facebook* ile desteklenen dersin; paylaşımı ve yardımlaşmayı arttırma, öğretim elemanına ulaşma, içeriği görselleştirme gibi yönlerden birçok öğrenciye kolaylık sağladığını, ancak bu konularda olumsuz düşünen öğrencilerin de bulunduğunu belirtmişlerdir.

Kokoç ve Çiçek'in (2011) çalışmalarının amacını; üniversite öğrencilerinin sosyal ağ sitelerinden *Facebook*'u kullanmama ve *Facebook*'tan kaçınma nedenlerinin belirlenmesi olarak belirlemişlerdir. Elde edilen bulgulara göre; *Facebook* kullanımının bazı dezavantajlarının olduğu belirlenmiş, öğrencilerin gizlilik sorunları ve kaygıları, arkadaşlık ilişkisi ve iletişim tercihlerinin farklılığı, ertelemecilik, zaman kaybı, akademik sorumluluk ve ilgili sitelerin bağımlılık yarattığı düşüncesi nedeniyle *Facebook* kullanmaktan kaçındıklarını belirtmişlerdir.

Barış ve Tosun (2013), araştırmalarında; dünyada en çok kullanıcıya sahip *Facebook* sosyal ağı üzerine bir e-portfolio yazılımı ile bütünleştirmişlerdir. Bu yazılım ile Tekirdağ Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Bilişim Teknolojileri ve Elektrik-Elektronik Teknolojisi alanlarında okutulan Mesleki Gelişim dersini alan öğrencilerin, e-portfolio sürecine yönelik tutumlarını belirlemeyi hedeflemişlerdir. Elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin e-portfolio uygulaması sonrasındaki tutumlarının ortalaması, uygulama öncesindeki tutum ortalamalarından yüksek bulunmuş olupiki alan öğrencilerinin e-portfolio sürecine yönelik tutum ortalamaları arasında ise anlamlı fark bulunmadığını ifade etmişlerdir.

İşman ve Albayrak (2014), çalışmalarında; bir sınıfta eğitim-öğretim sürecini desteklemek amacıyla bir materyal oluşturmuşlardır. Bu amaçla Sakarya Üniversitesinde üniversite ortak dersi olan "Okullarda Yönetim Bilişim Sistemleri" dersine yönelik bir *Facebook* grubu kurmuşlardır. Bu grupta sekiz hafta boyunca ders ile ilgili bilgi-doküman paylaşımı ve duyurular yapılmış ve öğrencilerin sorunlarının karşılıklı yazışarak çözülmesi sağlanmışlardır. Sekiz hafta sonunda, dersi alan 161 öğrenciden gönüllük esasına dayalı olarak seçilen 23 öğrencinin *Facebook* grubunun eğitim açısından etkililiği ile ilgili görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile almışlardır. Elden edilen verileri içerik analizi yöntemi ile analiz etmişve bu analiz sonucunda temalar oluşturmuşlardır. Bu temaların oluşturulma sürecinde kodlama yöntemine gidilmiş ve aynı başlık altında olabilecek kodlar bir araya getirilerek altı tema oluşturulmuştur. Ortaya çıkan altı tema ile öğrencilerin *Facebook* grubunu aldıkları ders açısından kullanışlılık, grup çalışmasına katkısı, duyuruların takibi, daha fazla insana erişim ve diğer faktörler açısından yararlı

buldukları, araştırmacılar bunun yanında grubun getirdiği bazı sınırlılıklar olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Öğrencilerin sosyal medya kullanımı teması incelendiğinde; Atal ve Usluel (2011) “*İlköğretim Öğrencilerinin Okul İçinde ve Dışında Teknoloji Kullanımı.*”, İşman ve Hamutoğlu (2013) “*Sosyal Ağların Eğitim-Öğretim Sürecinde Kullanılması İle İlgili Karma Öğrenme Öğrencilerinin Görüşleri: Sakarya Üniversitesi Örneği.*”, Karaduman ve Kurt (2010) “*İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Sosyal Medyayı Kullanım Düzeyleri.*”, Koç ve Karabatak (2011) “*Sosyal Ağların Öğrenciler Üzerindeki Etkisinin Veri Madenciliği Kullanılarak İncelenmesi.*”, Tekinarslan ve Gürer (2011) “*Abant İzzet Baysal Üniversitesi BÖTE Öğrencilerinin Bilgi Paylaşımı ve Web Yayın Araçları Olarak Ağ Günlükleri Hakkındaki Görüşleri.*”, Turan ve Göktaş (2011) “*Çevrimiçi Sosyal Ağlar: Öğrenciler Neden Facebook Kullanmıyor?*”, Karakuş ve Varol (2012) “*Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Sosyal Ağ Kullanım Profillerinin Belirlenmesi.*” gibi araştırmalar ön plana çıkmaktadır.

Atal ve Usluel (2011), çalışmalarında; informal öğrenme yaklaşımı temel olarak ilköğretim öğrencilerinin okul içinde ve dışında kullandıkları teknolojilerle ilgili görüş ve beklentilerini belirlemeyi amaçlanmıştır. Veriler ölçek, yarı yapılandırılmış görüşme ve odak grup tartışmaları aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin analizi sonunda öğrencilerin günlük hayatlarında en fazla *Facebook*, sonra sırasıyla *MSN* ve *YouTube* uygulamasını kullandıkları; en az *wiki* ve *blog* uygulamalarını kullandıkları, *Podcast*ten ise hiç söz edilmediği belirlenmiştir. Derslerinde *Office* uygulaması ve arama motoru dışında diğer internet uygulamalarına pek fazla yer vermedikleri dikkati çekmiştir. Derslerinde kullanmak istedikleri uygulamaların da günlük hayattaki teknoloji kullanımına paralel olduğu görülmüştür. Öğrencilerin okul içinde ve dışında kullandıkları teknolojilerin farklı olması dijital uyumsuzluğun bir göstergesi olarak kabul edilmiştir.

İşman ve Hamutoğlu (2013), araştırmalarında; karma öğrenme öğrencilerinin sosyal ağları kullanma alışkanlıklarının ne düzeyde olduğunu öğrenmeyi amaçlamışlardır. Çalışma kapsamında sosyal ağların eğitim-öğretim sürecinde kullanılması ile ilgili öğrenci görüşlerini toplanmış olup bu görüşlerin, öğrenci grubunun cinsiyet, algılanan sosyo-ekonomik düzey, haftalık internet kullanım süresi ve ailenin yaşadığı yer özellikleri ile arasındaki ilişkinin analiz edilmesi amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında sosyal ağlardan biri olan *Facebook*, *Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü*’ndeki *Karma Öğrenme* öğrencilerinden “*Uzaktan Eğitim*” dersini alan 3. sınıf öğrencileri ve “*Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*” dersini alan 2. sınıf öğrencileri tarafından

kullanılmıştır. Çalışmanın grubu, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Karma Öğrenme Bölümü'ne devam etmekte olan 52 adet ikinci sınıf ve 24 adet üçüncü sınıf olmak üzere toplam 76 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrenciler, bir ders dönemi süresince her hafta anlatılan konu ile ilgili *Facebook* üzerinde paylaşılan soruları tartışmaktadırlar.

Karaduman ve Kurt (2010), çalışmalarında; iletişim fakültesi öğrencilerinin sosyal medyayla ilişkilerinin düzeyini saptamaya çalışmışlardır. Çalışma kapsamında gerçekleştirilmiş olan ölçek Ege Üniversitesi ve Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencilerine uygulanmıştır. Çalışmada, iletişim fakültesi öğrencilerinin internet alışkanlıklarını ölçmenin yanı sıra sosyal medyayı kullanım amaçları belirlenirken aynı zamanda üretime ne kadar katkı koydukları tespit edilmiştir. Böylelikle iletişim fakültesi öğrencilerinin sosyal medyayla ilişki düzeylerini ortaya koyan bir profil çıkarılması amaçlamışlardır.

Koç ve Karabatak (2011), yaptıkları araştırmada; öğrencilerin yüzde 97,93'ü internete bir bilgisayar üzerinden bağlandığını belirtirken, cep telefonundan internete bağlandığını söyleyenlerin oranı yüzde 2,07 ile sınırlı kalmıştır. Öğrencilerin yüzde 47,22'si günde iki saatten az, yüzde 31,95'i günde iki ile dört saat arasında, yüzde 20,83'ü günde 4 saatten fazla internete bağlı olduklarını belirtmişlerdir. Araştırmada öğrencilerin okul başarıları da sorgulanmıştır. Genel olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin yüzde 13,19'unun akademik başarı ortalaması 3 puan ve üzerinde, yüzde 74,31'inin iki ile üç puan arasında, yüzde 12,50'sinin 2 puan ve altında olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yüzde 77,62 gibi büyük bir çoğunluğunun ise önceki dönemlere ait tekrar derslerinin olduğu görülmektedir. Araştırmada öğrencilerin sosyal ağlara üyelik durumları ve üye olma nedenleri, üye oldukları sosyal ağ sayısı ve internet ortamında sosyal ağların önemi incelenmiştir. Ölçeğe katılan öğrencilerin yüzde 90,64'ü sosyal ağlara üye olduğunu belirtmiştir. Bu öğrencilerin kullandıkları sosyal ağ sayısı değerlendirildiğinde yüzde 82,44'ünün bir ile iki arasında, yüzde 16,03'ünün üç ile beş arasında, yüzde 1,53'ünün ise beşten fazla sosyal ağ üyeliği olduğu görülmüştür. Öğrencilerin sosyal ağlara üye olma nedenlerinin başında ise "eski ya da yeni arkadaşlarını bulabilmek" ve "sohbet etmek" geldiğini belirtmişlerdir.

Tekinarslan ve Gürer (2011), yaptıkları araştırmada; ağ günlüğü yayıncılığı ve kullanımı konusunda tecrübeleri olan Abant İzzet Baysal Üniversitesi (AİBÜ) Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü (BÖTE) öğrencilerinin bilgi paylaşım ve web yayın araçları olarak ağ günlükleri hakkındaki görüşlerini incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, ağ günlüğü yayıncılığının BÖTE öğrencilerinin

teknik becerilerine önemli bir katkı yapmadığı; fakat ilgili alan yazın ile tutarlı olarak onların düşüncelerini ifade etme, akademik yazma ve tartışma becerilerine dikkate değer ölçüde katkı yaptığını belirtmişlerdir. Ayrıca araştırmacılar; ağ günlüğü yayıncılığının kolay olması ve düzenleme işlemlerinin karmaşık aşamalar gerektirmemesin, bu araçların kullanımının eğitsel çevrelerde teknik yönden sınırlı bilgi ve beceriye sahip bireyler arasında yaygınlaşması açısından bir avantaj olarak düşünülebileceğini vurgulamışlardır.

Turan ve Göktaş (2011); teknolojiyi kullanım ve teknolojiye erişim olanağı yüksek üniversite öğrencilerinin, sosyal paylaşım ortamlarından *Facebook*'u kullanmama nedenlerinin belirlenmesini amaçlayan bir araştırma yapmışlardır. Öğrencilerin sosyal ağlara ilişkin olası olumlu ve olumsuz fikirlerinin tespitinin, bu tür siteler aracılığıyla yapılması düşünülen uygulamalarda ve aynı zamanda eğitimsel araçların tasarımına ve geliştirilmesine yönelik kararların alınmasında fayda sağlayabileceğini düşünmüşlerdir. Nitel bir yaklaşımla durum çalışması yöntemine göre gerçekleştirilen bu araştırmanın çalışma grubunu, amaca uygun örneklem seçim tekniği ile Atatürk Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Bölümü'nden (BÖTE) 12 "*Facebook kullanmayan*" öğrenci oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre öğrenciler *Facebook*'u; vakit kaybı, asosyalleşme ve bağımlılık oluşturmalarının yanında gizlilik ve güvenirlilik konusundaki endişeleri nedeniyle kullanmadıklarını belirtmişlerdir.

Karakuş ve Varol (2012), çalışmalarında; internetin bir parçası olan sosyal ağları ele almışlar ve Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) bölümü öğrencilerine uygulamışlardır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen ölçek öğrencilere uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda; öğrencilerin interneti kullanma amaçlarına bakıldığında yüzde 52 gibi büyük bir oranda sosyal ağ amaçlı kullanımlarının söz konusu olduğunu belirtmişlerdir. İnternette geçirilen vakit düşünüldüğünde ise, öğrencilerin yarısının en az 1 saat bilgisayar başında olduğu görülmektedir. Bu değer yaklaşık yüzde 52'sini öğrenci sosyal ağ üzerinde geçirdiği düşünüldüğünde, günlük sosyal ağ için harcanan sürenin bu grup için en az yarım saat olduğunu ifade etmişlerdir.

Akademisyenlerin sosyal medya kullanımı temasında ise; Genç (2013) "*Akademisyenlerin Gözünden Sosyal Ağ Sitelerinin Eğitim Amaçlı Kullanılma Potansiyelleri.*", İşman ve Kırksekiz (2013) "*Öğretim Elemanlarının Facebook'u Eğitsel Amaçlı Kullanımı İle İlgili Görüşleri.*" ve Sezer ve Sert (2013), "*Öğretim Üye ve Elemanlarının Sosyal Medya Kullanımı.*" vb. çalışmalar bulunmaktadır.

Genç (2013), araştırmasında; Bartın Üniversitesi'nde görev yapan akademisyenlerin sosyal ağ sitelerini mevcut kullanım durumları ve sosyal ağ sitelerinin eğitim amaçlı kullanılmasına yönelik görüşlerini değerlendirmiştir. Araştırmaya katılan akademisyenlerin önemli bir kısmının (51 kişi) herhangi bir sosyal ağ sitesine üyeliği bulunmamaktadır. Sosyal ağ sitesine üyelik hesabı bulunan akademisyenlerin (127 kişi) yüzde 97,2'sinin en sık kullandığı sosyal ağ sitesi *Facebook*'tur. Araştırmaya katılan akademisyenlerin sosyal ağ sitesini en fazla kullanma nedeni arkadaşlarıyla iletişim kurmaktır. Öğrenciyle iletişim kurmak amacıyla sosyal ağ sitelerini kullanan akademisyen sayısı az olmakla beraber, akademisyenler sosyal ağ sitelerinin eğitim amaçlı kullanılabilirliği yönünde olumlu düşünmektedir. Çalışmada, akademisyenlerin cinsiyetleri ve sosyal ağ sitelerine üyelik durumları ile sosyal ağ sitelerinin eğitim amaçlı kullanılabilirliğine olan inançları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Buna göre kadın akademisyenler erkek akademisyenlere oranla, sosyal ağ sitelerinin eğitim amaçlı kullanılabilirliğine daha olumlu yaklaşmaktadır. Yine sosyal ağ sitesinde üyelik hesabı bulunan akademisyenler, üyelik hesabı bulunmayan akademisyenlere oranla, sosyal ağ sitelerinin eğitim amaçlı kullanılabilirliğine daha olumlu yaklaşmaktadır. Akademisyenlerin yaş dağılımları ve akademik unvanları ile sosyal ağ sitelerinin eğitim amaçlı kullanılabilirliğine olan inançları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

İşman ve Kırksekiz (2013), çalışmalarında; Sakarya Üniversitesi öğretim elemanlarının görüşlerini, *Facebook*'un eğitsel kullanımlarına (iletişim, iş birliği, kaynak ve materyal paylaşım) ilişkin cinsiyet, yaş, unvan, kullanım sıklığı ve kullanım süresi değişkenlerine göre incelemeyi amaçlamışlardır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre öğretim elemanlarının *Facebook* kullanım sıklığı ve kullanım süreleri arttıkça *Facebook*'un eğitsel amaçlı kullanımına yönelik olumlu tutumları da artmaktadır.

Sezer ve Sert (2013); Türkiye'deki devlet üniversitelerinin iletişim fakültelerine mensup öğretim üye ve elemanlarına yönelik çevrimiçi bir ölçek çalışması gerçekleştirmişlerdir. Yapılan bu araştırmanın sonucuna göre; günümüzde öğretim üye ve elemanlarının büyük bir çoğunluğunun sosyal medya kullanıcısı olduğu, ayrıca hem eğitim hem öğretim faaliyetlerini hem de kendi akademik çalışmalarını yürütürken geleneksel araçların yanı sıra sosyal medya araçlarından da etkin bir şekilde yararlandıklarını ifade etmişlerdir.

Sosyal medyanın eğitim alanında kullanımı teması incelendiğinde; Karaman, Kaban ve Yıldırım (2010) "*Sınıf Blogu ile Grup Bloglarının Öğrenci Katılımı ve Görüşleri*

Açısından Karşılaştırılması.”, Esgin, Pamukcu, Ergül ve Ansay (2011) “*3 Boyutlu Çevrimiçi Sosyal Ortamların Eğitimde Kullanılmasının Öğrenci Başarısına ve Motivasyonuna Etkisi: SecondLife Uygulaması.*”, Özmen, Aküzüm, Sünkür ve Baysal (2011) “*Sosyal Ağ Sitelerinin Eğitsel Ortamlardaki İşlevselliği.*”, Tiryakioğlu ve Erzurum (2011) “*Bir Eğitim Aracı Olarak Ağların Kullanımı.*”, Ekici ve Kıyıcı (2012) “*Sosyal Ağların Eğitim Bağlamında Kullanımı.*”, Özmen, Aküzüm, Sünkür ve Baysal (2012) “*Sosyal Ağ Sitelerinin Eğitsel Ortamlardaki İşlevselliği.*”, Alemdağ (2013) “*Edmodo: Eğitsel bir Çevrimiçi Sosyal Öğrenme Ortamı.*”, Togay, Akdur, Yetişken ve Bilici (2013) “*Eğitim Süreçlerinde Sosyal Ağların Kullanımı: Bir MYO Deneyimi.*” ve Acar ve Yenmiş (2014) “*Eğitimde Sosyal Ağların Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Facebook Örneği.*” gibi araştırmalar ön plana çıkmaktadır.

Karaman, Kaban ve Yıldırım’ın (2010) yaptıkları çalışmanın amacı blogların; sınıf için paylaşılan tek bir blog ya da çalışma gruplarına özel grup blogları şeklindeki iki farklı kullanımını öğrencilerin katılımı ve görüşleri açısından karşılaştırmaktır. Bu amaçla araştırmacılar tek gruplu son test modelinin kullanıldığı bir vaka çalışması yapmışlardır. Yapılan çalışmada 32 öğrencinin katıldığı Eğitimde Materyal Tasarımı ve Kullanımı dersinde, sınıf ve grup bloglarının kullanıldığı altı haftalık bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Blog kullanımlarının karşılaştırılması amacıyla, ölçek aracıyla toplanan öğrenci görüşleri ve blog kayıtları analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda araştırmacılar, elde ettiği bulgulara göre; öğrencilerin genel olarak blog uygulamalarını beğendiklerini, kendi oluşturduğu grup bloglarını sınıf blogundan daha çok sahiplenmelerine rağmen grup bloglarındaki katılımın daha az sayıda olduğunu ifade etmişlerdir.

Esgin, Pamukcu, Ergül ve Ansay’ın (2011) yaptıkları çalışmanın amacı; üçboyutlu çevrimiçi sosyal ortamların (SecondLife) sanal sınıf özelliğinin, afiş tasarımı konusu kapsamında kullanılmasının öğrenci başarısı ve güdüsüne etkisini incelemektir. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri bölümünde okuyan 61 öğrenci yapılan araştırmaya dâhil edilmiştir. Ön test–son test kontrol gruplu deneme modeline göre hazırlanan araştırmada iki deney grubundan birine SecondLife ile geleneksel sanal sınıf ortamı, diğerine ise SecondLife ile geleneksel olmayan sanal sınıf ortamı hazırlanmıştır. Öğrencilerden alınan ödevler, deney grubu için, SecondLife’da hazırlanan geleneksel ve geleneksel olmayan sanal sınıf ortamlarında sunulmuş, ödevleri ile ilgili geribildirimler bu ortamlar aracılığı ile verilmiştir. Kontrol grubuna ise geribildirimler laboratuvar ortamında birebir verilmiştir. Bu geribildirimlere göre bir hafta içerisinde ödevleri düzenleyerek tekrar yüklemeleri

istenmiştir. Araştırmacıların elde ettiği bulgulara göre, öğrencilerin ürünlerindeki başarı artışı arasında anlamlı bir farklılık olmadığı gözlenmiştir. Benzer durum öğrencilerin güdülenmesi için de tespit edilmiştir. Buna rağmen deney grupları arasındaki başarı ve güdülenme artışının, geleneksel sanal sınıf lehine olduğunu ifade etmişlerdir.

Özmen, Aküzüm, Sünkür ve Baysal (2011), yaptıkları araştırmada; alan bilgisine dayalı olarak sosyal ağ sitelerinin birey ve toplum gelişimindeki önemini ortaya koymayı, eğitimde sosyal ağların işlevini irdelemeyi ve mesleki gelişim açısından sosyal ağların etkili kullanımı için öneriler geliştirebilmeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın sonuçlarına göre; birçok alanda olduğu gibi, sosyal ağ teknolojileri eğitim için de birçok olanağı içerisinde barındırmaktadır. Sosyal ağların birçok kullanım özelliği ve olanaklarının olması, öğretmenlerin eğitim öğretim süreçlerini aktif, yaratıcı, işbirliğine dayalı öğrenme ile desteklemelerine, öğrenci-öğrenci, öğrenci-içerik ve öğretmen-öğrenci etkileşimi arttırmada, öğrencilerin araştırma, sorgulama ve problem çözme becerilerini kullanmaları ve geliştirmeleri konusunda destek olduğunu ifade etmişlerdir.

Tiryakioğlu ve Erzurum (2011), çalışmalarında; Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi öğretim elemanlarının sosyal ağlar içinde yer alan *Facebook*'u bir eğitim aracı olarak kullanıp kullanmadıklarını saptamaya çalışmışlardır. Öğretim elemanlarının sosyal ağları kullanıp kullanmadığı, kullanıyorsa hangisini ve ne amaçla kullandığı, eğitim aracı olarak nasıl kullandığı sorgulanmıştır. Ayrıca ölçek çalışması kapsamında öğretim elemanlarının yer aldıkları sosyal ağlarda öğrencilerinin arkadaş listelerinde yer alıp almadığı, öğrencileriyle iletişim hâlinde olup olmadıkları da sorgulanmıştır. Araştırmanın sonucunda; Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi öğretim elemanları tarafından sosyal ağlar aktif olarak kullanılmaktadır. Çalışmalarında İletişim Bilimleri Fakültesi öğretim üyelerinin *Facebook*'u benimsedikleri ve yoğun bir biçimde kullandıkları görülmektedir. İletişim Bilimleri Fakültesi öğretim üyeleri *Facebook*'un eğitsel amaçla kullanımına da sıcak bakmaktadır. Öğrencilerin büyük bir bölümü mobil internet ile sosyal medyayı her an her yerden kullanabilmektedir. Bu nedenle öğrenmenin desteklenmesi amacıyla *Facebook*'un kullanılması da anlamlı hâle gelmektedir. Öğretim elemanları *Facebook*'un salt eğitim amaçlı kullanımında kararsız bir tutum sergilemişlerdir, *Facebook*'u daha çok öğrencileri ile iletişim kurma ve paylaşımında bulunma ortamı olarak değerlendirdiklerini ifade etmişlerdir.

Ekici ve Kıyıcı (2012), çalışmalarında, özellikle 18-24 yaş arası öğrencilerin en çok kullandığı sosyal yazılım olan *Facebook* üzerinde çalışan bir uygulama geliştirilerek sosyal ağların öğrenme üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümü ikinci sınıf öğrencilerinden oluşan 102 katılımcı ile gerçekleştirilen çalışma, ön test- son test kontrol gruplu modele dayandırılmıştır. Katılımcılardan, deney ve kontrol grubu olmak üzere iki grup oluşturulmuş, deney grubu Öğretim İlke ve Yöntemleri dersi için geliştirilen *Facebook* uygulamasını kullanırken, kontrol grubu ise geleneksel yöntemle ders işlemiştir. Ölçümler, araştırmacılar tarafından geliştirilen başarı testi aracılığıyla yapılmıştır. Dört haftalık uygulama sonucunda sosyal ağ tabanlı uygulamayı kullanan deney grubu öğrencilerinin akademik olarak geleneksel yöntemli öğrenim gören kontrol grubu öğrencilerine göre başarılı olduklarını belirtmişlerdir.

Özmen, Aküzüm, Sünkür ve Baysal (2012) alan yazın bilgisine dayalı olarak sosyal ağ sitelerinin eğitsel ortamlardaki işlevselliğini belirlemek, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin mesleki gelişimi açısından ulaşılan bilgiler ışığında öneriler geliştirmek amacıyla “Sosyal Ağ Sitelerinin Eğitsel Ortamlardaki İşlevselliği” isimli çalışmayı gerçekleştirilmiştir. Sosyal ağların eğitim ortamlarındaki işlevselliğine ilişkin araştırma sonuçları; öğretmen, yönetici ve diğer okul mensupları tarafından sosyal ağların etkin bir şekilde kullanıldığını göstermektedir.

Alemdağ (2013), yaptığı çalışmada sadece eğitime yönelik bir sosyal öğrenme ortamı olan *Edmodo*'yu ele alınmış ve 21.yüzyıl öğretmenlerin bu ortam hakkında bilgilenmesini istemiştir. *Edmodo*, içerik yönetim sistemi ve profesyonel öğrenme ortamı olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca, alan yazın taraması yaparak *Edmodo*'yu kullanan öğrencilerin ve öğretmenlerin görüşlerini bir araya toplamış ve “Niye Edmodo?” sorusunun cevaplarını yazmıştır. Kullanım kolaylığının, sadece eğitim amaçlı insanların erişim sağlayabildiği güvenli bir ortam olmasının, dijital göçmen ve dijital yerli öğretmenler arasındaki iletişimi kuvvetlendirmesinin ve dünyanın farklı yerlerindeki öğretmenler arasında işbirliği sağlamasının *Edmodo*'yu yaygın kullanılan bir sosyal öğrenme ortamı yaptığını bulmuştur. Son olarak ise *Edmodo*'nun profesyonel öğrenme ortamı olarak ele alınıp aynı veya farklı ülkelerdeki öğretmenlerin işbirliği yapması hâlinde ne gibi çalışmaların yapılabileceğini öneri hâlinde sunmuştur.

Togay, Akdur, Yetişken ve Bilici (2013), yaptıkları araştırma ile sosyal medya uygulamaları içerisinde öne çıkan örneklerin değerlendirilmesi amacıyla sosyal ağ araçları üzerinden hareketle üniversite düzeyindeki eğitim süreçlerinde sosyal medyanın kullanımının etkililiğinin tespitini amaçlanmıştır. Bu çerçevede Gazi Üniversitesi Ankara Meslek Yüksek Okulunda öğrenim gören 60 öğrenciye bir dönem boyunca ders öğrenim süreçlerinde aktif olarak sosyal medya ortamı öğrenim desteği sağlanarak bu desteğin

etkilerine ilişkin öğrenci görüşlerine dayalı olarak değerlendirme yapılmıştır. Bu amaçla, sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisini belirleme amaçlı hazırlanan bir ölçek uygulanmış verilen cevapların istatistik analizi yapılarak, ortaya çıkan bulgular yorumlanmıştır. Bu araştırma sonucunda sosyal medya ile eğitim süreçlerinin desteklenmesinin öğrenci öğrenmelerinde etkili olduğu, öğrenme süreçlerini kolaylaştırdığı ve eğitim süreçlerini geliştirdiği tespit edilmiştir.

Acar ve Yenmiş (2014), araştırmalarını Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Büro Yönetimi Eğitimi Bölümünde 2012-2013 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde 4.sınıfta okuyan 40 öğrenci ile yapmışlardır. “Eğitimde Sosyal Ağların Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: *Facebook* Örneği.” isimli araştırma bulgularına göre; eğitimde sosyal ağların (*Facebook*) kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerinin iletişim, işbirliği, materyal paylaşımı ve eğitimde yenilikler açısından pozitif yönde olduğu, *Facebook* üzerinde öğrenciler arasında yardımlaşmanın ve paylaşımın gerçekleştiğini görmüşlerdir. Diğer bir ifadeyle, öğrenci-öğretmen etkileşimi ile ilgili olarak öğrencilerin *Facebook* üzerinden kurdukları etkileşimleri olumlu bulduklarının, öğrencilerin *Facebook* üzerinden kaynak ve bilgi paylaşımında bulduklarının ve birbirlerinin paylaşımlarından yararlandıklarının, istatistiksel çözümlenmeleri içeren araştırma bulguları ile desteklenmiş ve kanıtlanmış olduğunu ifade etmişlerdir.

Eğitim faaliyetlerinin en önemli unsuru olan öğretmenlerin sosyal medya kullanımı teması incelendiğinde; Akkoyunlu'nun (2002) “*Öğretmenlerin İnternet Kullanımları Ve Bu Konudaki Görüşleri.*”, Atav, Akkoyunlu ve Sağlam'ın (2006), “*Öğretmen Adaylarının İnternete Erişim Olanakları ve Kullanım Amaçları.*” ve Horzum'un (2010), “*Öğretmenlerin Web 2,0 Araçlarından Haberdarlığı, Kullanım Sıklıkları ve Amaçlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi.*” isimli araştırmalar göze çarpmaktadır.

Akkoyunlu'nun (2002) yaptığı çalışmada, 23 ilköğretim okulundaki 685 öğretmenin %26'sının bilgisayar kullandığı ortaya çıkmıştır. Oranın bu derece az olmasının nedenleri arasında bilgisayar kullanmayı bilmeme (%60), ihtiyaç hissetmeme (%30) ve ilgisini çekmeme (%10) gibi nedenler yer almaktadır. Bu çalışmada bilgisayar kullanan öğretmenlerin %35'i interneti kullandığını ifade etmişlerdir. İnternet kullanmayan öğretmenlerin kullanmama nedenleri arasında internet kullanmayı bilmeme (%63), internete ulaşma güçlüğü (%48), ihtiyaç duymama (%20) ve ilgisini çekmeme (%9) gibi nedenler yer almaktadır. İnternet kullanan öğretmenlerin internet kullanım amaçları incelendiğinde, öğretmenlerin interneti genellikle e-posta (%92) amaçlı kullandıkları,

internetin mesleki gelişim amaçlı kullanım oranının ise çok düşük olduğu (%13) ve mesleki gelişimleri için hiçbir etkinlikte yer almadıkları görüldüğünü ifade etmiştir.

Atav, Akkoyunlu ve Sağlam'ın (2006) yaptıkları çalışmada; öğretmen adaylarının internete erişim olanakları ve internet kullanım amaçları ele alınmıştır. Çalışma grubunu, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Orta Öğretim Fen ve Matematik Alanlar Bölümü'nün birinci ve son sınıflarda okuyan 259 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından bir bilgi formu geliştirilmiştir. Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının yüzde 86,9'u internet kullanmaktadır. Öğretmen adaylarının yüzde 41,3'ü internete, "internet kafe" den erişmektedirler. İnternetin, öğretmen adaylarının çoğunluğu tarafından bilgiye ulaşma, ödev, proje ve iletişim (e-posta, sohbet gibi) gibi birden fazla amaçla kullanıldığını belirtmişlerdir.

Horzum (2010), çalışmasında; öğretmenlerin web 2,0 araçlarından haberdarlığı, kullanım sıklıkları ve amaçlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesiyle ilgili bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmaya göre, araştırmacı tarafından geliştirilen bir ölçekle Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yürütülen hizmet içi eğitim kursuna katılan toplam 183 öğretmenden veriler toplanmıştır. Verilerin analizi sonucunda; öğretmenlerin *Facebook*, *MSN* ve video paylaşım sitelerinin varlığından haberdar oldukları; günlüklerin ve Podcast'in varlığından haberdar olmadıkları bulunmuştur. Öğretmenlerin *Facebook*'u haftada bir veya birkaç gün, *MSN*'yi sıklıkla, *Wikipedia*, video paylaşım sitelerini ayda bir veya birkaç gün ve haftada bir veya birkaç gün kullananların ağırlıkta olduğu; *Web Günlükleri* ve *Podcast*'i hiç kullanmayanların olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerinağırlıklı olarak *Facebook*, *MSN* ve video paylaşım sitelerini iletişim ve eğlence; *Wiki*, *Podcast* ve *Web günlüklerini* ise bilgi edinmek amaçlı kullandıkları sonucuna varılmıştır.

Uzaktan eğitim ve sosyal ağlar temasında; *Sevindik, Kayışlı, Genç ve Başal (2011)*, yaptıkları "*Uzaktan Eğitim ve Sosyal Ağlar.*", *İşman ve Kaymak (2013)*, "*Facebook Üzerinden Sunulan Akademik Destek Faaliyetleri İle İlgili Yüz Yüze Ve Karma Öğrenme Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi.*" ve *Torun ve Dargut, (2015)* "*Mobil Öğrenme Ortamlarında Ters Yüz Sınıf Modelinin Gerçekleştirilebilirliği Üzerine Bir Öneri.*" vb. çalışmalar olduğu görülmektedir.

Sevindik, Kayışlı, Genç ve Başal (2011), araştırmalarında; uzaktan eğitim ve sosyal ağlar arasındaki ilişkinin ortaya çıkartılmasını ve onun bu eğitim modelinde kullanım olanaklarının belirlenmesini amaçlamışlardır. Araştırmanın sonuçlarına göre; öğrencilerin sosyal ağlar kullanılarak daha motive oldukları, öğrendiklerini pekiştirdikleri, görsellik

yardımı ile teori ve pratik arasında rahatlıkla ilişki kurabildikleri, kalıcılığa katkısı olabileceğini vurguladıkları ve monotonluktan uzak bir eğitim ortamı ortaya çıktığını belirtmişlerdir. Ayrıca dersin, senkron (eşzamanlı) ya da asenkron (eşzaman olmayan) uzaktan eğitim yapılarında interaktif-pasif olarak işlenmesi olanağını sağlayan sosyal ağ ortamı, bu özellikleriyle verimli kullanıldığı takdirde uzaktan eğitime katkı yapabilecek bir potansiyele sahiptir. Araştırmacılar maliyet ve zaman gibi kıstaslar göz önüne alındığında, uzaktan eğitim platformları ile bütünleştirilecek ağ ortamları bu platformun etkililiğini arttırabilecek güçte olduğunu ifade etmişlerdir.

İşman ve Kaymak (2013), araştırmalarında hem yüz yüze hem de karma öğrenme öğrencilerine çevrimiçi akademik destek sağlamak amacıyla *Facebook* üzerinden bazı hizmetler sunmuşlardır. Sunulan akademik destek ile ilgili öğrencilerin görüşlerini almış ve bunları karşılaştırmışlardır. Çalışma kapsamında toplanan veriler ve yapılan analizler doğrultusunda yüz yüze ve karma öğrenme öğrencilerinin *Facebook* kullanımı, akademik destek ile ilgili görüşleri ve *Facebook* ile öğrencilere sunulan akademik destek ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. *Facebook* kullanımına baktığımızda yüz yüze ve karma öğrenme öğrencilerinin *Facebook* ile ilgili görüşleri benzerlik göstermektedir. Yüz yüze öğrenciler de karma öğrenme öğrencileri de *Facebook* kullanımı ile ilgili olumlu görüşlere sahiptir. Bu da sosyal ağa kullanımı açısından yüz yüze ya da karma öğrenme olmanın herhangi bir etkisi olmadığını göstermektedir. Akademik destek açısından baktığımızda da yüz yüze ve karma öğrenme öğrencileri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu da yüz yüze ya da karma olsun bütün öğrencilerin akademik desteğe ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Son olarak da öğrencilere *Facebook* ile sunulan akademik desteğe yönelik görüşler alınmıştır. Burada da yüz yüze öğrenciler de karma öğrenciler de ölçeğe olumlu yanıtlar vermişlerdir. Yüz yüze öğrenciler de ($X=3,919$) karma öğrenciler de ($X=3,808$) *Facebook* ile sunulan akademik destek ile ilgili olumlu görüş bildirmişlerdir. Yapılan çalışma sonucunda yüz yüze ve karma öğrenme öğrencilerinin, akademik destek ve *Facebook* ile sunulan akademik destek hakkında olumlu görüşlere sahip oldukları ve aralarında anlamlı fark olmadığı görülmektedir. Bu doğrultuda uygulayıcılara, derslerde akademik destek amacıyla *Facebook* kullanılması önerilebilir. Araştırmacılar için ise akademik destek amacıyla başka sosyal ağların kullanılıp etkililiğine bakılmasının önerilebileceğini belirtmişlerdir.

Torun ve Dargut, (2015), öğrenenlerin gereksinimlerine cevap verebilmek ve bu sınırlılıkları aşabilmek için ters yüz sınıf modelini önemli bir alternatif olarak gördüğünü ifade etmişlerdir. Bu model sayesinde öğrenenler bilgi edinme süreçlerini sınıf dışı

etkinliklerle gerçekleştirirken sınıf içi etkinliklerde öğrenmelerin pekiştirilmesine ve uygulama yapılmasına daha fazla zaman ayrılması amaçlandığı için “Mobil Öğrenme Ortamlarında Ters Yüz Sınıf Modelinin Gerçekleştirilebilirliği Üzerine Bir Öneri.” isimli çalışmayı gerçekleştirmişlerdir. Sonuç olarak; *Edmodo* isimli öğrenme platformunun *Facebook*'a benzeyen ara yüzü ve kullanımı ile ters yüz sınıf modelinde kullanılmasının uygun olacağı söylenebilir. *Edmodo*'nun hem masaüstü hem de mobil uygulama şansı tanıyor olması mekân bağımsızlığını güçlendirir niteliktedir. Bunun yanı sıra platformun kendine has sosyal medya temeli ile öğrenen-öğrenen, öğrenen-öğretmen etkileşimi de önemlilik arz etmektedir. Dolayısıyla bu platform temel alınarak gerçekleştirilecek bir ters yüz sınıf modelinin etkili olacağını belirtmişlerdir.

Son olarak *Twitter*'in eğitsel kullanımı teması incelendiğinde; Odabaşı, Mısırlı, Günüş, Timar, Ersoy, Som, Dönmez, Akçay ve Erol (2012) “*Eğitim için Yeni Bir Ortam: Twitter.*” ve Benzer, Gürbüz ve Topçuoğlu (2013) “*Twitter Üzerinden Edebiyat Eğitimi.*” isimli araştırmaların bulunduğu görülmektedir.

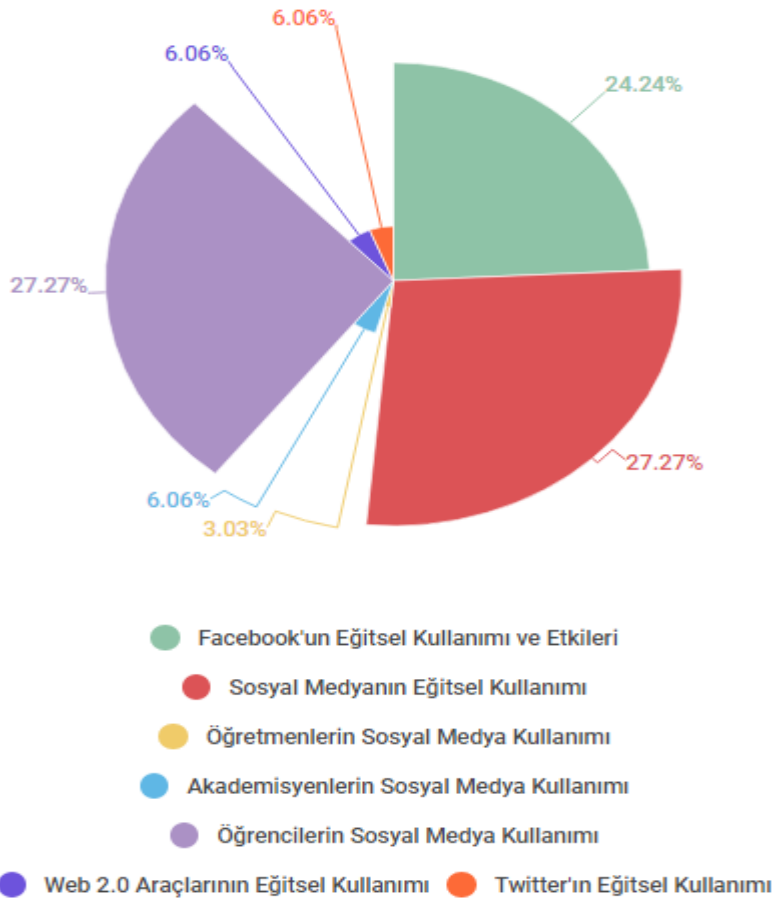
Günüş, Timar, Ersoy, Som, Dönmez, Akçay ve Erol'un (2012), araştırmalarında ulaştıkları sonuçlara göre; *Twitter*'in gelişimi ile yaygınlaşan mikroblog mantığının, kişisel blogların yerini aldığı söylenebilir. Her ne kadar bunun nedenlerinden biri olarak, popüler *Twitter* kullanıcılarının yaşamlarını bu ortamdaki paylaşımları gösterilse de mikroblogların çok hızlı bir şekilde birçok insana ulaşmayı sağlaması da *Twitter*'in yaygınlaşmasında önemli etkenlerden biridir. *Twitter*'in yaygınlaşması ile teknolojinin evrensel dili bir adım daha ilerlemiş görünmektedir. Özellikle teknoloji ortamında gerçekleşen günlük yazışma dilinin kısaltılması ve çeşitli sembollerin kullanılması tüm dünyada teknolojiye özgü bir dili doğurmuştur; ancak birçok toplumun kendi dillerinin sanal ortamlarda bozulmaması ve yanlış kullanılmaması için bilinçlendiği söylenebilir. *Twitter*'in ortaya çıkması ile duygu ve düşüncelerin 280 karaktere sığdırılması, metinsel iletişimde bazı kaygıları da beraberinde getirmektedir; ancak yaşanan ve yaşanacak tüm bu değişimlerin toplum tarafından bir dönüşüm sürecinde değerlendirileceği ve kendi içinde şekil alacağı söylenebilir.

Benzer, Gürbüz ve Topçuoğlu (2013), yaptıkları uygulamalı çalışmada; internetle eğitimin klasik yöntemlerle yapılan eğitimin yerini almasının şimdilik mümkün olmadığını ama eğitimin geleceğine işaret ettiğine kesin gözle bakılabileceğini ve ayrıca Türkiye’de bu mecranın özellikle eğitim alanında kullanılma potansiyeli üzerine dünyadaki manzaranın aksine pek fazla çalışmaya rastlanmadığını belirtmişlerdir. Bu yüzden de Türkiye’de bu alandaki potansiyelin tespitine ufak da olsa bir katkı sağlamayı

amaçlamışlardır. Yapılan uygulama örneğiyle ise belirlenecek herhangi bir konu hakkında *Twitter* üzerinden eğitim verilebileceği görülmüştür. *Twitter*'ın kullanıcılarına 280 karakterlik bir sınırlama getirmesi dezavantaj gibi görünse de anlatılanı az ve öz anlatmaya teşvik etmesi yönünden bir avantaj da sağlamaktadır. Ayrıca fotoğraf ve link paylaşmaya olanak vermesi paylaşımın zenginleşmesini sağlamaktadır. Böyle bir eğitim uygulamasının zenginleşmesi ve gelişmesi elbette ki ulaşılabilecek kitle ile yakından ilgilidir. Bu geniş kitleye ulaşmanın ise iletişim ortamının aktif şekilde kullanılmasıyla ve zamanla yakından ilişkili olduğunu ifade etmişlerdir.

2.9.2. Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması İle İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Bu araştırmanın yurtdışı alan yazın taraması 2006-2016 yılları arasında kapsamaktadır. Sosyal medyanın eğitimde kullanılması ile ilgili yurt dışı alan yazın incelendiğinde, yurt içi alan yazınına göre daha fazla araştırma yapıldığını söyleyebiliriz. Yurt dışı alan yazındaki araştırmaların temaları Şekil 2.52.'de verilmiştir.

Şekil 2.52. Sosyal medya ve diğer web 2,0 araçlarının eğitsel kullanımı ile ilgili temalar (yurtdışı)

Yapılan araştırmalar incelendiğinde eğitimde sosyal medya kullanımının yabancı alan yazınında daha fazla olduğunu, eğitsel anlamda sosyal medya kullanımının öğretmen, akademisyen ve öğrenci açısından farkındalık düzeyinin ülkemize göre daha fazla olduğunu belirtebiliriz. Bunun nedeni olarak; gelişmiş ülkelerin teknoloji üretimi içerisinde olduğu ve doğal olarak bu teknolojilerin kullanımın her alanda olduğu gibi eğitim alanında da kullanımının daha fazla olduğu gerçeğidir. Bunun yanında öğrenme ortamlarının ve öğretmenlerin, eğitimde teknoloji kullanımına çabuk uyum sağlayabildiği ve teknolojiyi eğitimde verimli bir şekilde kullandığı görülmektedir. Yabancı alan yazında sosyal medyanın eğitimde kullanılması ile ilgili önemli çalışmalara temalar bağlamında değinilmiştir.

Facebook'un eğitsel kullanımı ve etkileri teması incelendiğinde; Secker (2008) "*Case Study 5: Libraries and Facebook.*", Munoz ve Towner'ın (2009) "*Opening Facebook: How to Use Facebook in the College Classroom.*", Kabilan, Ahmad ve Abidin'in (2010). "*Facebook: An Online Environment for Learning of English in Institutions of Higher Education?*", Roblyer, McDaniel, Webb, Herman ve Witty (2010) "*Findings on Facebook in Higher Education: A Comparison of College Faculty and Student Uses and Perceptions of Social Networking Sites.*", Rouis, Limayem ve Sangari (2011) "*Impact of Facebook Usage on Students' Academic Achievement: Role of Self-Regulation and Trust.*", Wang ve Lin (2013) "*Meaningful Engagement in Facebook Learning Environments: Merging Social And Academic Lives.*" ve Korn (2014) "*Facing Facebook in Higher Education: How and Why Students Use Facebook in College.*" gibi araştırmalar önemli yer tutmaktadır.

Secker (2008) "*Kütüphaneler ve Facebook.*" başlıklı çalışmasında vaka incelemesi yöntemini kullanarak sosyal medya sitesi olan *Facebook*'un kütüphaneler ve kütüphaneciler için bir araç olarak kullanılmasını incelemiştir. Çalışmada dört farklı vaka incelenmiştir. Özellikle kütüphane bağlantılı *Facebook* kullanımına bakılmamıştır. Çalışma genel olarak kütüphanecilerin *Facebook*'u ne için kullandıklarını, alan yazın taraması ve kendi kişisel deneyimleri üzerine temellendirilmiştir.

Munoz ve Towner'ın (2009), "*Facebook'u Açma: Üniversite Sınıfında Facebook Nasıl Kullanılır?*" isimli araştırmalarının amacı; öğretmenlere sosyal ağ sitesi *Facebook*'u kullanma fikrini önermektir. Özellikle bu araştırma bir eğitimcinin farklı düzeylerdeki derslere uyumunu göstermekte ve bu yeni Web 2,0'nin avantajlarını açıklamaktadır. Ek olarak, *Facebook*'un nasıl kullanıldığı ve "en iyi uygulama" politikalarının sınıf içerisinde etik olarak tartışılabileceği ile ilgili özel yönergeler içermektedir. Geleceğin öğretmenlerini

taklit etmek ve profesyonel bir *Facebook* varlığı oluşturmak için öneriler vermeye özel dikkat çekmektedir.

Kabilan, Ahmad ve Abidin'in (2010) yaptıkları “Yükseköğretim Kurumlarında İngilizce Öğretimi İçin Alternatif Ortam Facebook.” isimli çalışmada; üniversite öğrencilerinin *Facebook*'u İngilizce öğrenmelerini destekleyecek yararlı ve anlamlı bir öğrenme ortamı olarak görüp görmediği sorgulanmıştır. Araştırma Sains Malezya üniversitesinde öğrenim gören lisans düzeyindeki 300 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerini elde etmek için öğrencilerin demografik bilgileri ile 5 aşamalı likert tipi ölçek kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen bilgilerden, öğrencilerin dil öğretimine *Facebook*'un çevrimiçi ortam olarak kullanımının katkı sağladığına inandıklarını ve dil öğrenirken *Facebook* kullanımını anlamlı buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma örneklemindeki öğrencilerin yüzde 8,1'i *Facebook*'ta kullanılan dilin kurallara uygun kullanılmamasından dolayı, dil öğrenirken *Facebook* kullanımının olumsuz etki yarattığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin yüzde 7,5'i ise özellikle İngilizce okuma yapılması açısından *Facebook*'un uygun bir çevrimiçi ortam olmadığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu dil öğrenirken *Facebook* kullanımının anlamlı olarak dil becerilerinin gelişimine ve uygulamasına, İngilizce öğrenirken öz güvenlerine, güdülenmelerine ve dile karşı tutumlarına katkıda bulunduğunu ifade etmişlerdir.

Roblyer, McDaniel, Webb, Herman ve Witty (2010), “Yüksek Öğretimde Facebook Kullanım Bulguları: Üniversite Fakülte, Öğrenci Kullanımı ve Sosyal Ağ Siteleri Algılarının Karşılaştırılması.” isimli çalışmalarını Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) orta ölçekli bir güney üniversitesinde yapmışlardır. Bu araştırmaya göre; *Facebook* gibi sosyal ağ siteleri öğrenciler tarafından yaygın olarak kabul edilmiş iletişim teknolojilerinin son örnekleridir ve dolayısı ile fakülte ile eğitim iletişimi ve işbirliklerini desteklemek için değerli bir kaynak olma potansiyeline sahiptir. Ancak öğretim üyeleri sosyal ağ sitelerini sık kullanan öğrenciler için yasaklanmış sınıflarda izleme kayıtları oluşturmuşlardır. Kişisel ve eğitim amaçlı *Facebook* kullanmanın, yükseköğretim fakültesi belirlemek için olası bir durum olduğunu belirtmişlerdir. Orta ölçekli bir güney üniversitesinde öğretim üyeleri ve öğrenciler ile *Facebook* ve e-posta teknolojilerinin kullanımı üzerine yapılan bu araştırmanın verilerine göre; fakülte öğrencileri sınıf ödevleri ve işleri için *Facebook* ve benzer iletişim teknolojilerini daha fazla kullanmakta, öğretim üyeleri ise fakülte öğrencilerinin aksine daha çok e-posta gibi geleneksel iletişim teknolojilerini kullanmaktadır.

Rouis, Limayem ve Sangari (2011), “Facebook Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarısı Üzerindeki Etkisi: Özdenetim ve Güvenin Rolü.” isimli çalışmalarında; İsveç’te bulunan Lulea Teknoloji Üniversitesi’nde öğrenim gören lisans öğrencilerinin *Facebook* kullanım etkilerini analiz etmişlerdir. Tavsiye edilen araştırma modeli öğrencilerin başarısında karakter özellikleri, öz denetim ve güvenin algılanan etkilerini test etmektedir. Araştırmacılar akış teorisine bağlı kalmışlardır. Yapılan bu çalışmada kullanılan model, *Facebook* kullanımının negatif bağdaştırıcı etkilerini ve bilişsel hazmetmeyi öne sürerken, öğrencilerin akademik performansında bir azalma meydana geldiğini, yaşamdaki tatmin olma seviyesinde olumlu etkinin söz konusu bir önceki istenmeyen etkinin önüne geçeceğini belirtmişlerdir.

Wang ve Lin (2013), “Öğrenme Ortamlarında Anlamli Katılım: Toplumsal ve Akademik Yaşamları Birleştirmek.” adlı çalışmalarında; *Facebook*’un öğrenme ortamlarına anlamli bir şekilde dâhil edilmesini, öğrencilerin sosyal ve akademik yaşamlarını kaynaştırmayı amaçlamışlardır. Bu amaçla, lisans öğrencileri için interaktif *Facebook* öğretim yöntemi ve *Facebook* temelli olmayan öğretim yöntemi arasında farklı öğrenme ortamlarının etkinliğini karşılaştırmışlardır. Araştırmada iki boyut ortaya koymuşlardır. Bunlar; öğrenci notları ve dâhil olmayı öğrenmedir. Ön hazırlık – ön test sonrası kontrol grubu deneysel tasarımı kullanılmıştır. Bağımsız örneklem t-testini, *Facebook* temelli olan ve *Facebook* temelli olmayan sınıflar arasındaki, notlar ve dâhil olma boyutlarında önemli farklılıkları ölçmek için kullanmışlardır. Pearson korelasyon (ilgileşim) katsayısı; interaktif *Facebook* öğretim yönetim ve notlar arasındaki ilişkileri ölçmek için kullanılmıştır. Bu araştırma öğretim yöntemlerinde *Facebook* kullanımı, öğrencilerin daha iyi notlar almasına, sınıf içerisinde daha katılımcı olmasına ve lisans eğitimi deneyiminde daha çok ilgilendirilmesine yardımcı olmuştur. Bu yüzden çalışmayı yapan araştırmacılar, *Facebook*’un aktif ve katılımcı rolünün kabul edilmesi gerektiğini, eğitsel bir iletişim ve etkileşim aracı olarak kullanılabildiğini ifade etmişlerdir.

Korn’un (2014) yaptığı “Yükseköğretimde Facebook ile Yüzleşmek: Öğrenciler Nasıl ve Neden Üniversitede Facebook Kullanırlar?” isimli çalışmada, *Facebook* kullanarak çevrimiçi ve yüz yüze içeriklerin Ohio Dayton Üniversitesi lisans öğrencilerinin davranışlarına, deneyimlerine ve öğrencilerin bakış açılarına etkisini incelemeyi amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin *Facebook* kullanmalarının, belirli sorumluluklar alma ve doğru sonuçlara ulaşma konusunda yararlı olduğunu belirtmiştir. Sonuçlar bunlarla sınırlı değildir. *Facebook* kullanmanın öğrencilere; toplumu gayretlendirmek ve korumak, ilişkileri beslemek, herkese açık yorumlar yapmak, özel

bilgileri korumak, kendine ait bir kimlik oluşturmak, sosyal merkez inşa etmek, kültürel etkinlik oluşturmak, akran eleştirilerinin üstesinden gelmek gibi yetiler kazandırdığı ifade edilmiştir.

Sosyal medyanın eğitim alanında kullanılması temasında ise; Gikas ve Grant (2013) “*Mobile Computing Devices in Higher Education: Student Perspectives on Learning with Cellphones, Smartphones & Social Media.*”, Hung ve Yuen’in (2010) “*Educational Use of Social Networking Technology in Higher Education.*”, Barczyk ve Duncan’ın (2011) “*Social Networking Media as a Tool for Teaching Business Administration Courses.*”, Mills (2011) “*Situated Learning Through Social Networking Communities: The Development of Joint Enterprise, Mutual Engagement, and a Shared Repertoire.*”, Liu (2010), “*Social Media Tools as a Learning Resource.*”, Stanciu, Mihai ve Aleca (2012), “*Social Networking as an Alternative Environment for Education.*”, Klimova ve Poulova (2015) “*A Social Networks in Education.*”, Matzat ve Vrieling (2016) “*Self-Regulated Learning and Social Media – a ‘Natural Alliance’? Evidence on Students’ Self-Regulation of Learning, Social Media Use, and Student–Teacher Relationship.*” ve Al-Mukhaini, Al-Qayoudhi ve Al-Badi’nin (2014) “*Adoption Of Social Networking In Education: A Study of the use of Social Networks by Higher Education Students in Oman.*” araştırmaları yer almaktadır.

Gikas ve Grant (2013) “Yükseköğretimde Mobil Bilgi İşlem Cihazları: Öğrenci Bakış Açısından Cep Telefonları, Akıllı Telefonlar ve Sosyal Medya ile Öğrenme.” isimli araştırmanın amacı; yükseköğretimde cep telefonları ve akıllı telefonlar gibi mobil bilgi işlem cihazlarının kullanımını öğretme ve öğrenme sürecinde keşfetmektir. Bu araştırma; öğrencilerin mobil bilgi işlem cihazları ile öğrenme algıları ve sosyal medyada oynadığı roller ile ilgili bulguların bir kısmını sunmaktadır. Bu nitel araştırmada; ABD genelinde üç üniversiteden gelen öğrenciler ile çalışılmıştır. Veriler öğrenci odaklı grup görüşmeleri yoluyla toplanmıştır. Mülakat verilerinden iki önemli tema ortaya çıkmıştır: Öğrencinin öğrenme için mobil bilgi işlem cihazları avantajları ve mobil bilgi işlem cihazları ile öğrenme hayal kırıklıklarıdır. Mobil bilgi işlem cihazları ve sosyal medya kullanımı etkileşim için fırsatlar yaratmıştır. İş birliği için sağlanan fırsatların yanı sıra sürekli bağlantı yardımı ile Web 2,0 araçları, öğrencilerin sosyal medyayı kullanarak içerik oluşturma ve iletişimde bulunmalarına izin verir.

Hung ve Yuen, 2010 yılında yaptıkları “Yükseköğretimde Sosyal Ağ Teknolojisinin Eğitim Amaçlı Kullanımı.” isimli çalışmada; öğrencilerin topluluk duygusunu arttıran bir araç olarak yüz-yüze dersleri tamamlamak için sosyal ağ teknolojisi ile birlikte nasıl

kullanılabileceği araştırmışlar ve böylece yükseköğrenim kapsamında uygulama sınıf topluluklarını teşvik etmeye çalışmışlardır. Veriler, Tayvan'da bulunan iki devlet üniversitesinde yüz yüze işlenen dört derse kayıtlı 67 öğrenciden toplanmıştır. Araştırmanın bulguları; katılımcıların çoğunluğunun sosyal bağlantılılığı güçlü duygular geliştirmiş olduğunu ve sosyal ağ sitelerinin ek bir araç olarak kullanıldığı durumlarda, öğrencilerin kendi öğrenme deneyimleri ile ilgili ifadelerinde olumlu duygular geliştirdiğini göstermektedir.

Barczyk ve Duncan (2011), “İşletme Bölümü Dersleri Öğretiminde Sosyal Medyanın Araç Olarak Kullanılması.” isimli çalışmalarında; altı çeşit sosyal medya aracının kullanımı, büyümeleri ve varlıklarını sürdürebilmeleri üzerinde durmuştur. Genel olarak akademik çevre için kullanılan uygulamalar ve iş yönetimi dersleri için kullanılan uygulamalar üzerine çalışılmıştır. Çalışma evreni ülke genelinde 100 üniversitenin öğrencisini ve akademisyenlerini kapsamaktadır. *Myspace*, *Facebook* gibi uygulamaların öğrenciler ve akademisyenler tarafından ne ölçüde kullanıldığı, ders için veya ders dışında (iş arama, araştırma yapma) kullanım oranları ve kullanılan sosyal medya uygulamaları incelenmiştir. İncelemeler sonucunda sosyal medyanın farklı amaçlarla neredeyse bütün üniversite öğrencileri tarafından kullanıldığı gözlemlenmiştir. Özellikle ders dışı olarak iş arama sürecinde sosyal medya üzerinden sıklıkla yararlanıldığı gözlemlenmiştir. Birçok öğrencinin, sosyal medyanın gücünün ve etkisinin farkında olduğu ve kendi öğrenme stillerini geliştirebilmek için öğretim amaçlı internet kullanımını yaygın olarak sürdürdükleri gözlemlenmiştir.

Mills (2011) “Sosyal Ağ Toplulukları Aracılığıyla Durumlu Öğrenme (situated learning): Ortaklığın Gelişimi, Karşılıklı Anlaşma ve Paylaşılan Dağarcık.” başlıklı çalışmasında; benzetim (simülasyon) çalışması yapmış ve bu bağlamda orta dereceli bir Fransızca kursunun *Facebook* topluluğunu analiz etmiştir. Araştırmada Mills ikinci dil olarak Fransızca öğrenen 17 üniversite öğrencisinin *Facebook* topluluğu içerisindeki gelişimlerini analiz ederek dil gelişimlerine katkı sağlayıp sağlamadığını incelemiştir. Çalışma içerisindeki deney grubu Fransızca derslerinden sonra *Facebook* profilleri oluşturarak burada dil gelişimlerini gösteren ortaklık, karşılıklı anlaşma ve paylaşılan dağarcık altında Fransızca iletişimlerini göstermişlerdir. Mills, araştırmasını durumlu öğrenme kuramına (situated learning) dayanarak temellendirmiştir. Yani deneklerin, öğrendiklerini *Facebook* topluluğu içerisinde daha aktif bir şekilde kullandıkları gözlemlenmiştir. Çalışma sonunda post-proje çalışması yaptırılarak *Facebook* topluluğu içerisinde deneklerin dili ne derece kullanabildikleri ortaya çıkarılmıştır.

Facebook topluluğuna dâhil olmayan kontrol grubunun post-projede dili, deney grubu kadar yetkin kullanamadığı fark edilmiştir.

Liu (2010), “Öğrenme Kaynağı Olarak Sosyal Medya Araçları.” başlıklı çalışmasında; Houston üniversitesinde 2009 güz dönemi öğrencilerinin farklı sosyal medya araçlarını kullanımını, bu araçlara karşı algı ve tutumlarını ve sosyal ağ grupları tercihlerini sorgulamıştır. Verileri elde etmek için 3 bölüm ve 41 maddeden oluşan bir ölçek kullanılmıştır. Birinci bölüm 7 demografik madde (cinsiyet, yaş, akademik statü, aldığı ders kredisi, iş durumu, medeni hâl ve etnik köken); ikinci bölüm sosyal medya araçları hakkındaki bilgilerini ölçen 12 madde; üçüncü bölüm öğrencilerin sosyal medya araçlarına karşı algı ve tutumlarını ölçen 22 madde içermektedir. Araştırma sonuçları; en çok kullanılan üç sosyal medya aracının *Facebook*, *Wikipedia* ve *YouTube* olduğunu ve bu araçları kullanmanın dört ana nedeninin ise sosyal katılım, direkt iletişim, dönüt hızı ve ilişki yapısı olduğunu göstermektedir.

Stanciu, Mihai ve Aleca (2012), “Eğitimde Alternatif Çevre Sosyal Ağlar.” isimli araştırmalarında; Romanya’da yükseköğretimde sosyal ağların eğitim süreçleri üzerindeki etkisini sorgulamaktadırlar. Çalışmada sosyal ağ web sitelerinin eğitimsel değerlerini göz önüne alarak oluşturulan teorik çerçeve kapsamında, yükseköğretim eğitim öğretim süreçlerinde uygulanabilir *Facebook* kullanım modeli öne sürmüşlerdir. Araştırmada örneklem grubu olarak Ekonomi Çalışmaları Bucharst Akademi öğrencileri ve akademisyenleri seçilmiştir. Çalışmada, Mazman ve Usluel’in çalışmasından uyarlanan sosyal ağların eğitimsel kullanım modeli kullanılmıştır. Verilerden elde edilen bulgular, sosyal ağ sitelerinin öğrenciler arasında çok popüler olduğunu ve eğitim için önemli araçlar olarak düşünüldüklerini göstermektedir. Ayrıca çalışma, öğrencilere, sosyal ağ sitelerinin ve diğer web tabanlı teknolojilerin eğitim amaçlı kullanımına dair geniş bir perspektif kazandırmıştır.

Klimova ve Poulova'nın (2015) yaptıkları “Eğitimde Sosyal Ağlar.” isimli çalışmaya göre günümüzde sosyal ağlar insan faaliyetlerinin tüm alanlarında önem kazanmaktadır. Bunlar günlük yaşamın basit parçalarıdır. Çoğunlukla reklam için kullanılır ama onlar zaten eğitim içinde kendilerine yol buldular. Sosyal ağların bir günlük, aylık veya yıllık kullanıcı sayısı artış onların istatistiklerinden görülebileceği gibi sosyal ağların gelecek potansiyeli yüksektir. Bu yazının amacı sosyal ağ kavramının kısa bir açıklamasını sunmak, nasıl işlediğini ortaya koymak ve bu şekilde onları ana amacına göre sınıflandırmaktır. Bununla birlikte teori olarak bağlantıcılık (connectivism), bilgi ve insanların karşılıklı bağlantılarının bir sonucu olarak bilgisayar ağlarının varlığının göz

önünde bulundurulmasından dolayı araştırmacılar, öğretim ve eğitim kurumları gibi iki ana öge üzerinde tartışmışlardır. Bu neden bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin eğitimde uygulanması geleneksel öğrenme ve öğretme faaliyetleri tamamen değiştirmiştir. (İşaretlediğim cümle tamamen anlatım bozukluğu olmuş, ne anlatmak istediğinizi kavrayamadığım için hiç dokunmadım) Sonuç olarak; araştırmacılar zaten mevcut olan birkaç eğitsel sosyal ağları ve bunların eğitsel yararlarını ayrıca keşfettiklerini ifade etmişlerdir.

Matzat ve Vrieling'in (2016) "Öz-düzenleyici Öğrenme ve Sosyal Medya – Bir "Doğal İttifak" Öğrencilerin Öğrenme Kanıtların Öz-düzenleme, Sosyal Medya Kullanımı ve Öğrenci – Öğretmen İlişkisi." isimli çalışmalarına göre; sosyal medya eğitim sonuçları üzerine yapılan araştırmalar farklı bulgulara yol açmıştır, bu da sosyal medyanın eğitime uyumunu zorlaştırmış ve çalışmaların belirli derslerde uygulanabilirliğini göstermiştir. Sınıfta öğretmenin sosyal medyaya hâkimiyeti ve kullanılan sosyal medyanın hangi türde olduğu çalışmayı etkileyebilir. Araştırma; Hollanda'da beşerî bilimler, sosyal ve doğa bilimleri derslerine giren 459 ortaokul öğretmeniyle yapılmıştır. Sonuçlar, öğretmenlerin sınıf dışında öğrencileri ile bilgi paylaşımı için sosyal medya kullanımının geçerli olduğunu göstermektedir. Öz-düzenlemenin kolaylaştırılması için sosyal medyanın sınırlı kullanımı öğrenci-öğretmen ilişkilerini etkilemez. Doğal ittifak olarak öz düzenleme ile sosyal medya kullanımı hipotez olarak test edildiğinde, sınıflarında öz düzenleme etkinliklerini uygulayan öğretmenlerin sosyal medya kullanımına eğilimli olduğunu belirtmişlerdir.

Al-Mukhaini, Al-Qayoudhi ve Al-Badi (2014), "Eğitimde Sosyal Ağın Benimsenmesi: Umman Yükseköğretim Öğrencilerinin Sosyal Ağlar Kullanımı Üzerine Bir Çalışma." isimli araştırmada, web 2,0 yeniliklerinden sonra öğretme ve öğrenmenin geleneksel stilini değiştirme ihtiyacını ortaya koymayı amaçlamışlardır. Bu çalışmada araştırmacılar, yükseköğretimde sosyal ağları kullanmak için bir gerekçe sağlamak amacıyla, sosyal ağları araç gibi kullanan yeni bir öğrenme stilini yararlarını vurgulamışlardır.

Öğretmenlerin sosyal medya kullanımı konusunda *Foulger, Ewbank, Popp ve Carter, 2014* yılında "Ahlaki Alanlarda *MySpace*: Sosyal Ağın Etik Sorunları Hakkında Öğretmen Adaylarının Görüşleri." (Moral Spaces in *MySpace*: Preservice Teachers' Perspectives about Ethical Issues in Social Networking.) isimli bir çalışma yapmışlardır. Araştırmanın bulgularına göre, profesyonel durumunu riske atmadan eğitimciler ve eğitim kurumları için sosyal ağ araçları mesleki gelişim potansiyelini olumlu etkilemektedir

Akademisyenlerin sosyal medya kullanımı temasında ise Soomro, Zai ve Jafri'nin (2015) yaptıkları “*Competence and Usage of Web 2,0 Technologies by Higher Education Faculty.*” ve Eley'in (2012) “*Elementary Preservice Teachers' Descriptions of Their Use of Social Media.*” isimli çalışmaları bulunmaktadır. Soomro, Zai ve Jafri (2015), “Yüksek Öğretim Fakültesinde Web 2,0 Teknolojilerinin Yeterliliği ve Kullanımı.” isimli çalışmada; blog, wikiler, *Google Docs*, *Skype*, *Flickr*, *YouTube* ve sosyal ağlar gibi Web 2,0 teknolojileri ile Pakistan'daki yükseköğretim fakültelerinin yetkinlik ve uygulamalarını incelemeyi amaçlanmıştır. Çalışma ayrıca, bu araçları kullanırken fakültenin ne tür bir rol oynadığını aramaya odaklanmıştır. Bu araçların yetkinlik ve kullanımında yaş, cinsiyet veya akademik disiplin açısından önemli farklılıklar olup olmadığı öğrenilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın bulguları, fakülte katılımcılarının Web 2,0 sosyal araçlarını yararlı araçlardan daha sık kullandıklarını belirtmişlerdir. Benzer şekilde, Web 2,0 araçlarda olan yeterlikleri yararlı araçlarda olan yetkinliklerinden daha yüksek bulunmuştur. Bununla birlikte; Web 2,0 araçlarında olan yeterliklerinin yaş, cinsiyet ve akademik disiplinler açısından önemli ölçüde farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur.

Eley'in(2012), “İlköğretim Öğretmen Adaylarının Sosyal Medya Kullanım Tanımları.” isimli çalışmasının birincil bulguları; öğretmen yetiştirme disiplininin, öğretmenlerin sosyal medyayı kullanımını farklı yollarla daha iyi bilgilendirilmesinin önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum; akademisyenlerinveöğretmen adaylarının sosyal medya kullanmasına hazırlanmalarını sağlayacaktır.

Öğrencilerin sosyal medya kullanımı teması incelendiğinde; Dzvapatsva, Whyte ve Mitrovic, (2011) “*Social Media As a Tool for Improving the Pass Rate in Computer Programming for FET Students.*”, Cain, Scott, Tiemeier, Akers ve Metzger'in (2013) “*Social Media Use by Pharmacy Faculty: Student Friending, E-Professionalism, and Professional Use.*”, Pempek, Yermolayeva ve Calvert (2009) “*College Students' Social Networking Experiences on Facebook.*”, Erjavec (2013) “*Informal Learning Through Facebook Among Slovenian Pupils.*”, Johnston, Chen ve Hauman (2013) “*Changes in Use, Perception and Attitude of First Year Students Towards Facebook and Twitter.*”, Richardson, Vance, Price ve Henry (2013)“*A Mightier Pin: Creating a Credible Reference Library on Pinterest at Murray State University.*”, Kelm (2011)“*Social Media: It's What Students Do.*”, Chu ve Meulemans (2008) “*The Problems and Potential of MySpace and Facebook Usage in Academic Libraries.*” ve Franch ve Fedele (2014) “*Students' Privacy Concerns on the Use of Social Media in Higher Education.*” gibi araştırmalar yer almaktadır.

Dzvapatsva, Whyte ve Mitrovic, (2011) “Bilgisayar Programcılığı Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Geçme Oranlarını Arttırmak İçin Sosyal Medya Kullanımı.” başlıklı çalışmalarında; öğrencilerin geçme oranlarının, *Facebook*'un sosyal ortamıyla geliştirip geliştirmeyeceği sorgulamıştır. Bu çalışma için eylemsel araştırma kullanılmıştır ve sosyal medyanın, öğrencilerin sınav sonuçları üzerinde etkili olup olmadığını ölçmek için birbirine denk öğrencilerin 2010 yılındaki test sonuçları da analiz edilmiştir. Rastlantısal atama ile belirlenen iki grup oluşturulmuştur; ilk grup öğretmen tarafından kolaylaştırılmış *Facebook* erişimine sahiptir, ikinci grup ise böyle bir erişime sahip değildir. Her iki gruba da aynı ders verildikten sonra, dersin pekiştirilmesi amaçlı dersle ilgili konular ve kavramlar *Facebook* erişimi olan gruba yine *Facebook* üzerinden sağlanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre, dersle ilgili olarak *Facebook* kullanımının, öğrencilerin hem notlarını (sınıf geçme oranları) hem de derse ait konuyla ilgili daha fazla zaman geçirilmesini arttırmıştır.

Cain, Scott, Tiemeier, Akers ve Metzger'in (2013) “Eczacılık Fakültesi Tarafından Sosyal Medya Kullanımı: Öğrenci Dostluğu, E-Profesyonellik ve Profesyonel Kullanım.” isimli yaptıkları araştırmada; eczacılık fakültesi öğretim üyelerinin çoğunluğunun, *Facebook* en yaygın olmak üzere, bir çevrimiçi sosyal medya hesabı bulunduğunu ifade etmişlerdir. Çok çeşitli *Facebook* arkadaş ekleme stratejileri olmasına rağmen genel olarak bu konuda muhafazakâr davranmaktadırlar. Birçok öğretim üyesi öğrencilerden gelen *Facebook* arkadaşlık isteklerini kabul etmemekte ya da öğrenciler mezun olduktan sonra kabul etmektedir. Öğretim üyelerinin çoğunluğu, öğretmen-öğrenci arasındaki sınırlı ilişkinin uyumlu bir şekilde sosyal medya bağlantıları ile sağlandığını kabul etmektedirler. Sonuç olarak yükseköğretimde sosyal medya kullanımının profesyonel ve eğitimsel amaçlara ulaşmak için bu konuya uyum sağlanması gerektiği belirtmişlerdir.

Pempek, Yermolayeva ve Calvert (2009), “Üniversite Öğrencilerinin Facebook'ta Sosyal Ağ Deneyimleri.” isimli araştırmalarında; öğrencilerin günlük rutin bir parçası olarak gün boyunca *Facebook*'u yaklaşık 30 dakika kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler *Facebook* kullanarak çeşitli şekillerde iletişim kurabilirler. İçerik oluşturan, yaratan öğrenciler bu içerikleri diğer arkadaşlarıyla paylaşarak yaygınlaştırabilirler. Ancak öğrenciler, içerik oluşturmak veyayaratmaktan çok *Facebook*'ta içerik gözlemleyerek ve takip ederek zaman geçirmektedirler. *Facebook* en çok kullanılan sosyal medya aracıdır; ancak daha öncesinde öğrenciler çevrimdışı olarak iletişim kurduklarını ifade etmişlerdir.

Erjavec (2013), “Sloven Öğrenciler Arasında Facebook Aracılığıyla Resmi Olmayan Öğrenme.” adlı araştırmasında; bundan önceki çalışmaların, ilkökul

öğrencilerinin *Facebook*'u informal öğrenme için nasıl kullandığını belirlemede yetersiz olduğunu belirtmiştir. Araştırmacı, bu çalışma ile mevcut çalışmalardaki boşlukları Slovenya'daki ilkokul öğrencilerine yapılan derinlemesine 60 görüşme ve ses kayıtları ile doldurmaya çalışmıştır. Bunun yanında öğrencilerin *Facebook* profillerini değerlendirmek için içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma bulguları; öğrencilerin *Facebook*'u informal öğrenme için düzenli bir şekilde kullandıklarını göstermektedir. Öğrenciler *Facebook*'u öğrenme amacıyla kullandıklarının farkında olup, öncelikli olarak bilgi alışverişi, teknolojileri öğrenme, kendisinin ve diğer insanların işlerini değerlendirme, duygusal destek gibi konularda sosyal destek amacıyla kullanılmaktadırlar. Öğrenciler arasındaki önemli farklılıklar duygusal desteğin dışavurumunda ortaya çıkmıştır. Bu durum kız öğrencilerde daha çok görülmüştür. Araştırmacı aynı zamanda bu çalışmada öğrencilerin *Facebook* kullanımıyla, öğretmenlerin okulda değer verdiğine inandıkları bilgiler ve beceriler arasında bağlantı oluştuğunu ifade etmiştir.

Johnston, Chen ve Hauman (2013), “Birinci Sınıf Öğrencilerinin Facebook ve Twitter'a Yönelik Kullanım, Algı ve Tutumlarındaki Değişiklikler.” isimli çalışmalarında; *Facebook* ve *Twitter* konusunda birinci sınıf öğrencilerin kullanım, algı ve davranışlarında yer alan değişiklikleri belirlemeyi amaçlamışlardır. Yapılan bu çalışmada, *Facebook* kullanan öğrencilerin oranının yüzde 95'e yükseldiğini, *Facebook*'un günlük kullanımının ve *Facebook* arkadaşlarının ikiye katlandığını ortaya koymuşlardır. Cape Town Üniversitesi (CTÜ) birinci sınıf öğrencilerinin *Twitter* kullanımı ile karşılaştırıldığında, *Facebook* kullanımına bağlılığın arttığını, *Facebook* gizlilik algılarının kitlesel algıdaki değişiklik kadar *Facebook*'ta paylaşılan kişisel bilgide bir azalmaya yol açtığını belirtmişlerdir. CTÜ birinci sınıf öğrencileri arkadaşlarını ve yabancı kişileri *Twitter*'da başlıca kendi izleyicileri olarak algıladıkları görülmüştür. Çalışmayı yürüten araştırmacılar; CTÜ öğrencilerinin *Facebook*'a karşı davranışlarının olumlu kaldığını, diğer yandan *Twitter* kullanan öğrencilerden daha az olumlu davranış sergilediğini gözlemlemiş olup, *Facebook*'un öğrenciler arasında iletişim için daha popüler olan bir yöntem olarak görüldüğünü belirtmişlerdir. Çalışmanın bütün bulguları Güney Afrika bağlamında yer almaktadır. Araştırmacılar zamanla öğrencilerin *Facebook* kullanımlarında, davranışlarında ve algılarında değişiklikler görülebileceğini ifade etmişlerdir.

Richardson, Vance, Price ve Henry (2013), “Bir Hafif Toplu İğne: Murray Devlet Üniversitesinde Pinterest'te Güvenilir bir Referans Kütüphanesi Oluşturmak.” isimli çalışmalarında Murray State Üniversitesi'nde daha güçlü bir 'pin' bağlamında

Pinterest üzerinde güvenilir bir referans kütüphanesi oluşturmaya ve kütüphane araştırmacılarının *Pinterest*'i araştırma hizmetlerinde ek bir bileşen olarak nasıl kullanıldığını ortaya koymaya çalışmışlardır. Bu çalışmada Association of Research Libraries (Araştırma Kütüphaneleri Derneği) üyesi kütüphanelerin var olan web sitelerini ve *Pinterest*'i kendi amaçları doğrultusunda destekleyecek şekilde kullanabilecekleri yollar sunmayı amaçlanmaktadır.

Kelm (2011), “Sosyal Medya: Öğrencilerin Yaptığı Şey.” adlı çalışmada MBA öğrencilerinin iş iletişimde sosyal medya uygulamalarını değerlendirirken bloglar, çevrimiçi fotoğraf veritabanına katkıları ve *Youtube* kanallarına video katkılarına bakmıştır. Araştırmada konu edilen bireyler, Çin’deki 2 haftalık inceleme gezisine dâhil olan ders faaliyetlerine katılmışlardır. Araştırmada genel olarak sosyal yapılandırmacı öğrenme kapsamındaki bu faaliyetler incelenmiştir. Araştırmacı; sosyal yapılandırmacı öğrenme teorileri bakış açısından bakıldığında öğrenci çalışmalarının sosyal medya kullanımından gelen olumlu sonuçlarını kanıt olarak sağladığını ifade etmiştir.

Chu ve Meulemans (2008), yaptıkları “Akademik Kütüphanelerde *MySpace* ve Facebook Kullanımının Sorunları ve Potansiyelleri.” adlı çalışmada “Üniversite öğrencileri çevrimiçi sosyal ağı nasıl kullanıyor ve nasıl iletişim kuruyorlar?”, “Bu teknolojiler kütüphaneler ve kütüphaneciler tarafından nasıl yarar sağlayıcı olarak kullanılabilir?” gibi sorunların üzerine gitmişlerdir. Çalışmada sosyal ağ sitelerinin mevcut içeriğinden, akademik kütüphanelerdeki bağlantılı teknolojilerin kullanımından, bu teknolojilerin uygulanabilirliğinden ve öğrenmeyi kolaylaştırmada bilgisayar aracılı iletişimin rolünden yararlanmışlardır. Çalışmanın verileri, odak grup öğrencilerinin iki benimsenmiş sosyal ağ sitesi olan *MySpace*'i ve *Facebook*'u nasıl kullandıklarına yönelik bir tahmin oluşturmaktadır. Özellikle sosyal yazılımın kütüphane tanıtımı, araştırması ve desteğinde pedagojik ve pratik uygulama üzerinden bütünleştirmeyi göz önünde tutmasıyla ortaya çıkan sonuçlar, bir üniversitenin kütüphane ortamında *MySpace* ve *Facebook*'un var olan uygun uygulamalarını dikkate alması adına tartışıldığını ifade etmişlerdir.

Franch ve Fedele (2014), “Öğrencilerin Yükseköğretimde Sosyal Medya Kullanımına İlişkin Gizlilik Endişeleri.” isimli çalışmalarında 244 lisans öğrencisi üzerinde dört grup şeklinde bir ölçek uygulamışlardır. Araştırmanın sonuçlarına göre öğrencilerin eğitim amaçlı sosyal medya kullanımını kabul etmelerine rağmen gizlilik endişeleri kolayca ortaya çıkabilir. Araştırmacılar, eğitim kurumlarının bu endişeleri ciddiye almaları gerektiğini; özellikle öğrenme faaliyetlerini takip etmek ve geliştirmek için bu

uygulamaları kullanmanın önemini ve fakülte için bu kaynakların doğru uygulanması yoluyla öğrencilerin endişelerinin azalacağını ifade etmişlerdir.

Facebook kullanmanın etkileri temasında ise; *Ryan ve Xenos'un (2011)*, “Facebook’u kim kullanıyor? Utanç, Narsisizm, Yalnızlık, Facebook Kullanımı ve Büyük Beş Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.”(Who uses Facebook? An Investigation into the Relationship Between the Big Five, Shyness, Narcissism, Loneliness, and Facebook Usage.) isimli araştırma sonuçları; *Facebook* kullanıcılarının daha dışa dönük ve narsist olma eğiliminde olduklarını ama kullanmayanlara göre daha az yalnızlık (vicdani ve sosyal) çektiklerini gösterir. Bunun yanında, belirli özellikler için *Facebook* kullanım sıklığı ve tercihlerinin, belirli özelliklerin bir sonucu olarak değiştiğini göstermiştir. Bu özelliklere nevrozizm, yalnızlık, utangaçlık ve narsizmi örnek vermişlerdir. Bu alandaki araştırmaların devam edilmesini dilemiş ve *Facebook* kullanımının etkilerinin, doyumlarına ilişkin teorinin gelişimine yol açacağını ifade etmişlerdir.

Web 2,0 araçlarının eğitsel kullanımı teması incelendiğinde; Dooley, Jones ve Iverson (2012) “*Web 2,0 Adoption and User Characteristics.*” ve Costa, Alvelos ve Teixeira (2016) “*The Use of Web 2,0 Tools by Students in Learning and Leisure Contexts: A Study in a Portuguese Institution of Higher Education.*” vb. araştırmalar olduğu görülmüştür. *Dooley, Jones ve Iverson (2012)* “Web 2,0 Uyumu ve Kullanıcı Özellikleri.” isimli çalışmalarında, web 2,0 teknolojilerinin kullanma oranını belgelemek ve kullanıcı özelliklerinin profilini oluşturmak amacıyla bir alan yazın taraması ve çevrimiçi araştırma yapmışlardır. İnternet ve web 2,0 kullanımında coğrafya, teknoloji ve yaşa göre önemli bir artış ve büyüme gösterdiğini görmüşlerdir. İnternet kullanımı, blogging, wiki, video paylaşımı ve sosyal ağ, gençler ve genç yetişkinler arasında başlangıçta yüksek oranda görülmekte; ancak son kaynaklar şu an büyük yaştaki insanların da web 2.0 teknolojilerini kullandığını göstermektedir. İnternet kullanıcıları; haberleri, eğlence ve hatta sağlık bilgilerini aramak veya oluşturmak gibi çeşitli nedenlerden dolayı web 2,0 teknolojilerini kullanmaktadırlar. Bulgular; davranış değişikliği müdahaleleri için bir platform olarak web 2,0 teknolojilerinin kullanılması, pazarlama ve halk sağlığı araştırmacılarının yanı sıra uygulayıcıların da potansiyelini göstermektedir.

Costa, Alvelos ve Teixeira'nın (2016) yaptığı “Öğrenme ve Boş Zaman Bağlamında Öğrencilerin Web 2,0 Araçlarının Kullanımı: Portekiz Yüksek Öğretim Kurumu'nda Yapılan Bir Çalışma.” isimli çalışmada; öğrenme ve boş zaman bağlamlarında öğrencilerin Web 2,0 araçlarının kullanımını analiz edip karşılaştırmıştır. Veriler, Aveiro Üniversitesi'nin 234 öğrencisinden toplanmıştır. Sonuçlar; öğrencilerin öğrenme

bağlamında en çok kullandıkları araçların video paylaşımı, sosyal paylaşım siteleri ve wikiler olduğunu ve boş zamanlarında öğrencilerin sosyal paylaşım sitelerini ve video paylaşımını daha çok kullandıklarını göstermektedir. Kümelenme analizlerinden kaynaklanan grupların profilleri öğrencilerin %42'sinin Web 2,0 araçlarını içeriklerin herhangi birinde yoğun bir şekilde kullanmadığını ortaya koymaktadır. Bu çalışma; öğretmenleri, öğretme-öğrenme stratejilerine en uygun araçların kullanımına yönlendirmeye çalışmıştır. Bununla birlikte öğretme-öğrenme başarısını geliştirmeye yardımcı olabilecek Web 2,0 araçlarının öğrenme ve boş zamanların değerlendirilmesine ilişkin öğrenci profillerinin daha iyi bilinmesine katkıda bulunmuştur.

Twitter'ın eğitsel kullanımı teması incelendiğinde; Greenhow ve Gleason (2012) "*Twitteracy: Tweeting as a New Literacy Practice*." ve Junco, Gilbert ve Loken (2011) "*The Effect of Twitter on College Student Engagement and Grades*." gibi araştırmalar yapıldığı belirlenmiştir. Greenhow ve Gleason (2012), "*Twitteracy: Yeni Bir Okuma Yazma Uygulaması Olarak Tweeting*." başlıklı çalışmalarında *Twitter*'ı tanımlamışlar; *Twitter*'ın özelliklerini, faydalarını ve yaygın kullanımını özetlemişler ve hem geleneksel hem de yeni okuryazarlığı birleştirmişlerdir. Aynı zamanda formal ve informal öğrenme ortamlarını etkileyerek "tweetleme"yi bir okuryazarlık uygulaması olarak kavramsallaştırmışlardır. Adı geçen çalışmada araştırmacılar çalışmayı yürütürken sorgulama ve zorlama alanlarını kullanmışlardır.

Junco, Gilbert ve Loken'in (2011) "*Twitter Kullanımının Üniversite Öğrencilerinin Sorumluluk ve Notlarına Etkisi*." isimli çalışması; *Twitter* hâli hazırda en müsait mikroblog ve sosyal ağ platformu- kullanan olup olmadığını belirlemek için uzun dönem deneysel çalışma, halk diyalogu-eğitim ile ilgili amaçlar-üniversite öğrencisinin sorumluluk ve notlarını etkileyip etkilemediğini açıklamaya çalışmıştır. Araştırma sonuçlarında, kontrol grubuna göre deney grubunun sorumluluk temasında, anlamlı derecede daha yüksek bir artış olduğu görülmüştür. *Twitter* iletişim analizi, öğrenci ve fakültenin geleneksel sınıf etkinliklerini aşan şekilde öğrenme sürecinde son derece meşgul olduğunu göstermiştir. Bu çalışma; *Twitter* aracılığıyla öğrencilerin ilgisinin artmasına yardımcı olmanın, daha aktif ve katılımcı rolüne bürünmesinin ve öğretimi harekete geçirmek için bir eğitim aracı olarak kullanılabilirliğinin deneysel kanıtını sağlamaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın yöntemine ve sürecine yer verilmiştir. Bu doğrultuda; yöntem, araştırma grubu, veri toplama araçları, veri toplama süreci ve verilerin analizi hakkında bilgiler verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

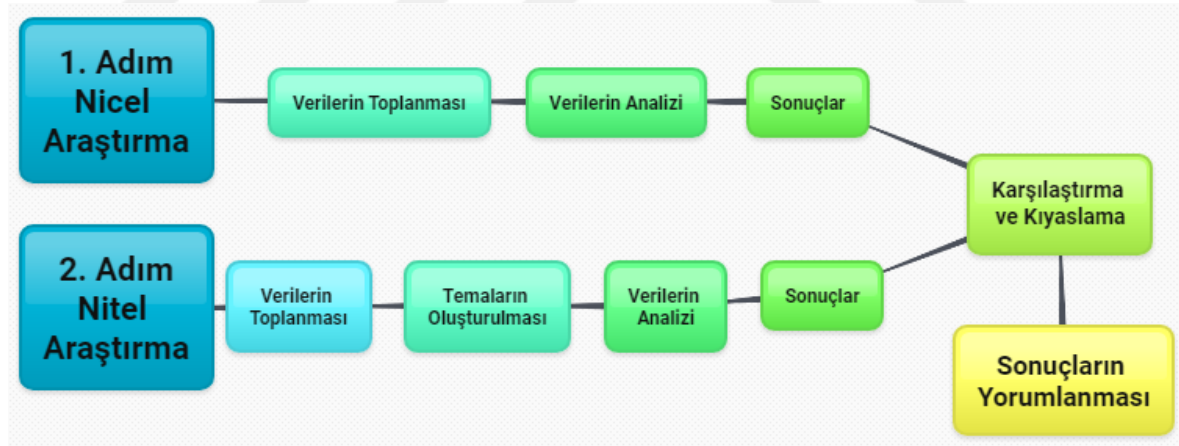
Araştırma modeli (deseni), araştırmanın sorularını cevaplamak ya da hipotezlerini test etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen bir plandır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün ve Demirel, 2009, s.188). Bu çalışmada; Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerini, sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisini ve bu bağlamda sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımına yönelik görüşlerini belirleme amacı ile “*karma araştırma modeli*” uygulanmıştır. Karma araştırma modeli için çeşitli tanımlar mevcuttur. Karma araştırma modeli, birden fazla araştırma yöntemini içeren bir araştırma stratejisidir. Karma araştırma modeli aynı zamanda farklı veri türleriyle çalışma anlamına da gelmektedir (Brannen, 2005, s. 4). Greene, Caracelli ve Graham (1989); karma araştırma tasarımını, en az bir nicel ve bir nitel yöntem içeren araştırma tasarımları olarak tanımlamaktadır. Karma yöntemle araştırma yapmak ise çeşitli yöntemler kullanarak olayları bir çerçeve içerisinde sunma, analiz etme ve bir araya getirmektir. Creswell ve Clark (2007), karma yöntemin asıl amacının ve başlıca ilkesinin nicel ve nitel yaklaşımların bir arada kullanımının, araştırma problemleri ve karmaşık bir olgunun daha iyi anlaşılmasını sağlamak olduğunu belirtmektedir (Gökçek, 2014, s. 377). Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin eğitimde sosyal medyayı kullanım düzeyleri ve sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanımına yönelik görüşlerini belirleme amacıyla yapılandırılan bu çalışmada; karma araştırma yöntemlerinden “*açımlayıcı sıralı desen*” uygulanmıştır. Creswell ‘e (2006) göre sıralı tasarımlar arasında yer alan bu yöntemde; nicel veriler toplanıp analiz edildikten sonra nitel veri toplanır. Nitel verinin toplanma amacı; nicel veriden elde edilen bulguları desteklemektir. Veriler ayrı ayrı analiz edilir ancak yorumlama ve tartışma bölümlerinde birleştirilerek her iki veri seti arasındaki ilişki ortaya konulur. Bu sayede araştırmacı; problem durumuna ilişkin elde ettiği verileri bütüncül bir bakış açısıyla derinlemesine analiz edebilir.

Nicel yaklaşımda araştırmacı öncelikle bilgiyi geliştirmek için post pozitivist iddiaları kullanır: Neden ve sonucu düşünme, belirli değişkenlerin, hipotezlerin ve

soruların azalması, ölçme ve gözlem kullanımı ve teoriyi test etme vb. Araştırmacı bu tür deneyler ve araştırmalar gibi stratejileri kullanır ve önceden belirlenmiş veri toplama araçları ile istatistiksel verileri toplar (Creswell, 2003). Araştırmanın nicel boyutunda veri toplamak için, “*Sosyal Medya Benimseme Ölçeği*” ve “*Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretmen Süreçlerine Etkisi Ölçeği*” kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemi ise; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konulduğu nitel bir süreci izleyen araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 39). Nitel araştırma desenleri, araştırma etkinliklerinin birbiriyle tutarlı ve amaca uygun bir biçimde gerçekleştirilmesi açısından araştırmacıya rehberlik eder. Araştırmacıya esnek bir yaklaşım sağlar ve belirli bir odak çerçevesinde araştırmanın çeşitli aşamalarının birbiriyle tutarlı olmasına katkıda bulunur (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 69). Araştırmanın nitel boyutunda; Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyanın eğitimde kullanılması ile ilgili görüşlerini almak için yarı yapılandırılmış form kullanılmıştır.

3.2. Araştırma Deseni

Araştırmada önce nicel daha sonra nitel araştırma basamakları uygulanmıştır. Araştırmanın deseni Şekil 3.1.’de verilmiştir.

Şekil 3.1. Araştırmanın Deseni

Araştırmanın veri toplama sürecinde katılımcı Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden, *Sosyal Medyayı Benimseme Ölçeğini* ve *Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi Ölçeğini* cevaplamaları istenmiştir. Nicel veri toplama işlemi bittikten sonra nicel araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenleri içerisinde seçilen öğretmenlerin, sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımı ile ilgili yarı yapılandırılmış formu çevrimiçi doldurmaları istenmiştir. Böylece nicel veri toplama işlemini nitel veri toplama işlemi takip etmiştir.

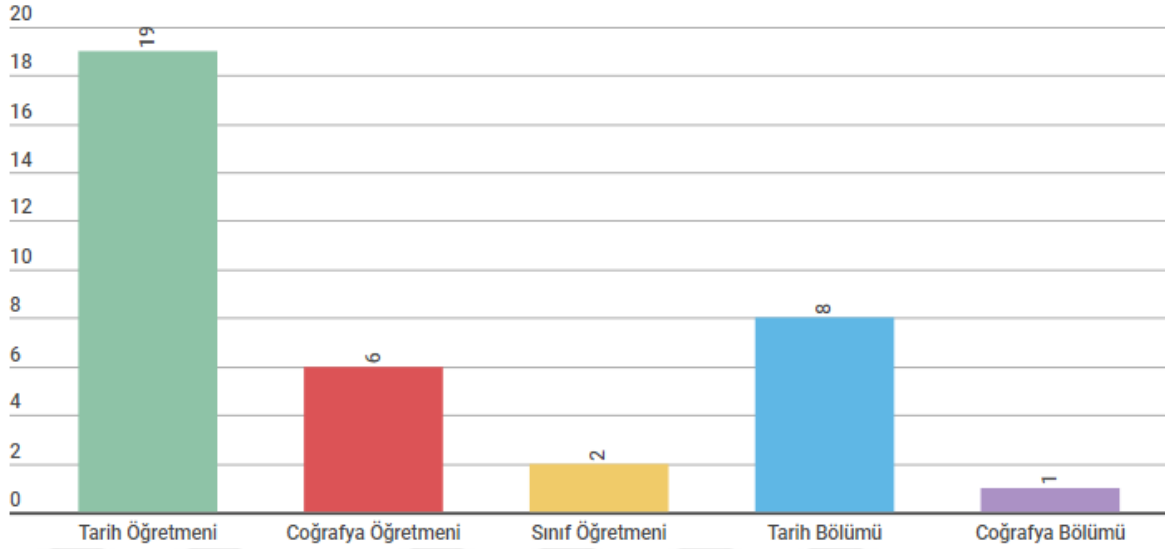
3.3. Çalışma Grubu

Araştırma tasarımının en önemli aşamalarından biri de incelenen soruya veri sağlayacak doğru, uygun ve somut kaynağın (evrenin) belirlenmesidir (Erdoğan, 2003, s. 166). Herhangi bir araştırma ya da gözlem alanına giren obje ve bireylerin tümüne evren denir. Evren, tam olarak betimlenmiş bireyler ya da gözlemler grubudur. Başka bir deyişle, incelenmek istenen birimlerin meydana getirdiği, gözlenebilir ortak karakteristiklere sahip objelerin oluşturduğu, belli bir kurala uyan öğelerden oluşmuş topluluğa evren denir. Evren araştırma kapsamına giren gruptur (Snedecor ve Cochran, 1969; akt. Kaptan, 1998, s. 116). Araştırmalarda teorik evren ve ulaşılabilir evren olmak üzere iki çeşit evren vardır. Teorik evren, genellemek istenen evrendir. Teorik evrende yer alan bireylerin hepsine ulaşamayacağı için bunun yerine ulaşılabilir bireylerin yer aldığı ve teorik evrenden daha küçük olan “ulaşılabilir evren”deki bireyler örneklem seçiminde kullanılır. Ulaşılabilir evrende yer alan kişiler topluluğuna ise “örnekleme çerçevesi” denir. Örnekleme çerçevesi, ulaşılabilen bireyler topluluğudur. Bu topluluktan araştırma yapılacak ve örnekleme yer alacak katılımcılar seçilir (Metin, 2014, s. 33). Örnekleme (sample) belli bir evrenden, belli kurallara göre seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliği kabul edilen küçük kümedir (Karasar, 2006, s. 110). Bu araştırmanın nicel veri toplama sürecinde evren ve örneklem uygulamasına gidilmiş olup nitel veri toplama sürecinde çalışma grubu ile çalışılarak veriler elde edilmiştir.

3.3.1. Nicel Araştırma Evreni

Bu araştırmanın nicel boyutunun örnekleme yöntemi, amaçsal örnekleme türlerinden ölçüt örneklemedir. Ölçüt örnekleme uygulanan bir araştırmada gözlem birimleri belli niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere ya da durumlardan oluşturulabilir. Bu durumda çalışma grubu için belirlenen ölçütü karşılayan birimler (nesnelere, olaylar vb.) örnekleme alınırlar (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, & Demirel, 2009, s. 91). Nicel araştırmanın evreni, “Türkiye Sosyal Bilgiler Zümresi” Facebook grubuna üye olan Sosyal Bilgiler öğretmenleridir. Nicel araştırmanın verileri 2014-2015 eğitim-öğretim yılı içerisinde, “Türkiye Sosyal Bilgiler Zümresi” Facebook grubuna üye olan ve araştırmanın nicel boyutuna katılım konusunda istekli olan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden çevrimiçi(online) olarak toplanmıştır. Veri toplama sürecinde grubun üye Sosyal Bilgiler öğretmen sayısı Ağustos 2014’te 5600 iken Eylül 2015’te 7256’ye yükselmiştir. Araştırmaya katılan 236 öğretmenden 200’ü Sosyal Bilgiler öğretmenliği, 19’u Tarih öğretmenliği, 6’sı Coğrafya öğretmenliği, 8’i Tarih, 1’i Coğrafya, 2’si Sınıf öğretmenliği

programından mezundur. Şekil 3.2.'de araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenliği bölümü mezunu olmayan öğretmenlerin dağılımı verilmiştir.

Şekil 3.2. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenliği mezunu olmayan öğretmenlerin dağılımı

Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden elde edilen verilerin analizi yapılırken hata olmaması için Sosyal Bilgiler öğretmenliği programı haricindeki programlardan mezun olan ancak Sosyal Bilgiler öğretmenliği yapan katılımcılar “Diğer” grubunda birleştirilmiştir.

3.3.1.1. Nicel araştırma grubuna ilişkin demografik veriler. Veri toplama aracını, meslek, yaş, cinsiyet ya da eğitim düzeyi gözetilmeksizin ulaşılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin doldurması beklenmiştir. Çalışmaya katılan bireylerde tamamen gönüllülük esası gözetilmiş, çalışmaya katılmak için herhangi bir ödül ya da zorunluluk ortaya koyulmamıştır. Çalışma grubunun cinsiyet bilgilerine ilişkin veriler Tablo 3.1.’de verilmiştir.

Tablo 3.1.

Araştırmaya Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Erkek	153	64,8
Kadın	83	35,2
Toplam	236	100,0

Tablo 3.1.’de görüldüğü üzere araştırmaya 236 Sosyal Bilgiler öğretmeni katılmıştır. Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yüzde 64,8’i erkek, yüzde 35,2’si ise kadındır. Erkek katılımcıların sayısının, kadın katılımcıların neredeyse iki katı

olduğu görülmektedir. Çalışma grubunun yaşa göre dağılımına ilişkin veriler Tablo 3.2.'de verilmiştir.

Tablo 3.2.
Araştırmaya Katılanların Yaşa Göre Dağılımı

Yaş Grupları	N	%
20-25 Yaş	34	14,4
26-30 Yaş	95	40,3
31-35 Yaş	60	25,4
36-40 Yaş	31	13,1
41-55 Yaş	16	6,8
Toplam	236	100,0

Araştırmaya katılanların yüzde 40,3'ü 26-30 yaş aralığındadır. Yüzde 25,4'ü 31-35 yaş aralığındayken, yüzde 14,4'ü 20-25 yaş aralığında, yüzde 13,1'i ise 36-40 yaş aralığındadır. Yüzde 6,8'lik kesim ise 41-55 yaş aralığındadır. Tablo 3.2. araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yaş grupları incelendiğinde, yüzde 80'nin genç denilebilecek yaşta olduğu görülmektedir. Çalışma grubunun branş bilgilerine ilişkin veriler Tablo 3.3.'te verilmiştir.

Tablo 3.3.
Araştırmaya Katılanların Branşına Göre Dağılımı

Branş	N	%
Sosyal Bilgiler Öğretmeni	200	84,7
Diğer*	36	15,3
Toplam	236	100,0

*Diğer: Tarih Öğretmeni (19), Coğrafya Öğretmeni (6), Tarih (8), Coğrafya (1) ve Sınıf Öğretmeni (2).

Araştırmaya katılanların yüzde 84,7'si Sosyal Bilgiler öğretmenidir. Yüzde 15,3'ü ise diğer öğretmenlik programlarından mezun olup Sosyal Bilgiler öğretmenliğine geçtikleri belirlenmiştir. Burada “diğer” olarak değerlendirilen öğretmen grubunun içerisinde Tarih öğretmenliği, Coğrafya öğretmenliği, Tarih bölümü, Coğrafya bölümü ve Sınıf öğretmenliği lisans programlarından mezun olup Sosyal Bilgiler öğretmenliği yapan öğretmenler bulunmaktadır. Tablo 3.3. incelendiğinde; farklı programlardan mezun olan katılımcılar olsa da araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunu Sosyal Bilgiler öğretmenliği programından mezun olanların oluşturduğu görülmektedir. Çalışma grubunun görev yaptıkları bölgelere ilişkin veriler Tablo 3.4.'te verilmiştir.

Tablo 3.4.
Araştırmaya Katılanların Görev Yaptıkları Bölgeye Göre Dağılımı

Bölgeler	N	%
Marmara Bölgesi	59	25,0
Ege Bölgesi	36	15,3
Akdeniz Bölgesi	22	9,3
İç Anadolu Bölgesi	42	17,8
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	25	10,6
Doğu Anadolu Bölgesi	28	11,9
Karadeniz Bölgesi	24	10,2
Toplam	236	100,0

Araştırmaya katılanların yüzde 25'i Marmara Bölgesi'nde görev yapmaktadır. Yüzde 17,8'i İç Anadolu Bölgesi'nde, yüzde 15,3'ü Ege Bölgesi'nde, yüzde 11,9'u Doğu Anadolu Bölgesi'nde, yüzde 10,6'sı Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, yüzde 10,2'si Karadeniz Bölgesi'nde ve yüzde 9,3'ü ise Akdeniz Bölgesi'nde görev yapmaktadır. Tablo 3.4.'te katılımcıların bölgeleri incelendiğinde belirli kümelenmeler olduğu görülmektedir. Bu kümelenmeler; Güneydoğu Anadolu, Doğu Anadolu ve Karadeniz Bölgelerindeki katılımcıların birbirine yakın olduğu ancak Akdeniz Bölgesi katılımcılarının diğer bölgelere nazaran daha az olduğu görülmüştür. Diğer yandan katılımcıların daha çok Marmara, İç Anadolu ve Ege bölgelerinde görev yaptığı belirlenmiştir. Çalışma grubunun görev yaptıkları okulların konumlarına ilişkin veriler Tablo 3.5.'de verilmiştir.

Tablo 3.5.
Araştırmaya Katılanların Görev Yaptıkları Yerleşim Şekli

Yerleşim Şekli	N	%
İl Merkezi	78	33,1
İl Merkezine Bağlı Köy / Kasaba	12	5,1
İlçe Merkezi	73	30,9
İlçe Merkezine Bağlı Köy / Kasaba	73	30,9
Toplam	236	100,0

Araştırmaya katılanların görev yaptıkları okulların konumuna bakıldığında yüzde 33,1'inin il merkezinde, yüzde 30,9'nun ilçe merkezinde ya da ilçe merkezine bağlı köy ya da kasabada, yüzde 5,1'nin ise il merkezine bağlı köy ya da kasabada görev yaptığı görülmektedir. Tablo 3.5. incelendiğinde, katılımcı Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görev yaptığı yerleşim şekli dağılımı konusunda da kümelenme olduğu görülmektedir. Bu kümelenmenin; il merkezi, ilçe merkezi ve ilçe merkezine bağlı köy/kasaba olduğu; il

merkezine bağılı köy/kasaba görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin diğerk yerleşim şekillerine nazaran daha az olduğu görülmüştür. Bu durumun sebebi olarak; il merkezine bağılı köy/kasaba sayısının ilçe merkezine bağılı köy/kasaba sayısından daha az olduğu düşünülmektedir. Çalışma grubunun kıdem bilgilerine ilişkin veriler Tablo 3.6.'da verilmiştir.

Tablo 3.6.

Araştırmaya Katılanların Mesleki Kıdeme Göre Dağılımı

Mesleki Kıdem	N	%
1-5 Yıl	133	56,4
6-10 Yıl	54	22,9
11-15 Yıl	29	12,3
16-30 Yıl	20	8,5
Toplam	236	100,0

Araştırmaya katılanların yüzde 56,4'ü mesleklerinin ilk 5 yılı içerisindeydi. Yüzde 22,9'u 6 ila 10 yıllık kıdeme sahipken, yüzde 12,3'ü 11 ila 15 yıllık, yüzde 8,5'i ise 16 ila 30 yıllık öğretmendir. Tablo 3.6. incelendiğinde; araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yaklaşık yüzde 79,3'nün mesleğinin ilk yıllarında olduğu görülmektedir. Çalışma grubunun öğrenim durumlarına ilişkin veriler Tablo 3.7.'de verilmiştir.

Tablo 3.7.

Araştırmaya Katılanların Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı

Öğrenim Durumu	N	%
Lisans	207	87,7
Lisansüstü	29	12,3
Toplam	236	100,0

Araştırmaya katılanların yüzde 87,7'si lisans, yüzde 12,3'ü ise lisansüstü öğrenim düzeyine sahiptir. Tablo 3.7. incelendiğinde; katılımcı Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin büyük bir kısmının lisans programından mezun olduğu; ancak az da olsa lisansüstü programlardan mezun olan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin de olduğu görülmektedir. Çalışma grubunun sosyal medyayı kullanım sıklıklarına ilişkin veriler Tablo 3.8.'de verilmiştir.

Tablo 3.8.

Araştırmaya Katılanların Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığına Göre Dağılımı

Kullanım Sıklığı	N	%
Her Gün	214	90,7
Haftada Birkaç Defa	17	7,2
Ayda Birkaç Defa	4	1,7
Yılda Birkaç Defa	1	,4
Toplam	236	100,0

Araştırmaya katılanların yüzde 90,7'si her gün sosyal medyayı kullandığını belirtmiştir. Yüzde 7,2'si haftada birkaç kez, yüzde 1,7'si ayda birkaç kez ve yüzde 0,4'ü ise yılda birkaç kez sosyal medyayı kullandığını belirtmiştir. Tablo 3.8.'deki sosyal medya kullanım sıklığı incelendiğinde, araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “her gün” ve “haftada bir” olarak cevap vermeleri, sosyal medyanın Sosyal Bilgiler öğretmenleri tarafından çok sık kullanıldığı görülmektedir. Çalışma grubunun sosyal medyayı kullanım sürelerine ilişkin veriler Tablo 3.9.'da verilmiştir.

Tablo 3.9.

Araştırmaya Katılanların Sosyal Medyayı Kullanım Süresine Göre Dağılımı

Kullanım Süresi	N	%
0-60dk.	131	55,5
61-120dk.	47	19,9
121-180dk.	33	14,0
181-240dk.	14	5,9
241-300dk.	11	4,7
Toplam	236	100,0

Araştırmaya katılanların yüzde 55,5'i sosyal medyayı 0 ila 60 dakika arasında kullandığını belirtmiştir. Yüzde 19,9'u 61-120 dakika, yüzde 14'ü 121-180 dakika, yüzde 5,9'u 181-240 dakika ve yüzde 4,7'si ise 241-300 dakika kullandığını belirtmiştir. Tablo 3.9.'dan yola çıkarak katılımcıların sosyal medyayı kullanım süreleri incelendiğinde “0-60”, “61-120” ve “121-180” dakika bandında kümelenildiği görülmektedir. Bu da araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı süre bakımından çok kullandıklarını göstermektedir. Çalışma grubunun sosyal medyada grup üyesi olup olmama bilgilerine ilişkin veriler Tablo 3.10.'da verilmiştir:

Tablo 3.10.

Araştırmaya Katılanların Sosyal Medyada Grup Üyesi Olup Olmama Göre Dağılımı

Gruplara Üyelik Durumu	N	%
Evet	227	96,2
Hayır	9	3,8
Toplam	236	100,0

Araştırmaya katılanların yüzde 96,2'sinin, sosyal medyada üyesi olduğu bir grubu bulunmaktadır. Tablo 3.10. incelendiğinde, araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin tamamına yakınının sosyal medyada herhangi bir gruba üye olduğu görülmektedir. Yüzde 3,8'i ise herhangi bir gruba üye değildir.

3.3.2. Nitel Çalışma Grubu

Nitel çalışma grubu ise nicel araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenleri arasından belirli ölçütlere göre seçilen katılımcılardır. Nitel araştırmanın örnekleme türü ölçüt örneklemedir. Bu örnekleme yöntemindeki temel anlayış önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır. Burada sözü edilen ölçüt veya ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir ya da daha önceden hazırlanmış bir ölçüt listesi kullanılabilir (Karasar, 2008, s. 112). Ölçüt örneklemin mantığı, kalite güvence çalışmalarında olağan bir strateji olan, daha önceden belirlenmiş bazı önem ölçütlerini karşılayan tüm durumları çalışma ve gözden geçirmektir (Patton, 2014, s. 238). Ölçüt örnekleme, nicel bir çalışmanın sonuçlarına göre derinlemesine bir izleme çalışması yapılmak istendiğinde de kullanılabilir (Büyüköztürk ve diğ., 2009, s.91). Bu bağlamda nitel verilerin toplanması için katılımcılar seçilirken, Sosyal Bilgiler öğretmeni olmaları, Türkiye’de görev yapmaları, nicel araştırma boyutuna katılmış olmaları, “*Türkiye Sosyal Bilgiler Zümresi*” Facebook grubuna üye olması, internet ve sosyal ağları temel kullanım bilgisine sahip oldukları bilinmektedir. Nitel araştırmanın verileri 2014-2015 eğitim-öğretim yılı içerisinde, “*Türkiye Sosyal Bilgiler Zümresi*” Facebook grubuna üye olan, nicel araştırmaya katılmış, araştırmanın nitel boyutuna katılımda istekli Sosyal Bilgiler öğretmenleri arasından elde edilmiştir.

3.3.2.1. Nitel çalışma grubuna ilişkin demografik veriler. Yarı yapılandırılmış formu; meslek, yaş, cinsiyet ya da eğitim düzeyi gözetilmeksizin ulaşılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin doldurması beklenmiştir. Çalışmaya katılan bireylerde tamamen gönüllülük esası gözetilmiş, çalışmaya katılmak için herhangi bir ödül ya da zorunluluk ortaya koyulmamıştır. Çalışma grubunun cinsiyet bilgilerine ilişkin veriler Tablo 3.11.’de verilmiştir.

Tablo 3.11.

Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler

Gruplar	N	%
Kadın	14	46,66
Erkek	16	53,33
Toplam	30	100

Tablo 3.11. incelendiğinde araştırmaya 30 Sosyal Bilgiler öğretmeni katılmıştır. Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yüzde 46,6'sı erkek, yüzde 53,3'ü ise kadındır. Bu durum; araştırmaya katılan kadın ve erkek Sosyal Bilgiler öğretmeni sayısının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Çalışma grubunun görev yaptıkları bölgelere ilişkin veriler Tablo 3.12.'de verilmiştir.

Tablo 3.12.

Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görev Yapılan Bölgeye İlişkin Frekans ve Yüzdeler

Bölgeler	N	%
Marmara Bölgesi	9	30
Ege Bölgesi	12	40
Akdeniz Bölgesi	1	3,33
İç Anadolu Bölgesi	1	3,33
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	5	16,66
Doğu Anadolu Bölgesi	1	3,33
Karadeniz Bölgesi	1	3,33
Toplam	30	100

Araştırmaya katılanların yüzde 40'ı Ege Bölgesi'nde görev yapmaktadır. Yüzde 30'u Marmara Bölgesi'nde, yüzde 16,6'sı Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, yüzde 3,3'ü Doğu Anadolu Bölgesi'nde, yüzde 3,3'ü İç Anadolu Bölgesi'nde, yüzde 3,3'ü Karadeniz Bölgesi'nde ve diğer yüzde 3,3'ü ise Akdeniz Bölgesi'nde görev yapmaktadır. Tablo 3.12. incelendiğinde; araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, görev yeri bölgesi olarak Marmara ve Ege Bölgesi'nde kümelendiği görülmektedir. Diğer bir kümelene ise; en az katılımcıların Akdeniz, İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Karadeniz bölgelerinde yer almasıdır. Çalışma grubunun öğrenim durumlarına ilişkin veriler Tablo 3.13.'te verilmiştir.

Tablo 3.13.

Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitim Düzeylerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler

Öğrenim Durumu	N	%
Lisans	27	90
Lisansüstü	3	10
Toplam	30	100

Araştırmanın nitel boyutuna katılanların yüzde 90'ı lisans, yüzde 10'u ise lisansüstü öğrenim düzeyine sahiptir. Tablo 3.13. incelendiğinde, araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 1/10 oranında lisansüstü öğrenim aldıkları görülmektedir. Geriye kalan 9/10 oranındaki Sosyal Bilgiler öğretmenin en az lisans programından mezun olduğu görülmektedir. Çalışma grubunun görev yaptıkları okulların konumlarına ilişkin veriler Tablo 3.14.'te verilmiştir.

Tablo 3.14.

Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görev Yapılan Yerleşim Yerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler

Yerleşim Şekli	N	%
İl Merkezi	11	36,66
İl Merkezine Bağlı Köy/Kasaba	3	10
İlçe Merkezi	9	30
İlçe Merkezine Bağlı Köy/Kasaba	7	23,33
Toplam	30	100

Araştırmaya katılanların görev yaptıkları okulların konumuna bakıldığında yüzde 36,6'sının il merkezinde, yüzde 30'nun ilçe merkezinde, yüzde 23,3'ünün ilçe merkezine bağlı köy ya da kasabada, yüzde 10'unun ise il merkezine bağlı köy ya da kasabada görev yaptığı görülmektedir. Tablo 3.14. incelendiğinde, araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin il merkezi, ilçe merkezi ve ilçe merkezine bağlı köy/kasaba yerleşim şeklinde bir kümelenme olduğu görülmektedir. İl merkezine bağlı köy/kasaba yerleşim şekli de nicel araştırma grubunda olduğu gibi il merkezine bağlı köy/kasaba sayısının az olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Çalışma grubunun kıdem bilgilerine ilişkin veriler Tablo 3.15.'de verilmiştir.

Tablo 3.15.

Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler

Mesleki Kıdem	f	%
1-5 Yıl	17	56,66
6-10 Yıl	11	36,66
11-15 Yıl	1	3,33
16-20 Yıl	-	-
20 Yıl ve Üzeri	1	3,33
Toplam	30	100

Araştırmaya katılanların yüzde 56,6'ü mesleklerinin ilk 5 yılı içerisindeydi. Yüzde 36,6'sı 6 ila 10 yıllık kıdeme sahipken yüzde 3,3'ü 11 ila 15 yıllık, yüzde 3,3'ü 20 yıl ve daha fazla kıdeme sahiptir. Araştırmaya 16-20 yıl kıdeme sahip Sosyal Bilgiler öğretmeni katılmamıştır. Tablo 3.15. incelendiğinde; katılımcı Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin mesleki kıdemleri değişkeninde “1-5” ve “6-10” yıllar arasında bir kümelenme olduğu görülmektedir. Bu durum; nitel araştırma grubunun nicel araştırma grubuna nazaran daha genç denilebilecek bir grup olduğunu göstermektedir.

3.4. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada; ölçme aracı olarak belirlenen ölçekleri seçme kriterleri olarak *Facebook*, internet, sosyal medya vb. kavramların birbirleriyle bağlantılı olduğundan, ölçeklerde bulunan soru kökü değiştiği hâlde anlamları değişmediğinden, araştırma süreci boyunca zaman ve emek kaybetmemek istenmediğinden ve kullanılan ölçeklerin bu araştırmanın problem cümlesi ile ilgili olduğundan hazır ölçek kullanılmaya yoluna gidilmiştir. Araştırmada nicel ve nitel veri toplama araçlarından yararlanılmıştır. Araştırmada kullanılan veriler çevrimiçi olarak “*Türkiye Sosyal Bilgiler Zümresi*” *Facebook* grubundan, grup yöneticisinin yardımlarıyla toplanmıştır. Bunun nedeni; araştırmanın problem cümlesiyle paralel olarak çevrimiçi sosyal medya araçlarının eğitim ve araştırma amaçlı kullanımını göstermektir. Bu araçlara yönelik ayrıntılı bilgiye yer verilmiştir.

3.4.1. Nicel Araştırma İçin Veri Toplama Araçları

Bu bölümde nicel araştırmanın verilerini toplamak için kullanılan Sosyal Medyanın Benimsenmesi Ölçeği (SMBÖ) ile Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi Ölçeği (SMÖÖSEÖ) açıklanmıştır.

3.4.1.1. Sosyal medyanın benimsenmesi ölçeği. Bu araştırma kapsamında Mazman (2009) tarafından geliştirilen SMBÖ kullanılmıştır. Araştırma, Hacettepe Üniversitesi'nde “*Sosyal Ağların Benimsenme Süreci ve Eğitsel Bağlamda*

Kullanımı”adıyla yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir. Mazman, araştırmasında *Facebook*’un eğitsel kullanımını (iletişim, işbirliği, kaynak/materyal), *Facebook*’un benimsenmesini (yarar, kullanım kolaylığı, sosyal etki, kolaylaştırıcı faktörler ve topluluk kimliği) ve *Facebook* kullanım amacını (sosyal ilişkiler, çalışmalara ilişkin ve günlük kullanım) birlikte açıklamıştır. Ölçek, bu çalışmada, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı kullanma düzeyi ve sosyal medya araçlarını ne kadar benimsediklerini ölçme amacıyla tercih edilmiştir. Ölçekte yer alan maddelerdeki “*facebook*” ifadesi yerine “*sosyal medya*” ifadesi yazılmıştır. Bu ifade değişikliği sonrasında, araştırma kapsamında kullanılan ölçeğin yapı geçerliği faktör analizi ile; ölçeğin güvenilirliği ise iç tutarlık katsayısı ile tekrar incelenmiştir. Bu ölçekler; sosyal medyanın benimsenmesi ölçeği ve sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisi ölçeğidir. Bu ölçekle Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerini öğrenmek amaçlanmıştır. Ölçek yirmi iki maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği tekrar yapılmış, geçerlik KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği Ölçümü)değeri 0,813 olarak hesaplanmıştır. Yapılan istatistiksel çalışmalar sonucunda ölçeğin güvenilirlik katsayısı olan Cronbach’s Alpha değeri 0,811 olarak hesaplanmıştır.

3.4.1.2. Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisi ölçeği.

Onyebuchi (2009) tarafından geliştirilen ve gerçekleştirilen, sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisini belirleme amaçlı hazırlanan ölçek referans alınmış ve bu ölçeğin sosyal medya ile ilgili bölümleri kullanılmıştır. Onyebuchi’nin çalışması “*Making Sence of Web 2,0 Technology: Do European Students Use the Social Media Applications for Educational Goals?*” (*Web 2,0 Teknolojisini Anlamak: Avrupalı Öğrenciler Eğitim Amaçları için Sosyal Medya Uygulamalarını Kullanıyor mu?*)adıyla Twente Üniversitesi’nde yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir. Bu ölçek, Onyebuchi tarafından öğrencilere uygulanmıştır; ancak bu çalışmada Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, öğrenme ve öğretme süreçlerinde sosyal medyayı kullanma düzeylerini ölçmek amacıyla tercih edilmiştir.

Ölçek sorularına verilen cevapların istatistiksel analizi yapılmış ve ortaya çıkan bulgular yorumlanmıştır. Araştırmada kullanılan ölçek; ihtiyaca göre gözden geçirilerek bazı maddeler çıkarılmış ve 18 maddeden oluşan bir ölçek hâline getirilmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği tekrar yapılmış, geçerlik KMO değeri 0,907 olarak hesaplanmıştır. KMO değerinin en az 0,60 ve üzeri olması gerekir ki belirtilen ölçeklerin değerleri ölçeklerin geçerliğini ortaya koymuştur (Büyüköztürk, 2007). Yapılan istatistiksel çalışmalar sonucunda ölçeğin güvenilirlik katsayısı olan Cronbach’s Alpha değeri 0,907

olarak hesaplanmıştır. Cronbach's Alpha değerinin en az 0,70 ve üzeri olması gerekir (Büyüköztürk, 2007, s. 171) ki belirtilen ölçeklerin değerleri, güvenilirliğini ortaya koymuştur. Her iki ölçek de araştırmacı tarafından geliştirilmeyip bahsi geçen araştırmacılar tarafından daha önce kullanılmıştır. Buradaki neden; araştırma sonucuna zaman, emek kaybı olmadan ulaşabilmek ve kullanılan her iki ölçeği de yapılan bu araştırmanın problem cümlesine uygun görmektir.

Araştırmada SMBÖ ve SMÖÖSEÖ kullanılmıştır. Her iki ölçek de 5'li Likert Tipi olarak hazırlanmış ve "1- Hiç Katılmıyorum" ile "5- Tamamen Katılıyorum" aralığında puanlandırılmıştır. Her iki ölçek için de artan ortalamalar, görüşlerin daha da olumlu hâle geldiğini; azalan ortalamalar ise görüşlerin olumsuzla yaklaştığını ifade etmektedir. Ortalamaların yorumlanmasında Tablo 3.16.'daki gösterge çizelgesinden (skala) faydalanılmıştır.

Tablo 3.16.

Ölçek Madde Ortalama Değer Skalası

Hiç Katılmıyorum	1,00	1,80
Katılmıyorum	1,81	2,60
Karasızım	2,61	3,40
Katılıyorum	3,41	4,20
Kesinlikle Katılıyorum	4,21	5,00

3.4.2. Nitel Araştırma İçin Veri Toplama Araçları

Bu bölümde, nitel veri toplama araçlarının hazırlanması ve verilerin toplanması süreçleri ele alınmıştır.

3.4.2.1. Eğitimde sosyal medya kullanımı yarı yapılandırılmış form. Bu araştırmada; Sosyal Bilgiler öğretmenlerine, sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanılmasına yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla nitel araştırma yöntemi olarak açık uçlu soruların bulunduğu bir yarı yapılandırılmış form yöneltilmiştir. Açık uçlu formu ise alan yazında "open-ended questions" ya da "open-ended survey" şeklinde geçen ve nitel alanda veri toplama amacıyla kullanılan tekniklerden birisidir. Bu yöntemde, görüşmede olduğu gibi katılımcıların sorulara yanıt vermesi istenmektedir. Bu yanıtlar sesli olarak değil, yazılı olarak verilmektedir (Creswell, 2009). Bu bağlamda görüşme Stewart ve Cash'e (1985) göre; önceden belirlenmiş ve ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama tarzına dayanan, karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim sürecidir (Yıldırım ve Şimşek, 2008; s. 119). Görüşme tekniği kendi içinde; yapılandırılmış, yapılandırılmamış ve yarı yapılandırılmış

görüşme olarak ayrılmaktadır. Bu araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Ancak katılımcılar yarı yapılandırılmış formu çevrimiçi doldurmuşlardır.

Yarı yapılandırılmış formda yer alan ifadelerin SMBÖ ve SMÖÖSEÖ bütününden ve maddelerinden alınan puanların nedenini açıklayıcı nitelikte olmasına özen gösterilmiştir. Kapsam geçerliğini sağlamak amacı ile hazırlanan yarı yapılandırılmış form, alan uzmanı kişilerin değerlendirmesine sunulmuş ve alınan görüşler doğrultusunda form üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Hazırlanan yarı yapılandırılmış formun araştırma grubu katılımcılarına uygulanabilmesi için Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'ne, araştırma için gerekli izinin alınması konusunda dilekçe verilmiştir (EK-A). Söz konusu dilekçeye istinaden Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından araştırma için gerekli izin alınmıştır (EK-B). Hazırlanan formlar Türkiye'nin yedi bölgesinde görev yapan otuz (30) Sosyal Bilgiler öğretmenine uygulanmıştır. Bu araştırma grubu nicel araştırma boyutuna katılan, "Türkiye Sosyal Bilgiler Zümresi" Facebook grubuna üye olan istekli Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden seçilmiştir. Nitel veriler, grup yöneticisinin yardımlarıyla çevrimiçi olarak elde edilmiştir. Çevrimiçi toplanan verilerden yola çıkılarak gerekli görülen durumlarda bire bir görüşmeler de yapılmıştır. Elde edilen verilerden yarı yapılandırılmış formlara her bir öğretmen için numara verilerek kodlanmış, ardından kategorize edilerek ayrılmıştır. Diğer aşamada ise bu kategorilerden temalar belirlenmiştir. Son olarak ise temalara bağlı kalınmak suretiyle istatistiksel veriler oluşturulmuştur.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Bu bölümde araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden elde edilen verilerin çözümlenmesi açıklanmıştır.

3.5.1. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nicel Boyutundan Elde Edilen Verilerinin Analizi

Araştırmada öncelikle katılımcıların ölçek formunda yer alan kişisel özellikleri; frekans ve yüzde dağılımları alınarak verilmiştir. İkinci bölümde yer alan ölçek formuna öncelikle geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılmıştır. Ölçek formunun geçerliğinin ve güvenirliğinin yüksek çıkmasıyla istatistiksel analizlere geçilmiştir. Araştırmadan toplanan verilerin çözümlenmesinde normallik analizi yapılmıştır. Buna göre SMBÖ normal dağılıma uygun görülmüştür. SMBÖ için istatistiksel analizlerden parametrik testler kullanılmıştır. Buna göre iki gruplu seçenekleri bulunan değişkenler için bağımsız örneklem t-testi, ikiden fazla gruplu seçenekleri bulunan değişkenler için ise ANOVA analizinden faydalanılmıştır. ANOVA testi sonucunda farklılık gösteren

grupların tespitinde ise Tukey Çözümlemesinden faydalanılmıştır. SMÖÖSEÖ için ise normallik analizi sonucunda normal dağılım göstermediği için istatistiksel analizlerden non-parametrik testler kullanılmıştır. Buna göre iki gruplu seçenekleri bulunan değişkenler için Mann Whitney U Testi, ikiden fazla gruplu seçenekleri bulunan değişkenler için ise Kruskal Wallis H Testi uygulanmıştır. Kruskal Wallis H Testi sonucunda farklılık tespit edilen grupların tespitinde ise Bonferroni Düzeltmeli Mann Whitney U Testi uygulanmıştır. Yapılan tüm analizler, SPSS for Windows 22,0 paket programı ile gerçekleştirilmiştir.

3.5.1.1. Yapısal geçerlik. Çalışmada kullanılan ölçek formunun yapısal geçerliğinin test edilmesinde KMO ve Bartlett Analizleri kullanılmıştır. Tablo 4.18'den görüldüğü üzere çalışmada kullanılan ölçek formunun KMO değerleri SMBÖ için 0,813, SMÖÖSEÖ için ise 0,907 olarak bulunmuştur. Bartlett Analizine ilişkin p değerleri ise ($p=0,000 < 0,05$) olarak gerçekleşmiştir. Analizlere göre, KMO değerini 0,60 büyük olması ve Bartlett testinin anlamlı olması (p değerinin 0,05'ten küçük olması) ölçeğin yapı geçerliğinin olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2007). KMO (Kaiser-Meyer-Olkin)Yapı Geçerliği Analizi Tablo 3.17.'de verilmiştir.

Tablo 3.17.
KMO Yapı Geçerliği Analizi

		Benimsene	Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi
Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği Ölçümü		0,813	0,907
Bartlett Küresellik Testi	Ki-Kare	2193,601	2622,383
	df	231	153
	p	0,000	0,000

3.5.1.2. Güvenirlik analizi. Güvenirlik değeri, tekrar tekrar yapılan ölçümlerde aynı sonuca ulaşılma derecesinin bir göstergesidir. Bu nedenle ölçek soruları güvenirlik analizine tabi tutulmaktadır. Güvenirlik analizinde Cronbach's Alfa katsayısından yararlanılmaktadır. İlgili katsayı 0 ile 1 arasında bir değer alır ve 1'e yaklaştıkça ölçeğin güvenirliliği artar. Katsayının 0,70'in üzerinde olduğu durumlarda ölçeğin güvenilir bir ölçek olduğu yorumu yapılmaktadır (Büyüköztürk ve diğ., 2009, s. 110). Yapılan güvenirlik analizi sonucunda, çalışmada kullanılan SMBÖ'nin güvenirlik değeri 0,835, SMÖÖSEÖ'nin güvenirlik değeri ise 0,920 olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla çalışmada kullanılan ölçek, yüksek derecede güvenilir sonuçlar vermektedir. Ölçeklerin Güvenirlik Analizi Tablo 3.18.'de verilmiştir.

Tablo 3.18.
Güvenirlilik Analizi

	Cronbach's Alpha	N
Benimseme	,835	22
Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi	,920	18

3.5.1.3. Normallik Analizi. Çalışmada kullanılacak analiz türlerinin belirlenmesi için öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğinin belirlenmesi gerekmektedir. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi yardımıyla test edilmiştir. Yapılan normallik analizi sonucunda SMBÖ'nin normal dağılıma uygun olduğu görülmüştür ($p=0,200 >0,05$). Bu nedenle sosyal medyanın benimsenmesine ilişkin analizlerde parametrik testler kullanılmıştır. Ancak SMÖÖSEÖ'ye ilişkin verilerin normal dağılım göstermediği gözlemlenmiştir ($p=0,000 <0,05$). Verilerin normal dağılım varsayımına uygunluğunu sağlaması için dönüşüm yöntemlerinden Logaritmik Dönüşüm, Ki-kare Dönüşümü ve Tersine Dönüşüm yöntemleri ayrı ayrı uygulanmış ancak normallik varsayımı sağlanamamıştır. Bu nedenle bu ölçek ile ilgili olarak non-parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Normallik Analizine ilişkin veriler Tablo 3.19.'da verilmiştir.

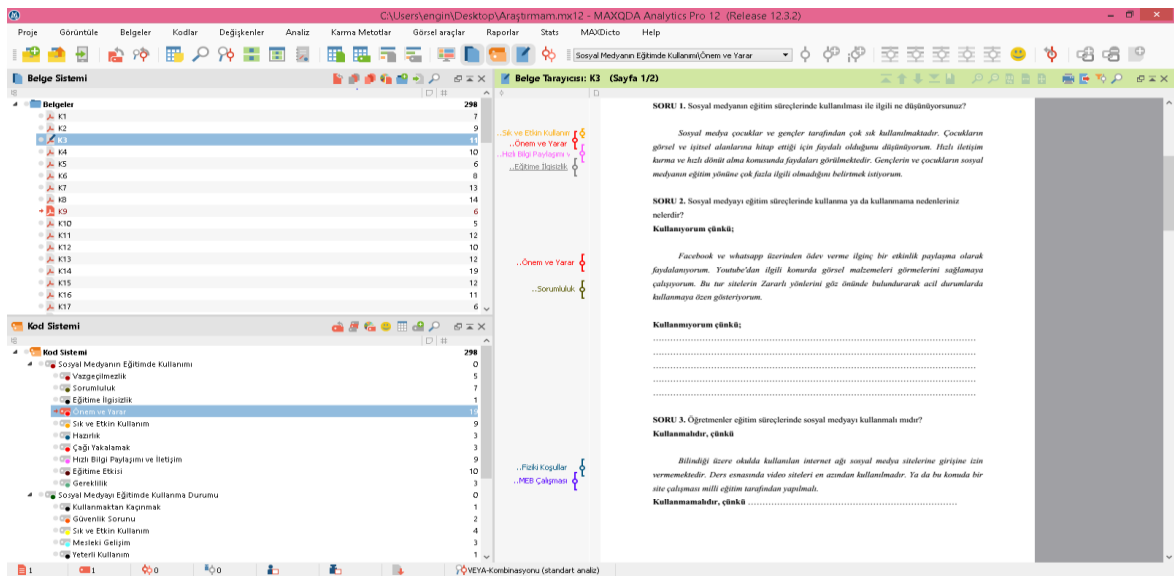
Tablo 3.19.
Normallik Analizi

		Öğrenme ve Öğretme	
		Benimseme	Süreçlerine Etki
N		236	236
Normallik Parametreleri	Ortalama	3,8238	3,7797
	St. Sapma	,42635	,65319
Aşırı Farklılıklar	Mutlak	,046	,088
	Pozitif	,035	,045
	Negatif	-,046	-,088
Test İstatistiği		,046	,088
p		,200	,000

3.5.2. Açıklayıcı-Sıralı Karma Yöntemin Nitel Boyutundan Elde Edilen Verilerin Analizi

Karma yöntem dâhilinde nitel verilerin analiz sürecinde Sosyal Bilgiler öğretmenlerine uygulanan, eğitimde sosyal medya kullanımı yarı yapılandırılmış form ile elde edilen verilere, araştırmmanın sistematik ve tarafsız bir biçimde yürütülmesi amacıyla içerik analizi yapılmış olup MAXQDA programı kullanılmıştır. Öncelikle verilerde kodlama işlemi yapılmıştır. Bu işlem için veriler birkaç kez okunmuş ve kodlamalar

yaapılmıştır. Verilerin analizi sürecinde katılımcılar için kısaltmalar kullanılmıştır. Bunlar; (K) katılımcı, (KK) kadın katılımcı, (EK) erkek katılımcıdır. Nitel araştırmada üç tür kodlama biçimi vardır. Bunlar; daha önceden belirlenmiş temalara göre yapılan kodlama, verilerden çıkarılan temalara göre yapılan kodlama ve genel bir çerçeve içinde yapılan kodlamadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu araştırmada yarı yapılandırılmış formdaki sorular esas alınarak “daha önceden belirlenmiş temalara göre yapılan kodlama” türü kullanılmıştır. Kodlama aşamasından sonra ortaya çıkan tema ve kodların sunumunda tablo ve şekiller kullanılmıştır. Ayrıca her temanın kendi içerisindeki önemli farklılık arz eden değişkenler ayrıntılı bir şekilde incelenerek, karşılaştırma yapılarak yorumlanmıştır. MAXQDA nitel veri analiz programından bir görüntü Şekil 3.3.’de verilmiştir.

Şekil 3.3. MAXQDA nitel veri analiz programından bir görüntü.

3.5.2.1. Güvenirlik ve Geçerlik. Güvenirlik; ölçeğin tutarlı, dengeli ve tekrarlanabilir olmasıdır. Tutarlılık; ölçme kurallarına, veri kayıt ve kodlamasına uyma anlamındadır. Denge; ölçmenin zaman içinde, diğer değişkenler aynı kalması koşuluyla, değişmemesidir. Tekrarlanabilirlik; ölçeğin tek bir zamandaki tek bir ölçekle sınırlı kalmaması, tekrar uygulanabilmesi ve zaman bazında güvenilir olmasıdır (Erdoğan, 2003, s. 247). Bu araştırmanın nitel boyutunun güvenilirliği için de “Üçgenleme” (Triangulation) yöntemi kullanılmıştır. Üçgenleme yöntemi çeşitli yöntemleri bir araya getirmek suretiyle araştırmaları güçlendirici bir rol oynar. Bu, nitel ve nicel yöntemler dâhil çeşitli yöntem ve verilerin kullanılması anlamına gelir (Patton, 2014, s. 247).

Nitel analizlerin doğruluğunu ve gerçekliğini teyit etmede dört tür üçgenlemeden faydalanılır. Bunlar: (1) *Yöntem üçgenlemesi*; farklı veri toplama yöntemleri tarafından oluşturulan bulguların tutarlılığının kontrolü, (2) *kaynakların üçgenlemesi*; aynı yöntem

içindeki farklı veri kaynaklarının tutarlılığının kontrolü, (3) *analizci üçgenlemesi*; bulguları gözden geçiren çoklu analizci kullanımı ve (4) *kuram/bakış açısı üçgenlemesi*; veriyi yorumlamada çoklu bakış açısı ya da kuramların kullanımınıdır (Patton, 2014, s. 556).

Bu araştırmanın nitel boyutunun güvenilirliğini sağlamak için yöntem üçgenlemesi ve analizci üçgenlemesi yöntemi uygulanmıştır. Nitel araştırma için kullanılan yarı yapılandırılmış form istekli Sosyal Bilgiler öğretmenleri tarafından doldurulmuştur. Yarı yapılandırılmış form araştırmacı tarafından üç kez okunarak önceden belirlenmiş olan temalara ait kodlar oluşturulmuştur. Daha sonra iki araştırmacı tarafından tema ve kodlar incelenerek ve karşılaştırılarak gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra son haline getirilmiştir. Araştırmanın güvenilirlik hesaplaması için Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği $Güvenirlik = \frac{Görüş\ Birliği}{(Görüş\ Birliği + Görüş\ Ayrılığı)} \times 100$ şeklindeki güvenilirlik formülü kullanılmıştır. Hesaplama sonucunda araştırmanın güvenilirliği %90 olarak belirlenmiştir. Güvenirlik hesaplarının %70'in üzerinde çıkması, araştırma için güvenilir kabul edilmektedir (Miles ve Huberman, 1994). Elde edilen sonuca göre araştırmanın güvenilir olduğu kabul edilmiştir.

Yöntem üçgenlemesi yönteminde ise; araştırmanın sorularını desteklemek, farklı yönlerini vurgulamak ve güvenilirliği sağlamak için nicel ve nitel yöntem birlikte kullanılmıştır. Araştırmanın veri toplama sürecinde açılımlı sıralı karma yöntem kullanılarak öncelikle 236 Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden SMBÖ ve SMÖÖSEÖ'nden nicel veriler elde edilmiştir. Daha sonra nicel çalışma grubu içerisinde gönüllü 30 Sosyal Bilgiler öğretmenine sosyal medyanın eğitimde kullanılması ile ilgili görüşleri sorularak nicel ve nitel verilerin benzer veya farklı yönleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Nitel araştırmanın güvenliği ile ilgili farklı stratejiler de izlenmiştir. Nitel araştırma; katılımcı Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşlerinde yorum katılmadan, doğrudan alıntılar ile zenginleştirilerek, görüşler ile ilgili yapılmış yorumlara ve açıklamalara yardımcı olmuştur. Yarı yapılandırılmış forma ait sorular, bu konudaki uzman akademisyenlerin dönütleri alınarak açık bir şekilde ifade edilmiş olup, nicel araştırma ve nitel araştırma süreçleri yarı yapılandırılmış form soruları ile tutarlılık göstermektedir. Nitel araştırmanın sonuçları elde edilen nicel ve nitel veriler ile uyumluluk göstermektedir. Araştırmanın verileri, araştırmanın amacına uygun bir biçimde asgari düzeyde sosyal medya kullanıcısı olan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden toplanmıştır. Son olarak nitel verilerin analizinde önyargılar, yanlış anlaşılmalara ve gerçek dışı veriler gözden geçirilerek geçerli olmayan veriler veri setinden çıkarılmıştır.

Nitel araştırmada geçerlik, araştırmacının, araştırdığı olguyu olduğu biçimiyle ve olabildiğince yansız gözlemesi anlamına gelmektedir. Araştırılan olgu veya olay hakkında bütüncül bir resim oluşturulabilmesi için araştırmacının elde ettiği verileri ve ulaştığı sonuçları teyit etmesine yardımcı olacak bazı ek yöntemler kullanması gerekir. (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 255-256). Bu ek yöntemleri Creswell (2013) sekiz başlık altında belirtmiştir. Bunlar; (1) *uzun süreli katılım ve sürekli gözlem*, (2) *üçgenleme*, (3) *akran incelemesi veya sorgulaması*, (4) *olumsuz durum analizi*, (5) *araştırmacı önyargılarının açıklanması*, (6) *zengin, yoğun betimleme*, (7) *dış denetim* ve (8) *üye kontrolüdür*. Bu araştırmanın nitel boyutunun geçerliği sağlanması için “*Üçgenleme*”, “*Zengin, yoğun betimleme*” ve “*Dış denetim*” yöntemleri uygulanmıştır.

Araştırmanın nitel boyutunun güvenirliliği için yapılan *üçgenleme* yöntemi araştırmanın geçerliği için de yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış forma ait sorulardan elde edilen veriler, verilerden oluşturulan tema ve kodlar üç araştırmacı tarafından incelenerek karşılaştırılmıştır. Gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra veriler araştırmada sunulmuştur. *Zengin, yoğun betimleme*, araştırmacının bir durumu tanımlarken veya bir tema hakkında yazarken detayları vermesi anlamına gelmektedir (Creswell, 2013, s. 252). Bu araştırmanın nitel boyutunda yarı yapılandırılmış formdan elde edilen veriler MAXQDA nitel veri analizi programında analiz edilerek, kod teori modeli, kod birlikte oluşma modeli, frekans ve yüzdeler verilerek yorumlanmıştır. Ayrıca her tema kendi içerisinde anlamlı farklılıklar içeren çeşitli değişkenler açısından ayrıntılı bir şekilde incelenmiş, yorumlanmış ve karşılaştırma yapılmıştır. Geçerliği sağlamak için kullanılan son yöntem ise dış denetimdir. *Dış denetim*, dışsal inanırılık ihtiyacının oldukça yüksek olduğu yerde, analizin kalitesini ölçmek için uzmanları kullanmayı, üst değerlendirme yapmayı veya denetleme sürecini içermektedir (Patton, 2014, s. 562). Araştırmanın nitel boyutu için araştırmacı, gerekli gördüğü durumlarda danışman akademisyene ve jürisinde bulunan akademisyenlere danışmış ve gerekli düzenlemeye gitmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın her bir alt problemi alt başlıklar şeklinde ele alınarak elde edilen bulgular sırasıyla nicel ve nitel bulgular olarak tablolar hâlinde verilmiş ve yorumları yapılmıştır.

4.1. Betimsel Veriler

Bu bölümde nicel araştırmanın ölçeklerine yönelik betimsel veriler yer almaktadır.

4.1.1. Sosyal Medyayı Benimseme Ölçeği Betimsel Verileri

Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin SMBÖ'ne verdikleri cevaplara ilişkin betimsel veriler tablo 4.1.'de verilmiştir.

Tablo 4.1.
SMBÖ'ne İlişkin Betimsel Veriler

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Ortalama	St. Sapma		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Ortalama	St. Sapma
A5	,4	2,5	3,0	42,4	51,7	4,42	,713	A15	,4	5,1	14,4	56,8	23,3	3,97	,788
A8	,8	,8	3,8	51,7	42,8	4,35	,676	A3	,8	6,4	18,2	45,8	28,8	3,95	,896
A19	0	2,5	3,4	51,7	42,4	4,34	,668	A4	0	3,8	19,9	56,8	19,5	3,92	,736
A16	1,3	3,0	3,8	45,8	46,2	4,33	,793	A14	2,5	3,8	18,6	53,4	21,6	3,88	,879
A7	,4	1,3	5,5	51,3	41,5	4,32	,676	A21	2,1	6,8	20,3	49,2	21,6	3,81	,922
A1	1,7	2,5	3,8	49,6	42,4	4,28	,799	A22	2,1	8,5	19,5	50,0	19,9	3,77	,935
A6	,8	1,3	6,8	51,7	39,4	4,28	,718	A20	4,2	20,3	13,1	44,1	18,2	3,52	1,132
A2	2,1	3,8	4,7	43,6	45,8	4,27	,882	A11	11,9	22,5	17,4	41,1	7,2	3,09	1,181
A13	,4	2,1	6,8	55,9	34,7	4,22	,700	A12	21,2	39,8	14,0	20,3	4,7	2,47	1,168
A17	,4	6,4	7,2	44,9	41,1	4,20	,860	A10	30,5	36,4	10,6	15,3	7,2	2,32	1,254
A18	,4	5,1	9,3	50,8	34,3	4,14	,814	A9	30,1	39,8	10,6	13,1	6,4	2,26	1,201

Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin SMBÖ'de yer alan ifadelere ilişkin görüşleri incelendiğinde, en yüksek ortalamaya sahip, dolayısıyla en olumlu görüş bildirdiği ilk üç ifade şunlardır:

- ✓ 4. ifade olan “sosyal medyaya kolaylıkla üye oldum” (ortalama 4,42 ve standart sapma 0,713).

- ✓ 8. ifade olan “sosyal medyayı kullanmayı kolay buluyorum” (ortalama 4,35 ve standart sapma 0,676).
- ✓ 19. ifade olan “sosyal medya ile kendi kişisel ilgi ve gereksinimlerin doğrultusunda hareket ediyorum” (ortalama 4,34 ve standart sapma 0,668).

Katılımcıların en olumsuz görüş bildirdiği, dolayısıyla en düşük ortalamaya sahip ilk üç ifade ise şunlardır:

- ✓ 9. ifade olan “fikirlere önem verdiğim kişiler sosyal medya kullanmamı önerdiği için kullanıyorum” (ortalama 2,26 ve standart sapma 1,201).
- ✓ 10. ifade olan “fikirlere önem verdiğim kişiler sosyal medya kullandığı için kullanıyorum” (ortalama 2,32 ve standart sapma 1,254).
- ✓ 12. ifade olan “çevremdeki kişilerin çoğu sosyal medya kullanıyor, ben de onlara uyum sağlamak için kullanıyorum” (ortalama 2,47 ve standart sapma 1,168).

4.1.2. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi Ölçeği Betimsel Verileri

Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin SMÖÖSEÖ’ye verdikleri cevaplara ilişkin betimsel veriler tablo 4.2.’de verilmiştir.

Tablo 4.2.
SMÖÖSEÖ’ne İlişkin Betimsel Veriler

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Ortalama	St. Sapma		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Ortalama	St. Sapma
B4	,4	1,3	6,4	50,4	41,5	4,31	,687	B15	3,0	4,7	19,1	47,9	25,4	3,88	,942
B1	,8	4,2	10,2	42,8	41,9	4,21	,853	B13	5,5	12,7	19,9	42,4	19,5	3,58	1,106
B7	,4	2,5	14,8	51,7	30,5	4,09	,766	B8	5,5	12,3	22,9	39,0	20,3	3,56	1,111
B6	1,3	3,4	13,1	51,7	30,5	4,07	,827	B17	4,7	18,6	15,3	40,3	21,2	3,55	1,153
B5	2,1	3,8	12,7	53,8	27,5	4,01	,865	B18	5,1	18,6	16,1	40,3	19,9	3,51	1,154
B3	2,1	8,1	14,8	41,1	33,9	3,97	1,002	B11	6,4	15,3	18,2	44,5	15,7	3,48	1,120

Tablo 4.2.'nin devamı.

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Ortalama	St. Sapma		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Ortalama	St. Sapma
B2	2,5	10,2	11,9	41,9	33,5	3,94	1,044	B9	5,1	16,9	,	39,8	17,4	3,47	1,116
B16	2,1	7,6	16,1	43,2	30,9	3,93	,983	B10	5,1	17,4	20,3	41,9	15,3	3,45	1,100
B14	2,5	5,1	18,2	47,0	27,1	3,91	,939	B12	7,6	22,5	30,1	30,5	9,3	3,11	1,095

KatılımcılarınSMÖÖSEÖ'de yer alan ifadelere ilişkin görüşleri incelendiğinde, en yüksek ortalamaya sahip ve dolayısıyla en olumlu görüş bildirdiği ilk üç ifade şunlardır:

- ✓ 4. ifade olan “Sosyal medya kullanımını kolay buluyorum” (ortalama 4,31 ve standart sapma 0,687)
- ✓ 1. ifade olan “Sosyal medyanın öğrenim amaçlı kullanımını faydalı buluyorum” (ortalama 4,21 ve standart sapma 0,853)
- ✓ 7. ifade olan “Sosyal medya uygulamalarını basit ve anlaşılır buluyorum” (ortalama 4,09 ve standart sapma 0,766).

Katılımcıların en olumsuz görüş bildirdiği, dolayısıyla en düşük ortalamaya sahip ilk üç ifade ise şunlardır:

- ✓ 12. ifade olan “Bir sosyal medya topluluğuna bağlı olduğumu hissediyorum” (ortalama 3,11 ve standart sapma 1,095).
- ✓ 10. ifade olan “Meslektaşlarım öğrenim sürecimde sosyal medyayı kullanmamın gerekli olduğunu düşünüyorlar” (ortalama 3,45 ve standart sapma 1,100).
- ✓ 9. ifade olan “Öğrenim süreçlerinde sosyal medya araçlarının kullanımı konusunda öğrencilerimi teşvik ediyorum” (ortalama 3,47 ve standart sapma 1,116).

4.2. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeyleri ve Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi Ölçeği

Araştırmada kullanılan ölçeklerin betimleyici istatistiklerine bakıldığında SMBÖ'nün ortalamasının 3,8238 ve standart sapmasının 0,42635 olduğu görülmektedir. SMÖÖSEÖ'nün ortalamasının ise 3,7797 ve standart sapmasının 0,65319 olduğu gözlemlenmiştir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeyleri ile ilgili veriler Tablo 4.3.'te verilmiştir.

Tablo 4.3.
Betimleyici İstatistikler

Ölçek	Ortalama	St. Sapma
Benimseme	3,8238	,42635
Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etki	3,7797	,65319

Tablo 4.3. incelendiğinde Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeyleri “katılıyorum”, öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisi de “katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür. Bu da araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hem sosyal medya kullanımını benimsediklerini hem de sosyal medyanın eğitim-öğretim faaliyetlerine olumlu katkı sağladığını düşündüklerini göstermektedir.

4.3. Sosyal Medyanın Benimsenmesine Yönelik İstatistiksel Analizler

Bu kısımda analizler sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.3.1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Sosyal medyanın benimsenmesine yönelik görüşlerin katılımcıların cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için gerçekleştirilen Bağımsız Örneklem t-testi sonucunda katılımcıların görüşlerinin cinsiyetlerine göre farklılık göstermediği anlaşılmıştır. ($p=0,444>0,05$). Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre elde edilen veriler Tablo 4.4.'te verilmiştir.

Tablo 4.4.
Benimseme / Cinsiyet t Testi

Cinsiyet	N	Ortalama	St. Sapma	t	p
Kadın	83	3,8527	,40968		
Erkek	153	3,8081	,43565	-,767	,444

Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinin cinsiyet değişkenine ilişkin Tablo 4.4. incelendiğinde araştırmaya katılan

erkek ve kadın Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu ise, erkek ve kadın Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyayı aynı oranda benimsediklerini göstermektedir.

4.3.2. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerinin Yaş Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Sosyal medyanın benimsenmesine yönelik görüşlerin, katılımcıların yaşlarına göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için gerçekleştirilen ANOVA analizi sonucunda, katılımcıların görüşlerinin yaşlarına göre farklılık göstermediği saptanmıştır ($p=0,476 >0,05$). Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinin yaş değişkenine ilişkin veriler Tablo 4.5.’te verilmiştir.

Tablo 4.5.
Benimseme / Yaş ANOVA Analizi

Yaş	N	Ortalama	St. Sapma	F	p
20-25 Yaş	34	3,9064	,46944	,882	,476
26-30 Yaş	95	3,8057	,43155		
31-35 Yaş	60	3,7962	,38145		
36-40 Yaş	31	3,7757	,44920		
41-55 Yaş	16	3,9517	,42103		
Toplam	236	3,8238	,42635		

Araştırmaya katılan Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinin yaş değişkenine ilişkin tablo 4.5. incelendiğinde “20-25”, “26-30”, “31-35”, “36-40” ve “41-55” yaş gruplarının hepsinin de “katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. Bunun yanında en yüksek ortalama puanlarının “20-25” ve “41-55” yaş gruplarında olduğu görülmektedir. “20-25” yaş grubunda bulunan öğretmenlerin yaşları dolayısıyla teknoloji ile ilgili olmaları normal karşılanırken (dijital yerli veya Z kuşağı), “41-55” yaş grubunda bulunan katılımcı Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medya kullanımını benimsemeye çalıştıkları ve kendilerini bu yönde geliştirmeye çalıştıkları söylenebilir.

4.3.3. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerinin Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Sosyal medyanın benimsenmesine yönelik görüşlerin, katılımcıların mesleki kıdemlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için gerçekleştirilen ANOVA analizi sonucunda katılımcıların görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre farklılık göstermediği saptanmıştır ($p=0,167 >0,05$). Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı

benimseme düzeylerinin mesleki kıdem değişkenine ilişkin veriler Tablo 4.6.'da verilmiştir.

Tablo 4.6
Benimseme / Kıdem ANOVA Analizi

Mesleki Kıdem	<i>N</i>	Ortalama	St. Sapma	<i>F</i>	<i>p</i>
1-5 Yıl	133	3,7898	,44214	1,702	,167
6-10 Yıl	54	3,8889	,35972		
11-15 Yıl	29	3,9295	,42961		
16-30 Yıl	20	3,7205	,45700		
Toplam	236	3,8238	,42635		

Tablo 4.6. incelendiğinde araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinin “*katılıyorum*” düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu da mesleki kıdem esas alındığında, mesleğe yeni başlayan bir Sosyal Bilgiler öğretmeni ile meslekte otuz (30) yılını doldurmuş olan bir Sosyal Bilgiler öğretmenin sosyal medyayı benimseme düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. Bu verilerden; “1-5” yıl mesleki kıdeme sahip Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “*dijital yerli*” olmalarına ve sayıca fazla olmalarına rağmen sosyal medyayı yeteri kadar benimseyemedikleri veya “*dijital göçmen*” ve mesleğinde daha deneyimli olan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kendilerini sosyal medyanın benimsenmesi konusunda geliştirdikleri sonuçları çıkarılabilir.

4.3.4. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerinin Mezun Olunan Branş Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Sosyal medyanın benimsenmesine yönelik görüşlerin, katılımcıların branşlarına göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için gerçekleştirilen Bağımsız Örneklem t Testi sonucunda katılımcıların görüşlerinin branşlarına göre farklılık göstermediği saptanmıştır ($p=0,571>0,05$). Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinin, mezun olunan branş değişkenine ilişkin veriler Tablo 4.7.'de verilmiştir.

Tablo 4.7.
Benimseme / Branş t Testi

Branş	<i>N</i>	Ortalama	St. Sapma	<i>t</i>	<i>p</i>
Sosyal Bilgiler Öğretmeni	200	3,8305	,41798	,567	,571
Diğer Branş	36	3,7866	,47485		

Veriler incelendiği zaman araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ve diğer (Tarih, Coğrafya Öğretmeni, Sınıf Öğretmeni, Tarih ve Coğrafya Bölümü) öğretmenlerin sosyal medyayı benimseme düzeylerinin “*katılıyorum*” düzeyinde olduğu görülmektedir. Dolayısıyla Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programından ya da diğer programlardan mezun olan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyayı kullanma düzeyleri arasında fark olmadığı görülmektedir.

4.3.5. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerinin Öğrenim Durumu Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Sosyal medyanın benimsenmesine yönelik görüşlerin, katılımcıların öğrenim durumuna göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için gerçekleştirilen Bağımsız Örneklem t Testi sonucunda katılımcıların görüşlerinin öğrenim durumlarına göre farklılık göstermediği saptanmıştır ($p=0,148>0,05$). Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinin öğrenim durumu değişkenine ilişkin bilgiler Tablo 4.8.’de verilmiştir.

Tablo 4.8.

Benimseme / Öğrenim Durumu T Testi

Öğrenim Durumu	N	Ortalama	St. Sapma	t	p
Lisans	207	3,8388	,42004	1,453	,148
Lisansüstü Öğrenim	29	3,7163	,46254		

Tablo 4.8. incelendiğinde lisans ve lisansüstü eğitim mezunu olan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinin “*katılıyorum*” düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu durum araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin lisans veya lisansüstü eğitim almalarının benimseme düzeylerine etkisi olmadığını göstermektedir. Yalnız anlamlı bir fark olmasa da lisans mezunu Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin (3,83) lisansüstü eğitim mezunu olan öğretmenlere (3,71) nazaran ortalama puanları daha yüksektir. Bu durumun nedeni olarak, lisansüstü öğrenim gören Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin akademik tecrübelerini mesleki hayatlarına aktaramadığı söylenebilir.

4.3.6. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerinin Görev Yerleşim Şekli Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Sosyal medyanın benimsenmesine yönelik görüşlerin, katılımcıların görev yaptıkları okulun konumuna göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için gerçekleştirilen ANOVA analizi sonucunda katılımcıların görüşlerinin görev yaptıkları okulun konumuna göre farklılık göstermediği saptanmıştır ($p=0,382>0,05$). Sosyal Bilgiler

öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinin görev yerleşim şekli değişkenine ilişkin bilgiler Tablo 4.9.'da verilmiştir.

Tablo 4.9.
Benimseme / Görev Yerleşim Şekli ANOVA Analizi

Yerleşim Şekli	N	Ortalama	St. Sapma	F	p
İl Merkezi	78	3,8374	,47439	1,025	,382
İl Merkezine Bağlı Köy Kasaba	12	3,6136	,46658		
İlçe Merkezi	73	3,8344	,44994		
İlçe Merkezine Bağlı Köy Kasaba	73	3,8331	,33040		
Toplam	236	3,8238	,42635		

Araştırmaya il merkezinden 78, il merkezine bağlı köy/kasabadan 12, ilçe merkezinden 73 ilçe merkezine bağlı köy/kasabadan 73 Sosyal Bilgiler öğretmeni katılmıştır. Görev yerleşim şekli değişkenine ilişkin Tablo 4.9. incelendiğinde Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinin “katılıyorum” olduğu görülmektedir. Anlamlı bir fark olmamasına rağmen il merkezi, ilçe merkezi ve ilçe merkezine bağlı köy/kasabada görev yapan öğretmenlerin ortalamaları 3,83’ün üzerindeyken il merkezine bağlı köy/kasabada görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ortalamasının 3,61 olduğu dikkat çekmektedir. Bu ortalamanın da il merkezine bağlı köy/kasabadan katılan Sosyal Bilgiler öğretmen sayısının diğer yerleşim yerlerine nazaran daha az olmasından (12) kaynaklandığı düşünülmektedir.

4.3.7. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerinin Görev Yapılan Bölge Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Sosyal medyanın benimsenmesine yönelik görüşlerin, katılımcıların görev yaptıkları bölgeye göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için gerçekleştirilen ANOVA analizi sonucunda katılımcıların görüşlerinin görev yaptıkları bölgeye göre farklılık göstermediği saptanmıştır ($p=0,676>0,05$). Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinin görev yapılan bölge değişkenine ilişkin veriler Tablo 4.10.'da verilmiştir.

Tablo 4.10.
Benimseme / Görev Yapılan Bölge ANOVA Analizi

Bölgeler	N	Ortalama	St. Sapma	F	p
Marmara Bölgesi	59	3,8390	,41594	,668	,676
Ege Bölgesi	36	3,8561	,39245		
Akdeniz Bölgesi	22	3,8182	,43463		
İç Anadolu Bölgesi	42	3,8680	,43446		

Tablo 4.10.'un devamı.

Bölgeler	N	Ortalama	St. Sapma	F	p
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	25	3,8164	,43746		
Doğu Anadolu Bölgesi	28	3,6786	,46403		
Karadeniz Bölgesi	24	3,8428	,43967		
Total	236	3,8238	,42635		

Araştırmaya en fazla Marmara Bölgesi'nden Sosyal Bilgiler öğretmeni (59) katılmıştır. Bu bölgeyi sırasıyla İç Anadolu Bölgesi (42), Ege Bölgesi (36), Doğu Anadolu Bölgesi (28), Güneydoğu Anadolu Bölgesi (25), Karadeniz Bölgesi (24) ve Akdeniz Bölgesi (22) takip etmiştir. Bölgelere göre Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinin “katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, görev yapılan bölgelere göre sosyal medyayı benimseme düzeyleri anlamlı bir fark göstermemektedir. Burada dikkati çeken durum ise anlamlı bir fark olmamasına karşın, Doğu Anadolu Bölgesi hariç diğer bölgelerin ortalamaları 3,80'nin üzerindeyken Doğu Anadolu Bölgesi'nin ortalaması 3,67 olarak göze çarpmaktadır. Bu durumun nedeni bu bölgede internet erişim imkânının kısıtlı olması olabilir.

4.3.8. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerinin Sosyal Medyada Bir Gruba Üye Olma Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Sosyal medyanın benimsenmesine yönelik görüşlerin, katılımcıların sosyal medyada bir gruba üye olup olmamalarına göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için gerçekleştirilen Bağımsız Örneklem t Testi sonucunda, katılımcıların görüşlerinin sosyal medyada bir gruba üye olup olmalarına göre farklılık görüldüğü saptanmıştır ($p=0,003<0,05$). Buna göre sosyal medyada bir gruba üye olanlar, üye olmayanlara göre sosyal medyayı daha çok benimsemişlerdir (“Evet” ortalama =3,8402> “Hayır” ortalama= 3,4091). Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinin sosyal medyada bir gruba üye olma değişkenine ilişkin veriler Tablo 4.11.'de verilmiştir.

Tablo 4.11.

Benimseme / Gruba Üye Olma t Testi

Gruplara Üyelik Durumu	N	Ortalama	St. Sapma	t	p
Evet	227	3,8402	,42242	3,026	,003
Hayır	9	3,4091	,31245		

Tablo 4.11.'deki veriler incelendiğinde sosyal medyada bir gruba üye olma durumlarına göre araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı

benimseme düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Sosyal medyada herhangi bir gruba üye olan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeyleri “*katılıyorum*” iken, sosyal medyada herhangi bir gruba üye olmayan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeyleri “*kararsızım*” şeklindedir. Buna göre sosyal medyada herhangi bir gruba üye olmanın, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerini olumlu yönde etkilediği görülmektedir.

4.3.9. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerinin Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Sosyal medyanın benimsenmesine yönelik görüşlerin, katılımcıların sosyal medyayı kullanım sıklıklarına göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için gerçekleştirilen Bağımsız Örneklem t Testi sonucunda katılımcıların görüşlerinin sosyal medyayı kullanım sıklıklarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği saptanmıştır ($p < 0,05$). Buna göre sosyal medyayı her gün kullananlar, sosyal medyayı daha seyrek kullananlara göre sosyal medyayı daha çok benimsemiştir (“Her Gün” ortalama = 3,8494 > “Daha Seyrek” ortalama = 3,5744). Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinin sosyal medyayı kullanım sıklığı değişkenine ilişkin veriler Tablo 4.12.’de verilmiştir.

Tablo 4.12.

Benimseme / Kullanım Sıklığı t Testi

Kullanım Sıklık	N	Ortalama	St. Sapma	t	p
Her Gün	214	3,8494	,40548	-2,927	,004
Daha Seyrek	22	3,5744	,54284		

Sosyal medyayı kullanım sıklığı bakımından araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeyleri “*katılıyorum*” düzeyinde olduğu görülmektedir. Ancak sosyal medyayı her gün kullanan Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile daha seyrek kullanan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. Bu ise sosyal medyayı her gün kullanan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

4.3.10. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerinin Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Sosyal medyanın benimsenmesine yönelik görüşlerin, katılımcıların sosyal medyayı kullanım sürelerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için gerçekleştirilen ANOVA analizi sonucunda katılımcıların görüşleri sosyal medyayı kullanım sürelerine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir ($p < 0,05$). Bu farklılığın

kaynağının belirlenmesi amacıyla yapılan Tukey Çözümlemesi sonucunda ise farklılığın, sosyal medyayı “1 saatten az kullananlar” ile “2-3 saat kullananlar” arasında olduğu görülmüştür. Buna göre sosyal medyayı “2-3 saat kullananlar”, “1 saatten az kullananlara” göre sosyal medyayı daha çok benimsemiştir (“121-180 Dakika” ortalama 3,9890>“0-60 Dakika” ortalama 3,7613). Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinin sosyal medyayı kullanım süresi değişkenine ilişkin veriler Tablo 4.13.’te verilmiştir.

Tablo 4.13.

Benimseme / Günlük Kullanım Süresi ANOVA Analizi

	N	Ortalama	St. Sapma	F	p	Fark
0-60dk.	131	3,7613	,40579	3,158	,015	1-3
61-120dk.	47	3,7911	,41968			
121-180dk.	33	3,9890	,41645			
181-240dk.	14	3,9675	,42469			
241-300dk.	11	4,0289	,55680			
Toplam	236	3,8238	,42635			

Tablo 4.13.incelendiğinde görülür ki; sosyal medyayı kullanım süresi bakımından katılımcı Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeyleri “katılıyorum” düzeyindedir. Ancak sosyal medyayı kullanım süresi değişkeni açısından Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeyleri arasından anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık ise “0-60” dakika ile “121-180” dakika sosyal medyada zaman geçiren Sosyal Bilgiler öğretmenleri arasında oluşmuştur. Bu da sosyal medyada 2 saatten daha fazla zaman geçiren Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerini olumlu yönde geliştirmiştir. Diğer yandan sosyal medya kullanım süresi arttıkça ortalamanın da arttığı görülmektedir. Bu durumun nedeni, uzun süre sosyal medya kullanımının sosyal medya bağımlılığını ortaya çıkarabilmesidir.

4.4. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi

Sosyal medyanın eğitsel kullanımına yönelik istatistiksel analizler başlıklar altında verilmiştir.

4.4.1. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisine Yönelik Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine yönelik görüşlerin, katılımcıların cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için gerçekleştirilen Mann Whitney U Testi sonucunda, katılımcıların görüşleri cinsiyetlerine göre farklılık göstermiştir ($p=0,040<0,05$). Buna göre kadınların, erkeklere göre sosyal

medyanın öğrenme ve öğretme sürecine daha olumlu etki ettiğini belirttikleri görülmüştür (“Kadın” Sıra ortalaması 130,87> “Erkek” Sıra ortalaması 111,79). Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine yönelik görüşlerin cinsiyet değişkenine ilişkin bilgiler Tablo 4.14.’te verilmiştir.

Tablo 4.14.

Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi / Cinsiyet Mann Whitney U Testi

Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Mann-Whitney U	5322,500
Kadın	83	130,87	10862,50	Wilcoxon W	17103,500
Erkek	153	111,79	17103,50	Z	-2,052
Toplam	236			p	,040

Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine bakıldığında, kadın öğretmenlerin bulunduğu sıra ortalaması itibari ile sosyal medyanın eğitimde kullanımının öğrenme ve öğretme süreçlerine katkısının daha olumlu olduğu görülmektedir. Kadın Sosyal Bilgiler öğretmen sayısının (83) erkek Sosyal Bilgiler öğretmen sayısına (153) nazaran daha az olması, kadın Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyanın eğitimde kullanılmasının önemini daha iyi kavradıklarını göstermektedir.

4.4.2. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisine Yönelik Görüşlerin Yaş Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine yönelik görüşlerin, katılımcıların yaşlarına göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için gerçekleştirilen Kruskal Wallis H Testi sonucunda, katılımcıların görüşleri yaşlarına göre farklılık göstermediği saptanmıştır ($p=0,223>0,05$). Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine yönelik görüşlerin yaş değişkenine ilişkin veriler Tablo 4.15.’te verilmiştir.

Tablo 4.15.

Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi / Yaş Kruskal Wallis H Testi

Yaş	N	Sıra Ortalaması	Ki-Kare	5,691
20-25 Yaş	34	143,29	df	4
26-30 Yaş	95	113,77	p	,223
31-35 Yaş	60	116,60		
36-40 Yaş	31	108,37		
41-55 Yaş	16	120,66		
Toplam	236			

Tablo 4.15. incelendiğinde araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yaş değişkenine göre sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisinde anlamlı bir

fark olmadığı görülmektedir. Bu durumu biraz açmak gerekirse; araştırmaya katılan “Y” kuşak olarak nitelendirilen “20-25”, “26-30” ve “31-35” yaş aralığındaki Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, “X” kuşak olarak nitelendirilen “36-40” ve “41-55” yaş aralığındaki Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden sayıca fazla olmasına rağmen anlamlı bir fark yoktur. Bu durum ise, “Y” kuşak Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin teknolojiyi kullanma yeteneklerini öğrenme ve öğretme süreçlerine yansıtamadıkları gerçeğini ortaya çıkarmıştır.

4.4.3. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisine Yönelik Görüşlerin Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisi hakkındaki görüşlerin, katılımcıların mesleki kıdemlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için gerçekleştirilen Kruskal Wallis H Testi sonucunda; katılımcıların görüşlerinin kıdemlerine göre farklılık göstermediği saptanmıştır ($p=0,930>0,05$). Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine yönelik görüşlerin mesleki kıdem değişkenine ilişkin veriler Tablo 4.16.’da verilmiştir.

Tablo 4.16.

Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi / Kıdem Kruskal Wallis H Testi

Mesleki Kıdem	N	Sıra Ortalaması	Ki-Kare	,448
1-5 Yıl	133	118,93	df	3
6-10 Yıl	54	116,57	p	,930
11-15 Yıl	29	124,52		
16-30 Yıl	20	112,13		
Toplam	236			

Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisinin mesleki kıdem değişkenine baktığımızda, “1-5”, “6-10”, “11-15” ve “16-30” yıl Sosyal Bilgiler öğretmenliği yapmış öğretmenler arasında anlamlı bir fark bulunmadığı anlaşılmıştır. Yaş değişkenindeki durum burada da görülmektedir. Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 133’ü “1-5” yıl, 54’ü “6-10” yıl ve 29’u “11-15” yıllık öğretmenlerdir. Yani bu grup “Y” kuşağı öğretmenleridir. Diğer grup Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 20’si “16-30” yıllık yani “X” kuşağı öğretmenleridir. Kuşakların teknolojik yeterliliği göz önüne alındığında “Y” kuşağı Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “X” kuşağı öğretmenlerinden daha yeterli olması beklenir. Bu durumda araştırmaya katılan “Y” kuşağı Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin teknolojik yeterlilikleri öğrenme ve öğretme süreçlerinde kullanmadıkları söylenebilir.

4.4.4. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisine Yönelik Görüşlerin Branş Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine yönelik görüşlerin, katılımcıların branşlarına göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için gerçekleştirilen Mann Whitney U Testi sonucunda, katılımcıların görüşleri branşlarına göre farklılık göstermediği anlaşılmıştır ($p=0,469>0,05$). Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine yönelik görüşlerin branş değişkenine ilişkin veriler Tablo 4.17.'de verilmiştir.

Tablo 4.17.

Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi / Branş Mann Whitney U Testi

Branş	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	Mann-Whitney U	3327,000
Sosyal Bilgiler Öğretmeni	200	119,87	23973,00	Wilcoxon W	3993,000
Diğer Branşlar	36	110,92	3993,00	Z	-,724
Toplam	236			p	,469

Tablo 4.17.'deki araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisinin mezun olunan branş değişkenine baktığımızda; Sosyal Bilgiler öğretmenliği mezunu (119,87) ve diğer (Tarih, Coğrafya, Sınıf öğretmenliği, Tarih ve Coğrafya bölümü) branş mezunları (110,92) arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Bunun nedeni; sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerinde kullanımının, mezun olunan branşa göre değişiklik göstermediğidir.

4.4.5. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisine Yönelik Görüşlerin Öğrenim Durumu Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine yönelik görüşlerin, katılımcıların öğretim durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için gerçekleştirilen Mann Whitney U Testi sonucunda, katılımcıların görüşleri eğitim durumlarına göre farklılık göstermemiştir ($p=0,294>0,05$). Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine yönelik görüşlerin öğrenim durumu değişkenine ilişkin veriler Tablo 4.18.'de verilmiştir.

Tablo 4.18.

Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi / Öğrenim Durumu Mann Whitney U Testi

Öğrenim Durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Mann-Whitney U	2640,000
Lisans	207	120,25	24891,00	Wilcoxon W	3075,000
Lisansüstü	29	106,03	3075,00	Z	-1,050
Toplam	236			p	,294

Araştırmaya katılan lisans mezunu Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine yönelik öğrenim durumu sıra ortalaması 120,25 iken lisansüstü eğitim görmüş Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sıra ortalamasının 106,03 olduğu görülmektedir. Aralarında fark olmasına rağmen bu fark anlamlı bir fark olarak görülmemiştir. Bu doğrultuda sosyal medya kullanımının öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisi düşünüldüğünde, lisansüstü eğitim yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin lisansüstü eğitim deneyim ve becerilerini bu alana aktaramadıklarını veya aktarmaya vakit bulamadıklarını göstermektedir.

4.4.6. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisine Yönelik Görüşlerin Görev Yerleşim Şekli Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine yönelik görüşlerin, katılımcıların görev yaptıkları okulun konumuna göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için gerçekleştirilen Kruskal Wallis H Testi sonucunda katılımcıların görüşlerinde, görev yaptıkları okulun konumuna göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p=0,644>0,05$). Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine yönelik görüşlerin görev yerleşim şekli değişkenine ilişkin veriler Tablo 4.19.'da verilmiştir.

Tablo 4.19.

Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi / Görev Yerleşim Şekli Kruskal Wallis H Testi

Yerleşim Şekli	N	Sıra Ortalaması	Ki-Kare	1,671
İl Merkezi	78	114,21	df	3
İl Merkezine Bağlı Köy Kasaba	12	99,96	p	,644
İlçe Merkezi	73	121,51		
İlçe Merkezine Bağlı Köy Kasaba	73	123,12		
Toplam	236			

Tablo 4.19. incelendiğinde araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisi hakkındaki görüşlerinde görev yapılan yerleşim şekli değişkenine göre (il merkezinde, il merkezine bağlı köy/kasaba, ilçe

merkezi ve ilçe merkezine bağlı köy/kasabada görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenler arasında) anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Toplumda il merkezlerinde görev yapan öğretmenlerin daha şanslı olduğu ve teknolojiyi sınıflarında daha iyi kullanabildiği görüşü vardır. Bu duruma; teknoloji kullanımının yaygınlaşması, teknolojiye ulaşımın kolaylaşması gibi nedenler ileri sürülebilir.

4.4.7. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisine Yönelik Görüşlerin Görev Yapılan Bölge Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine yönelik görüşlerin, katılımcıların görev yaptıkları bölgeye göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için gerçekleştirilen Kruskal Wallis H Testi sonucunda, katılımcıların görüşleri görev yaptıkları bölgeye göre farklılık göstermediği görülmüştür ($p=0,671>0,05$). Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine yönelik görüşlerin görev yapılan bölge değişkenine yönelik veriler Tablo 4.20.'de verilmiştir.

Tablo 4.20.

Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi / Bölge Kruskal Wallis H Testi

Bölgeler	N	Sıra Ortalaması	Ki-Kare	4,045
Marmara Bölgesi	59	113,21	df	6
Ege Bölgesi	36	130,28	p	,671
Akdeniz Bölgesi	22	124,43		
İç Anadolu Bölgesi	42	128,40		
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	25	104,74		
Doğu Anadolu Bölgesi	28	115,75		
Karadeniz Bölgesi	24	108,60		
Toplam	236			

Türkiye'nin her bölgesinin aynı ölçüde gelişmişlik düzeyine sahip olduğunu ifade etmek zordur. Bazı bölgelerimiz (Marmara ve Ege Bölgesi) diğer bölgelere nazaran bazı alanlarda (sanayi, ticaret, turizm) daha çok gelişmiştir. Tabi ki bu durum da bahsi geçen bölgede yaşayan insanların sosyo-ekonomik ve kültürel yapısına etki etmektedir. Tablo 5.20 incelendiğinde; araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisinin görev yapılan bölge değişkenine baktığımızda farklı bölgelerde görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı eğitimde kullanımına yönelik anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Bu durum Türkiye'nin her bölgesinin farklı gelişmişlik düzeyinde olmasına rağmen bu konuda anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. Bu durumu ortaya çıkaran faktörler arasında öğretmen, okul

müdürü, eğitim politikaları (FATİH Projesi), okul sınıf mevcutları ve teknoloji kullanımının artması gibi faktörler olduğunu söylemek mümkündür.

4.4.8. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisine Yönelik Görüşlerin Sosyal Medya Grubuna Üye Olma Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine yönelik görüşlerin, katılımcıların bir sosyal medya grubuna üye olup olmamalarına göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için gerçekleştirilen Mann Whitney U Testi sonucunda, katılımcıların görüşleri, bir gruba üye olup olmalarına göre farklılık göstermiştir ($p=0,049<0,05$). Buna göre bir sosyal medya grubuna üye olanlar, olmayanlara göre sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisinin daha olumlu olduğunu düşünmektedir (“Evet” Sıra ortalaması 120,24>“Hayır” Sıra ortalaması 74,50). Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine yönelik görüşlerin sosyal medya grubuna üye olma değişkenine yönelik bilgiler Tablo 4.21.’de verilmiştir.

Tablo 4.21.

Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi / Gruba Üye Olma Mann Whitney U Testi

Gruplara Üyelik Durumu	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	Mann-Whitney U	625,500
Evet	227	120,24	27295,50	Wilcoxon W	670,500
Hayır	9	74,50	670,50	Z	-1,972
Toplam	236			p	,049

İnsanın, içinde yer almadığı bir durum hakkında yaptığı yorumlar gerçeği yansıtmaz. Bir insan deneyimlediği bir konu hakkında yorum yaparsa dikkate alınır. Tablo 4.21. incelendiğinde araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisinin sosyal medyada bir gruba üye olma değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Yani sosyal medyada “bir gruba üye olan” Sosyal Bilgiler öğretmenin “bir gruba üye olmayan” Sosyal Bilgiler öğretmenine göre, sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine daha olumlu etki ettiğini düşünmektedirler. Bu da SMBÖ verilerinde olduğu gibi sosyal medyada “bir gruba üye olan” bir Sosyal Bilgiler öğretmenin sosyal medya kullanımını daha çok benimsediğini ve bu deneyimlerinden yola çıkarak sosyal medyanın eğitimde kullanımını daha olumlu bulduklarını göstermektedir.

4.4.9. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisine Yönelik Görüşlerin Sosyal Medyayı Kullanım Sıklığı Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine yönelik görüşlerin, katılımcıların sosyal medyayı kullanım sıklığına göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için gerçekleştirilen Mann Whitney U Testi sonucunda, katılımcıların görüşlerinde kullanım sıklığına göre farklılık görülmediği saptanmıştır ($p=0,116>0,05$). Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine yönelik görüşlerin sosyal medyayı kullanım sıklığı değişkenine yönelik bilgiler Tablo 4.22.'de verilmiştir.

Tablo 4.22.

Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi / Kullanım Sıklığı Mann Whitney U Testi

Kullanım Sıklığı	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Mann-Whitney U	1875,500
Her Gün	214	120,74	25837,50	Wilcoxon W	2128,500
Daha Seyrek	22	96,75	2128,50	Z	-1,570
Toplam	236			p	,116

Tablo 4.22. incelendiğinde araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisinin sosyal medyayı kullanım sıklığı değişkenine göre; sosyal medyayı “*her gün*” kullanan ile “*daha seyrek*” kullanan Sosyal Bilgiler öğretmenleri arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. Bu durum SMBÖ'deki veriler ile ters düşmektedir. Buradan yola çıkarak; sosyal medyayı “*her gün*” kullanıp benimsemiş olan Sosyal Bilgiler öğretmenleri, sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisi konusunda sosyal medyayı “*daha seyrek*” kullanan Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile aynı düşünceye sahip olduklarını göstermişlerdir.

4.4.10. Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisine Yönelik Görüşlerin Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine yönelik görüşlerin, katılımcıların sosyal medyayı kullanım sürelerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için gerçekleştirilen Kruskal Wallis H Testi sonucunda, katılımcıların görüşleri sosyal medyayı kullanım süresine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir ($p<0,05$). Bu farklılığın kaynağının tespit edilmesi için ise Bonferroni Düzeltmeli Mann Whitney U Testi'nden faydalanılmıştır. Yapılan Bonferroni Düzeltmeli Mann Whitney U Testi sonucunda “*sosyal medyayı 2-3 saat kullananlar*”, “*sosyal medyayı 1 saatten az kullananlara*” göre sosyal medyanın öğrenme ve öğretme sürecine etkisini daha olumlu olarak görmektedir ($p<0,005$). Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine

yönelik görüşlerin sosyal medyayı kullanım süresi değişkenine yönelik veriler Tablo 4.23.'te verilmiştir.

Tablo 4.23.

Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi / Günlük Kullanım Süresi Kruskal Wallis H Testi

Kullanım Süresi	N	Sıra Ortalaması	Ki-Kare	21,950
0-60dk.	131	103,62	<i>df</i>	4
61-120dk.	47	116,95	<i>p</i>	,000
121-180dk.	33	156,56	Farklar	1-3
181-240dk.	14	141,57	Farka ilişkin <i>p</i>	0,000
241-300dk.	11	158,77		
Total	236			

Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisinin sosyal medyayı kullanım sıklığı değişkenine göre incelendiğinde sonuç, sosyal medyada geçirilen zamana göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Bu farklılık da sosyal medyayı “0-60” dakika kullanan Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile “121-180” dakika kullanan Sosyal Bilgiler öğretmenleri arasında olmuştur. Bu durum sosyal medyada günde 2 saatten fazla zaman geçiren Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medya kullanımının öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisi hususunda daha olumlu düşündüklerini göstermektedir. Yani sosyal medyayı daha çok kullanan Sosyal Bilgiler öğretmenleri günde birsaatten az kullananlara nazaran sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanımını ve bunun faydasını daha iyi kavramışlardır. Araştırma kapsamında katılımcılara uygulanan SMBÖ ve SMÖÖSEÖ'nün çeşitli değişkenler açısından kıyaslaması yapılmıştır. Tablo 4.24.'te SMBÖ ve SMÖÖSEÖ'nün çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılması verilmiştir.

Tablo 4.24.

SMBÖ ve SMÖÖSEÖ'nin Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırılması

Değişken	SMBÖ	SMÖÖSEÖ
Cinsiyet	Anlamlı farklılık yoktur.	Anlamlı farklılık vardır.
Yaş	Anlamlı farklılık yoktur.	Anlamlı farklılık yoktur.
Meslekikidem	Anlamlı farklılık yoktur.	Anlamlı farklılık yoktur.
Branş	Anlamlı farklılık yoktur.	Anlamlı farklılık yoktur.
Öğrenim durumu	Anlamlı farklılık yoktur.	Anlamlı farklılık yoktur.
Görev yerleşim şekli	Anlamlı farklılık yoktur.	Anlamlı farklılık yoktur.
Görev yapılan bölge	Anlamlı farklılık yoktur.	Anlamlı farklılık yoktur.
Sosyal medyada bir gruba üyelik	Anlamlı farklılık <i>vardır</i> .	Anlamlı farklılık <i>vardır</i> .
Sosyal medya kullanım sıklığı	Anlamlı farklılık <i>vardır</i> .	Anlamlı farklılık yoktur.
Sosyal medya kullanım süresi	Anlamlı farklılık <i>vardır</i> .	Anlamlı farklılık <i>vardır</i> .

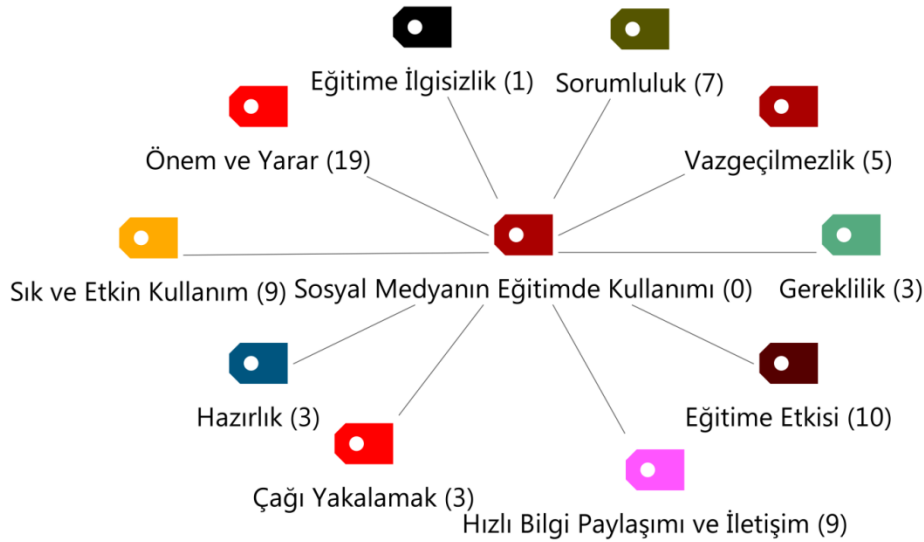
Tablo 4.24. incelendiğinde araştırma kapsamında katılımcı Sosyal Bilgiler öğretmenlerine uygulanan SMBÖ ve SMÖÖSEÖ'nün çeşitli değişkenlere göre karşılaştırması görülmektedir. Buna göre; Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin verdiği yanıtlar doğrultusunda sosyal medyayı benimseme düzeylerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Ancak SMÖÖSEÖ'de ise anlamlı farklılık vardır. Bu farklılık da kadın Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin lehinedir. Her iki ölçekte de sosyal medyada bir gruba üye olma değişkenine göre bir gruba üye olan Sosyal Bilgiler öğretmenleri lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Yine kullanım süresi değişkeninde de sosyal medyayı günde iki saatten fazla kullanan Sosyal Bilgiler öğretmenleri lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Kullanım sıklığı değişkeni incelendiğinde; SMBÖ'de sosyal medyayı her gün kullanan Sosyal Bilgiler öğretmenleri lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. SMÖÖSEÖ'de ise anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Diğer yandan yaş, mesleki kıdem, branş, öğrenim durumu, görev yerleşim şekli, görev yapılan bölge değişkenleri incelendiğinde anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir.

4.5. Sosyal Medyanın Eğitsel Kullanımına İlişkin İçerik Analizi ve Yorumlar

Bu bölümde, araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin doldurduğu yarı yapılandırılmış formlardan elde edilen verilerin analizleri sonucunda temalar ve bu temalara ait kodlar oluşturulmuştur. Bu tema ve kodlar ayrıntılı bir şekilde analiz edilip yorumlanmıştır. Ayrıca her tema, anlamlı farklılıklar gösteren çeşitli değişkenlere göre incelenip yorumlanmıştır.

4.5.1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması Temasına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerine, yarı yapılandırılmış formda "*Sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?*" sorusu yöneltilmiştir. Verilen yanıtlar birçok kez okunduktan sonra analiz edilmiştir. Bu analizler sonucunda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanılmasına ilişkin kodlar Şekil 4.1.'de verilmiştir.

Şekil 4.1. Sosyal medyanın eğitimde kullanımı temasına ilişkin MAXMaps “kod-teori modeli” şeması

Şekil 4.1. incelendiğinde “*Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması*” teması içerisinde “*önem ve yarar*”, “*eğitime etkisi*”, “*sık ve etkin kullanım*”, “*hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim*”, “*sorumluluk*”, “*vazgeçilmezlik*”, “*hazırlık*”, “*çağı yakalamak*”, “*gereklilik*” ve “*eğitime ilgisizlik*” olarak on (10) adet kod olduğu tespit edilmiştir. Tespit edilen bu kodlara ilişkin frekans ve yüzdeler Tablo 4.25.’te verilmiştir.

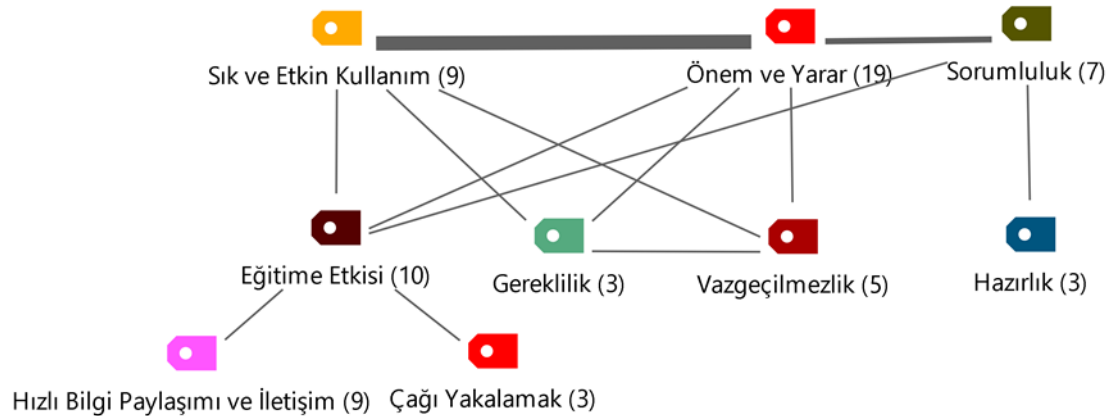
Tablo 4.25.

Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanımı Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanımı	Önem ve Yarar	19	27,54
	Eğitime Etkisi	10	14,49
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	9	13,04
	Sık ve Etkin Kullanım	9	13,04
	Sorumluluk	7	10,14
	Vazgeçilmezlik	5	7,25
	Çağı Yakalamak	3	4,35
	Gereklilik	3	4,35
	Hazırlık	3	4,35
	Eğitime İlgisizlik	1	1,45
	Toplam	69	100,00

Tablo 4.25. incelendiğinde; “*önem ve yarar*” koduna ilişkin 19ifade, “*eğitime etkisi*” koduna ilişkin 10ifade, “*hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim*” ve “*sık ve etkin kullanım*” kodlarına ilişkin 9ifade, “*sorumluluk*” koduna ilişkin 7ifade, “*vazgeçilmezlik*” koduna ilişkin 5ifade olduğu görülmektedir. Bu kodların en sık kullanılan ifadeler olduğu

görülmektedir. Şekil 4.2.'de “Sosyal medyanın eğitimde kullanımı” temasına ait kodlar arası bağlantı verilmiştir.

Şekil 4.2. “Sosyal medyanın eğitimde kullanımı” temasına ait MAXMaps “kod birlikte oluşma modeli” şeması.

Araştırmaya katılanların verdiği yanıtlardan elde edilen bulgulara göre; Sosyal Bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanılmasına ilişkin olumlu görüşler vermişlerdir. Bu görüşler nicel araştırma sonuçlarını desteklemektedir. Kodlara göre en çok “önem ve yarar” ifadesi vurgulanmıştır. Bu kod ile bağlantısı en güçlü “sık ve etkin kullanım” kodudur. Yani Sosyal Bilgiler öğretmenleri günümüzde sosyal medyanın çok sık ve etkin kullanıldığını ve burada özellikle eğitim süreçlerinde yararlı bulduklarını ifade etmişlerdir. Bu kodlara örnek:

- “Sosyal medyanın öğrenen yaşamındaki etkisi düşünüldüğünde hem eğitimcilerin hem de planlayıcıların sosyal medya olanaklarını tanımaları ve öğretimi desteklemek ve zenginleştirmek amacıyla kullanmaları bu nedenle önemli görülmektedir. Her açıdan insana gerekli birçok bilgiyi ve olanağı sağladığı için eğitim ortamlarında kullanılması faydalı olacaktır.” (K11)
- “Çocukların hepsi öğretmenlerin birçoğunun sosyal medyayı çok sık kullanmaları nedeniyle çok önemli olduğunu düşünüyorum.” (K6)
- “Öğrenciler de sosyal medyayı yoğun olarak takip ettikleri için sosyal medyayı eğitimde kullanmak akıllıca bir iştir.” (K28)
- “Sosyal medya günümüz teknolojisinde vazgeçilmez hale gelmiştir. Durum böyleyken sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanılması çok yararlı olacaktır. Hatta öğrencilerin sosyal medyada boşa zaman kaybetmelerini önler. Eğitimde aktif olarak kullanılması hususunda gerekli girişimler bir an önce yapılmalı diye düşünüyorum.” (K8)

Bu iki kod, kendi aralarındaki güçlü bağ kadar olmasa da “vazgeçilmezlik” ve “gereklilik” kodları ile bağlantılıdır. Sosyal medya hayatımızın bir parçası hatta vazgeçilmez bir unsur haline gelmiştir. Sosyal medyanın eğitimde kullanılmasının artık bir gereklilik olduğu düşünülmektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin bu durum için görüşleri şöyledir;

- “Gündelik yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelen teknolojik gelişmeleri öğretim ortamlarına aktarılmaması neredeyse imkânsızdır.” (K25)
- “Öğrencilerin aktif olarak bulunduğu ve kendilerini ifade ettikleri, duygularını paylaştıkları ve artık yaşamlarının vazgeçilmez bir unsuru olan sosyal medya eğitim sürecinde artık vazgeçilmez bir unsur. Bunun çok önemli ve gerekli olduğunu düşünüyorum.” (K13)
- “Sosyal medya günümüz teknolojisinde vazgeçilmez hale gelmiştir.” (K8)
- “Yeni nesil daha da içinde ve ilgisinde. Dolayısıyla sosyal medya eğitim süreçlerinde kullanılması gerektiğini düşünüyorum.” (K18)

Yanıtlar incelendiğinde araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenleri; çocukların ve öğretmenlerin çoğunun sosyal medya kullandığını, artık hayatın vazgeçilmezi olduğunu, öğrencilerin sosyal medyada boşa zaman geçirmeleri yerine eğitsel amaçlı kullanılabilceğini ve eğitimin etkililiğini artıracığını, sosyal medyanın ders işlenmesi esnasında dikkati canlı tutabileceğini belirtmiştir. Sosyal medyada yapılan paylaşımlardan faydalanarak derste örnekler verilmesinin, öğrencilerin derse ilgisinin dağıldığı anlarda tekrar toparlanması adına olumlu olacağını belirtmişlerdir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyanın “eğitime etkisi” koduna ile ilgili görüşler şöyledir;

- “Günümüz teknolojisinin ulaştığı boyut göz önünde tutulacak olursa sosyal medya öğrencilerin dikkat ve ilgisini canlı tutabilmek için, onlarla onlar gibi iletişim kurabilmek için eğitim ortamlarına uygulanabilir.” (K1)
- “Öğrencinin dikkatini çekme, derse katılımını sağlama ve derse olan ilgisini artırma açısından sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanılmasını olumlu buluyorum.” (K4)
- “Kullanılabilir, çünkü sosyal medya çocuk, yetişkin herkesin hayatında sağlam bir yer edinmiş durumda. Ve bu platformların sadece sözünün geçmesi bile öğrencilerin dikkatini fazlasıyla çekiyor. Eğitimde Amaca ulaşmak için her yol mubahtır diye düşünüyorum. Ancak Sosyal medya üzerinden öğrencilerle etkileşime girilecekse öncelikle öğrencilerin bu konuda eğitilmesi gerekiyor. Bazen durmaları gereken yeri bilmiyorlar.” (K7)
- “Sosyal medya özellikle branşımız alakalı bazı konularda öğrenimin kolaylaşmasını öğrencilerin derse daha ilgili olmasını sağlamaktadır.” (K9)
- “Öğrencilerin merkezi sınavlara hazırlanma süreçlerinde sosyal medya üzerinden bilgi paylaşımlarında bulunmaları bilgi seviyelerinin artmasında etkili olduğu düşünüyordum.” (K12)
- “Sosyal medyayı eğitim süreçleriyle harmanlayarak hem öğrencilerin kendi hoşlandıkları etkinlikler içinde öğrenmeye olan isteklerinin artırılabilceğini hem de orada kaybettikleri zamanın hatta sosyal medyanın birtakım zararlarının önlenebileceğini düşünüyorum.” (K16)
- “Konuların somutlaştırılması ve gündelik hayatın ders ortamına aktarılabilir olması bilginin kalıcılığını artırıyor. Gündelik hayat ile dersin ilişkisi rahatça kurulabiliyor.” (K20)
- “Sosyal medyanın kullanılması eğitim süreçlerinde her zaman etkili bir uygulamadır ve çağda dünyada tasvip edilen metotlar arasında yer almaktadır.” (K21)

Bir diğ er görüş, öğrencilerin hayatında büyük yer kaplayan ve çocuklarla gençlerin neredeyse tamamının kullandığı sosyal medya ile öğretmen-öğrenci iletişiminin geliştirilebileceğ idir. Bu yöndeki görüşler; öğrenci ve öğretmen arasındaki iletişim okul duvarlarından ve eğitim sürelerinden sıyrılarak hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim ortamının yaratılabildiği yönündedir. Katılımcıların “*hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim*” koduna ilişkin görüşler şöyledir:

- “*Günümüz teknolojisinin ulaştığı boyut göz önünde tutulacak olursa sosyal medya öğrencilerin dikkat ve ilgisini canlı tutabilmek için, onlarla onlar gibi iletişim kurabilmek için eğitim ortamlarına uygulanabilir.*” (K1)
- “*Eğitime uygun kullanılırsa bilgi alışverişinin hızlı olacağını düşünüyorum.*” (K2)
- “*Sosyal medya çocuklar ve gençler tarafından çok sık kullanılmaktadır. Çocukların görsel ve işitsel alanlarına hitap ettiği için faydalı olduğunu düşünüyorum. Hızlı iletişim kurma ve hızlı dönüt alma konusunda faydaları görülmektedir. Gençlerin ve çocukların sosyal medyanın eğitim yönüne çok fazla ilgili olmadığını belirtmek istiyorum.*” (K3)
- “*Doğru kullanırsanız çok faydalı olur. Öğrenci ile iletişim kanalı olarak gayet hızlı bir etkileşim sağlanır. Uzaktan Eğitim konusunda fayda sağlar.*” (K19)
- “*Bilginin daha hızlı yayılmasını ve ulaşılmasını kolaylaştırıyor.*” (K23)
- “*Öğrencilerle iletişim mesai saatiyle sınırlanmadan sosyal ve eğitsel gelişimi sağlıyor.*” (K22)

Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenleri eğitimde çağı yakalamak adına sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını olumlu ve yararlı bulmuşlardır. Yapılan analizler sonucunda “*eğitime etkisi*” ve “*çağı yakalamak*” kodları arasından bağlantı olduğu saptanmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin eğitimde sosyal medya kullanımının “*çağı yakalamak*” koduna ilişkin görüşler şöyledir;

- “*Çocukların ilgisini artırmak, onları daha iyi anlamak, çağa ayak uydurmak adına kullanılabilir.*” (K21)
- “*Eğitim ve öğretimi okul duvarlarına hapsedmekten kurtaran müthiş bir yenilik.*” (K21)
- “*Sosyal medyanın kullanılması eğitim süreçlerinde her zaman etkili bir uygulamadır ve çağda dünyada tasvip edilen metotlar arasında yer almaktadır.*” (K29)

Sosyal medyanın eğitimde kullanılması pek yaygın olmadığından araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenleri, sosyal medyanın eğitimde kullanılmadan önce kurumların, Millî Eğitim Bakanlığı’nın, öğretmenlerin bu konuda hazırlık yapmaları ve eğitim görmeleri ile ilgili görüşler bildirmiştir. Katılımcıların “*hazırlık*” koduna ilişkin görüşlere örnek olarak;

- “*Eğitime uygun kullanılırsa bilgi alışverişinin hızlı olacağını düşünüyorum ama bunun için gerekli alt yapının hazırlanması ve koşulların iyileştirilmesi lazım, denek grubunda sürece etkili bir şekilde dâhil edilmesi gerekir.*” (K2)

- “Eğitimde amaca ulaşmak için her yol mubahtır diye düşünüyorum. Ancak sosyal medya üzerinden öğrencilerle etkileşime girilecekse öncelikle öğrencilerin bu konuda eğitilmesi gerekiyor. Bazen durmaları gereken yeri bilmiyorlar.” (K7)
- “Eğitimde aktif olarak kullanılması hususunda gerekli girişimler bir an önce yapılmalı diye düşünüyorum.” (K8)

Genel olarak kullanım hakkında olumlu görüş bildirilmesine rağmen, birtakım öğretmenler ise duruma ihtiyatlı yaklaşmış ve sosyal medyanın sorumlu bir şekilde kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu duruma ilişkin görüşler ise şöyledir:

- “Etkili ve kontrollü kullanıldığında öğrencilerin ilgisini çekeceğinden dolayı faydalı olacağını düşünüyorum. Tabi suistimali kolay olduğundan kaynaklı kontrolü de zor olacaktır. Öğrencinin dikkatini çekme, derse katılımını sağlama ve derse olan ilgisini artırma açısından sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanılmasını olumlu buluyorum.” (K4)
- “Belirli kriterleri uyulması koşuluyla olumlu buluyorum.” (K5)
- “Sosyal medya eğitim süreçlerinde kullanılabilir. Günümüzde küçükten büyüğe birçok insan sosyal medyada vakit geçiriyor. İnsanların sosyal medyayı daha faydalı yönlerini açığa çıkaracak şekilde kullanmaları gerektiğini düşünüyorum.” (K14)
- “Eğitsel amaçlı olarak farklı bilgilerin kişilere ulaştırılmasında, bilgiye kolay ulaşma, bakış açılarının geliştirilmesinde, kamuoyu oluşturulmasında, bir nevi kaynak ve materyaller ve paylaşımlar için kolay bir yöntem olduğunu ancak birtakım dezavantajlara da yol açabileceğini düşünmekteyim.” (K24)
- “Günümüzde özellikle her yaş grubuna hitap eden sosyal medyanın bir öğretmen gözetiminde kullanılmasını oldukça faydalı buluyorum.” (K26)

Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin verdiği yanıtlar analiz edildiğinde genel olarak sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını olumlu ve yararlı buldukları söylenebilir. Ancak bir katılımcının olumsuz bir görüş belirttiği anlaşılmıştır. Bu katılımcı öğrencilerin sosyal medyayı etkin kullandıkları halde eğitimde kullanmalarına ilgilerinin olmadığını belirtmiştir. Katılımcının “eğitime ilgisizlik” koduna ilişkin görüşü şöyledir;

- “Gençlerin ve çocukların sosyal medyanın eğitim yönüne çok fazla ilgili olmadığını belirtmek istiyorum.” (K3)

Nitel araştırmanın “sosyal medyanın eğitimde kullanımı” teması incelendiğinde; Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin eğitimde sosyal medya kullanımını önemli ve yararlı bulduklarını ifade ettikleri görülür. 21. yüzyıl becerilerinden olan teknoloji ve bilgi okuryazarlığı el alındığında; doğru bilgiye ulaşmanın önemli ve gerekli olduğunu, hızlı bilgi paylaşımının yanında öğrencilerle ve velilerle olan iletişimi artırdığı için eğitime olumlu etkilerinin olduğunu belirtmişlerdir. Çünkü öğrenci, öğretmen ve aile ile olan iletişim, eğitimin etkililiğini artırmaktadır. Teknoloji hızla gelişmekte ve hemen hemen her alanda etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Bu yüzden sosyal medyanın eğitimde

kullanımının önemi artmış ve milyonlarca insanın kullandığı sosyal medyanın eğitimde kullanılması vazgeçilmez bir hâl almıştır. Öğrenciler okul dışında sosyal medyayı çok sık ve etkin fakat bilinçsiz bir şekilde kullanmaktadır. Sosyal medyada geçirilen kalitesiz zamanı en aza indirebilmek adına sosyal medya kullanımı eğitim süreçlerine dâhil edilirse hem sosyal medyada geçirilen kaliteli zaman artırılır hem de öğrencilerin eğitimi desteklenmiş olur. Bu bağlamda araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanılmasına ilişkin olumlu görüşler belirtmişlerdir.

4.5.1.1. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin eğitimde sosyal medyanın kullanılması temasının görüşlerine ilişkin çeşitli değişkenlere göre bulgu ve yorumları. Nitel araştırmada yarı yapılandırılmış form kullanılmıştır. Bu formdaki her bir sorudan bir tema çıkarılmıştır. Elde edilen verilerden her tema ile ilgili kodlar oluşturulmuştur. Bukod ve temalar analiz edilerek yorumlanmıştır. Bu bölümde, yarı yapılandırılmış formdan elde edilen veriler çeşitli değişkenler açısından analiz edilip yorumlanmıştır. Doğrudan alıntılarda erkek katılımcılar için (EK), kadın katılımcılar için (KK) kullanılmıştır. Tablolarda verilen frekans ve yüzdeler, temalara ait kodların tekrarlanma sıklığı ve yüzdeleridir. Tablo 4.26.'da kadın Sosyal Bilgiler öğretmeni değişkenine göre “*Sosyal medyanın eğitimde kullanılması*” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.26.

Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Sosyal Medyayı Eğitimde Kullanma Durumu	Önem ve Yarar	7	22,58
	Sık ve Etkin Kullanım	6	19,35
	Sorumluluk	4	12,90
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	4	12,90
	Eğitime Etkisi	4	12,90
	Vazgeçilmezlik	3	9,68
	Gerekliklik	2	6,45
	Hazırlık	1	3,23
	Toplam	38	100,00

Tablo 4.26.'daki kodlar dikkate alındığında araştırmaya katılan kadın Sosyal Bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına ilişkin olumlu görüşler belirtmişlerdir. Kadın Sosyal Bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın daha çok “*önem ve yarar*” ve “*sık ve etkin kullanım*” kodlarına ilişkin görüş belirterek, sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını bu kodlar çerçevesinde olumlu bulmaktadırlar. Bununla ilgili kadın Sosyal Bilgiler öğretmenleri; “*Çocukların hepsi, öğretmenlerinin birçoğunun sosyal*

medyayı çok sık kullanmaları nedeniyle çok önemli olduğunu düşünüyorum.” (KK6), “Öğrencilerin aktif olarak bulunduğu ve kendilerini ifade ettikleri, duygularını paylaştıkları ve atık yaşamlarının vazgeçilmez bir unsuru olan sosyal medya eğitim sürecinde artık vazgeçilmez bir unsur. Bunun çok önemli ve gerekli olduğunu düşünüyorum. (KK13) ve “Öğrencilerde sosyal medyayı yoğun olarak takip ettikleri için sosyal medyayı eğitimde kullanmak akıllıca bir iştir.” (KK28) gibi görüşler belirtmişlerdir. Tablo 4.27.’de erkek Sosyal Bilgiler öğretmeni değişkenine göre “Sosyal medyanın eğitimde kullanılması” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.27.

Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması	Önem ve Yarar	12	31,58
	Eğitime Etkisi	6	15,79
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	5	13,16
	Çağı Yakalamak	3	7,89
	Sorumluluk	3	7,89
	Sık ve Etkin Kullanım	3	7,89
	Hazırlık	2	5,26
	Vazgeçilmezlik	2	5,26
	Gerekliklik	1	2,63
	Eğitime İlgisizlik	1	2,63
	Toplam	38	100,00

Nicel araştırma sonuçları cinsiyet değişkenine göre kadın ve erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri arasında fark görülmemiştir. Nitel araştırma sonuçları da bunu destekler niteliktedir. Ancak nitel araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine başvurulduğunda önemli görülen konular hakkında görüş farklılıkları olduğu görülmüştür. Tablo 4.27.’ye göre erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri “önem ve yarar” ve “eğitime etkisi” kodlarına ilişkin daha sık ifadeler kullanmışlardır. Kadın Sosyal Bilgiler öğretmenleri erkek sosyal öğretmenleri gibi sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını önemli ve yararlı bulmakla birlikte erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri bu durumun eğitime olumlu etkisinin daha fazla olduğunu düşünmektedirler. Örneğin; “Çocukların ilgisini artırmak, onları daha iyi anlamak, çağa ayak uydurmak adına kullanılabilir” (EK21). Diğer yandan kadın Sosyal Bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına ilişkin olumsuz görüş belirtmemesine rağmen erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri arasında sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına ilişkin bir (1) olumsuz görüş belirten öğretmen olduğu görülmektedir. Bu görüş ise; “Gençlerin ve çocukların sosyal medyanın eğitim

yönüne çok fazla ilgili olmadığını belirtmek istiyorum.” (EK3) şeklindedir. Tablo 4.28.’de kadın ve (6-10 yıl) mesleki kıdeme sahip Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “Sosyal medyanın eğitimde kullanılması” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.28.

(6-10 yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	2	28,57
	Vazgeçilmezlik	1	14,29
	Sorumluluk	1	14,29
	Önem ve Yarar	1	14,29
	Gerekliklik	1	14,29
	Eğitime Etkisi	1	14,29
	Toplam	7	100,00

Tablo 4.28. incelendiğinde; 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip kadın Sosyal Bilgiler öğretmenleri, sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim açısından önemli bulmaktadır. Bu durumla ilgili; “Çok kısa bir zamanda geniş kitlelere ulaşabilirsiniz.” (KK18) ve “Eğitsel amaçlı olarak farklı bilgilerin kişilere ulaştırılmasında, bilgiye kolay ulaşma, bakış açılarının geliştirmesinde, kamuoyu oluşturulmasında, bir nevi kaynak ve materyaller ve paylaşımlar için kolay bir yöntem olduğunu ancak birtakım dezavantajlara da yol açabileceğini düşünmekteyim.” (KK24) ifadelerini kullanmışlardır. Tablo 4.29.’da 6-10yıl mesleki kıdeme sahip erkek Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “Sosyal medyanın eğitimde kullanılması” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.29.

(6-10 yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması	Önem ve Yarar	5	31,25
	Eğitime Etkisi	4	25,00
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	3	18,75
	Hazırlık	1	6,25
	Çağrı Yakalamak	1	6,25
	Sorumluluk	1	6,25
	Sık ve Etkin Kullanım	1	6,25
	Toplam	16	100,00

Nicel araştırma sonuçları incelendiğinde; mesleki kıdem değişkenine göre Sosyal Bilgiler öğretmenleri arasında fark görülmemiştir. Nitel araştırma sonuçları da nicel

araştırma sonuçları gibi olup sosyal medyanın eğitimde kullanılması olumlu ve yararlı görülmektedir. Ancak araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine başvurulduğunda önemli görülen konular hakkında mesleki kıdem değişkenine göre görüş farklılıkları olduğu görülmüştür. Tablo 5.29 incelendiğinde; 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim açısından kadın Sosyal Bilgiler öğretmenleri kadar önemli bulmakla birlikte, onlara nazaran sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını daha çok önemli ve yararlı bulduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca sosyal medyanın eğitimde kullanılmasının eğitime etkisini belirtmişlerdir. “Önem ve yarar” koduyla ilgili öğretmenler; “*Sosyal medyanın öğrenen yaşamındaki etkisi düşünüldüğünde hem eğitimcilerin hem de planlayıcıların sosyal medya olanaklarını tanımaları ve öğretimi desteklemek ve zenginleştirmek amacıyla kullanmaları bu nedenle önemli görülmektedir.*” (EK11) ve “*Zaten öğrenciler günümüzle bilgisayarla haşır neşirler. Faydalı olacağı kanaatindeyim.*” (EK27) ifadelerini kullanmıştır. Diğer yandan “*Eğitim etkisi*” koduna ilişkin; “*Öğrencilerin merkezi sınavlara hazırlanma süreçlerinde sosyal medya üzerinden bilgi paylaşımlarında bulunmaları bilgi seviyelerinin artmasında etkili olduğu düşüncesindeyim.*” (EK12) gibi ifadeler kullanmışlardır. Tablo 4.30.’da ilçe merkezine bağlı köy/kasabada görev yapan kadın Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “*Sosyal medyanın eğitimde kullanılması*” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.30.

İlçe Merkezine Bağlı Köy/Kasabada Görev Yapan Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması	Vazgeçilmezlik	1	25,00
	Sık ve Etkin Kullanım	1	25,00
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	1	25,00
	Eğitime Etkisi	1	25,00
	Toplam	4	100,00

Tablo 4.30.’da araştırmaya katılan kadın Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri analiz edildiğinde; her kodun en az bir (1) defa ifade edildiği görülmektedir. Frekans açısından ön plana çıkan bir kod olmadığı görülmektedir. Tablo 4.31.’de ilçe merkezine bağlı köy/kasabada görev yapan erkek Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “*Sosyal medyanın eğitimde kullanılması*” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.31.

İlçe Merkezine Bağlı Köy/Kasabada Görev Yapan Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Sosyal Medyayı Eğitimde Kullanma Durumu	Önem ve Yarar	3	33,33
	Sorumluluk	1	11,11
	Vazgeçilmezlik	1	11,11
	Sık ve Etkin Kullanım	1	11,11
	Çağı Yakalamak	1	11,11
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	1	11,11
	Eğitime Etkisi	1	11,11
	Toplam	9	100,00

Nicel araştırma sonuçlarında görev yapılan yerleşim şekli değişkenine göre Sosyal Bilgiler öğretmenleri arasında fark görülmemiş ve sosyal medyanın eğitimde kullanımını olumlu bulmuşlardır. Nitel araştırma sonuçları da bunu destekler niteliktedir. Ancak nitel araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerin görüşlerine başvurulduğunda önemli görülen konular hakkında, görev yapılan yerleşim şekli değişkenine göre görüş farklılıkları olduğu görülmüştür. Tablo 4.31.’de erkek Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri analiz edildiğinde; “önem ve yarar” kodunun ön plan çıktığı görülmektedir. İlçe merkezine bağlı köy/kasabada görev yapan erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri, sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını kadın Sosyal Bilgiler öğretmenlerine göre daha önemli ve yararlı bulmaktadırlar. Bu durum ile ilgili erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri görüşler vermişlerdir. Bunlar; “Özellikle yeni nesil sosyal medyayı etkili bir biçimde kullanıyor. Bu nedenle bu fırsatları kaçırmamalı, öğrencilerin kullandıkları sosyal medya araçlarını eğitim konusunda da kullanabilmeliyiz.” (EK15), “Doğru kullanılırsa çok faydalı olur.” (EK19) ve “Olumlu ve faydalı buluyorum.” (EK30) gibi görüşlerdir. Tablo 4.32.’de Marmara bölgesinde görev yapan kadın Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “Sosyal medyanın eğitimde kullanılması” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.32.

Marmara Bölgesinde Görev Kadın Yapan Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Sosyal Medyayı Eğitimde Kullanma Durumu	Önem ve Yarar	2	28,57
	Eğitime Etkisi	2	28,57
	Sık ve Etkin Kullanım	1	14,29
	Hazırlık	1	14,29
	Sorumluluk	1	14,29
	Toplam	7	100,00

Görev yapılan bölge değişkeni ele alındığında nicel araştırma sonuçlarına göre Sosyal Bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını olumlu bulmaktadır. Nitel araştırma sonuçları da nicel araştırma sonuçları ile paralellik göstermektedir. Diğer yandan Marmara ve Ege bölgelerinde görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenleri arasında sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına yönelik görüşler olumlu olmasının yanında farklılıklar görülmektedir. Tablo 4.32.'de Marmara bölgesinde görev yapan kadın Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri edildiğinde, “önem ve yarar” ve “eğitime etkisi” kodlarının ön plana çıktığı görülmektedir. Kadın Sosyal Bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını yararlı bulmakta ve eğitime etkisinin önemli olduğunu düşünmektedirler. Bu durum ile ilgili kadın Sosyal Bilgiler öğretmenleri; “Belirli günler ve haftalar konusunda özellikle destekçi olduğumu düşünüyorum.” (KK10), “Kullanılabilir, çünkü sosyal medya çocuk, yetişkin herkesin hayatında önemli bir yer edinmiş durumda.” (KK7), “Bu platformların sadece sözünün geçmesi bile öğrencilerin dikkatini fazlasıyla çekiyor.” (KK7) ve “Sosyal medya özellikle branşımız ile alakalı bazı konularda öğrenimin kolaylaşmasını, öğrencilerin derse daha ilgili olmasını sağlamaktadır.” (KK9) vb. görüşler ifade etmişlerdir. Tablo 4.33.'de Marmara bölgesinde görev yapan erkek Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “Sosyal medyanın eğitimde kullanılması” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.33.

Marmara Bölgesinde Görev Yapan Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Sosyal Medyayı Eğitimde Kullanma Durumu	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	4	28,57
	Eğitime Etkisi	3	21,43
	Önem ve Yarar	2	14,29
	Gereklilik	1	7,14
	Sık ve Etkin Kullanım	1	7,14
	Hazırlık	1	7,14
	Sorumluluk	1	7,14
	Eğitime İlgisizlik	1	7,14
	Toplam	14	100,00

Tablo 4.33.'de araştırmaya katılan ve Marmara bölgesinde görev yapan erkek Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde; kadın öğretmenlerden farklı olarak “hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim” kodu ön plana çıkmaktadır. Marmara bölgesinde görev yapan erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri kadın Sosyal Bilgiler öğretmenlerine göre sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını; hızlı bilgi paylaşımından, öğrenci ve veli ile

iletişimden dolayı yararlı görmektedirler. Buna ilişkin; “Eğitime uygun kullanılırsa bilgi alışverişinin hızlı olacağını düşünüyorum.” (EK2) ve “Hızlı iletişim kurma ve hızlı dönüt alma konusunda faydaları görülmektedir.” (EK3) gibi görüşler ifade etmişlerdir. Tablo 4.34.’te Ege bölgesinde görev yapan kadın Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “Sosyal medyanın eğitimde kullanılması” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.34.

Ege Bölgesinde Görev Yapan Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Sosyal Medyayı Eğitimde Kullanma Durumu	Sorumluluk	3	33,33
	Önem ve Yarar	2	22,22
	Sık ve Etkin Kullanım	2	22,22
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	1	11,11
	Eğitime Etkisi	1	11,11
	Toplam	9	100,00

Tablo 4.34. incelendiğinde araştırmaya katılan ve Ege bölgesinde görev yapan kadın Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşlerinde “sorumluluk” kodunun frekans açısından üst sırada yer aldığı görülmektedir. Marmara bölgesinde görev yapan kadın Sosyal Bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını “önem ve yarar” açısından olumlu bulurken; Ege bölgesinde görev yapan kadın Sosyal Bilgiler öğretmenleri “sorumluluk” konusuna dikkat çekerek tedbirli yaklaşmışlardır. Bununla ilgili kadın öğretmenler; “İnsanların sosyal medyayı daha faydalı yönlerini açığa çıkaracak şekilde kullanmaları gerektiğini düşünüyorum.” (KK14) ve “Günümüzde özellikle her yaş grubuna hitap eden sosyal medyanın bir eğitim gözetiminde kullanılmasını oldukça faydalı buluyorum.” (KK24) vb. görüşlerde bulunmuşlardır. Tablo 4.35.’te Ege bölgesinde görev yapan erkek Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “Sosyal medyanın eğitimde kullanılması” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.35.

Ege Bölgesinde Görev Yapan Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Sosyal Medyayı Eğitimde Kullanma Durumu	Önem ve Yarar	7	38,89
	Vazgeçilmezlik	2	11,11
	Sık ve Etkin Kullanım	2	11,11
	Çağı Yakalamak	2	11,11
	Eğitime Etkisi	2	11,11
	Sorumluluk	1	5,56
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	1	5,56
	Hazırlık	1	5,56
	Toplam	18	100,00

Tablo 4.35. incelendiğinde; araştırmaya katılan ve Ege bölgesinde görev yapan erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri için sosyal medyanın eğitimde kullanılması “önem ve yarar” kodu çerçevesinde ön plana çıkmaktadır. Diğer yandan Ege bölgesinde görev yapan kadın Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ise “sorumluluk” kodu ile ilgili görüşleri daha fazladır. Marmara bölgesinde görev yapan erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri “hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim” kodu ile ilgili görüşler verirken Ege bölgesindekiler daha çok “önem ve yarar” koduna ilişkin görüşler vermişlerdir. Bu bağlamda Ege bölgesinde görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenleri, sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını “önem ve yarar” açısından daha olumlu bulmaktadır. Bununla ilgili; “Durum böyleyken sosyal medyanın eğitim süreçlerin kullanılması çok yararlı olacaktır. Hatta öğrencilerin sosyal medyada boşa zaman kaybetmelerini önler” (EK8) ve “Olumlu ve faydalı buluyorum.” (EK30) vb. görüşleri belirtmişlerdir.

4.5.2. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Eğitimde Kullanma Durumu Temasına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

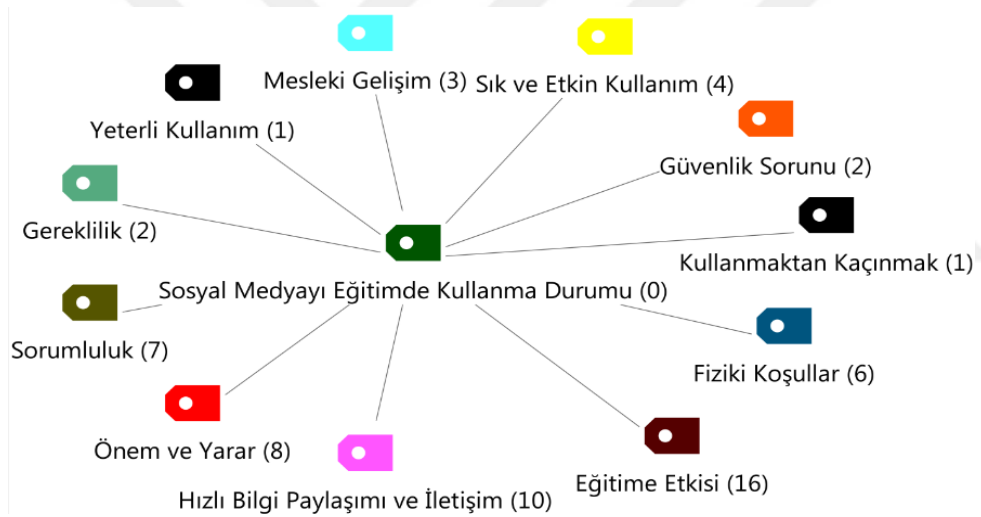
Katılımcı öğretmenlere “Sosyal medyayı öğretim sürecinde kullanma ya da kullanmama nedeniniz nedir?” sorusu yöneltmiştir. Genel olarak katılımcıların sosyal medyayı kullandıklarını belirttikleri görülmüştür. Tablo 4.36.’da Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin eğitimde sosyal medyayı kullanma ve kullanmama yanıtlarına ilişkin sayısal veriler verilmiştir.

Tablo 4.36.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitimde Sosyal Medyayı Kullanma ve Kullanmama Yanıtlarına İlişkin Sayısal Veriler

Kullanma Durumu	N
Kullanıyorum	25
Kullanmıyorum	10
Toplam	35

Nitel araştırmaya otuz (30) Sosyal Bilgiler öğretmeni katılmıştır. Ancak tablo 4.36. incelendiğinde; toplam otuz beş (35) yanıt verildiği görülmektedir. Bu durumun sebebi; araştırmaya katılan beş (5) Sosyal Bilgiler öğretmenin, sosyal medyayı eğitimde hem kullanma hem de kullanmama nedenlerini birlikte belirtmeleridir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı kullanma ve kullanmama sebepleri alt başlıklarda ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Yapılan analizler sonucunda; Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyanın eğitimde kullanma durumuna ilişkin kodlar Şekil 4.3.'de verilmiştir.

Şekil 4.3. Sosyal medyanın eğitimde kullanma durumu temasına ilişkin MAXMaps “kod-teori modeli” şeması.

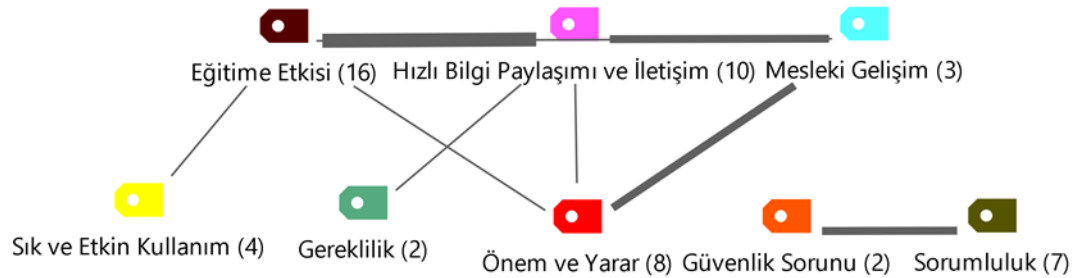
Şekil 4.3. incelendiğinde “Sosyal Medyayı Eğitimde Kullanma Durumu” teması içerisinde “eğitime etkisi”, “hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim”, “önem ve yarar”, “sorumluluk”, “fiziki koşullar”, “sık ve etkin kullanım”, “mesleki gelişim”, “gereklilik”, “güvenlik sorunu”, “kullanmaktan kaçınmak” ve “yeterli kullanım” olarak on bir (11) adet kod olduğu tespit edilmiştir. Tespit edilen bu kodlara ilişkin frekans ve yüzdeler Tablo 4.37.’de verilmiştir.

Tablo 4.37.

“Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanma Durumu” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Sosyal Medyayı Eğitimde Kullanma Durumu	Eğitime Etkisi	16	26,67
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	10	16,67
	Önem ve Yarar	8	13,33
	Sorumluluk	7	11,67
	Fiziki Koşullar	6	10,00
	Sık ve Etkin Kullanım	4	6,67
	Mesleki Gelişim	3	5,00
	Gereklilik	2	3,33
	Güvenlik Sorunu	2	3,33
	Kullanmaktan Kaçınmak	1	1,67
	Yeterli Kullanım	1	1,67
	Toplam	60	100,00

Tablo 4.37. incelendiğinde; “*eğitime etkisi*” koduna ilişkin (16) ifade, “*hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim*” koduna ilişkin (10) ifade, “*sorumluluk*” koduna ilişkin (8) ifade, “*önem ve yarar*” koduna ilişkin (7) ifade ve “*fiziki koşullar*” koduna ilişkin (6) ifade olduğu görülmektedir. Bu kodlar en sık kullanılan ifadelerdir. Şekil 4.4.’te Sosyal medyanın eğitimde kullanma durumu temasına ait MAXMaps “*kod birlikte oluşma modeli*” şeması verilmiştir.

Şekil 4.4. “Sosyal medyanın eğitimde kullanma durumu” temasına ait MAXMaps “kod birlikte oluşma modeli” şeması.

Sosyal medya kullanımının eğitime etkisi konusunda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yoğun görüşleri bulunmaktadır. Sosyal medya üzerinde tartışma başlatarak öğrencileri okul saatleri dışında dahi okul ve ders ile ilgili konularda fikir alışverişinde bulunmalarını sağlamalarıdır. Tartışmalara katılımın sağlanması ile öğrencileri hem eğlenerek hem de araştırarak derse karşı motive edebildiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca bu yolla öğrencilerin dikkatini derse yoğunlaştırabildiklerini ve öğrencilerin sosyal medyada boş amaçlarla vakit geçirmelerinden, ders dışındaki sosyal medya kullanımlarını da derse

yöneltebildiklerini belirtmiştir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “eğitime etkisi” koduna ilişkin görüşler aşağıda verilmiştir.

- “Öğrencilerin konuya dikkatini daha kolay çekebiliyorum.” (K9)
- “Sosyal medya üzerinden yaptığım paylaşımlar öğrencilerin bir konu üzerine dikkatini çekebiliyorum.” (K12)
- “Kullanıyorum çünkü öğrencilerde sosyal medyayı takip etmektedirler oradaki yaşantılar üzerinden konuları örneklendirmek dikkatlerini derste tutmayı ve kalıcılığı sağlıyor.” (K13)
- “Ayrıca öğretmenlerin işledikleri dersi pekiştirmek veya anlaşılmayan noktaların daha iyi anlaşılması gibi nedenlerle öğretmen öğrenci etkileşiminin sosyal medyada olması gerektiği düşüncesindeyim.” (K14)
- “Öğrenciler sosyal medyayı yoğun şekilde kullanıyorlar. Ben de onların bu süreçlerine eğitimi dâhil ederek onlar eğlenirken öğrenmelerini sağlamaya çalışıyorum.” (K16)
- “Öğrencilerimizin motivasyonu artıyor ve merakla bizi takip ediyorlar.” (K18)
- “Çocukların ilgisini çekiyor. Bir öğretmenin sosyal medya kullanıyor olma fikri onlara sempatik görünüyor. Özellikle snapchat'i çok aktif kullanıyoruz. Oradan gelen soruları mümkün oldukça anında cevaplandırıyorum.” (K21)
- “Sosyal medya her öğrencinin ulaşabileceği düzeyde ve ilgi çekici.” (K28)
- “Kullanıyorum çünkü etkin bir öğrenme fırsatı yaratıyor.” (K29)

Genel olarak bakıldığında bilginin kısa sürede paylaşılması ve okul saatleri dışında da öğrenciler ile iletişime geçilebilmesi, sosyal medya kullanımı lehindeki görüşlerdir. Ayrıca sosyal medya üzerinden ödevlerin ve ders ile ilgili materyallerin paylaşımı, sosyal medya kullanımının avantajları olarak sunulmuştur. “Hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim” kodu ile ilgili katılımcı Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri şöyledir:

- “Bilginin kısa sürede çok kişiye ulaştırılabileceğini düşünüyorum ilgi çekici arka planla desteklendiği zaman çok faydası olduğunu görüyorum.” (K2)
- “Bilgi ve teknoloji çağında sosyal medya sayesinde yeni bilgilere ulaşmak da kendimi geliştirmek da daha kolay. Aynı zamanda bir gereklilik olduğunu düşünüyorum.” (K6)
- “Youtube’da alanımla ilgili güzel videolara ulaşabiliyorum. Facebook’ta takip ettiğim bazı sayfalardan da öğrencilerin ilgisini çekebilecek fotoğraflar, karikatürler, bilgiler edinip bunları öğrencilerimle paylaşıyorum. Görsel materyaller, ilginç bilgiler öğrencilerin dikkatini çekiyor, derse bakış açıları değişiyor. Ayrıca yine dersimle ilgili dokümanları istedikleri takdirde öğrencilerime facebooktan özel mesaj olarak gönderiyorum.” (K7)
- “Çünkü öğrenci ile okul saatleri dışında da iletişim halinde kalmak her açıdan çok önemli. Sosyal medyada okul-öğrenci sosyal medya gruplarında belirli bir konu öne sürmek, bir konu hakkında detaylı bilgi vermek veya öğrencileri bir konu üzerinde beyin fırtınaları yapmalarını sağlamanın çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bu sayede öğrenciler boşa zaman geçirmeyecek ve sosyal medyanın zararlı yanlarından da korunmuş olacak.” (K8)

- “Sosyal medya üzerinden yaptığım paylaşımlar öğrencilerin bir konu üzerine dikkatini çekebiliyorum.” (K12)
- “Okul dışında da birebir öğrencilerle ilgilenebilme fırsatı doğuyor. Daha fazla soru çözüm imkânı, konu eksiklerine ya da yönlendirmeye anında müdahale imkânı tanıyor.” (K22)

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanılırken öğrencilerin yanında özellikle öğretmenlerin sorumlu bir şekilde kullanması gerektiğini ifade etmişlerdir. Sosyal medya araçlarının yararlı yönleri olabileceği gibi zararlı yönleri de olabileceğini, içeriklerin kontrol edilmesi ve özellikle manipüle edilmiş bilgilerden kaçınılması gerektiğini belirtmişlerdir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “sorumluluk” koduna ilişkin görüşler şöyledir:

- “Bu tür sitelerin zararlı yönlerini göz önünde bulundurarak acil durumlarda kullanmaya özen gösteriyorum.” (K3)
- “Kullanmamam için tek neden öğrenci- öğretmen ilişkisinin zarar görmesi, öğrencinin durması gereken yeri bilmemesi olabilir. Bu da öğretmenin net duruşuyla çözülebilir diye düşünüyorum.” (K7)
- “Bazı içeriklerin öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığını düşünüyorum.” (K17)
- “Zaman sıkıntısı olduğu durumlarda kullanamıyorum.” (K26)

Yapılan analizler sonucunda; “önem ve yarar” kodu ile “mesleki gelişim” kodu arasında bir bağlantı olduğu görülmüştür. Sosyal Bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını önemli ve yararlı bulmakla birlikte sosyal medya kullanımı sayesinde meslektaşları ile bilgi alışverişi sağlayabildiklerini, çeşitli paylaşımlar ve tartışmalar yoluyla kendilerini mesleki açıdan geliştirdiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların “mesleki gelişim” koduna ilişkin görüşleri şöyledir:

- “Sosyal medyada okul-öğrenci sosyal medya gruplarında belirli bir konu öne sürmek, bir konu hakkında detaylı bilgi vermek veya öğrencileri bir konu üzerinde beyin fırtınaları yapmalarını sağlamanın çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bu sayede öğrenciler boş zaman geçirmeyecek ve sosyal medyanın zararlı yanlarından da korunmuş olacak.” (K8)
- “Sosyal Bilgiler demek hayatın ta kendisidir o yüzden sosyal medyaya önem veriyorum tabii ki yeterli miktarda olmak şartıyla.” (K10)
- “Kullanıyorum çünkü sosyal medyanın eğitim süreçlerinde faydalı olabileceğini düşünüyorum.” (K14)
- “Eğitim alanındaki aynı branştaki farklı insanlarla etkileşim içinde olarak kaynak ve konu üzerinde fikir alışverişi daha fazla gerçekleştirmektedir.” (K11)
- “Kullanıyorum çünkü eğitimde çağı yakalama açısından çok önemli bir konumda. Hem öğrenmeyi öğrenme hem de kendini geliştirme açısından oldukça önemli.” (K13)
- “Kullanımının kolay olması video, görüntü gibi özelliklerin yüklenebilir olması ayrıca insanların bir araya gelip topluluk oluşturarak bilgi paylaşımı yapabilmeleri sosyal medyanın olumlu yanlarından birkaç tanesidir.” (K14)

Günümüzde gencinden yaşlısına birçok insan sosyal medya kullanmaktadır. Sosyal medya artık hayatımızın önemli parçası hâline gelmiştir. Öğrencilerin sosyal medyayı çok sık ve etkin kullandığını fark eden öğretmenler, eğitimde verimliliği ve öğrencilerin derse karşı olan ilgi ve isteklerini artırmak için sosyal medyayı kullandıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenler, nicel veri toplama araçlarına da nitel veri toplama aracına da sosyal medyayı sık ve etkin bir şekilde kullandıklarını ifade etmişlerdir. “*Sık ve etkin kullanım*” kodu ilgili görüşler aşağıda verilmiştir.

- “*Öğrencilerin vakitlerinin büyük bir kısmını geçirdikleri sosyal medya araçlarını daha etkili bir biçimde kullanmak için.*” (K15)
- “*Öğrenciler sosyal medyayı yoğun şekilde kullanıyorlar. Ben de onların bu süreçlerine eğitimi dâhil ederek onlar eğlenirken öğrenmelerini sağlamaya çalışıyorum.*” (K16)
- “*Özellikle snapchat'i çok aktif kullanıyoruz. Oradan gelen soruları mümkün oldukça anında cevaplandırıyorum.*” (K21)
- “*Eğitim öğretim sürecinde eğitim sitelerinden faydalanıyorum.*” (K26)

Gelişen bilgi iletişim teknolojileri ile birlikte eğitimde teknoloji kullanımı da gün geçtikçe artmaktadır. Gelişen ülkelerin hemen hemen hepsi eğitim sistemlerinde teknoloji kullanımını teşvik etmektedirler. Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitimde kullanılmasının artık çağımızın bir gereği olduğunu belirtmişlerdir. “*Gereklilik*” koduna ilişkin doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

- “*Öğrencilerimin sosyal medya kullanım sıklığı oldukça yüksek bu bağlamda gündelik yaşamlarında önemli bir yer tutan bir mecranın eğitim süreçlerinde yer alması gerektiğini düşünüyorum.*” (K5)
- “*Bilgi ve teknoloji çağında sosyal medya sayesinde yeni bilgilere ulaşmak da kendimi geliştirmek da daha kolay. Aynı zamanda bir gereklilik olduğunu düşünüyorum.*” (K6)

Sosyal medyayı kullanmayan öğretmenler ise bu durumun sebebi olarak köy okullarında öğretmenlik yapmalarını ve okulun fiziksel koşullarının -çok isteseler de- sosyal medya kullanımının önünde engel olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca internet ve sosyal medya kullanımının imkânlar dâhilinde olan bir konu olması nedeniyle, internet erişimi olmayan öğrencilerin mağdur olabileceğini, bu nedenle bu durumun eşitlik ilkesine aykırı olduğunu belirtmişlerdir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “*fiziksel koşullar*” koduna ilişkin görüşler vermişlerdir. Bunlar:

- “*Çünkü görev yaptığım okulun fiziki koşulları bunun için elverişli değil.*” (K1)
- “*Bir köy okulunda görev yapmaktayım. Teknolojik altyapı açısından yeterli donanımına sahip olmadığımız için ve öğrencilerin de bu teknolojik imkânlara sahip olmamasından kaynaklı sosyal medyayı derslerimde kullanamıyorum.*” (K4)
- “*İlk etapta kullanma taraftarıyım ama herkesin internet imkânından tam ve eşit bir şekilde faydalanmaması açısından herkesin fırsat eşitliği sağlamayabilir.*” (K11)

- “Ben şu anda bir köy okulunda görev yapıyorum. Öğrencilerimin internete erişimleri sınırlı ve facebook dışındaki sosyal medya araçlarını bilmiyor ve kullanmıyorlar bu nedenle ne kadar istesem de kullanamıyorum.” (K15)
- “Köy çocuklarında internete ulaşımında sıkıntılar var. Öğrenci ve veli sosyal medyayı doğru kullanmayı bilmiyor.” (K19)
- “Kullanmıyorum çünkü görev yaptığım okulun fiziki koşulları bunun için elverişli değil.” (K25)

Yine güvenlik endişesi, öğretmen öğrenci ilişkilerindeki resmiyete zarar vermesi ve eğitim sürecinin yalnızca sosyal medyadan ibaret görülmemesi gerektiği gibi nedenler de öne sürülmüştür. Bunların yanında nitel araştırmaya katılan bir Sosyal Bilgiler öğretmeni de sosyal medyanın eğitimde kullanma durumu ile ilgili uğraşmak istemediğini belirtmiştir. Bu duruma ilişkin görüşler şunlardır:

- “Eğitim sürecinin tamamını sosyal medyadan da oluşturmamak gereklidir diye düşünüyorum.” (K8)
- “Çünkü sosyal medya olumlu sonuçlar çıkarabileceği gibi zararlı, uygun olmayan sonuçlar da doğurabilir.” (K14)
- “Güvenlik sorunlarının giderilmesi gerektiğini düşünüyorum.” (K22)
- “Güvenlik sorunu yaşamaktan korkuyorum.” (K24)
- “Uğraşmak istemiyorum. Düz anlatım daha kolay geliyor. Sosyal medya öğrenci ve öğretmen arasındaki olması gereken saygıyı kaybettirdiğini düşünüyorum.” (K27)

Nitel araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerine “sosyal medyayı eğitimde kullanma durumları” sorulmuştur. Bu soruya Sosyal Bilgiler öğretmenleri otuz beş (35) yanıt vermişlerdir. Araştırmaya otuz (30) Sosyal Bilgiler öğretmeni katılmıştır. Ancak bazı Sosyal Bilgiler öğretmenleri hem kullanma hem de kullanmama nedenleri ile ilgili görüşlerini belirttikleri için 35 yanıt çıkmıştır. Verilen bu yanıtlara göre öğretmenlerin 25’i sosyal medyayı eğitim süreçlerinde kullandıklarını belirtmişlerdir. Sosyal medyayı eğitim süreçlerinde kullanmaları konusunda görüşler incelendiğinde araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenleri; öğrencilerin derse karşı güdülerini artırdığını, okul dışında da ders ile ilgili konuşabildiklerini, iletişimi kolaylaştırdığını, öğrencilerin derslere katılımının arttığını ve eğlendiklerini belirtmişlerdir. Bunun yanında sosyal medyada alanlarıyla ilgili gruplara girerek ve paylaşımlarda bulunarak mesleki gelişimlerine katkıda bulduklarını ifade etmişlerdir. Sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanılmasının yararları dışında zararlarının da olabileceğini, sosyal medyada yer alan her bilginin doğru olmayabileceğini, güvenlik sorunlarının oluşabileceğini belirtmişlerdir. Olumlu ve olumsuz yönlerinin yanında sosyal medyayı eğitim süreçlerinde kullanmak istemekle birlikte yetersiz alt yapı ve fiziki koşullar nedeniyle kullanamayan Sosyal Bilgiler öğretmenleri bulunmaktadır.

4.5.2.1. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin eğitimde sosyal medya kullanılma durumu temasının görüşlerine ilişkin çeşitli değişkenlere göre bulgu ve yorumları. Bu bölümde, nitel araştırmanın bir teması olan “*Eğitimde sosyal medya kullanma durumu*” temasına ilişkin kodlar çeşitli değişkenler açısından incelenip yorumlanmıştır. Tablolarda verilen frekans ve yüzdeler, temalara ait kodların tekrarlanma sıklığı ve yüzdeleridir. Tablo 4.38.’de kadın Sosyal Bilgiler öğretmeni değişkenine göre “*Sosyal medyanın eğitimde kullanılma durumu*” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.38.

Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılma Durumu” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Sosyal Medyayı Eğitimde Kullanma Durumu	Eğitime Etkisi	8	26,67
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	5	16,67
	Önem ve Yarar	5	16,67
	Sorumluluk	4	13,33
	Sık ve Etkin Kullanım	2	6,67
	Mesleki Gelişim	2	6,67
	Fiziki Koşullar*	2	6,67
	Gereklilik	1	3,33
	Güvenlik Sorunu*	1	3,33
	Toplam	30	100,00

*Sosyal medyayı eğitimde kullanmayan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleridir.

Tablo 4.38. incelendiğinde araştırmaya katılan kadın Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin; “*eğitime etkisi*”, “*hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim*” ve “*önem ve yarar*” kodlarına göre sosyal medyayı eğitimde kullanmayı tercih ettikleri görülür. Özellikle sosyal medyanın eğitime katkısından dolayı sosyal medyayı eğitimde kullanmayı istemektedirler. Kadın Sosyal Bilgiler öğretmenleri bu durum ile ilgili görüş belirtmişlerdir. Bu görüşlerden bazıları; “*Youtube’da alanımla ilgili güzel videolara ulaşabiliyorum. Facebook’ta takip ettiğim bazı sayfalardan da öğrencilerin ilgisini çekebilecek fotoğraflar, karikatürler, bilgiler edinip bunları öğrencilerimle paylaşıyorum. Görsel materyaller, ilginç bilgiler öğrencilerin dikkatini çekiyor, derse bakış açıları değişiyor.*” (KK7), “*Öğrencilerin konuya dikkatini daha kolay çekebiliyorum.*” (KK9), “*Dersimle ilgili dokümanları istedikleri takdirde öğrencilerime Facebook’tan özel mesaj olarak gönderiyorum.*” (KK7) ve “*Kullanıyorum, çünkü eğitimde çağı yakalama açısından çok önemli bir konumda. Hem öğrenmeyi öğrenme hem de kendini açısından oldukça*

önemli.” (KK13) gibidir. Erkek Sosyal Bilgiler öğretmeni değişkenine göre “Sosyal medyanın eğitimde kullanılma durumu” temasına ilişkin kodları frekansları ve yüzdeleri Tablo 4.39.’da verilmiştir.

Tablo 4.39.

Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılma Durumu” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Sosyal Medyayı Eğitimde Kullanma Durumu	Eğitime Etkisi	8	26,67
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	5	16,67
	Fiziki Koşullar*	4	13,33
	Önem ve Yarar	3	10,00
	Sorumluluk	3	10,00
	Sık ve Etkin Kullanım	2	6,67
	Güvenlik Sorunu*	1	3,33
	Kullanmaktan Kaçınmak	1	3,33
	Mesleki Gelişim	1	3,33
	Yeterli Kullanım	1	3,33
	Gereklilik	1	3,33
	Toplam		30

Tablo 4.39.’a göre araştırmaya katılan erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri, kadın Sosyal Bilgiler öğretmenleri gibi “eğitime etkisi” ve “hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim” nedenlerinden dolayı sosyal medyayı eğitimde kullanmayı tercih etmektedirler. Ancak erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri frekans açısından “fiziki koşullar” koduna dikkat çekmişlerdir. Bu bağlamda erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri fiziki koşullar ve altyapı yetersizliği nedeniyle sosyal medyayı eğitimde kullanamadıklarını ifade etmişlerdir. Erkek Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin “fiziki koşullar” koduna yönelik görüşleri şöyledir: “Bir köy okulunda görev yapmaktayım. Teknolojik altyapı açısından yeterli donanıma sahip olmadığımız için ve öğrencilerin de teknolojik imkânlarla sahip olmaması açısından kaynaklı sosyal medyayı derslerimde kullanamıyorum.” (EK4), “Ben şu an bir köy okulunda görev yapıyorum. Öğrencilerimin internete erişimleri sınırlı ve Facebook dışındaki sosyal medya araçlarını bilmiyor ve kullanmıyorlar. Bu nedenle ne kadar istesem de kullanamıyorum.” (EK15) ve “Köy çocuklarında internete ulaşımında sıkıntılar var. Öğrenci ve veli sosyal medyayı doğru kullanmayı bilmiyor.” (EK19). Görüşler incelendiğinde küçük yerleşim yerlerindeki okulların teknolojik altyapılarının yetersiz olduğu, insanların bilgi iletişim teknolojileri kullanımının ve bu konudaki bilgilerinin az olduğu görülmektedir. Tablo 4.40.’ta 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip kadın

Sosyal Bilgiler öğretmeni değişkenine göre “*Sosyal medyanın eğitimde kullanılma durumu*” temasına ilişkin kodların frekansları ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.40.

(1-5 Yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “*Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılma Durumu*” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Sosyal Medyayı Eğitimde Kullanma Durumu	Eğitime Etkisi	6	27,27
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	4	18,18
	Önem ve Yarar	4	18,18
	Sorumluluk	3	13,64
	Mesleki Gelişim	2	9,09
	Fiziki Koşullar*	2	9,09
	Sık ve Etkin Kullanım	1	4,55
	Toplam	22	100,00

Tablo 4.40. incelendiğinde; araştırmaya katılan 1-5 yılları arasında meslekikıdeme sahip kadın Sosyal Bilgiler öğretmenleri; “*eğitime etkisi*”, “*hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim*” ve “*önem ve yarar*” kodları açısından sosyal medyayı eğitimde kullanmaktadırlar. 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip kadın Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin bu durum ile ilgili bazı görüşleri; “*Öğrenciler sosyal medyayı yoğun şekilde kullanıyorlar. Ben de onların bu süreçlerine eğitimi dâhil ederek onlar eğlenirken öğrenmelerini sağlamaya çalışıyorum. (KK16), “Sosyal medya üzerinden çeşitli konularda tartışma grupları kurarak buradan konuyu konuşabiliyoruz.” (KK23) ve “Kullanıyorum, çünkü sosyal medyanın eğitim süreçlerinde faydalı olabileceğini düşünüyorum.”(KK14) gibidir. 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip erkek Sosyal Bilgiler öğretmeni değişkenine göre “*Sosyal medyanın eğitimde kullanılma durumu*” temasına ilişkin kodların frekansları ve yüzdeleri Tablo 4.41.’de verilmiştir.*

Tablo 4.41.

(1-5 Yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılma Durumu” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Sosyal Medyayı Eğitimde Kullanma Durumu	Eğitime Etkisi	4	25,00
	Sorumluluk	3	18,75
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	2	12,50
	Önem ve Yarar	2	12,50
	Fiziki Koşullar*	2	12,50
	Yeterli Kullanım	1	6,25
	Güvenlik Sorunu*	1	6,25
	Sık ve Etkin Kullanım	1	6,25
	Toplam	16	100,00

Tablo 4.41. incelendiğinde; araştırmaya katılan 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri, kadın Sosyal Bilgiler öğretmenleri gibi “*eğitime etkisi*” ve “*hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim*” kodları nedeniyle sosyal medyayı eğitimde kullanmaktadırlar. Ancak 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip kadın Sosyal Bilgiler öğretmenlerinden farklı olarak “*sorumluluk*” koduna daha çok önem vermişlerdir. Bu durumla ilgili bazı görüşler; “*Bu tür sitelerin zararlı yönlerini göz önünde bulundurarak acil durumlarda kullanmaya özen gösteriyorum. (EK3)*”, “*Bazı içeriklerin öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığını düşünüyorum.*” (EK17) ve “*Güvenlik sorunlarının giderilmesi gerektiğini düşünüyorum.*” (EK22) vb. gibidir. Görüşler incelendiğinde 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip erkek Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kadın Sosyal Bilgiler öğretmenlerine nazaran sosyal medyayı eğitimde kullanırken daha temkinli oldukları görülmektedir. Tablo 4.42.’de 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip kadın Sosyal Bilgiler öğretmeni değişkenine göre “*Sosyal medyanın eğitimde kullanılması durumu*” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.42.

(6-10 Yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılma Durumu” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Sosyal Medyayı Eğitimde Kullanma Durumu	Eğitime Etkisi	2	33,33
	Sık ve Etkin Kullanım	1	16,67
	Sorumluluk	1	16,67
	Önem ve Yarar	1	16,67
	Güvenlik Sorunu*	1	16,67
	Toplam	6	100,00

Nitel araştırmaya katılan, 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip kadın Sosyal Bilgiler öğretmenleri tablo 4.42.'de göre “*sık ve etkin kullanım*”, “*sorumluluk*”, “*önem ve yarar*” ve “*güvenlik sorunu*” gibi konularda görüş bildirseler de frekans olarak ön plana çıkan “*eğitime etkisi*” kodu nedeniyle sosyal medyayı eğitimde kullanmayı tercih ettikleri görülmektedir. 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip kadın Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin bu durum ile ilgili bazı görüşleri şöyledir; “*Öğrencilerimizin güdüsü artıyor ve merakla bizi takip ediyorlar.*” (KK18) ve “*Öğrenciler sosyal medyayı yoğun şekilde kullanıyorlar. Ben de onların bu süreçlerine eğitimi dâhil ederek onlar eğlenirken öğrenmelerini sağlamaya çalışıyorum.*” (KK16) Tablo 4.43.'te 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip erkek öğretmen değişkenine göre “*Sosyal medyanın eğitimde kullanılma durumu*” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.43.

(6-10 Yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “*Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılma Durumu*” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Sosyal Medyayı Eğitimde Kullanma Durumu	Eğitime Etkisi	4	30,77
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	3	23,08
	Fiziki Koşullar	2	15,38
	Önem ve Yarar	1	7,69
	Kullanmaktan Kaçınmak*	1	7,69
	Sık ve Etkin Kullanım	1	7,69
	Mesleki Gelişim	1	7,69
	Toplam	13	100,00

Tablo 4.43. incelendiğinde; araştırmaya katılan 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri öncelikli olarak kadın Sosyal Bilgiler öğretmenleri gibi sosyal medyanın “*eğitime etkisi*” nedeniyle sosyal medyayı eğitimde kullanmaktadırlar. Ancak kadın Sosyal Bilgiler öğretmenlerine göre erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri için ayrıca “*hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim*” ve “*fiziki koşullar*” kodlarının da ön plana çıktığı görülmektedir. Bu duruma ilişkin görüşler şöyledir: “*Bilginin kısa sürede çok kişiye ulaştırılabileceğini düşünüyorum.*” (EK2), “*Eğitim alanındaki aynı branştaki farklı insanlarla etkileşim içinde olarak kaynak ve konu üzerinde fikir alışverişi daha fazla gerçekleştirmektedir.*” (EK11), “*İlk etapta kullanma taraftarıyım ama herkesin internet imkânından tam ve eşit bir şekilde faydalanması açısından herkes için fırsat eşitliği sağlamayabilir.*” (EK11) ve “*Köy çocuklarında internete ulaşımında sıkıntılar var. Öğrenci ve veli sosyal medyayı doğru kullanmayı bilmiyor.*” (EK19). Görüşler incelendiğinde “*hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim*” nedeniyle 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip erkek Sosyal Bilgiler

öğretmenleri eğitimde sosyal medyayı kullanırken, “fiziki koşullar” nedeniyle bu duruma olumsuz yaklaşmaktadırlar. Sosyal medyayı eğitimde “kullanmaktan kaçınma” nedeniyle kullanmak istemeyen başka bir erkek Sosyal Bilgiler öğretmenin görüşü de “Kullanmak istemiyorum. Düz anlatım daha kolay geliyor. Sosyal medya öğrenci ve öğretmen arasındaki olması gereken saygıyı kaybettirdiğini düşünüyorum.” (EK27) şeklindedir. Sosyal medyayı eğitimde kullanmayan 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip bazı erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri, kullanmak isteseler de “fiziki koşullar” nedeniyle kullanamazken bazı öğretmenlerde öğrenci-öğretmen arasındaki ilişkiye zarar vereceğini düşünmesinden dolayı kullanmak istememektedirler. Başka bir kıyaslama daha yapmak gerekirse o da 1-5 yıl ve 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri arasındadır. 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri sosyal medyayı eğitimde “eğitime etkisi” ve “sorumluk” nedenlerinden dolayı kullanır iken; 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri “eğitime etkisi” ve “hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim” nedenlerinden dolayı kullanmaktadır. Burada “eğitime etkisi” nedeni ortak olmakla birlikte mesleğe yeni başlayan erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri duruma daha temkinli yaklaşmaktadır. Mesleğinde daha tecrübeli olan erkek Sosyal Bilgiler öğretmenleri de bilginin hızlı paylaşımı ve öğrenci ile olan iletişim nedeniyle kullanmaktadır. İlçe merkezinde görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmeni değişkenine göre “Sosyal medyanın eğitimde kullanılma durumu” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri Tablo 4.44.’te verilmiştir.

Tablo 4.44.

İl Merkezine Bağlı Köy/Kasabada Görev Yapan Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılma Durumu” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Sosyal Medyayı Eğitimde Kullanma Durumu	Fiziki Koşullar	4	50,00
	Eğitime Etkisi	2	25,00
	Sık ve Etkin Kullanım	1	12,50
	Önem ve Yarar	1	12,50
	Toplam	8	100,00

Tablo 4.44. incelendiğinde; araştırmaya katılan il merkezine bağlı köy/kasabada görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenleri sosyal medyayı “eğitime etkisi” nedeniyle kullanmakta olup “fiziki koşullar” nedeniyle de kullanamamaktadırlar. İl merkezine bağlı köy/kasabada görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin fiziki koşullara bağlı olarak eğitimde kullanmama nedenlerine yönelik görüşler şöyledir: “Görev yaptığım okulun fiziki

şartları bunun için elverişli değil.” (K1), “Kullanmıyorum çünkü görev yaptığım okulun fiziki şartları bunun için elverişli değil.” (K25) ve “Ben şu an bir köy okulunda görev yapıyorum. Öğrencilerimin internete erişimleri sınırlı ve Facebook dışındaki sosyal medya araçlarını bilmiyor ve kullanmıyorlar. Bu nedenle ne kadar istesem de kullanamıyorum.” (K15) Tablo 4.45.’te il merkezinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmeni değişkenine göre “Sosyal medyanın eğitimde kullanılması durumu” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.45.

İl Merkezinde Görev Yapan Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılma Durumu” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
	Eğitime Etkisi	7	31,82
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	5	22,73
	Sorumluluk	2	9,09
Sosyal Medyayı Eğitimde Kullanma Durumu	Sık ve Etkin Kullanım	2	9,09
	Gereklilik	2	9,09
	Kullanmaktan Kaçınmak*	1	4,55
	Önem ve Yarar	1	4,55
	Yeterli Kullanım	1	4,55
	Güvenlik Sorunu*	1	4,55
	Toplam	22	100,00

Tablo 4.45. incelendiğinde; il merkezinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı eğitimde kullanma nedenlerinde *“eğitime etkisi”* ve *“hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim”* kodu ön plana çıkmaktadır. Bu duruma ilişkin il merkezinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenleri bu kodlar ile ilgili; *“Çocukların ilgisini çekiyor. Bir öğretmenin sosyal medya kullanıyor olma fikri onlara sempatik görünüyor.” (K21), “İlgi çekici arka planla desteklendiği zaman çok faydası olduğunu görüyorum.” (K2) ve “Öğrenci ile okul saati dışında da iletişim halinde kalmak her açıdan çok önemli.” (K8)* gibi bazı görüşler vermişlerdir. Tablo 5.48’da il merkezinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine ait kodlarda *“fiziki koşullar”* koduna rastlanmamıştır. İl merkezinde görev yapanlarda, il merkezine bağlı köy/kasabaya nazaran, okulun fiziki koşulları nedeniyle sosyal medyayı kullanmama gibi bir durumun ortaya çıkmadığı görülmektedir. Ancak il merkezinde görev yapan ve sosyal medyayı eğitimde kullanmayan bir sosyal bilgiler öğretmeni bunu *“güvenlik sorunu”* nedenine bağlamıştır. Bu sosyal bilgiler öğretmeni; *“Güvenlik sorunlarının giderilmesi gerektiğini düşünüyorum.” (K22)* görüşünü vermiştir. Ege bölgesinde görev yapan kadın sosyal bilgiler öğretmeni

değişkenine göre “*Sosyal medyanın kullanılma durumu*” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri Tablo 4.46.’da verilmiştir.

Tablo 4.46.

Ege Bölgesinde Görev Yapan Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılma Durumu” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Sosyal Medyayı Eğitimde Kullanma Durumu	Sorumluluk	3	18,75
	Önem ve Yarar	3	18,75
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	3	18,75
	Sık ve Etkin Kullanım	2	12,50
	Eğitime Etkisi	2	12,50
	Mesleki Gelişim	1	6,25
	Gereklilik	1	6,25
	Güvenlik Sorunu*	1	6,25
	Toplam	16	100,00

Tablo 4.46. incelendiğinde Ege bölgesinde görev yapan kadın sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyayı eğitimde “*önem ve yarar*” ve “*hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim*” nedenlerinden dolayı kullanmaktadırlar. Sadece bu nedenlerden dolayı olmadığı Tablo 4.47.’de görülmektedir. Ancak bu kodlara ait görüşler daha fazla olduğu için vurgulanmıştır. Bu durum ile ilgili öğretmenler; “*Kullanıyorum, çünkü sosyal medyanın eğitim süreçlerinde faydalı olabileceğini düşünüyorum. Öğretmenlerin işledikleri dersleri pekiştirmek veya anlaşılmasını noktalardan daha iyi anlaşılması gibi nedenlerle öğretmen öğrenci etkileşiminin sosyal medyada olması gerektiği düşüncesindeyim.*” (K14) ve “*Görsel ve işitsel yönden kaynak oluşturuyor.*” (K24) gibi görüşler bildirmişlerdir. Diğer yandan Ege bölgesinde görev yapan kadın sosyal bilgiler öğretmenleri, eğitimde sosyal medya kullanırken sorumlu yaklaşıma özen göstermektedirler. Bu duruma ilişkin görüşler şöyledir: “*Güvenlik sorunu yaşamaktan korkuyorum.*” (K24) ve “*Sosyal medya olumlu sonuçlar çıkarabileceği gibi zararlı, uygun olmayan sonuçlarda doğurabilir.*” (K14) Tablo 4.47.’de Ege bölgesinde görev yapan erkek sosyal bilgiler öğretmeni değişkenine göre “*Sosyal medyanın eğitimde kullanılma durumu*” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.47.

Ege Bölgesinde Görev Yapan Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılma Durumu” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Sosyal Medyayı Eğitimde Kullanma Durumu	Eğitime Etkisi	3	20,00
	Önem ve Yarar	2	13,33
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	2	13,33
	Sık ve Etkin Kullanım	2	13,33
	Gereklilik	1	6,67
	Sorumluluk	1	6,67
	Güvenlik Sorunu	1	6,67
	Kullanmaktan Kaçınmak	1	6,67
	Yeterli Kullanım	1	6,67
	Fiziki Koşullar	1	6,67
	Toplam	15	100,00

Tablo 4.47. incelendiğinde ön plana çıkan, Ege bölgesinde görev yapan erkek sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyayı eğitimde kullanma nedenlerinden “*eğitime etkisi*” kodudur. Kadın sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyayı eğitimde kullanırken sorumluluk, önem ve yarar, hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim ile ilgili görüşleri ön plana çıkarken erkek sosyal bilgiler öğretmenlerinde ise sosyal medyanın eğitime etkisinin ön plana çıktığı görülmektedir. Konu ile ilgili Ege bölgesinde görev yapan erkek sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri; “*Çocukların ilgisini çekiyor. Bir öğretmenin sosyal medya kullanıyor olma fikri onlara sempatik görünüyor.*” (EK21) ve “*Daha fazla soru çözüm imkânı, konu eksikliklerine ya da yönlendirmeye anında müdahale imkânı tanıyor.*” (EK22) vb. gibidir. Ege bölgesinde görev yapan kadın sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyayı eğitimde kullanırken daha sorumlu yaklaşmaya çalışırken, erkek sosyal bilgiler öğretmenleri ise daha çok sosyal medyanın eğitime katkılarından dolayı kullanmayı tercih etmektedirler.

4.5.3. Öğretmenler “Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?” Temasına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

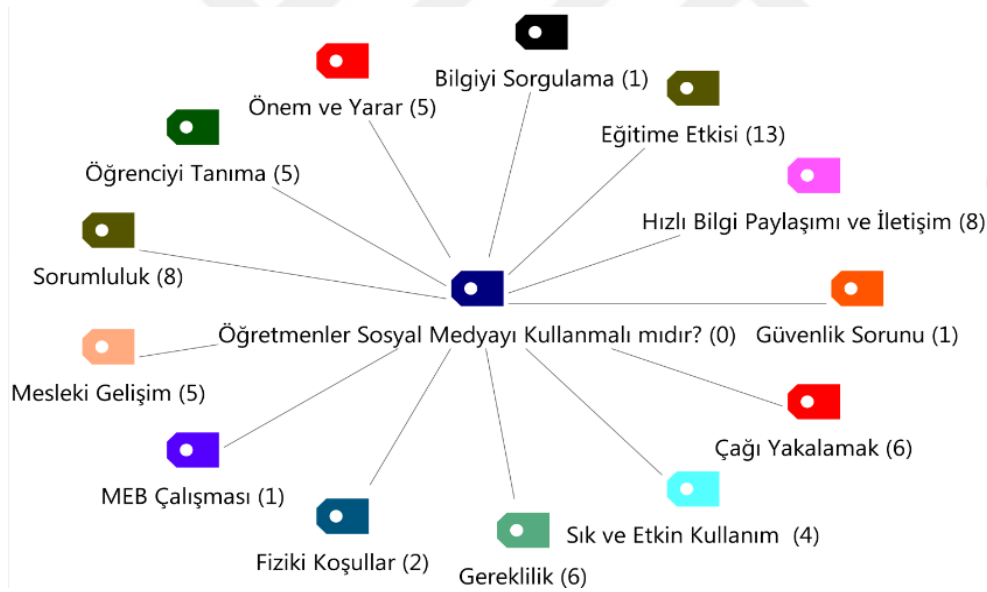
Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerine; “*Öğretmenler sosyal medyayı eğitim süreçlerinde kullanmalı mıdır?*” sorusu yöneltilmiştir. Genel olarak katılımcıların çoğunluğunun, öğretmenlerin sosyal medyayı öğretim süreçlerinde kullanması gerektiğini belirttikleri görülmüştür. Tablo 4.48.’de “*Öğretmenler sosyal medyayı eğitim süreçlerinde kullanmalı mıdır?*” sorusuna verilen yanıtlara ilişkin sayısal veriler gösterilmiştir.

Tablo 4.48.

“Öğretmenlerin Sosyal Medyayı Eğitim Süreçlerinde Kullanmalı mıdır?” Sorusuna Verilen Yanıtlara İlişkin Sayısal Veriler

Yanıtlar	N
Kullanmalıdır	30
Kullanmamalıdır	7
Toplam	37

Nitel araştırmaya otuz (30) sosyal bilgiler öğretmeni katılmıştır. Ancak tablo 4.48. incelendiğinde toplam otuz yedi (37) yanıt verildiği görülmektedir. Bu durumun sebebi; araştırmaya katılan beş (5) sosyal bilgiler öğretmenin, sosyal medyayı eğitimde hem kullanılmasını hem de kullanılmaması gerektiğini belirtmeleridir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyanın kullanılması ve kullanılmaması hakkında öne sürdüğü sebepler alt başlıklarda ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Şekil 4.5.’te “Öğretmenler sosyal medyayı eğitim süreçlerinde kullanmalı mıdır?” temasına ilişkin MAXMaps “kod-teori modeli” şeması verilmiştir.

Şekil 4.5. “Öğretmenler sosyal medyayı eğitimde kullanmalı mıdır?” temasına ilişkin MAXMaps “kod-teori modeli” şeması.

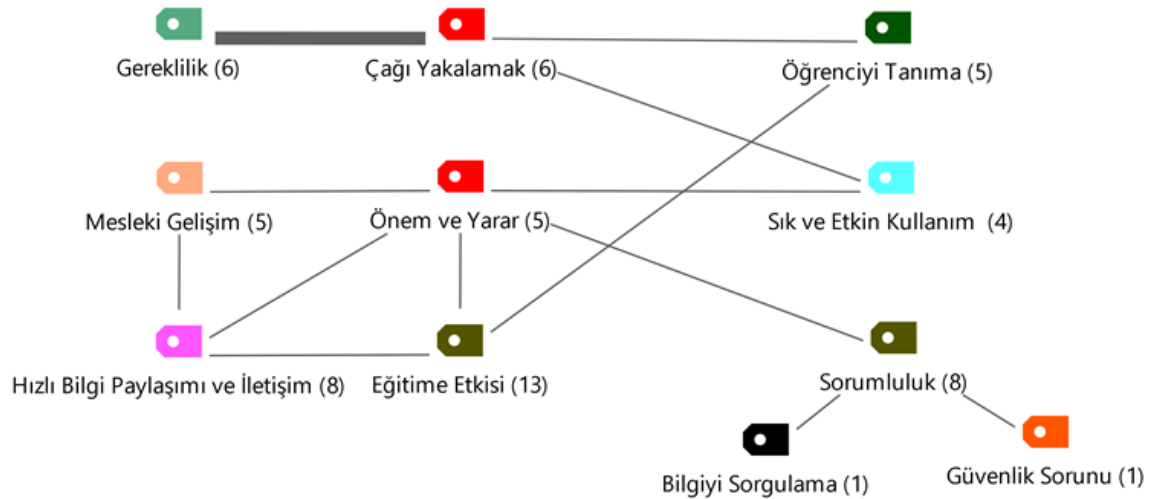
Şekil 4.5. incelendiğinde “Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?” teması içerisinde “eğitime etkisi”, “hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim”, “sorumluluk”, “gereklilik”, “çağı yakalamak”, “önem ve yarar”, “mesleki gelişim”, “sık ve etkin kullanım”, “öğrenciyi tanıma” ve “yeterli kullanım” olarak on bir (11) adet kod olduğu tespit edilmiştir. Tespit edilen bu kodlara ilişkin frekans ve yüzdeler Tablo 4.49.’da verilmiştir.

Tablo 4.49.

“Öğretmenler Sosyal Medya Kullanmalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?	Eğitime Etkisi	13	20,00
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	8	12,31
	Sorumluluk	8	12,31
	Gereklilik	6	9,23
	Çağı Yakalamak	6	9,23
	Mesleki Gelişim	5	7,69
	Öğrenciyi Tanıma	5	7,69
	Önem ve Yarar	5	7,69
	Sık ve Etkin Kullanım	4	6,15
	Fiziki Koşullar	2	3,08
	Bilgiyi Sorgulama	1	1,54
	MEB Çalışması	1	1,54
	Güvenlik Sorunu	1	1,54
	Toplam	65	100,00

Tablo 4.49. incelendiğinde; “*eğitime etkisi*” koduna ilişkin 15 ifade, “*hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim*” koduna ilişkin 9 ifade, “*sorumluluk*” ve “*önem ve yarar*” kodlarına ilişkin 7 ifade ve “*fiziki koşullar*” koduna ilişkin 6 ifade olduğu görülmektedir. Bu kodların en sık kullanılan ifadeler olduğu görülmektedir. Şekil 4.6.’da “*Öğretmenler Sosyal Medya Kullanmalı mıdır?*” temasına ait MAXMaps “*kod birlikte oluşma modeli*” şeması verilmiştir.

Şekil 4.6. “Öğretmenler Sosyal Medya Kullanmalı mıdır?” temasına ait MAXMaps “kod birlikte oluşma modeli” şeması.

Tablo 4.49.’a göre araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenleri “*sosyal medya eğitimde kullanılmalı mıdır?*” sorusuna verdikleri cevaplarda en çok “*eğitime etkisi*” koduna yönelik görüş bildirmişlerdir. Şekil 4.6.’da sosyal bilgiler öğretmenlerinin

görüşlerinden elde edilen veriler sonucunda oluşturulan kodlar incelendiğinde; sosyal medyanın kullanımının “*eğitime etkisi*” kodunun birçok kodla bağlantılı olduğu görülmektedir. Öğretmenin eğitimde sosyal medya kullanımı ile birlikte öğrenciyi daha yakından tanıma fırsatı bulmaktadır. Sadece öğrenciyeye değil öğretmene de yararları vardır. Meslektaşlar arasındaki bilgi paylaşımı ve iletişim, öğretmenin mesleki açıdan gelişmesini sağlamaktadır. Öğrenci; eğitimde sosyal medya kullanımı sayesinde kendi hızına göre öğrenebilir, geri kaldığı konuları tekrar edebilir ve arkadaşlarıyla hem de öğretmeniyle iletişime geçerek tartışmalara katılıp anında dönüt alabilir. Tüm bunlarsayesinde eğitimde sosyal medya kullanımının eğitime katkısı çok önemlidir. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin “*eğitime etkisi*” kodu ile ilgili görüşleri şöyledir;

- “Eğitim süreçlerinin bireyin yaşantısı ile ilişkilendirilmediği ya da uyummadığı durumlarda ulaşılmak istenilen kazanım/hedeflerin tutturulamayacağını düşünüyorum.” (K5)
- “Öğretmenler için sosyal medya olumlu sonuçlar oluşturabilir. Çünkü öğrencilerin okulda öğrendiklerini sosyal medyada pekiştirmelerine yardımcı olabilir, sosyal medyanın video, görüntü paylaşma gibi özellikleri sayesinde derste de yardımcı kaynak olarak kullanmaları eğitime katkı sağlayabilir.” (K14)
- “Çocuk neyi neden öğrendiğini gündelik hayattan örneklerle çok rahat bir şekilde kavrayabiliyor.” (K20)
- “Hem ilgiyi artıracak hem de buradaki hesapları aracılığıyla çocukları daha iyi tanıyacaktır.” (K21)
- “Çünkü farklı öğrenme stillerini destekler. Öğrenilen bilgilerin tekrarını kolaylaştırır. Öğrencilerin anlamasını kolaylaştırır ve dikkati canlı tutar. Yavaş ve hızlı öğrenen bireylere kendi hızlarına uygun öğrenme ortamı sağlar.” (K25)
- “Öğrenci görsel açıdan çok fazla eğitim materyaline rahatça erişebilir. Anlamadığı konuyu çok rahat sorabilir. Eğitim okul duvarlarından çıkıp bütün hayata yansır.” (K27)

Eğitimde sosyal medya kullanımının, öğrencilerin bireysel öğrenme hızına göre öğrenmelerini sağladığını ve öğrencilerin okul dışında da öğrenmelerine devam edebileceğini belirtmişlerdir. Sosyal medyanın öğrenim sürecinde kullanılmasının lehindeki görüşlere göre öğretmenlerin sosyal medya kullanımı hem çağı yakalamak hem de öğrencilerin sıklıkla yer aldığı bir mecrada yer almak gerekliliği nedeniyle önemlidir. Katılımcıların “*çağı yakalamak*” ve “*sık ve etkin kullanım*” kodları ile ilgili görüşler şöyledir;

- “Günümüz eğitim süreci özellikle sosyal bilgiler dersi için sürekli kendini yenilemek zorunda.” (K4)
- “Çağ bunu gerektiriyor. İnsanlar sosyal medyanın birebir içinde.” (K18)

- “Örneğin onların neleri takip ettiğini, nelere güldüğünü, nasıl eğlendikleri öğrenecek; çağın değişen unsurlarını yakından takip etme fırsatı bulacaktır. Ki biz öğretmenlerin çağın gerisinde kalmak gibi bir durumları olamaz, olmamalıdır.” (K21)
- “Teknoloji çağındayız ve günümüz öğrencileri en çok sosyal medya da vakit geçiriyor.” (K23)
- “Artık çok hızlı ilerleyen bir teknolojik dönemdeyiz. Dönemsel fark aralığı azaldı. Yeni kuşak öğrencilerin baktıkları ve algıladıkları dünya bu. Kısacağı onlar cilalı taş devri mantığı ve gözüyle dünyayı algılıyorsa bizlerde onların kuşağından bakabiliriz. Yani yontma taş devrindeki bakışa saplanıp kalmamalıyız.” (K24)
- “Öğrencilerin sosyal medyayı etkin kullandığının farkındayım bunun değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.” (K2)
- “Öğrenciler sosyal medyayı aktif olarak kullanıyorlar ve kullanacaklar.” (K12)

Ayrıca sosyal medyanın öğrenimi kolaylaştırıcı etkisi ile destekleyici unsur olarak kullanılabileceği, öğrenci ve velilerle iletişimin geliştirilebileceği öne sürülmüştür. Eğitimin en önemli unsurlarından biri olan öğrenci-veli ve öğretmen iletişimi, aynı zamanda hızlı bilgi paylaşımı eğitimde sosyal medyanın kullanılması ile gerçekleşebilir. Katılımcıların “hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim” kodu ile ilgili görüşleri şunlardır:

- “Çünkü bu sayede öğrencinin kendisiyle de velisiyle de daha etkili bir iletişim kurulabileceğini düşünüyorum.” (K1)
- “Öğrenciler sosyal medyayı aktif olarak kullanıyorlar ve kullanacaklar. Öğrenciye ulaşmak isteyen öğretmenlerde bu ağları aktif bir şekilde kullanarak öğrenmeye katkıda bulunabilirler.” (K1)
- “İçinde bulunduğumuz çağda öğrencilerimize ulaşmanın önemli bir yolu da onların bulunduğu alanlarda bulunmaktır.” (K16)
- “Hızlı bir iletişim sağlar. Eğitim sadece okul ile sınırlı kalmaz. Uygun zamanlarda kullanılmalıdır.” (K19)
- “Günlük hayatın önemli bir bölümünü ele geçiren sosyal medyayı kullanarak çocuklara ulaşmanın çok daha kolay olduğunu düşünüyorum.” (K22)
- “Öğrenci-öğrenci, öğrenci öğretmen ve öğretmen-öğretmen iş birliğini artıran bir ortam oluşturur. Öğretmenlerin veli ile iletişim kurmasına yardımcı olur.” (K25)
- “Öğrenci görsel açıdan çok fazla eğitim materyaline rahatça erişebilir. Anlamadığı konuyu çok rahat sorabilir. Eğitim okul duvarlarından çıkıp bütün hayata yansır.” (K27)

Sosyal medya kullanımı, öğretmenlerin mesleki gelişimlerine de fayda sağlayabilir. Faydalı paylaşımları derse taşıyarak hem dersin gelişimini hem de öğrencilerin bunlardan elde ettikleri kazanımları değerlendirerek daha da tecrübeli bir öğretmen hâline gelebilir. Bunun yanında sosyal medyada oluşturdukları gruplarda veya topluluklarda deneyimlerini meslektaşlarıyla paylaşarak hem kendini geliştirmiş olur hem de meslektaşlarına ilham

kaynağı olabilir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin “mesleki gelişim” kodu görüşlerine örnek vermek gerekirse;

- “Günümüz eğitim süreci özellikle sosyal bilgiler dersi için sürekli kendini yenilemek zorunda. Aynı şekilde ders öğretmenin de kendi bilgi birikimini ve genel kültürünü arttırması açısından sosyal medyayı kullanmalıdır. Toplumun genel durumunu, ihtiyaçlarını veya kendi eksikliklerini sosyal medya sayesinde fark edebilir ve bunu giderebilir.” (K4)
- “Evet kullanmalılar çünkü eğitim artık dört duvar arasında yapılan bir iş olmaktan çıktı eğitimde teknoloji kullanımı her geçen gün artıyor. Öğretmenlerinde bu yenilikleri takip etmeleri ve kullanmaları gerekiyor. Günümüzde herhangi bir sosyal medya hesabı olmayan insan yok denecek kadar azaldı, eğitimde sadece okulda yapılan bir şey olmadığı için sosyal medyanın da öğretmenler tarafından kullanılması gerekiyor.” (K15)
- “Kullanmalıdır çünkü öğretmenlerimizin mesleki gelişimi açısından oldukça önemlidir.” (K29)
- “Mesleki gelişim ve güncel bilgileri takip etme amacıyla aktif olarak kullanılmalıdır.” (K30)

Sosyal bilgiler öğretmenleri, sosyal medyanın eğitimde kullanılmasının mesleki gelişim açısından önemli olmasının yanı sıra genel anlamda sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını önemli ve yararlı bulmaktadırlar. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin “önem ve yarar” kodu ile ilgili görüşleri şöyledir:

- “Sosyal medyada gördüğümüz her bilgi doğru değildir ama gördüğümüz bilginin doğruluğunu kanıtladıktan sonra sosyal medyadaki bir görüntü, video, doküman veya ders konusu ile ilgili birçok materyal bizler için önemli ve öğrencileri yaratıcılığa itecek bir malzeme olabilir.” (K8)
- “Eğitimin bir parçası haline gelen sosyal medya hem yazılı hem görsel anlamda önemli bir yere sahip bundan dolayı hem göze hem dile hitap ettiğinden dolayı eğitimciler sosyal medyayı kullanmalıdır.” (K11)
- “Öğretmenler için sosyal medya olumlu sonuçlar oluşturabilir. Çünkü öğrencilerin okulda öğrendiklerini sosyal medyada pekiştirmelerine yardımcı olabilir, sosyal medyanın video, görüntü paylaşma gibi özellikleri sayesinde derste de yardımcı kaynak olarak kullanmaları eğitime katkı sağlayabilir.” (K14)
- “Kullanmalıdır çünkü öğretmenlerimizin mesleki gelişimi açısından oldukça önemlidir.” (K29)

Katılımcılar, sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını önemli ve yararlı bulmuş olup aynı zamanda bunu, gelişen teknolojiler ile birlikte bir gereklilik olarak görmektedirler. Bunun yanında eğitimde sosyal medya kullanımının hemen gerçekleşecek bir durum olamayacağını ve eğitim ile ilgili en önemli ve resmî kurumu olan MEB’in bu konuda hazırlıklar ve çalışmalar yapması gerektiğini ifade etmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmenleri “gereklilik” ve “meb çalışması” kodları ile ilgili görüşler şöyledir:

- “Günümüz koşullarına ayak uydurmak için bunun gerekli olduğunu düşünüyorum.” (K2)

- “*Ders esnasında video siteleri en azından kullanılmalıdır. Ya da bu konuda bir site çalışması MEB tarafından yapılmalı.*” (K3)
- “*Çağımızın bir gereği olduğunu düşünüyorum.*” (K6)
- “*Günümüzde herhangi bir sosyal medya hesabı olmayan insan yok denecek kadar azaldı, eğitimde sadece okulda yapılan bir şey olmadığı için sosyal medyanın da öğretmenler tarafından kullanılması gerekiyor.*”
- “*Çağ bunu gerektiriyor. İnsanlar sosyal medyanın birebir içinde.*” (K18)
- “*Hayat ve teknolojinin iç içe olduğu bu günlerde sosyal medya her alanda olduğu gibi eğitim alanında da kullanılmalıdır.*” (K26)

Öğrenciyi tanıma, eğitimde çok önemli bir unsurdur. Öğrenci, öğretmen tarafından tanınmazsa duyuşsal, bilişsel ve psiko-motor becerilerinin farkına varılamaz. Bu durumda öğrenci başarısız olmaya mahkûmdur. Günümüzde teknoloji sürekli geliştiğinden kuşaklar arasında büyük farklar ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin sosyal medyayı aktif olarak kullandığından bahsedilmiştir. Bu durumda öğrenciyi tanımanın en kolay yolu öğrencilerin en çok zaman geçirdiği mecralarda zaman geçirmektir. Bu yüzden öğretmenlerde öğrencilerini tanımak adına sosyal medya kullanılmalıdır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin “*öğrenciyi tanıma*” kodu ile ilgili görüşleri şu şekildedir:

- “*Öğrencilerin okul dışında nasıl vakit geçirdiklerini öğrenme fırsatı yaratır.*” (K10)
- “*Kullanmalıdır, çünkü bu sayede öğrencisini daha iyi tanıyacaktır. Hem ilgiyi artıracak hem de buradaki hesapları aracılığıyla çocukları daha iyi tanıyacaktır. Örneğin onların neleri takip ettiğini, nelere güldüğünü, nasıl eğlendikleri öğrenecek; çağın değişen unsurlarını yakından takip etme fırsatı bulacaktır.*” (K21)
- “*Artık çok hızlı ilerleyen bir teknolojik dönemdeyiz. Dönemsel Fark aralığı azaldı. Yeni kuşak öğrencilerin baktıkları ve algıladıkları dünya bu. Kısacağı onlar cıralı taş devri mantığı ve gözüyle dünyayı algılıyorsa bizlerde onların kuşağından bakabiliriz. Yani yontma taş devrindeki bakışa saptanıp kalmamalıyız.*” (K24)

Eğitim, insan yetiştirme sanatıdır. Bu yüzden öğretmenlerin, eğitimde sosyal medyayı kullanırken çok dikkat etmeleri ve sorumlu davranmaları gerekir. “*Sorumluluk*” kodunabazı öğretmenler olumlu açıdan bakarken bazı öğretmenlerde olumsuz açıdan bakmışlardır. Olumlu görüşler belirten sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri şöyledir:

- “*Sosyal medyada gördüğümüz her bilgi doğru değildir ama gördüğümüz bilginin doğruluğunu kanıtladıktan sonra sosyal medyadaki bir görüntü, video, doküman veya ders konusu ile ilgili birçok materyal bizler için önemli ve öğrencileri yaratıcılığa itecek bir malzeme olabilir.*” (K8)
- “*Eğitim sadece okul ile sınırlı kalmaz. Uygun zamanlarda kullanılmalıdır.*” (K19)

Sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına yönelik sorumluluk çerçevesinde olumsuz görüş bildiren sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri ise şöyledir:

- “Sosyal medyada ki her bilginin kesin olarak doğru bir bilgi olmayabileceğinden her açıdan tam anlamıyla kullanılamayabilir.” (K11)
- “Kullanmamalıdır çünkü sosyal medya bazı durumlarda eğitim açısından uygun olmayan sonuçlar ortaya çıkarabilir.” (K14)
- “Belki öğrenci velilerinden çocuğum bilgisayar başından kalkmıyor, telefon bağımlısı oldu uyarınca eğitim için kullanıyorum diyor gibi serzenişler duyulabilir.” (K15)
- “Bazı paylaşımlar riskli olabilir, hazırcılığa itebilir ve güven tehlikesi olabilir.” (K24)
- “Öğretmenin pasifleşeceği durumlarda kullanılmamalıdır.” (K26)

Tüm bunlar, öğretmenlerin sosyal medyayı olumlu amaçlar doğrultusunda kullanmasını destekleyici nitelikteki görüşleri belirtmişlerdir. Karşıt görüşler ise sosyal medyada çok fazla bilgi kirliliği olduğu ve bu bilgilerin doğruluğuna güvenilemeyeceği yönündedir. Ancak bilgilerin kesin bir şekilde doğruluğu teyit edildikten sonra derse taşınabileceğinden bahsedilmiştir. Katılımcıların “bilgiyi sorgulama” ve “güvenlik sorunu” kodları ile ilgili görüşler şunlardır:

- “Sosyal medyada ki her bilginin kesin olarak doğru bir bilgi olmayabileceğinden her açıdan tam anlamıyla kullanılamayabilir.” (K11)
- “Bazı paylaşımlar riskli olabilir, hazırcılığa itebilir, güven tehlikesi olabilir.” (K24)

Öğrenme ortamları tasarımları ve fiziki altyapı, öğrencilerin öğrenme durumları açısından elzem bir durum olarak görülmelidir. Öğrenme ortamları ne kadar çok olanağa sahipse o kadar çok öğrenme durumları ortaya çıkmaktadır. Sosyal medyanın kullanımı elbette teknoloji ile gerçekleşmektedir. Bu durumda öğrenme ortamlarında sosyal medyanın kullanılabilmesi için fiziki koşulların yeterli düzeyde olması gerekir. Türkiye’de farklı fiziki koşullara sahip öğrenme ortamları bulunmaktadır. Bu durum; yerleşim yeri şekline göre, öğrenme ortamının bulunduğu yerin sosyo-ekonomik yapısı vb. şartlara göre değişiklik göstermektedir. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitimde kullanılmasının “fiziki koşullar” koduna göre olumlu ve olumsuz görüşler bildirmişlerdir. Bu görüşler şunlardır:

- “İmkânları yeterliyse kullanmamaları konusunda pek bir neden göremiyorum.” (K15)
- “Bilindiği üzere okulda kullanılan internet ağı sosyal medya sitelerine girişine izin vermemektedir.” (K3)

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin çoğunluğu sosyal medyanın eğitimde kullanılması gerektiğini düşünmektedir. Temaya ait görüşlerin genel olarak değerlendirilmesi gerekirse; araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenleri, sosyal medyanın eğitimde kullanılmasıyla zaten öğrenciler tarafından çok sık kullanıldığından

öğrenciler daha yakından tanıma fırsatı oluşabilir, öğrenciler kendi bireysel öğrenme hızlarına göre öğrenebilir ve tekrar edebilir ifadelerini kullanmışlardır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin son olarak ifade ettiği durum “*Tam Öğrenme*” olarak bilinmektedir. Meslektaşlarıyla paylaşım ve tartışma yaparak sosyal medyanın mesleki gelişimlerine katkıda bulunduğunu belirtmişlerdir. Öğrenci, öğretmen ve veli iletişimini kolaylaştırmaktadır. Bu nedenlerden dolayı sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanılması gerektiğini düşünmektedirler. Diğer yandan MEB’in eğitim kurumlarının alt yapısını geliştirerek sosyal medyanın eğitim kurumlarında kullanılmasının önünü açması gerektiğini, fiziki koşulları yetersiz olan bölge veya yerleşim yerlerindeki eğitim kurumlarında teknolojik olarak fiziki koşullarının iyileştirilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Sosyal bilgiler öğretmenleri, eğitim süreçlerinde sosyal medya kullanılacaksa, bilinçli ve sorumlu bir şekilde kullanılmasının daha uygun olacağını belirtmişlerdir. Sosyal medyada paylaşılan bilgilerin doğruluğunun tartışılması ve güvenlik gibi sebeplerden dolayı da sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanılmasına olumsuz yaklaşmaktadır.

4.5.3.1. “Öğretmenler sosyal medyayı kullanmalı mıdır?” temasının görüşlerine ilişkin çeşitli değişkenlere göre bulgu ve yorumları. Bu bölümde nitel araştırmanın bir teması olan “*Öğretmenler sosyal medyayı kullanmalı mıdır?*” temasına ilişkin kodlar çeşitli değişkenler açısından incelenip yorumlanmıştır. Tablolarda verilen frekans ve yüzdeler, temalara ait kodların tekrarlanma sıklığı ve yüzdeleridir. Tablo 4.50.’de kadın sosyal bilgiler öğretmeni değişkenine göre sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.50.

Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?	Eğitime Etkisi	8	28,57
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	4	14,29
	Çağı Yakalamak	4	14,29
	Gerekliklik	3	10,71
	Sorumluluk	3	10,71
	Öğrenciyi Tanıma	2	7,14
	Mesleki Gelişim	1	3,57
	Güvenlik Sorunu	1	3,57
	Sık ve Etkin Kullanım	1	3,57
	Önem ve Yarar	1	3,57
	Toplam	28	100,00

Tablo 4.50. incelendiğinde kadın sosyal bilgiler öğretmenleri; eğitimde sosyal medyanın daha çok “*eğitime etkisi*”, “*hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim*” ve “*çağı yakalamak*” gibi nedenlerden dolayı kullanılması gerektiğini düşünmektedirler. Kadın sosyal bilgiler öğretmenleri, “*Öğretmenler sosyal medyayı kullanılmalı mıdır?*” temasına ait en fazla frekans değerine sahip görüşlerin bazıları şöyledir; “*Eğitim ortamlarında, ders öncesinde, sırasında ve sonrasında çeşitli yollarla farklı öğrenen çocukların eğitiminde bir yöntem olarak kullanılabilir. Şöyle ki; bazı çocuklar erken ve kolay öğrenir. Bunlara yönelik farklı etkinlikler verilebilir. Zor öğrenen, öğrenme güçlüğü çeken çocuklarımızın telafi eğitiminde onlara yönelik farklı uygulamalar yapılabilir.*” (KK13), “*İçinde bulunduğumuz çağda öğrencilerimize ulaşmanın önemli bir yolu da onların bulunduğu alanlarda bulunmaktır.*” (KK16) ve “*Çağ bunu gerektiriyor. İnsanlar sosyal medyanın birebir içinde.*” (KK18) Tablo 4.50.’de görüldüğü gibi kadın sosyal bilgiler öğretmenleri; “*Sosyal medya eğitimde kullanılmalı mıdır?*” sorusuna en az frekans değeri olarak “*önem ve yarar*” ve “*mesleki gelişim*” kodlarına görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda kadın sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını, eğitime yarar ve mesleki gelişim açısından daha az değerli görmektedirler. Tablo 4.51.’de erkek sosyal bilgiler öğretmeni değişkenine göre “*Öğretmenler sosyal medyayı kullanılmalı mıdır?*” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.51.

Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?	Eğitime Etkisi	5	13,51
	Sorumluluk	5	13,51
	Önem ve Yarar	4	10,81
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	4	10,81
	Mesleki Gelişim	4	10,81
	Öğrenciyi Tanıma	3	8,11
	Gereklilik	3	8,11
	Sık ve Etkin Kullanım	3	8,11
	Fiziki Koşullar	2	5,41
	Çağı Yakalamak	2	5,41
	Bilgiyi Sorgulama	1	2,70
	MEB Çalışması	1	2,70
	Toplam	37	100,00

Tablo 4.51.’de erkek sosyal bilgiler öğretmenleri, kadın sosyal bilgiler öğretmenleri gibi sosyal medyanın “*eğitime etkisi*” nedeniyle kullanılması gerektiğini düşünmektedirler. Ancak kadın sosyal bilgiler öğretmenlerinden farklı olarak “*sorumluluk*” ve “*önem ve yarar*” nedenleri de erkek sosyal bilgiler öğretmenleri için önemli unsur olduğu görülmektedir. Yani erkek sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medya eğitimde kullanılırken öğretmenlerin daha dikkatli ve sorumlu davranması gerektiğini, aynı zamanda sosyal medyanın eğitimde kullanılmasının eğitim açısından yararlı ve önemli olacağını ifade etmişlerdir. Bu durum ile ilgili erkek sosyal bilgiler öğretmenlerinin bazı görüşleri şunlardır: “*Öğrenci görsel açıdan çok fazla eğitim materyaline rahatça erişebilir. Anlamadığı konuyu çok rahat sorabilir. Eğitim okul duvarlarından çıkıp bütün hayata yansır.*” (EK27), “*Belki öğrenci velilerinden; ‘Çocuğum bilgisayar başından kalkmıyor, telefon bağımlısı oldu, uyarınca eğitim için kullanıyorum diyor.’ gibi serzenişler duyulabilir.*” (EK15) ve “*Eğitimin bir parçası haline gelen sosyal medya hem yazılı hem görsel anlamda önemli bir yere sahip, bundan dolayı hem göze hem dile hitap ettiğinden dolayı eğitimciler sosyal medyayı kullanmalıdır.*” (EK11). Diğer yandan Tablo 4.50. incelendiğinde kadın sosyal bilgiler öğretmenleri, sosyal medyanın eğitimde kullanımını mesleki gelişim açısından pek önemli görmezken; erkek sosyal bilgiler öğretmenleri için mesleki gelişimin önemli bir unsur olduğu görülmektedir. Tablo 4.52.’de 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip kadın sosyal bilgiler öğretmeni değişkenine göre “*Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?*” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.52.

(1-5 Yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?	Eğitime Etkisi	8	42,11
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	3	15,79
	Sorumluluk	2	10,53
	Öğrenciyi Tanıma	1	5,26
	Önem ve Yarar	1	5,26
	Mesleki Gelişim	1	5,26
	Gereklilik	1	5,26
	Sık ve Etkin Kullanım	1	5,26
	Çağı Yakalamak	1	5,26
	Toplam	19	100,00

Tablo 4.52. incelendiğinde 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip kadın sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın “*eğitime etkisi*” nedeniyle eğitimde kullanılması gerektiğini düşünmektedirler. Bu durum ile ilgili 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip sosyal bilgiler öğretmenlerinin bazı görüşleri; “*Öğretmenler için sosyal medya olumlu sonuçlar oluşturabilir. Çünkü öğrencilerin okulda öğrendiklerini sosyal medyada pekiştirmelerine yardımcı olabilir. Sosyal medyanın video, görüntü paylaşma gibi özellikleri sayesinde derste de yardımcı kaynak olarak kullanmaları eğitime katkı sağlayabilir.*” (KK14), “*Çünkü farklı öğrenme stillerini destekler. Öğrenilen bilgilerin tekrarını kolaylaştırır. Yavaş ve hızlı öğrenen bireylere kendi hızlarına uygun öğrenme ortamı sağlar. Öğrencilerin anlamasını kolaylaştırır ve dikkati canlı tutar.*” (KK25) ve “*Eğitim sürecinde öğrenciyi aktif kılıyor derse farklılık katıyor.*” (KK28) vb. gibidir. Tablo 4.53.’te 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip erkek sosyal bilgiler değişkenine göre “*Öğretmenler sosyal medyayı kullanmalı mıdır?*” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.53.

(1-5 Yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?	Sorumluluk	3	17,65
	Mesleki Gelişim	3	17,65
	Eğitime Etkisi	2	11,76
	Önem ve Yarar	2	11,76
	Fiziki Koşullar	2	11,76
	Gereklilik	2	11,76
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	1	5,88
	MEB Çalışması	1	5,88
	Çağı Yakalamak	1	5,88
	Toplam	17	100,00

Araştırmaya katılan 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip erkek sosyal bilgiler öğretmenleri, kadın sosyal bilgiler öğretmenlerinden farklı olarak, Tablo 4.53.’te görüldüğü gibi sosyal medyanın “sorumluluk” ve “mesleki gelişim” nedenlerinden dolayı eğitim süreçlerinde kullanılması gerektiğini düşünmektedirler. Bu duruma ilişkin erkek sosyal bilgiler öğretmenleri; “Sosyal medyada gördüğümüz her bilgi doğru değildir ama gördüğümüz bilginin doğruluğunu kanıtladıktan sonra sosyal medyadaki bir görüntü, video, doküman veya ders konusu ile ilgili birçok materyal bizler için önemli ve öğrencileri yaratıcılığa itecek bir malzeme olabilir.” (EK8), “Evet kullanmalılar. Çünkü eğitim artık dört duvar arasında yapılan bir iş olmaktan çıktı. Eğitimde teknoloji kullanımı her geçen gün artıyor. Öğretmenlerinde bu yenilikleri takip etmeleri ve kullanmaları gerekiyor.” (EK15) ve “Kullanmalıdır, çünkü öğretmenlerimizin mesleki gelişim açısından oldukça önemlidir.” (EK29) vb. bazı görüşler vermişlerdir. Görüşlere bakıldığında 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip kadın sosyal bilgiler öğretmenleri, eğitime katkısı ve yararlarından dolayı sosyal medyanın eğitimde kullanılması gerektiği yönünde görüş bildirirken; erkek sosyal bilgiler öğretmenleri daha çok sosyal medyanın sorumlu ve bilinçli kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca erkek sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medya kullanımının mesleki gelişimlerine katkıda bulunacağını düşünmektedirler. Tablo 4.54.’te 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip kadın sosyal bilgiler öğretmeni değişkenine göre “Öğretmenler sosyal medyayı kullanmalı mıdır?” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.54.

(6-10 Yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?	Çağı Yakalamak	2	28,57
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	1	14,29
	Öğrenciyi Tanıma	1	14,29
	Sorumluluk	1	14,29
	Gereklilik	1	14,29
	Güvenlik Sorunu	1	14,29
	Toplam	7	100,00

Tablo 4.54. incelendiğinde 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip kadın sosyal bilgiler öğretmenleri, 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip kadın sosyal bilgiler öğretmenlerinden farklı olarak; sosyal medyanın “çağı yakalamak”, “hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim” ve “öğrenciyi tanıma” vb. nedenlerden dolayı eğitimde kullanılması gerektiğini düşünmektedirler. Ancak 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip kadın öğretmenlerinin görüşleri içerisinde “çağı yakalamak” nedeni diğer nedenlere nazaran daha ön plana çıktığı görülmektedir. Bu duruma ilişkin görüşler şöyledir: “Çağ bunu gerektiriyor. İnsanlar sosyal medyanın birebir içinde.” (KK18) ve “Artık çok hızlı ilerleyen bir teknolojik dönemdeyiz. Dönemsel fark aralığı azaldı. Yeni kuşak öğrencilerin baktıkları ve algıladıkları dünya budur. Kısacası onlar cilalı taş devri mantığı ve gözüyle dünyayı algılıyorsa bizlerde onların kuşağından bakabiliriz. Yani yontma taş devrindeki bakışa saplanıp kalmamalıyız.” (KK24) Mesleğinin henüz ilk yıllarında olan kadın sosyal bilgiler öğretmenleri, sosyal medyanın eğitime kazandırdıkları açısından eğitimde kullanılması gerektiğini düşünürken, mesleğinde tecrübeli kadın sosyal bilgiler öğretmenleri ise sosyal medyanın eğitimde kullanılması gerektiğini daha çok çağın bir gerekliliği olarak yorumlamaktadırlar. Tablo 4.55.’te 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip erkek sosyal bilgiler öğretmeni değişkenine göre “Öğretmenler sosyal medyayı kullanmalı mıdır?” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.55.

(6-10 Yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	3	15,79
	Öğrenciyi Tanıma	3	15,79
	Sık ve Etkin Kullanım	3	15,79
	Eğitime Etkisi	2	10,53
	Sorumluluk	2	10,53
	Önem ve Yarar	2	10,53
	Mesleki Gelişim	1	5,26
	Gereklilik	1	5,26
	Bilgiyi Sorgulama	1	5,26
	Çağı Yakalamak	1	5,26
	Toplam	19	100,00

Tablo 4.55. incelendiğinde 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip sosyal bilgiler öğretmenleri “hızlı bilgi paylaşımı”, “öğrenciyi tanıma” ve “sık ve etkin kullanım” nedenlerinden dolayı sosyal medyanın eğitimde kullanılması gerektiğini düşünmektedirler. Bu durum ile ilgili erkek sosyal bilgiler öğretmenleri; “Öğrenciye ulaşmak isteyen öğretmenlerde bu ağları aktif bir şekilde kullanarak öğrenmeye katkıda bulunabilirler.” (EK12), “Kullanılmalıdır, çünkü öğrencisini daha iyi tanıyacaktır.” (EK21) ve “Öğrencilerin sosyal medyayı etkin kullandığının farkındayım. Bunun değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.” (EK2) gibi bazı görüşler vermişlerdir. Görüşler incelendiğinde görülür ki; 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip kadın öğretmenler sosyal medya kullanımının çağı yakalamanın bir gereği olarak görürken; erkek öğretmenler ise öğrencileri tanıma, öğrencilerle bilgi paylaşımı, öğrenci ve veli ile iletişim ve öğrencilerin sosyal medyayı aktif kullanma nedenlerinden dolayı sosyal medyanın eğitimde kullanılması gerektiğini düşünmektedirler. Diğer yandan 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip erkek sosyal bilgiler öğretmenleri, sorumlu kullanım ve mesleki gelişime katkı nedenlerinden dolayı; 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip erkek sosyal bilgiler öğretmenleri ise farklı olarak bilginin hızlı paylaşımı, iletişim, öğrenci takibi ve bilinçli kullanım gibi nedenlerden dolayı sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını gerektiğini düşünmektedir. Bu bağlamda hem cinsiyet açısından hem de mesleki kıdem açısından sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitimde kullanılması gerektiğine ilişkin farklı görüşler bildirmişlerdir. İl merkezinde görev yapan kadın sosyal bilgiler öğretmeni değişkenine göre “Öğretmenler sosyal medyayı kullanmalı mıdır?” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri tablo 4.56.’da verilmiştir.

Tablo 4.56.

İl Merkezinde Görev Yapan Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?	Gereklilik	2	33,33
	Çağı Yakalamak	2	33,33
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	1	16,67
	Eğitime Etkisi	1	16,67
	Toplam	6	100,00

Tablo 4.56. incelendiğinde, il merkezinde görev yapan kadın sosyal bilgiler öğretmenlerinin “gereklilik” ve “çağı yakalamak” kodlarına yönelik ağırlıklı olarak görüş bildirdikleri görülmektedir. Aslında bu iki kod arasında yoğun bir bağlantı bulunmaktadır. Bu duruma ilişkin il merkezinde görev yapan kadın sosyal bilgiler öğretmenleri; “Çağımızın bir gereği olduğunu düşünüyorum.” (KK6) ve “Çağ bunu gerektiriyor. İnsanlar sosyal medyanın birebir içinde.” (KK18) gibi bazı görüşlerde bulunmuşlardır. Tablo 4.57.’de il merkezinde görev yapan erkek sosyal bilgiler öğretmen değişkenine göre “Öğretmenler sosyal medyayı kullanmalı mıdır?” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.57.

İl Merkezinde Görev Yapan Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Öğretmenler Sosyal Medyayı Kullanmalı mıdır?	Eğitime Etkisi	3	20,00
	Öğrenciyi Tanıma	3	20,00
	Hızlı Bilgi Paylaşımı ve İletişim	2	13,33
	Sorumluluk	2	13,33
	Sık ve Etkin Kullanım	2	13,33
	Gereklilik	1	6,67
	Önem ve Yarar	1	6,67
	Çağı Yakalamak	1	6,67
	Toplam	15	100,00

Tablo 4.57.’ye göre il merkezinde görev yapan erkek sosyal bilgiler öğretmenleri “eğitime etkisi” ve “öğrenciyi tanıma” nedenlerinden dolayı sosyal medyanın kullanılması gerektiğini düşünmektedirler. Bu duruma ilişkin erkek sosyal bilgiler öğretmenleri; “Eğitim süreçlerinin bireyin yaşantısı ile ilişkilendirilmediği ya da uyuşmadığı durumlarda ulaşılmak istenilen kazanım/hedeflerin tutturulamayacağını düşünüyorum.” (EK5) ve “Hem ilgiyi artıracak hem de buradaki hesapları aracılığıyla çocukları daha iyi tanıyacaktır. Örneğin onların neleri takip ettiğini, nelere güldüğünü, nasıl eğlendiklerini

öğrenecek; çağın değişen unsurlarını yakından takip etmem fırsatı bulacaktır.” (EK21) vb. bazı görüşlerde bulunmuşlardır. Görüşlerden de anlaşılacağı üzere, il merkezinde görev yapan kadın sosyal bilgiler öğretmenleri eğitimde sosyal medya kullanılmasının içinde bulunduğumuz çağın bir gereği olduğunu; erkek sosyal bilgiler öğretmenleri de öğrenciyi daha iyi tanıma ve eğitim süreçlerine katkısından dolayı kullanılması gerektiğini düşünmektedirler. Aynı tür yerleşim yerinde görev yapsalar da sosyal medyanın eğitimde kullanılma amacı hakkındaki düşünceler, cinsiyet değişkenine göre farklılıklar göstermektedir.

4.5.4. Öğretmenler, “Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?” Temasına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

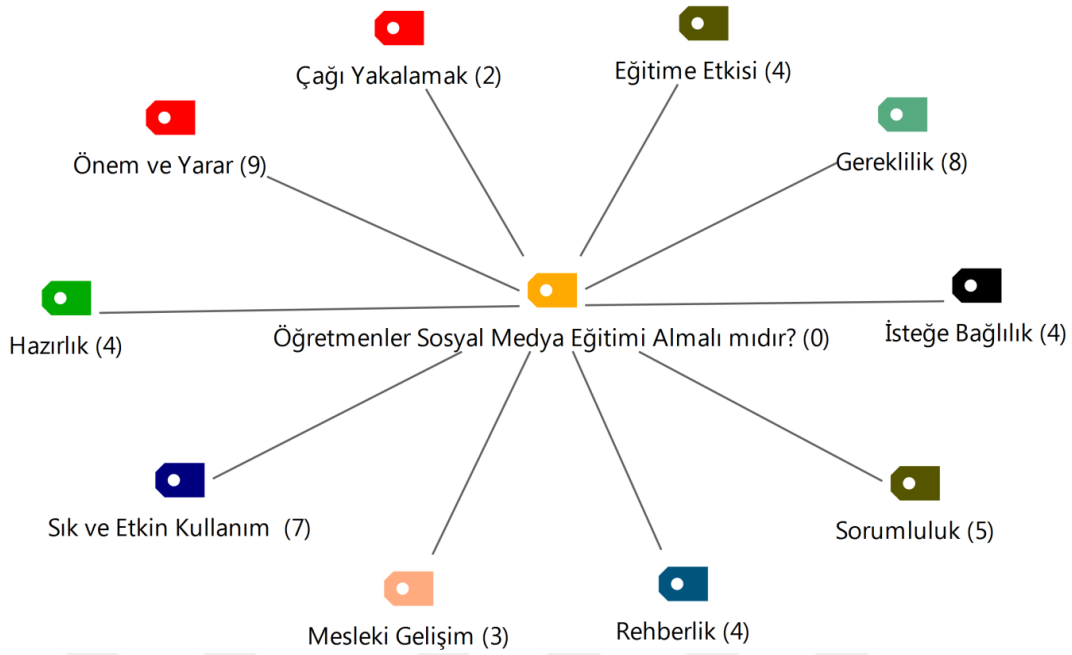
Katılımcı öğretmenlere “*Öğretmenler öğretmen eğitimi / hizmet içi eğitim sürecinde sosyal medya ile ilgili eğitim almalı mıdır?*” sorusu yöneltilmiştir. Genel olarak bu konuya olumlu yaklaşıldığı ve eğitim alınması gerektiği belirtilmiştir. Tablo 4.58.’de sosyal bilgiler öğretmenlerinin, “*Öğretmenler öğretmen eğitimi / hizmet içi eğitim sürecinde sosyal medya ile ilgili eğitim almalı mıdır?*” sorusunun yanıtlarına ilişkin sayısal veriler verilmiştir.

Tablo 4.58.

Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı veya Almamalı Sorusunun Yanıtlarına İlişkin Sayısal Veriler

Kullanma Durumu	N
Almalıdır	28
Almamalıdır	9
Toplam	37

Nitel araştırmaya otuz (30) sosyal bilgiler öğretmeni katılmıştır. Ancak tablo 5.58 incelendiğinde toplam otuz yedi (37) yanıt verildiği görülmektedir. Bu durumun sebebi; araştırmaya katılan yedi (7) sosyal bilgiler öğretmenin, öğretmenlerin hem sosyal medya eğitimi almaları gerektiğini hem de almamaları gerektiğini belirtmeleridir. Bu durumun sebepleri alt başlıklarda ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Şekil 4.7.’de “*Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?*” temasına ilişkin MAXMaps “*kod-teori modeli*” şeması verilmiştir.

Şekil 4.7. Öğretmenler sosyal medya eğitimi almalı mıdır? temasına ilişkin MAXMaps “kod-teori modeli” şeması.

Şekil 4.7. incelendiğinde “*Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?*” teması içerisinde “*önem ve yarar*”, “*gereklilik*”, “*sık ve etkin kullanım*”, “*sorumluluk*”, “*hazırlık*”, “*eğitime etkisi*”, “*rehberlik*”, “*isteğe bağlılık*”, “*mesleki gelişim*” ve “*çağı yakalamak*” olarak on (10) adet kod olduğu tespit edilmiştir. Tespit edilen bu kodlara ilişkin frekans ve yüzdeler Tablo 4.59.’da verilmiştir.

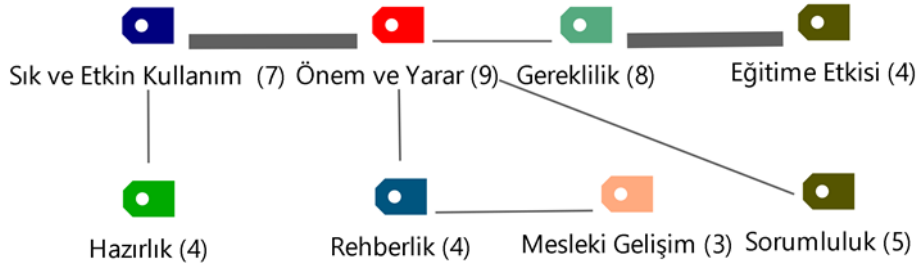
Tablo 4.59.

Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır? Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?	Önem ve Yarar	9	18,00
	Gereklilik	8	16,00
	Sık ve Etkin Kullanım	7	14,00
	Sorumluluk	5	10,00
	Hazırlık	4	8,00
	Eğitime Etkisi	4	8,00
	Rehberlik	4	8,00
	İsteğe Bağlılık	4	8,00
	Mesleki Gelişim	3	6,00
	Çağı Yakalamak	2	4,00
	Toplam	50	100,00

Tablo 4.59. incelendiğinde; “*Önem ve Yarar*” koduna ilişkin 9 ifade, “*Gereklilik*” koduna ilişkin 8 ifade, “*Sık ve Etkin Kullanım*” kodlarına ilişkin 7 ifade “*Sorumluluk*” koduna ilişkin 5 ifade olduğu görülmektedir. Bu kodların en sık kullanılan ifadeler olduğu

görülmektedir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyanın eğitimde kullanımı konusunda “Öğretmenler sosyal medya eğitimi almalı mıdır?” durumuna ilişkin görüşler verilmiştir. Bu görüşlere ait kodlar arasındaki bağlantı şeması Şekil 4.8.’de verilmiştir.

Şekil 4.8. “Öğretmenler sosyal medya eğitimi almalı mıdır?” temasına ait MAXMaps “kod birlikte oluşma modeli” şeması

Şekil 4.8.’de “Öğretmenler sosyal medya eğitimi almalı mıdır?” temasına ait sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde; “çağı yakalamak” ve “isteğe bağlılık” kodları dışındaki diğer kodlar arasında bağlantı olduğu ama “sık ve etkin kullanım” ile “önem ve yarar” ve “gereklilik” ile “eğitime etkisi” kodları arasında yoğun bir bağlantı olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenleri, sosyal medyanın sık ve etkin kullanıldığından dolayı öğretmenlerin sosyal medya eğitimi alınmasını “önemli ve yararlı” görmektedir. Bu bağlantı ile ilgili görüşler şöyledir:

- “Günümüzde oldukça etkin kullanıldığı için bunun değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.” (K2)
- “Her öğretmen sosyal medyayı etkin kullanmalı diye düşünüyorum, bu yüzden gerekirse bunun için de hizmet içi eğitim verilebilir.” (K4)
- “Bu platformları etkin ve doğru şekilde kullanabilme konusunda eğitim yararlı olacaktır.” (K7)
- “Öğrencilerimiz teknolojinin çok hızlı geliştiği, sosyal medya denilen bir kavramın yaygın olduğu bir dönemde yetişiyorlar. Yaşam biçimleri, arkadaşlıkları, ilgileri, istekleri eskiler ile aynı değil. Sosyal medyayı hayatlarının bir parçası olarak kabul etmişler.” (K20)
- “Daha etkin nasıl kullanılır ve daha faydalı nasıl olur bilgisine ulaştırır.” (K28)
- “Herkesin bu konu hakkında az çok bilgisi olduğu düşüncesindeyim ama eğitim verilmesi daha sağlıklı bir olduğunu düşünüyorum.” (K11)
- “Her ne kadar sosyal medyayı günlük hayatımızda kullanıyor olsak da profesyonel alanda ve eğitim sürecinde daha etkili kullanma açısından bunun bir eğitimin alınmasının faydalı olacağını düşünüyorum.” (K13)
- “Bu platformlardaki jargonun öğrenilmesi, eğer bir profili varsa bunu nasıl yönetmesi gerektiği, sosyal medyada nasıl bir duruş sergilemesi gerektiği öğretmenlere öğretilmelidir.” (K21)

Şekil5.8 incelendiğinde “gereklik” ve “eğitime etkisi” kodları arasında da yoğun bir bağlantı olduğu görülmektedir. Sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitimde kullanılmasının eğitime olumlu etki ettiğini ve bu yüzden de sosyal medya eğitimi alınmasını bir gereklik olduğunu görmektedirler. Bu durumla ilgili görüşler şöyledir:

- “Öğrencilerin de sosyal medyada gördüğü bilgiyi veya detayı derste örnek olarak paylaşırsak öğrencinin öğrenme kalıcılığını artırmış oluruz. Bu eğitim sürecinde önemli konulardan biri. O nedenle hizmet içi eğitim mutlaka alınması gerektiğini düşünüyorum.” (K8)
- “İnternet yaşamımızın her alanında bulunmakta ve etkileşim açısından önemli bir yere sahip bundan dolayı bu konu hakkında gerekli eğitimin alınması taraftarıyım.” (K11)
- “Alınan eğitim sayesinde sosyal medya eğitimde aktif bir şekilde kullanılabilir, öğrencilerin sosyal medyayı eğitim amacıyla kullanmaları sağlanmış olabilir.” (K14)
- “Evet, öğretmenler eğitim almalıdırlar çünkü sosyal medya dediğimiz kavram sadece facebook ve twitter gibi sitelerden ibaret olmayan çok geniş bir mecra bu mecraı etkili bir biçimde kullanabilmek bir de bu alanları eğitim amacıyla kullanabilmek için eğitim şart.” (K15)
- “Kesinlikle almalıdır. Bu elzem bir konudur. Konunun uzmanı kişilerce bu eğitim verilmelidir. Dijital dünyanın yerlisi olmayan, "Analog göçmen" dediğimiz dijital dünya ve sosyal medya ile ileri yaşlarda tanışan hocalarımızın bu eğitimi alması gerekiyor.” (K21)
- “Gelişen teknolojiyi bizlerden çok daha yakından takip eden çocukların seviyesine inebilmek için algılarını beğenileri yakından izlememiz ve dikkatlerini çekebilmemizin gerekli olduğunu düşünüyorum. Bu ihtiyaca cevap verebilmek için temel bilgisayar programlarını sosyal medya araçlarını içerik üretme enstrümanlarını iyi bilmek zorunda olduğumuzu düşünüyorum.” (K22)
- “Sosyal medyanın aktif kullanılabilmesi için öğretmenlerin bilinçli olması gerekir.” (K27)

Sosyal bilgiler öğretmenleri, eğitimde sosyal medya kullanılırken bilinçli, doğru bir şekilde kullanılması gerektiğini; öğrencilerin daha bilinçli bir medya tüketicisi olmaları için öncelikle öğretmenlerin sosyal medya kullanımı eğitimi almaları gerektiğini ifade etmişlerdir. “Sorumluluk” kodu ile ilgili görüşler şöyledir:

- “Sosyal medyayı eğitim ortamlarına aktarırken normal kullanım şartlarından daha özenli ve kurallı bir süreç olması gerektiğinin farkına varabilmek için.” (K1)
- “Sosyal medyanın iyi yönleri olduğu gibi olumsuzlukları da vardır bunların ne kadar doğru ne kadar yanlış bunu analiz edebilecek donanımlı öğretmenler gerekmektedir.” (K17)
- “Öğrencilerin daha bilinçli birer sosyal medya kullanıcısı olması için öğretmenin ona örnek olması gerekir. Buda ancak kendisi iyi bir kullanıcı ise mümkündür.” (K23)
- “Çünkü sosyal medyanın doğru kullanımı oldukça önemlidir.” (K30)

Yine öğretmenler sosyal medya kullanarak öğrencileri olumlu sosyal medya kullanımına yönlendirebilir. Öğretmen sadece öğretici değildir aynı zamanda hem okulda

hem de okul dışında öğrenciyi daha iyiye yönlendirmeye çalışan bir rehberdir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medya eğitimi alma durumu ile ilgili “rehberlik” koduna ilişkin görüşler verilmiştir. Bunlar:

- “Öğrencilerin dilinden anlamak için ve donanımlı bir öğretmen olabilmek hem de öğrencileri sosyal medya kullanımı alanında olumlu şekilde yönlendirebilmek için öğretmenler bu alanda ya da konuda eğitimden geçmelidir.” (K3)
- “Bu platformlardaki jargonun öğrenilmesi, eğer bir profili varsa bunu nasıl yönetmesi gerektiği, sosyal medyada nasıl bir duruş sergilemesi gerektiği öğretmenlere öğretilmelidir. Aksi halde çok fazla iletişim kazaları yaşanabilir. Sosyal medyada iyi bir takipçi olmak, yeni gençliğin daha iyi anlaşılmasını sağlayacak ve yaklaşımlarımıza yön verecektir. Zira kaliteli bir eğitimin başlıca anahtarı çocukla kurulan iyi iletişimdir.” (K21)
- “Sosyal medyanın doğru ve amacına uygun olarak kullanılmasında da öğrencilere en doğru yolu öğretmenin göstereceğine inanıyorum.” (K25)
- “Kesinlikle almalıdır ki bilinçsizce sosyal medyanın kullanımı önlenerek zaman kaybının önüne geçilmelidir.” (K26)

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenleri, sosyal medyanın eğitimde kullanılabilmesi için birtakım hazırlıkların yapılması gerektiğini düşünmektedirler. Sosyal medyanın eğitimde kullanılması için bilimsel temeller üzerine oturtulması ve pedagojik ölçütlerin geliştirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Bunun yanında sosyal medyanın on yıllık bir geçmişi vardır. Bu konuda uzman son derece az iken öğretmenlere eğitim verebilecek yeterli donanıma sahip eğitimcilerin olmadığını düşünmektedirler. Diğer yandan sosyal medyanın eğitimde kullanılması ile ilgili çeşitli hazırlıklar yapmak bir çağı yakalama gereksiniminden ortaya çıkmaktadır. Sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medya kullanımı eğitimi almayaacağı yakalamak adına olumlu bulmaktadırlar. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin “hazırlık” ve “çağı yakalamak” kodları ile ilgili görüşler verilmiştir. Bunlar:

- “Sosyal medya kullanımı (sıklığı, türü, içeriği vb.) bireysel farklılıklar içermekte, sosyal medyanın eğitim süreçlerine yansıtılması bilimsel temeller üzerinden ve pedagojik uygunluk içermesini gerekli kılıyor. Bu haliyle temel ölçütlerin geliştirilmesi kaçınılmazdır diye düşünüyorum.” (K5)
- “Bu konuda yeterli bilgi ve deneyime sahip formatör/eğitimci olduğumu sanmıyorum. Genelde yaşlı müfettiş veya müdürler eğitim veriyor.” (K6)
- “Almalıdır. Çünkü; sosyal medya çok geniş bir alan. Hizmet içi eğitimler yoluyla daha aktif kullanım sağlanabilir. Bu süreçte sosyal medyayı eğitime nasıl dâhil edilebileceği konusunda görüş oluşturulabilir.” (K16)
- “Almalıdır. Eğitim sürecinde sosyal medyanın kullanılması daha da yaygınlaştırılabilir.” (K29)
- “Tabii ki almalıdır. Eğer iletişim çağının nesline, öğrencilerimize ayak uydurmak istiyorsak almalıyız.” (K8)

- “Öğretmenlerin daha aktif, yaratıcı ve öğrenci merkezli bir sistem geliştirebilmesi için çağın teknolojik gelişmelerine kayıtsız kalmamalıdır.” (K25)

Araştırmaya katılan ve sosyal medya eğitimi alınmasına olumlu görüş veren sosyal bilgiler öğretmenleri, sosyal medya eğitimi alan öğretmenlerin hem sınıfta öğrencilere hem de mesleki gelişim açısından kendilerine daha çok yararlı olacağını düşünmektedirler. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin “mesleki gelişim” kodu ile ilgili görüşler verilmiştir. Bunlar:

- “Öğrencilerin dilinden anlamak için ve donanımlı bir öğretmen olabilmek hem de öğrencileri sosyal medya kullanımı alanında olumlu şekilde yönlendirebilmek için öğretmenler bu alanda ya da konuda eğitimden geçmelidir.” (K3)
- “Her alanda olduğu gibi bu alanda öğretmen gelişimine katkı sağlayacağı düşüncesindeyim.” (K12)
- “Çok fazla yıllanmış geride kalmış öğretmenlere bu eğitim verilebilir.” (K18)

Bir diğer görüşe göre ise genç öğretmenler zaten sosyal medyayı kullandıkları için eğitim almalarına gerek yoktur. Ancak yıllardır öğretmenlik yapan, meslek hayatının sonlarına yaklaşmış tecrübeli öğretmenlere sosyal medya kullanımı eğitimi verilebilir. Karşıt görüş olarak eğitim verilmemesi gerektiği yönündeki görüşlere göre ise eğitim zorunlu olduğu için tepki çekebilir. Ayrıca hizmet içi eğitim veren öğretmenlerin zaten öğretmenlik hayatının sonlarına yaklaşmış öğretmenler olduğu için konu hakkında uzman olmadıklarını ve bu nedenle eğitim veremeyeceklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenleri, sosyal medya kullanımı eğitimi ile ilgili görüşlerinden “isteğe bağlılık” kodu ortaya çıkmıştır. Bu koda ilişkin görüşler şunlardır:

- “Eğitim zorunlu tutulduğu için psikolojik tepkisellik yaratır.” (K10)
- “Çünkü sosyal medya herkes tarafından kolaylıkla kullanılabilen bir araçtır. Herhangi bir eğitim alınmadan da kullanılabilceğini düşünüyorum.” (K14)
- “Öğretmen camiasının genel sorunu olan başımıza icat çıkarma mantığı nedeniyle tepki gösterenler olabilir.” (K15)
- “Tercihe bırakılabilir.” (K24)

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerine “Sosyal medya eğitimi alınmalı mıdır?” sorusu sorulmuştur. Sosyal bilgiler öğretmenleri bu soruya otuz yedi (37) yanıt vermişlerdir. Daha önceki temalarda bu durumun nedeni açıklanmıştır. Bu yanıtların yirmi sekizi (28) öğretmenlerin sosyal medya alması yönünde iken dokuzu (9) almaması yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu görüşlere göre sosyal bilgiler öğretmenleri; sosyal medyanın kullanımı eğitiminin önemli olduğunu, içinde bulunulan çağın bir gereği olduğunu ve bunun eğitime katkısı olacağını belirtmişlerdir. Sosyal medya eğitimi sayesinde

öğretmenlerin sosyal medyayı eğitim süreçlerinde kullanırken daha sorumlu davranacağını ve öğrenciyi sosyal medyada takip ederek onlara rehberlik edeceğini ifade etmişlerdir. Ancak sosyal medya kullanımını eğitim verecek uzmanların yetersiz olduğunu ve bu yüzden eğitim ile ilgili resmî kurumların bu konuda hazırlık yapması gerektiğini belirtmişlerdir. Daha öncede ifade edilen sosyal medya eğitimi sayesinde öğretmenlerin mesleki gelişim açısından kendilerini geliştirebilecekleri vurgulanmıştır. Diğer yandan sosyal medya kullanımını eğitiminin zorunlu değil isteğe bağlı olması gerektiğini ifade etmişlerdir.

4.5.4.1. Öğretmenler, “Sosyal medya eğitimi almalı mıdır?” temasının görüşlerine ilişkin çeşitli değişkenlere göre bulgu ve yorumları. Bu bölümde nitel araştırmanın bir teması olan “*Öğretmenler sosyal medya eğitimi almalı mıdır?*” temasına ilişkin kodlar çeşitli değişkenler açısından incelenip, yorumlanmıştır. Tablolarda verilen frekans ve yüzdeler, temalara ait kodların tekrarlanma sıklığı ve yüzdeleridir. Tablo 4.60.’ta kadın sosyal bilgiler öğretmeni değişkenine göre sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.60.

Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?	Sık ve Etkin Kullanım	4	19,05
	Önem ve Yarar	3	14,29
	İsteğe Bağlılık	3	14,29
	Sorumluluk	3	14,29
	Eğitime Etkisi	2	9,52
	Rehberlik	2	9,52
	Hazırlık	2	9,52
	Çağı Yakalamak	1	4,76
	Mesleki Gelişim	1	4,76
	Toplam	21	100,00

Tablo 4.60. incelendiğinde kadın sosyal bilgiler öğretmenleri “*sık ve etkin kullanım*”, “*önem ve yarar*”, “*isteğe bağlılık*” ve “*sorumluluk*” gibi nedenlerden dolayı öğretmenlerin sosyal medya eğitimi alması gerektiğini düşünmektedirler. Bu duruma ilişkin kadın sosyal bilgiler öğretmenleri; “*Bu platformları etkin ve doğru şekilde kullanabilme konusunda eğitim yararlı olacaktır.*” (KK7), “*Her ne kadar sosyal medyayı günlük hayatımızda kullanıyor olsak da profesyonel alanda ve eğitim sürecinde daha etkili kullanma açısından bir eğitim alınmasının faydalı olacağını düşünüyorum.*” (KK13), “*Alınmalıdır, çünkü sosyal medya herkes tarafından kolaylıkla kullanılabilen bir araçtır.*”

Herhangi bir eğitim alınmadan da kullanılabileceğini düşünüyorum.” (KK14) ve “Öğrencilerin daha bilinçli birer sosyal medya kullanıcısı olması için öğretmenin ona örnek olması gerekir. Buda ancak kendisi iyi bir kullanıcı ise mümkündür.” (KK23) vb. bazı görüşlerde bulunmuşlardır. Tablo 4.61.’de erkek sosyal bilgiler öğretmeni değişkenine göre “Öğretmenler sosyal medya eğitimi almalı mıdır?” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.61.

Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?	Gereklilik	8	27,59
	Önem ve Yarar	6	20,69
	Sık ve Etkin Kullanım	3	10,34
	Hazırlık	2	6,90
	Eğitime Etkisi	2	6,90
	Mesleki Gelişim	2	6,90
	Rehberlik	2	6,90
	Sorumluluk	2	6,90
	İsteğe Bağlılık	1	3,45
	Çağ Yakalamak	1	3,45
	Toplam	29	100,00

Tablo 4.61.’e göre erkek sosyal bilgiler öğretmenleri, kadın sosyal bilgiler öğretmenleri gibi “önem ve yarar” nedeni dolayısıyla sosyal medya eğitimi alınmasını düşünmektedirler. Ancak kadın sosyal bilgiler öğretmenlerinden farklı olarak erkek sosyal bilgiler öğretmenlerinin “gereklilik” kodu ilgili vermiş oldukları görüşler daha fazladır. Bu bağlamda erkek sosyal bilgiler öğretmenleri; “Öğrencilerin de sosyal medyada gördüğü bilgiyi veya detayı derste örnek olarak paylaşırsak öğrencinin öğrenme kalıcılığını artırmış oluruz. Bu eğitim sürecinde önemli konulardan biridir. O nedenle hizmet içi eğitim mutlaka alınması gerektiğini düşünüyorum.” (EK8) ve “İnternet yaşamımızın her alanında bulunmakta ve etkileşim açısından önemli bir yere sahip, bundan dolayı bu konu hakkında gerekli eğitimin alınması taraftarıyım.” (EK11) gibi bazı görüşlerde bulunmuşlardır. Görüşler incelendiğinde; kadın sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın etkin kullanımı, yararlı olması, öğretmenlerin sosyal medyayı kullanırken bilinçli olması ve alınacak eğitimin zorunlu değil isteğe bağlı olması gerektiğini düşünmektedirler. Diğer yandan erkek sosyal bilgiler öğretmenleri de eğitim süreçlerinde sosyal medya kullanımı eğitiminin gerekli olduğunu düşünmektedirler. Öğretmenlerin sosyal medya eğitimi konusunda cinsiyete göre farklılıklar görülmektedir. Tablo 4.62.’de

1-5 yıl mesleki kıdeme sahip kadın sosyal bilgiler öğretmeni değişkenine göre “Öğretmenler sosyal medya eğitimi almalı mıdır?” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.62.

İl Merkezinde Görev Yapan Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?	Hazırlık	2	33,33
	Sık ve Etkin Kullanım	2	33,33
	Önem ve Yarar	1	16,67
	Mesleki Gelişim	1	16,67
	Toplam	6	100,00

Tablo 4.62. incelendiğinde il merkezinde görev yapan kadın sosyal bilgiler öğretmenleri “*hazırlık*” ve “*sık ve etkin kullanım*” nedenlerinden dolayı sosyal medya eğitimi alınması gerektiğini düşünmektedirler. Bu durum ile ilgili görüşler şöyledir: “*Almalıdır, çünkü sosyal medya çok geniş bir alan. Hizmet içi eğitimler yoluyla daha aktif bir kullanım sağlanabilir. Bu süreçte sosyal medyayı eğitime nasıl dâhil edilebileceği konusunda görüş oluşturulabilir.*” (KK16) ve “*Bu konuda yeterli bilgi ve deneyime sahip formatör/eğitimci olduğumu sanmıyorum. Genelde yaşlı müfettiş veya müdürler eğitim veriyor.*” (KK6). İl merkezinde görev yapan erkek sosyal bilgiler öğretmeni değişkenine göre “Öğretmenler sosyal medya eğitim almalı mıdır?” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri Tablo 4.63.’te verilmiştir.

Tablo 4.63.

İl Merkezinde Görev Yapan Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?	Gereklilik	5	41,67
	Eğitime Etkisi	2	16,67
	Çağrı Yakalamak	1	8,33
	Önem ve Yarar	1	8,33
	Hazırlık	1	8,33
	Sık ve Etkin Kullanım	1	8,33
	Rehberlik	1	8,33
	Toplam	12	100,00

Tablo 4.63. incelendiğinde il merkezinde görev yapan erkek sosyal bilgiler öğretmenlerinin ağırlıklı olarak “*gereklilik*” nedeninden dolayı öğretmenlerin sosyal medya eğitimi alması gerektiğini ifade ettikleri görülür. Bu durum ile ilgili erkek sosyal

bilgiler öğretmenleri; “Kesinlikle almalıdır. Bu elzem bir konudur. Konunun uzmanı kişilerce bu eğitim verilmelidir. Dijital dünyanın yerlisi olmayan, ‘Analog göçmen’ dediğimiz dijital dünya ve sosyal medya ile ileri yaşlarda tanışan hocalarımızın bu eğitimi alması gerekiyor” (EK21) ve “Gelişen teknolojiyi bizlerden çok daha yakından takip eden çocukların seviyesine inebilmek için algılarını, beğenilerini yakından izlememiz ve dikkatlerini çekebilmemizin gerekli olduğunun düşünüyorum. Bu ihtiyaca cevap verebilmek için temel bilgisayar programlarını, sosyal medya araçlarını ve içerik üretme araçlarını iyi bilmek zorunda olduğumuzu düşünüyorum.” (EK22) vb. bazı görüşlerde bulunmuşlardır. İl merkezinde görev yapan kadın sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanılması ve sosyal medya kullanımı eğitimi için gerekli hazırlıkların yapılması gerektiğini düşünmektedir. Erkek sosyal bilgiler öğretmenleri ise; eğitimde sosyal medya kullanımı eğitiminin başlı başına bir gereklilik olduğunu düşünmektedirler. Bu bağlamda il merkezinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenleri, sosyal medya eğitimi almaları gerektiği konusunda fikir ayrılıklarına düşmektedir. Tablo 4.64.’te Ege bölgesinde görev yapan kadın sosyal bilgiler öğretmeni değişkenine göre “Öğretmenler sosyal medya eğitimi almalı mıdır?” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.64.

Ege Bölgesinde Görev Yapan Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?	İsteğe Bağlılık	2	22,22
	Eğitime Etkisi	2	22,22
	Hazırlık	2	22,22
	Sık ve Etkin Kullanım	2	22,22
	Rehberlik	1	11,11
	Toplam	9	100,00

Tablo 4.64. incelendiğinde Ege bölgesinde görev yapan kadın sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medya kullanımı eğitimi konusunda belirleyici bir görüş bildirmedikleri görülür. Bu konuda “*isteğe bağlılık*”, “*eğitime etkisi*”, “*hazırlık*” ve “*sık ve etkin kullanım*” gibi kodlar ile ilgili frekans açısından birbirine yakın sıklıkta görüş verdikleri görülmektedir. Ege bölgesinde görev yapan erkek sosyal bilgiler öğretmeni değişkenine göre “Öğretmenler sosyal medya eğitimi almalı mıdır?” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri Tablo 4.65.’te verilmiştir.

Tablo 4.65.

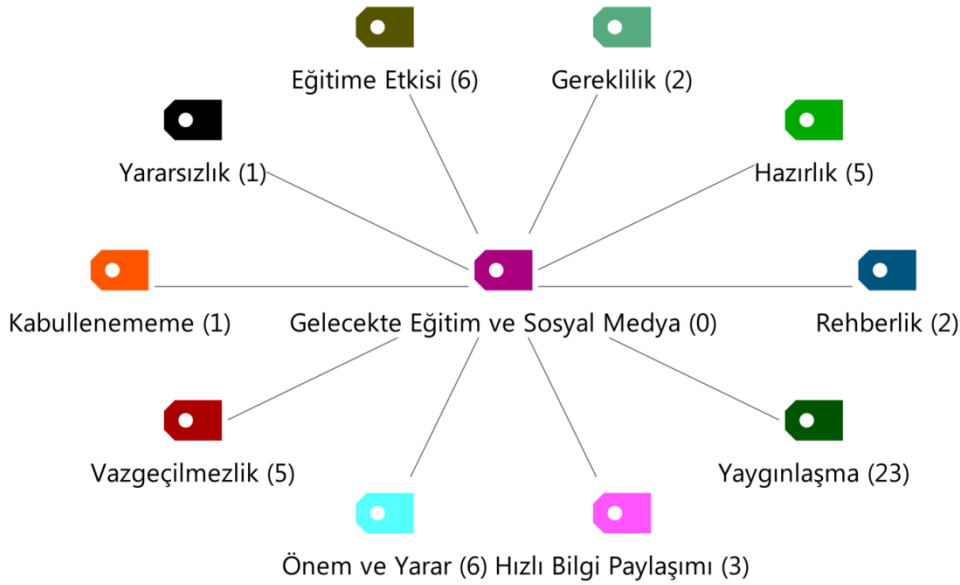
Ege Bölgesinde Görev Yapan Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Öğretmenler Sosyal Medya Eğitimi Almalı mıdır?	Gereklilik	6	40,00
	Eğitime Etkisi	2	13,33
	Önem ve Yarar	2	13,33
	Çağı Yakalamak	1	6,67
	İsteğe Bağlılık	1	6,67
	Hazırlık	1	6,67
	Rehberlik	1	6,67
	Sorumluluk	1	6,67
	Toplam	15	100,00

Tablo 4.65. incelendiğinde Ege bölgesinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medya eğitim alınması konusunda belirleyici olarak “*gereklilik*” koduna ilişkin görüş bildirmişlerdir. Bu durum ile ilgili erkek sosyal bilgiler öğretmenleri; “*Evet öğretmenler eğitim almalıdırlar, çünkü sosyal medya dediğimiz kavram sadece Facebook ve Twitter gibi sitelerden ibret olmayan çok geniş bir mecradır. Bu mecrayı etkili bir biçimde kullanabilmek bir de bu alanları eğitim amacıyla kullanabilmek için eğitimin şart olduğunu düşünüyorum.*” (EK15) ve “*Sosyal medyanın aktif kullanılabilmesi için öğretmenlerin bilinçli olması gerekir.*” (EK27) vb. bazı görüşlerde bulunmuşlardır. Görüşler incelendiğinde Ege bölgesinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medya eğitimi alma konusunda cinsiyete göre farklı görüşler verdikleri görülmüştür. Ege bölgesinde görev yapan kadın sosyal bilgiler öğretmenleri bu konuda belirleyici bir görüş ön plana çıkarmasalar da erkek sosyal bilgiler öğretmenleri, özellikle “*gereklilik*” kodunu ön plana çıkararak, öğretmenlerin sosyal medya eğitimi alması gerektiğinin altını çizerek vurgulamışlardır.

4.5.5. Gelecek Yıllarda, Eğitim ile Sosyal Medya Arasındaki İlişkinin Nasıl Olacağı Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Katılımcı öğretmenlere sosyal medya ile eğitim ilişkisinin gelecekte ne yönde ilerleyeceğine yönelik görüşleri sorulmuştur. Genel itibariyle sosyal medyanın öğrenme ve öğretme sürecine etkisinin gelecekte daha fazla gelişeceği ve sosyal medyanın eğitimde daha fazla kullanılacağı yönünde görüş bildirilmiştir. Şekil 4.9. 'da “*Gelecekte Eğitim ve Sosyal Medya*” temasına ilişkin MAXMaps “*kod-teori modeli*” şeması verilmiştir.

Şekil 4.9. Gelecekte eğitim ve sosyal medya temasına ilişkin MAXMaps “kod-teori modeli” şeması.

Şekil 4.9. incelendiğinde “*Gelecekte Eğitim ve Sosyal Medya*” teması içerisinde “*yaygınlaşma*”, “*önem ve yarar*”, “*eğitime etkisi*”, “*hazırlık*”, “*vazgeçilmezlik*”, “*hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim*”, “*gereklilik*”, “*rehberlik*”, “*yararsızlık*” ve “*kabullenememe*” olarak on (10) adet kod olduğu tespit edilmiştir. Tespit edilen bu kodlara ilişkin frekans ve yüzdeler Tablo 4.66.’da verilmiştir.

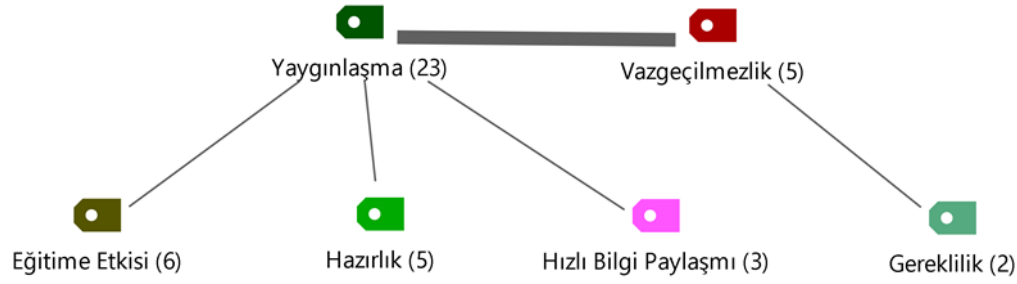
Tablo 4.66.

“*Gelecekte Eğitim ve Sosyal Medya*” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Gelecekte Eğitim ve Sosyal Medya	Yaygınlaşma	23	42,59
	Önem ve Yarar	6	11,11
	Eğitime Etkisi	6	11,11
	Hazırlık	5	9,26
	Vazgeçilmezlik	5	9,26
	Hızlı Bilgi Paylaşımı	3	5,56
	Gereklilik	2	3,70
	Rehberlik	2	3,70
	Yararsızlık	1	1,85
	Kabullenememe	1	1,85
	Toplam	54	100,00

Tablo 4.66. incelendiğinde; “*Yaygınlaşma*” koduna ilişkin 23 ifade, “*önem ve yarar*” ve “*eğitime etkisi*” kodlarına ilişkin 6 ifade “*hazırlık*” ve “*vazgeçilmezlik*” kodlarına ilişkin 5 ifade olduğu görülmektedir. Bu kodların en sık kullanılan ifadeler

olduğu görülmektedir. Şekil 4.10. “Gelecekte eğitim ve sosyal medya” temasına ilişkin MAXMaps “kod birlikte oluşma modeli” şeması verilmiştir.

Şekil 4.10. “Gelecekte eğitim ve sosyal medya” temasına ilişkin MAXMaps “kod birlikte oluşma modeli” şeması.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyanın eğitimde kullanımı konusunda “gelecekte eğitim ve sosyal medya” temasına ilişkin kodları verilmiştir. Yanıtlar doğrultusunda; katılımcı öğretmenlere göre sosyal medya çağımızın bir gerçeği olarak karşımıza çıktığı için gelecekte öğrenme ve öğretme sürecindeki payı gittikçe artacaktır. MAXMaps “kod birlikte oluşma” şeması incelendiğinde temaya ait kodların birçoğu arasında bağlantı olduğu görülmektedir. En önemli ve yoğun olan bağlantı ise “yaygınlaşma” ve “vazgeçilmezlik” kodları arasındadır. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenleri; sosyal medya kullanımının günümüzde vazgeçilmez olduğunu ve bu durumun gelecek yıllarda giderek artacağını belirtmişlerdir. Bu konuda katılımcıların görüşleri şöyledir:

- “Hayatımızın vazgeçilmez bir parçası olan sosyal medyayla bu kadar iç içeyken eğitim hayatından da daha yaygın olarak kullanılmaya başlanacağını düşünüyorum.” (K1)
- “Bu ilişkinin giderek daha da güçleneceğini düşünüyorum bundan dolayı istesek de istemesek de tüm eğitimciler bu durumdan faydalanmak ve sosyal medyayı eğitimin aktarılmasın da etkin bir şekilde kullanacaklarını tahmin ediyorum.” (K2)
- “Gelişim kaçınılmaz gün geçtik çağın gerekli olduğu daha net olarak anlaşılacaktır.” (K12)
- “İnsanların bu kadar dikkat kesildiği bir alanın eğitim öğretim de de kullanılması bu alanın kesinlikle es geçilmemesi gerektiği kanaatindeyim.” (K22)
- “Sosyal medya gün geçtikçe daha çok hayatımıza dâhil oluyor, gelecek için eğitimin de sosyal medya üzerinden gerçekleşebileceği fikri kimseyi şaşırtmasa gerek.” (K4)
- “Günümüzde bile sosyal medya eğitim sürecinde bu kadar kullanılıyor bu durumun ilerde daha da artacağını hatta öğrencilerin kendi öğrenmelerini gerçekleştirebilecekleri düşünüyorum.” (K13)
- “Gelişen teknolojiyle birlikte bu ilişkinin daha da güçleneceğini ve eğitimde sosyal medya kullanımının artacağını düşünüyorum.” (K15)

- “Eğitimle iç içe olacaktır. Çünkü günümüzde sosyal medyaya artan ilgi her geçen gün artmaktadır.” (K17)
- “Öğretmenler twitterda hashtagler oluşturacak, açık veya kapalı facebook grupları kuracak, periscope uygulamasında soru çezecektir. Bu örnekler elbette yeni platformlarla çoğalacaktır.” (K21)
- “Gelecekte okul kavramı oldukça değişecek buda yeni teknolojileri beraberinde getirecek. Klasik okul kavramı kendini internet tabanlı öğrenmeye bırakacak burada da devreye sosyal medya girecek.” (K23)
- “Gerekli teknik alt yapılar daha hızlı ve donanımlı yapılırsa, sosyal medya kullanımını teşvik edecek çalışmalar yapılırsa, öğretmen ve öğrencilere bu konuda gereken eğitimler verilirse sosyal ağların ders ortamında daha yaygın olarak kullanılacağı düşünüyorum.” (K25)
- “Akıllı sınıflar oluşturulup buralarda her türlü bilgiye sonsuz bir şekilde erişimi teknoloji ile sağlanacağını düşünüyorum.” (K26)
- “Sosyal Medya’da eğitim içerikli sayfa ve gruplar oldukça büyümektedir. Ayrıca bunlara her gün onlarca yeni sayfa ve grup eklenmektedir. İleride sosyal medyanın eğitim üzerinde oldukça etkili olacağını hatta online derslerin olacağını düşünüyorum.” (K30)

Uzaktan eğitimin yaygınlaşmasını sağlamak konusunda sosyal medya büyük avantaj sağlamaktadır. Ancak bir kısım öğretmenlere göre ise sosyal medyayı,uzaktan eğitime yönlendiren bir araçtan çok eğitimi destekleyici bir unsur olarak eğitim materyallerinin ve bilginin paylaşımında kullanmak daha akıllıcadır. Ayrıca sosyal medya kullanımı yolu ile öğrencileri bilinçli sosyal medya kullanımına yönlendirmek de mümkün olmaktadır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin “eğitime etkisi” ve “rehberlik” kodlarına ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir.

- “Teknolojinin her yönüyle eğitimde kullanılması bireysel farklılıkları olan öğrencilerin öğrenimlerini kolay hale getirecektir. Farklı zekâ alanlarına hitap eden sosyal medya araçlarının da eğitim sürecinde devreye girmesi yapılandırmacı eğitim modelini en iyi şekilde tamamlayan unsurlardan biri haline gelecektir” (K8)
- “Günümüzde bile sosyal medya eğitim sürecinde bu kadar kullanılıyorken bu durumun ileride daha da artacağını hatta öğrencilerin kendi öğrenmelerini gerçekleştirebilecekleri düşünüyorum.” (K13)
- “Eğitim yoluyla öğrencilerin sosyal medya üzerinde karşı karşıya kaldıkları zararların aza indirilebileceğini düşünüyorum. Çocukları sosyal medya alanında biz de bulunarak olumlu yönlendirebiliriz. Yine eğitimi onlar için keyifli hale getirebiliriz.” (K16)
- “Önemli olan bunun eğitimcilere doğru bir şekilde anlatılabilesidir.” (K21)

Şekil 4.10.’a göre “yaygınlaşma” koduyla bağlantılı olankodlar “hazırlık” ve “hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim” kodlarıdır. Sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitimde kullanımının gelecek yıllarda daha çok yaygınlaşacağını belirtmişlerdir. Ancak bunun için fiziki koşulların oluşturulmasıve gerekli alt yapı çalışmalarının bitirilmesi gerekmektedir. Diğer yandan “yaygınlaşma” kodu ile “hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim”

kodu birbirini destekler niteliktedir. Sosyal medya kullanımı yaygınlaştıkça insanlar arasında bilgi paylaşımı ve iletişim daha da artacaktır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, “hazırlık” ve “hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim” kodlarına ilişkin görüşleri verilmiştir.

Bunlar:

- “Millî eğitimin yaptığı çalışmalardan öğrencileri sosyal medya yerine kendi kontrolünde bulunan eba (Eğitim Bilişim Ağı)ya yönlendirmeye çalıştığı görülmektedir.” (K3)
- “Sosyal medyayı eğitim içeriği ya da eğitim ortamı/aracı olarak düşünmek ve bunun içeriğini doldurmak gerekiyor. Aksi takdirde çocuklarımızdan ayrı oluşturulan platformların hiç kimseye bir katkısı olmayacak. (K13)
- “Millî Eğitim Bakanlığı da akıllı tahta ve EBA kullanımı ile hızlı bir şekilde teknolojik süreçler aktif bir şekilde eğitim hayatına entegre olmaya başlamıştır.” (K19)
- “Gerekli teknik alt yapılar daha hızlı ve donanımlı yapılırsa, sosyal medya kullanımını teşvik edecek çalışmalar yapılırsa, öğretmen ve öğrencilere bu konuda gereken eğitimler verilirse sosyal ağların ders ortamında daha yaygın olarak kullanılacağını düşünüyorum.” (K25)
- “Bir eğitim materyali olarak sosyal medyanın Sosyal Bilgiler eğitiminde daha fazla olabilmesi için görsel materyaller, cep telefonu uygulamaları yapılması lazım.” (K27)
- “Öğrenciler edindikleri bilgilerin birçoğunu ve hatta gündemi artık sosyal medya üzerinden takip ediyor.” (K22)
- “Artık bilgiye ulaşmada sıkıntı çekileceğini düşünmüyorum, hatta öğretmenlik yaşı ortadan kalkabilir, bir öğrenci kendinden 1-2 yaş küçük bir çocuğa ders bile anlatabilir.” (K24)
- “Akıllı sınıflar oluşturulup buralarda her türlü bilgiye sonsuz bir şekilde erişimi teknoloji ile sağlanacağını düşünüyorum.” (K26)

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenleri gelecekte eğitimde sosyal medya kullanımının eğitim sistemi için önemli, eğitim çıktısı açısından yararlı olacağını ve bunun artık gereklilik olduğunu düşünmektedirler. Diğer yandan sosyal medyanın eğitimde dikkatli ve doğru bir şekilde kullanılırsa öğrencilere zarardan çok yarar sağlayacağını belirtmişlerdir. Bu görüşleri sosyal bilgiler öğretmenleri “gereklilik” ve “önem ve yarar” kodları çerçevesinde verilmiştir. Bunlar:

- “Sosyal medyanın hayatımızda çok önemli bir alanı kapsadığı ve hatta toplumsal ilişkilerimiz, bakış açımız, algularımız üzerinde ciddi etkileri olduğu düşünüldüğünde ilerleyen süreçte eğitim-sosyal medya ilişkisinin daha formal bir hal alacağını ve bir disiplin oluşacağını düşünüyorum.” (K5)
- “İnternet üzerinden uzaktan eğitim sayesinde herkes istediğin alanda istediğin dersi görme imkânı olmaktadır, İnternetteki etkileşimin sınırsız olmasından dolayı eğitimde sosyal medyanın yeri yadsınamaz bir öneme sahip olmaktadır.” (K11)
- “Gelecek yıllarda eğitim süreçlerinde kullanılan, denetim altında olan çocuklara zarardan çok fayda sağlayan bir sosyal medya kullanım anlayışının eğitimde önemli yer tutacağını düşünüyorum.” (K16)

- *“Sosyal medya günümüzde hayatın önemli bir parçası durumundadır. Eğitimcilerin de bunu bilerek sosyal medyayı eğitime uygun bir şekilde uyarlayarak, eğitim açısından faydalı sonuçlar ortaya çıkarabilecekleri düşüncesindeyim.” (K14)*
- *“Sosyal medya kullanımı çok küçük yaşlarda başladığını düşünürsek eğer doğru kullanımda çok fazla fayda sağlayacağı inancındayım.” (K18)*
- *“Gittikçe teknolojinin artması ve eğitime entegre olması eğitimde sosyal medya gerekliliğini artırır.” (K9)*
- *“Sosyal medya artık hayatımızın bir parçası. Okul yaşama hazırlık değil yaşamın kendisidir” düşüncesinden hareketle Sosyal medya eğitimin bir parçası olmalıdır.” (K20)*

Sosyal medyanın eğitimde kullanılması hakkında elde edilen yoğun olumlu görüşlerin yanında az da olsa olumsuz görüşler bildiren sosyal bilgiler öğretmenleri de olmuştur. Olumsuz görüş bildiren öğretmen, sosyal medyayı eğitimde kullanmaktan ziyade klasik yöntemleri tercih etmeyi ve sosyal medyanın, dersin ciddiyetini bozacağını düşünmektedirler. Başka bir deyişle sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyayı kabullenememiştir ve yararsız bulmaktadır. Sosyal bilgiler öğretmenleri, gelecekte sosyal medya ve eğitim hakkındaki olumsuz görüşlerini “kabullenememe” ve “yararsızlık” kodları çerçevesinde vermişlerdir. Bunlar:

- *“Öğretmenlerin yönlendirdiği, öğretim süreci içerisinde sosyal medya kullanımına gelince, açıkçası aktif olarak kullanılacağını düşünmüyorum. Çünkü su ana kadar görev yaptığım okullarda gözlemlediğim kadarıyla öğretmenlerde yeni ve farklı olanı kolay kolay benimseyememe gibi bir durum söz konusu. Ayrıca öğretmenler farklı olarak sosyal medya kullanımının dersin ciddiyetini azaltacağı, disiplin sağlamanın zorlaşacağı yönünde düşüncelere de kapılabilir.” (K7)*

Tablo 4.66.’da görüldüğü üzere sosyal bilgiler öğretmenleri, gelecek yıllarda sosyal medyanın eğitim süreçleri içerisindeki yerinin giderek artacağını belirtmişlerdir. Görüşler incelendiğinde; gelecekte eğitimde sosyal medya kullanımının daha da yaygınlaşacağını ve bunun vazgeçilmez bir durum olduğunu ifade etmişlerdir. Bütün temalara verilen görüşler genel olarak değerlendirildiğinde, sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanılmasının önemli, yararlı olduğunu ve eğitime olumlu katkısının olacağını düşünmektedirler. Öğrenciyi tanıma ve öğrenciye rehberlik etme fırsatı verdiğini; ancak bilinçli ve sorumlu kullanılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Aynı zamanda sosyal medyanın hayatımızın bir parçası olduğunu ve eğitim süreçlerinde kullanılmasının çağımızın vazgeçilmez bir gereği olduğunu belirtmişlerdir. Diğer yandan sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın mesleki gelişimlerine katkıda bulunduğunu; ancak alt yapı ve fiziki şartlarının yetersiz olduğu eğitim kurumlarında MEB tarafından gerekli düzenlemelerin yapılması gerektiğini vurgulamışlardır. Bu olumlu düşüncelerin yanında fiziki koşullardan, yasal düzenlemelerin eksikliğinden ve güvenlik sorunlarından dolayı

sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanılmasına olumsuz yaklaşan sosyal bilgiler öğretmenleri de bulunmaktadır.

4.5.5.1. Gelecekte eğitim ve sosyal medya temasının görüşlerine ilişkin çeşitli değişkenlere göre bulgu ve yorumları. Bu bölümde nitel araştırmanın bir teması olan “*Gelecekte eğitim ve sosyal medya*” temasına ilişkin kodlar çeşitli değişkenler açısından incelenip yorumlanmıştır. Tablolarda verilen frekans ve yüzdeler, temalara ait kodların tekrarlanma sıklığı ve yüzdeleridir. Tablo 4.67.’de kadın sosyal bilgiler öğretmeni değişkenine göre “*Gelecekte sosyal medya ve eğitim*” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.67.

Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Gelecekte Eğitim ve Sosyal Medya” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Gelecekte Eğitim ve Sosyal Medya	Yaygınlaşma	12	44,44
	Önem ve Yarar	3	11,11
	Eğitime Etkisi	3	11,11
	Hızlı Bilgi Paylaşımı	2	7,41
	Hazırlık	2	7,41
	Kabullenememe	1	3,70
	Vazgeçilmezlik	1	3,70
	Gereklilik	1	3,70
	Rehberlik	1	3,70
	Yararsızlık	1	3,70
	Toplam	27	100,00

Tablo 4.67. incelendiğinde kadın sosyal bilgiler öğretmenlerin “*önem ve yarar*”, “*eğitime etkisi*” ve özellikle “*yaygınlaşma*” nedenlerinden dolayı sosyal medyanın eğitimde kullanımını olumlu buldukları görülür. Bu durum ile ilgili kadın sosyal bilgiler öğretmenleri; “*Günümüzde bile sosyal medya eğitim sürecinde bu kadar kullanılıyorken bu durumun ilerde daha da artacağını hatta öğrencilerin kendi öğrenmelerini gerçekleştirebileceklerini düşünüyorum.*” (KK13), “*Sosyal medya günümüzde hayatın önemli bir parçası durumundadır. Eğitimcilerin de bunu bilerek sosyal medyayı eğitime uygun bir şekilde uyarlayarak eğitim açısından faydalı sonuçlar ortaya çıkarabilecekleri düşüncesindeyim.*” (KK14) ve “*Hayatımızın vazgeçilmez bir parçası olan sosyal medyayla bu kadar iç içeyken, eğitim hayatında da daha yaygın olarak kullanılmaya başlanacağını düşünüyorum.*” (KK1) vb. bazı görüşlerde bulunmuşlardır. Görüşler incelendiğinde kadın sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitimde sosyal medya kullanımının gelecek yıllarda daha da artacağına inandıkları görülecektir. Olumlu görüşlerin aksine “*kabullenememe*” ve

“yararsızlık” ile ilgili görüş belirten kadın sosyal bilgiler öğretmenleri de sosyal medyanın eğitimde kullanımını olumsuz gördüğünü belirtmiştir. Bu duruma ilişkin görüşler şöyledir: “Öğretmenlerin yönlendirdiği, öğretim süreci içerisinde sosyal medya kullanımına gelince; açıkçası aktif olarak kullanılacağını düşünmüyorum. Çünkü şu ana kadar görev yaptığım okullarda gözlemediğim kadarıyla öğretmenlerde yeni ve farklı olanı kolay benimseyememe gibi bir durum söz konusu. Ayrıca öğretmenler haklı olarak sosyal medya kullanımının dersin ciddiyetini azaltacağını, disiplin sağlamanın zorlaşacağı yönünde düşüncelere de kapılabilir.” (KK7). Tablo 4.68.’de erkek sosyal bilgiler öğretmeni değişkenine göre “Gelecekte sosyal medya ve eğitim” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.68.

Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Gelecekte Eğitim ve Sosyal Medya” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Gelecekte Eğitim ve Sosyal Medya	Yaygınlaşma	11	40,74
	Vazgeçilmezlik	4	14,81
	Hazırlık	3	11,11
	Önem ve Yarar	3	11,11
	Eğitime Etkisi	3	11,11
	Rehberlik	1	3,70
	Hızlı Bilgi Paylaşımı	1	3,70
	Gereklilik	1	3,70
	Toplam	27	100,00

Tablo 4.68. incelendiğinde erkek sosyal bilgiler öğretmenleri de kadın sosyal bilgiler öğretmenleri gibi sosyal medyanın eğitimde kullanımının gelecekte artarak yaygınlaşacağını belirtmişlerdir. Bu durum ile ilgili erkek sosyal bilgiler öğretmenleri; “Bu ilişkinin giderek daha da güçleneceğini düşünüyorum. Bundan dolayı istesek de istemesek de tüm eğitimciler bu durumdan faydalanmak ve sosyal medyayı eğitimin aktarılmasında etkin bir şekilde kullanacaklarını tahmin ediyorum.” (EK2) ve “Sosyal medya gün geçtikçe daha çok hayatımıza dâhil oluyor. Gelecek için eğitimin de sosyal medya üzerinden gerçekleşebileceği fikri kimseyi şaşırtmasa gerek.” (EK4) vb. bazı görüşlerde bulunmuşlardır. Diğer yandan erkek sosyal bilgiler öğretmenleri kadın öğretmenlerden farklı olarak “vazgeçilmezlik” ile ilgili daha yoğun görüş bildirmişlerdir. Bu durum ile ilgili görüşler şöyledir: “Gelişim kaçınılmaz gün geçtikçe çağın gerekli olduğu daha net olarak anlaşılacaktır.” (EK12) ve “Sosyal medya artık hayatımızın bir parçası haline

gelmiştir.” (EK20). Kadın sosyal bilgiler öğretmenlerinin aksine erkek sosyal bilgiler öğretmenleri gelecekte sosyal medya ve eğitime ilişkin olumsuz görüşte bulunmamışlardır. Tablo 4.69.’da 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip kadın sosyal bilgiler öğretmeni değişkenine göre “Gelecekte sosyal medya ve eğitim” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4.69.

(6-10 Yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Kadın Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Gelecekte Eğitim ve Sosyal Medya” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Gelecekte Eğitim ve Sosyal Medya	Eğitime Etkisi	2	28,57
	Önem ve Yarar	2	28,57
	Rehberlik	1	14,29
	Hızlı Bilgi Paylaşımı	1	14,29
	Yaygınlaşma	1	14,29
	Toplam	7	100,00

Tablo 4.69. incelendiğinde 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip kadın sosyal bilgiler öğretmenleri “eğitime etkisi” ve “önem ve yarar” nedenlerinden dolayı sosyal medya ve eğitim ilişkisinin gelecekte daha da artacağını düşünmektedirler. Bu duruma ilişkin kadın sosyal bilgiler öğretmenleri; “Eğitim yoluyla öğrencilerin sosyal medya üzerinde karşı karşıya kaldıkları zararların aza indirilebileceğini düşünüyorum. Gelecek yıllarda eğitim süreçlerinde kullanılan, denetim altında olan çocuklara zarardan çok fayda sağlayan bir sosyal medya kullanım anlayışının eğitimde önemli yer tutacağını düşünüyorum.” (KK16) ve “Sosyal medya kullanımı çok küçük yaşlarda başladığını düşünürsek eğer bunu doğru kullanımda çok fazla fayda sağlayacağı inancındayım.” (KK18) gibi bazı görüşlerde bulunmuşlardır. 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip erkek sosyal bilgiler öğretmeni değişkenine göre “Gelecekte sosyal medya ve eğitim” temasına ilişkin kodların frekans ve yüzdeleri Tablo 4.70.’te verilmiştir.

Tablo 4.70.

(6-10 Yıl) Mesleki Kıdeme Sahip Erkek Sosyal Bilgiler Öğretmeni Değişkenine Göre “Gelecekte Eğitim ve Sosyal Medya” Temasının Kodlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	Frekans	Yüzde
Gelecekte Eğitim ve Sosyal Medya	Yaygınlaşma	6	50,00
	Vazgeçilmezlik	2	16,67
	Hazırlık	2	16,67
	Önem ve Yarar	1	8,33
	Rehberlik	1	8,33
	Toplam	12	100,00

Tablo 4.70.'e göre 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip erkek sosyal bilgiler öğretmenleri yoğun olarak “yaygınlaşma” nedenine bağlı olarak gelecekte sosyal medya ve eğitim arasında ilişkinin artacağını belirtmişlerdir. Bu bağlamda verilen görüşler şöyledir: “Kısa bir süre içerisinde sosyal medya aktif bir şekilde kullanılacaktır. Eğitim sadece okul ortamında kalmayacaktır.” (KK19), “Sosyal medya kullanımı artacaktır. Öğretmenler Twitter’da hashtagler oluşturacak, açık veya kapalı Facebook grupları kuracak, Periscope uygulamasında soru çözecektir. Bu örnekler elbette yeni platformlarla çoğalacaktır.” (KK21) ve “Eğitim dijitalleşti. Artık uzaktan eğitim kullanılıyor. Bu daha da artacaktır.” (KK27). Görüşler incelendiğinde 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip kadın sosyal bilgiler öğretmenleri, sosyal medyanın eğitimde kullanılmasının eğitim açısından yararlı olacağını ve eğitime katkılarından dolayı sosyal medya ile eğitim arasındaki ilişkinin olumlu olduğunu düşünmektedirler.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırma, nitel ve nicel araştırma metotlarının birlikte kullanıldığı karma araştırma modelidir. Bu bölümde sosyal bilgiler öğretmenlerinin, eğitimde sosyal medyayı kullanım düzeylerinin ve görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmanın bulgularına dayalı ulaşılan sonuçlar, sonuçlarla ilgili tartışmalar ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Nicel Araştırmaya Yönelik Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın nicel araştırma boyutuna 153'ü erkek, 83'ü kadın olmak üzere 236 sosyal bilgiler öğretmeni katılmıştır. Bu öğretmenlerin çoğunluğu 26-35 yaş aralığındadır. Sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünden mezun olan 200 öğretmendir. Geriye kalan öğretmenler; coğrafya öğretmenliği, tarih öğretmenliği, sınıf öğretmenliği, coğrafya ve tarih bölüm mezunlarıdır. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenleri daha çok Marmara ve Ege Bölgesi'nde; il merkezi, ilçe merkezi ve ilçe merkezine bağlı köy/kasaba gibi yerleşim yerlerinde 1-10 yıl öğretmenlik deneyimine sahiptirler. Öğretmenlerin 207'si lisans mezunu olup, 29'u lisansüstü öğrenim görmüşler, hemen hemen hepsi “her gün”, “0-180” dakika sosyal medyayı kullanmaktadır ve bir sosyal medya grubuna üyedir.

Katılımcı sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı “kolaylık” ve “kişisel” nedenlerinden dolayı benimsediklerini, dış etki/çevresel faktörlerden ziyade kendi öncelikleri doğrultusunda sosyal medyayı kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanında sosyal medyayı kolay, basit ve anlaşılır bulmakta ve öğretim amaçlı kullanımını yararlı görmekte; ancak öğrencileri, sosyal medyanın öğretim amaçlı kullanımı konusunda teşvik etmediklerini belirtmişlerdir. Bu da sosyal medyayı benimseme düzeyleri ve sosyal medyanın eğitim-öğretime etkisine “katılıyorum” düzeyinde cevap veren sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medya kullanımını benimsemelerine ve sosyal medyanın eğitim-öğretime olumlu etki ettiğini düşünmelerine rağmen sosyal medyanın öğretim amaçlı kullanımının düşüncede kaldığını ve uygulamaya yansıtamadıklarını göstermektedir.

5.1.1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerine Yönelik Sonuçlar

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin SMBÖ'de yer alan ifadelere yönelik katılım düzeylerinin; cinsiyetlerine, branşlarına, öğrenim durumuna, kullanım sıklığına ve gruba üye olup olmadıklarına göre değişkenlik gösterip göstermediğinin belirlenmesi için parametrik testlerden yararlanılmıştır. Aynı şekilde

yaşlarına, görev yaptıkları bölgeye, okulun konumuna, mesleki kıdemlerine ve kullanım süresine göre değişkenlik gösterip göstermediğinin belirlenmesi için ise parametrik testlerden faydalanılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin SMBÖ'den elde edilen sonuçlar şöyledir:

1. Araştırmanın bu bölümünde sosyal bilgiler öğretmenlerine SMBÖ uygulanmış ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Elde edilen veriler ile yapılan istatistiksel analizler sonucunda; sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeyleri “katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür.
2. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinin “cinsiyet”değişkenine göre incelendiğinde; kadın ve erkek sosyal bilgiler öğretmenleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.
3. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinin “yaş”değişkeni incelendiğinde yapılan analizler sonucunda sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeyleri “20-25”, “26-30”, “31-35”, “36-40” ve “41-55” yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.
4. Sosyal medyayı benimseme düzeylerinin “mesleki kıdem” değişkenine göre incelendiğinde “1-5”, “6-10”, “11-15” ve “16-30” yıl mesleki kıdeme sahip sosyal bilgiler öğretmenleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.
5. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinin “mezun olunan branş” değişkenine göre incelendiğinde; sosyal bilgiler, tarih, coğrafya, sınıf öğretmenliği, tarih ve coğrafya branşları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.
6. Katılımcıların sosyal medyayı benimseme düzeylerinin “öğrenim durumu” değişkenine göre incelendiğinde; lisans ve lisansüstü eğitimi alan sosyal bilgiler öğretmenleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.
7. Sosyal medyayı benimseme düzeylerinin “görev yapılan yerleşim şekli” değişkenine göre incelendiğinde; il merkezi, il merkezine bağlı köy/kasaba ilçe merkezi ve ilçe merkezine bağlı köy/kasabada görev yapan sosyal bilgiler öğretmenleri arasından anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

8. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyayı benimseme düzeylerinin “*görev yapılan bölge*” değişkenine göre incelendiğinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.
9. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyayı benimseme düzeyleri “*sosyal medyada bir guruba üye olma*” değişkenine göre incelenmiştir. Bu bağlamda sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinde “*sosyal medyada bir gruba üye olma*” değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılık; sosyal medyada bir gruba üye olan sosyal bilgiler öğretmenlerinin benimseme düzeyleri “*katılıyorum*” düzeyinde iken, sosyal medyada bir gruba üye olmayan sosyal bilgiler öğretmenlerinin benimseme düzeyi “*kararsızım*” düzeyinde olduğunun saptanmasıdır.
10. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyayı benimseme düzeyleri “*sosyal medyayı kullanım sıklığı*” değişkenine göre incelenmiştir. Varılan sonuca göre; sosyal medyayı “*her gün*” kullanan sosyal bilgiler öğretmenleri, sosyal medyayı “*daha seyrek*” kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerine göre sosyal medyayı daha çok benimsemişlerdir.
11. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyayı benimseme düzeyleri “*sosyal medyayı kullanım süresi*” değişkenine göre incelenmiştir. Bu bağlamda sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinde sosyal medyada bir guruba üye olma değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılığın; sosyal medyayı “*1 saatten az*” kullananlar ile “*2-3 saat*” kullananlar arasında olduğu görülmüştür. Bu bağlamda; sosyal medyayı “*2-3 saat*” kullanan sosyal bilgiler öğretmenleri “*1 saatten az*” kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerine nazaran sosyal medyayı daha fazla benimsemektedir.

5.1.2. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme Düzeylerine Yönelik Tartışma

Araştırmadan elde edilen veriler ile yapılan istatistiksel analizler sonucunda sosyal medyayı benimseme düzeylerinin cinsiyetlerine, branşlarına ve öğrenim durumlarına göre farklılık göstermediği görülmüştür. Buna karşılık kullanım sıklığına ve gruba üye olup olmamaya göre ise farklılık söz konusudur. Buna göre sosyal medyayı her gün kullananların sosyal medyayı benimseme düzeyi, sosyal medyayı daha seyrek kullananlara göre daha yüksektir. Yine sosyal medyada bir gruba üye olanların sosyal medyayı

benimseme düzeyi, sosyal medyada bir gruba üye olmayanlara göre daha yüksektir. Sezer ve Sert (2013)'e göre öğretim üye ve elemanlarının büyük bir çoğunluğunun sosyal medya kullanıcısı olduğu, ayrıca hem eğitim öğretim faaliyetlerini hem de kendi akademik çalışmalarını yürütürken geleneksel araçların yanı sıra sosyal medya araçlarından da etkin bir şekilde yararlandıkları görülmektedir. Katılımda bulunan öğretim üye ve elemanlarının yüzde 90,7'sinin sosyal medya kullanıcısı olduğu ve bu katılımcıların yüzde 70'inin de sosyal medyayı her gün kullandıklarını ortaya koymuşlardır (s.157). Aynı araştırmaya katılanlardan 102'si (%73,9) her gün, 26'sı (%18,8) iki üç günde bir kez, 6'sı (%4,3) haftada bir kez, 2'si (%1,4) iki üç haftada bir kez, 1'i (%0,7) ayda bir kez ve diğer 1'i (%0,7) iki üç ayda bir kez sosyal medya araçlarını kullandıklarını belirtmiştir (s.151). Solmaz, Tekin, Herzem ve Demir'in (2013) yaptıkları araştırma sonucunda, katılımcıların sosyal medyayı kullanım düzeyleri yüzde 97,6 olarak belirlenmiş ve katılımcıların en çok kullandıkları sosyal paylaşım ağının *Facebook* sonrasında *Twitter* ve diğerlerinin olduğunu ifade etmişlerdir (s.31). Otrar ve Argın'ın (2014) öğrenciler ile yaptığı araştırmaya göre; öğrencilerin sosyal medya ağlarını kullanma sıklığına bakıldığında ise %56,7'sinin her gün en az bir kere veya daha fazla bu ağlara bağlandıkları görülmektedir (s.9). Morkoç ve Erdönmez'in (2015) yaptığı araştırmaya göre; öğrencilerin %79'u sosyal medyayı her gün kullandıklarını ifade etmişlerdir (s.345). Sosyal medya kullanım sıklıkları ve bir sosyal medyaya üye olup/olmama durumuna göre incelenen araştırmalar bu çalışma ile paralellik göstermektedir.

Yapılan analizler sonucunda sosyal medyayı benimseme düzeylerinin, katılımcıların yaşlarına, görev yaptıkları bölgeye, okulun konumuna, mesleki kıdemlerine göre farklılık göstermediği gözlemlenmiştir. Buna karşılık sosyal medyayı benimseme düzeyi, katılımcıların sosyal medyayı kullanım sürelerine göre farklılık göstermektedir. Buna göre sosyal medyayı 2-3 saat kullananların sosyal medyayı benimseme düzeyleri, 1 saatten az kullananlara göre daha yüksektir. Bilen, Ercan ve Gülmez (2014) yaptıkları araştırmada; öğrencilerin sosyal paylaşım sitelerini yoğun olarak kullandıklarını, *Facebook*'u genelde günde 1-3 saat arasında kullandıklarını ifade etmişlerdir (s.115). Bu araştırmanın bulguları ile paralellik gösteren diğer araştırmalarda; öğrencilerin sosyal paylaşım sitelerini yoğun olarak kullandıklarını, sosyal medyayı genelde günde 1-3 saat arasında kullandıklarını belirtmiştir (Deniz, 2012; Tutgun, Deniz ve Moon, 2011; Köroğlu ve Ünal, 2013; Kaya, 2011).

5.1.3. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisine Yönelik Sonuçlar

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin SMÖÖSEÖ’de yer alan ifadelerle yönelik katılım düzeylerinin; cinsiyetlerine, branşlarına, öğrenim durumuna, kullanım sıklığına ve gruba üye olup olmadıklarına göre değişkenlik gösterip göstermediğinin belirlenmesi için non-parametrik testlerden Mann Whitney U testinden faydalanılmıştır. Yaşlarına, görev yaptıkları bölgeye, okulun konumuna, mesleki kıdemlerine ve kullanım süresine göre değişkenlik gösterip göstermediğinin belirlenmesi için ise non-parametrik testlerden Kruskal Wallis H testinden faydalanılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin SMÖÖSEÖ’den elde edilen sonuçlar şöyledir:

1. Araştırmanın bu bölümünün amacı; sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı öğrenme ve öğretme süreçlerinde kullanma düzeylerinin ne olduğunu öğrenmektir. Yapılan analizler sonucunda; sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerinde kullanma düzeyleri “*katılıyorum*” düzeyinde olduğu görülmüştür.
2. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı öğrenme ve öğretme süreçlerinde kullanma düzeylerinin “*cinsiyet*” değişkenine göre incelendiğinde; kadın ve erkek sosyal bilgiler öğretmenleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılık ise kadın sosyal bilgiler öğretmenlerin, erkek sosyal bilgiler öğretmenlerine nazaran sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine daha olumlu etki ettiğini belirtmeleridir.
3. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisinin “*yaş*”değişkeni incelendiğinde yapılan analizler sonucunda sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisinin “20-25”, “26-30”, “31-35”, “36-40” ve “41-55” yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.
4. Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisinin “*mesleki kıdem*” değişkenine göre incelendiğinde “1-5”, “6-10”, “11-15” ve “16-30” yıl mesleki kıdeme sahip sosyal bilgiler öğretmenleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.
5. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisinin “*mezun olunan branş*”değişkenine göre

incelendiğinde; sosyal bilgiler, tarih, coğrafya, sınıf öğretmenliği, tarih ve coğrafya branşları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

6. Katılımcıların, sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisinin “*öğrenim durumu*” değişkenine göre incelendiğinde; lisans ve lisansüstü eğitimi alan sosyal bilgiler öğretmenleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.
7. Sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisinin “*görev yapılan yerleşim şekli*” değişkenine göre incelendiğinde; il merkezi, il merkezine bağlı köy/kasaba ilçe merkezi ve ilçe merkezine bağlı köy/kasabada görev yapan sosyal bilgiler öğretmenleri arasından anlamlı bir farklılık görülmemiştir.
8. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisinin “*görev yapılan bölge*” değişkenine göre incelendiğinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.
9. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisinin “*sosyal medyada bir gruba üye olma*” değişkenine göre incelenmiştir. Bu bağlamda sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı benimseme düzeylerinde “*sosyal medyada bir gruba üye olma*” değişkenine göre SMBÖ’den elde edilen sonuçlar ile paralellik göstererek anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılık; sosyal medyada bir gruba üye olan sosyal bilgiler öğretmenlerinin bir gruba üye olmayan sosyal bilgiler öğretmenine göre sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine daha olumlu etki ettiğini düşündürmektedir.
10. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisinin “*sosyal medyayı kullanım sıklığı*” değişkenine göre incelenmiş ve SMBÖ’nden elde edilen sonuçlardan farklı olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.
11. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisinin “*sosyal medyayı kullanım süresi*” değişkenine göre incelenmiştir. Bu bağlamda sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisinin sosyal medyada bir guruba üye olma değişkenine göre SMBÖ’den elde edilen sonuçlar ile paralellik göstererek anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu durumun; sosyal medyayı “*1 saatten az*” kullananlar ile “*2-3*

saat”kullananlar arasında olduğu görülmüştür. Bu bağlamda; sosyal medyayı “2-3 saat” kullanan sosyal bilgiler öğretmenleri “1 saatten az” kullanan sosyal bilgiler öğretmenlerine nazaran sosyal medyanın öğrenme ve öğretme sürecine etkisinin daha fazla olduğunu belirtmişlerdir.

5.1.4. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyanın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisine Yönelik Tartışma

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine yönelik görüşlerinin branşlarına, öğrenim durumlarına ve kullanım sıklığına göre farklılık göstermediği görülmüştür. Buna karşılık cinsiyetlerine ve bir sosyal medya grubuna üye olup olmamalarına ise farklılık gösterdiği görülmüştür. Buna göre kadınların, erkeklere göre sosyal medyanın öğrenme ve öğretme sürecine daha olumlu etki ettiğini belirttikleri görülmüştür. Elde edilen bulgu, alan yazındaki çeşitli araştırmaların bulguları ile paralellik göstermektedir (Özgür, 2013; Akyazı ve Ünal, 2013; Sezgin, Erol, Dulkadir ve Karakaş, 2011; Mazman ve Usluel, 2011). Bunun yanında, bir sosyal medya grubuna üye olanlar, olmayanlara göre sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisinin daha olumlu olduğunu düşünmektedir. Günümüz öğrenenleri teknolojiyi kullanarak eğitim görmek istemektedirler. Yapılan çalışmalar (Gülbahar, Kalelioğlu ve Mardan, 2010; Moloney, 2007; McLoughlin ve Lee, 2007; Grosseck ve Hotescu, 2008; Kroski, 2008; Reinhart, Ebner ve Costa, 2009; Aspden ve Thorpe, 2009; Wright, 2010; Schmucki ve Meel, 2010; McCool, 2011; Junco, Heiberger ve Loken, 2011; Johnson, 2011; Mislán ve Elavsky, 2011; Leaver, 2011) *Twitter*’ın eğitim süreçlerinde kullanıldığını göstermektedir.

Wang, Lin, Yu ve Wu (2013); eğitici yöntemlerde *Facebook* kullanımının öğrencilerin daha iyi notlar almasına, sınıfta daha etkin olmasına ve üniversite öğrenme deneyiminde daha fazla ilgilenmesine yardımcı olduğunu ortaya koymuştur. Bundan dolayı, *Facebook*’un daha aktif ve katılımcı rolünün kabul edilmesini, eğitimsel bir iletişim ve etkileşim aracı olarak kullanılabilmesini ortaya koymuştur. *Facebook*’un eğitsel amaçlar için kullanımına yönelik benzer başka araştırmalarda bulunmaktadır. Bunlar: Ekici ve Kıyıcı, 2012; Deniz, 2012; Genç, 2010; Keleş ve Demirel, 2011; Mazman, 2009; Tiryakioğlu ve Erzurum, 2011; Chen ve Bryer, 2012; Kert ve Kert, 2010; Kindi ve Alhashmi, 2012; İşman ve Hamutoğlu, 2013; Kuzu, 2014.

Sezer ve Sert (2013) yaptıkları araştırmada katılımcıların 116’sı (%84,0) eğitim, öğretim ve akademik faaliyetlerde sosyal medya araçlarından yararlandıklarını belirtirken 22’si (%15,9) “hayır” seçeneğini işaretlemiştir (s.153). Özmen’in (2012) gerçekleştirdiği

uygulamalar sonucunda; uzaktan eğitim uygulamaları sosyal ağ destekli uzaktan eğitim uygulamaları ve yüz yüze öğrenme ortamının öğrencilerin akademik başarısı üzerinde olumlu etkilerinin bulunduğu ancak özellikle sosyal ağ destekli uzaktan eğitim uygulamalarının öğrenci başarısı üzerinde uzaktan eğitim uygulamalarına göre daha etkili olduğu sonucuna varmıştır (s.203).

Gülbahar, Kalelioğlu ve Mardan (2010) eğitim ortamlarında *Flickr*'ın öğrenciler ve öğretmenler için çeşitli biçimde kullanılabilceğini ifade etmişlerdir. Araştırmamızın sonuçları da birçok yönüyle bu araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir. Bunların aksine Rouis, Limayem ve Sangari (2011), yaptıkları çalışmada *Facebook* kullanımının negatif bağdaştırıcı etkilerini ve bilişsel hazmetmeyi öne sürerken, öğrencilerin akademik performansında bir azalma meydana geldiği sonucuna ulaşmışlardır. Bilen, Ercan ve Gülmez (2014); *Facebook*'u akademik çalışmalarına destek olması için kullanan öğrenci sayısının düşük olduğunu ifade etmişlerdir (s.121). Deniz (2012) de benzer sonuca ulaşmış, ayrıca *Facebook*'u sınıf arkadaşlarıyla ödev ve proje çalışmalarını paylaşma amacıyla kullanan öğrenci sayısının da düşük olduğunu ifade etmiştir (s.188). Diğer yandan Baran ve Ata (2013) yaptıkları çalışmada; cinsiyet değişkenine göre erkeklerin web 2,0 teknolojilerini kullanma sıklıkları ve beceri düzeylerinin bayanlara göre anlamlı derecede yüksek çıktığını ifade etmişlerdir (s.205).

Katılımcıların, sosyal medyanın öğrenme ve öğretme süreçlerine etkisine yönelik görüşlerinin yaşlarına, görev yaptıkları bölgeye, okulun konumuna ve mesleki kıdeme göre farklılık göstermediği görülmüştür. Buna karşılık sosyal medyayı kullanım süresine göre ise farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir. Sosyal medyayı “2-3 saat kullananlar”, “sosyal medyayı 1 saatten az kullananlara” göre sosyal medyanın öğrenme ve öğretme sürecine etkisini daha olumlu olarak görmektedir. Katılımcılar sosyal ağları çoğunlukla günde 1 saatten az (%42,5) ve 1-3 saat arası (%40,7) kullanmaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgular önceki araştırmalarla tutarlılık göstermektedir. (Tutgun, Deniz ve Moon, 2011). Çemrek, Baykuş ve Özaydın (2014) yaptıkları çalışmada üniversite öğrencilerinin sosyal medyada geçirilen zamanı değerlendirildiğinde en fazla 1-3 saat arası zaman geçirdikleri sonucuna ulaşmışlardır (s.74). Solmaz, Tekin, Herzem ve Demir'in (2013) üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları başka bir çalışmaya göre; katılımcıların hemen her gün sosyal ağları kullanmaları sonucuna bağlı olarak günde ortalama 1-3 saat arasında bu sosyal ağlarda zaman harcadıkları görülmektedir (s.31). Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın 2013 yılında yaptığı “gençlik ve sosyal medya” araştırmasına göre; her üç gençten birisi sosyal medyada en az üç saat geçirmektedir (Gençlik ve sosyal Medya Araştırma Raporu,

2013). Yapılan bu araştırmalardan yola çıkılarak öğrencilerin, öğretmenlerden daha çok sosyal medyada zaman geçirdikleri söylenebilir. Araştırmaya katılanların 69'u (%50) sosyal medya araçlarını 1 saat ve altında, 56'sı (%40,5) 2-3 saat aralığında, 7'si (%5,07) 4-5 saat aralığında, 4'ü (%2,8) 6-7 saat aralığında ve 2'si (%1,4) 8 saat ve üzerinde kullandıklarını belirtmiştir.

5.2. Nitel Araştırmaya Yönelik Sonuçlar ve Tartışma

Nitel araştırmaya 14'ü kadın, 16'sı erkek olmak üzere 30 sosyal bilgiler öğretmeni katılmıştır. Bu katılımcıların çoğunluğu lisans mezunu olup; Marmara, Ege ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde; il merkezi, ilçe merkezi ve ilçe merkezine bağlı köy/kasabada görev yapmaktadır ve 1-10 yıl mesleki kıdeme sahiptir.

5.2.1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanılması ile İlgili Görüşlerine Yönelik Sonuçlar

Araştırmanın nitel boyutunun amacı; sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyanın eğitimde kullanımına yönelik görüşlerinin ne olduğunu belirlemektir. Bu görüşleri belirlemek amacıyla sosyal bilgiler öğretmenlerinden yarı yapılandırılmış form ile veriler toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış formda bulunan sorulara göre araştırmacı tarafından temalar oluşturulmuştur. Elde edilen veriler içerik analizi yapılarak daha önce belirlenen temalar altında kodlanmıştır. Bu analizler haricinde her tema çeşitli değişkenler açısından tekrar incelenmiştir. Bu değişkenler arasından anlamlı farklılık gösterenler sonuç olarak verilmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanılmasına yönelik görüşleri nitel araştırmadan elde edilen verilere göre incelendiğinde; sosyal bilgiler öğretmenleri, çocukların ve öğretmenlerin çoğunun sosyal medya kullandığını, artık hayatın vazgeçilmezi olduğunu, öğrencilerin sosyal medyada boşa zaman geçirmeleri yerine eğitsel amaçlı kullanılabileceğini ve eğitimin etkililiğini artıracağını ifade etmişlerdir. Ayrıntıya inildiğinde ise; sosyal medyanın ders işlenmesi esnasında dikkati canlı tutabileceği belirtilmiştir. Sosyal medyada yapılan paylaşımlardan faydalanarak derste örnekler verilmesi, öğrencilerin derse ilgisinin dağıldığı anlarda tekrar toparlanması adına olumlu olacağını belirtmişlerdir. Öğrencilerin hayatında büyük yer kaplayan, çocuk ve gençlerin neredeyse tamamının kullandığı sosyal medya ile öğretmen-öğrenci iletişiminin geliştirilebileceğidir. Bu yöndeki görüşlere göre öğrenci ve öğretmen arasındaki iletişim okul duvarlarından ve eğitim sürelerinden sıyrılarak daha rahat bir iletişim ortamının yaratılabildiği yönündedir.

5.2.1.1.Tema 1: Sosyal medyanın eğitimde kullanılması. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin “*sosyal medyayı eğitimde kullanma durumu*” teması incelendiğinde; cinsiyet, mesleki kıdem, görev yerleşim şekli ve görev yapılan bölge değişkenlerine göre kadın ve erkek sosyal bilgiler öğretmenleri arasında görüş ayrılıklarına rastlanmıştır. Sosyal medyanın eğitimde kullanılması teması “*cinsiyet*” değişkenine göre incelendiğinde; erkek ve kadın sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını önemli ve yararlı bulmaktadırlar. Diğer yandan kadın sosyal bilgiler öğretmenleri bunu sosyal medyanın sık ve etkin kullanımına, erkek sosyal bilgiler öğretmenleri de sosyal medya kullanımının eğitime olan katkısına bağlamaktadırlar. “*Mesleki kıdem*” değişkeni incelendiğinde; öğretmenlik mesleğinde 6-10 yıl çalışmış olan erkek sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını hızlı bilgi paylaşımı ve iletişim açısından kadın sosyal bilgiler öğretmenleri kadar değerli bulmakla birlikte, kadın sosyal bilgiler öğretmenlerine nazaran sosyal medya kullanımının eğitime etkisini daha çok vurgulamışlardır.

“*Görev yapılan yerleşim şekli*” değişkeni incelendiğinde; ilçe merkezine bağlı köy/kasabada görev yapan erkek sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine göre; sosyal medyanın eğitimde kullanılması, kadın sosyal bilgiler öğretmenlerine göre daha önemli ve yararlı bulunmuştur. “*Görev yapılan bölge*” değişkeni incelendiğinde; Marmara bölgesinde görev yapan erkek ve kadın sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını eğitime katkısının önemli olduğunu belirtmişlerdir. Ancak kadın sosyal bilgiler öğretmenlerinden farklı olarak erkek sosyal bilgiler öğretmenleri bu konuda hızlı bilgi paylaşımı ve iletişimin önemine de vurgu yapmışlardır. Yine Ege bölgesinde görev yapan kadın sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitim süreçlerinde bilinçli ve sorumlu bir şekilde kullanılması gerektiğini düşünmektedirler. Kadınlardan farklı olarak erkek sosyal bilgiler öğretmenleri ise; sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını önemli ve yararlı bulmaktadırlar. Diğer yandan Marmara bölgesinde görev yapan kadın sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın kullanımının eğitime yararlı ve önemli olduğunu düşünmekle birlikte, Ege bölgesinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitimde sorumlu bir şekilde kullanılması gerektiğini düşünmektedirler. Aynı durumda Marmara bölgesinde görev yapan erkekler sosyal medyanın sık ve etkin kullanılmasından dolayı eğitim süreçlerinde yararlı olacağını düşünürken, Ege bölgesinde görev yapan erkek sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanımının yararlı olacağını düşünmektedirler.

5.2.1.2.Tema 2: Sosyal medyanın eğitimde kullanım durumu. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin “*sosyal medyayı eğitimde kullanma durumu*” incelendiğinde; cinsiyet ve mesleki kıdem değişkenlerine göre kadın ve erkek sosyal bilgiler öğretmenleri arasında görüş farklılıkları bulunmuştur. Cinsiyet, mesleki kıdem, görev yapılan yerleşim şekli ve görev yapılan bölge değişkenlerine göre kadın ve erkek sosyal bilgiler öğretmenleri birbirlerinden farklı görüşlere sahip oldukları görülmüştür. Sosyal medyayı eğitimde kullanma durumu temasını “*cinsiyet*” değişkeni açısından incelendiğinde; erkek sosyal bilgiler öğretmenleri, kadın sosyal bilgiler öğretmenleri gibi sosyal medyanın eğitime olan katkısından, sosyal medya sayesinde gerçekleştirilen bilgi paylaşımından ve hem öğrenci – öğretmen hem de veli–öğretmen iletişimine olan katkısından dolayı kullanmayı tercih etmektedirler. Ancak erkek sosyal bilgiler öğretmenleri fiziki koşullar ve altyapı yetersizliği nedeniyle sosyal medyayı eğitimde kullanamamaktadırlar.

“*Mesleki kıdem*” değişkeni ele alındığında; 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip kadın ve erkek sosyal bilgiler öğretmenleri, cinsiyet değişkeninde olduğu gibi sosyal medyanın eğitime katkısı ve iletişime olan katkısından dolayı kullanmayı tercih etmektedirler. Buradaki farklılık ise; 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip erkek sosyal bilgiler öğretmenleri, kadın sosyal bilgiler öğretmenlerine nazaran sosyal medyanın eğitim ortamlarında kullanırken daha sorumlu ve temkinli olduklarını vurgulamışlardır. 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip kadın ve erkek sosyal bilgiler öğretmenleri de sosyal medyanın eğitime olumlu etkisinden dolayı sosyal medyayı kullanmaktadırlar. 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip erkek sosyal bilgiler öğretmenleri bilginin hızlı paylaşımına ve iletişimin gelişmesine kadın sosyal bilgiler öğretmenlerinden daha çok değer verdiklerini görüşlerinde belirtmişlerdir. 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip sosyal bilgiler öğretmenleri fiziki koşullar (internetin olmaması, altyapı yetersizliği vb.) nedeniyle sosyal medyayı eğitimde kullanmak istemelerine rağmen kullanamamaktadırlar. Sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına olumsuz görüşler belirten bir erkek sosyal bilgiler öğretmeni de klasik öğretim yöntemini tercih ettiğini, eğitimde sosyal medya kullanımının öğrenci ve öğretmen arasındaki ilişkiye zarar verebileceğini belirtmiştir. Diğer yandan 1-5 ve 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip erkek sosyal bilgiler öğretmenleri eğitime olumlu katkılarından dolayı sosyal medyayı kullanmayı tercih etmişlerdir. Ancak 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip erkek sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medya kullanırken tedbiri elden bırakmamak gerektiğini düşünürken, 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip erkek sosyal bilgiler öğretmenleri bilginin hızlı paylaşımı ve iletişim nedeniyle kullandıklarını ifade etmişlerdir. Mesleğinin ilk yıllarında bulunan erkek sosyal bilgiler öğretmenlerinin daha temkinli olduğu görülmüştür. 1-5 yıl mesleki kıdeme

sahip kadın sosyal bilgiler öğretmenlerinde 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip kadın sosyal bilgiler öğretmenlerine nazaran sosyal medyayı eğitim için daha yararlı ve önemli gördükleri için kullandıkları anlaşılmıştır.

Araştırmaya katılanların “*görev yapılan yerleşim şekli*” değişkenine ilişkin; il merkezine bağlı köy/kasabada görev yapan sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyayı eğitime olan katkısından dolayı kullanmayı tercih ederken, fiziki koşullar nedeniyle de kullanamamaktadırlar. İl merkezinde görev yapan sosyal bilgiler öğretmenleri de sosyal medyanın eğitime olan katkısı, bilginin hızlı paylaşımı ve iletişim nedenlerinden dolayı kullanmayı tercih ederken, kullanmamak için bir nedenlerinin olmadığı görülmüştür. “*Görev yapılan bölge*” değişkeni incelendiğinde; Ege bölgesinde görev yapan kadın sosyal bilgiler öğretmenleri eğitimde sosyal medyayı kullanırken sorumlu ve temkinli olmaya çalışmaktadırlar. Erkek sosyal bilgiler öğretmenleri de sosyal medyanın eğitime olumlu etkilerinden dolayı kullanmaktadır.

5.2.1.3.Tema 3: Öğretmenler sosyal medyayı kullanmalı mıdır? “*Öğretmenler sosyal medyayı kullanmalı mıdır?*” teması incelendiğinde; cinsiyet değişkenine göre kadın ve erkek sosyal bilgiler öğretmenleri benzer görüşlere sahip olsalar da görüş farklılığı olan konularda bulunmuştur. Görev yapılan yerleşim şekli ve mesleki kıdem değişkenlerine göre kadın ve erkek sosyal bilgiler öğretmenleri birbirlerinden farklı görüşlere sahip oldukları görülmüştür. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri “*cinsiyet*” değişkenine göre incelendiğinde; erkek sosyal bilgiler öğretmenleri, kadın sosyal bilgiler öğretmenleri gibi sosyal medyanın eğitime olumlu katkısından dolayı kullanılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Ancak kadın sosyal bilgiler öğretmenlerinden farklı olarak erkek sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitim süreçlerindeki kullanılmasının önemli ve yararlı olmasından dolayı ve kullanırken de bilinçli bir şekilde kullanılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

“*Mesleki kıdem*” değişkeni incelendiğinde; 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip kadın sosyal bilgiler öğretmenleri eğitime katkısı ve yararlarından dolayı sosyal medyanın eğitimde kullanılması gerektiği yönünde görüş bildirirken; erkek sosyal bilgiler öğretmenleri daha çok sosyal medyanın sorumlu ve bilinçli kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca erkek sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medya kullanımının kendilerinin mesleki gelişimlerine katkıda bulunduğunu ifade etmişlerdir. Diğer yandan 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip kadın öğretmenler sosyal medya kullanımını, çağı yakalamanın bir gereği olarak görürken; erkek öğretmenler ise öğrencileri tanıma, öğrencilerle bilgi paylaşımı, öğrenci ve veli iletişim ve öğrencilerin sosyal medyayı aktif

olarak kullanmalarından dolayı sosyal medyanın eğitimde kullanılması gerektiğini ifade etmişlerdir. 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip erkek sosyal bilgiler öğretmenleri sorumlu kullanım ve mesleki gelişime katkısından dolayı; 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip erkek sosyal bilgiler öğretmenleri de farklı olarak bilginin hızlı paylaşımı, iletişim, öğrenci takibi ve bilinçli kullanım gibi nedenlerden dolayı sosyal medyanın eğitimde kullanılması gerektiğine ilişkin farklı görüşler ifade etmişlerdir. “Görev yapılan yerleşim şekli” değişkenine göre görüşler incelendiğinde; il merkezinde görev yapan kadın sosyal bilgiler öğretmenleri eğitimde sosyal medya kullanılmasının içinde bulunduğumuz çağın bir gereği olduğunu; erkek sosyal bilgiler öğretmenleri de öğrenciyi tanıma, takip etme ve eğitime olumlu etkilerinden dolayı sosyal medyanın eğitimde kullanılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

5.2.1.4.Tema 4: Öğretmenler sosyal medya eğitimi almalı mıdır? “Öğretmenler sosyal medya eğitimi almalı mıdır?” teması incelendiğinde; cinsiyet, görev yapılan yerleşim şekli ve görev yapılan bölge değişkenlerine göre kadın ve erkek sosyal bilgiler öğretmenleri birbirlerinden farklı görüşlere sahip oldukları görülmüştür. “Cinsiyet” değişkenine göre kadın sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın etkin kullanımı, yararlı olması, öğretmenlerin sosyal medyayı kullanırken bilinçli olması ve alınacak eğitimin isteğe bağlı olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Diğer yandan erkek sosyal bilgiler öğretmenleri de eğitim süreçlerinde sosyal medya kullanımı eğitiminin gerekli olduğunu ifade etmişlerdir.

“Görev yapılan yerleşim şekli” değişkeninde göre; il merkezinde görev yapan kadın sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanılması ve sosyal medya kullanımı eğitimi için gerekli hazırlıkların yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Erkek sosyal bilgiler öğretmenleri ise; eğitimde sosyal medya kullanımı eğitiminin başlı başına bir gereklilik olduğunu ifade etmişlerdir. “Görev yapılan bölge” değişkeni incelendiğinde; Ege bölgesinde görev yapan kadın sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medya eğitimi alma konusunda belirleyici bir görüş bildirmemişlerdir. Ancak erkek sosyal bilgiler öğretmenleri, öğretmenlerin sosyal medya eğitimi alması gerektiği konusunda görüş birliğine varmışlardır.

5.2.1.5.Tema 5: Gelecekte sosyal medya ve eğitim. “Gelecek yıllarda eğitim ile sosyal medya” arasındaki ilişki ile ilgili görüşlere bakılırsa; erkek ve kadın sosyal bilgiler öğretmenleri gelecek yıllarda eğitim ile sosyal medya arasındaki ilişkinin artarak yaygınlaşacağını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin tamamına yakını bu soruya olumlu yanıt vermişlerdir. “Cinsiyet” değişkenine göre; erkek

ve kadın sosyal bilgiler öğretmenleri, sosyal medyanın eğitimde kullanımının gelecekte artarak yaygınlaşacağını ifade etmişlerdir. Erkek sosyal bilgiler öğretmenleri gelecekte eğitimde sosyal medya kullanımının vazgeçilmez olacağını ifade etmişlerdir. Olumlu görüşlerin aksine kadın sosyal bilgiler öğretmenleri, sosyal medyanın eğitimde kullanılmasını kabullenemeyen ve bunun yararsız olacağına dair görüşlerde bulunmuşlardır. Kadın sosyal bilgiler öğretmenlerinin aksine erkek sosyal bilgiler öğretmenleri gelecekte eğitimde sosyal medya kullanımına dair olumsuz görüş bildiren olmamıştır. “Mesleki kıdem” değişkeni incelendiğinde 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip kadın sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyanın eğitimde kullanılmasının eğitim açısından yararlı olacağını ve eğitime katkılarından dolayı sosyal medya ile eğitim arasındaki ilişkinin olumlu olduğunu ifade etmişlerdir. Diğer yandan 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip erkek öğretmenler de kadın öğretmenlerden farklı olarak gelecek yıllarda eğitim süreçlerinde sosyal medya kullanımının giderek yaygınlaşacağını ifade etmişlerdir.

5.2.2. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyanın Eğitimde Kullanımı ile İlgili Görüşlere Yönelik Tartışma

Çalışmada araştırılan bir diğer konu ise sosyal medyanın eğitimde kullanımına yönelik öğretmenlerin görüşleridir. Genel itibarıyla öğretmenler sosyal medyanın eğitsel amaçlarla kullanımına olumlu yaklaşmaktadır. Sosyal medya ile öğrencilerin derse olan ilgilerini canlı tutabildiklerini, öğretmen-öğrenci ilişkisini ve iletişimini geliştirebildiklerini, ders materyallerini okul saatleri dışında bile paylaşabildiklerini ve bu sayede öğrenimi okul saatlerinin dışına da yayabildiklerini, dolayısıyla da öğrenme ve öğretme süreçlerini destekleyici bir unsur olduğunu belirtmişlerdir. McCharty (2010) *Facebook*'un öğrenci-öğretmen ve öğrenci-öğrenci etkileşimini sınıf içerisinde yeteri kadar sağlanamayan iletişimi geliştirmede kullanıcı dostu ve yaygın bir teknoloji olduğunu belirtmiştir (McCharty, 2010; akt. Çoklar, 2012, s. 49). Ajjan ve Harsthone (2008), eğitimciler tarafından öğrenciler arasında etkileşime en fazla yarar sağlayacak web 2,0 uygulaması olarak sosyal paylaşım sitelerinin görüldüğünü belirtmişlerdir (s.79). Baran(2010), Acar ve Yenmiş'in(2014) yaptıkları araştırmalar bu araştırmanın sonuçlarıyla benzerlik gösteren diğer araştırmalardır.

Sosyal medyayı kullanmadığını belirten öğretmenler ise her öğrencinin internet erişimi olamayabileceğini ya da okulun fiziki yapısının sosyal medya kullanımına uygun olmadığını, bunun da fırsat eşitliği ilkesini zedeleyeceği ve sosyal medyadaki güvenlik endişesi gibi gerekçeler öne sürmüştür. Tosun (2015), öğrencilerin önemli bir yüzdesinin sosyal ağlara bağlanmak için belli bir saat aralığını tercih etmemesi, istedikleri saatte

sosyal ağlara bağlanabilmesi, okul saatlerinde de bunu yaptıklarının bir göstergesidir. Güdülenme eksikliği, dikkat dağınıklığı, sorumluluklarını yerine getirmeme gibi olumsuz etkileri olabileceği dikkate alındığında, öğrencilerin okul ortamında sosyal ağları diledikleri gibi kullanması istenilen bir durum olmadığını ifade etmiştir (s.130). Bu durum araştırmaya katılan ve olumsuz görüş bildiren sosyal bilgiler öğretmenlerin görüşleriyle paralellik göstermektedir.

Korucu ve Sezer (2016), öğretmenlerin teknoloji kullanımında kendini yetersiz gördüğü ve ders sürecinde zaman kaybına yol açtığını belirlemişlerdir. Öğretim sürecinde en fazla alt yapı problemlerinden dolayı sorun yaşadıkları maliyet ve bağlantı problemlerinin sorun olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Web 2,0 teknolojisinin kullanılması ile birlikte öğrencilerde kalıcı öğrenmeler ve etkin katılımın sağlandığının, dikkatlerini topladıklarının, daha fazla tekrar yaptıklarının, ilgilerinin ve işbirliğine dayalı çalışmalarının arttığının; ancak yığılan ve düzensiz bilgi arasından seçimde zorlandıklarının, bağımlılık yapacağı ve maliyeti arttıracağı öğretmenler tarafından vurgulandığını ifade etmişlerdir (s.392). Bu çalışmaların yanında Usluel, Mazman ve Arıkan(2009); Jones, Blackey et. al. (2010); Luckin, Clark et. al. (2009); Menteşe(2013); Yüksel ve Olpak(2014) bu çalışmayla benzer sonuçlara ulaşmışlardır.

Öğretmenlere göre sosyal medya ile eğitim ilişkisi gelecekte daha da gelişecektir. Sosyal medya ile eğitim ilişkisinin gelişmesi ile birlikte uzaktan eğitim yaygınlaşabilecek ve klasik okulun yerini internet tabanlı bir eğitim alabilecektir. Öztürk ve Akgün'e (2012) göre sosyal ağların daha etkili ve verimli bir öğrenmeyi destekleme potansiyeli taşıdıkları anlaşılmaktadır. Özellikle de üniversite öğrencileri sosyal ağları eğitim süreçlerinde formal olarak kullanma açısından diğer öğrenci gruplarına kıyasla daha isteklidirler (s.62). Menteşe'nin (2013), çalışmaya katılan öğretmen ve okul yöneticilerinin, sosyal medya ortam ve araçlarının eğitimde kullanılması ile ilgili olumlu görüşlerde bulunduğunu belirtmiştir (s.69). Şahin ve İleritürk (2013) yaptıkları çalışmada; öğretmenlerin çoğunluğunun sosyal medya web sitelerini öğretim amaçlı kullandıklarını ifade etmişlerdir (s.18). Bu araştırmalar elde edilen sonuçlar ile benzerlik göstermektedir.

5.3. Öneriler

Elde edilen bulgular dikkate alındığında birtakım öneriler sunulabilir. Bu öneriler:

5.3.1. Kurumlara Yönelik Öneriler

1. Millî Eğitim Bakanlığı, 1 Temmuz 2015'te Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği değişikliğinde, okullarda sosyal medya kullanımını yasaklayan kararını gözden

geçirmelidir. Bu karar 17 Temmuz 2017’de yayınlanan yeni 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda yer alan “*Dijital Yetkinlik*” becerisi ile MEB’in kendi aldığı kararlarıyla çelişir görünmektedir.

2. MEB yayımladığı yeni 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda yer alan “*Dijital Yetkinlik*” becerisine ek olarak sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitim süreçlerinde çeşitli web 2,0 araçlarının kullanılmasını desteklemelidir.
3. Sadece 5. sınıf öğretim programı değil, diğer öğretim programlarına da “*Dijital Yetkinlik*” becerisi yoğunlaştırılarak eklenebilir.
4. Öğretmen ve öğrenenlerin sosyal ağlarda bireysel ve grup çalışması yapmalarına yönelik ders dışı proje uygulamaları için gerekli yasal altyapı oluşturulmalıdır. Örneğin; bahsedilen çalışmalarda ebeveynlerin yazılı izinleri alınması şartı koşulabilir.
5. Millî Eğitim Bakanlığı, eğitim-öğretim kurumlarında sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımı için gerekli altyapıyı oluşturmalıdır. Bunun için internete erişim sınırlamasını azaltabilir.
6. Dijital çağda dijital yerli öğrenenleri yetiştirmek için Millî Eğitim Bakanlığı ve Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) işbirliği yaparak üniversitelerin eğitim fakültelerinde öğretmen yetiştiren programlarda sosyal medyanın eğitimde kullanımı ve dijital okuryazarlık vb. konuları içeren dersler konularak, 21. yüzyıl becerilerine sahip öğretmenler yetiştirilebilir. Bunun için hali hazırda eğitim fakültelerinde okutulan “*Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*” dersi güncellenebilir.
7. 21. yüzyıl öğretmen eğitiminde “Sosyal Ağların Eğitim Alanında Kullanımı” ile ilgili dersler, seminerler ve kurslar verilebilir.
8. Yine öğretmen eğitiminde “*Dijital Okuryazarlık*”, “*Bilgi Okuryazarlığı*” ve “*Yeni Medya Okuryazarlığı*” vb. becerilerin kazandırılacağı öğretim programı hazırlanabilir. Bu konuda Millî Eğitim Bakanlığı ve Yüksek Öğretim Kurumu’na görev düşmektedir.
9. Millî Eğitim Bakanlığı, dijital araçların eğitim süreçleri ile bütünleşmesi konusunda ulusal veya uluslararası bir program geliştirerek fiziki şartların uygun olmadığı bölgelerdeki dezavantajlı öğrenciler de bu program içine alınarak uluslararası değerlendirme sınavlarında (PISA, TIMSS vb.) Türkiye’de öğrenim gören öğrencilerin ortalama puanları yükseltilebilir.

Bunun için öğretmenler veya akademisyenler proje dâhilinde TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu) vb. kurumlara başvurabilir.

10. Yine Millî Eğitim Bakanlığı ve Yüksek Öğretim Kurumu, akademik açıdan kendilerini geliştirmeleri için öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin “*Eğitimde Sosyal Ağların Kullanımı*” ile ilgili bilimsel etkinliklere katılmalarını sağlayabilir. Bu durum için Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü bünyesinde bilimsel etkinlikler takip edilerek İl Millî Eğitim Müdürlükleri’ne istekli öğretmenlerin katılımı ve gerekli izinlerin verilmesi hakkında yazıların gönderilmesi vb. görevleri olan bir birim oluşturulabilir.
11. Gerçekleştirilen bu bilimsel etkinlikler ile öğretmenlerin eğitimde sosyal ağların kullanımına yönelik yönlendirmeler sayesinde yapılandırmacı öğretim kuramları ve teknoloji kullanımı ile bütünleşmesini sağlayabilir.
12. Başta MEB olmak üzere eğitim ile ilgili sivil toplum kuruluşları, sosyal medyanın eğitim kurumlarında kötü amaçlı veya gereksiz kullanılmasını önleyecek çeşitli tedbirler (bröşür, animasyon, uzman seminerleri, aile seminerleri vb.) alabilir.
13. Millî Eğitim Bakanlığı, Türkiye’deki bölgeler arası, yerleşim yerleri arsası ve hatta eğitim kurumları arası teknoloji alt yapı farklılıklarını giderecek hazırlıklar yapmalıdır.
14. Öğretmen yetiştiren kurumlar, teknolojiyi eğitim süreçleri ile bütünleştirme konusunda alanında uzman eğitimciler yetirilmesi için ilgili bölüm veya programlar açabilir.

5.3.2. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

1. Öncelikle öğretmenler günümüz dijital dünyasında dijital öğrencilerin öğrenme işlemini nasıl gerçekleştirdiğini kavraması gereklidir. Bilgi ve iletişim teknolojileri sayesinde bu konuda birçok kaynak ve bilgi yayınlanmaktadır. Birçok dijital kaynakta dijital öğrenme uygulamaları mevcuttur. Ayrıca bu konu ile ilgili birçok bilimsel etkinlik yapılmaktadır. MEB’in Eğitimde FATİH Projesi Eğitim Teknolojileri Zirvesi bu etkinliklere örnek olarak gösterilebilir.

2. Bahsedilen kaynakları incelenerek veya bilimsel etkinliklere katılım gösterilerek, öğretmenler dijital yerli öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak için dijital becerilerini geliştirebilir.
3. Öğretmen ve öğretmen adaylarının kendilerini geliştirmek için teknoloji ile ilgili olan bilimsel ve akademik etkinliklere katılmalı hatta teknolojinin eğitimde kullanılması ile ilgili lisansüstü programlara başvurmalıdırlar. Son yıllarda Türkiye’de yaygınlaşan “Eğitim Teknolojileri” lisansüstü programı vb. programlar olabilir.
4. Öğretmenler okulda iletişimi (öğretmen-öğretmen, öğretmen-öğrenci, öğretmen-veli vb.)ve dayanışmayı sağlamak için sosyal ağlardan yararlanarak bir okul kültürü oluşturabilirler. Bu durumu oluşturabilecek birçok mobil ve web uygulaması bulunmaktadır. Örneğin; Google Classroom, Class Dojo vb.
5. Öğretmenler, öğrencilerin derslerinde daha aktif olmalarını sağlamak için sosyal medyayı eğitimde kullanmalıdırlar. *Edmodo* ve *Class Dojo* gibi uygulamalar öğrencileri eğitim süreçlerinde daha aktif hale getirebilirler.
6. Sosyal medya araçlarını eğitim süreçlerinde kullanan öğretmenlerin bu konuda bilinçli olmaları ve sorumluluk duygusu içinde olmaları gereklidir. *Facebook* veya *Twitter*’ı eğitim süreçlerinde kullanan bir öğretmen paylaşımlarına dikkat etmeli ve aynı şekilde öğrencilerinin paylaşımlarını takip edebilmelidir.
7. Öğretmenler kendi aralarında sosyal medya grupları oluşturarak mesleki gelişim konusunda etkileşimde bulunabilirler. Bu duruma en güzel örnek; bu araştırmanın da çalışma grubunu oluşturan “*Türkiye Sosyal Bilgiler Zümresi*” *Facebook* grubudur.
8. Öğretmenlerin sosyal ağları özellikle eğitim amaçlı kullanımı konusunda okul yöneticileri ve aileler tarafından desteklenmesi için çalışmalar yürütülmelidir. MEB’e bağlı devlet okullarında görev yapan okul müdürleri bu konuda daha girişimci olabilir. Öğretmenleri sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanımı konusunda cesaretlendirmelidir. Sosyal medyanın eğitimde kullanılması ile ilgili projeler hazırlanarak veli toplantılarında öğretmenler ile birlikte bu projelerin hazırlanış, uygulanış ve beklenen kazanımları ayrıntılı bir şekilde ebeveynler ile paylaşılabilir.

9. Sosyal medya ve dijital araçların sınıflarda uygulanması konusunda yine sosyal medyada çeşitli gruplar ve topluluklar bulunmaktadır. Öğretmenler bu topluluklara üye olarak mesleki açıdan kendilerini geliştirebilirler.

5.3.3. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Bu çalışma sosyal bilgiler öğretmenleri ile yapılmıştır. Farklı branşlardan öğretmenler ile de yapılması tavsiye edilir. Yapılan bu çalışmalarda branşlar arası karşılaştırmalar da yapılabilir.
2. Sosyal medyanın eğitim ortamlarında daha verimli kullanılması için detaylı araştırmalar yapılmalıdır. Örneğin; Sarsar, Başbay ve Başbay, 2015; Ekici ve Kıyıcı, 2012; Geç, 2010 vb.
3. Türkiye'deki kuşak yapısına ilişkin ayrıntılı bir toplumsal çalışma yapılabilir.
4. Sosyal bilgiler öğretmenliği programında öğrenim gören farklı sınıf düzeyindeki öğretmen adayları üzerinde sosyal medyanın eğitimde kullanılması ve bu konudaki tutum, becerilerine ilişkin araştırmalar yapılabilir.
5. Eğitim fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin 21. yüzyıl öğretmenlerini yetiştirmede öğretmen adaylarına 21. yüzyıl becerileri kazandırma düzeyine ilişkin araştırmalar yapılabilir.
6. Yine eğitim fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin, teknoloji okuryazarlığı düzeyleri ve dijital araçların eğitim süreçlerinde kullanılmasına yönelik tutum ve düşünceleri üzerine araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- A Brief History of Social Media*. (2017, 03 26). <http://www.dgtraffic.com: http://www.dgtraffic.com/a-brief-history-of-social-media/> adresinden alınmıştır.
- About Skype*. (2017, 03 11). <https://www.skype.com: https://www.skype.com/en/about/> adresinden alınmıştır.
- About Us*. (2017, 03 13). <http://www.googleeducast.com: http://www.googleeducast.com/p/about-google-educast.html> adresinden alınmıştır.
- Acar, S. ve Yenmiş, A. (2014). Eğitimde Sosyal Ağların Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Facebook Örneği. *Electronic Journal of Vocational Collages*(Ağustos BÜROKAN özel sayısı), 55-66. 10.08.2017 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ejovoc/article/view/5000085219/5000079305> adresinden alınmıştır.
- Açıkgöz, K. (1996). *Etkili Öğrenme ve Öğretme*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Açıkgöz, K. (2007). *Aktif Öğrenme*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Adıgüzel, O., Batur, H. ve Ekşili, N. (2014). Kuşakların Değişen Yüzü ve Y Kuşağı ile Ortaya Çıkan Yeni Çalışma Tarzı: Mobil Yakalılar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(19), 165-182. 10.08.2017 tarihinde http://sbedergi.sdu.edu.tr/assets/uploads/sites/343/files/orhan_adiguzel-04052014.pdf adresinden alınmıştır.
- Akarsu, B. (2014). Hipotezlerin, Değişkenlerin ve Örneklemenin Belirlenmesi. M. Metin içinde, *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (s. 21-43). Ankara: Pegem Akademi.
- Akkoyunlu, B. (2002). Öğretmenlerin İnternet Kullanımları ve Bu Konudaki Görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(22), 1-8. 11.08.2017 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/hunefd/article/viewFile/5000048815/5000046135> adresinden alınmıştır.
- Akkoyunlu, B. ve Kurbanoglu, S. (2003). Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlığı ve Bilgisayar Öz-Yeterlik Algıları Üzerine Bir Çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(24), 1-10. 11.08.2017 tarihinde <http://www.bby.hacettepe.edu.tr/yayinlar/dosyalar/200324BUKET%20AKKOYUNLU.pdf> adresinden alınmıştır.
- Akkoyunlu, B. ve Yılmaz, M. (2005). Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Düzeyleri ile İnternet Kullanım Sıklıkları ve İnternet Kullanım Amaçları. *Eurasian Journal of Educational Research*(19), 1-14. 11.08.2017 tarihinde

<http://www.ejer.com.tr/tr/index.php?git=archives&kategori=50> adresinden alınmıştır.

- Aldemir, A. (2004). *Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlığı Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma: Sakarya Üniversitesi Örneği*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edilmiştir. (Tez No: 144222).
- Alemdağ, E. (9-11 Aralık 2013). Edmodo: Eğitsel bir Çevrimiçi Sosyal Öğrenme Ortamı. *XVI. Türkiye'de İnternet Konferansı*, (s. 71-77). İstanbul, Türkiye. 12.08.2017 tarihinde <http://inet-tr.org.tr/inetconf18/bildiri/28.pdf> adresinden alınmıştır.
- Al-Mukaini, E., Al-Qayoudhi, W. ve Al-Badi, A. (2014). Adoption Of Social Networking In Education: A Study Of The Use Of Social Networks By Higher Education Students In Oman. *Journal of International Education Research*, 10(2), 143-154. 12.08.2017 tarihinde <https://www.cluteinstitute.com/ojs/index.php/JIER/article/view/8516/8523> adresinden alınmıştır.
- Alper, A., Akyol, C., Ünal, E., Aydın, F., Debbağ, G., Öztürk, S. ve diğ. (2012). *Sosyal Ağlar*. Ankara: Pelikan Yayıncılık.
- Altıntuğ, N. (2012). Kuşaktan Kuşağa Tüketim Olgusu ve Geleceğin Tüketici Profili. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 203-2012. 12.08.2017 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/oybd/article/viewFile/5000145376/5000132718> adresinden alınmıştır.
- Altun, A. (2009). 21. Yüzyıl Vatandaşlığı İçin Gerekli Bir Beceri Olarak Medya Okuryazarlığı: UNESCO, AB ve Türkiye Örnekleri. *I. Uluslararası Avrupa Birliği, Demokrasi, Vatandaşlığı ve Vatandaşlık Eğitimi Sempozyumu* (s. 19-27). Uşak: Uşak Üniversitesi Yayınları. 13.08.2017 tarihinde <https://s3.amazonaws.com/kaynakca/bead279e-fde1-4c41-bab0-74d39697ab78/292933.pdf> adresinden alınmıştır.
- Altunay, M. (2010). Gündelik Yaşam ve Sosyal Paylaşım Ağları: Twitter ya da "Pıt Pıt Net". *Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (12). 31-56. 13.08.2017 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/gsuilet/article/view/5000004801/0> adresinden alınmıştır.
- Arandilla, R. (2012). *A History You Will Love: How Online Social Networking Began*. <http://1stwebdesigner.com/>: <http://www.feihongbo.com/a-history-you-will-love-how-online-social-networking-began/> adresinden alınmıştır.
- Armutlu, H. ve Akçay, M. (2013). Bulut Bilişimin Bireysel Kullanımı İçin Örnek Bir Uygulama. *XV. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, (s. 17-21). Antalya. 14.08.2017 tarihinde <http://ab.org.tr/ab13/bildiri/15.pdf> adresinden alınmıştır.

- Arslan, A. (2015). Eğitim ve Öğretimde Sosyal Medyanın Kullanımı. A. Büyükaslan, & A. M. Kırık içinde, *Sosyal Medya Araştırmaları 2: Sosyalleşen Olgular* (s. 191-219). Konya: Çizgi Kitapevi
- Arslan, A. ve Staub, S. (2015). Kuşak Teorisi ve İçgirişimcilik Üzerine Bir Araştırma. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(11), 1-24. 14.08.2017 tarihinde <http://www.kafkas.edu.tr/dosyalar/iibfdergi/file/11/001.pdf> adresinden alınmıştır.
- Ataizi, M. (2000). Durumlu Öğrenme. A. Şimşek içinde, *Sınıfta Demokrasi* (s. 146 - 170). Ankara: Eğitim-Sen Yayınları. 14.08.2017 tarihinde <http://egitimsen.org.tr/wp-content/uploads/2016/11/Durumlu-%C3%96%C4%9Frenme.pdf> adresinden alınmıştır.
- Ataizi, M. ve Şimşek, A. (2000). Temel Eğitimde Durumlu Öğrenme Ortamlarının Düzenlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(8), 1 - 8. 15.08.2017 tarihinde <http://pauegitimdergi.pau.edu.tr/OncekiSayilarDetay.aspx?Sayi=8> adresinden alınmıştır.
- Atal, D. ve Usluel, Y. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Okul İçinde Ve Dışında Teknoloji Kullanımı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(41), 24-35. 22.08.2017 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/hunefd/article/view/5000048306> adresinden alınmıştır.
- Atay, E., Akkoyunlu, B. ve Sağlam, N. (2006). Öğretmen Adaylarının İnterene Erişim Olanakları ve Kullanım Amaçları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(30), 37-44. 21.08.2017 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/hunefd/article/view/5000048582> adresinden alınmıştır.
- Ayan, B. (2016). *Sosyal Ağlar Tarihi*. İstanbul: Abaküs Kitap Yayın Dağıtım Hizmetleri.
- Aydede, M. ve Kesercioğlu, T. (2012). Aktif Öğrenme Uygulamalarının Öğrencilerin Kendi Kendine Öğrenme Becerisine Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(43), 37 - 49. 12.08.2017 tarihinde http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/makale_goster.php?id=349 adresinden alınmıştır.
- Aydın, G. ve Başol, O. (2014). X ve Y KUşağı: Çalışmanın Anlamında Bir Değişme Var mı? *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4(4), 1-15. 12.09.2017 tarihinde http://www.ejovoc.org/makaleler/araklik_2014/pdf/01.pdf adresinden alınmıştır.
- Aytan, T. (2011). *Aktif Öğrenme Tekniklerinin Dinleme Becerisi Üzerindeki Etkileri*. Konya: Selçuk Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı.(Yayımlanmamış

doktora tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edilmiştir. (Tez No: 280654).

- Baccam, T. (2015, 07). *Sosyal Medya*. 09 09, 2017 tarihinde <https://securingthehuman.sans.org/>
https://securingthehuman.sans.org/newsletters/ouch/issues/OUCH-201507_tr.pdf adresinden alındı.
- Backstorm, L., Huttenlocher, D., Kleinberg, J. ve Lan, X. (2006). Group Formation in Large Social Networks: Membership, Growth, and Evolution. *International Conference on Knowledge Discovery and Data Mining* (s. 44-54). Philadelphia: ACM Press, New York. 17.08.2017 tarihinde <http://www.cs.cornell.edu/~lars/kdd06-comm.pdf> adresinden alınmıştır.
- Balcı, A. (2007). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Baran, B. ve Ata, F. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Web 2.0 Teknolojileri Kullanma Durumları, Beceri Düzeyleri ve Eğitsel Olarak Faydalanma Durumları. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 192-208. 21.08.2017 tarihinde <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/1937> adresinden alınmıştır.
- Barczyk, C. ve Duncan, D. (2011). Social Networking Media As A Tool For Teaching Business Administration Courses. *International Journal of Humanities and Social Science*, 1(17), 267-276. 24.08.2017 tarihinde http://www.ijhssnet.com/journals/Vol_1_No_17_Special_Issue_November_2011/29.pdf adresinden alınmıştır.
- Barış, M. ve Tosun, N. (2013). Sosyal Ağ ve E-Portfolyo Entegrasyonu: Facebook Örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 122-129. 01.09.2017 tarihinde https://www.researchgate.net/publication/273447520_SOSYAL_AG_VE_E-PORTFOLYO_ENTTEGRASYONU_FACEBOOK_ORNEGI adresinden alınmıştır.
- Barut, E. ve Koç, M. (2016). Yeni Medya Okuryazarlığı. B. Akkoyunlu, A. İşman, & H. F. Odabaşı içinde, *Eğitim Teknolojileri Okumaları* (s. 595-613). TOJET - The Turkish Online Journal of Educational Technology. 02.09.2017 tarihinde http://www.tojet.net/e-book/eto_2016.pdf adresinden alınmıştır.
- Baysen, E. ve Silman, F. (2012). Yapılandırmacı Yaklaşım. Z. Kaya içinde, *Öğrenme ve Öğretme: Kuramlar, Yaklaşımlar, Modeller* (s. 197-226). Ankara: Pegem Akademi.
- Benzer, A., Gürbüz, F. ve Topçuoğlu, E. (2013). Twitter Üzerinden Edebiyat Eğitimi. *4th International Conference on New Horizons in Education*, 3, s. 454-462. Rome. 22.08.2017 tarihinde https://www.int-e.net/publication_folder/inte/inte2013-3.pdf adresinden alınmıştır.

- Bergmann, J. ve Sams, A. (2012). *Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day*. Washington, DC: International Society for Technology in Education.
- Beyazpano Hakkında*. (2017, 02 08). <https://www.beyazpano.com/>: <https://www.beyazpano.com/about> adresinden alınmıştır.
- Bilen, K., Ercan, O. ve Gülmez, T. (2014). Sosyal Ağların Kullanım Amacı ve Benimseme Süreci: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 115-123. 23.08.2017 tarihinde <http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/11.bilen.pdf> adresinden alınmıştır.
- Bilgiç, H. G., Duman, D. ve Seferoğlu, S. S. (2011). Dijital Yerlilerin Özellikleri ve Çevrimiçi Ortamların Tasarlanmasındaki Etkileri. *Akademik Bilişim Konferansı* (s. 257-263). Malatya: İnönü Üniversitesi. 24.08.2017 tarihinde http://ab.org.tr/ab11/kitap/bilgic_duman_AB11.pdf adresinden alınmıştır.
- Bilici, S., C. (2012). *Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi ve Özyeterlikleri*. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. (Yayımlanmamış doktora tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edilmiştir. (Tez No: 317187).
- Boyd, D. ve Ellison, N. (2007). Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 210-230. 14.06.2017 tarihinde <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x/full> adresinden alınmıştır.
- Böke, K. (2009). Sosyal Bilgilerde Bilimsel Araştırma. K. Böke içinde, *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* (s. 3-30). İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım
- Brown, J. (2010). Can You Hear Me Now? *Training and Development*. 64(2). 28-30.
- BTK. (2017). *BTK Pazar Verileri*. 20.07.2017 tarihinde https://www.btk.gov.tr:https://www.btk.gov.tr/File/?path=ROOT%2f1%2fDocuments%2fSayfalar%2fPazar_Verileri%2f2017-Q1.pdf adresinden alınmıştır.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum (7. Baskı)*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö. ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cain, J., Scott, D., Tiemeier, A., Akers, P. ve Metzger, A. (2013). Social Media Use by Pharmacy Faculty: Student Friending, E-Professionalism, and Professional Use. *Currents Pharmacy Teaching & Learning*, 5(1), 2-8. 21.07.2017 tarihinde

<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S187712971200086X> adresinden alınmıştır.

- Cetf. (2008). California ICT Digital Literacy Assessments and Curriculum Framework. California. 09.04.2017 tarihinde <http://www.digitalliteracyskill.com/wp-content/uploads/2016/02/California-ICT-Assessments-and-Curriculum-Framework.pdf> adresinden alınmıştır.
- Ceylan, B. ve Yurdakul, I. (2015). Planlamadan Değerlendirmeye Teknopedagojik Mesleki Gelişim. B. Akkoyunlu, A. İşman, & H. Odabaşı içinde, *Eğitim Teknolojileri Okumaları* (s. 354 - 375). Ankara: Ayrıntı Basım Yayın ve Matbaacılık.
- Chu, M. ve Meulemans, Y. (2008). The Problems and Potential of MySpace and Facebook Usage in Academic Libraries. *Internet Reference Services Quarterly*, 13(1), 69-85. 22.07.2017 tarihinde http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1300/J136v13n01_04 adresinden alınmıştır.
- Corbeil, J. ve Valdes, M. (2007). Are You Ready for Mobile Learning? *Educause Quarterly*, 2(30), 51-58. 24.07.2017 tarihinde <https://eric.ed.gov/?id=EJ799791> adresinden alınmıştır.
- Costa, C., Alvelos, H. ve Teixeira, L. (2016). The Use of Web 2.0 Tools by Students in Learning and Leisure Contexts: A Study in a Portuguese Institution of Higher Education. *Technology, Pedagogy and Education*, 25(3), 377-394. 25.07.2017 tarihinde <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1475939X.2015.1057611?journalCode=rtpe20> adresinden alınmıştır.
- Creswell, J. (2003). *Research Design: Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches*. California: Sage Publications.
- Creswell, J.W. (2006). Understanding Mixed Methods Research, (Chapter 1). 20.10.2017 tarihinde https://www.sagepub.com/sites/default/files/upm-binaries/10981_Chapter_1.pdf adresinden alınmıştır.
- Creswell, J. ve Plano Clark, V. (2015). *Karma Yöntem Araştırmaları Tasarımı ve Yürütülmesi (Dede, Y. ve Demir, S.,B. Çev. Ed.)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Cych, L. (2006). Social Networks. A. Pinder içinde, *Emerging Technologies for Learning* (s. 32-41). Becta ICT Research. 12.06.2016 tarihinde www.becta.org.uk/corporate/publications/documents/Emerging_Technologies.pdf adresinden alınmıştır.

- Çelik, E. (2016, 10 25). *Üretkenlik Araçları Hakkında Öğrendiklerim*.
<http://egitimdesosyalmedyaecelik.blogspot.com.tr>:
<http://egitimdesosyalmedyaecelik.blogspot.com.tr/2016/10/uretkenlik-araclar-haknda-ogrendiklerim.html> adresinden alınmıştır.
- Çemrek, F., Baykuş, H. ve Özaydın, Ö. (2014). Sosyal Medya Kullanım ve Davranışlarının Kullanımlar ve Doyumlar Yaklaşımı Bağlamında İncelenmesi: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Örneği. *Alphanumeric Journal*, 2(2), 61-76. 17.07.2016 tarihinde <http://dergipark.gov.tr/alphanumeric/issue/1678/20763> adresinden alınmıştır.
- Çetin, M. ve Özgiden, H. (2013). Dijital Kültür Sürecinde dijital Yerliler ve Dijital Göçmenlerin Twitter Kullanım Davranışları Üzerine Bir Araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 172-189. 08.09.2017 tarihinde <http://dergipark.gov.tr/e-gifder/issue/7470/98369> adresinden alınmıştır.
- Çoklar, A. (2012). Evaluations of Students on Facebook as an Educational Environment. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 3(2), 42-53. 05.07.2016 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/tojq/article/view/5000093471> adresinden alınmıştır.
- Çoklar, A. (2013). Teknopedagojik Eğitimde Sosyal Ağların Kullanımı. I. K. Yurdakul içinde, Teknopedagojik Eğitime Dayalı Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı (s. 195-212). Ankara:Anı Yayıncılık.
- Dalporto, D. (2013, 04 05). *South Korea's School Success*. 25.08.2017 tarihinde <https://www.weareteachers.com>: <https://www.weareteachers.com/south-koreas-school-success/> adresinden alınmıştır.
- Delicious*. (2017, 02 05). <https://del.icio.us/>: <https://del.icio.us/about> adresinden alınmıştır.
- Demir, K. (2007). Tam Öğrenme Modeli. Ö. Demirel içinde, *Eğitimde Yeni Yönelimler* (s. 193-211). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Demiralay, R. ve Karadeniz, Ş. (2010). Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının, İlköğretim Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlığı Öz-yeterlik Algılarına Etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10(2), 819-851. 25.08.2017 tarihinde <http://www.kuyeb.com/pdf/tr/f0e6ed178de0252d6e6beb4183c1b02eizTAM.pdf> adresinden alınmıştır.
- Demirel, Ö. (2007). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Deniz, A. (2012). *Sosyal Ağ Kullanımı ve Sosyal Ağlarda Benlik Algısı: Muğla İli Örneği*. İzmir: Ege Üniversitesi.(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edilmiştir. (Tez No: 304807).

- Deperlioğlu, Ö. ve Köse, U. (2010). Web 2.0 Teknolojilerinin Eğitim Üzerindeki Etkileri ve Örnek Bir Öğrenme Yaşantısı. *XII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, (s. 337-342). Muğla.04.05.2016 tarihinde https://www.researchgate.net/profile/Utku_Koese/publication/280230890_Web_20_teknolojilerinin_egitim_uzerindeki_etkileri_ve_ornek_bir_ogrenme_yasantisi/link/s/578cd73e08ae7a588ef3cfa8/Web-20-teknolojilerinin-egitim-uezerindeki-etkileri-ve-oernek-bir-oegrenme-yasantisi.pdf adresinden alınmıştır.
- Dereli, B. ve Toruntay, H. (2015). *Örgütlerde Kuşakların İş Değerleri, Motivasyon ve Mentorluk Kavramlarına Dayalı Yönetimi*. İstanbul Ticaret Üniversitesi, Dış Ticaret Enstitüsü. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi. 11.08.2017 tarihinde <http://www.ticaret.edu.tr/uploads/dosyalar/921/orgut.pdf> adresinden alınmıştır.
- Diigo*. (2017, 02 05). <https://www.diigo.com/>: <https://www.diigo.com/about> adresinden alınmıştır.
- Dooley, J., Jones, S. ve Iversen, D. (2012, June). Web 2.0 Adoption and User Characteristics. *Web Journal of Mass Communication Research*(42). 16.06.2016 tarihinde <http://ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1027&context=sspapers> adresinden alınmıştır.
- Durak, G., Çankaya, S. ve Yünkül, E. (2014). Eğitimde Eğitsel Sosyal Ağ Sitelerinin Kullanımı: Edmodo Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(41), 309-316. 13.05.2016 tarihinde <http://dergipark.gov.tr/dpusbe/issue/4783/65972> adresinden alınmıştır.
- Durmaz, G. (2012, 05 20). *TTNET Netdisk Online Depolama Servisi*. 05.02.2017 tarihinde <http://weblopedi.net/>: <http://weblopedi.net/2792-ttnet-netdisk-online-depolama-servisi.html> adresinden alınmıştır.
- Durmuş, A. (2015). Web 2.0 Araçları ve Eğitsel Uygulamalar. B. Akkoyunlu, A. İşman, & H. T. Odabaşı içinde, *Eğitim Teknolojileri Okumaları 2015* (s. 109-129).
- Dursun, A., Kırbas, İ. ve Yüksel, M. (2015). Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi. *XX. Türkiye'de İnternet Konferansı*, (s. 147-152). İstanbul. 17.06.2016 tarihinde <http://inet-tr.org.tr/inetconf20/kitap/inet15-Kitap.pdf> adresinden alınmıştır.
- Dünya Çapında Sosyal Medyayı En Çok Kullanan Ülkeler*. (2017, 03 27). <https://www.statista.com/>: <https://www.statista.com/statistics/282846/regular-social-networking-usage-penetration-worldwide-by-country/> adresinden alınmıştır.
- Dzvpatsa, D., Whyte, G. ve Mitrovic, Z. (2011). Social Media As a Tool for Improving the Pass Rate in Computer Programming for FET Students. 11.18.2013 tarihinde https://www.academia.edu/4119296/Social_media_as_a_tool_for_improving_the_pass_rate_in_computer_programming_for_FET_students adresinden alınmıştır.

- Educause.* (2014, 04 14). 7 You Should Know About Facebook: <https://net.educause.edu/ir/library/pdf/ELI7017.pdf> adresinden alınmıştır.
- Educause.* (2014, 04 14). 7 Things You Should Know About Podcasting: <https://net.educause.edu/ir/library/pdf/ELI7003.pdf> adresinden alınmıştır.
- Educause.* (2014, 04 14). 7 Things You Should Know About Blogs: <https://net.educause.edu/ir/library/pdf/ELI7006.pdf> adresinden alınmıştır.
- Edmodo.* (2015, 09 09). About Edmodo: <https://www.edmodo.com/about> adresinden alınmıştır.
- Eğitimde Fatih Prejesi.* (2011). Eğitimde Fatih Prejesi Teknoloji ve Liderlik Forumu: http://kayserifatih.wikispaces.com/file/view/FATİH+LİDERLİK+FORUMU+kitap_2012.pdf adresinden alınmıştır.
- Ekici, M. ve Kıyıcı, M. (2012). Sosyal Ağların Eğitim Bağlamında Kullanımı. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 156-167. 03.04.2015 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/usaksosbil/article/view/5000035881> adresinden alınmıştır.
- Ekinci, N. (2007). İş Birliğine Dayalı Öğrenme. Ö. Demirel içinde, *Eğitimde Yeni Yönelimler* (s. 93 - 108). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Eley, E. (2012). *Elementary Preservice Teachers' Descriptions of Their Use of Social Media*. Yayımlanmamış Doktora Tezi , University of Florida. 05.07.2016 tarihinde <https://search.proquest.com/openview/67720ed76ce5917dfe614141022ae1d3/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y> adresinden alınmıştır.
- Erbahar, A. ve Gençer, A. D. (2014). *İlişkilerde Narsisizm*. Kişisel Gelişim Yazıları, Bilgi Üniversitesi. 12.08.2017 tarihinde http://www.bilgi.edu.tr/site_media/uploads/files/2015/05/28/kg-y-li-kilerde-narsisizm.pdf adresinden alınmıştır.
- Eraslan, L. ve Eser, D. (2015). *Sosyal Medya Toplum Araştırma: Sosyal Medya Sosyolojisine Giriş*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Erdemir, N., Bakırcı, H. ve Eydurhan, E. (2009). Öğretmen Adaylarının Eğitimde Teknolojiyi Kullanabilme Özgüvenlerinin Tespiti. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*(3), 99-108. 24.07.2015 tarihinde <http://www.tused.org/internet/tused/archive/v6/i3/text/tusedv6i3s9.pdf> adresinden alınmıştır.
- Erdoğan, İ. (2003). *Pozitivist Methodoloji*. Ankara: Pozitif Yayıncılık.

- Erjavec, K. (2013). Informal Learning Through Facebook Among Sloveian Pupils. *Comunicar*, 21(41). 18.09.2015 tarihinde <http://eprints.rclis.org/19784/> adresinden alınmıştır.
- Erkoç, M. ve Erkoç, Ç. (2011). Değerler Eğitiminde Etkinlik Ortamı Olarak Sosyal Ağ Sitelerinin Kullanımı: Facebook Grupları. *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium*, (s. 203-208). Elazığ. 24.08.2015 tarihinde <http://web.firat.edu.tr/icits2011/papers/27775.pdf> adresinden alınmıştır.
- Esgin, E., Pamukçu, B., Ergül, P. ve Ansay, S. (2011). 3 Boyutlu Çevrimiçi Sosyal Ortamların Eğitimde Kullanılmasının Öğrenci Başarısına ve Motivasyonuna Etkisi: Secondlife Uygulaması. *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium*, (s. 1-7). Elazığ.13.08.2015 tarihinde <http://web.firat.edu.tr/icits2011/papers/27686.pdf> adresinden alınmıştır.
- Euronews. (2013, 05 17). *Sosyal Medya Eğitim Alanını da Ele Geçiriyor*. <http://tr.euronews.com: http://tr.euronews.com/2013/05/17/sosyal-medya-egitim-alanini-da-ele-geciriyor> adresinden alınmıştır.
- European Commission. (2008). *Study on the Current Trends and Approaches to Media Literacy in Europe*. 03.08.2017 tarihinde http://ec.europa.eu/assets/eac/culture/library/studies/literacy-trends-report_en.pdf adresinden alınmıştır.
- Evernote. (2017, 02 05). <https://evernote.com/intl/tr/: https://evernote.com/corp/> adresinden alınmıştır.
- Felder, R. ve Brent, R. (2007). Cooperative learning. P. A. Mabrouk içinde, *Active learning: Models from the Analytical Sciences* (s. 34 -53). Washington, DC: American Chemical Society. 14.07.2015 tarihinde <http://www4.ncsu.edu/unity/lockers/users/f/felder/public/Papers/CLChapter.pdf> adresinden alınmıştır.
- Fer, S. (2009). Social Constructivism and Social Constructivist Curricula İn Turkey for the Needs of Differences of Young People: Overwiev in light of the PROMISE project. T. Tajmel, & S. Klaus içinde, *Science Education Unlimited: Approaches to Equal Opportunity in Learning Science* (s. 179-199). Münster: Waxmann Verlag co. Publisher. 15.06.2015 tarihinde <https://www.download-geek.com/download/book/Science+Education+Unlimited+%3A+Approaches+to+Equal+Opportunities+in+Learning+Science.html?aff.id=3397&aff.subid=5> adresinden alınmıştır.
- Foulger, T., Ewbank, E., Kay, A., Popp, S. ve Carter, H. (2014). Moral Spaces in MySpace: Preservice Teachersy Perspectives about Ethical Issues in Social Networking. *Journal of Research on Technology in Education*, 42(1), 1-28. 14.17.2015 tarihinde <https://eric.ed.gov/?id=EJ856930> adresinden alınmıştır.

- Framework for 21st Century Skills. (2016). *Framework for 21st Century Learning*. 05.10.2017 tarihinde http://www.p21.org/storage/documents/docs/P21_framework_0816.pdf adresinden alınmıştır.
- Franch, L. ve Fedele, M. (2014). Students' Privacy Concerns on the Use of Social Media in Higher Education. V. Benson, & S. Morgan içinde, *Cutting-Edge Technologies and Social Media Use in Higher Education* (s. 54-76). United Kingdom: IGI Global. 23.06.2015 tarihinde https://www.researchgate.net/publication/262716005_Cutting-Edge_Technologies_and_Social_Media_Use_in_Higher_Education adresinden alınmıştır.
- Genç, E. (2013). Akademisyenlerin Gözünden Sosyal Ağ Sitelerinin Eğitim Amaçlı Kullanılma Potansiyelleri. *4th International Conference on New Horizons in Education*, (s. 19-29). Antalya. 07.06.2015 tarihinde https://www.inte.net/publication_folder/inte/inte2013-3.pdf adresinden alınmıştır.
- Genç, Z. (2010). Web 2.0 Yeniliklerinin Eğitimde Kullanımı: Bir Facebook Eğitim Uygulama Örneği. *Akademik Bilişim'10 - XII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, (s. 237-242). Muğla. 15.08.2015 tarihinde http://ab.org.tr/ab10/kitap/genc_AB10.pdf adresinden alınmıştır.
- Gençlik ve Spor Bakanlığı. (2013). *Gençlik ve Sosyal Medya Araştırma Raporu*. Ankara: Gençlik ve Spor Bakanlığı. 14.08.2017 tarihinde <http://www.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1/3816/genclik-ve-spor-bakanligi-turkiyenin-en-kapsamli-sosyal-medya-arastirmasini-yapti.aspx> adresinden alınmıştır.
- Gikas, J. ve Grant, M. (2013). Mobile Computing Devices in Higher Education: Student Perspectives on Learning with Cellphones, Smartphones & Social Media. *Internet and Higher Education*, 19, 18-26. 21.07.2015 tarihinde <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1096751613000262> adresinden alınmıştır.
- Google Docs Nedir?* (2017, 03 13). <https://wmaraci.com:https://wmaraci.com/nedir/google-docs> adresinden alınmıştır.
- Google Drive Nedir?* (2017, 03 29). <http://www.nedir.com:https://www.nedir.com/google-drive> adresinden alınmıştır.
- Gökdaş, İ. (2003). Bilgisayar ve Sınıf Ortamına Dayalı Durumlu Öğrenmenin Öğrenci Başarısı ve Transfer Becerisine Etkisi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 2(4), 169-185.27.05.2015 tarihinde http://www.ebuline.com/pdfs/4Sayi/ebu4_4.pdf adresinden alınmıştır.
- Greenhow, C. ve Gleason, B. (2012). Twitteracy: Tweeting as a New Literacy Practice. *The Educational Forum*(76), 464-478. 16.06.2015 tarihinde

<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00131725.2012.709032> adresinden alınmıştır.

Gülbahar, Y., Kalelioğlu, F. ve Madran, R. (2010). Sosyal Ağların Eğitim Amaçlı Kullanımı. *inet-tr 2010 Türkiye'de İnternet Konferansı*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi. 05.07.2016 tarihinde https://www.researchgate.net/publication/228549730_Sosyal_Aglarin_Egitim_Amacli_Kullanimi adresinden alınmıştır.

HaberTürk. (2017, 03 02). *Sosyal medyanın yaygınlaşması hangi sorunları doğurdu?* 09.09.2017 tarihinde <http://www.haberturk.com: http://www.haberturk.com/saglik/haber/1410498-sosyal-medyanin-yayginlasmasi-hangi-sorunlari-dogurdu> adresinden alındı.

Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması. (2017, 03 20). http://www.tuik.gov.tr: http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028 adresinden alınmıştır.

Hanelerde Bilişim Teknolojileri Araştırması . (2017, 03 27). http://www.tuik.gov.tr: http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028 adresinden alınmıştır.

Harriman, G. (2007). *M-Learning*. 22.03.2016 tarihinde <http://www.grayharriman.com/mlearning.htm> adresinden alındı.

Horzum, M. (2010). Öğretmenlerin Web 2.0 Araçlarından Haberdarlığı, Kullanım Sıklıkları ve Amaçlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 603-634. 22.07.2016 tarihinde <https://j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/download/910/506> adresinden alınmıştır.

Hovorka, D. ve Micheal, J. (2009). Active Collaboration Learning Environments: The Class of Web 2.0. (s. 1-12). Melbourne: 20th. Australasian Conference on Information Systems: ACIS. 12.09.2015 tarihinde http://epublications.bond.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1124&context=infotech_pubs adresinden alınmıştır.

Hung, H. T. ve Yuen, S. C. (2010). Educational Use of Social Networking Technology in Higher Education. *Teaching in Higher Education*, 15(6), 703-714. 12.09.2015 tarihinde <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13562517.2010.507307> adresinden alınmıştır.

Hürriyet. (2015, 09 14). Sosyal Medya Değersiz Hissetmeye Yol Açıyor. 09.09.2017 tarihinde www.hurriyet.com.tr/sosyal-medya-degersiz-hissetmeye-yol-aciyor-30068430 adresinden alınmıştır.

- Ilgaz, H. ve Usluel, Y. (2011). Öğretim Sürecine BİT Entegrasyonu Açısından Öğretmen Yeterlikleri ve Mesleki Gelişim. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 10(9), 87-106. 13.09.2015 tarihinde http://www.ebuline.com/pdfs/19Sayi/ebu19_5.pdf adresinden alınmıştır.
- İnan, S. (2014). *Öğretmenler ve Öğretmen Adayları İçin Sosyal Bilgiler Eğitimine Giriş: Kavramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- İnce, H. (2014). *Dropbox Nedir?, Ne İşe Yarar?, Nasıl Kullanılır?* 22.12.2015 tarihinde sosyalmedyakulubu: <http://sosyalmedyakulubu.com.tr/sosyalmedya/dropbox-nedir-ne-ise-yarar-arastirma.html> adresinden alındı
- İşman, A. ve Albayrak, E. (2014). Sosyal Ağlardan Facebook'un Eğitime Yönelik Etkililiği. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 129-138. 16.09.2015 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/trkefd/article/view/5000081059> adresinden alınmıştır.
- İşman, A. ve Hamutoğlu, N. (2013). Sosyal Ağların Eğitim-Öğretim Sürecinde Kullanılması İle İlgili Karma Öğrenme Öğrencilerinin Görüşleri: Sakarya Üniversitesi Örneği. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 2(3), 61-67. 04.10.2015 tarihinde <http://www.ijtase.net/ojs/index.php/IJTASE/article/view/230> adresinden alınmıştır.
- İşman, A. ve Kaymak, Z. (2013). Facebook Üzerinden Sunulan Akademik Destek Faaliyetleri İle İlgili Yüz Yüze ve Karma Öğrenme Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi. *4th International Conference on New Horizons in Education*, 3, s. 172-176. Rome. 05.10.2015 tarihinde https://www.int-e.net/publication_folder/inte/inte2013-3.pdf adresinden alınmıştır.
- İşman, A. ve Kırksekiz, A. (2013). Öğretim Elemanlarının Facebook'un Eğitsel Amaçlı Kullanımı İle İlgili Görüşleri. *4th International Conference on New Horizons in Education*, 3, s. 515-523. Rome. 05.10.2015 tarihinde https://www.int-e.net/publication_folder/inte/inte2013-3.pdf adresinden alınmıştır.
- Johnston, K., Chen, M. ve Hauman, M. (2013). Changes in Use, Perception and Attitude of First Year Students Towards Facebook and Twitter. *The Electronic Journal Information Systems Evaluation*, 3(16), 201-211. 06.10.2015 tarihinde <http://connection.ebscohost.com/c/articles/87385170/changes-use-perception-attitude-first-year-students-towards-facebook-twitter> adresinden alınmıştır.
- Jonel, P. (2009). *Discovery Learning*. 11.10.2016 tarihinde <https://tr.scribd.com/presentation/13568775/Discovery-Learning?autodown=pdf> adresinden alınmıştır.
- Junko, R., Heibergert, G. ve Loken, E. (2011). The Effect of Twitter on College Student Engagement and Grades. *Journal of Computer Assisted Learning*, 27(2), 119-132.

15.02.2016 tarihinde <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1365-2729.2010.00387.x/abstract> adresinden alınmıştır.

Joosten, T. (2012). *Social Media for Educators: Strategies and Best Practices*. San Francisco: Jossey-Bass.

Kabilan, M., Ahmad, N. ve Abidin, M. (2010). Facebook: An Online Environment for Learning of English in Institutions of Higher Education? *Internet and Higher Education*, 13(4), 179-187. 12.10.2015 tarihinde <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1096751610000588> adresinden alınmıştır.

Kalafat, Ö. ve Göktaş, Y. (2011). Sosyal ağların Yükseköğretimde Kullanımı: Gümüşhane Üniversitesi, Facebook Örneği. *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium, Fırat University*. Elazığ. 15.09.2015 tarihinde <http://web.firat.edu.tr/icits2011/papers/27797.pdf> adresinden alınmıştır.

Karaduman, M. ve Kurt, H. (2010). İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Sosyal Medyayı Kullanım Düzeyleri. *XV. Türkiye'de İnternet Konferansı*.16.10.2015 tarihinde <http://inet-tr.org.tr/inetconf15/bildiri/28.doc> adresinden alınmıştır.

Karagülle, A. E. ve Çaycı, B. (2014). Ağ Toplumunda Sosyalleşme ve Yabancılaşma. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication (TOJDAC)*, 4(1), 1-9. 08.09.2017 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/tojdac/article/view/5000047156> adresinden alınmıştır.

Karakaya, İ. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. A. Tanrıoğen içinde, *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (s. 55-84). Ankara: Anı Yayıncılık.

Karakuş, S. ve Varol, A. (2012). Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Sosyal Ağ Kullanım Profillerinin Belirlenmesi. *Akademik Bilişim Konferansı*. Uşak. 17.10.2015 tarihinde <http://ab.org.tr/ab12/bildiri/163.pdf> adresinden alınmıştır.

Karaman, S., Kaban, A. ve Yıldırım, S. (2010). Sınıf Blogu ile Grup Bloglarının Öğrenci Katılımı ve Görüşleri Açısından Karşılaştırılması. *Eğitim Teknolojileri Araştırmaları Dergisi*, 1(2) 14.10.2015 tarihinde <http://www.acarindex.com/egitim-teknolojileri-arastirmalari-dergisi/sinif-blogu-ile-grup-bloglarinin-ogrenci-katilimi-ve-gorusleri-acisindan-karsilastirilmasi-9854#.WeTjAY-0Pcc> adresinden alınmıştır.

Karaman, S., Yıldırım, S. ve Kaban, A. (2008). Öğrenme 2.0 Yaygınlaşıyor: Web 2.0 Uygulamalarının Eğitimde Kullanımına İlişkin Araştırmalar ve Sonuçları. *XIII. Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirileri*, (s. 35-40). Ankara. 15.10.2015 tarihinde

http://inet-tr.org.tr/inetconf13/kitap/karaman_yildirim_inet08.pdf adresinden alınmıştır.

Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kardaş, F. ve Yeşilyaprak, B. (2015). Eğitim ve Öğretimde Güncel Bir Yaklaşım: Teknoloji Destekli Esnek Öğrenme (Flipped Learning) Modeli. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 48(2), 103 - 121. 12.09.2017 tarihinde <https://editor.ankara.edu.tr/index.php/AUEBFD/article/view/2777> adresinden alınmıştır.

Kaya, M. (2015). Sosyal Medya ve Sosyal Medyada Üçüncü Kişilerin Kişilik Haklarının İhlali. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*(119), 277-306. 12.09.2017 tarihinde <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2015-119-1496> adresinden alınmıştır.

Kazancı, A. ve Dönmez, F. (2013). *Okul 2.0: Eğitimde Sosyal Medya ve Mobil Uygulamalar*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Keleş, E. ve Demirel, P. (2011). Bir Sosyal Ağ Olarak Facebook'un Eğitimde Kullanımı. *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium, Firat University*. Elazığ. 18.10.2016 tarihinde <http://web.firat.edu.tr/icits2011/papers/27807.pdf> adresinden alınmıştır.

Kelm, O. (2011). Social Media: It's What Students Do. *Business and Professional Communication Quarterly*, 74(4), 505-520. 22.07.2016 tarihinde <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1080569911423960> adresinden alınmıştır.

Kennedy, G., Dalgarno, B., Gray, K., Judd, T. ve Waycott, J. (2007). The Net Generation Are Not Big Users of Web 2.0 Technologies: Preliminary Findings. Singapore. 11 10, 2013 tarihinde <http://www.ascilite.org.au/conferences/singapore07/procs/kennedy.pdf> adresinden alındı.

Khan, S. (2016). *Dünya Okulu: Eğitimi Yeniden Düşünmek*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Kılıç, E. (2004). Durumlu Öğrenme Kuramının Eğitimdeki Yeri ve Önemi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(3), 307-320. 15.08.2016 tarihinde <http://gefad.gazi.edu.tr/article/view/5000078777> adresinden alınmıştır.

Kırık, A. M. ve Arvas, N. (2015). Sosyal Medyanın Kültürel Yabancılaşmadaki Rolü. A. Büyükaşan, & A. M. Kırık içinde, *Sosyal Medya Araştırmaları 2: Sosyalleşen Olgular* (s. 131-158). Konya: Çizgi Kitapevi.

- KidBlog*. (2014, 05 23). <http://www.Kidblog.org: http://www.lessonpaths.com/learn/i/blogging-tools/kidblogorg-blogs-for-teachers-and-students-3> adresinden alınmıştır.
- Kist, W. (2012). Class, Get Ready to Tweet: Social Media in the Classroom. *The National PTA Magazine*, 38(3), 10-11. 13.11.2016 tarihinde <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ991339.pdf> adresinden alınmıştır.
- Kızıltuğ, S. (2017, 05 08). *Sosyal Medyanın Görünmeyen Yüzü: Bilgi Kirliliği*. 09.09.2017 tarihinde <http://www.noktaunlem.com: http://www.noktaunlem.com/sosyal-medyanin-gorunmeyen-yuzu-bilgi-kirliligi/> adresinden alındı.
- Klimova, B. ve Poulouva, P. (2015). A Social Networks in Education. *12th International Conference on Cognition and Exploratory Learning in Digital Age*, (s. 240-246). Dublin, Ireland. 25.11.2016 tarihinde <https://eric.ed.gov/?id=ED562164> adresinden alınmıştır.
- Koç, G. (2000). Etkin Öğrenme Yaklaşımının Eğitim Ortamlarında Kullanımı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(19), 200-226. 02.09.2016 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/hunefd/article/view/5000048955> adresinden alınmıştır.
- Koç, M. ve Karabatak, M. (2011). Sosyal Ağların Öğrenciler Üzerindeki Etkisinin Veri Madenciliği Kullanılarak İncelenmesi. *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium, Fırat University*. Elazığ. 18.11.2015 tarihinde <http://web.firat.edu.tr/icits2011/papers/27865.pdf> adresinden alınmıştır.
- Kokoç, M. ve Çiçek, F. (2011). Üniversite Öğrencileri Niçin Facebook Kullanmıyor? *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium*, (s. 1061-1068). Elazığ. 14.09.2015 tarihinde <http://web.firat.edu.tr/icits2011/papers/27772.pdf> adresinden alınmıştır.
- Korn, K. (2014). Facing Facebook in Higher Education: How and Why Students Use Facebook in College. V. BENSON, & S. MORGAN içinde, *Cutting-Edge Technologies and Social Media Use in Higher Education* (s. 1-53). IGI Global. 24.08.2016 tarihinde <https://www.igi-global.com/chapter/facing-facebook-in-higher-education/101167> adresinden alınmıştır.
- Korucu, A. ve Biçer, H. (2017). Eğitimde Kullanılan Teknoloji Destekli İşbirlikli Ortamlar. *19. Akademik Bilişim Konferansı*. Aksaray. 15.08.2017 tarihinde <http://ab.org.tr/ab17/bildiri/161.pdf> adresinden alınmıştır.
- Korucu, A. ve Sezer, C. (2016). Web 2.0 Teknolojilerini Kullanma Sıklığının Ders Başarısı Üzerindeki Etkisine Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 379-394. 12.07.2017 tarihinde

http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/37.ag%C3%A2h_tugrul_korucu.pdf adresinden alınmıştır.

- Köğce, D., Özpinar, İ., Şahin, S. ve Yenmez, A. (2014). Öğretim Elemanlarının 21. Yüzyıl Öğretmen Standartları ve Yaşam Boyu Öğrenmeye İlişkin Görüşleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*(22), 185-213. 07.06.2017 tarihinde http://www.zgefdergi.com/Makaleler/212001144_22_13_Kogce.pdf adresinden alınmıştır.
- Kurbanoglu, S. (2010). Bilgi Okuryazarlığı: Kavramsal Bir Analiz. *Türk Kütüphaneciliği*, 24(4), 723-747. 24.08.2017 tarihinde <http://www.tk.org.tr/index.php/TK/article/view/447> adresinden alınmıştır.
- Kurt, A. A. (2013). Eğitimde Teknoloji Entegrasyonuna Kuramsal Bakış. Y. K. Yurdakul içinde, *Teknopedagojik Eğitime Dayalı Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* (s. 3-37). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kurt, A. A. ve Kürüm, D. (2010). Medya Okuryazarlığı ve Eleştirel Düşünme Arasındaki İlişki: Kavramsal Bir Bakış. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. (2), 20-34. 14.08.2017 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/makusobed/article/view/1098000041> adresinden alınmıştır.
- Kurt, A. ve Orhan, D. (2015). Okuryazarlıkların Yükseköğretime Yansımaları. B. Akkoyunlu, A. İşman, & H. F. Odabaşı içinde, *Eğitim Teknolojileri Okumaları* (s. 65-88). TOJET - The Turkish Online Journal of Educational Technology. 15.07.2017 tarihinde http://www.iet-c.net/publication_folder/ietc/Egitim_Teknolojileri_Okumalari.pdf adresinden alınmıştır.
- Kuyucu, M. (2015). Sosyal Medyada Mahremiyet: Türkiye'deki Twitter Kullanıcılarının Mahremiyet Anlayışı. A. Büyükaslan ve A. M. Kırık içinde, *Sosyal Medya Araştırmaları 2: Sosyalleşen Olgular* (s. 21-53). Konya: Çizgi Kitapevi.
- Liu, Y. (2010). Social Media Tools as a Learning Resource. *Journal of Educational Technology Development and Exchange*, 3(1), 101-114. 24.07.2015 tarihinde <http://liverspleen.com/wp-content/uploads/2013/09/social-media-tool-as-a-learning-resource.pdf> adresinden alınmıştır.
- Mandrin, P. ve Preckel, D. (2009). Effect of Similarity-Based Guided Discovery Learning on Conceptual Performance. *School Science and Mathematics*(109), 133 - 145. 09.11.2016 tarihinde <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1949-8594.2009.tb17949.x/abstract> adresinden alınmıştır.
- Matzat, U. ve Vrieling, E. (2016). Self-regulated learning and social media – a ‘natural alliance’? Evidence on students’ self-regulation of learning, social media use, and

- student-teacher relationship. *Learning, Media and Technology*, 41(1), 73-99. 12.07.2017 tarihinde <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/17439884.2015.1064953?journalCode=cjem20> adresinden alınmıştır.
- Mazman, S. (2009). *Sosyal Ağların Benimsenme Süreci ve Eğitsel Bağlamda Kullanımı*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edilmiştir. (Tez No: 244959).
- Mazman, S. ve Usluel, Y. (2010). Modeling Educational Usage of Facebook. *Computers & Education*(55), 444-453. 27.11.2015 tarihinde <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0360131510000424> adresinden alınmıştır.
- Mc Loughlin, C. ve Lee, M. (2007). *Social Software and Participatory Learning: Pedagogical Choices with Technology Affordances in the Web 2.0 Era*. 10 28, 2013 tarihinde <http://ascilite.org/>: <http://www.ascilite.org.au/conferences/singapore07/procs/mcloughlin.pdf> adresinden alındı.
- MEB. (2006). *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü. 17.08.2017 tarihinde <http://otmg.meb.gov.tr/YetGenel.html> adresinden alınmıştır.
- Mell, P. ve Grance, T. (2011). *The NIST Definition of Cloud*. 02 05, 2017 tarihinde <http://dl.acm.org/>: <http://dl.acm.org/citation.cfm?id=2206223> adresinden alınmıştır.
- Menteşe, M. (2013). *Sosyal Medya Ortam ve Araçlarının Eğitimde Kullanımına İlişkin Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Görüşleri*.Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edilmiştir. (Tez No: 339074).
- Menzi, N., Çalışkan, E. ve Çetin, O. (2012). Öğretmen Adaylarının Teknoloji Yeterliliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 2(1), 1-18. 25.04.2017 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ajesi/article/view/5000109995> adresinden alınmıştır.
- Merriam, S. (2013). *Qualitative Research: A Guide To Desing and Implemetation*. JOSSEY - BASS.
- Metin, M. (2014). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

- Mindmeister Education.* (2017, 02 06). [https://www.mindmeister.com/:
https://www.mindmeister.com/education-software](https://www.mindmeister.com/:https://www.mindmeister.com/education-software) adresinden alınmıştır.
- Mills, N. (2011). Situated Learning Through Social Networking Communities: The Development of Joint Enterprise, Mutual Engagement, and a Shared Repertoire. *CALICO Journal*, 28(2), 345-368. 08.12.2015 tarihinde <https://journals.equinoxpub.com/index.php/CALICO/article/viewArticle/22992> adresinden alınmıştır.
- Morkoç, D. ve Erdönmez, C. (2015). Web 2.0 Uygulamalarının Eğitim Süreçlerine Etkisi: Çanakkale Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Örneği. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5(3), 335-346. 21.08.2016 tarihinde <http://oaji.net/articles/2016/593-1453735335.pdf> adresinden alınmıştır.
- Munoz, C. ve Towner, T. (2009). Opening Facebook: How to Use Facebook in the College Classroom. *Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference*, (s. 2623-2627). Charleston, South Carolina. 03.05.2014 tarihinde <https://www.learntechlib.org/p/31031/> adresinden alınmıştır.
- Nicolas, I. (2017, 02 05). *Yandex.Disk: Cloud Syncing & Storage From Yandex.* [http://www.makeuseof.com/:
http://www.makeuseof.com/tag/yandex-disk-cloud-syncing-storage-from-yandex/](http://www.makeuseof.com/:http://www.makeuseof.com/tag/yandex-disk-cloud-syncing-storage-from-yandex/) adresinden alınmıştır.
- Ocak, G. (2005). Buluş Yoluyla Öğretimin Öğrenmede Kalıcılığa Etkisi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 289 - 297. 28.06.2016 tarihinde <http://acikerisim.aku.edu.tr/xmlui/handle/11630/3558#sthash.sSht8i4r.dpbs> adresinden alınmıştır.
- Ocak, G. ve Çınar, İ. (2010). Yapılandırmacı Anlayış ve Çeşitleri. *Eğitime Bakış*(16), s. 56-60. 12.04.2014 tarihinde http://www.ebs.org.tr/ebs_files/files/yayinlarimiz/144-egitimbirsene.org.tr-144.pdf adresinden alınmıştır.
- Odabaşı, H., Mısırlı, Ö., Güneç, S., Timar, Z., Ersoy, M., Som, S., ve diğ. (2012). Eğitim İçin Yeni Bir Ortam: Twitter. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 2(1), 89-103. 17.11.2014 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ajesi/article/view/5000110000> adresinden alınmıştır.
- One Drive Nedir?* (2017, 02 05). [https://wmaraci.com/:
https://wmaraci.com/nedir/onedrive](https://wmaraci.com/:https://wmaraci.com/nedir/onedrive) adresinden alınmıştır.
- Onyebuchi, E. (2009). *Making Sense of Web 2.0 Technology: Do European Students Use The Social Media Applications For Educational Goals.* Master's Thesis in Communication Studies, Twente. 11.02.2013 tarihinde http://essay.utwente.nl/59499/1/scriptie_E_Eze.pdf adresinden alınmıştır.

- Otrar, M. ve Argın, F. (2014). Öğrencilerin Sosyal Medyaya İlişkin Tutumlarının Kullanım Alışkanlıkları Bağlamında İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 1-13. 05.12.2015 tarihinde <http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/01.otrar.pdf> adresinden alınmıştır.
- Our Organization. (2017, 03 13). <http://www.ted.com>: <http://www.ted.com/about/our-organization> adresinden alınmıştır.
- Öksüz, Y., Demir, E. ve İci, A. (2016). Öğretmenlerin Dijital Okuryazarlık Kavramına İlişkin Metaforlarının İncelenmesi. *International Journal of Social Science*, 50(2), 387-396. 06.08.2017 tarihinde http://www.jasstudies.com/Makaleler/983023665_25-Ar%C5%9F.%20G%C3%B6r.%20Elif%20G%C3%9CVEN%20DEM%C4%B0R.pdf adresinden alınmıştır.
- Öncel, Ü. (2012). *Sosyal Medyanın Kısa Tarihi*. <http://webrazzi.com>: <http://webrazzi.com/2012/10/22/sosyal-medyanin-kisa-tarihi-infografik/> adresinden alınmıştır.
- Özcan, M. (2011). *Bilgi Çağında Öğretmen Eğitimi, Nitelikleri ve Gücü: Bir Reform Önerisi*. Ankara: Önka Kağıt Ürünleri Matbaa Sanayi Ltd.Şti.
- Özder, H. (2000). Tam Öğrenmeye Dayalı İş Birlikli Öğrenmenin Etkililiği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(19), 114-121. 02.08.2016 tarihinde http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/makale_goster.php?id=1134 adresinden alınmıştır.
- Özkaşıkçı, I. (2012). *Sosyal Medya Pazarla(ma)?: Yeni Çağda Sosyal Medya Kullanımı ve Performans Ölçümü*. İstanbul: Le Color Yayıncılık.
- Özmen, B. (2012). *Sosyal Ağ Destekli Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Öğrenci Başarısı ve Görüşlerine Etkisi*.Elazığ. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edilmiştir.(Tez No: 175903).
- Özmen, F., Aküzüm, C., Sünkür, M. ve Baysal, N. (2011). Sosyal Ağ Sitelerinin Eğitsel Ortamlardaki İşlevselliği. *6th International Advanced Technologies Symposium*, (s. 42-47). Elazığ, Türkiye. 17.03.2015 tarihinde <http://web.firat.edu.tr/iats/cd/subjects/instructional/ite-9.pdf> adresinden alınmıştır.
- Özonur, D. ve Özalpman, D. (2009). Türkiye’de Medya Okuryazarlığı Projesi Üzerine Bir Değerlendirme. *Marmara İletişim Dergisi*(15), 195-212. 22.07.2017 tarihinde <http://dspace.marmara.edu.tr/handle/11424/5433> adresinden alınmıştır.
- Özsoy, T. (2009). Fastfood’dan Facebook’a: İnternet Bağımlılığı. *XI. Akademik Bilişim Konferansı* (s. 651-656). Şanlıurfa: Akademik Bilişim. 24.07.2017 tarihinde http://ab.org.tr/ab09/kitap/ozsoy_AB09.pdf adresinden alınmıştır.

- Öztürk, M. ve Akgün, Ö. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Paylaşım Sitelerini Kullanma Amaçları ve Bu Sitelerin Eğitimlerinde Kullanılması ile İlgili Görüşleri. *Sakarya University Journal of Education*, 2(3), 49-67. 16.06.2016 tarihinde http://www.dergi.adu.edu.tr/egitimbilimleri/arsiv/2013_c4/2013_haziran/10_ozturk_akgun.pdf adresinden alınmıştır.
- Pankin, J., Roberts, J. ve Savio, M. (2012). Blended Learning at MIT. 12.10.2015 tarihinde http://web.mit.edu/training/trainers/resources/blended_learning_at_mit.pdf adresinden alındı.
- Partnership for 21st Century Skills. (2009). *P21 Framework Definitions*. 05.07.2016 tarihinde <http://www.p21.org/our-work/p21-framework> adresinden alınmıştır.
- Patton, M. (2014). *Qualitative Research & Evaluation Methods*. SAGE Publications, Inc.
- Pempek, T., Yermolayeva, Y. ve Calvert, S. (2009). College Students' Social Networking Experiences on Facebook. *Journal of Applied Developmental Psychology*(30), 227-238. 05.08.2015 tarihinde <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0193397308001408> adresinden alınmıştır.
- Polat, C. ve Odabaşı, H. (2008). Bilgi Toplumunda Yaşam Boyu Öğrenmenin Anahtarı: Bilgi Okuryazarlığı. *Küreselleşme, Demokratikleşme ve Türkiye Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı*. Antalya. 14.06.2017 tarihinde <http://eprints.rclis.org/12661/> adresinden alınmıştır.
- Pollara, P. ve Zhu, J. (2011). Social Networking and Education: Using Facebook as an Edusocial Space. *In Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference*, (s. 3330-3338). 15.09.2015 tarihinde http://www.academia.edu/394232/Social_Networking_and_Education_Using_Facebook_as_an_Edusocial_Space adresinden alınmıştır.
- Poll Everywhere. (2017, 03 29). <http://www.jhsph.edu:8080/http://www.jhsph.edu/departments/population-family-and-reproductive-health/docs/teaching-resources/tech-08-poll-everywhere.pdf> adresinden alınmıştır.
- Richardson, W. (2010). *Blogs, Wikis, Podcasts, and Other Powerful Web Tools for Classrooms*. California: Corwin A Sage Company.
- Richardson, R., Vance, C., Price, E. ve Henry, J. (2013). A Mightier Pin: Creating a Credible Reference Library on Pinterest at Murray State University. *Internet Reference Services Quarterly*, 3-4(18), 247-264. 03.08.2015 tarihinde <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10875301.2013.849319> adresinden alınmıştır.

- Roblyer, M., McDaniel, M., Webb, M., Herman, J. ve Witty, J. (2010). Findings on Facebook in Higher Education: A Comparison of College Faculty and Student Uses and Perceptions of Social Networking Sites. *The Internet and Higher Education*, 13(3), 134-140. 08.09.2015 tarihinde <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1096751610000278> adresinden alınmıştır.
- Rouis, S., Limayem, M. ve Sangari, E. (2011). Impact of Facebook Usage on Students' Academic Achievement: Role of Self-Regulation and Trust. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 9(3), 961-994. 02.09.2015 tarihinde <https://eric.ed.gov/?id=EJ960123> adresinden alınmıştır.
- Rouse, M. (2017, 03 13). *Google Docs*. <http://whatis.techtarget.com: http://whatis.techtarget.com/definition/Google-Docs> adresinden alınmıştır.
- RSS. (2014, 05 23). Wikipedia: <http://tr.wikipedia.org/wiki/RSS> adresinden alınmıştır.
- Rubin, C. (2013, 06 26). *The Global Search for Education: Singapore on Technology*. 08 25, 2017 tarihinde http://www.huffingtonpost.com: http://www.huffingtonpost.com/c-m-rubin/singapore-education_b_2194696.html adresinden alındı.
- Ryan , T. ve Zenox, S. (2011). Who uses Facebook? An Investigation into the Relationship Between the Big Five, Shyness, Narcissism, Loneliness, and Facebook Usage. *Computers in Human Behavior*, 27(5), 1658-1664. 16.08.2017 tarihinde <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0747563211000379> adresinden alınmıştır.
- Ryan, D. (2014). *Dijital Pazarlama*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Sajithra, K. Ve Rajindra, P. (2013). Social Media - History and Components. *Journal of Business and Management*, 7(1), 69-74. 14.08.2015 tarihinde <http://www.iosrjournals.org/iosr-jbm/papers/Vol7-issue1/I0716974.pdf?id=5311> adresinden alınmıştır.
- Sanlav, Ü. (2014). *Sosyal Medya Savaşları*. İstanbul: Hayat Yayınları.
- Sarıtaş, M. ve Ünver, N. (2013). Eğitimdeki Yenilikçi Teknolojiler: Bulut Teknolojisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 192-201. 14.04.2016 tarihinde <http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/23b.saritas.pdf> adresinden alınmıştır.
- Sayar, K. (2012, 04 11). *Sosyal Medya Narsist Yapıyor*. 09 09, 2017 tarihinde <http://www.dunyabulteni.net: http://www.dunyabulteni.net/?aType=haber&ArticleID=205646> adresinden alındı.

- Secker, J. (2008). Case Study 5: Libraries And Facebook. *LASSIE: Libraries and Social Software in Education*, 1-10. 13.03.2015 tarihinde <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.174.617&rep=rep1&type=pdf> adresinden alınmıştır.
- Senemoğlu, N. (2012). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi.
- Serin, H. (2012). *Ergenlerde Siber Zorbalık / Siber Mağduriyet Yaşantıları ve Bu Davranışlara İlişkin Öğretmen ve Eğitim Yöneticilerinin Görüşleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi , Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. (Yayımlanmamış doktora tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edilmiştir. (Tez No: 317225).
- Sevindik, T., Kayışlı, K., Genç, Z. ve Başal, A. (2011). Uzaktan Eğitim ve Sosyal Ağlar. *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium*, (s. 1031-1036). Elazığ. 25.07.2016 tarihinde <http://ab.org.tr/ab13/bildiri/226.pdf> adresinden alınmıştır.
- Sevli, O. ve Küçüksille, E. (2012). Bulut Bilişimin Eğitim Alanında Uygulanması. *Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi.*, 3(16), 248-254. 02.11.2015 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/sdufenbed/article/view/1089004659> adresinden alınmıştır.
- Sezer, N. ve Sert, N. (2013). Öğretim Üye ve Elemanlarının Sosyal Medya Kullanımı. *Yeni Medya Çalışmaları I. Ulusal Kongresi*, (s. 143 - 160). 13.03.2015 tarihinde https://ekitap.alternatifbilisim.org/yeni_medya_calismalari-1_kongre_kitabi.html adresinden alınmıştır.
- Sherman, T. ve Kurshan, B. (2005). Constructing Learning. *Learning & Leading with*, 32(5), 10 - 39. 05.06.2014 tarihinde <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ697302.pdf> adresinden alınmıştır.
- Slavin, R. (1987). Developmental and Motivational Perspectives on Cooperative Learning: A Reconciliation. *Child Development*, 58(5), 1161 - 1167. 15.05.2016 tarihinde https://www.jstor.org/stable/1130612?seq=1#page_scan_tab_contents adresinden alınmıştır.
- Solmaz, B., Tekin, G., Herzem, Z. ve Demir, M. (2013). İnternet ve sosyal Medya Kullanımı Üzerine Bir Uygulama. *Journal of Selcuk Communication*, 7(4), 23-32. 11.09.2016 tarihinde <http://jossc.selcuk.edu.tr/article/view/1075000023> adresinden alınmıştır.
- Solomon, G. ve Schrum, L. (2007). *Web 2.0: New Tools, New Schools*. Washington, DC.: International Society for Technology in Educaiton.

- Soomro, K., Zai, S. ve Jafri, I. (2015). Competence and Usage of Web 2.0 Technologies by Higher Education Faculty. *Educational Media International*, 52(4), 284-295. 14.1.2016 tarihinde <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09523987.2015.1095522?journalCode=remi20> adresinden alınmıştır.
- Sosyal Medya Tarihiçesi*. (2015). <http://www.dijitalajanslar.com: http://www.dijitalajanslar.com/sosyal-medya-tarihcesi/> adresinden alınmıştır.
- Sosyal Medya Tarihiçesi*. (2017, 03 27). <http://www.dijitalajanslar.com: http://www.dijitalajanslar.com/sosyal-medya-tarihcesi/> adresinden alınmıştır.
- Sosyal Medya Tarihiçesi*. (2017, 03 28). <http://www.dijitalajanslar.com: http://www.dijitalajanslar.com/sosyal-medya-tarihcesi/> adresinden alınmıştır.
- Sosyal Medya Tarihiçesi Hakkında*. (2017, 03 27). <http://www.pdi.com.tr: http://www.pdi.com.tr/tr/BlogDetay/sosyalmedya-tarihcesi> adresinden alınmıştır.
- Sosyal Medya'nın Tarihi*. (2017, 03 27). <http://sosyalmedyakulubu.com.tr: http://sosyalmedyakulubu.com.tr/sosyalmedya/sosyal-medyanin-tarihi.html> adresinden alınmıştır.
- Sönmez, V. (2007). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, E. E. ve Gül, H. Ü. (2014). Dijital Okuryazarlık ve Okul Yöneticileri. *XIX. Türkiye'de İnternet Konferansı*. İzmir: Yaşar Üniversitesi. 15.05.2017 tarihinde <http://inet-tr.org.tr/inetconf19/bildiri/69.pdf> adresinden alınmıştır.
- Stanciu, A., Mihai, F. ve Aleca, O. (2012). Social Networking As An Alternative Environment For Education. *Accounting and Management Information Systems*, 11(1), 56-75. 26.07.2015 tarihinde ftp://ftp.repec.org/opt/ReDIF/RePEc/ami/articles/11_1_4.pdf adresinden alınmıştır.
- Statista*. (2015, 09 10). Fastest growing social and messaging apps worldwide as of 1st quarter 2015: <http://www.statista.com/statistics/381933/messaging-social-app-user-growth/> adresinden alınmıştır.
- Statista: Active social network penetration in selected countries as of January 2017*. (2017, 04 04). <https://www.statista.com: https://www.statista.com/statistics/282846/regular-social-networking-usage-penetration-worldwide-by-country/> adresinden alınmıştır.
- Şahan, S. (2017, 03 13). *Web 2.0 Teknolojileri ve Eğitimde Kullanımı*. <https://sahadetdemir.wordpress.com: https://sahadetdemir.wordpress.com/2014/04/19/web-2-0-teknolojileri-ve-egitimde-kullanimi/> adresinden alınmıştır.

- Şahin, İ. ve İleritürk, D. (2013). *Sosyal Medyanın Öğretim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri*. Seminer, Kocaeli. 03.07.2015 tarihinde http://www.academia.edu/7170855/Sosyal_medyan%C4%B1n_%C3%B6%C4%9Fretim_ama%C3%A7l%C4%B1_kullan%C4%B1m%C4%B1na_ili%C5%9Fkin_%C3%B6%C4%9Fretmen_g%C3%B6r%C3%BC%C5%9Fleri adresinden alınmıştır.
- Şenel, H. ve Seferoğlu, S. (2009). Eğitimde Ağ Günlüğü Uygulamaları: İlköğretim Bilişim Teknolojileri Dersinden Örnekler. *9th International Educational Technology Conference (IETC2009)*, (s. 142-148). Ankara. 17.04.2015 tarihinde http://yunus.hacettepe.edu.tr/~sadi/yayin/IETC2009_Senel-Seferoglu_Ag-Gunlugu.pdf adresinden alınmıştır.
- Şener, G. (2013). Sosyal Ağlarda Mahremiyet ve Yeni Mahremiyet Stratejileri. *Yeni Medya Çalışmaları 1. Ulusal Kongresi* (s. 396-405). Kocaeli: Alternatif Bilişim. 18.06.2017 tarihinde https://ekitap.alternatifbilisim.org/yeni_medya_calismalari-1_kongre_kitabi.html adresinden alınmıştır.
- Şenpeker, E. (2012, 06 03). *21. Yüzyıl Becerileri Üzerine*. 08 27, 2017 tarihinde <http://egitimtrend.com>: <http://egitimtrend.com/21-yuzyil-becerileri-uzerine/> adresinden alındı.
- Tanılır, M. N. (2006, 05 28). *İnternet Suçları ile Mücadele Ederken Bireysel Mahremiyetin Korunması: Hükümetlerin İnkilemi*. 09 09, 2017 tarihinde <https://www.olympus.net>: <https://www.olympus.net/belgeler/bilisim-suclari/internet-suclari-ile-mucadele-ederken-bireysel-mahremiyetin-korunmasi-hukum> adresinden alınmıştır.
- Taprial, V. ve Kanwar, P. (2012). *Understanding Social Media*. Ventus Publishing.
- Tarman, B. ve Baytak, A. (2011) Teknolojinin Eğitimdeki Yeni Rolü: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bakış Açıları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 10(2), 891-908. 04 10, 2017 tarihinde <http://sbe.gantep.edu.tr/~sbd/index.php/sbd/article/viewFile/403/282> adresinden alınmıştır.
- Taş, A. (2005). Öğretmen Eğitiminde Aktif Öğrenme. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 177 - 184. 09.04.2016 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/aeukefd/article/view/5000086604> adresinden alınmıştır.
- Tekinarslan, E., ve Güner, M. (2011). Abant İzzet Baysal Üniversitesi BÖTE Öğrencilerinin Bilgi Paylaşımı ve Web Yayın Araçları Olarak Ağ Günlükleri Hakkındaki Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(3), 887-902. 05.11.2015 tarihinde http://www.kefdergi.com/pdf/19_3/19_3_14.pdf adresinden alınmıştır.

- The History and Evolution of Social Media.* (2009). <http://www.webdesignerdepot.com:2009/10/the-history-and-evolution-of-social-media/> adresinden alınmıştır.
- The History and Evolution of Social Media.* (2017, 03 26). <http://www.webdesignerdepot.com:2009/10/the-history-and-evolution-of-social-media/> adresinden alınmıştır.
- Tiryakioğlu, F. ve Erzurum, F. (2011). Bir Eğitim Aracı Olarak Ağların Kullanımı. *2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, (s. 1031-1047). Antalya. 25.02.2015 tarihinde <http://www.iconte.org/FileUpload/ks59689/File/182.pdf> adresinden alınmıştır.
- Todoist.* (2017, 03 14). <https://play.google.com:https://play.google.com/store/apps/details?id=com.todoist> adresinden alınmıştır.
- Togay, A., Akdur, T., Yetişken, İ. ve Bilici, A. (2013). Eğitim Süreçlerinde Sosyal Ağların Kullanımı: Bir MYO Deneyimi. *Akademik Bilişim Konferansı Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi*. Antalya. 03.05.2015 tarihinde <http://ab.org.tr/ab13/bildiri/302.pdf> adresinden alınmıştır.
- Tong, S. (2016, 10 31). *Üretkenlik Araçlarının Eğitimde Kullanımı*. <http://salihtong.blogspot.com.tr:2016/10/uretkenlik-araclarinn-egitimde-kullanm.html> adresinden alınmıştır.
- Torun, F. ve Dargut, T. (2015). Mobil Öğrenme Ortamlarında Ters Yüz Sınıf Modelinin Gerçekleştirilebilirliği Üzerine Bir Öneri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 6(2), 20-29. 15.08.2017 tarihinde <http://adudspace.adu.edu.tr:8080/xmlui/handle/11607/2798> adresinden alınmıştır.
- Tosun, N. (2015). Meslek Lisesi Öğrencilerinin Sosyal Ağ Kullanımı. *XX. Türkiye'de İnternet Konferansı*, (s. 127-136). İstanbul. 12.07.2016 tarihinde <http://inet-tr.org.tr/inetconf20/kitap/inet15-NTosun.pdf> adresinden alınmıştır.
- Tuncer, A., Özata, F., Akara, E. ve Öztürk, M. (2013). *Sosyal Medya*. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No:2877.
- Tuncer, R. Z. (2016). Suskunluk Sarmalı Kuramını Sosyal Medya Üzerinden Yeniden Düşünmek. A. Büyükaslan, & A. M. Kırık içinde, *Sosyal Medya Araştırmaları 3: Gözlenen Toplumdan Gözlenen Bireye* (s. 123-144). Konya: Çizgi Kitapevi.
- Turan, Z. ve Göktaş, Y. (2011). Çevrimiçi Sosyal Ağlar: Öğrenciler Neden Facebook Kullanıyor? *5th International Computer & Instructional Technologies*

- Symposium, Fırat University. Elazığ, Turkey. 07.12.2015 tarihinde http://projesmat.weebly.com/uploads/1/6/0/2/16025788/8_renciler_neden_facebook_kullanmyor.pdf adresinden alınmıştır.*
- Turan, Z. ve Göktaş, Y. (2015). Yükseköğretimde Yeni Bir Yaklaşım: Öğrencilerin Ters Yüz Sınıf Yöntemine İlişkin Görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5(2), 156-164. 12.08.2017 tarihinde <http://oaji.net/articles/2015/593-1442576344.pdf> adresinden alınmıştır.
- Türkiye’de İnternet Kullanımının Yaş Gruplarına Dağılımı.* (2017, 3 27). <https://www.consumerbarometer.com>: <https://www.consumerbarometer.com/en/insights/?countryCode=TR> adresinden alınmıştır.
- Türkiye’deki İnternet Abonesi Sayısı 20 Milyonu Geçti .* (2017, 03 20). <http://sosyalmedya.co>: <http://sosyalmedya.co/internet-abone-sayisi-20-milyonu-gecti/> adresinden alınmıştır.
- Türkoğlu, S. (2013). *Ergenlerin Problemlı İnternet Kullanımları ile Siber Zorbalık Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı. Tez No: 350006. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edilmiştir. (Tez No: 350006).
- Uluyol, C. ve Karadeniz, Ş. (2009). Bir Harmanlanmış Öğrenme Ortamı Örneği: Öğrenci Başarısı ve Görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 60-84. 16.08.2017 tarihinde http://efdergi.yyu.edu.tr/makaleler/cilt_VI/haziran/s_karadeniz.pdf adresinden alınmıştır.
- Unesco (United Nations Educational, S. a. (2006). *Using ICT to Develop Literacy*. Bangkok. 24.06.2017 tarihinde <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001464/146426e.pdf> adresinden alınmıştır.
- Ünal, E. ve Çakır, H. (2016). İşbirlikli Teknolojilerle Desteklenen Yapılandırmacı Öğrenme Ortamının Akademik Uğraşıya Etkisi. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 5(1), 13 - 18. 16.06.2016 tarihinde <http://www.jitte.org/article/view/5000181489> adresinden alınmıştır.
- Ünlü, İ. (2010). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Durumlu Öğrenmenin Öğrencilerin Akademik Başarıları ve Öğrenmenin Kalıcılığı Üzerine Etkileri. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 107 - 123. 01.05.2016 tarihinde <http://dergipark.gov.tr/erziefd/issue/5999/79991> adresinden alınmıştır.
- Ünsal, H. (2010). Yeni Bir Öğrenme Yaklaşımı: Harmanlanmış Öğrenme. *Milli Eğitim*(185), 130-137. 15.05.2016 tarihinde

http://uvt.ulakbim.gov.tr/uvt/index.php?cwid=9&vtadi=TSOS&c=ebSCO&ano=109032_e1f7f751c31ef4fcb5ba114e75761e9&? adresinden alınmıştır.

Üre, Ö. (2005). 21. Yüzyıl Öğretmeni. *Öğretmenin Dünyası, Eskişehir Odunpazarı Belediyesi Yayınları*(10), 1-6. 25.07.2016 tarihinde <http://www.eskisehirbim.gov.tr/sarici/ekitap/OgretmeninDunyasi.pdf> adresinden alınmıştır.

Vimeo Nedir? Nasıl Kullanılır? Ne İşe Yarar? (2017, 02 08). <http://bilgihanem.com/>: http://bilgihanem.com/vimeo-nedir-nasil-kullanilir/#Vimeo_Nasil_Kullanilir adresinden alınmıştır.

Vural, B. ve Bat, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma. *Journal of Yasar University*, 20(5), 3348-3382. 23.04.2014 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/jyasar/article/view/5000066117> adresinden alınmıştır.

Wagner, G. (2008). Realizing the Promises of Mobile Learning. *Journal of Computing in Higher Education*, 2(20), 4-14. 16.08.2015 tarihinde <https://link.springer.com/article/10.1007/s12528-008-9008-x> adresinden alınmıştır.

Wang, J., Lin, C., Yu, W. ve Wu, E. (2013). Meaningful Engagement in Facebook Learning Environments: Merging Social and Academic Lives. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 14(1), 302-322. 14.07.2015 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/tojde/article/view/5000102197/0> adresinden alınmıştır.

What is Bubbl.us? (2017, 02 05). <https://web20fortheclasseSSroom.wikispaces.com/>: <https://web20fortheclasseSSroom.wikispaces.com/Bubbl-Us> adresinden alınmıştır.

What is Bubbl.us? (2017, 02 05). <https://designing21centurylearning.wikispaces.com/>: <https://designing21centurylearning.wikispaces.com/Bubbl.us> adresinden alınmıştır.

What is RSS? (2017, 03 13). <http://www.whatisrss.com/>: <http://www.whatisrss.com/> adresinden alınmıştır.

What is SurveyMonkey? (2017, 02 06). <https://www.genroe.com/>: <https://www.genroe.com/blog/what-is-surveymonkey> adresinden alınmıştır.

What is Zoho All About? (2017, 03 14). <https://www.zoho.com/>: https://www.zoho.com/zoho_faq.html adresinden alınmıştır.

Why Diigo? (2017, 02 05). <https://sites.google.com/site/team8project9440/>: <https://sites.google.com/site/team8project9440/introduction-to-diigo> adresinden alınmıştır.

- Wikis. (2014, 05 23). [http://educause.edu:](http://educause.edu:287)
<http://net.educause.edu/ir/library/pdf/ELI7026.pdf> adresinden alınmıştır.
- Wordpress. (2014, 05 23). Wordpress Türkiye: <http://www.wp-tr.org/hakkinda/>
adresinden alınmıştır.
- Yamamoto, G., Demiray, U. ve Kesim, M. (2010). *Türkiye'de E-öğrenme: Gelişmeler ve Uygulamalar*. Ankara: Eflatun Yayınevi.
- Yaşar, Ş. (1998). Yapısalcı Öğrenme-Öğretme Süreci. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1-2), 68-75. 24.06.2014 tarihinde https://issuu.com/antalyaozelegitimgrubu/docs/yap_salc_kuram_ve_renme
-_____ adresinden alınmıştır.
- Yel, S., Taşdemir, A., & Yıldırım, K. (2011). Sosyal Bilgilerde Öğretim Strateji, Yöntem ve Teknikleri. B. TAY, ve A. ÖCAL içinde, *Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi* (s. 41-98). Ankara: Pegem akademi.
- Yeşilyurt, E. (2009). İş Birliğine Dayalı Öğrenmenin Öğrenci Davranışları Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 161 - 178. 18.09.2016 tarihinde <http://web.firat.edu.tr/sosyalbil/dergi/arsiv/cilt19/sayi2/161-178.pdf> adresinden alınmıştır.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yiğit, E. (2011). *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Teknoloji Okuryazarlığı Düzeylerinin ve Teknoloji ile Bütünleştirilmiş Sosyal Bilgiler Öğretimine Yönelik Görüşlerin Belirlenmesi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. (Yayımlanmamış doktora tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edilmiştir. (Tez No: 298642).
- Yomralıoğlu, T. ve Döner, F. (2005). Mobil GIS: Gezici Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uygulamaları. *Jeodezi, Jeoinformasyon ve Arazi Yönetimi Dergisi*, 2(93), 30 - 37. 07.03.2015 tarihinde http://web.itu.edu.tr/tahsin/Arsiv/tahsin/Yayn_MakaleTR_files/74_16.pdf adresinden alınmıştır.
- Young, C. (2015, 06 15). *33 digital skills for 21st century teachers*. 27.08.2017 tarihinde [https://blogs.ucl.ac.uk:](https://blogs.ucl.ac.uk:287) <https://blogs.ucl.ac.uk/digital-education/2012/06/15/33-digital-skills-for-21st-century-teachers/> adresinden alındı.
- Zimmerman, B. ve Dibenedetto, M. (2008). Mastery Learning and Assesment: Implications for Students ana Teachers in an Era of High-Stakes Testing. *Psycology in the Schools*(45), 206-216. 05.08.2015 tarihinde

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/pits.20291/abstract>
alınmıştır.

adresinden

EKLER

Ek-A: İzin Dilekçesi

T.C.

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI**YENİLİK VE EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE****ANKARA**

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı 112901006 numaralı doktora öğrencisiyim. Prof. Dr. Süleyman İNAN'ın danışmanlığında, "Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Kullanım Düzeyleri ve Görüşleri" konulu tez çalışması için araştırma hakkındaki bilgiler, kullanılacak ölçekler ekte verilmiştir. Çalışma kapsamındaki ölçeklerin, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında haziran ayı seminer dönemi, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı eylül ayı seminer döneminde İstanbul, Ankara ve İzmir İl Millî Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı ortaokullarda görev yapan sosyal bilgiler öğretmenleriyle görüşme yapılması için Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nden gerekli araştırma izinlerini almak istiyorum.

Gereğinin yapılmasını bilgilerinize arz ederim.

27/05/2015

Erhan YAYLAK

ADRES: Onur Mahallesi 7382 Sokak

No:13/3 Ege-Koop, 25. Yıl Korutları

Bayraklı/İZMİR

T.C. Kimlik No: 15586134452

GSM : 05437173246

E-posta: erhanyaylak21@hotmail.com

EKLER

Ek 1: Araştırma Hakkındaki Bilgiler

Ek 2: Kullanılacak Ölçekler

Ek-B: Millî Eğitim Bakanlığı'ndan Alınan İzin Belgesi

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

Sayı : 81576613/605/5530017
Konu: Araştırma uygulama izni

29.05.2015

Sayın ERHAN YAYLAK

(Onur Mahallesi 7382 Sokak Numara 13/3 Ege-Koop 25. Yıl Konutları Bayraklı-İZMİR)

İlgi:a) 27/05/2015 tarihli dilekçeniz

b) 07/03/2012 tarih ve B.08.0.YET.00.20.00.0/3616 sayılı genelge

İlgi (a) dilekçe ile Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalında doktora yapmakta olan Erhan YAYLAK'ın "Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Kullanım Düzeyleri ve Görüşleri " başlıklı doktora tezi kapsamında hazırlamış olduğu veri toplama araçlarının İstanbul, Ankara ve İzmir illerindeki resmi ve özel ortaokullarda görev yapmakta Sosyal Bilgiler öğretmenlerine uygulanmasına yönelik izin talebi Genel Müdürlüğümüz tarafından incelenmiştir.

Onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan veri toplama araçlarının gönüllülük esas olmak üzere ve eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmadan İstanbul, Ankara ve İzmir illerinde resmi ve özel ortaokullarda görev yapmakta olan Sosyal Bilgiler öğretmenlerine uygulanmasına ilgi (b) genelge doğrultusunda izin verilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Mustafa Hakan BÜCÜK
Bakan a.
Daire Başkanı

Ek: Veri toplama araçları (beş sayfa)

Güvenli/Elektronik İmza
Aşlı ile Aynıdır
29.05.2015

Konya Yolu : 21ANKARA
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: atillademirbas@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Atilla DEMİRMAŞ
Tel: (0 312) 2969400/9582
Faks: (0 312) XXX

Ek-C: Ölçeğin Kullanım İçin İzin

Re: Ölçek Kullanımı İçin İzin

Güzin Mazman <s.guzin@gmail.com>
23.4 (Paz) , 21:42
Siz ↵

Yanıtla | ▾

23.4.2017 21:47 tarihinde yanıt verdiniz.

Merhabalar,
Ölçeği kullanabilirsiniz.
İyi çalışmalar

Yrd. Doç. Dr. S. Güzin Mazman Akar

22 Nisan 2017 15:12 tarihinde Erhan YAYLAK <erhanaylak21@hotmail.com> yazdı:

Merhaba Güzin hocam, Erhan YAYLAK ben. Öncelikle rahatsız ettiğim için kusurabakmayın. Sizden 2009 da yapmış olduğunuz yüksek lisans tezinizde oluşturduğunuz "Facebook Benimseme Ölçeği"ni doktora tezimde kullanmak için izninizi isteyecektim. İzniniz olursa güvenilirlik ve geçerlilik çalışmalarından sonra "Facebook" ifadesi yerine "Sosyal Medya" ifadesi kullanarak uygulayabilir miyim acaba? Saygılar.

Ek-D: Sosyal Medya'yı Kullanım Ölçeği

SOSYAL MEDYAYI KULLANIM ÖLÇEĞİ

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Cinsiyetiniz: Erkek Kadın

Yaşınız:

Lisans Mezuniyet Branşınız:

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tarih Öğretmenliği Coğrafya Öğretmenliği

Tarih Coğrafya Sınıf Öğretmenliği

Görev Yaptığınız İli:

Görev Yaptığınız Yerleşim Şekli:

İl Merkezi İl Merkezine Bağlı Köy/Kasaba

İlçe Merkezi İlçe Merkezine Bağlı Köy/Kasaba

Meslekteki Kıdem Yılı:

Öğrenim Durumunuz:

Lisans Yüksek Lisans Doktora Diğer (Eğitim Enstitüsü, Yüksek Okul, Açık Öğretim)

Sosyal medyayı hangi sıklıkla kullanıyorsunuz?

Her gün Haftada birkaç defa Ayda birkaç defa Yılda birkaç defa

Sosyal medyayı her gün kullanıyorsanız, günde kaç defa giriyorsunuz?

Örneğin: 20, 25, 30.

Sosyal medyaya girdiğinizde toplam ne kadar süre harcıyorsunuz?

Örneğin: 30 dk., 1 saat, 3 saat vb.

Sosyal medyada üyesi olduğunuz gruplar var mı?

Hayır Evet. Hangi gruplara üyesiniz? Lütfen işaretleyiniz.

☐	Öğrenci Grupları (Üniversite, bölüm, fakülte, öğrenci toplulukları)
☐	Ortak İlgi Grupları (Hobi, spor, müzik, politika, din, dil, sağlık)
☐	İnternet ve Teknoloji (Bilgisayar, donanım, yazılımlar, sanal ortamlar, yeni teknolojiler, mobil araçlar, oyun)
☐	Organizasyon ve Kuruluş (Sosyal kulüpler, eğitim kulüpleri, gönüllü yardım kuruluşları, ticari amaç gütmeyen kuruluşlar)

Ek-E: Sosyal Medya'nın Benimsenmesi Ölçeği

SOSYAL MEDYA'NIN BENİMSENMESİ

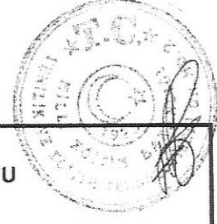
Aşağıdaki ifadelere katılıp katılmadığınızı belirtiniz.					
	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Sosyal medya ile daha kısa sürede daha fazla kişiyle iletişim kuruyorum.					
2. Sosyal medyada daha kısa sürede daha çok şeyi paylaşıyorum.					
3. Sosyal medyadaki farklı bakış açıları benim bakış açımı da geliştiriyor.					
4. Sosyal medyayı yararlı buluyorum.					
5. Sosyal medyaya kolaylıkla üye oldum.					
6. Sosyal medyanın özelliklerini rahatlıkla öğreniyorum.					
7. Sosyal medyanın özelliklerini güçlük çekmeden kullanıyorum.					
8. Sosyal medyayı kullanmayı kolay buluyorum.					
9. Fikirlerine önem verdiğim kişiler sosyal medya kullanmamı önerdiği için kullanıyorum.					
10. Fikirlerine önem verdiğim kişiler sosyal medya kullandığı için kullanıyorum.					
11. Çevremdeki kişiler birbiriyle iletişim ve paylaşım için Sosyal medyayı kullandığı için ben de kullanıyorum.					
12. Çevremdeki kişilerin çoğu sosyal medya kullanıyor, ben de onlara uyum sağlamak için kullanıyorum.					
13. Sosyal medyayı kullanmak için gerekli bilgi ve kaynaklara kolaylıkla erişiyorum.					
14. Sosyal medyayı kullanırken rahatlıkla yardım alabiliyorum.					
15. Sosyal medya, kullandığım diğer paylaşım ve iletişim ortamları ile pek çok benzer özelliğe sahip (msn, e-posta, forum, tartışma grp.)					
16. İnternet erişimim olan her yerden sosyal medyaya istediğim zaman erişebiliyorum.					
17. Sosyal medyada kendi sayfamı (profilimi) kişiselleştiriyorum.					
18. Sosyal medya ile kendi öğrenmelerimi ve diğer etkinliklerimi kendime uygun bir şekilde düzenliyorum.					
19. Sosyal medya ile kendi kişisel ilgi ve gereksinimlerim doğrultusunda hareket ediyorum.					
20. Sosyal medya ortamında benimle ortak ilgi ve gereksinimlere sahip bireylerle gruplar (topluluklar) oluşturuyorum.					
21. Sosyal medya ile ortak ilgi alanları doğrultusunda katıldığım gruplardaki grup üyeleri ile olan ilişkilerim güçleniyor.					
22. Sosyal medya ile ortak ilgi ve amaçlara sahip olduğum diğer bireylerle işbirliği içinde çalışıyorum.					

Ek-F: Sosyal Medya'nın Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi Ölçeği

SOSYAL MEDYA'NIN ÖĞRENİM VE ÖĞRETİM SÜREÇLERİNE ETKİSİ

Aşağıdaki ifadelere katılıp katılmadığınızı belirtiniz.	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımını faydalı buluyorum.					
2. Eğitimimde sosyal medyayı kullanmam, ödevlerimi/raporlarımı daha çabuk bitirmemi sağlıyor.					
3. Eğitimde sosyal medyayı kullanmak verimliliğimi artırıyor.					
4. Sosyal medya kullanımını kolay buluyorum.					
5. Sosyal medyada deneyimli bir kullanıcı haline gelmek benim için çok kolay oldu.					
6. Sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımını öğrenmeyi kolay buluyorum.					
7. Sosyal medya uygulamalarını basit ve anlaşılır buluyorum.					
8. Görevim esnasında ulaştığım internet erişim imkanları, sosyal medyayı kullanmamı kolaylaştırıyor.					
9. Eğitim süreçlerinde sosyal medya araçlarının kullanımı konusunda öğrencilerimi teşvik ediyorum.					
10. Meslektaşlarım eğitim sürecimde sosyal medyayı kullanmamın gerekli olduğunu düşünüyorlar.					
11. Bir sosyal ağın üyesi ve kullanıcısı olmak, bende bir topluluğun parçası olduğum hissi uyandırıyor.					
12. Bir sosyal medya topluluğuna bağlı olduğumu hissediyorum.					
13. Sosyal ağ topluluğumla aramdaki arkadaşlık ilişkileri ve birliktelik benim için çok şey ifade ediyor.					
14. Bana göre, geleneksel eğitim yöntemlerine ilave olarak sosyal medyanın öğretim etkinliklerinde kullanmanın daha çok çekici olduğunu düşünüyorum.					
15. Geleneksel eğitim yöntemlerine ilave olarak sosyal medyanın öğretim etkinliklerinde kullanımı çok daha iyidir.					
16. Eğitim etkinliklerinde sosyal medyayı kullanmaktan hoşlanıyorum.					
17. Eğitim etkinliklerinde sosyal medyayı kullanmak mesleğime yardımcı oluyor.					
18. Okulumdaki eğitim süreçlerinde sosyal medyayı bu öğretim yılında sıklıkla kullandım.					

Ek-G: Sosyal Medya'nın Eğitsel Amaçlı Kullanımı Formu

SOSYAL MEDYA'NIN EĞİTSEL AMAÇLI KULLANIMI GÖRÜŞME FORMU

SORU 1. Sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanılması ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

.....

SORU 2. Sosyal medyayı eğitim süreçlerinde kullanma ya da kullanmama nedenleriniz nelerdir?

Kullanıyorum çünkü;

.....

Kullanmıyorum çünkü;

.....

SORU 3. Öğretmenler eğitim süreçlerinde sosyal medyayı kullanmalı mıdır?

Kullanmalıdır, çünkü

.....

Kullanmamalıdır, çünkü

.....

SORU 4. Öğretmenler, öğretmen eğitimi/hizmet içi eğitimi sürecinde sosyal medya ile ilgili eğitim almalı mıdır?

Almalıdır, çünkü

.....

Almamalıdır, çünkü

.....

SORU 5. Gelecek yıllarda, eğitim ile sosyal medya arasındaki ilişkinin nasıl olacağı hakkında neler düşünüyorsunuz?

.....

Ek-H: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Benimseme, Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Etkisi Ölçekleri Örnek Formu

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Medyayı Kullanma Düzeyleri

Bu anket; sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitim süreçlerinde sosyal medyayı kullanma düzeylerini belirlemek için oluşturulmuştur. Yapılan bu araştırmada elde edilen veriler bir doktora tezinde kullanılarak, sosyal bilgiler eğitimine katkıda bulunulacağı amaçlanmıştır. Araştırmamıza verdiğiniz destekten dolayı ve sorulara içtenlikle cevapladığınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Erhan YAYLAK
Sosyal Bilgiler Öğretmeni
Pamukkale Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Doktora Öğrencisi

Kişisel Bilgiler

Cinsiyetiniz? *

Erkek

Kadın

Yaşınız? *

26

Lisans mezuniyet alanınız nedir? *

Örneğin: Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Tarih Öğretmenliği, Coğrafya Öğretmenliği, Tarih, Coğrafya vb.

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği

Tarih Öğretmenliği

Coğrafya Öğretmenliği

Tarih

Coğrafya

Sınıf Öğretmenliği

Görev yaptığınız şehir neresidir? *

mardin

Görev yaptığınız yerleşim şekli nedir? *

- İl Merkezi
- İl Merkezine Bağlı Köy/Kasaba
- İlçe Merkezi
- İlçe Merkezine Bağlı Köy/Kasaba

Meslekteki kıdem yılınız nedir? *

Rakam ile yazılmak. Ör: 10

3

Öğrenim durumunuz nedir? *

- Lisans (4 yıllık üniversite)
- Yüksek Lisans (Üniversite + 2 yıl lisansüstü eğitim)
- Doktora (Üniversite + 4-6 yıl lisansüstü eğitim)
- Diğer (Eğitim Enstitüsü, Yüksek Okul, Açıköğretim)

Sosyal medyayı hangi sıklıkla kullanıyorsunuz? *

- Her Gün (Haftanın her günü)
- Haftada Birkaç Defa
- Ayda Birkaç Defa (Ayda bir kaç gün içerisinde)
- Yılda Birkaç Defa (Yılda birkaç gün içerisinde)

Sosyal medyayı her gün kullanıyorsanız, günde kaç defa giriyorsunuz?

Örneğin: 20, 25, 30.

10

Sosyal medyaya girdiğinizde toplam ne kadar süre harcıyorsunuz? *

Örneğin: 30 dk., 1 saat, 3 saat vb.

30 dk

Sosyal medyada üyesi olduğunuz gruplar var mı? *

Evet

Hayır

Cevabınız "Evet" İse, Hangi Tür Gruplara Üyesiniz? *

Öğrenci Grupları (Üniversite, Bölüm, Fakülte, Öğrenci Toplulukları).

Ortak İlgi Grupları (Hobi, Spor, Müzik, Politika, Din, Dil, Sağlık vb.).

İnternet ve Teknoloji (Bilgisayar, Donanım, Yazılımlar, Sanal Ortamlar, Yeni Teknolojiler vb.).

Organizasyon ve Kuruluş (Sosyal Kulüpler, Eğitim Kulüpleri, Gönüllü Yardım Kuruluşları, Ticari Amaç Gütmeyen Kuruluşlar vb.).

Diğer

Sosyal Medya'nın (Facebook, Twitter, Instagram vb.) Benimsenmesi
İle İlgili Sorular

Sosyal medya ile daha kısa sürede daha fazla kişiyle iletişim kuruyorum. *

★

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Sosyal medyada daha kısa sürede daha çok şeyi paylaşıyorum. *

★

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Sosyal medyadaki farklı bakış açıları benim bakış açımı da geliştiriyor. *

★

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☒	☐	☐	Tamamen Katılıyorum

Sosyal medyayı yararlı buluyorum. *

★

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☒	☐	☐	☐	Tamamen Katılıyorum

Sosyal medyaya kolaylıkla üye oldum. *

★

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Sosyal medyanın özelliklerini rahatlıkla öğreniyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Sosyal medyanın özelliklerini güçlük çekmeden kullanıyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Sosyal medyayı kullanmayı kolay buluyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Fikirlerine önem verdiğim kişiler sosyal medya kullanmamı önerdiği için kullanıyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Fikirlerine önem verdiğim kişiler sosyal medya kullandığı için kullanıyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Çevremdeki kişiler birbiriyle iletişim ve paylaşım için Sosyal medyayı kullandığı için ben de kullanıyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Çevremdeki kişilerin çoğu sosyal medya kullanıyor, ben de onlara uyum sağlamak için kullanıyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☒	☐	☐	☐	☐	Tamamen Katılıyorum

Sosyal medyayı kullanmak için gerekli bilgi ve kaynaklara kolaylıkla erişiyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Sosyal medyayı kullanırken rahatlıkla yardım alabiliyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☒	☐	☐	☐	Tamamen Katılıyorum

Sosyal medya, kullandığım diğer paylaşım ve iletişim ortamları ile pek çok benzer özelliğe sahip (msn, e-posta, forum, tartışma grp.) *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

İnternet erişimim olan her yerden sosyal medyaya istediğim zaman erişebiliyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Sosyal medyada kendi sayfamı (profilimi) kişiselleştiriyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Sosyal medya ile kendi öğrenmelerimi ve diğer etkinliklerimi kendime uygun bir şekilde düzenliyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Sosyal medya ile kendi kişisel ilgi ve gereksinimlerim doğrultusunda hareket ediyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Sosyal medya ortamında benimle ortak ilgi ve gereksinimlere sahip bireylerle gruplar (topluluklar) oluşturuyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Sosyal medya ile ortak ilgi alanları doğrultusunda katıldığım gruplardaki grup üyeleri ile olan ilişkilerim güçleniyor. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Sosyal medya ile ortak ilgi ve amaçlara sahip olduğum diğer bireylerle işbirliği içinde çalışıyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Sosyal Medya'nın Öğrenim ve Öğretim Süreçlerine Etkisi İle İlgili Sorular

Bu bölümde sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyayı öğrenim ve öğretim süreçlerine etkisine ilişkin sorular bulunmaktadır.

Sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımını faydalı buluyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Eğitimimde sosyal medyayı kullanmam, çalışmalarımı/raporlarımı daha çabuk bitirmemi sağlıyor. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Eğitimde sosyal medyayı kullanmak verimliliğimi arttırıyor. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Sosyal medya kullanımını kolay buluyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Sosyal medyada deneyimli bir kullanıcı haline gelmek benim için çok kolay oldu. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımını öğrenmeyi kolay buluyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Sosyal medya uygulamalarını basit ve anlaşılır buluyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Eğitim s¼reçlerinde sosyal medya araçlarının kullanımı konusunda öğrencilerimi teşvik ediyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Meslektaşlarım eğitim süreçlerinde sosyal medyayı kullanmamın gerekli olduğunu düşünüyorlar. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Bir sosyal ağın üyesi ve kullanıcısı olmak, bende bir topluluğun parçası olduğum hissi uyandırıyor. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☒	☐	☐	☐	Tamamen Katılıyorum

Bir sosyal medya topluluğuna bağlı olduğumu hissediyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Benim sosyal ağ topluluğumla aramdaki arkadaşlık ilişkileri ve birliktelik benim için çok şey ifade ediyor. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☒	☐	☐	☐	Tamamen Katılıyorum

Bana göre, geleneksel eğitim yöntemlerine ilave olarak sosyal medyanın öğretim etkinliklerinde kullanmanın daha çok çekici olduğunu düşünüyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Geleneksel eğitim yöntemlerine ilave olarak sosyal medyanın öğretim etkinliklerinde kullanımı çok daha iyidir. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Eğitim etkinliklerinde sosyal medyayı kullanmaktan hoşlanıyorum. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Eğitim etkinliklerinde sosyal medyayı kullanmak mesleğime yardımcı oluyor. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Geçmiş öğretim yıllarında okulumuzdaki eğitim etkinliklerinde sosyal medyayı sıklıkla kullandım. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Okulumuzdaki eğitim süreçlerinde sosyal medyayı bu öğretim yılında sıklıkla kullandım. *

1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum.

	1	2	3	4	5	
Hiç Katılmıyorum	☐	☐	☐	☒	☐	Tamamen Katılıyorum

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Formlar

Ek-I: Sosyal Medya'nın Eğitsel Amaçlı Kullanımı Formu Örneği

SOSYAL MEDYANIN EĞİTSEL AMAÇLI KULLANIMI GÖRÜŞME FORMU

Değerli meslektaşlarımla, sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyanın (Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn, Youtube vb.) eğitsel amaçlı kullanımı ile ilgili araştırma yapmaktayım ve elde edilen sonuçlar ışığında çözüm önerileri getirmek amacıyla siz değerli hocalarımla bilgilerinize ihtiyacı duymaktayım. Araştırmada kimlik bilgileri kesinlikle gizli tutulacaktır. Bu yüzden içtenlikle cevaplamaktan çekinmeyiniz. Şimdiden çok teşekkür ederim.

Erhan YAYLAK
Sosyal Bilgiler Öğretmeni
Pamukkale Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
İlköğretim Doktora

Cinsiyetiniz: *

- Kadın
 Erkek

Görev yaptığınız bölge :güneydoğu bölgesi *

- Marmara Bölgesi
 Ege Bölgesi
 Akdeniz Bölgesi
 İç Anadolu Bölgesi
 Güneydoğu Anadolu Bölgesi
 Doğu Anadolu Bölgesi
 Karadeniz Bölgesi

Eğitim düzeyiniz: *

- Lisans

Yüksek Lisans

Doktora

Görev yaptığınız yerleşim yeri şekli *

İl Merkezi

İl Merkezine Bağlı Köy/Kasaba

İlçe Merkezi

İlçe Merkezine Bağlı Köy/Kasaba

Meslekteki kıdeminiz: *

1-5 Yıl

6-10 Yıl

11-15 Yıl

16-20 Yıl

21 ve üzeri

1. Sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanılması ile ilgili ne düşünüyorsunuz? *

Belirli kriterlere uyulması koşuluyla olumlu buluyorum

2. Sosyal medyayı eğitim süreçlerinde kullanma ya da kullanmama nedenleriniz nelerdir? *

Kullanıyorum

Kullanmıyorum

2.a. Kullanıyorum çünkü; (2. soru ile ilgili) *

Öğrencilerimin sosyal medya kullanım sıklığı oldukça yüksek bu bağlamda gündelik yaşamlarında önemli bir yer tutan bir mecranın eğitim süreçlerinde yer alması gerektiğini düşünüyorum

2.b. Kullanmıyorum çünkü; (2. soru ile ilgili) *

Kullanıyorum

3. Öğretmenler eğitim süreçlerinde sosyal medyayı kullanmalı mıdır? *

*

- Kullanmalıdır
- Kullanmamalıdır

3.a. Kullanmalıdır, çünkü; (3. soru ile ilgili) *

Eğitim süreçlerinin bireyin yaşantısı ile ilişkilendirilmediği yada uyummadığı durumlarda ulaşılmak istenilen kazanım/hedeflerin tutturulamayacağını düşünüyorum.

3.b. Kullanmamalıdır, çünkü; (3. soru ile ilgili) *

Kullanmalıdır.

4. Öğretmenler, öğretmen eğitimi/hizmet içi eğitimi sürecinde sosyal medya ile ilgili eğitim/ders almalı mıdır? *

- Almalıdır
- Almamalıdır

4.a. Almalıdır, çünkü; (4. soru ile ilgili) *

Sosyal medya kullanımı (sıklığı ,türü,içeriği vb)bireysel farklılıklar içermekte.sosyal

medyanın eğitim süreçlerine yansıtılması bilimsel temeller üzerinden ve pedagojik uygunluk içermesini gerekli kılıyor. Bu haliyle temel ölçütlerin geliştirilmesi kaçınılmazdır diye düşünüyorum.

4.b. Almamalıdır, çünkü; (4. soru ile ilgili) *

Almalıdır.

5. Gelecek yıllarda, eğitim ile sosyal medya arasındaki ilişkinin nasıl olacağı hakkında neler düşünüyorsunuz? *

Sosyal medyanın hayatımızda çok önemli bir alanı kapsadığı ve hatta toplumsal ilişkilerimiz, bakış açımız, algılarımız üzerinde ciddi etkileri olduğu düşünüldüğünde ilerleyen süreçte eğitim-sosyal medya ilişkisinin daha formal bir hal alacağını ve bir disiplin oluşacağını düşünüyorum.

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Forms

Ek-İ: Özgeçmiş

KİŞİSEL BİLGİLER	
Adı	ERHAN
Soyadı	YAYLAK
Doğum yeri ve tarihi	POLATLI, 09.05.1984
Uyruğu	TC
İletişim adresi ve e-mail adresi	Ulukent Ortaokulu, Menemen/İZMİR, erhanyaylak21@hotmail.com
EĞİTİM	
İlköğretim	1990 – 1995 Sakarya İlkokulu 1995 – 1998 Cumhuriyet Ortaokulu (Polatlı/ANKARA)
Ortaöğretim	1998 – 2002 Yunusemre Anadolu Öğretmen Lisesi (Mahmudiye/ESKİŞEHİR)
Yükseköğretim (Lisans)	2002 – 2006 Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
Yükseköğretim (Yüksek Lisans)	2006 – 2010 Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi (İZMİR)
Yükseköğretim (Doktora)	2011 – 2017 Pamukkale Üniversitesi, İlköğretim, Sosyal Bilgiler Eğitimi (DENİZLİ)
YABANCI DİL	
İNGİLİZCE - YÖKDİL – İLKBAHAR - 2017	72,5
MESLEKİ DENEYİM	
2006 – 2011	Öğretmen
2011 – 2012	Müdür Yardımcısı
2012 – Hâlen	Öğretmen
2009 – 2010	Öğretim Görevlisi (Görevlendirme)
2012 – 2013	Öğretim Görevlisi (Görevlendirme)